Iwaperite tajorentsi ikenkithatakoetziri awinkatharite Jesokirishito: owakirari inimotakiri tajorentsi

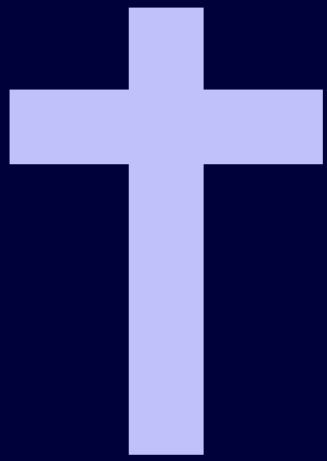

New Testament in Ashéninka Pajonal (PE:cjo:Ashéninka Pajonal)

Iwaperite tajorentsi ikenkithatakoetziri awinkatharite Jesokirishito: owakirari inimotakiri tajorentsi

New Testament in Ashéninka Pajonal (PE:cjo:Ashéninka Pajonal)

copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Ashéninka Pajonal

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Ashéninka Pajonal [cjo], Peru

Copyright Information

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.
This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.
You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

- You must give Attribution to the work.
- You do not sell this work for a profit.
- You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Ashéninka Pajonal

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.
This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.
You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

- You include the above copyright and source information.
- You do not sell this work for a profit.
- You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 25 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022
97defb47-361b-545a-898b-173aeaa61806

Contents

MATEEYO 1
MARIKOSHI 88
ROOKASHI 136
JOWA 220
RANTAYITAKIRINI 280
OROOMAJATZI 351
1 KORINTOJATZI 382
2 KORINTOJATZI 412
KARAASHIYAJATZI 434
EJEESOJATZI 447
JIRIPOSHIJATZI 459
KOROJAASHIJATZI 468
1 TEJAWOONIKAJATZI 476
2 TEJAWOONIKAJATZI 483
1 TEMOTEEYO 487
2 TEMOTEEYO 496
TEETO 502
JIRIMOONI 506
IJORIIYOTZINKARITE 508
JANTYAAKO 534
1 PEETERO 545
2 PEETERO 555
1 JOWA 561
2 JOWA 569
3 JOWA 571
JOORASHI 573
ROÑAAGAYITAKIRINI 576

MATEEYO ROJANKINATAKOTAKIRI JESOKIRISHITO, TSIKA IKANTA ROWAWIJAAKOTANTZI

Iwaeropaeni ichariniiteni Jesoshi
(Rk. 3.23-38)

1 Paerani ijeekawitani Jesokirishito jaka kipatsikika. Tekirani ijeekini
jaka, ijeekini itakaantaworini ichariniiteni Iraviirini eejatzi Awaraa-
mani. Iroñaaka nojankinateeyemironi iwaeropaeni riraga ichariniiteni
riraga Jesokirishito.
2 Eenironi ijeekini paerani rirori Awaraama, iinani otzimiri itomini
iitachari Ijaaka. Itomini irira rirotaki Jakoowo. Itomipaenini rirotaki Jo-
raa eejatzi rirentzipaeni. 3 Itomini riraga Joraa rirotaki riraga Paareshi
eejatzi Shaari. Rinironi irirapaeni owaero Tamaara. Itomini riraga
Paareshi iwaero Eshiroomo. Itomini irira rirotaki Araami. 4 Itomini
irira rirotaki Aminagaawa. Irira rirotaki ashitaririni Naashoni. Ito-
mini riraga Naashoni rirotaki Sharimoo. 5 Riraga Sharimoo rirotaki
ashitaririni Woosho. Rinironi rootaki Raawa: rootaki paashinijatotat-
siri atziri. Itomini riraga Woosho iwaero Oweeri. Rinironi rootaki
Roota: rootaki paashinijatotatsiri atziri eejatzi. Itomini riraga Oweeri
rirotaki Isayii. 6 Itomini irira rirotaki Iraviiri, riraga jewawentziririni
joriiyopaenini paerani. Ari ikaataki irinta shiramparipaenini 14.
Roojatzi ikoñaatapaaki itomini riraga Iraviiri iitachari Sharamoo.
Rinironi rowaga iinani Oriiyashi tekira ikami. 7 Itomini rirori Sharamoo
riraga Rorowaama. Itomini irira rirotaki Awiiyashi. Itomini riraga
Awiiyashi rirotaki Aasha. 8 Itomini irira rirotaki Joshepaata. Ito-
mini riraga Joshepaata iwaero Joraama. Itomini irira rirotaki Oshi-
iyashi. 9 Itomini riraga Oshiiyashi rirotaki Jotaama. Itomini irira
rirotaki Akaashi. Itomini riraga Akaashi iwaero Eshikiiyashi. 10 Irira
rirotaki ashitaririni Manasheeshi. Itomini irira rirotaki Amoo. Ito-
mini riraga Amoo rirotaki Joshiiyashi. 11 Riraga Joshiiyashi rirotaki
ashitaririni Jekoniiyashi, eejatzi rirentzipaeni. Ari ikaataki jaka ee-
jatzi paashini shiramparipaenini 14. Ijeekantari riraga Jekoniiyashi
eejatzi rirentzipaeni ipokapaaki joraaropaeni poñaachari inteenanta
kipatsi iitachari Wawirooniya. Ranaakotakiri joraaro joriiyopaeni roo-
jatzi ragaeyakirini osheki irirapaeni roojotakiri raanakiri inampikinta
rantawaeteniri. Raanakiri maawaeni joriiyopaenini janta inampikinta.
12 Roojatzi ikoñaatapaaki itomini riraga Jekoniiyashi iitachari
Jaratyeeri. Itomini rirotaki iwaero Jorowaweeri. 13 Itomini riraga
Jorowaweeri rirotaki Awyoori. Irira rirotaki ashitaririni Eryakiimi.
Itomini irira iwaero Ajooro. 14 Itomini riraga Ajooro rirotaki Sherooko.
Itomini irira iwaero Akiimi. Ro itomini irira rirotaki Eryooro. 15 Irira
rirotaki ashitaririni Eryaari. Itomini irira iwaero Mataa. Itomini riraga
Mataa rirotaki Jakoowo. 16 Riraga Jakoowo rirotaki ashitaririni Josee.
Irira ikashiyakawo rayero Mariiya, rowaga riniro Jesoshi, iitachari
eejatzi Rotyaantanewo Tajorentsi. 17 Ari ikaataki maawaeni rirori
shiramparipaenini eejatzi 14.

Ikoñaatapaaki Jesokirishito

18 Iroñaaka nokamantemi tsikarika ikanta ikoñaatantapaakari paerani
Jesokirishito. Rinirontapaakyaawo irira rowaga tsinani oetachari Mari-
iya. Eejatzi ikashiyakawo rayero Josee, omaanta tekiraata imatziro,
tekiraata rayiro. Roojatzi omotzitashitaka, tema otajonkapaakiro Ishire
Tajorentsi omotzitakaapaakiro. 19 Riraga Josee tema iñaakirowa omotz-
itaki; roojatzi ikenkithashiryaantawitaka, ikantzi: “Tee okameethatzi
iroka tsinani. Tema oshinetakari paashini shirampari. Iroñaaka
eero nayiro”. Omaanta irira ikameethataki, rootaki ikowantakari
ikamintheero. Tee ikoyi rowashiwentayero. Ikenkithashiryaawitaka:
“Eero nokantziri atziripaeni ishirontawentawokari. Apaniroeni noka-
mantathatero, nokantero: ‘Eero nayimi’ ”. 20 Omaanta eenirorika
ikenkithashiryaawitaka, imaanaki roojatzi romapokapaakiri ronam-
piri Tajorentsi romishimpyaakiri, ikantapaakiri:

—Josee, tema eeroka icharineetenipero Iraviirini. Eero
pikenkithashiryaakotawo pookero Mariiya. Tekatsi oshinetaya
paashini shirampari. Omotzitakirira tema otajonkakitziiro Ishire
Tajorentsi, rootaki ikoñaatantyaari. 21 Aririka otzimaki otomi, piiteri
Jesoshi.* Rowawijaakoteri anteeyirorini kaari kameethatatsi, rootaki
piitantyaariri iwaero Jesoshi.

—Jee, aritaki.

Roojatzi ipiyanaka riraga ronampiri Tajorentsi.

22 Roojatzi otzimantakariri otomi omonkaatantyaari rojanki-
natakotzitakarini paerani kamanantzirorini iñaani Tajorentsi iitachari
Iseeyashini. Rootaki Ishire Tajorentsi ojankinatakaakiriri. Ajaa,
iroka ikantziri: 23 “Iinja omotzitashitanakya apaani kaari shinetariri
shirampari, otzimeri otomi, iiteeteri Emanoeri”. Okantakotziri
Emanoeri: “Itsipatakae Tajorentsi”. Rootaki iroka ikantakiriri rirori
ronampiri Tajorentsi.

24 Ipiriinantanaka Josee, ikemijantaperotanakiro ikantakiriri ronam-
piri Tajorentsi. Riyaatashitakiro Mariiya, ikantakiro:

—Aritaki iinja naaperotemi. Omaanta iroñaaka thame nopankoki.

25 Omaanta tekira imatziro Josee rowaga Mariiya, roojatzi otziman-
takari otomi. Ikoñaatantapaakari, riraga Josee iitakiri itominthori Jesoshi.
Roojatzikya raantaperotanakawo.

2

Apaanipaeni yotakotziriri ompokiropaeni rareetakitari Jesoshi

1 Ikoñaatapaaki Jesoshi janta nampitsiki owaero Weri. Ojeeki Weri
janta Joreeyaki. Ikoñaatantapaakari eeniro ijeeki Erooreshi Jerojareeki.
Irintapaeni kaari joriiyotatsiri, omaanta ipinkathariwenteeyakirini
maawaeni joreeyajatzi. Roojatzi rareetapaenta apaanipaeni yotan-
itzinkaripaeni poñaachari paashinikinta kipatsi, ipoñaaka janta in-
teenanta. Ikinapaaki riyowapiintzinta oorya. Riyotapiintawitari om-
pokiropaeni iitarikamakya. 2 Ipokantapaentari janta rojampitapaakiri
jerojareejatzi, ikantapaakiri:

—¿Tee piñiiri tsika ijeekakika riraga jewaperowenterini
ijoriiyotzinkaritepaeni, riraga owakira koñaateentsiri? Janta
nonampikinta noñaawakiri ikontetapaaki jenoki ompokiro, rootaki

* **1:21** Okantzi Jesoshi apaanteki aari: Owawijaakotantatsini.

niyotantanakari koñaatapaaki. Nopokantapaakari iroñaaka, nopinkathateri, nokimoshirewenteri.

3 Ikemantawakariri riraga pinkathari Erooreshi, tee inimotanakiri, ikenkithashiryaanaka: "Tee nokoyi paashini jewawenantatsini, naaka apaniroeni". Eejatzi maawaeni jerojareejatzi ikemantawakariri, ikenkithashireeyanakani. 4 Roojatzi ikaemakaantakiri riraga Erooreshi maawaeni jewatatsiripaeni ñaanakowenantatsiripaeni janta Tajorentsipankoki. Eejatzi ikaemakaantakiri maawaeni jewatakayitziririni iyotaantzirori Iwaperite Tajorentsi. Rojampitawakiri maawaeni, ikantawakiri:

—¿Oetaka okantziri Iwaperite Tajorentsi? ¿Tsika ikoñaatekapa Rotyaantanewo Tajorentsi?

5 Ikantanakiri:

—Ari okantzi: ikoñaate janta Weriki jaka Joreeyakika. Tema paerani aritaki rojankinatakotzitakarini kamanantzirori iñaani Tajorentsi iitachari Mikiiyashini, ikantaki: 6 "Janta Joreeyaki ari ojeeki nampichaaniki oetachari Weri. Tee ikemakotawitawo maawaeni atziri omaanta anaakotero maawaeni nampitsi antawo Joreeyaki ikemakotero maawaeni atziri. Rooma ikoñaatzimoteri jeekatsiri janta Jewatatsini, ikempoyeeyerini maawaeni joriiyopaeni".

7 Riraga Erooreshi imanakiro maawaeni okaatzi ikemawakiri, ikaemakaanteeyakirini riraga yotakopiintawitariri ompokiropaeni. Ipokantapaakari, ikantawakiri:

—¿Tsika okaatzika piñaantakariri ompokiro ikontetapaaki piyotantakari ikoñaatapaaki jewatatsini?

8 Ikemawakiri ikamantapaakiri, roojatzi rotyaantawakiri ikantawitawakari:

—Kameetha piyaate Weriki paminakiteri tsikarika ijeekaperotzi eentsi. Aririka piñaapaakiri pipokaate jaka pikamantaatena, kameetha nareetakityaari naari nopinkathatantakityaariri nokimoshirewenteri eejatzi.

—Jee, ari.

9-10 Ikemantapaakariri ikantawakiriri, rowaaganaka riraga yotakotziriri ompokiropaeni. Roojatzi janta niyanki awotsi iñaawaatziiri eejatzi ompokiro jenokira iñaakiri chapinki janta ipoñaakanta. Iñaantawaariri ikimoshireperotanaki. Reewatanakiri apatziro rowakaanakiri janta ijeekakinta eenchaaniki; ari ikatziyapaaka janta jenoki ipankokira. 11 Roojatzi rareetantapaaka janta, ikyaapaaki pankotsiki, iñaapaakiri Jesoshi, eejatzi riniro. Rotziwerowashitapaakari, riwethatantapaakari, eejatzi ipinkathatapaakiri ikimoshirewentapaakiri. Roojatzi itaaparyaantapaakawo itsiwoote, raakiro inowikyaakiro iraata oorotatsiri kameethaperotatsiri, pinaperotachari. Eejatzi raakiro apite kajankaritatsiri eejatzi kameethatatsiri. Roojatzi ipashitantapaakari Jesoshi. 12 Roojatzi imaapaaki. Imishiwaetakaakiri Tajorentsi. Ikantakiri:

—Eero pipiyanaa janta Erooreshiki.

Ikemawakiri roojatzi ikinapithatantanaari paashiniki awotsi, riyaatapithateeri iipatsiteki.

Josee ishiyapithatakari Erooreshi

13 Roojatzi ipiyeeyanaani inampiki rirori yotakotziriri ompokiropaeni, roojatzi rapiitakiro Josee romishimpyaantakariri ronampiri Tajorentsi, ikantapaakiri:

—¡Pipiriinte! Ikowaki pinkathari riraga Erooreshi rowamaakaanteri eentsi. Paanakiri janta Ejiipitoki, eejatzi pitsipatanakyaawo piina. Ari pijeekapaaki janta, eero pipiyaa. Paata nokantemi pipiyee.

—Jee, aritaki.

14 Roojatzi ipiriintanaka ikantanaka riyaatapithatanakiri niyankipaeteni tsiteniri. Ishiyakaapithatanakari eentsi janta Ejiipitoki, itsipatanakawo iina. 15 Ijeekawitapaaka janta, ijeeki, ijeeki, ojamanitanaki janta, roojatzi ikamanaki riraga Erooreshini. Riraga Tajorentsi ikamantakiri Josee roojatzi ipiyantari iipatsiteki. Rootaki omonkaatantakawori rojankinatakotzitakarini paerani kamanantzirorini iñaani Tajorentsi iitachari Oseeyashini. Rirotaki Awinkatharite jankinatakayiriri. Rojankinatzi:

“Ikantakini Tajorentsi: ‘Ijeekawitakya notyomi janta Ejiipitoki, roojatzi nokamanteeri ipiyee’ ”.

Ikijanaka Erooreshi

16 Rootaki riyotantanakari riraga Erooreshi teera ipiyaa yotakotziriri ompokiropaeni, ikantaki:

—Irintapaeni ramatawitakinakya.

Ikijanaka roojatzi rotyaantanakiri joraaropaeni, ikantakiri:

—Piyaate janta Weriki, eejatzi piyaate janta paashinipaenikira pankotsikira okaakini. Powamaakiteriroña eentsipaeni janta. Pithonkeri maawaeni shirampari owakira yowatsiri roojatzi irintapaeni monkaateenchari apite rojarentsite, powamaakiteriroña maawaeni.

—Jee, ari.

Rootaki ikanantakawori iroka, rooma ikantziri chapinki riraganki yotakotziriri ompokiropaeni ikantzi tekira imonkaatziro Jesoshi rojarentsite apite. Ikenkithashiryaawitaka iita eeniro ijeeki Jesoshi Weriki. 17 Ari omonkaataka iroka rojankinatzitakarini paerani kamanantzirori iñaani Tajorentsi iitachari Jeremiiyashini. Rojankinatakotakironi paashini nampitsi okaakini Weri, ikantzi:

18 “Iinja ikemakoetero janta Ramaaki ari iraakoeyakarini ramaajatopaeni otomipaeni, osheki okoetyagaeyakirini. Rowaga ojawaenini Rakeeri eejatzi tsinanipaeni iraakotyaari otomipaeni eero okaatzimotziro iraakotyaari. Rootaki iraanteeyakaririni okoetyagaeyanakirini rowamagaetakiri otomipaeni, maawaeni”.

Ipiyanaa Josee Najareeteki

19 Tee ojamanitzi ikamantakari Erooreshini, eeniro ijeeki riraga Josee janta Ejiipitoki. Roojatzi romishimpyaantaari ronampiri Tajorentsi, ikantapaeri:

20 —Iroñaaka okameethatzi pipiyeerakya janta piipatsiteki, tema kamaki kowawitachari rowamayerimi Jesoshi.

21 Ikemawakirira roojatzi ipiyantaa iipatsiteki oetachari Ishirayeeri. Riyaatawitanaka Weriki raanakiri eentsi eejatzi itsipatanakawo iina. 22 Omaanta niyanki awotsi ikemakotakiri Arekiraawo, itomini Erooreshini, iroñaaka ipinkatharitzi ipoyaatakari ashitaririni. Ari

ithaawanaki rirori Josee, tee ikoyi riyaatanee janta. Roojatzi rapiitakiro romishimpyaagaeri ronampiri Tajorentsi, ikantapaakiri:

—Eero piyaatzi pinampiki paerani, riraga Arekiraawo rowamaakaantawakirikari eentsi.

Rootaki riyaatantanakari iroñaaka janta Karireeyaki. 23 Ikanta rareetapaaka janta ijeekapaaki nampitsiki tsikarika ijeekawita paerani oetachari Najareete, aritaki rantaritapaaki Jesoshi janta. Rootaki omonkaatantakari iroñaaka ikantakirini kamanantzirorini iñaani Tajorentsi paerani, ikantzi: "Ipoñaakya riraga Rotyaantanewo Tajorentsi Najareeteki".

3

Riraga Jowa kaawoshitakotantatsiri Tajorentsi ikamanantapiintzi janta okaankiityeenta

(Mr. 1.1-8; Rk. 3.1-9, 15-17; Jowa 1.19-28)

1 Ikanta riyaataki Jowa, riraga kaawoshitakotziriri Tajorentsi janta Joreeyaki okaankiityeenta. Aritaki ritanakawo ikenkithatakaapiinteeyakirini atziripaeni. 2 Ikantapiinteeyirini:

—Pikenkithashiryaawakyaata, eero pikimitaa paerani. Pipakagaero kaari kameethatatsi panteeyakirini. Pameenteeyari Tajorentsi iroñaaka. Rooteentsi reewawentemi, eejatzi raminakowiritantemi.

3 Paerani ikenkithatakotzitakarini Jowa riraga kamanantzirorini iñaani Tajorentsi iitachari Iseeyashini. Iroka rojankinatakotzitakaririni, ikantzi:

"Eenitatsi iinja atziri kenkithatakayerini atziripaeni janta okaankiityeenta, ikanteri: 'Paamayarirapa Awinkatharite, pikameethatanaki pineshironkatawakaeya' ".

4 Eejatzi Jowa, tee ikithaatawo kithaarentsi kameethari. Omaanta ikithaatawo ontyaantsi iwitzi kameeyo. Eejatzi ishirikathakitari mashitsimashi ikimitakari riraga Iriiyashi kamanantzirori iñaani Tajorentsi. Rowapiintari kimitariri tsitsiri.* Eejatzi ithotziri iyaa pitsi eenitatsirika. 5 Ipokashitapaakiri maawaeni jerojareejatzi. Eejatzi ikemijantapaakiri maawaeni joreeyajatzi. Eejatzi maawaeni jeekatsiri okaakini iñaa oetachari Joriraani, eejatzi ipokashitapaakiri ikemijantapaakiri. 6 Ikantapaakiri kemaperotapaakiriri:

—Niyotzi eenitatsi kaari kameethatatsi nantziri. Nokowaperotzi ineshironkaperotena Tajorentsi rowawijaakotena.

Roojatzi ikaawoshitakotantawakariri Tajorentsi riraga Jowa iñaakira oetachari Joriraani.

7 Eejatzi ipokaeyawitakani warijeeyopaeni eejatzi saroseeyopaeni. Ikowawitaka ikaawoshitakotawakirimi rirori eejatzi.

Omaanta ikijathatawakiri Jowa ikantawakiri:

—¡Eerokateeyakini maankipaeni! Pikimiteeyakaarini kamaaripaeni. Tema pitheeyawaetashita eejatzi pamatawitashitari maawaeni. Tee okameethatzi pantziri. Tee pikowaeyawitani piyaate paamariki kaari tsiwakanitatsini, rootaki pikowantawitakari pikaawoshitakotyaarimi Tajorentsi. Eero pikenkithashiryaashiwita eero rowashironkaemi Tajorentsi tema pikaawoshitakotashitatyaari. 8 Pikowakirika nokaawoshitakotawakimiri Tajorentsi pityaawo

* **3:4** Janta Ishirayeeriki rowari riraga oshiyariri tsitsiri.

pikenkithashireeya pijeekanteeyari kameetha, pookaero kaari kameethatatsi pantapiinteeyakirini niyotantyaari tee pikimita paerani. 9 Eero pikantawaetashita:

"Nocharinetakari Awaraamani, rootaki niyotantakari aritaki nawijakotee". Pamatawitashitaka eeroka apaniroeni. Tee paapatziyaperotari. Ikowakirikami riraga Tajorentsi, imatero ipeyeromi atziri iroka mapika osheninkateeyaarinimi Awaraamani, aritaki rantakiromi. 10 Maawaeni inchato kaari kithokitatsi tema ari atowakiro apiyotero atagaeyeroni paamariki. Eejatzi eerori pikimiteeyakawoni inchato kaari kithokitatsi. Kyaaryoowa rookimikari eerori Tajorentsi paamariki kaari tsiwakanitatsini. 11 Niyotakiririka rookaero atziri kaari kameethatatsi rantziri, nokaawoshitakotawakiri Tajorentsi iñaakira. Omaanta kaakitaki impaetapaakinani, riraga Rotyaantanewo Tajorentsi. Ranaakotakina, tema rirotaki jewaperowenantatsiri. Aritaki ikithaatakaapaakaero Ishire Tajorentsi maawaeni aapatziyakariri amitakotantyaariri. 12 Owiitakirorika arooso aakiro otzinkayitakiro. Rowaga otaki ataakiro paamaariki. Rooma rowaga owatha otetakiro akempoyaantapiintaworiki. Eejatzi ikimiteri riraga impaetakinari. Tema rinashityaari atziripaeni. Retakotyaari aapatziyeeyakaririni ijeekimotantyaariri janta okameethatzinta omaantakya kaari kameethatatsi rookaerini paamariki kaari tsiwakanitatsini.

Jesoshi ikaawoshitakotakari Tajorentsi
(Mr. 1.9-11; Rk. 3.21-22)

13 Ikantaka ipoñaanaka Karireeyaki Jesoshi, riyaataki iñaaki oetachari Joriraani. Riyaatashitakiri Jowa ikaawoshitakotantawakyaariri Tajorentsi, 14 omaanta tee ikowawita riraga Jowa. Ikantawitawakari:

—Eero nokaawoshitakotzimiri Tajorentsi eerori. Rooma eeroka kaawoshitakotanakinarinikya Tajorentsi naari. ¿Iitaka pikowantari nokaawoshitakotawakimiri eeroka? Rooma eerokataki pinkatharitatsiri. 15 Ikantapaakiri:

—Rootaki okameethatantari iroñaaka pikaawoshitakotenari Tajorentsi naaka amonkaatantyaawori ikowakaakaeri.

Roojatzi ikantawakiri:

—Jee ari, pipokeeta jaka.

16 Roojatzi ikaawoshitakotantawakari rirori. Roojatzi ishitowaataneera iñaaki, iñaawakitziiro Ishire Tajorentsi opoñaaka jenokinta Tajorentsikinta ayiitashitapaakiri okimiwitapaakari jamomo ookantapaakari. 17 Roojatzi ikemayitawakirini Tajorentsi janta jenokinta, ikantanaki:

—Rirotaki notyomi nonintashireperotanewo. Osheki niweshiryaawentakari.

4

Ikowawitaka iwinkatharite kamaari rantakayerimi Jesoshi kaari kameethatatsi
(Mr. 1.12-13; Rk. 4.1-13)

1 Roojatzi riyaataki Jesoshi tekatsinta atziri ipanko: okaankiityeenta
janta. Tema iyaatakaakiri Ishire Tajorentsi. Rootaki iyaatakaan-
takariri iñaanantyaariri iwinkatharite kamaaripaeni.* Ikowawitaka
irira rantakayerimi Jesoshi kaari kameethatatsi ranaakotantyaaririmi.
2 Eeniro ijeekapaaki riraga Jesoshi janta okaataki 40 kitejiri tee rowa, ay-
imaperotakiri itashe. 3 Roojatzi ipokashitapaakiri riraga iwinkatharite
kamaaripaeni. Iñaantawitapaakari, ikantawitapaakari:
—Eerokarika Itomipero Tajorentsi, pipeyero mapika opeyanakya
owanawontsi poyaari.
4 Omaanta ikantawakiri:
—Eero nantziro. Okantzi Iwaperite Tajorentsi: "Tee apatziro akoyiro
owanawontsi ashintsiwathatantyaari, inta kowaperotachari akemi-
jantaperotero maawaeni ikowakaakaeri Tajorentsi ashintsitantyaari
ashireki".
5 Roojatzi raanakiri janta Jerojareeki ikatziyakaakari janta okaa-
pankatapaakinta Tajorentsipankoki.
6 Iroñaaka ikantawitanakari:
—Eerokarika Itomi Tajorentsi, pomyaanakyaatya jaawiki, ñaa, eero
pikamapaaki. Pikenkithashireerotya okaatzi okantzimiri Iwaperite
Tajorentsi: "Ari rotyaantakimiri Tajorentsi ronampiripaeni ikempoy-
eemi. Ari raawakimi rakokira eero pikagaantapaaka jaawikinta
mapiki". Ñaakiro, ¿iitaka pithaawantakari?
7 Rapiitziri ikantawakiri:
—Eero nomyaa. ¿Iitaka noñaanantyaariri Pawa? Eejatzi paashini
okantzi Iwaperite: "Tee okameethatzi añaantawityaari riraga Tajorentsi,
rowashironkaekari".
8 Roojatzi riweyaantanakari raanakiri antawoki ochempi. Roñaagakiri
Jesoshi maawaeni kipatsipaeni rashi jewawenantatsiripaeni, iñaakiro
maawaeni nampitsi owaneenkataka eejatzi maawaeni rowaagawo
jeekayitatsirini, 9 ikantawitanakari:
—Naapatziyakagaeyemirini maawaeni jeekatsiri kipatsikipaeni,
aririka pipinkathatena naaka.
10 Omaanta ikantanakiri:
—Eero naapatziyimi. Piyaatekya inteenanta, kamaari, eerokakya
Jatanaashi. Rooma okantzi Iwaperite Tajorentsi: "Pipinkathateri
Awinkatharite, tema rirotaki Tajorentsi. Apatzirokya irira paapatziyari,
pipinkathateri, eejatzi pikimoshirewenteri".
11 Roojatzi riyaatantanaka inteenanta riraga iwinkatharite kamaari-
paeni. Rimpaetaki ipokapaaki ronampiripaeni Tajorentsi, ramitakota-
paakiri, ipapaakiri rowanawo.

Ritanakawo Jesoshi riyotaantzi Karireeyaki
(Mr. 1.14-20; Rk. 4.14-15; 5.1-11; 6.17-19)

12 Ikantaka ikemawaki riraga Jesoshi ragaetakiri Jowa romonkyaan-
teetakariri omonkyaagamentotsiki. Roojatzi ipiyantanaa Karireeyaki,
areetapaa inampiki Najareeteki. 13 Roojatzi roshirinkantakawo ipanko,
riyaatanaki Kaperinawooki ari ijeekapae. Rootaki Kaperinawootatsiri
Karireeyawero ojeeki ochereeteki antawo inkaare. Ijeekaki
shaporoonijatzi eejatzi nejatariijatzi janta paerani. 14 Awijantakari

* **4:1** Riraga iwinkatharite kamaari ronampiri naawita Tajorentsi paeraniperoroña, omaanta ipiyathatantakaririni paerani riraga Tajorentsi rootaki rookantakariri rirori jaka jaawiki.

iroka omonkaatantyaari rojankinatakotzitakaririni paerani riraga Iseeyashini:

15 “Ijeeki shaporoonijatzi eejatzi nejatariijatzi janta ochereetekinta
inkaareki intatsikeronta Joriraaniki, janta Karireeyaki.
Ijeekaeyininta kaari yotziri Tajorentsi.
16 Okimitzimotawitakari eeniro otsitenitzi, okimiwitaka tee riyotaw-
itarini riroripaeni Tajorentsi. Riyaatantyaarimi paamarikinta
omaanta iroñaaka eero. Okimitzimotantyaariri okitejitakota-
paakiri, okimiwita riyotakaakiri riraga Tajorentsi. Riraga iy-
otziriri rirori eero riyaatzi paamariki”.

17 Aripaete Jesoshi ikenkithatakaanakiri maawaeni atziri janta, ikan-
teeyakirini:

—Pikenkithashiryaawakyaata, eero pikimita paerani inta pipakaero kaari kameethatatsi pantziri. Pameentyaari iroñaaka Tajorentsi. Rooteentsi kameetha ipinkathariwenantemiri.

Riyoyaakiri Jesoshi apaanipaeni riyotaanewo eejatzi riyotaakiri atziri-paeni

18 Ikinanaki janta ochereetekira rowaga inkaare iitachari Karireeya. Ikinanaki iñaapaakitziiri riraga Shimo iiteetziri eejatzi Peetero, eejatzi rirentzi riraga Antereeshi. Irira apite ishiryaatapiintzi shima. 19 Ikanta Jesoshi ikaemapaakiri, ikantapaakiri:

—¿Eeroka shiryaawaetapiintatsiri? Pipoke, thame poyaatanakina aritaki niyotaakimi paapatziyakaapiintyaari atziripaeni Pawa Tajorentsi.

20 Roojatzi rookantanakawo ishiryaamento royaatanakiri riyotaantyaariri. 21 Ro ijanthaneentawitanaka iñaapaakitziiri Jantyaako eejatzi rirentzi Jowa, rirotaki itomi apite Sewereeyo. Ijeekaki ipitoki ishirikawaetzi ishiryaamento. Itsipatari ashitariri. Ikaemapaakiri ikantapaakiri:

—Thame poyaatanakina.

22 Roojatzi royaatantanakariri. Rookanakiri ashitariri ijeekanaki janta ipitoki.

23 Ikanta ikinakinawaetzi ikenkithatakaantzi riraga Jesoshi. Ithotyeeyakironi maawaeni Karireeyaki. Janta ikenkithatakaakiri maawaeni atziri nampitsikipaeni ojeekira pankotsi ipiyotantapiintarira joriiyopaeni. Ikamantapaakiri atziripaeni tsikarika ikanta Tajorentsi reewawenanteeyerini maawaeni. Eejatzi retsiyatakoeyawakirini maawaeni mantsiyatzinkaripaeni paashinijatopaeni matakiriri mantsiyarentsitayitatsirinipaeni. 24 Riraga jeekaeyatsirini inteenanta janta Shiiryaki ithotyaanaka ikemakoeyakirini Jesoshi. Roojatzi ramanteeyanakaririni maawaeni mantsiyari, kyaantariri kamaari, kijopookitatsiri, katsiwaetatsiri, maawaeni. Retsiyatakotawaeri Jesoshi maawaeni. 25 Royaatanakiri osheki karireeyajatzi, tekaaporishijatzi, jerojareejatzi, joreeyajatzi eejatzi poñaaneenchari intatsikeronta Joriraaniki. Royaatanakiri maawaeni.

5

Ikenkithawaetzi riraga Jesoshi janta tonkaariki; ikantziri atziri ikimoshiretanteeyaari

(Rk. 6.20-23)

1 Paashiniki kitejiriki iñaawakiri piyotawentariri ikaataki oshekini
atziri. Rootaki itonkaantanakari eechonkiini tyonkaarikiini. Ari ijeeka-
paaki jaga. Roojatzi ipokanaki riyotaanewopaeni okaakini, eejatzi
ipiyotawentapaakari riraga atziripaeni. 2 Roojatzi riyotagaeyawakirini,
ikantawakiri:
—Aririka pikowaperote pikimityaari Tajorentsi rootaki reentsitetan-
temiri, pikemijantena iroñaaka.
3 —Eerokarika yotakotachari tee pikameethatzi, aritaki ri-
weshiryaakaakimi riraga Tajorentsi, kameetha ipinkathariwen-
takimi.
4 Eerokarika owashiretzinkari, aritaki riweshiryaakaakimi Tajorentsi
roemoshirenkakimi.
5 Eerokarika maerishiretatsiri aritaki riweshiryaakaakimi Tajorentsi
ineshironkatakimi reentsitetakimi.
6 Eerokarika kowaperotzirori ikoyiri Tajorentsi, aritaki ri-
weshiryaakaakimi irira ramitakotakimi.
7 Eerokarika neshironkatantaniri maawaeni atziri, aritaki
riweshiryaakaakimi Tajorentsi tema ari ineshironkaperotakimi
eeroka.
8 Eerokarika kameethatzinkari pajankaneki, aritaki ri-
weshiryaakaakimi Tajorentsi aritaki piñagaeri.
9 Eerokarika omaeryaantatsiri paashinipaeni atziri ijeeki kameetha,
aritaki riweshiryaakaakimi riraga Tajorentsi. Rootaki kameetha
ikananteetemiri: “Eerokataki reentsite Tajorentsi”.
10 Eerokarika antaperotzirori kameethaperotatsiri, rootaki ikijantemiri
atziripaeni, aritaki riweshiryaakaakimi Tajorentsi. Rooma
reentsitetakimi eejatzi piyotzi reewawentakimi.
11 Riyotakirorika atziri paapatziyakina, rootaki ikantzimatantemiri,
rowashironkaantemiri, eejatzi itheeyakotantemiri, itheenkemi,
omaanta eero pikantashiryaa, eero. Aritaki riweshiryaakaakimi
riraga Tajorentsi. 12 Omaanta pikantyaani piweshiryaaper-
otanakya, rooma ipinataperotawaemi iinja riraga Tajorentsi
janta okameethaperotzinta. Eero pimaejantziri: tema paerani
ikijeetakirini rirori kamanantzirorini iñaani Tajorentsi eejatzi.

Roshiyakaawentakiro Jesoshi tziwi eejatzi ootamentotsi

13 Eekiro riyaatatyee Jesoshi riyotaaperoteri, ikanteri:
—¡Pamine sha! Noshiyakaawentemiro tziwi. Tema aaka
akatyokapiintziri iwatha tziwiki, eero ishitzitanta. Rooma teerika
okatyotzi okaanteekaata. Tema ari ookakiro, tekatsi koyeroni.
Ari poshiyeeyawitakawoni eerokapaeni tziwi: eerokateeyakini
iyotagaeyakiririni atziri tsika ikantya ikameethatantyaari. 14 Eejatzi ari
pikimiwitakawo eeroka oorentamentotsi. Pikenkithashiryaakoterotya.
Aririka ojeeki nampitsi tsikarika otonkagaetya, eero omana maawaeni
iñeetawakiro otamorekanakyaarika tsiteniriki. Tee otzikaa tema
ojeekinta tonkaariki. Eejatzi pikimiteeyawitakawoni, eerokapaeni
iyotagaeyiririni maawaeni atziripaeni: eero pimaniro piyotayitziririni,
inta kameetha piyotaantayiteroni kameethatayitatsirini. 15 Eejatzi,
okimitaka aririka poonthoteri pootamento pipankoki, eero
pitankimotakotziri kantziriki, inta powakiri janta jeñokiinira
ootaperotantyaari okoñeetye maawaeni pankotsiki pikini paminawaete.
16 Ari pikimiwitawo iroka eerokapaeni iroñaaka, apatziro pantero

maawaeni kameethatatsiri, riyotantyaari pinampijatzipaeni paapatziyapiintari Tajorentsi, ikimoshiretantyaari riroripaeni, ikanantyaari: “Osheki ikameethaperotzi Pawa Tajorentsi”.

Ikenkithatakotziro riraga Jesoshi Iwaperite Tajorentsi okameethatzi

17 Eejatzi riraga Jesoshi ikantziri atziripaeni:

—Eero piitakaashiwitawo nopokantari jaka nopakaakayemiro paapatziyawo rojankinarini Moeseeshi, eero. Eejatzi eero piitashiwitakawo nokantemi tee okameethatzi oetarika rojankinatakiro kamanantayitzirorini iñaani Tajorentsi paerani, eero. Omaanta nopokantari niyotaaperoeyemironi ikantaperoeyakirini, piyoperotantyaari kameetha oetarika okantakotziri. 18 Othonkyaarika kipatsi eejatzi jenoki inta eero othonkimaeta rojankinarini Moeseeshi eejatzi kamanantayitzirorini iñaani Tajorentsi. Kyaaryo omonkaatyaawo maawaeni ikantakirini paerani. 19 Eerorika pikemijantaperotziro kaminagaantsi, eejatzi eerorika piyoteeri paashinipaeni atziri ikemijantaperotziro roori, tema pijeekashita janta ipinkatharitzinta Tajorentsi. Omaanta aririka pikemijantaperotero maawaeni rojankinateeyinirini, eejatzi aririka piyotagaeyerini paashini atziri ikemijantaperoeyeroni, ari pipinkathariwenantapae janta ipinkatharitzinta riraga Tajorentsi. 20 ¿Piitakaashiwitakawoma ikameethataki irintapaeni iyotaantawitawori Iwaperite Tajorentsi eejatzi riraga warijeeyopaeni? Iroñaaka nokantemi: tee imonkaatziro ikowakaawitariri Tajorentsi. Eerorika panaakotziri pikameethaperote, eero piyaatzi eerori janta ipinkatharitzinta.

Ikenkithatakotakiro Jesoshi kijaantsi
(Rk. 12.57-59)

21 Eejatzi ikantzi riraga Jesoshi:

—Piyotakiro ikantziri achariniitenipaeni paerani: “Eero powamayiri paashini atziri. Ninkarika owamaantatsiri eejatzi rirori rowamagaeteri”. 22 Omaanta nokantemi naaka: eero pikijiri paashinipaeni: rowashironkaemikari Tajorentsi. Eejatzi eero pikantziri atziri: “Tee piyotzi. Tee añiiro piipatha”. Pikantakiririka ayotaki tema pikijakiri rootaki okameethatantari rowamaakaanantemiri pinkatharipaeni. Eejatzi okimita aririka pikaweyeri atziri pikanteri: “Eeroka majontzi”, tema pikijakiri rootaki okameethatantari rotyaantemi Tajorentsi paamarikinta kaari tsiwakanitatsini. 23 Pamine, piyaatantyaari janta Tajorentsipankoki pikanteri riraga Tajorentsi ipeyakotemiro kaari kameethatatsi pantziri, rootaki pipashitantariri pipira riyotantyaari rirori kyaaryo pookakiro kaari kameethatatsi pantakiro, omaanta eenirorika ikijawentzimiri paashini atziri, 24 pityaawo piyaatashiteri riraga kijakimiri pikanteri: “Pipeyakotenawo okaatzi nantziri, eero napiitziro kaari kameethatatsi. Eero amaerineentawakaana. Pineshironkatena, kameetha aakameethatawakagaeya”. Pipeyakotantawakagaeyaawoni, pipiyanaki iroñaakakya Tajorentsipankoki, roojatzi pipashitantapaakyaari Tajorentsi oetarika pikowashityaari pipashityaariri. 25 Eenitatsirika kijakimiri ikowaki raanakimi janta pinkathariki ikantakotantemiri, eero pikijiri inta pishintsite pikanteri: “Eero akijawakaa, thame aakameethatawakagaeya”. Aririka rareetakaapaakimi pinkathariki, ikanteri joraaro: “Paanakiri irika”,

roojatzi romonkyaakaantawakimi janta omonkyaagamentotsiki.
26 Rooma eerorika pipaperotziri maawaeni pireewitziriri, eerowa
roeyowitzimi roojatzi pipinatanteeyariri.

Ikanteeyakirini Jesoshi: "Kyaaryoowa, pishirontawokari tsinani kaari payi"

27 Eejatzi ikantziri:

—Piyotakiro ikantziri achariniiteni paerani: "Eero pishirontzimotawo piina paashini tsinani, eero pishirontzimotari piimi paashini shirampari". 28 Nokamantemi naaka: "Aririka piñaawenashireeyaawo tsinani eejatzi pikenkithashiryaakotyaaworika pishirontyaawo, ari eenitatsi pantani, kimitaka piñaathatzimotakawo piina". 29 Noshiyakaawentemiro: aririka antakayemiro poki kaari kameethatatsi, pikithokireero, pookero. Tema tee pikoyi iyaatakayemi paamariki kaari tsiwakanitatsini. Tema okameethatzi piyaatashiteeya kashetaakini poki janta jenokinta. 30 Aririka antakayemiro pako kaari kameethatatsi, pithatyeero pako pookero. Tema tee pikoyi iyaatakayemi paamariki kaari tsiwakanitatsini. Tema okameethatzi piyaaponthotziitashiteya janta jenokinta. Ñaakiro, tee okameethaperotzi papiitapiintero kaari kameethatatsi.
31 Eejatzi ikantzini riraga achariniiteni paerani: "Aririka pikowaki pookaero piina, pojankinateniro paperi pookanteeyaawori, ari okaatapaaki". 32 Omaanta nokantemi naaka: "Eerowa pookaero piina. Aririka pookaero piina eejatzi pagaerika paashini, tema piñaathatzimotaawo piinaperoni. Agaerika eejatzi paashini oemi piina, eeniro antani: oñaathatzimotaari oemiperoni. Eejatzi riraga agaeroni, eeniro rantani. Omaanta apatziro okameethawita pookaero aririka oñaathatzimotakimiririka paashini shirampari".

Eero pamatawitziri paashinipaeni

33 Eekiro riyaatatzi ikantziri riraga Jesoshi:

—Piyoteeyakini okantziri Iwaperite Tajorentsi, rootaki ikantzirini yotaantatsirini: "Eero pitheeya, eero pikantawaetashita". Eejatzi ikantakini: "Aririka pikante: 'Riyotaki Awinkatharite ari nomonkaatemiro maawaeni nokantakimiri. Namatawitakimirika ari rowashironkaakina'. Pikanterorika: 'Riyotzi Awinkatharite aritaki nomonkaatakimiro maawaeni nokantakimiri', ari okameethatzi pimonkaataperotero okaatzi pikantakiri". Rootaki okantakiri rojankinatakirini paerani riraga Moeseeshini. 34 Omaanta nokantemi naari: eero pitheeyawaeta. Aririka pothataakiro pikantziri, ¿iitaka pikowantyaari pikante: "Riyotakiro Awinkatharite nothataakiro nokantzimiri"? Okameethataki pimonkaataperotero maawaeni pikantakiri. Eero eejatzi pikantashita oetarika. Apaanipaeni ikantashita: "Tee notheeya. Ñaakiro, okantani eeniro jenokinta, eejatzi okantani nothataakiro nokantziri", omaanta ikantashita. Nokantemi eero pikimitari irinta; rooma Tajorentsi rirotaki jeekatsiri jenokinta. Riyotzi pothataakirorika pikantziri. Eenitatsi paashini ikantashita: "Okantani ojeeki jenokinta jeekamentotsi rashi Tajorentsi eejatzi nokimita naari, nokantani kameetha noñaawaetzi", omaanta ikantashita. Nokamantemi naaka: tema tee okameethatzi pikantawaetashitya oetarikapaeni tema riyotzitakimiro Tajorentsi okaatzi pikantakiri.

35 Eejatzi apaanipaeni ikantashita: “Tee notheeya. Ñaakiro, okantani
eeniro kipatsi, eejatzi nokantani nothataakiro nokantziri”, omaanta
ikantashita. Nokantemi naaka eero pikimitari irinta, rooma Tajorentsi
rirotaki ashitawori kipatsi. Ikantakowentziri maawaeni. Riyotzi
pothataakirorika pikantziri. Eejatzi paashinipaeni ikantashita:
“Tee notheeya. Ñaakiro, okantani eeniro ojeeki Jerojaree, eejatzi
nokantani nothataakiro nokantziri”, omaanta ikantashita. Eejatzi
nokantemi naaka, eero oshiyari irinta; rooma Tajorentsi rirotaki
otyaantziriri jewawenantatsiri ijeekantari janta. 36 Eejatzi eero
pikimitari paashinipaeni kantatsiri: “Tee notheeya. Ñaakiro, kyaaryo
eenitatsi noeto, eejatzi kyaaryo tee notheeya”. Eero poshekiiro
pikantziri. Eero pimatziro pitajonkero pikitamaatakaantyaawori piishi.
37 Eero pitheeya. Kyaaryoorika pantero oetarikapaeni, kameetha
pikante: “Jee, nantakiro”. Eerorika pikoyi pantero, pikante: “Eero
nantziro”. Monkaataka. Tee okameethatzi poshekeero piñaani
pamatawitantyaariri paashinipaeni. Rowashironkaemikari Tajorentsi.

Eero pipiyatari kijawitemini
(Rk. 6.29-30)

38 Eekiro riyaatatzi ikanteeyakirini riraga Jesoshi:
—Eejatzi ikantakini achariniiteni paerani: “Aririka pikithokiriiteri
roki paashini atziri eejatzi ipiyatemi ikithokiriitemiro pashi
poki. Aririka pitzinkeryaakoteri raeki paashini atziri, kameetha
ipiyatemi eejatzi itzinkeryaakotemi pashi paeki”. 39 Omaanta
nokantemi naaka: eero pipiyatari kijakimiri omaanta aririka
ipajawootemi rakokira, pishinetayaari jantakironta ipajawootemi
eejatzi, eero pipiyatari. 40 Aririka atziri raakaantemi pinkathariki
okaatzi pireewitziriri raapithatemirorika piithaari, pipawakiri
eejatzi paashini pipewiryaakotarira, eero pikijiri omaanta
pineshironkatawakiri. 41 Aririka romperateetemi payeniri rowaagawo
apaani kiroometero powawijaaneenteniri apaani paashini kiroometero
eejatzi. Eero pikijashita inta pineshironkateri. 42 Ikowakotemirika
owashironkaachari koetyeemotziriri, pipawakiri. Eejatzi aririka
ikantemi: “Pipashitawakinawo iroka eejatzi noepiyeemi osheninka
iinja”, ari pipashitawakyaari, eero pithañaapithatari.

Ikantzi riraga Jesoshi: “Pineshironkateri kijakimiri”
(Rk. 6.27-36)

43 Eekiro riyaatatzi ikantziri Jesoshi:
—Eejatzi ikantaki achariniiteni paerani: “Pineshironkateri neshi-
ronkatzimiri eerori. Omaantakya kijakimiri, pikijaperoteri rirori”.
44 Omaanta nokantemi naaka: pineshironkaperoteri kijawitakimiri,
owashironkaawitakimiri, maawaeni. Pamanakotyaari, pikanteri
Tajorentsi ineshironkateri maawaeni rirori. 45 Rootaki ikowakaakiriri
Tajorentsi maawaeni aapatziyariripaeni reentsitetayitakarini.
Rirotaki wetsikakiriri oorya: rooryaakoteeyakirini maawaeni atziri,
aapatziyariri eejatzi kaari aapatziyari. Eejatzi rowariyaakiniri inkani
kameetha oshookantari maawaeni owanawontsi. Eejatzi rowawo
maawaeni atziri: riraga aapatziyariri eejatzi kaari aapatziyari, eejatzi
kaari yotziri Tajorentsi, maawaeni rowawo. Rootaki ayotantawori
ineshironkatziri Tajorentsi maawaeni riraga aapatziyariri eejatzi riraga

kaari yotziri. Eejatzi eerori rootaki pineshironkateeyantyaaririni maawaeni. 46 Apatzirorika pineshironkatawakiri neshironkatzimiri eerori, eero ijeekakayimi Tajorentsi jenokinta. Riroma riyotzi theenkantatsiri eejatzi ineshironkatawakiri neshironkatziriri. Omaanta panaakoteri eerori, pineshironkateeyirini maawaeni. 47 Apatzirorika piwethatashityaari wethatzimiri, eero piyaatzi pijeeki janta jenokinta. Riroma riyotzi maawaeni kaari yotziri Tajorentsi riwethatari wethatariri rirori. Panaakoteri: piwethateeyarini maawaeni. 48 Pikameethaperotanaki, pikimitakotyaari Piri jenokinta, riroma osheki ikameethaperotaki irira.

6

Riyotaakae riraga Jesoshi tsika akantya aneshironkatante

1 Eejatzi ikanteeyakirini Jesoshi:

—Paamawentyaawo, pipankinatakotarikari Tajorentsi iñaantemiri atziri rootaki iñaaperotantemiri pikameethatzi eeroka. Aririka pantero iroka tekatsi okantya ipinatemi rirori iinja. 2 Aririka pipashityaari owashironkaenkari koetyeemotariri, eero pithotyeero pikamantziri paashinipaeni. Eero pikimitari riraga oshiyakaawaerintzi raapatziyarimi Tajorentsi. Aririka iperi irira owashironkaenkari oetarika, ikamanteeyakirini maawaeni atziripaeni janta nampitsiki. Ikamanantayitaririni atziripaeni iñaaperotantyaariri ikameethatzi. Aririka iñaaperotawityaari atziri, monkaataka; omaanta eerowa iñaaperotziri riraga Tajorentsi, tekatsi riweshiryaawenantyaari. 3-4 Eero pikimitari riraga oshiyakaawaetawitachari raapatziyarimi Tajorentsi. Rootaki, aririka pineshironkateri owashironkaenkari, pimaniro, roojatzi riweshiryaawenantemiri Tajorentsi. Rooma riyotakiro irira oetarika pantziniriri, roojatzi okimitakya, aritaki ramitakotakimi eenitatsirika koetyeemotemini.

Riyotagaeyakaeni Jesoshi tsika akanterori akenkithatakayeri Tajorentsi

(Rk. 11.2-4)

5 Eejatzi ikantzi Jesoshi:

—Aririka pikenkithatakayeri Tajorentsi, eero pikimitari oshiyakaawaetawitachari raapatziyarimi rirori. Ikowaperotziro ikatziya ikenkithatakayeri janta pankotsi ipiyotantapiintarira joriiyopaeni eejatzi janta niyanki nampitsi iñaantyaariri atziripaeni, rootaki iñaaperotantyaariri ikameethatzi. Kyaaryo nokantemiri iroka: monkaataka. Iñaaperotantariri atziripaeni, omaanta tee iñaaperotziri Tajorentsi ikameethatzi. 6 Aririka pikenkithatakayeri Tajorentsi, piyaate apaniroeni pipankoki, pashitakotanakya inthomaenta roojatzi pikenkithatakayeri ashitzimiri riraga Tajorentsi. Riro ñeemini apaniroeni pijeekakira ari iñaaperotemi pikameethatzi, riweshiryaawenantemiri. 7 Aririka pikenkithatakaakiri, eero poshekiiro ñaagantsi anik, anik, anik. Eero pikenkithashiriiro aririka poshekiiro ñaagantsi osheki rootaki ikemijanantemirimi. Rootaki rametari rirori kaari yotziri Tajorentsi. 8 Kyaaryoowa, pikimitarikari riroripaeni. Riyoperotziro Tajorentsi maawaeni koetyeemotakimiri. Tekirani pikanteri, riyotzitakawo. 9 Aririka pikenkithatakayeri Tajorentsi, ari pikimiteero eeroka iroka:

“Pawa, niyotzi pijeeki jenokinta eejatzi jaawikika eejatzi pikemijanteeyanani.
Osheki pikameethaperotaki.
10 Kameethapero pipinkathawenteeyanani.
Nokowaki nantemiro kipatsikika pikowakaakinari, nokimityaari rantziri ponampiripaeni janta jenokinta. Rooma imatakimiro maawaeni pikowakaakiriri.
11 Maawaeni kitejiri pamitakoeyenani nantawaete, eero okoetyeemotantana noyaari.
12 Niyotzi eenitatsi kaari kameethatatsi nantziri, omaanta eero pikijawentanawo, inta pipeyakotenawo. Rooma nopeyakotziniri antakaanawori naari oetarikapaeni, tee nokijiri.
13 Eero pishinetziri kamaari rantakayenawo kaari kameethatatsi.
Pikanteetatyeeyaani peewawenteeyenani.
Ashi powantyaawo pitajonkawentena.
Eejatzi naari, ashi nowantyaawo noñaaperotemi.
Rootaki nokantakimiri, ari okaatzi”.
14 Eejatzi ikantzi riraga Jesoshi:
—Aririka pipeyakoteniri kijakimiri, eejatzi ipeyakotzitemiro Piri jenokinta eeroka kaari kameethatatsi pantziri.
15 Omaanta eerorika pipeyakoteeniri maawaeni rantakaawitakimiri, eero ipeyakotzimiro riraga ashitzimiri jenokinta okaatzi kaari kameethatatsi pantakiri.

Riyotaakiri Jesoshi riyotaanewo tsika ikantya itzitawentyaari Tajorentsi

16 Eejatzi ikanteeyakirini:
—Aririka pitzitawentyaari Tajorentsi pikenkithatakaantakyaariri irira, eero piyotakaakiri paashinipaeni. Eero pikimitari riraga oshiyakaawaetawitachari raapatziyarimi rirori. Aririka itzitawentyaarimi Tajorentsi, rowashirepootashitaka riyotantyaari maawaeni itzitawentawo. Roojatzi atziripaeni ikenkithatakotziri ikameethaperotzi omaanta kyaaryo tee riweshiryaawentari riraga Tajorentsi. 17 Eero pikimitari riroripaeni. Aririka pitzitakotyaari Tajorentsi kameetha pikishitya eejatzi kameetha pikantya pikiwapootya poshepootya, 18 eero riyotantzimi riraga atziri pitzitawentatyaari Tajorentsi omaanta apaniroeni yotemini Tajorentsi rirotaki weshiryaawentemini eejatzi ñaaperotemini pikameethatzi. Rootaki riweshiryaakaantemiri iinja.
19 Eejatzi ikantzi:
—Eero pikenkithashiryaapiintziro pipiyotero powaagawo jaka jaawikika: opathaagaantzikari eejatzi rapeyagaanteetzitzimirokari eejatzi ikoshiteetzimikari. 20 Omaanta pikantya pikenkithashiryaakopiintyaari Tajorentsi eejatzi pantero ikowakaakimiri rootaki iñaaperotantemiri pikameethatzi. 21 Ñaakiro, aririka pikowaki pipiyotero powaagawo jaka kipatsikika rootaki pipeyakotantapiintariri Tajorentsi, omaanta aririka pikowaki piweshiryaakayaari rirori pikenkithashiryaakopiintyaari.

Poki okimiwitakari oorentamentotsi
(Rk. 11.33-36)

22 Eenitatsi poki paminantari kitejiriki. Okimitaka eenitatsi
oorentamentotsi pitsiwootapiinantari tsiteniriki piñaantyaawori. Aririka
okameethataki oki, kameetha paminawaetantyaari. 23 Omaanta
eerorika okameethatzi poki, eero piñiiro, kimitaka tsiteniriki. Eejatzi
okimitaka, aririka pikenkithashiryaapiintero kaari kameethatatsi, eero
piyotziri Tajorentsi, eero piñiiri, kimitaka tsiteniriki.

Eejatzi ikantzi riraga Jesoshi: "Aririka pantawaewentya eerori, tekatsi pikantya panteniri Tajorentsi ikowakaakimiri"
(Rk. 16.13)
24 Eekiro riyaatatyee ikantakiri:
—Tekatsi pikantya pithamaeteniri apite piwaatorote. Aririka
pithamaeteniri apite, pikenkithashiryaakotakiri apaani kameetha
rirori, pineshironkateri, omaanta pikenkithashiryaakoteri paashini
tee ikameethatzi, pitheenkiri. Eejatzi okimitakya aririka panteniri
Tajorentsi ikowakaakimiri, pikenkithashiryaakopiinteri kameetha
irinta, pinintaperotantyaariri, eero pikoyi pipiyotero powaagawo
osheki. Omaanta aririka pikowaki pipiyotero osheki powaagawo,
aritaki pantawaetawentero eeroka paantyaawori, eero pikowae
paapatziyari riraga Tajorentsi. Eero pimatziro papitetziri piwaatorote.

Pikenkithashireero Tajorentsi ikoyiri
(Rk. 12.22-31)
25 Eejatzi ikantziri:
—Ari nokantemi: eero pikenkithashiryaakotashitapiintawo
oetarikapaeni poyaari, pimiri, pikithaatapiintyaari, oetarikapaeni.
¿Rootakima pijeekantari powapiintyaawo? Tee rootaki pijeekanta,
inta rootaki pijeekantari pikenkithashireeri Tajorentsi riraga
wetsikakimiri, eejatzi pipinkathateri. ¿Rootakima piwatha otzimantari
powaneenkatantyaawori? Tee rootaki otzimantari. Omaanta
eeniro pijeekantari piyoteri Tajorentsi piweshiryaakayaari rootaki
okameethatantari panteniri ikowakaakimiri. 26 Pamineri riraga
tsimeripaeni jenokiweri. Tee ipankiwaetzi, tee rowiitzi, eejatzi tee
rantzi ipanko ojeekantari rowanawo. Omaanta maawaeni kitejiri
eenitatsi royaari: tema ramitakotziri rirori Tajorentsi. Maawaeni
kitejiri ineshironkatziri, tema eeroka osheki inintaperotakimi,
rootaki ipantakimirori eejatzi. 27 Aririka pikenkithashiryaapiintero
¿arima pimatakiro pojanthaya apaniroeni? Eero. Patsipetashita
pikenkithashiryaakotashita. 28 ¿Iitaka pikenkithashiryaapiinantawori
piithaari, oetarika pikithaatyaari? Paminero oteyakipaeni ampee, tee
okenkithashiryaapiintziro ironta: "¿Oetarikapaeni nokithaatyaawo?"
Tee okirikawaetzi, eejatzi tee ontyaawaetzi, 29 omaanta osheki
owaneenkataka. Pamine, paerani osheki rowaneenkawaetani
riraga jewawenantatsiri iiteetziri Sharamooni, ojeekini oshekini
rowaagawo, omaanta tee ikimitaperotawo oteyakipaeni, osheki
owaneenkaperotaka irowapaeni. 30 Riroma rirotaki Tajorentsi
owaneenkatzirori oteyakipaeni inchashi, omaanta intsipaete
okamateyatzi, intsipaete opariteyatzi, eejatzi rootakoetziro. Rooma
eerori, pijeekini. Riroma ineshironkaperotzimi eeroka rootaki piyotan-
taperotari itzimakayemiro oetarika koetyeemotzimiri kameethatatsiri.
Pameentyaari, eero pitheenkiri, aritaki itzimimotakaakimiro riraga
Tajorentsi. 31 Rootaki eero pikenkithashiryaakotapiinantashitawo

oetarika, eero pikantzi: “¿Iitaka noyaari? ¿Oetaka nomiriteri? ¿Oetaka nokithaatyaari?” 32 Ikowakowaeyironiroña irokapaeni riraga kaari yotziri Tajorentsi. Eero pikimitari irirapaeni. Riroma riyotzimi riraga piri jenokinta, riyotziro koetyeemotakimiri. 33 Rootakikya pikantyaani pityaawo pipinkathatantyaaririni Tajorentsi eejatzi pikanteri rowameethashiretemi, roojatzikya ramitakotemi eenitatsi koetyeemotakimiri. 34 Rootaki eero pikenkithashiryaakopiintawo inkaamani oetarika panteri. Rooma tekatsirika tzimimotzimiri, omaanta ramitakotemi riweshiryaakayemi riraga Tajorentsi inkaamani, eejatzi maawaeni kitejiri riweshiryaakayemi.

7

Eero pikantzimatziri paashinipaeni
(Rk. 6.37-42)

1 Eejatzi ikantzi riraga Jesoshi:

—Eero pikantakotashitari paashini atziri. Aririka pikantakotashityaari, ikantzimikari Tajorentsi: “Pantakiro eerori kaari kameethatatsi”. 2 Aririka pikijeri paashinipaeni, aritaki ikijawaemi eerori Tajorentsi. Eejatzi okimitaka, aririka pineshironkateri paashinipaeni, ari ineshironkatawaemi rirori. 3 Eenitatsirika kaari kameethatatsi pantziri, tee okameethatzi pikanteri paashini atziri eerori: “Eenitatsi kaari kameethatatsi pantziri”. Noshiyakaawentemiro iroka: aririka otyaakyaatakimi antawo inchapanki pokikira, ¿arima piñiitakiri ityaakyaawo owaanini inchapetoki rokikira paashini atziri? 4 Ñaakiro, tee okameethatzi pikanteri: “Ajaakya, nagaemiro pityaakyaawo pokikira”. 5 ¡Poshiyakaawaetashita paapatziyarimi Tajorentsi! ¡Pamatawitantashita! Pikowawitaka pikimitakotyaarimi kameethaperotzinkari. Ñaakiro, pityaawo pookero eerori antawowa inchapanki konompyaatoteencharira roojatzi pikokichaatanteeyaari ari pimatero pagaeniri ityaakiro paashinira atziri. Eejatzi okimitaka pikowakirika pikanteri pisheninka ipakayero kaari kameethatatsi rantziri, pityaawo pipakayero pantziri eerori roojatzi pimatero pikanteri. 6 Tee pipapiintziri otsitzi kameethaperotatsiri iwatha. Eejatzi tee pipapiintziri chaancho poreryaanikitatsiri mapi pinaperotachari royaawo, tee ikoyi royaawo. Tema ratsikawitawakawo eejatzi ikijakotyaawo rowitsintakiro mapi. Eejatzi okimitaka kameetharoña oetarika okantziri Iwaperite Tajorentsi. Kameetha pikenkithatakayeri paashinipaeni atziri okantziri. Omaanta aririka ikijantemiro, tee ikoyi ikemijantemi, eero poñaashirenkiri inta piyotaapiinteri koyirori.

Pamaniri Tajorentsi oetarika, ari ipakimi
(Rk. 11.9-13; 6.31)

7 Eejatzi ikantzi riraga Jesoshi:

—Aririka pikanteri atziri ipawakimiro oetarika pikowakowateri, aritaki piñaakiro. Aririka pareetya pankotsiki, pikantapaakiri jeekatsiri: “Pashitareenawo”, roojatzi rashitaryaantakimiro. Ari okimitaka iroka, pikanteririka Tajorentsi pikoyiri, aritaki imatakimiro oetarika kameethatatsiri pikowakowatziri. 8 Aritaki ramitakotakiri maawaeni amanirири. Eejatzi kowakowatakotziriri rirori koetyeemotariri, aritaki imatakiro. Aririka pikenkithatakaapiinteri, ari ikemijantemi,

imatemiro oetarika kameethatatsiri pikanteriri. 9 Pamine, aririka ikantemi pitomi: “Pawa, pipena kaniri noyaari”, ¿arima pipashitawakyaari mapi? 10 Eejatzi ikantemirika: “Pipawakina shima noyaari”, ¿arima pipashitawakyaari maanki? 11 Ñaakiro, tee pikameethaperotzi omaanta piyotzi pineshironkapiinteri peentsitepaeni. Owanaaperotaka riraga Piri jeekatsiri jenokinta osheki ikameethaperotaki. Tema riyoperotziro ineshironkaperotziri maawaeni kenkithatakaakiriri.

12 Eejatzi ikantaki riraga Jesoshi:

—Pikowakirika raakameethateeyimini paashini atziri eejatzi pikimitzityaari eerori kameetha paakameethateri raakameethatantemirikya eerori. Tema rootaki okantakirini rojankinarini Moeseeshi eejatzi rojankinatakiro kamanantayitzirorini iñaani Tajorentsi.

Ikenkithatakotziro Jesoshi apite awotsi
(Rk. 13.24)

13 Eejatzi ikenkithatakotakiro riraga Jesoshi tsikarika akantya akyaantyaari janta jenokinta roshiyakaawentakiro awotsi, ikantzi:

—Pikowakirika pikye ijeekinta Tajorentsi, pikinantapaakyaawo okaamanchakitziini awotsi, pikyaantapaakyaawo okaatzini omoo. Eenitatsi paashini awotsi jaawokipetatziiri. Tee opomeentsita ikinanteetyaawo roori; eenitatsi oshekini kinantawori, eejatzi janta ikyaanteetyaawo antawo omoo. Omaanta maawaeni kinayitaneentsini janta eero rareeta jenokinta inta ikemaatsitapiintyaawo paamari kaari tsiwakanitatsini. Osheki kyaantawori. 14 Omaanta rowaga paashini awotsi okaamanchakitziini osheki opomeentsitaka ikinanteetyaawo. Eenitatsi apaanipaeni kinantawori, omaanta kameetha rareetyaawo rirori okaatzini omoo ikyaantapaakyaari Tajorentsikinta, eero rapiiteero ikamae.

Ikenkithatakotziri Jesoshi amatawitantatsiri
(Rk. 6.43-46)

15 Eejatzi ikantzi riraga Jesoshi:

—Kyaaryoowa, ramatawitzimikari oshiyaawitariripaeni iyotaantzirori Iwaperite Tajorentsi. Kyaaryoowa, piitakaashitarikari maawaeni iyotaantatsiri riyotaatziimi Iwaperite Tajorentsi kameetha. Kyaaryo riyotaawitzimi apaanipaeni, tee riyotaaperotzimiro kyaaryooperotatsiri. 16 Paminaperoteri rantayitzirini, riraga iyotaantzirori, rootaki piyotantyaariri ikameethatzirika. Pamine, ¿okithokitziroma oowa kitochee? Teewee. ¿Okithokitziroma iyeera* kawana? Teewee. Tee omatziro. Eejatzi ikimita riraga amatawitantatsiri, tekatsi ikantya rantero ikowaperotziri Tajorentsi. 17 Inchato kameethari okithokitziro okithoki kameethari, ari athotero. Omaanta teerika okameethatzi inchato, tee okithokitziro okithoki kameethari. 18 Rowaga inchato kameethari, tekatsi okantya okithokitero okithoki kaari kameethatatsi. Eejatzi kaari kameethatatsi inchato, tekatsi okantya okithokitero kameethatatsiri okithoki. 19 Tema achekapiintziro chochoki kaari kithokitatsini, oejapiintziro paamariki. 20 Eejatzi okimitaka, potsikanataperotyaari maawaeni kowatsiri riyoteemi. Piyote okameethatzirika rantziri, ari kameetha eejatzi riyotaantziro Iwaperite Tajorentsi. Rooma teerika okameethatzi rantziri, eejatzi tee okameethatzi riyotaantziri.

* **7:16** Iyeeratatsiri rootaki chochoki, oshiyawo komashiki. Ithoetziro, pocharini. Tee antawoperotzi.

Ikenkithatakotziri Jesoshi yotakoperoteeriri
(Rk. 13.25-27)

21 Eejatzi ikantzi riraga Jesoshi:

—Eeniro ñaawaetashitachari osheki ikantashita: “Eeroka Nowinkatharite, osheki nopinkathatzimi”. Omaanta eero riyaateeyini irira janta notsipatyaari jenokinta, inta jataperotatsini janta maawaeni riraga antaperotziniriri Pawa ikowakaakiriri.

22 Aririka nopinkatharentsiperotanaki nopiyoteeyerini maawaeni atziri nokantakowenantyaariri. Eenitatsi oshekini atziri kantashitenani: “Nowinkatharite, osheki nokenkithatakotzimi. Nokantziri kyaantariri kamaari: ‘Pameentyaari Jesoshi pawijakotanteeyaari’. Eejatzi nokantziri atziripaeni: ‘Rirotaki Jesoshi matakaanawori notajonkantzi’ ”. 23 Omaanta nokanteri ririrapaeni: “Tee niyotzimi, tee reentsitetzimi Pawa. Piyaate inteenanta, osheki pantziro kaari kameethatatsi. Tee nokoyi pijeekimotena jaka”.

Atziri owetsikirori pankotsi kijopathariki kipatsi eejatzi owetsikirori impanekiki
(Rk. 6.47-49)

24 Pamine, aririka paapatziyawo maawaeni okaatzi nokantzimiri eejatzi aririka pantakinawo maawaeni nokowakaakimiri, okameethataki, eeroka yotaniri, pikimitakotakari atziri wetsikirori ipanko okijopathatzira kipatsi. 25 Roojatzi opariyantapaaka inkani, oonkanaka. Opokawitapaaka antawo tampyaa otatsinkawitapaakawo, omaanta tee ataanakiro. Rootaki kaari ataantawo, tema riwetsikakitziiro okijopathaperotzira kipatsi. 26 Eejatzi okimitya eerori, eerorika pikenkithashireero maawaeni okaatzika nokantakimiri eejatzi eerorika pantanawo maawaeni nokowakaawitzimiri, tee okameethatzi. Eeroka kimitariri kaari yotatsi. Pikimitakotyaari wetsikirori ipanko janta impanekiiteki ochereeteki iñaa. 27 Okanta opariyapaaki inkani, oonkanaka. Opokapaaki antawo tampyaa otatsinkanakiro pankotsi, aanakiro iñaa. Ñaakiro, ratsipetashitakawo riraga wetsikawitawori. Eero patsipetashitawo eerori pikemijantana, omaanta pantaperotero kameetha nokowakaakimiri.

28 Rootaki ikanteeyakiririni piyotawenteeyakariririni janta tonkaariki. Ari rotsikanateeyanakarini maawaeni, ikantzi:

29 —Osheki riyotanitzi irira, ikenkithatakaakae kimitaaka pinkathari, kameetha riyotaakae; tee ikimitari riraga iyotaantawitawori rojankinarini Moeseeshi.

8

Retsiyatakotakiri Jesoshi patheenkari
(Mr. 1.40-45; Rk. 5.12-16)

1 Ithonkapaakiro riraga Jesoshi riyotagaeyakirini atziri janta tonkaariki. Roojatzi roerinkantapaa, eejatzi royaateeyakirini oshekini atziri. 2 Roojatzi ipokashitapaakiri apaani shirampari patheenkari, itonkiyotawakari rotziwerowashitapaakari, ikantapaakiri:

—Nowinkatharite, tema eenitatsi pitajorenka, pikowakirika petsiyatakotena, niyotzi aritaki pimatakiro.

3 Roojatzi rowaankantawakawo rako rirori, ipampitawakiri ikantziri:

—Jee, nokowaki. Petsiyatakotanee iroñaaka.

Intsipaete opeyanaka ipathaawo. 4 Roojatzi ikantziri:

—Eerowa pikamantziri paashinipaeni netsiyatakotakaakimi, inta pantero ikantzitarini paerani Moeseeshini: piyaatashiteri riraga ñaanakowenantatsiri Tajorentsipankokinta pikanteri irira: “Paerani nopathaawitani, omaanta iroñaaka, etsiyatakotaana. Paminena tee añagaero iroñaaka, nopathaawo”. Aririka raminawakimi, roojatzi pipantapaakyaari pitsimerite jenokiweri itaantyaanariri Tajorentsi, riyoteeyantyaarini atziripaeni etsiyakotatakimi.

Roojatzi riyaatantanaka.

Riraga Jesoshi retsiyatakotakiri ronampiri kapitaano (Rk. 7.1-10)

5 Ikantaka itharyaanaka Jesoshi, eejatzi riraga oyaateeyakiririni, roojatzi rareetanteeyapaakani Kaperinawooki. Itonkiyotawakari apaani iwinkatharite oshekini joraaro. Kaari riro joriiyo. 6 Ikantapaakiri:

—Nowinkatharite, eenitatsi nonampiri janta nopankokinta, tee imatziro ishewata, eejatzi osheki ikatsitaki; katsitaperotanaki. Nokowaki petsiyatakotakayeri.

7 Roojatzi ikantawakiri:

—Aritaki niyaate netsiyatakotakayemiri.

8 Omaanta ikantanakiri:

—Osheki nopinkathatzimi. Tee nokameethatzi naari; tee naaka joriiyo, eero notsipatapaakimi janta nopankoki. Apatzirorika pikante etsiyatakotanee rirori, niyotaki aritaki etsiyatakotanaki. Patsipetawokari piyaate nopankoki, osheki pipinkathariwenantzi. 9 Eejatzi naari eenitatsi kantanari oetarika nanteri, eejatzi nokimitzita naari nojoraarote eenitatsi nomperateeyakarini. Nokanteririka apaani joraaro: “Piyaate”, ari riyaatanaki. Nokanteririka paashini: “Pipoke”, ari ipokanaki. Eejatzi nokimitziri nonampiri rirori, aririka nokanteri: “Iroka panteri”, ari rantakiro.

10 Ikanta ikemantawakariri, ari rotsikanatanakari, roojatzi ipithokashitantanakari oyaateeyakiririni, ikantanakiri:

—Kyaaryootaki iroka nokantemiri, maawaeni jaka anampipathakika tekatsi apaani noñaaneente kimitakotyaarini irika paashinijatzitatsiri atziri: osheki rameentaperotakari Tajorentsi. 11 Iinja janta ipinkatharitzinta, aritaki ipiyoteeyaani oshekini paashinijatzitatsiri atziri ipoñaayitapaakyaani paashinipaenikinta kipatsi. Itsipatapaeyaari Awaraama, Ijaaka, Jakoowo, riweshiryaawaetya maawaeni janta. 12 Omaanta oshekini joriiyo jeekatsinimi janta, aritaki ikenkithashirya ririrapaeni: “Naaka joriiyo, rootaki niyaatantyaari jenokinta”, omaanta eero riyaatzi, tee raapatziyaperotari Tajorentsi. Ikowakaawitakari itsipatyaarimi janta ipankokinta, omaanta osheki itheenkakiri, rootaki rotyaanantyaariri janta otsitenikaakiperotzikinta. Tema ijeeki janta paamariki kaari tsiwakanitatsini. Janta riraaperotanakya eejatzi ratsikaekiteeyanakyaani, tyakirirriri. Osheki rowashironkaanakya janta, osheki ikemaatsityaawo paamari owatsinka. 13 Roojatzi ikantawakiri riraga iwinkatharite joraaro:

—Kameetha iroñaaka piyaate pipankoki. Paapatziyaperotakina, rootaki retsiyatakotantaneeyari ponampiri.

Intsipaete retsiyatakotanee.

Jesoshi retsiyatakotakiro riyote Peetero
(Mr. 1.29-34; Rk. 4.38-41)

14 Riyaatanaki iroñaaka riraga Jesoshi ipankoki Peetero. Ikyaantapaakari iñaapaakitziiro riyote omantsiyataki, omaryaaka omaamentokira, ojaawamerikitzi. 15 Ipampitapaakiro akokira, roojatzi awijakotantanaa ojaawamerikiwitaga etsiyatakoperotanee. Roojatzi opiriinantanaka mantsiyawitachari opantawakari rowanawo.

16 Okantaka otsitenitanaki, ramaetapaakiri oshekini kyaantakariri kamaari. Roojatzi ikenkithatakaantawakari roojatzi rowawijaakotantawakariri. Eejatzi retsiyatakotawakiri oshekini mantsiyatzinkari. 17 Tema imonkaatakiro riraga Jesoshi maawaeni ikenkithatakotzitakaririni paerani Iseeyashini. Ikantakotzitakaririni:

“Iinja retsiyatakoteri Rotyaantanewo Tajorentsi oshekini mantsiyatzinkari, eejatzi osheki ineshironkateeyirini”.

Kowawitachari oyaaterinimi Jesoshi
(Rk. 9.57-62)

18 Paashiniki kitejiri iñaantakariri riraga Jesoshi oshekiniroña piyotawenteeyakaririni, ari ikantanakiri riyotaanewopaeni:

—Thame aate intatsikeronta inkaare.

19 Ikanta ipokashitapaakiri iyotaantzirori Iwaperite Tajorentsi, ikantapaakiri:

—Iyotaanari, nokowaki naari noyaatemi tsikarika piyaate.

20 Rakanakiri Jesoshi, ikantanakiri:

—Riraga piratsi eenitatsi imoo imaantari. Eejatzi ikimita riraga tsimeri jenokiweri, eenitatsi rookantari, imaantari. Kyaaryo naaka poñaachari jenokinta, nokoñaatapaaki jaka kipatsikika, omaanta tekatsi naaka nopanko nomaantyaari. Patsipetashitawokari poyaatena, powashironkaakari.

21 Ikantapaaki paashini riyotaanewo:

—Nowinkatharite, nokowawitaka noyaatemimi omaanta tekiraata ikami pawa. Ikamakirika nokitatanakiri roojatzikya noyaatantanakimi kijokiro nowanakimi.

22 Omaanta ikantawakiri:

—Poyaatanakina. Paata ikitateri ikaateeyinira kaari yotziri Tajorentsi, eejatzi ikaateeyinira theenkantatsiri.

Romaerintakiro riraga Jesoshi antawo tampyaa
(Mr. 4.35-41; Rk. 8.22-25)

23 Roojatzi rotetantanaka riraga Jesoshi pitotsiki, itsipatanakari riyotaanewopaeni. Ikowaki imontyeero inkaare. 24 Roojatzi imaanaki rirori pitotsiki. Niyankyaani omapokashitapaakari riyotaanewopaeni antawo tampyaa, omaetonkaapaaki otetaagapaaka. 25 Roojatzi riyaatashitantanakari riyotaanewo, ikaakapaakiri, ikantapaakiri:

—¡Nowinkatharite! ¡Aritaki pimaaki! ¡Rooteentsi apiinkiwee! ¡Powawijaakotena, eejatzi eerori, powawijaakotya!

26 Roojatzi ipiriintanaka, ikantawakiri:

—¿Iitaka pithaawantari? ¿Iitaka kaari pameentaperotantana?

Roojatzi ichereemotantakawo tampyaa eejatzi otamakaari. Ikantakiro:

—¡Pimaerite!

Roojatzi okaatantanaka tampyaa, eejatzi omaeritzitanaa iñaa: tee añaawaero otamakaari. 27 Ari rotsikanateeyanakarini riroripaeni, roojatzi ikantawakaaka:

—¿Tsikama iitatyaarika atziritatsiri irika? Pamineritya okemijanantakariri tampyaa eejatzi omaetonkaa: romaeryaantakawori.

Rowawijaakotakiri kyaantariri kamaari
(Mr. 5.1-20; Rk. 8.26-39)

28 Ikantaka Jesoshi rareetapaaka intatsikeronta, raatakotapaaka janta. Tema owaero rowaga kipatsi Karaara. Ikanta apite atziri kyaantariri kamaaripaeni, ipoñaaka kaminkarimashiki, itonkiyotawakari riraga Jesoshi. Riraga kyaantariri kamaari osheki ikijakaakari iyamaaritepaeni, rootaki ithaawanantakariri atziripaeni. Tee ikinantanaawo awotsi ikinapiintawitaga. 29 Roojatzi icheraacheraatakaantakari kamaaripaeni, ikantziri:

—¿Iitaka poñaashirenkantanari, Jesoshi? Niyotakimi, eeroka Itomi Tajorentsipero. ¿Rootakima pipokashitantanari powashironkaena? Tekiraataga omonkaata kitejiri powashironkaantenari.

30 Ari ipiyotziteeyakani chaanchopaeni janta, osheki rowawaeteeyani.

31 Ikantaka kamaari ikantakiri riraga Jesoshi:

—Aririka pookakagaenari irika nokyaantawitarika, pishinetena niyaatashiteri chaancho nokyaantapaeyaari ririrapaeni.

32 Roojatzi ikantawakiri:

—Piyaate, pikyaantapaakyaari irinta.

Roojatzi riyaatantanaka ishirinkashitanakari chaancho, roojatzi ishiyanaka maawaeni impeetaki, ipiinkapaaki inkaareki, motorirriri, motorirriri. Itsitsiyeeyapaakini iñaakira, motorirriri. 33 Ikantaka shentawitariri chaancho ishiyanaka, tema ithaawanakitzi rootaki riyaatantanakari ojeekinta nampitsi ikamantapaakiri maawaeni atziri oetaka awijimotakiriri eejatzi ikamantakotapaakiri kyaantawitariri kamaari awijakotee. 34 Roojatzi ikijaka maawaeni jeekatsiri janta, eejatzi ithaawantari rootaki ipokashitantapaakari ikantapaakiri riraga Jesoshi:

—¡Thame piyaate! ¡Tee nokoyi pipokimotena jaka nonampikika!

9

Retsiyatakotakiri Jesoshi kijopookitatsiri
(Mr. 2.1-12; Rk. 5.17-26)

1 Roojatzi rotetantanaa riraga Jesoshi pitotsiki, ikaateeyaneerini riyotaanewopaeni. Ipiyanaka inampiperokinta intatsikeronta inkaare.

2 Roojatzi ramaetapaakiniri rirori apaani kijopookitatsiri, ramakotakiri imaamentoki. Riyotaki riraga Jesoshi osheki raapatziyari riraga amiriri, rootaki ikanantawakariri riraga kijopookitatsiri:

—Piweshiryaanakya, niyompari, tema ari nopeyakotakaemiro kaari kameethatatsi pantawitari, aritaki nowawijaakoteemi.

3 Ikanta apaanipaeni iyotaantzirori Iwaperite Tajorentsi ikemawakiri. Roojatzi ikantawakagaeyantanakarini:

—Irika shiramparika iitajorentsitashityaami. Itheenkakiri Tajorentsi.

4 Riyotakiri ririrapaeni Jesoshi oeta ikenkithashiryaari rajankaneki, rootaki ikanantanakari:

—¿Iitaka pitheenkantanari? ¿Iitaka pikijashiryaantanari? 5 Aririka nokanteri irika: “Iroñaaka netsiyatakoteemi, pipiriintee, panashiteeya”, tema ari potsikanatanakyaari. Eerorika imatziro ipiriinta, ari pishirontawentanakina naaka. Omaanta kameetha pikantanaki tekatsi shirampari materoni rowawijaakoteri atziri kaari kameethatatsi rantziri. Kameetha pikantzi. Tema piitashiwitaka nokantashitari: “Nowawijaakotemi, eero nokijawentzimiro kaari kameethatatsi pantziri”. 6 Nokowaki piyote tee nokantawaetashita. Naaka poñaachari jenokinta, nokoñaatapaaki jaka kipatsikika. Ikantakina paeraniperoroña Pawa janta: “Powawijaakotenari antzirori kaari kameethatatsi eero akijantari paata”. Nokowaki iroñaaka piyote eenitatsi notajorenka, rootaki nomatantariri nokamintheeri antzirori kaari kameethatatsi, nowawijaakoeyerini.

Rootaki ikanantakariri kijopookitatsiri:

—Pikatziyanaki, paaneero pimaamento, piyaatee pipankoki.

7 Roojatzi ipiriintantanaka riraga kijopookiri katziyanaa, jatanee ipankoki. 8 Iñaantawakariri maawaeni piyoteenchari oetarika awijaneentsiri, rotsikanatawakari, thaawanaki, ikanteeyanakini:

—Tema ikameethatzi Tajorentsi, imatakaakiri irika retsiyatakotakaakiri mantsiyatzinkari.

Ikantana Jesoshi: “Mateeyo, poyaatena”
(Mr. 2.13-17; Rk. 5.27-32)

9 Roojatzi rowaaganaka riraga Jesoshi roojatzi nojeekakinta naari. Naaka Mateeyo. Iñaapaakina jaka pankotsikika nopiyotayitzinirininta iyorikitepaeni atziri eekiro noperi pinkatharitatsiri Oroomaki. Ikantapaakina:

—Thame poyaatanakina.

Roojatzi nokatziyantanaka noyaatanakiri. 10 Roojatzi naanakiri janta nopankoki nokantziri: “Thame nakiyotemi”. Eejatzi naanakiri riyotaanewopaeni. Eejatzi nakiyotawakiri. Eejatzi nokaemakiri riraga notsipatayitarini nopiyoteeyinirini oroomajatzi iyorikite, eejatzi nokaemakiri paashinipaeni antzirori kaari kameethatatsi. Ari nokaateeyakirini maawaeni; nowaeyakani. 11 Ikantaka iñaakinaga ipokashiteeyakinani warijeeyopaeni, ikaemapaakiri apaani riyotaanewo Jesoshi, ikantziri:

—¿Iitaka rantziri riraga iyoteemiri? Rakiyoteeyakirini piyotziriri iyorikite oroomajatzi, eejatzi ikaateeyakirini paashini kaari kameethatzinkari. Tee okameethatzi iroka.

12 Omaanta ikemakiri riraga Jesoshi, rootaki ikanantanakariri:

—Riraga kaari mantsiyatatsini tee ikoyi aawinantatsiri raawinteri intakya mantsiyatatsiri rirotaki kowatsiri. Okimitaka iroka, riraga kenkithashiryaawitachari ikameethatzi, tee ikoyi ipokashitena nowawijaakotantyaariri inta apatziro riraga iyotakotachari eeniro rantani rirotaki pokashitanari nowawijaakotanteeyaariri. 13 Thame piyaate piyotakoeyawakironi iroka okantakotziri Iwaperite Tajorentsi, okantzi: “Tee apatziro nokoyi powamaashitapiintenari powishate inta eejatzi nokowakaaperotakimiri paapatziyaperotena. Eejatzi nokowakaaperotakimi kameetha pineshironkaperoteri maawaeni”. Tee apatziro nopokashitziri nowawijaakoteri riraga kameethatzinkari

omaantakya nopokashitaperotzi riraga kaari kameethatatsi, riyotanteeyariri Tajorentsi.

Rootaki ikantziriri riraga Jesoshi warijeeyopaeni.

Rojampitanteetari Jesoshi tzitawentaantsi
(Mr. 2.18-22; Rk. 5.33-39)

14 Roojatzi ipokaeyapaakini riyotaanewo Jowa kaawoshitakotziriri Tajorentsi ikantapaakiri riraga Jesoshi:

—Pamine, notzitawentapiintari Tajorentsi, eejatzi ikimitaka riraga warijeeyopaeni; omaantakya pashi piyotaanewopaeni tee itzitawentapiinteeyarini rirori, inta rowapiinteeyani maawaeni kitejiri. ¿Iitakakya?

15 Ikantawakiri:

—Piyotaki rametakawo riraga aatsiri iina ikaemiri inampijatzipaeni rowakaakari riweshiryaawentakawo roori. Eero retakotanakawo kaemakaantziriripaeni. Omaanta aririka raapithateetaneeri inteenanta, roojatzikya retakotanakyaari, eero rowa. Eejatzi nokimitya naari paata, aririka niyaate. Niyaaterika roojatzi retakoeyantanakyaani rirori niyotaanewopaeni, eejatzi itzitawenteeyanakyaarini Tajorentsi tema retakoeyanakityaanani. Rooma eeniroka nojeeki jaka, eero itzitawentari Pawa, tema riweshiryaawentana. 16 Tee pimaejantziri iyotaantatsiri, tee. Eejatzi eenitatsirika pimaathapooki antyashipawo rooteentsi oshipaaye, aririka powawatatero owakirari maathaantsi, roojatzi aririka pikiwero aminthatanaka owakirari, eero omonkaatanawo, roojatzi otzijagaantanakya antyashipawotatsiri, patsipetashitakawo powawatatziro. Eejatzi okimitakya, patsipetashityaawo paapatziyawo maawaeni okaatzi iyoteetakimiri. Okameethatzi pipakayero paashini paapatziyawitarira roojatzi kameethatanaki paapatziyana naari. 17 Rapiitakiro Jesoshi roshiyakaawenteniri okaatzi riyotaakiriri, ikantzi:

—Piyotzi aakapaeni joriiyopaeni shirikiriri imashi piratsi apiyaatantyaawori awishoowaantsi oowa. Omaanta eero apiitantari apiyaatantari awishoowaantsi oowa owakirari inthomaenta itaworimashi inta apiyaatantya owakira mashiri. Apiitantyaaririka tema ari ijagaanaki. Okimitaka iroka, oetarika niyotagaemiri naari eejatzi owakirari. Tee okameethatzi pipiyotero ikemijantakayimiri paashini iyotaantsi. Pipakayero pikemijantziro ikantawitzimiri irintapaeni roojatzi kameethatanaki paapatziyena naari.

Rootaki ikantakiriri riraga Jesoshi.

*Riraga Jesoshi retsiyatakotakiro jokaawitawori iraa eejatzi rañ*aakagaero *eejatzi kamaawiteenchari*
(Mr. 5.21-43; Rk. 8.40-56)

18 Roojatzi ipokashitantapaakari jewawentzirori ipiyotapiinteeyaninta joriiyopaeni, rotziwerowashitapaakari ipinkathatantapaakari riraga Jesoshi, ikantapaakiri:

—Kamaki nishintyo, nokowaki piyaatakite nopankoki pipampitakitenawo roojatzi añaantaneeyaari eejatzi. 19 Roojatzi ikatziyantanaka Jesoshi royaatanakiri janta, nokaateeyanakirini naaka maawaeni riyotaanewo. 20-21 Ari janta niyanki awotsi oyaatapaakiri Jesoshi apaani tsinani, okaataki 12 ojarentsite owashironkaaka, omantsiyataki, ari okantatyaani ojokaatziro iraa. Okanta okenkithashiryaaka, okantzi: “Aririka

nopampitzitakiri iithaari Jesoshi aritaki netsiyatakotanee". Roojatzi okinashitantapaakari itapiiki, opampitzitapaakiri opatziyaakiki iithaari.
22 Roojatzi ipithokanaka iñaawakiro, roojatzi ikantawakiro:

—Piweshiryaanakya, choeni, pameentakina, rootaki petsiyatakotantaari.

Aripaete etsiyatakotanee.

23 Roojatzi nowaaganaka areeteeyapaakinani ipankoki jewatatsiri. Noñaapaakiri jonkatakoeyawitaworini kamaentsiri eejatzi oshekini atziri iraakoeyawitaworini icheragaeyakini riraaka. 24 Roojatzi ikanantapaakari riraga Jesoshi:

—Thame piyaatanee. Tee okami irowa piraakowitakarira, omaashita.

Roojatzi ishirontawentakari injii, injii, injii. 25 Roojatzi riyowantanaka nekokironta roojatzi ikyaantapaaka riraga Jesoshi. Roerikawakotapaakiro roojatzi opiriintantanaka añaanee.
26 Othotyaanaka ikemakoetawakiri Jesoshi janta maawaeni nampitsikipaeni.

Raminakaakiri apite kaari kokichaatatsini

27 Roojatzi nowaagaeyanakani, tema royaatakiri Jesoshi apite kaari kokichaatatsini ichereemotakiri, ikantakiri:

—Tema eeroka icharineeteni Iraviirini. Rotyaantakimi Tajorentsi rootaki nokowantari pineshironkatena.

28 Roojatzi nokyaanteeyapaakani eejatzi riraga kaari kokichaatatsini ipokashitapaakiri rirori roojatzi ikanantawakari:

—¿Pikenkithashiryaakama aritaki nomatakiro nokokichaatakagaemi?

Ikantawakiri:

—Jee, Nowinkatharite, niyotzi aritaki pimatakina pikokichaatakagaena.

29 Roojatzi ipampitantakari rokiki, ikantanakiri:

—Paapatziyakina rootaki netsiyatakotanteemiri.

30 Roojatzi raminantanaa. Ikantakiri rirori:

—Eerowa pikamantziri paashinipaeni: "Ikokichaatakagaana Jesoshi".

31 Omaanta riyaatantanakari ikantakiri maawaeni iñaapaakiri:

—Ikokichaatakagaana Awinkatharite. 32 Nokantaka riyaateeyakaawitanakinanira riraga Jesoshi, roojatzi noonthaantawakari atziri ramakiri kyaantariri kamaari. Tee imateeya iñaawaete. 33 Roojatzi rookantawakanari Jesoshi riraga majontzitakaawitakariri, roojatzi iñaawaetantanaa. Ari rotsikanateeyawakariniroña maawaeni ñaawakiriri, ikantawakaaka:

—Pamine, paerani tee añaapiintziro kimitaworika iroka jaka aepatsitekika.

34 Omaanta ikanteeyakini riraga warijeeyopaeni:

—Irika shiramparitatsirika ramitakotakitziiri iwinkatharite kamaaripaeni. Rootaki imatantariri rookakiniri ikaateeyinira ikamaaritzi rotyaantziri.

Osheki ineshironkatziri riraga Jesoshi atziripaeni, ikowaki raapatziyari

35 Osheki ikinakinayitanakini riraga Jesoshi ithotyaakiro maawaeni nampitsipaeni, riyotaantaki janta pankotsi ipiyotantapiintarira joriiyopaeni. Ikenkithatakotapiintziri Tajorentsi, tsika ikanta ipinkathariwenantzi. Eejatzi retsiyatakotakaakiri maawaeni mantsiyaripaeni, tekatsi pomeentsitzimotyaarini. 36 Ikanta iñaawakirira oshekini atziri ipiyotawentakari, osheki retakoeyakarini. Ikantzi:

—Osheki rowashironkagaeyakani irirapaeni, tekatsi iyotaantatsiri riyotaaperoteri oetarika okantaperotziri Iwaperite Tajorentsi. Ikimiwitari owisha riraga kaari ishenteetzi, rootaki rowashironkagaeyantakarini.

37 Roojatzi ikanteeyanani:

—Okimitakawo iroka oshekitziranki okithoki pankiwaerontsi. Omaanta tekatsipero antawaetatsini owiiteroni okithoki. Eejatzi okimitaka roori eenitatsi iroñaaka osheki atziri kowawitachari raapatziyaperotyaarimi riraga Tajorentsi omaanta tekatsi osheki aapatziyakagaeyaaririni. 38 Pamaneri Awinkatharite Pawa Tajorentsi rotyaanantyaariri oshekini kenkithatakayeririni anampijatzi, raapatziyanteeyariririni.

10

Riyoyaakiri Jesoshi 12 riyotaanewopaeni
(Mr. 3.13-19; Rk. 6.12-16)

1 Roojatzi ikaemaeyanakinani Jesoshi maawaeni nokaateeyinira 12 riyotaanewo. Imatakagaeyakinawoni nowawijaakoteri kyaantawitariri kamaari nookiniri iyamaarite. Eejatzi netsiyatakotantayityaariririni omatayitzirini paashinijatopaeni mantsiyarentsi.

2 Iroka nowaeropaenika naakapaeni rotyaantanewo: Shimo, (riraga iiteetziri eejatzi Peetero), eejatzi rirentzi Antereeshi; Jantyaako, (riraga itomi Sewereeyo), eejatzi rirentzi Jowa; 3 Jiripi eejatzi Waritoromee; Tomashi eejatzi naaka, nowaero Mateeyo (riraga piyotawitanariri paerani iyorikite oroomajatzi); Jantyaako (riraga itomi Arijeeyo); Tareeyo; 4 Shimo, (riraga kathaaperotzinkari antayitzirorini oetarikapaeni); eejatzi riraga Joorashi (riraga karyootejatzi, rirotaki aakaanteririni iinja Jesoshi).

Rotyaanteeyantenarini Jesoshi nokenkithateeyeni eejatzi retsiyatakoeyerini mantsiyatayitatsirini
(Mr. 6.7-13; Rk. 9.1-6)

5 Rotyaanteeyantenarini riraga Jesoshi, omaanta rityaawo eenitatsi iroka ikantawakinari:

—Eerowa piyaatashitziri riraga kaari joriiyotatsi, eejatzi riraga jamaaryajatzi. 6 Intakya piyaatashiteri maawaeni ajoriiyotzinkarite. Nokimitakaantakiri owisha, riraga kaari ishenteetzi. 7 Tsikarika pikineeyanakini pikenkithatakayeri atziripaeni. Pikanteri: “Rooteentsi ipinkathariwentee Tajorentsi”. 8 Petsiyatakotakayeri mantsiyatzinkari, pañaakagaeri kamatsiri, petsiyatakotakayeri patheenkari, eejatzi powawijaakoteri kyaantawitariri kamaari. Osheki ineshironkatakimi Tajorentsi ramitakotashitakimi eerori, omaanta tee ikowantzimotzimiro. Eejatzi pikimitzitya eerori, pineshironkateri paashinipaeni pamitakoteri. Eero pikowantzimotari. 9 Eero paanaki piyorikite, 10 piwoorijate, paashini pimaatha,

paashini pijapatote, paashini pikotzi, oetarika paashinipaeni: piyaatashitanakya. Ninkarika pineshironkatakiri okameethatzi ineshironkatemi eerori ipashitemi koetyeemoyitakimirini. 11 Aririka pareetapaakya nampitsiki pikowakowatapaakiri apaani atziri kameethatatsiri rajankaneki. Aririka raakameethatawakimi, ari pijeekapaaki janta, roojatzi paata powaagantaneeya paashiniki nampitsi. 12 Aririka pareetapaakya, piwethatapaakyaari ashitawori inampi. 13 Aririka raakameethatawakimi irinta, pikanteri Tajorentsi: "Pawa, pineshironkaperoteri". Omaanta teerika raakameethatawakimi, eero pikantziri rirori ijeekakaeri kameetha. 14 Eerorika raakameethatawakimi jeekatsiripaeni janta nampitsiki, eejatzi eerorika raapatziyeeyawakimini, ari powaaganakya. Eejatzi potekakontatanakya piitzikira riyotantyaari eero pipiyashitari eejatzi. Pikanteeyanakirini: "Iroñaaka tee paapatziyana, ari rowashironkaemi Tajorentsi iinja". 15 Kyaaryootaki iroka nokantemiri: aririka othonkaeya iinja kipatsi, ikantakowenanteeyaaririni Tajorentsi maawaeni atziri, roojatzi rowashironkaantakyaari maawaeni joroomajatzini eejatzi maawaeni komoorajatzini, rooma oshekini ranteeyakironira kaari kameethatatsi. Omaanta riraga kaari aapatziyeeyawakimini rirotaki iinja kemaatsitaperotyaawoni osheki katsiri. Tema rowashironkaaperotantakyaariri riraga Tajorentsi riroripaeni.

16 Pamine, notyaantatziimira iroñaaka pikenkithatakotena janta maawaeni anampijatzikinta, omaanta nokimitakaantawitakimi eeroka owisha pojatekantyaari koweenkatatsiri. Kyaaryoowa, rowashironkaemikari theenkantatsiri. Rootaki nokowantakimiri pikenkithashiryaaperotya kameetha eejatzi piyothaniperote kameetha. Pikimitakotyaari maanki. Osheki ikenkithashiryaaperota aririka raminaminate royaari; omaanta eejatzi kameetha paakameethatante pikimitakotyaari jamomo. Tee riyotzi ikijanita paashinipaeni, kameetha ijeeki. Ari pikimitakotyaari eerori: pijeeki kameetha eero powashironkaeri paashinipaeni.

Rootaki ikantawakinari riraga Jesoshi.

Iinja ikijemikya oshekini atziri".
(Mr. 13.9-13; Rk. 21.12-19)

17 Ikanteeyakinani riraga Jesoshi:

—Kyaaryoowa, rowashironkayitziminikari atziri. Aritaki raaneemi janta riyotaawakaakanta jewatatsiripaeni rowashironkaantemiri. Eejatzi raaneemi janta pankotsiki ipiyotantapiintarira joriiyo ipajapa-jaapiintemi. 18 Riyotakimirika paapatziyakina, raaneemi atziripaeni janta ijeekinta jewaperowenantatsiripaeninta paashinijatzitatsiri atziri, roojatzi eeroka pikenkithatakagaeyerini riyoteeyantanakyaarini atziripaeni. 19 Aririka raakaantakimi eero pikantashiryaashita: "¿Oetaka nokantapaakiriri?" Tema naaka yotakaakimiri oetarika pikantapaakiriri. 20 Eero piyotashita eerori pikenkithatakayeri, omaanta Ishire Tajorentsi iyotaaperotemini pikenkithatakayeri. 21 Iinja osheki ari ikijaperowentakinani atziripaeni. Apaani aririka raakaanteri rirentzi, ari rowamagaetakiri; paashini raakaanteri itomi, eejatzi paashinipaeni raakaantayiterini ashitariri. 22 Paapatziyakina, rootaki ikijantemiri atziripaeni, omaanta eero pipakaero paapatziyana.

Roojatzirika pikantyaani kijokiro poyena paapatziyena, aritaki nowawijaakotakimi kameetha pijeekimotantenari janta jenokinta. 23 Aririka ikijimi jeekatsiripaeni nampitsiki, ari pishiyanaki, pitharyaanaki paashiniki nampitsiki. Kyaaryo, tekira pithotziiro maawaeni nampitsi jaka Ishirayeeriki, tekira piyotagaeri maawaeni, roojatzi nopiyantapaeya naari. Tema naaka poñaachari jenokinta, nokoñaatapaaki jaka kipatsikika. 24-25 Osheki ikijanakina iroñaaka atziripaeni. Paapatziyakina rootaki ikijantemiri eerori. Pamine, aririka imonkaawityaari riyotaanewo iyoteeriri riyote ari kameetha, omaanta eero imatziro ranaakotziri. Eejatzi aririka imonkaawityaari onampirentsi riraga omperatariri ari kameetha, omaanta eero imatziro ranaakotziri. Osheki ikijakina, iitashitakina naaka Wereshewoo riraga iwinkatharite kamaaripaeni. Iinja rowanaaperotemi eeroka osheki ikijaperotanakimi.

¿Ninka athaawantyaarika?
(Rk. 12.2-9)

26 Omaanta eero pithaawanteeyarini. Iinja ari piyotakiro maawaeni kaari piyotziri iroñaaka. Tema ari piyotakiri ninkarika kijakiriri Tajorentsi eejatzi ninkarika kijakimiri eerokapaeni aapatziyanari naari. Piyotero oetaka rantayitakirini eejatzi tsika ikanteeteri rowashironkagaeteri. Iroñaaka tee riyotzi irirapaeni nopinkatharitaki, omaanta iinja riyoperoeyeni maawaeni; iñaawakinaka nopinkathariperotapaaki naari, eejatzi pikaatena eerori. 27 Apaniroeni nokamantakimi eerori iroñaaka, omaanta tekira riyotzi theenkantatsiri, nomanawitakawo. Iinja nokowaki pikamanteri maawaeni riyotantyaari irirapaeni. 28 Imatawityaawo rirori theenkantatsiri rowamaemi omaanta eero pithaawantari. Tekatsi ikantemi rotyaantemi paamari kaari tsiwakanitatsini. Omaanta riraga Tajorentsi pipinkathaperoteri; ikowakirika irira imatero rowamaemi eejatzi rotyaantemi janta paamari kaari tsiwakanitatsini. Rirotaki pithaawantyaari irira. 29 Pamine, tee ipinaperowita tsimeri iryaanini, riraga jenokiweripaeni, omaanta teerika ikowakayiri Tajorentsi ikame, eero ikami. Eejatzi riyotzi tsikarika okaate ikamantyaari apaani. Eejatzi okimitakya eerori, eerorika ikowakayimi pikame, eerokya ishinetziri atziri rowamaemi. 30 Riyotziro tsikarika okaatzi piishi, tema eejatzi riyotziro maawaeni okaatzi awijimotemini. 31 Ñaakiro, osheki panaakotziri tsimeripaeni jenokiweri, osheki ikenkithashiryaakimi riraga Tajorentsi. Iroñaaka eero pithaawantari. Ikantzimatemirika atziri, omaanta eero pithaawantari.

32 Pikanteririka atziri: “Naapatziyari Jesoshi”, eejatzi naari nokimitzityaawo janta jenokinta nokanteri Pawa: “Raapatziyakina rirori, nosheninkatakari”. 33 Omaanta pikanteririka atziri: “Tee naapatziyari Jesoshi”, eejatzi nokimitzityaawo naari janta jenokinta nokanteri Pawa: “Tee raapatziyana rirori, tee niyotziri naari”.

34 Eejatzi ikantana riraga Jesoshi:

—Eero piitakaashita nopokakika jaka ari raakameethatawakagaeyanakyaani atziri. Tee rootaki nopokanta raakameethatawakaanteeyarini inta ikijawakaeyantyaarini. 35-36 Aririka raapatziyena apaani shirampari omaanta rirentzi tee raapatziyana. Rootaki ikijawakaantari. Ikimitaaganki shirampari aririka raapatziyena

naaka tema ari ikijawakiri ashitariri. Tsinani aririka aapatziyena roori ari okijawakiro iniro; eejatzi okijitanakyaawo ewatyeero rowaga ayiro kaari aapatziyana. 37 Rooma okameethatzi pinintaperoteri piri eejatzi piniro, omaanta nokowaki kameethapero pinintashireperotena naari. Eerorika pinintaperotana, eero noñaaperotzimi eerori pikameethatzi. Eejatzi, okameethatzi pinintashireteri pitomi eejatzi pishinto, omaanta nokowaki kameethapero pinintashireperotena naari. Eerorika pinintashireperotana, eero noñaaperotzimi eerori pikameethatzi. 38 Nokowaki pikyaaryoowentenawo maawaeni nokowakaakimiri. Aririka ikijanteetemiro, omaanta nokowaki eekiro piyaatatyee pikyaaryoowentenawo oetarika nokowakaakimiri. Eerorika pikyaaryoowentanawo maawaeni, eero noñaaperotzimi naari pikameethaperotzi. 39 Aririka pikaminthaaperotya eerori apaniroeni iroñaaka, ari powashironkaaperotanakya iinja. Omaanta paapatziyaperotenarika iroñaaka, omawitya rowashironkawitemi atziri, tema eero patsipetashitawo paapatziyana; aritaki iinja pañaagae janta okameethaperotzinta. 40 Piyaatantari, ninkarika aakameethatemini eeroka, tema raakameethatzitakina naari eejatzi. Eejatzi maawaeni aapatziyanari, tema rirotaki aapatziyaariri Pawa, riraga otyaantakinari. 41 Maawaeni aririka raapatziyari eejatzi raakameethateri kamanantayitzirorini iñaani Tajorentsi imonkaatawakaantyaari iñaaperotawakiri rirori. Tema ari ipinatakiri iinja. Eejatzi okimitaka maawaeni aririka raakameethateri kameethatzinkari riraga aapatziyanari eejatzi ikimitakari, imonkaatawakaatya iñaaperotawakiri riraga Tajorentsi ikameethatzi. Eejatzi ipinatzityaari iinja. 42 Ninkarika pantashitachari atziri oetarika omawitya apatziro tajokira iñaa tema rirotaki aapatziyanari nonintanewo, kyaaryootaki nokantzimiri: “Eero patsipetashitawo panteri, ari ipinatakimi Pawa iinja”.

11

1 Rootaki ikanteeyanarini riraga Jesoshi, ari okaatapaaki riyotaakinari. Roojatzi niyaateeyanakini. Eejatzi rowaaganaka Jesoshi janta paashinipaenikinta nampitsi, riyotaakiri jeekatsiripaeni, ikenkithatakaakiri. Niyaatanaki naaka apitepaeni, eejatzi paashinipaeni riyaateeyanakini apitepaeni riyotaanewopaeni, nokaateeyini 12.

Rotyaantakiri Jowa riyotaanewo iñeeri Jesoshi (Rk. 7.18-35)

2 Riraga Jowa kaawoshitakowentziriri Tajorentsi ijeekaki iroñaaka omonkyaagamentotsiki. Ikantaka ikemakotakiro rantakiri Jesoshi, riraga iiteetziri Rotyaantanewo Tajorentsi, rootaki rotyaanantakari apite riyotaanewo raminakiteri Jesoshi. 3 Ikantawakiri:

—Piyaatashitakiririka Jesoshi pojampitapaakiri: “¿Eerokama Rotyaantanewo Tajorentsi naamagaeyakarini? ¿Eenitatsima paashini naamagaeyarini?”

4 Roojatzi ipokantapaaka rirori apite rareetapaakari Jesoshi. Rojampitantapaakari, ikantawakiri:

—Iroñaaka pipiyanee, pikamantapaeri Jowa okaatzi maawaeni pikemakinari eejatzi maawaeni piñaakotakinari. 5 Pikamantapaeri

naminakagaeyakirini riraga kaari kokichaawitacharini, nokatziyatziyatakagaeyakarini riraga kijopookiwitacharipaeni, netsiyatakotakagaeyakirini riraga pathaawitacharipaeni, nokemakagaeyakirini riraga kaari kemawitachanipaeni, eejatzi nopiriintayitaneerini kamawiteencharipaeni. Niyotakagaeyakirini owashironkaawitacharipaeni tsika ikantya rowawijaakotanteeyaariri riraga Tajorentsi. 6 Riweshiryaakaanakimi maawaeni kaari theenkanari naaka. Rootaki pikantapaeriri Jowa.

7 Roojatzi ipiyantanaa janta riraga apite, ikanantapaariri riraga Jowa okaatzira iñaakotakiriri janta.

Riraga Jesoshi iñaaperotziri riraga Jowa kaawoshitantatsiri ikameethatzi
(Rk. 7.24-30)

Omaanta eeniro ijeekaki riraga Jesoshi ikenkithatakagaeyakirini piyotawentakariripaeni, ikantanakiri:

—Paerani piyaatapiintzi janta tekatsinta atziri ipanko pikemijantapiintziri Jowa. ¿Iitaka piyaatashiteeyantakitaririni? ¿Rootakima piyaatashitantariri pikemijanteri ñaawaetashitachari? Teewee. 8 ¿Piyaatashitantakitariri piñaakitzirima atziri kithaatachari kameetha? Teewee. Riraga kithaatawori iithaari kameethatatsiri ijeekaeyini janta ipankoki jewawenantatsiri. 9 Ajaatya, pikamantena: ¿iitaka piyaatashitakitziri? ¿Riroma piitziri kamanantzirori iñaani Tajorentsi piyaatashitantakitariri? Tema kyaaryo ikamantziro, omaanta ranaakoperoeyakirini paashinipaeni kamanantayitzirorini iñaani Tajorentsi. 10 Ikenkithatakotzitakarini paerani Tajorentsi, ikantzitakinani: “Notyomi, notyaanteri iinja jewatemini ikenkithatakaapaakiri joriiyopaeni, ikanteri: ‘Pikenkithashireeyaanitya, okameethatzi pijeeki kameetha, paamayari Awinkatharite, kaakitaki’ ”. Rirotaki riraga Jowa kaawoshitakotziriri Tajorentsi rojankinatakotziteetakariri paerani. 11 Kyaaryo nokamantemiri, tema oshekini naawita kamanantatsiri omaanta tekatsi kimityaarini Jowa riraga kaawoshitakotziriri Tajorentsi. Tema ranaakoeyakirini maawaeni paashinipaeni riyoperotakiri Tajorentsi. Omaanta riraga atziri kaariroña yoperotatsi omaanta iñaakiririka Jesoshi itajonkantzi rootaki ranaakoperotantanakariri iroñaaka Jowa; tema iñaakiri tsika ikanta Tajorentsi reewawenantzimatzi. 12 Paerani ikenkithatakotanani naari riraga Jowa kaawoshitakotantatsiri Tajorentsi, eejatzi raapatziyakawo osheki atziri okaatzi ikenkithatakotanari. Iroñaaka nokenkithatakotziri Tajorentsi piyotanteeyakarini. Eejatzi paapatziyakaanteeyaririni. 13 Tema paeraninki ikenkithatakotanani maawaeni kamanantayitzirorini iñaani Tajorentsi, riyotanteeyaworini maawaeni nopokaerika iinja. Eejatzi ikimitani Moeseeshini ikenkithatakotana. Maawaeni ikantzini: “Aritaki ipokaki Rotyaantanewo Tajorentsi, omaanta rityaawo ipoke kimiwityaarini Iriiyashini, eentsikiro rimpaetapaaki Rotyaantanewo Tajorentsi”. 14 Aririka paapatziyawo nokantzimiri, rirotaki irira kimiwitariri Iriiyashini ipokapaaki. Tema reewatakina Jowa. 15 Iroñaaka pikemaperotakina pikempitakira.

Rootaki ikanteeyiririni maawaeni piyotawentariri.

16 Eejatzi ikanteeyirini riraga Jesoshi:

—Tee piyotzi iitarika pikoyiri pikemijanteri. Pikimitakari eentsipaeni jeekatsiri awotsiki, kantziriri paashinipaeni:
17 “Nojonkawaetantawitari omaanta tee inimotakimi, tee
piweshiryaanaka. Niraawitanaka, omaanta tee piraaga. Tee
nomatziro niweshiryaakayemi”. 18 Ñaakiro, pikowawita ranteeyeronimi
pinampijatzi oetarika pikowakaawitakariri. Piñaawitakari Jowa
rametakawo tee rowa kameethatatsiri eejatzi rametakawo tee
rirapiintziro shinchaaripaeni ikenkithashiryaakotari Tajorentsi.
Roojatzi pikantashitari: “Oo, eenitatsi iyamaarite pinkakaakiriri,
rootaki kaari rowaperotanta eejatzi kaari rirantawo shinchaari”.
19 Naaka poñaachari janta jenokinta, nokoñaatapaaki jaka kipatsikika.
Nowa maawaeni eejatzi niriro shinchaari. Roojatzi pikantzimatakina:
“Pamine sha, irinta owashitachari, shinkitachari. Itsipaminthatakari
ayitakaeriri ayorikite eejatzi paashinipaeni kaari kameethatzinkari”.
Omaanta nokantemi riyotzi Tajorentsi ari okameethataki maawaeni
ikowakaakinari; eejatzi maawaeni aapatziyanari, riyotaki
okameethataki ikowakaakinari Pawa.

Rootaki ikantziriri.

Jesoshi ikantakotziri jeekatsiri nampitsikipaeni tsikarika itajonkantzi osheki. Tema tee raapatziyari.
(Rk. 10.13-16)

20 Roojatzi riraga Jesoshi ikantakotziri jeekatsiri nampitsipaeni
tsikarika itajonkantzi osheki. Iñaawitawakari osheki riroripaeni omaanta
tee ikenkithashiryaa, tee ikoyi ipakaero kaari kameethatatsi rantziri:
tema itheenkakiri riraga Tajorentsi. Rootaki ikananteeyaririni:
21 —Ashironkaamatsitemiini eerokapaeni korashiinijatzi, eejatzi
eeroka wetheerajatzi. Powashironkaanakya maawaeni. Osheki
piñaawitawakina notajonkantzi, omaanta tee pikenkithashiryaawaka,
tee paapatziyana. Iñaawakinami notajonkantzi riraga tziirojatzini
paerani, eejatzi riraga shiroojatzini, ari ikenkithashiryaanakyaami,
ipakaakiromi kaari kameethatatsi rantzirini paerani, raapatziyenami.
22 Iinja aririka ikantakowenteri maawaeni Pawa, rowashironkayeri
riraga tziirojatzini eejatzi riraga shiroojatzini, osheki tee
ikameethatzini. Omaanta rowashironkaaperotemiroña eerori. Tema
piñaakotawitakinawo notajonkantzi omaanta tee paapatziyana. 23 Eejatzi
eerori kaperinawoojatzi, piitashiwitakawo piyotakiri Tajorentsi
piyaatantyaari jenokinta, omaanta pitheenkawaetana, rootaki
piyaatantyaari owashironkagaantsikinta, ari pikemaatsityaaworoña
paamari jaawiki. Iñaawakiromi riraga joroomajatzini maawaeni
piñaawakiri eerori, ari ikenkithashiryaanakyaami, eero ithonkirimi
paerani Tajorentsi, roojatzi okantyaani iroñaaka inampi. 24 Iinja
eejatzi rowashironkayerini riraga Tajorentsi joroomajatzini, tee
rameentari riraga Tajorentsi, omaanta rowashironkaaperotemiroña
eerori kaperinawoojatzi, tee paapatziyana, omawitya piñaawitakinaga
notajonkantzi.

Rootaki ikantziriri riraga Jesoshi.

Pipokashiteena naaka, ari piñeero nomakoryaakaayiteemini
(Rk. 10.21-22)

25 Paashini kitejiri ikenkithatakaakiri riraga Jesoshi Iriri, ikantziri:

—Noñaaperotzimi, Pawa, eeroka jewaperowentziriri maawaeni janta jenokinta eejatzi jaka kipatsikika. Eenitatsi kantashitacharipaeni ikantashita: “Niyoperotzi naari”, omaanta pimanapithateeyakirini piyotantari. Ariwee. Omaanta piyotakaanteeyakirini paashinipaeni, riraga atziri kimitariri eentsipaeni: tema irirapaeni kaari kantakaaperotachari inta raapatziyeeyimini. 26 Pineshironkateeyakirini irirapaeni, pikowakaakiri riyote. Ariwee, pantziro pikoyiri.

27 Rootaki ikantziriri ashitariri, roojatzi ikananteeyakaririni piyotawenteeyaririni:

—Rirotaki Pawa iyotakaakinari maawaeni, eejatzi riyoyaakina nopinkathariwenante maawaeni. Tekatsi paashini atziri yotakoperotziriri Itomi: apatziro Pawa rirori riyoperotana. Eejatzi tekatsi yotakoperotziriri riraga Pawa, apatziro naari niyoperotakotziri. Eejatzi riyotziri rirori, riraga atziri niyoyaakiri niyotakaantyaariri. 28 Eeroka maawaeni, aririka patsipetyaawo kameethatanakimi, aririka powashironkaeya, pameentena pikantena, aritaki nowawijaakotakimi niweshiryaakayemi. 29 Paapatziyena pikowakirika niyoteemi; tema naaka amatsinkakayemini eejatzi osheki noneshironkatantzi. Eero nopomeentsitawentzimi. Aririka paapatziyena, niweshiryaakayemi. 30 Pikowakirika naakarika piwinkatharite, eero nowashironkaantzimi, inta namitakotapiintemi. Pikowakirika naakarika piwinkatharite, eero opomeentsitzimotantzimi paapatziyena, tema nokimoshiryaakaakimi.

12

Ikenkithatakotakiri Jesoshi kitejiri amakoryaanteetari (Mr. 2.23-28; Rk. 6.1-5)

1 Paashiniki saawaro noyaateeyakirini Jesoshi janta pankiwaerentsimashikinta, maawaeni nokaateeyakirini riyotaanewopaeni. Rooteentsi ojampate teriiko. Eejatzi ayimateeyakinani notashe janta, rootaki notzimpejanteeyanakaworini nowaeyakawoni. 2 Iñaawakina warijeeyopaeni, roojatzi ikanantakari Jesoshi:

—Pamineriita piyotaanewopaeni. Iroñaaka kitejitatsiri kaari antawaetantapiinta; iroñaaka tee okameethatzi rowiitantyaawori; tee ikemijantaperotziri okaatzi ikantziri Tajorentsi.

3 Rakanakiri:

—Tema tee piñaananeentziro Iwaperite Tajorentsi okenkithatakotakirini Iraviirini. Ayimatantawitakarini paerani itashe, eejatzi ayimatantawiteeyakaririni itashe maawaeni oyaatziriri. 4 Roojatzi ikyaantapaaka okaankiitzi ipankomawoki Tajorentsi. Eenitatsi jewatatsiri janta, riraga ñaanakowenantatsiri. Ari ikantapaakiri: “Ayimatakina notashe”. Eeniro ojeekaki paa janta rashi Tajorentsi. Tee ishineteetziro royaawo maawaeni joriiyopaeni, apatziro riraga ñaanakowenantatsiripaeni rirotaki oyaawoni. Omaanta tee ikoyi rowashironkayeeri, rootaki ipantawakariri Iraviirini, eejatzi tsipatariripaeni. Rowaeyakawoni. Iroñaaka tee pikantzi: “Tee okameethatzi rantzirini Iraviirini”. ¿Iitaka pikanantari: “Tee okameethatzi iroka rantziri piyotaanewopaeni?” 5 Eejatzi piyotakiro rojankinatakirini paerani Moeseeshi: “Okaate 6 kitejiri pantawaete omaanta apaani kitejiri eero pantawaetantawo”. Maawaeni saawaroki tee antawaetapiintzi aakapaeni. Omaanta maawaeni

saawaroki riyaatapiintzi ñaanakowenantatsiri rantawaetapiintzi janta Tajorentsipankoki. Tee pikijantari, tema inimotakimi rantziri. 6 Kyaaryo iroka nokantemiri: okaatzi niyotaantziri naari anaakoperotakiro oetarikapaeni riyotagaetziriri atziri janta Tajorentsipankoki. 7 Ñaakiro, rojankinateetakini paerani: “Ikantzi Tajorentsi: ‘Tee nokoyi apatziro powamashitapiintenari pipira, inta nokowakaaperotakimiri paapatziyaperotena; nokowaki pineshironkatante kameetha maawaeni atziri’ ”. Piyotakoperotakirorikami iroka ikantziri Tajorentsi, tema eeromi pikanantarimi irika owiitakirorika teriiko: “Tema eenitatsi kaari kameethatatsi pantziri”. 8 Nopoñaaka naaka jenokinta, nokoñaatapaaki jaka kipatsikika: tema naaka kantatsini oetarika anteri saawaroki.

Rootaki ikantziri Jesoshi.

Itharyeeyanakani Jesoshi ipiyotapiinanta joriiyopaeni retsiyatakotakiri atziri kijopookitatsiri rako
(Mr. 3.1-6; Rk. 6.6-11)

9 Ikanta itharyaakagaeyanakinani riraga Jesoshi roojatzi ikyaakaanteeyapaakinani pankotsiki apiyotantapiintarira aaka joriiyopaeni. 10 Eenitatsi janta warijeeyopaeni eejatzi eenitatsi atziri kijopookitatsiri rako. Riraga warijeeyopaeni ikantawakiri riraga Jesoshi:

—¿Okameethatzima petsiyatakoteri atziri kitejitatsiriki kaari rantawaetantapiinteetari?

Ikowaki retsiyatakoteri Jesoshi atziri kitejiriki kaari rantawaetantapiinteetari, rootaki ikantakotashitantakariri jewayitatsiriniki ikante: “Rantawaetzi Jesoshi kitejitatsiriki kaari rantawaetanteetari, tee ikameethatzi irika”. 11 Rakanaki:

—Pamine, aririka ipariye powishate omookira kitejitatsiriki kaari rantawaetanteetari, ¿eeroma pagaatziri pariyawiteenchari omooki? 12 Tema ranaakotziri atziri owisha, ikameethaperotaki. Okameethatzi aneshironkateri atziri kitejitatsiriki kaari rantawaetanteetari.

13 Roojatzi ikanantawakari riraga kijopookitatsiri rako:

—Powankaero pako.

Roojatzi rowankantanakawo, kameethatanee rako, omonkaatanaawo paashini rako. 14 Ikanta warijeeyopaeni ikijeeyanakani, riyaatanaki rajaryagaeyanakarini, ikantzi:

—¿Tsika akanterika owamaakaanantyaariri Jesoshi?

Rowaga Iwaperite Tajorentsi okenkithatakotzitakari Jesoshi
(Mr. 3.7-12; Rk. 6.17-19)

15 Riyotakotanaka riraga Jesoshi ikowatzi warijeeyopaeni rowamaakaanteri, rootaki ishitowapithatantanakariri, rowaagakaantanakinari, royaateeyakinani osheki atziri. Ikanta Jesoshi retsiyatakotakiri oshekini mantsiyatzinkari, maawaeni pokashitziriri. 16 Roojatzi ikanteeyantakaririni:

—Eerowa pikamantziri paashinipaeni: “Retsiyatakotakaakina Jesoshi”.

17 Imonkaatakiro Jesoshi maawaeni rojankinatakotzitakarini paerani Iseeyashi. Ikantzitakarini Tajorentsi:

18 “¡Pamine sha! Irika notyaantanewoka. Nokowakaakiri rantenawo maawaeni oetarika nokowakaakiriri. Osheki nonintaperotziri, osheki noñaaperotziri ikameethatzi. Notyaanteniri noshire, okithaatakayaari, amitakopiinteri. Ikanteri paashinijatzitatsiri atziri, raapatziyeena, nookirikari paamariki kaari tsiwakanitatsini, rowaga kitejitatsiri iinja nokantakowenterini maawaeni atziri ikameethatzirika.
19 Eero ipiyawaantetanta, eero ishintsitziro ipaante. Eero akemiri icherayi.
20 Eero rowashironkaeri owashiretachari. Eero ramatawitziri kowatsiri riyotena. Ikantyaani ineshironkatante, roojatzi kitejitatsiri iinja nokantakowenantyaaririni maawaeni atziri. 21 Rirotaki owawijaakoteerini paashinijatzitatsiri atziri, tekatsi paashini owawijaakoteerini”. Rootaki maawaeni aapatziyariri raamaantakariri rirori.
Rootaki ikantakirini Tajorentsi paerani.

Riraga warijeeyopaeni ikantzimateeyakironi Ishire Tajorentsi (Mr. 3.20-30; Rk. 11.14-23)

22 Ikanta ramaetakiniri Jesoshi kyaantariri kamaari. Tee imateeya iñee, eejatzi tee iñaawaetzi. Roojatzi rowawijaakotantawakari: iñaakagaeri eejatzi iñaawaetakagaeri. 23 Ari rotsikanateeyanakarini maawaeni ñaakoeyakiririni ikantawakaeyanakani:
—¿Rirotakima irika Owawijaakotanteentsirika aamagaeyakarini riraga icharineeteni Iraviirini?
24 Omaanta riraga warijeeyopaeni ikantawakaaka:
—Rirotaki Wereshewoo, riraga iwinkatharite kamaaripaeni amitakotakiriri imatantakariri rotyaantakiri iyamaarite.
25 Omaanta Jesoshi riyotakotakiri okaatzi ikenkithashireeyakirini rootaki ikanantakariri:
—Aririkami romanatawakaeyaami atziripaeni kipatsikitzirika tema ari ithonkawakagaeyakyaanimi. Eejatzi okimita riraga jeekatsiripaeni nampitsiki aririka rantawakaakya, rinteenaryaawakaeyanakyaanimi eero kijokiro rowawakaanami rookawakaanakya, itsiparyaawakaanakya. 26 Pamine, aririkami ramitakotenami Jatanaashi notyaanteri iyamaarite, tema ari ithonkaeyawakaakyaanimi. 27 Eejatzi pikantzi eeroka rirotaki Wereshewoo rirorikami amitakotenanimi notyaantziri kamaari, nojampitemi eerori, ¿rirojatzima eejatzi kamaari amitakotziriri pisheninkapaeni eerori rotyaanantariri kamaari? Kaariwee. Pojampiteri piyotaanewopaeni riro kantemini okaatzika pikantakiri kameethatakirika. 28 Omaanta rootakirika Ishire Tajorentsi amitakotanari notyaanantakariri kamaari, tema rootaki piyotantyaarimi monkaataka kitejiri ikowantawitari Tajorentsi ipinkathariwenteeyeminimi pajankaneki. 29 Eenitatsirika kowatsiri ikoshiteri shintsiperotatsiri, rooma rityaawo roteyiri, shepik, ranaakoteri roojoteri. Impaetzi ikoshiteri rowaagawo, eero imatziro ipiyatawakari ashitawitawori rowaagawo. Eejatzi ikimitaka, Jatanaashi ikimiwitakari shintsitatsiri, omaanta otajonkakina roori Ishire Tajorentsi, nanaakotziri rirori, nomatantawori notyaanteri iyamaarite.
30 Riraga kaari aapatziyana rirotaki kijantanariri. Eejatzi okimiwita iroka maawaeni kaari amitakotana niyotaakoteri Tajorentsi, ari

riyotaakiri atziri kaari raapatziyantyaari rirori. 31-32 Eejatzi ikantakiri Jesoshi riraga warijeeyopaeni:

—Rootaki nokamantemiri: “Kyaaryoowa, pitheenkimatzirokarira Ishire Tajorentsi. Riraga Tajorentsi ineshironkatziri maawaeni kaari kameethatawitacha, eejatzi maawaeni kantzimatawitariri eero ikijantari rantziri aririka raapatziyeeyari. Eejatzi ineshironkatziri Pawa maawaeni kantzimatawitanari. Omaanta eero ineshironkatziri riraga kantzimatakirori Ishire. Eero ineshironkatziri iroñaaka eejatzi iinja, inta rowashironkaeri kameetha”. 33 Rooma inchato kameethari okithokitanaki kameetha okithoki. Rooma teerika okameethatzi inchato, tee okithokitziro okithoki kameethari. Piñeerorika okithoki okameethataki piyotanakiro roori owaato kameethataki. Eejatzi nokimita naari, aririka nantero kameethatatsiri, tema kameethatakina, omaanta aririkami nanteromi kaari kameethatatsi eero nokameethatzimi. Iñaanteeri atziri okaatzi antziri riyotanteeri akameethatzirika, rooma teerika akameethatzi. 34 Amatawitantaniri eerori maawaeni, poshiyakari maanki. Osheki pitheeya. Tekatsi pikantya piyotaante kameetha. Tee okameethatzi pikenkithashiryaari pajankaneki, rootaki kaari okameethatanta pikantziri. 35 Riraga kameethatatsiri atziri ikenkithashiryaapiintawo kameethatatsiri, rootaki okameethatantari rantziri. Rooma riraga kaari kameethatzinkari ikenkithashiryaapiintawo rantero kaari kameethatatsi, rootaki kaari okameethatanta rantziri. 36 Pamine, oetarika pikantziri jaka jaawikika riyotaki Tajorentsi. Iinja kitejitatsiri othonkantapaakyaarini kipatsi, arimache ikantakowenteeyemini: ikenkithashiryaakayemiro maawaeni tee okameethatzi pikantziri iroñaaka. 37 Okameethatzirika pikantziri, aritaki iñaaperotemi pikameethatzi, omaanta teerika okameethatzi pikantzi, ikantemi: “Eenitatsi kaari kameethatatsi pantziri, tema tee paapatziyana kameetha. Rootaki piyaatantyaari paamariki kaari tsiwakanitatsini, osheki pikemaatsityaawo”.

Rootaki ikantakiriri riraga Jesoshi warijeeyopaeni.

Riraga theenkantatsiri ikowakowitakari Jesoshi itajonkantemi (Rk. 11.29-32)

38 Roojatzi ikanantawitanakari warijeeyopaeni eejatzi iyotaantay-itzirorini Iwaperite Tajorentsi:

—Iyotaanari, nokowaki noñeemi pitajonkero oetarikapaeni, niyotantemiri eerokarika riraga Owawijaakotantatsiri.

39 Ikantawakiri riraga Jesoshi:

—Tee pikameethateeyini, osheki pitheenkakiri Tajorentsi, rootaki pikanantawitakinari. Eero noñaayimiro notajonkantzi. Omaanta apatziro nokenkithashiryaakagaemiri rantakiri paeraniperoroña Jonaashini riraga kamanantzirorini iñaani Tajorentsi. Pikenkithashiryaakotatyeeromi tema ari paapatziyakinami. 40 Paerani iniyakirini antari omani, okaataki 3 kitejiri ijeekaki isheetomawokinta inthomaenta. Eejatzi nokimitya naari paata, okaate 3 kitejiri nojeeki inthomaenta omooki kipatsi. 41 Aririka ipiriinte niniweejatzi ikantakowenteeyakimironi oetarika pantziri. Iinja Tajorentsi, ikantemi: “Eenitatsi kaari kameethatatsi pantakiri eerori”. Paerani riraga niniweejatzini raapatziyawakarini Jonaashi ikenkithatakotantariri Tajorentsi. Iroñaaka eeroka, piñeeyawitakinani

naari. Tema osheki nanaakoperotakirini riraga Jonaashini, omaanta tee paapatziyawakina. 42 Kyaaryo ikantakoeyemini eerori iinja riraga Tajorentsi: “Eenitatsi panteeyakirini kaari kameethatatsi”. Paerani iwinkathawoteni sheewajatzinipaeni okemakotantakaririni Sharamoo riyothanitzi osheki, rootaki opokashitantakariri okemijanteri. Atsipewentakari opoñaanaka inteena. Omaanta naaka nanaakoperotakiri rirori. Piñeeyawitakinani omaanta tee paapatziyeeyanani. 43 Eejatzi noshiyakaawentemiro: aririka apaani atziri rookaeri kamaari ikinanaki janta opiryaapathatzinta ikowakowatzi tsika imakoryaantyaari. Omaanta tee iñi imakoryaantyaari. 44 Roojatzi ikantzi: “Nopiyeeta nopoñaakanta ishireki shirampari”. Roojatzi ipiyantaa, iñaapaatziiri shirampari ikimiwitakawo pankotsi pishiityaaka tekatsi jeekantyaarini. Tema tee raapatziyaperotari Tajorentsi. Rootaki ikyaanantapaariri kamaari. 45 Roojatzi riyaatantanaka raakitziri paashini kamaari, ikaatzi 7. Maperori osheki tee ikameethatzi. Ikantakiri: “Thame aate ajeekaeyini nojeekira chapinki”. Irika atzirika paerani rowashironkaawitakani eechonkiini. Omaanta iroñaaka rapiiteerira imaperotakiri, osheki rowashironkaaperotanakya. Eejatzi pikimiteeyakani eerori iroñaaka tee pikameethatzi, rootaki osheki powashironkaanteeyaarini iinja.

Rootaki ikanteeyakiririni riraga Jesoshi.

Irira Jesoshi isheninkatakari maawaeni aapatziyariri
(Mr. 3.31-35; Rk. 8.19-21)

46 Eeniro ikenkithawaetakagaeyanani riraga Jesoshi naakapaeni maawaeni piyotawentakariri, okantaka riniro areetapaaka eejatzi rirentzipaeni, ikatziyeeyapaakani janta inkokironta. Tema okowaki okenkithatakayeri. 47 Eenitatsi kamantakiriri:

—Areetapaaka piniro eejatzi pirentzipaeni, okowapaakimi. Okowaki okenkithawaetakaemi.

48 Omaanta ikantawakiri:

—¿Ninkama nanatatsiri? ¿Ninkama yeeyitatsiripaeni?

49 Roojatzi rookotanteeyanakarini riyotaanewopaeni ikantanakiri:

—Irika niyotaanewopaeni, sha, nokashiyakaakari rirotaki yeeyipaeni, eejatzi noñaakiro kimitaka nana. 50 Rirotaki nonampijatziperoeyakarini maawaeni antziniriri Pawa jenokinta ikowakaakiriri; rirotaki nokanteeyirini yeeyi, choeni, eejatzi nana.

13

Roshiyakaawentakiri irira Jesoshi pankiwaetatsiri
(Mr. 4.1-20; Rk. 8.4-8)

1 Roojatzi riyowantanaka riraga Jesoshi pankotsiki jataki inkaareki. Ari ijeekapaaki. 2 Eejatzi ipiyotawentakari oshekini atziri. Iñaapaakiro rirori pitotsi othataka othapyaakiinira, roojatzi rotetantapaaka, ijeekapaaki. Ari ikatziyeeyapaakani piyotawentariripaeni impanekiiteki. 3 Roojatzi osheki ikenkithatakagaeyakinani. Roshiyakaawentakinari pankiwaetatsiri, ikantzi:

—Riyaatzi pankiwaetatsiri rookayitzironi okithoki teriiko rowaneki. 4 Pariyagaantapaentsiri apaanipaeni okithoki awotsiki ikantaka konthawo ipokapaaki rowapaakawo. 5 Paashini apaanipaeni okithoki

opariyagaantapaaki mapipookiki. Tekatsiperowa kipatsi: eechonkiini janta. Intsipaete oshookawitanaka. Eejatzi intsipaete antawotapaaki. 6 Ishintsiityaapaaki oorya intsipaete ojampiyanaki. Roojatzi okamantaka, tema tekatsi osheki oparitha. 7 Paashini okithoki pariyapaentsiri kitocheemashiki. Oshookawitanaka pankirentsi anaanakiro kitochee roojatzi okamantanaka. 8 Paashinipaeni okithoki opariyapaaki kipatsiperoki kameethari. Oshookanaki, okithokitanaki. Apaanipaeni okithokitanaki okaatzi 30. Paashinipaeni okithokitanaki okaatzi 60. Eejatzi paashinipaeni okithokiperotanaki okaatzi 100. 9 Eenitatsirika pikempita pikemantari, aritaki powakempitatyaawo nokantakimiri.

Riyotakiri Jesoshi riyotaanewopaeni roshiyakaawentziniriri
(Mr. 4.10-12; Rk. 8.9-10)

10 Notsipatanakari paashinipaeni riyotaanewo nojampitapaakiri riraga Jesoshi:

—¿Itaka poshiyakaawenantakariri paashinipaeni? Tee imateeyironi riyotakotziro oeta pikantawitariri.

11 Ikantawakina:

—Ishinetzimi Tajorentsi piyotakotero kaari riyotzi paashinipaeni. Ikowaki piyote tsika ikanta rirori ipinkathariwenantzi. Omaanta tee ikoyi riraga paashinipaeni riyotakotero tsika ikanta reewawenantzi. 12 Eenirorika yowitachari ikoyirika riyoperote, aritaki niyotakaaperotakiri. Omaantakya paashinipaeni kaari kowatsini riyote, rootaki kaari riyotantyaari. Eero niyoteeri eejatzi ari nopeyapithatakiri riyowitari eechonkiini. 13 Rootaki noshiyakaawenantakanariri rirori-ipaeni, rooma tee ikoyi riyote. Ramineeyawityaani omaanta riyotakoeyironi iñeeyawitakarini. Ikemaeyawityaani nokantziri omaanta tee riyotakotawakiro nokantawitariri. 14 Omaanta imonkaatapaakiro ikenkithatakotzitakarini paerani Iseeyashi, ikantakotzitakarini:

“Pikemaeyawityaani omaanta eero piyotakotawakiro okantakotziri.
Pamineeyawityaani omaanta eero pikenkithashiryaakoeyawoni piñeeyawitakarini. 15 Tee pikoyi piyote, rootaki kaari pikenkithashiryaantawaka. Tee pikoyi pikemi, rootaki piwitantawakawori pikempita. Tee pikoyi paminaperote, rootaki pimachookantawakari. Aririkami pikowakimi piyotemi aritaki pikemawakiromi, eejatzi piñaakimi eejatzi piyotakotenami pajankanekira. Rooma tee pikoyi paapatziyana nowawijaakotantemiri”.

Rootaki ikenkithatakotakiririni paerani Iseeyashi. 16 Omaanta eerori amineeyeemini, pikokichaatantawo poki rootaki paapatziyantakinari, tema rootaki pikimoshireeyantarini. 17 Kyaaryo, ikowaeyawitakani paerani maawaeni kamanantayitzirorini iñaani Tajorentsi eejatzi maawaeni kameethatzinkarini iñeeyeronimi iroka piñaakirika iroñaaka eerokapaeni. Ikowaeyawitakani ikemaeyenanimi okimitaka iroñaaka eeroka pikemanari. Omaanta tee iñeeyanani, tee ikemaeyanani.

Rootaki ikanteeyakinarini Jesoshi.

Riraga Jesoshi riyotagaeyakirini riyotaanewo oetarika kantakotachari
(Mr. 4.13-20; Rk. 8.11-15)

18 Roojatzi ikanteeyantakinani riraga Jesoshi:

—Iroñaaka niyotagaeyemironi oeta okantakotziri noshiyakaawentakimiri inkaaganki. 19 Arimachee nokantapiintziri paashinipaeni tsika ikanta Tajorentsi reewawenantzi, omaanta teerika ikemiro rirori, ikimiwitawo awotsi tsikarika opariyagaantapaaki apaanipaeni okithoki. Ikanta ipokapaaki konthawo rowapaakawo okithoki awotsiki, ari oshiyawori ipoki kamaari raapithatakiri rajankaneki ikenkithashiryaawitawakawo nokantziri. 20-21 Rooma mapipooki opariyapaakira paashini okithoki oshiyakaawentakiri atziri kemawitawakawori noñaani ariwitanaka owakirani ikimoshirewentanakiro. Omaanta tekiraata riyotakoperotziro kameetha noñaani opomeentsitzimotakari oetarikapaeni, ikijaneentayitanakirini atziripaeni roojatzi ipakaantanaawo raapatziyawitawo noñaani. 22 Kitocheemashiki opariyantapaakari paashini okithoki oshiyakaawentakiri atziri kemawitawakawori noñaani omaanta osheki ikenkithashiryaaperotakawo oetarikapaeni jeekatsiri jaka kipatsiki eejatzi riweshiryaawentashitakawo rowaagawo. Rootaki kaari ikenkithashiryaantawo nokantawitariri. Tee raapatziyana kameetha. 23 Kipatsipatha kameethari opariyantapaakari paashinipaeni okithoki oshiyakaawentakiri atziri kemaperotawakirori noñaani raaperotawakiro kameetha okaatzi okantziri. Raapatziyaperotanakawo. Raapatziyakaanakari paashinipaeni atziri oshekiperotanaki iroñaaka iyemijantzinkaritepaeni. Apaanipaeni raapatziyakaakari 30 atziri, paashinipaeni raapatziyakaakari 60, eejatzi paashinipaeni raapatziyakaakari 100.

Rootaki ikantakinari.

Roshiyakaaventziriri Jesoshi teriikopero eejatzi oshiyawitawori teriiko

24 Eejatzi paashini roshiyakaawentakina riraga Jesoshi, ikantzi:

—Aritaki ikantari Tajorentsi ipinkathariwenantzi, reentsitetari atziripaeni. Ikimitakari pankitzirori okithoki teriiko. Riyoshiiwitakawo ipankitakiro kameethari okithoki. 25 Ikantaka tsiteniriki imaanaki, eejatzi ratziritepaeni. Ikantaka ipokapaaki kijapaakiriri ramakiro okithoki oshiyawitawori teriiko omaanta kaari owaetawo. Ipankitapaakiniri janta rowanekinta, itsipataapaakiro teriiko. Roojatzi riyaatantanaa ithonkanakirowa ipankitanakiniri. 26 Okanta oshookanaki teriiko, okithokitanaki. Eejatzi oshookitanaka roori oshiyawitawori teriiko. Ari ojatzinkanakawo. 27 Iñaawakiro ratziritepaeni oshookanaki, roojatzi riyaatashitantanakari ashitawori irinta, ikantapaakiri: “Tema otsiyakotanaki okithokipaeni rooperori pipankitakiri janta powaneki. Omaanta ¿iitakakya oshookantateetanakari oshiyawitawori teriiko?” 28 Ikantawakiri: “Rirotakirika pankitakirori kijanari”. Roojatzi ikantapaakiri: “¿Pikowakima niyaate iroñaaka nothokakitero oshiyawitawori teriiko?” 29 Ikantanakiri: “Eero. Aririka pithokawitakyaawo ari pithokakotakiro roori teriikopero”. 30 Ari okaantawakaata. Otsipatawakyaawoota oshooki. Iinjakya aminawakiroota ojampatawakiita owiitantyaawori. Roojatzikya nokanteeyemini: “Pithokero oshiyaawitawori teriiko, otayaata janta paamariki. Eekiro pimpaetanakiro powiitanakiro teriikopero. Pikempoyeenawo janta nokempoyaapiintzironta”.

Rootaki roshiyakaawentakinari riraga Jesoshi.

Roshiyakaawentakinawo irira Jesoshi okithoki moshitaaja
(Mr. 4.30-32; Rk. 13.18-19)

31 Eejatzi paashini roshiyakaawenteeyakinawoni riraga Jesoshi, ikantzi:

—Aritaki ikanta Tajorentsi ipinkathariwenantzi, roshiyawitakawo okithoki moshitaaja* ipankiitziri owantsiki. 32 Okaatzini okithoki naawita omaanta oshookanakirika, antawotanaki. Anaakotanakiro paashinipaeni pankirentsi aritaki raampeyantayitakyaawoni tsimeripaeni jenokiweripaeni eejatzi ari imaashitantakyaawo. Kimitaka iroka iroñaaka eenitatsi apaanipaeni aapatziyanari ipinkathatziri Tajorentsi. Omaanta eekiro, eekiro ayotakaeri paashinipaeni raapatziyari rirori roojatzi iinja ari roshekitero aapatziyanari.

Roshiyakaawentakiro irira Jesoshi tapiyakawori paa
(Rk. 13.20-21)

33 Eejatzi paashini roshiyakaawentanari, ikantzi:

—Aritaki ikantari riraga Tajorentsi reewawenantzi eekiro eekiro riyoteeri maawaeni ikowakaakiriri. Roshiyakawo tsinani owetsikiro paa. Aakiro osheki opane teriiko, eejatzi otsipataakiro eechonkiini tapiyakaawori eejatzi eechonkiini iñaa. Roojatzi otapiyantanakya maawaeni. 34 Aritaki ikantapiintatyaani roshiyakaawentapiinteeyakinirini maawaeni piyotawentakariri. Tee riyotaaperoneentziri kameetha iñaani, inta roshiyakaawentashitanari iñaani. 35 Imonkaatakiro rojankinatzitakarini paerani kamanantzirorini iñaani Tajorentsi:

“Ikantzi riraga Tajorentsi: ‘Osheki noshiyakaawenteeyenirini atziripaeni nokamanteeyerini kaari riyoteeyawityaani rirori paerani, tema omanimotawitakari’ ”.

Oeta okantakotzi oshiyawitawori teriiko eejatzi teriikopero

36 Roojatzi riwethatantanaari riraga Jesoshi piyotawentakariripaeni. Roojatzi riyaatantanaa rirori janta pankotsiki. Naaka maawaeni riyotaanewo noyaatanakiri. Nokantziri:

—Piyotaaperotenawo poshiyakaawentakiniriri maawaeni piyotawentzimiri inkaaganki. ¿Oetaka oshiyakawori oshiyawitawori teriiko ipankiitziri teriikomashiki?

37 Ikantanakina:

—Arimache nopoñaanaka naaka jenokinta, natziriperotapaaki jaka kipatsikika. Naaka kimiwitawori ipankiitziri teriiko kameethari. Naapatziyakagaeyakarini atziripaeni raapatziyari Tajorentsi. 38 Rowaga owantsitatsiri rootaki kantakotachari maawaeni kipatsika ajeekantarika. Rowaga teriikopero oshiyakaawentakiri maawaeni reentsite Tajorentsi. Omaanta oshiyawitawori teriiko oshiyakaawentakiri oyaatziriri iwinkatharite kamaari. 39 Riraga kijantatsiri pankitakirori oshiyawitawori teriiko rirotaki iwinkatharite kamaaripaeni. Rowaga owiitachari okithoki oshiyakaawentakiro kipatsi othonkaeyarika iinja, ikantakowenantyaariri Tajorentsi maawaeni atziri okaatzi rantziri. Riraga owiitzirori pankiwaerentsi okantakotziri ronampiripaeni Tajorentsi. 40 Ñaakiro, ipiyotakaantakiro oshiyawitawori teriiko itaantyaawori. Ari okimitya iinja areetapaakya

* **13:31** Iroka moshitaaja rootaki okithoki owaanini pankirentsi, shookatsiri inampiki paashinijatzitatsiri atziri.

nokantakowenantyaariri atziri okaatzi rantziri. 41 Notyaanteeyirini oshekini nonampiripaeni, ipiyotantyaaririni maawaeni kaari kameethatzinkari, eejatzi maawaeni antakayiriri paashini atziri kaari kameethatatsi, 42 roojatzi nookakaanterini janta paamarikinta kaari tsiwakanitatsini. Osheki rowashironkagaeya janta, osheki ikemaatsityaawo paamari. 43 Ikimoshiretakaaperoteri Pawa maawaeni kameethatzinkari, rajankaneki, irirapaeni ari ishipakiryaanaki ikimitanakyaari oorya; itsipatyaari rirori janta ipankoperokinta. Powakempitaperotawakyaaworika nokantakimirika ari paawakiro.

Ikenkithatakotziri Jesoshi koriki imaneetziri

44 Aritaki ikantari riraga Tajorentsi ipinkathariwenantzi, reentsitetyaaririka atziripaeni. Ikimitakari shirampari ñaakiriri oshekini koriki imaneetziri kipatsikira. Osheki ikowakotakiri rootaki ikenkithashiryaantanakari: “Namananteroota kipatsi naakotantyaariri koriki”. Ityaawentakotaneeri jatanaki ipimanteeyakironi rashitayitarini ramanantakotantyaariri kipatsi ijeekakira koriki. Roojatzi ramananantakawo kipatsi. Ikimoshirewentanakiri osheki iyorikite riraga amanantakirorira.

Roshiyakaawentakiro Jesoshi poreryaanikitatsiri mapi

45 Eejatzi ikantari riraga Tajorentsi reewawenantzi, reentsitetari kowatsiri raapatziyaari. Irintakya ikimitakari kowatsiri ramanantero poreryaanikitatsiri mapi kitamaari, pinaperotachari.

46 Iñaawakiro apaani okameethaperotaki, opinaperotaka. Ikowaperotakiro, rootaki ipimanantawori maawaeni tzimimotziriri raantariri koriki. Roojatzi ithonkakiri iyorikite ramananantakawori rowaga poreryaanikitatsiri mapi kitamaari, pinaperotachari.

Ikenkithatakotziro irira Jesoshi tsikarika ikanta shiryaatatsiri

47 Rapiitakiro riraga Jesoshi roshiyakaawentakinari tsika ikantari Tajorentsi reewawenante, ikantakina:

—Aririka reewawenante riraga Tajorentsi, ari ikimitari shiryaatatsiri, rowiinkakiro ishiryaamento niyankyaani inkaareki roojatzi inoshikakotakiri raaki osheki shima inashitzinkaripaeni rotetakiri pitotsikira. 48 Ojamanitanaki aririka riyeekitanaki pitotsikira roojatzi ipokanta othapyaakiini. Riyoyaawaetapaaki kameethatatsiri rotetakiri kantziriki. Riraga kaari kameethatatsiri rookayitakirini. 49 Aritaki okimiteeya iinja aririka nopokae jaka kipatsikika notyaanterikya nonampiripaeni, ipokapaaki jaka jaawikika riyoyaayitapaakirini ikaatzi kameethatzinkari rajankaneki, omaanta riraga kaari kameethatatsi rajankaneki, rinashitapaakyaari rirori 50 rookaeyirini janta paamarikinta kaari tsiwakanitatsini. Ari riraakoeyaani eejatzi ratsikaekitya antawaete rirori: ikemaatsiteeyaawoni katsiri. 51 ¿Pikemaperotakiroma nokantakimiri?

Nokanteeyakirini:

—Jee, nokemakimi.

52 Roojatzi ikanteeyanani:

—Aririka ikemijantena riraga iyotaantzirori Iwaperite Tajorentsi, riyotanakiro osheki. Tema iroñaaka riyotziro maawaeni rojankinateetzirini paerani, eejatzi raapatziyanarika, riyotziro owakiratatsiri niyoteeriri iroñaaka. Riyotanakiro tsikarika ikantari

riraga Tajorentsi reewawenantzi. Okimitaka, riyotziri koetyeemotziriri ratziritepaeni irintapaeni ashaagantachari kameethari, roojatzi ipantariri apaanipaeni itaworitatsiri rowaagawo eejatzi apaanipaeni owakiratatsiri rowaagawo, oetarika koetyeemotariri. Eejatzi okimitaka iroñaaka eerori, kameetha piyotagaeri paashinipaeni itakaantaworini Iwaperiteki Tajorentsi eejatzi piyoteetyaari owakirari niyotaakimirika iroñaaka.

Ipiyanaa Jesoshi Najareeteki
(Mr. 6.1-6; Rk. 4.16-30)

53 Ari okaatapaaki roshiyakaawentakinari riraga Jesoshi, thonkapaaka, roojatzi riyaatantanaa.

54 Iroñaaka ipiyanaa riraga Jesoshi janta iipatsiteki ipoñaakanta. Noyaateeyanakirini naaka. Roojatzi riyotaantapaakari janta pankotsiki ipiyotantapiintarira joriiyopaeni. Ari rotsikanateeyanakarini maawaeni kemawakiriri, ikanteeyanakini:

—¿Iitakakya iyotaakiriri riyothanitantakari? ¿Ninkakya matakaakiririka itajonkantzi? 55 Tema rirotaki itomini riraga wetsikirori jeekamentotsipaeni. Paminerotya rinirowa Mariiya. Pamineritya rirentzipaeni Jantyaako, Josee, Shimo eejatzi Joorashi. 56 Eejatzi akaateeyakironi ritsiropaeni jaka. ¿Tsika opoñaaka maawaeni iroka riyothanitantari?

57 Rootaki itheenkantakariri riraga Jesoshi, ikantzimatziri, rootaki ikanantakariri irira:

—Atziripaeni iñeeririka paashinijatzi kamanantzirori Iwaperite Tajorentsi kameetha raapatziyaperotawakyaari. Riroma rirorika jeekariko inampiki ikamanantawityaaworika Iwaperite Tajorentsi eero ikowaperotzi raapatziyaperotyaari, inta itheenkiri rirori.

58 Osheki itheenkaeyakirini ikaateeyini ijeeki. Tee raapatziyaperoeyarini rootaki kaari osheki itajonkananta janta.

14

Riraga Erooreshi rowamaakaantakiri Jowa. Roojatzi iitakaawitakari Jesoshi rirotaki Jowani piriintachari
(Mr. 6.14-29; Rk. 3.19-20; 9.7-9)

1 Apaani kitejiri ikemakotawakiri Jesoshi riraga Erooreshi. Tema irira rirotaki pinkathariwentziriri maawaeni karireeyajatzi iroñaaka. 2 Ikemakotantawakariri, ikanteeyanakirini ronampiripaeni: “Aamaaka rirotaki Jesoshitatsiri riraga Jowa kaawoshitakotziriri Tajorentsi. Nowamaakaantawitakari omaanta aamaaka piriintarika añagae eejatzi, rootaki imatantakawori itajonkantapae iroñaaka”.

3-4 Chapinki riraga Erooreshi raapithatakiri rirentzi Jiripi iina, oetachari Eroriiyashi. Roojatzi ikanantakari riraga Jowa kaawoshitakotantatsiri Tajorentsi:

—Tee okameethatzi okaatzi pantakiri. Rootaki raakaanantanakariri Jowa romonkyaakaantakiri omonkyaagamentotsiki. Roojatzi roojotakaantakiri karenathaki. 5 Chapinki ikowawitaka rowamaakaanterimi, omaanta ithaawantakari atziripaeni. Osheki raapatziyeeyakarini Jowa, tema ikenkithashiryaakotziri rirotaki kamanantzirori iñaani Tajorentsi rootaki ikenkithashiryaantanakari riraga Erooreshi: “Aririka nowamaakaantakiri ari ikijakowentakyaari

atziripaeni". Rootaki ithaawantakari rowamaakaanterimi chapinki.
6 Roojatzi omonkaatantaka kitejitatsiri paerani ikoñaatantapaakari riraga
Erooreshi. Ipiyotawentari oshekini inampijatzi ikimoshirewentziri,
ishinkitawaeta. Eejatzi okantaka opirantakotziri ishinto Eroriiyashi,
osheki iñaawenaperotakawo, 7 rootaki ikanantakawori:

—Oetarika pikowakotenari, aritaki nopakimiro. Riyotzi Tajorentsi, eero namatawitzimi.

Roojatzi iyaatashitantanakawori ojampitantawori iniro.
8 Okantawakiro ishinto:

—Pikanteri rowamaakaanteri riraga Jowa.

Roojatzi okanantakariri roori:

—Nokowaki powamaakaanteri riraga Jowa, pipakotenawo piratoki iitoni, iyotantyaari nana kyaaryo kamaperotaki.

9 Roojatzi rowashiretantanaka rirori tee ikowawita rowamaakaanterimi omaanta inkaaganki ikemaeyawakirini maawaeni atziripaeni okaatzi ikantakiri. Tekatsi ikantaneeya roepiyaneero. 10 Rootaki ithatyaakaanantakariri iitoki riraga Jowa. 11 Roojatzi ramanteetakawo iitoni thatyaaka. Aawakiro, roojatzi aantanakanawori iniro. 12 Ikantaka riraga riyotaanewoni roojatzi ipokantapaaka raanakiro iwatha ikitatakiro. Roojatzi riyaatashitantanakari riraga Jesoshi ikamantapaakiri:

—Rowamagaetakirirakya Jova.

13 Ikemantawakari rirori kamaki irira, roojatzi riyaatantanaka apaniroeni janta tekatsinta atziri. Itsipateeyanakinani.

Rowakaakari Jesoshi 5000 shirampari
(Mr. 6.30-44; Rk. 9.10-17; Jowa 6.1-14)

Itenteeyanakinani, rootaki nokinantakoeyanakarini pitotsi. Omaanta ikemakotakiri oshekini atziri, ipoñeeyanakani nampitsikipaeni, ikinanaki onomateeteki iñaa, royaatakina. 14 Roojatzi naatakoeyantapaakani, notonkagaeyanakini kipatsiki. Eejatzi noñaapaakiri oshekini oyaakiriri Jesoshi. Osheki retakoshiryaapaakari irira maawaeni, retsiyatakoeyakirini mantsiyatzinkaripaeni. 15 Tsiteniityaaki oorya. Nokaateeyakirini paashini riyotaanewo Jesoshi, nokanteeyawitakarini:

—Pamine, tekatsi atziri ipanko jaka, rooteentsi otsitenite. Potyaanteri atziripaeni riyaateeyini pankotsikipaeni ramananteeta royaari.

16 Ikantawakina:

—Eero. ¿Iitaka ratsipetashitantyaari riyaate? Piperi eerori royaari.

17 Nokantanakiri:

—O, tekatsi noperiri. Paminetya sha, tee oshekitzi paa okaatzi apawakooni. Eejatzi mereto ikaatzi apite.

18 Ikantawakina:

—Pamakinawo maawaeni eejatzi mereto.

Roojatzi nopantakari. 19 Ari ikanteeyanakirini maawaeni:

—Pijeeki jaawiki katawomashiki.

Jeekaeyanakini. Roojatzi raantakawo paa eejatzi mereto. Raminanaki jenokinta, ikantanakiri Ashitariri:

—Ariwee, Pawa, pipakinawo iroka nowanawo noyaari.

Ari ikagaakiro paapaeni, shimapaeni, ipaeyakinarini maawaeni. Eekiro nopanakiri paashinipaeni atziri. Roojatzi nowaeyakawoni maawaeni. 20 Ari rowaeyakawoni maawaeni piyotawentakariripaeni,

reshitanakiro owanawontsi. Roojatzi nopiyotayiteeroni tzimagaantapaentsiri niyeekitakiro kantzirikira okaatzi 12. 21 Naamaashita ikaateeyakini riraga owaeyakaworini shirampari 5.000, eejatzi tsinanipaeni eejatzi eentsipaeni.

Irira Jesoshi ranashaatapaawo inkaareki, tee itsitsiyi
(Mr. 6.45-52; Jowa 6.15-21)

22 Roojatzi rotyaanteeyakinani riraga Jesoshi, ikanteeyakinani:

—Niyotaanewopaeni, potetanakya pitotsiki, peewatena intatsikeronta.

Roojatzi eejatzi rotyaantakiri maawaeni piyotawentakariri, ikantakiri rirori:

—Piyaaterapa janta pipankokipaeni.

—Jee, ari.

23 Roojatzi itonkaantanaka tonkaariki apaniroeni, ikenkithatakaeri Ashitariri. Otsitenitantanaka, eeniro ijeeki apaniroeni janta.

24 Nokanteeyanakani nokinakoeyanakini niyankyaani inkaareki. Roojatzi antawo omaetonkaaki, eejatzi oepiyapiyatakotakina antawo tampyaa. 25 Okantaka rootzimateentsi okitejite, noñagaatziiri Jesoshi ranashaatapaawo iñaa. Tee itsitsiyi. Eejatzi tee niyotawaeri. 26 Tema rominthaagapaakina, nokaemaeyantanakani:

—¡Eeeee! ¡Kaakitaki peyariwee!

Osheki nothaawantaperotawakari. 27 Omaanta ikanteeyapaakinani:

—Naakakya pokatsiri, piweshiryaawentawakina, eero pithaawantashitana.

28 Roojatzi ikanantanakari Peetero:

—Eerokarika Nowinkatharite pikaemena nanashaatyaata naari iñaaki, niyaatashitemiita pikatziyakaga eerori.

29 Ari ikantakiri:

—Pipokanaki.

Roojatzi imitaanaki inkaareki, ranashaatantawitanakawo, riyaatemi janta Jesoshiki. 30 Omaanta roojatzi ikenkithashiryaanakiro tampyaa, eejatzi ithaawanaki, itsitsiyimawitanaka. Ikaemanaki:

—Nowinkatharite, paawaena.

31 Roojatzi rakotashitawakiri, rakathawakotawaeri. Ikantanakiri:

—Eechonkiini paapatziyana. ¿Iitaka kaari pameentaperotantana?

32 Roojatzi rotetantapaa pitotsiki, notsipateeyanaarini, roojatzi kaatanee tampyaa. 33 Osheki nopinkatheeyanakirini, nokanteeyanakirini:

—Kyaaryootaki, eeroka Itomi Tajorentsipero.

Retsiyatakotakaakiri maawaeni mantsiyatzinkari janta
(Mr. 6.53-56)

34 Roojatzi nomontyaanteeyanaawoni, naatakoeyapaani intatsikeronta. Tema nareeteeyapaakani janta Jenejareeteki. 35 Ikantaka jeekayitatsirini riyotawaerira areetapaa Jesoshi roojatzi ikamantawakaanteeyanakani maawaeni ikaateeyinira ijeekaeyini. Ramaeyakirini maawaeni mantsiyatzinkaripaeni. 36 Royiikiiyakarini ipampitziteeyakirini imaatha. Ikantaka roojatzi ipampitziteeyantakarini imaatha opatziyaakikira. Etsiyatakoeyaneeni maawaeni okaatzi owawijaakotzitakiriri imaatha.

15

Owaariperotzirori ashire
(Mr. 7.1-23)

1 Paashini kitejiri ipokashitapaakiri riraga Jesoshi apaanipaeni warijeeyo eejatzi iyotaantzirori Iwaperite Tajorentsi. Ipoñeeyakani Jerojareeki, ikantapaakiri:

2 —Tema aakaeyakini joriiyo. Ameteeyakawoni rootzimateentsirika oyaa itakyaawo akiwero ako, roojatzi owantanakya. Tema tee akimitari kaari yotziri Tajorentsi rootaki riyotaakaerini itakaantaworini paerani. ¿Iitakakya kaari imonkaatantawo piyotaanewopaeni? Tee okameethatzi rowashitya, tekiraata ikiwawakota.

3 Ikantawakiri:

—¿Iitakakya kaari pimonkaatantawo eeroripaeni ikaminaawitzimirira Tajorentsi? Osheki pimonkaatashitakawo ikantashitayitarini itakaantaworinipaeni rootaki kaari paapatziyaperotantawo ikaminaawitzimirira. 4 Tema ikantziri Moeseeshini: “Pipinkathateri piri eejatzi piniro”. Eejatzi ikantzi: “Riraga Tajorentsi ikantakotziri akawaantetziriri ashitariri eejatzi riniro: ‘Okameethatzi rowamagaeteri’ ”. 5 Omaanta eerokapaeni pikanteeyakirini atziri: “Pimatero pikanteri ashitzimiripaeni: ‘Eero nomatziro namitakotzimi, nopemi koriki tzimimowitanarika namitakotantemirimi, irika nashi koriki: tema nokashiyakaatziiri Tajorentsi noperi’ ”. 6 Ñaakiro, pantashiteeyakawoni eerori pikowakaeyakarini, tee panteeyironi ikowawitari rirori. Pookaeyanakironi Iwaperite Tajorentsi panantyaawori okimitaka ranteeyakirini pichariniitenipaeni paerani. Tee pishinetziri atziri ramitakotziri ashitariri eejatzi riniro. 7 ¡Amatawitantaniripaeni! Poshiyakaawaetashita paapatziyakari rirori, omaanta tee paapatziyari. Kyaaryo ikenkithatakotziteeyakimirini paerani Iseeyashi. Iroka rojankinatzitakarini:

8 Ikantzi Tajorentsi: “Irika atzirika ikantashiteeyakinani ipaanteki:
‘Nopinkathatzimi’, omaanta rajankanekira tee raapatziyaperotana, okimitzimotakina inteena ijeekaeyakini.

9 Ratsipetashitakawo ipiyotawentashitana, tee riyotaantziro nokaminaantariri, inta riyotaantashitawo ikantayitzirini icharinitenipaeni paerani”.

10 Roojatzi ikaemantakari riraga Jesoshi piyotawentariripaeni. Ikaemanakiri ikanteeyawakirini:

—Pikemaperoeyenani, piyotawakiro nokamantemiri: 11 okaatzi powayitarini, tee iñaakotzimiro Tajorentsi owaariperotero pishire. Omaantakya okaatzi piñaawaetziri kaariperotatsiri eejatzi okaatzi pikenkithashiryaayitarini rootaki owaariperotzirori pishire.

12 Nokantanaka niyaatashiiyakirini riraga Jesoshi, naakapaeni riyotaanewo, nokanteeyapaakirini:

—¿Piyotakima eeroka ikijantakimiro warijeeyopaeni pikantakiriri inkaaganki?

13 Rakanakina:

—Okimitaka atziri inothokero maawaeni kaari ipankitzi, arimache iinja rowashironkayeri riraga Pawa jenokinta maawaeni atziri kaari

reentsitetari. 14 Eero pikenkithashiryaakotapiintawo ikantziri rirori-
ipaeni. Tee ikoyi riyotero ikowakiri rirori. Ikimitakari kaari ko-
kichaatatsi. Noshiyakaawentemiri: rakathateririka kaari kokichaatatsi
paashini kaari kokichaatatsi, eenitatsirika omoo janta, tema aritaki
ipariyeeyakini irira apite omooki. Okimiwitaka iroka, riraga wari-
jeeyopaeni riyotaakiri paashini atziri kimitariri kaari kokichaatatsi.
Tema tee ikoyi riyoteri oetarika ikowakaakiriri Tajorentsi. Tema
kimitaka kaari kokichaatatsi, tee riyotziri rirori. Rootaki iinja irira
rowashironkaantyaariri.

15 Ikantziri riraga Peetero:

—Tee nokemimi. Piyoteenawo oetaka okantaperotziri: “Oetarika
oyaari, tekatsi okantero owaariperotero ashire. Omaanta oetarika
akenkithashiryaari, rootaki owaariperoteeni”.

16 Ikantawakiri:

—Eejatzi eeroka, ¿tema pikemaperotana? 17 ¿Tema piyotzi oetarika
oyaari iyaatzi asheetoki roojatzi ashitanteeyaawo? Tekatsi okantziro
ashire. 18 Maawaeni pikenkithashiryaari opoña pajankaneki rootaki
piñaawaetantawori. Piñaawaeterorika kaari kameethatatsi tema rootaki
owaariperotzirori pishire. Omaanta owaariperotziro pishire okaatzi
piñaawaetayitzirini pipaanteki kaari kameethatatsi eejatzi okaatzi
pikenkithashiryaayitarini. Rooma pajankaneki tee pikameethatzi.
19 Rooma piyotziro tee pikameethatzirika pajankaneki ari pantziro
kaari kameethatatsiri, powamaantzi, pishirontzimotawo tsinani
kaari piina, paapithatziri paashini atziri iina, maenari piñaathatawo
tsinani kaari payi, pikoshitzi, pitheeya, pikantzimatziri paashini
atziri. 20 Rootaki eeroka powaariperotantawori. Omaanta teerika
pikiwawakota rootentsirika poya, tekatsi okantero pishire. Eero
ikijantzimiro Tajorentsi.

21 Roojatzi jatanaki rirori Jesoshi, naaka, maawaeni.

Rowawijaakotziro Jesoshi ishinto kanaanajato
(Mr. 7.24-30)

Riyaatakaanakina riraga Jesoshi janta Tziiroki eejatzi Shirooki.
22 Opokashitapaakiri janta kanaanajato, rowaga kaari joriiyotatsi.
Okantapaakiri:

—Nowinkatharite, rooma eeroka ichariniiteni jewatatsirini
riraga Iraviiri. Nokowaki pineshironkatena, eejatzi nishintyo
pineshironkatero. Ikyaantapaakawo kamaari, shiyashiyataka.

23 Omaanta imaeritanaki, tee rakawakiro. Nokantawitari naari:

—Pikantero iyaateeta, atama oñaashirenkakae. Tema osheki okae-
makaemataki.

24 Roojatzi ikantzi:

—Rootaki rotyaanantakinari Pawa, apatziro nowawijaakoteri nojori-
iyotzinkaritepaeni. Rirotaki kimitariri owishapaeni kaari ishenteetzi.

25 Omaanta otziwerowashitapaakari, apiitakiri okantakiri:

—Nowinkatharite, pineshironkatena.

26 Ikantawakiro, roshiyakaawentakiro:

—Tee okameethatzi aapithateri atomi owanawontsi apantyaariri ot-
sitzite. Eeroka kaari joriiyotatsi. ¿Iitaka noneshironkatantemiri?

27 Tee okantzimoneentanakyaawo ikantawitakaworira, inta
okantziri:

—Kyaaryo, Nowinkatharite, kameetha iroka pikantanarika. Omaanta, riraga otsitzite rowawo opetokeeriki pariyayitatsirini jaawiki royaarika ashitariri rotsitzite.

28 Ikantawakiro:

—Tsinani, kameetha paapatziyaperotakina. Aritaki nomatakimiro pikowakotakinarika.

Aripaete awijakotanee ishinto. 29 Roojatzi riyaatantanaa riraga Jesoshi, eejatzi maawaeni nokaateeyaneerini.

Retsiyatakotakiri irira Jesoshi oshekini mantsiyatzinkari (Mr. 7.31-37)

Ikinakaanakina riraga Jesoshi janta othapyaakiini inkaare janta Karireeyaki. Itonkaakaanakina tonkaariki, ijeekakaapaakina janta. 30 Ipokashiteeyakirini osheki atziri ramakiri osheki mantsiyari: aashetawitachari, kamampowaakiwitachari, majontziwitacharipaeni, thatyaaponthowitacharipaeni, eejatzi paashinipaeni mantsiyawitachari roojeekaeyakirini iitzikeroki rirori. Retsiyatakoeyakirini maawaeni. 31 Roojatzi rotsikanatantanakari atziri iñaakirira aashetawitacharini anashitaa kameetha, riraga kaari kokichaawitachani kokichaate, majontziwitachari ñaawaetanee, kaari shewawitachani rako shewatanaa eejatzi paashinipaeni mantsiyari etsiyatakotee. Ari rotsikanateeyakarini tee riyotzi oeta ikanteeyanakirini roojatzi iñaaperoeyantanakarini riraga Tajorentsi. Ikanteeyanakini:

—Tema ikameethaperotaki Tajorentsi riraga pinkathariwentziriri maawaeni joriiyopaeni.

Rowakaakari Jesoshi 4000 atziri (Mr. 8.1-10)

32 Roojatzi ikaemaeyantakinani riraga Jesoshi naakapaeni maawaeni riyotaanewo. Ikanteeyakinani:

—Osheki netakoeyakarini maawaeni piyotawentanari, tema okaataki kitejiri 3 itsipateeyakinani jaka. Tekatsi roya. Tasheyamoonthataki. Tee nokoyi notyaantashiteeyaari inampiki tekirarika rowa. Rooma notyaantashiteeyaririka, ari ishipetatanaki awotsiki. Eero imatziro rareeta inampiki.

33 Nokantapaakiri:

—Pamine, tekatsi atziri ipanko jaka. ¿Tsika ayenirika owanawontsi aperiri? Oshekini ikaateeyiniroña.

34 Ikantawakina:

—¿Tsika okaatzika owanawontsi jeekaentsiri?

Nokantanakiri:

—Okaataki 7 paa, eejatzi mereto apaanipaeni.

35 Roojatzi ikanantawakariri riraga piyotawentariri:

—Pijeekaeyini maawaeni katawomashiki.

36 Jeekaeyanakini. Roojatzi raantakawo paa eejatzi mereto. Ikantziri ashitariri:

—Ariwee Pawa, eenitatsi noyaari.

Roojatzi ikagaantakawo paa eejatzi mereto. Ipakinawo eejatzi maawaeni riyotaanewo. Naawakiro, noshirinkakiniri rirori piyotawentakariripaeni. Itajonkakiniri oshekitanaki paa, roshekitanaki eejatzi

mereto. 37 Nowaeyakawoni, kemaeyanakinani maawaeni. Roojatzi nopiyoteeyakironi tzimagaantapaentsiri niyeekiteero kantzirikira, okaatzi 7. 38 Tee ayoperotzi tsika ikaatzi maawaeni owaenchari. Owaka osheki tsinani eejatzi eentsipaeni. Omaanta aamaashitya 4.000 shirampari owaenchari. 39 Roojatzi rotyaanantaari, ikantakiri:

—Piyaateerakya iroñaaka pipankokipaeni.

Roojatzi riyaatantanaa. Noteteeyantanakani pitotsiki, montyaakotanakina janta Makataaki.

16

Ikowawitaka warijeeyopaeni iñeerimi irira Jesoshi itajonkantemi (Mr. 8.11-13; Rk. 12.54-56)

1 Ikanta ipokashiteeyapaakirini warijeeyopaeni eejatzi saroseeyopaeni ikowaeyawitakani rantakaantyaaririmi riraga Jesoshi kaari kameethatatsi ikijantanakyaaririmi. Ikantawitapaakari:

—Nokowaki noñeemimi pitajonkante, niyotantanakyaari kyaaryo pipoñaaka jenokinta.

2 Rakanakiri rirori:

—Pamine, aririka itsiteniityaanaki oorya piñaakirorika okiraawayeetyaanaki, tema pikantanaki: “Paminetya jenoki kiraawayeetyaaki. Eero opariyi inkani”. 3 Omaanta, amaetyaakakya piñaakirorika aaninkaki, ari pikantanaki: “Rooteentsi opariye inkani. Paminetya aaninkakinta”. Amatawitantaniri, piyotakoeyakironi opariyerika inkani. Omaanta tee piyotakotzimaetawo maawaeni okaatzi piñeeyawitakarini jaka kipatsikika. 4 Tee pikameethateeyini, osheki pitheenkakiri riraga Tajorentsi. Iroka tee okameethatzi. Pikowawita piñeena notajonkante, omaanta eero noñaayimiro. Apatziro iinja, piñaakironi roshiyakaawentakinarini paerani Jonaashini.

Rootaki ikantakiriri riraga Jesoshi, roojatzi riyaatantanaa.

Roshiyacaantziniri Jesoshi tapiyakaawori paa (Mr. 8.14-21)

5 Rareetakaeyapaakinani intatsikeronta inkaare irira. Tema nopeyakotanakiro paa: tee naanakiro. 6 Ikanteeyakinani rirori:

—Paamayaawowa rowaga tapiyakaawori paa rashi warijeeyopaeni eejatzi rashi saroseeyopaeni.

7 Roojatzi nokantawakaeyantanakani:

—¿Iitaka ikanantakaeri: “Paamayaawowa tapiyakaawori paa rashi warijeeyopaeni eejatzi rashi saroseeyopaeni”? Rooma ikanantakaeri teera amaneero paa. Aamashitya rootakirika ikanantakaeri.

8 Ikantaka riyotakotakina oetarika nokantawakaakari, rootaki ikanantanakinari:

—¿Tekirama pameentaperotana? ¿Iitaka pikanantari: “Tekatsi paa”? 9 ¿Tekirama piyotana? ¿Tema pikenkithashiryaawakiro chapinki okaatakotawitakagaanki paa apawakooni, omaanta ikemaeyakawoni osheki atziri rowantakawori? Ikaatakiranki 5.000 shirampari okaatzi tzimagaantapaentsiri 12 kantziriki yeekitapaatsiri.

—Jee. Kyaaryo.

10 ¿Tema pikenkithashiryaawakiro kaatatsiriranki paa 7, eejatzi nowakaakari 4.000 shirampari omaanta ikemaeyakawoni maawaeni eejatzi tzimagaantapaentsiri poteteero kantziriki okaatzi yeekitatsiri 7?

—Kyaaritaamakya.

11 Ikantanakina:

—¿Iitaka kaari piyotantawakawo nokanantawitakimiri: “Paamayawowa tapiyakaawori paa rashi riraga warijeeyopaeni eejatzi riraga saroseeyopaeni? Tee ro nokantakoperote rowaga paa pipeyakotanakiri inkaaganki”.

12 Roojatzi niyotakotantakawo oeta okantakotziri ikenkithatakotakiri tee ro ikenkithatakoperotzi tapiyakawori paa omaanta ikenkithatakotziri maawaeni riyotantayitzirini warijeeyopaeni eejatzi saroseeyopaeni. Tema riyotaashitakari kaari rooperotatsiri. Tee ikoyi riraga Jesoshi ramatawitantenawo riroripaeni okaatzi riyotaantayitzirini.

Peetero ikantziri riraga Jesoshi: “Eeroka Owawijaakotantatsini”
(Mr. 8.27-30; Rk. 9.18-21)

13 Roojatzi niyaateeyantanakani intatsikeronta Joriraani paashiniki Sesareeya rowaga nampitsi riwetsikakaantapaakiri Jiripi riraga pinkathari. Ari nokinakitzi janta. Roojatzi ikanteeyanakinani riraga Jesoshi:

—Nopoñaaka naaka jenokinta natziriperotapaaki jaka jaawikika. ¿Oetaka ikenkithashiryaakoeyanarini naaka atziripaeni? ¿Tsikama iitakinaka naaka?

14 Nokantawakiri:

—Ikantzi apaanipaeni: “Jesoshi rirotaki Jowani, riraga kaawoshitakowitariri Tajorentsi, piriintaa”. Ikantzi paashinipaeni: “Irira rirotaki Iriiyashini, riraga kamanantzirorini iñaani Tajorentsi, añagaatsiri”. Ikantziri paashinipaeni: “Jesoshi rirotaki Jeremiiyashini, añagaatsiri”. Eejatzi paashinipaeni ikantzi: “Rirotaki paashini kamanantzirorini iñaani Tajorentsi, piriintaachari”.

15 Roojatzi ikanteeyantanakinani:

—Eerokapaeni, ¿oetaka pikenkithashiryaakoeyanarini naaka?

16 Riraga Shimo, iiteetziri eejatzi Peetero ikantawakiri:

—Eerokataki riraga Rotyaantanewo Tajorentsi naamaakari. Eeroka Itomi Tajorentsi, riraga Añaaperotatsiri.

17 Ikantziri:

—Piweshiryaawaetya, Shimo itomi Jonaashi. Riyotaakimiro iroka riraga Tajorentsi. Tee riro yoteemironi atziri. 18 Noetzimi Peetero, tema okantziri piwaero apaanteki aari: mapi. Tema paapatziyana naaka riraga Rotyaantanewo Tajorentsi. Rootaki nokowakaantakimiri piyoteeri atziri iroka niyotagaeyakimirini eerori. Paapatziyakaakari osheki atziri. Rowashironkaawitakimirika iwinkatharite maawaeni kamaari omaanta eero imatziro ranaakotemi. 19 Niyoteemi oetarika ranteeyerini atziri riyaatanteeyaari Tajorentsikinta jenokinta. Eerorika paapatziyakagaeyaarini atziri jaka kipatsikika, eero riyaatzi jenokinta; omaanta maawaeni atziri paapatziyakagaeyakinarini rirotaki jeekaeyatsini iinja janta jenokinta. 20 Roojatzi ikanteeyantakinani:

—Eerowa pathawayitawo pikamanantawaetzi, pikante: “Jesoshi rirotaki Rotyaantanewo Tajorentsi, riraga Owawijaakotantatsini”.

Irira Jesoshi ikamantzitakari ikame
(Mr. 8.31–9.1; Rk. 9.22-27)

21 Aripaete ritanakawo ikamanteeyanani ikame. Ikanteeyanani:

—Rooteentsi niyaate janta Jerojareeki. Osheki rowashironkayena janta riraga aataperoteenchari, riraga jewawentayitziririni ñaanakowenantatsiri Tajorentsi, eejatzi riraga iyotaantayitzirorini Iwaperite Tajorentsi, maawaeni. Aritaki okantyaari rowamagaetena, omaanta okaate kitejiri 3, ari nopiriintanee nañagae.

22 Tee inimotziri Peetero okaatzi ikantakiriri. Rootaki raantanakariri eekitziroeni jaga ikantapaakiri:

—Nowinkatharite, ¡tee okameethatzi pikantakirika! ¡Eero powashironka! ¡Eero pikami!

23 Roojatzi ipithokashitantanakari rirori, ikantanakiri:

—¿Iitaka pikanantakari? Pikimitakari Jatanaashi, riraga iwinkatharite kamaaripaeni. ¿Iitaka pookakaantanawori? Pikantakirika pikenkithashiryaashitakawo ikenkithashiryaari atziri; tee piyotziro ikowakaakinari Tajorentsi. Eero pookakaanawo ikowakaakinari Pawa. Nomonkaateniriita.

24 Roojatzi ikanteeyanani:

—Pikowaperotzirika paapatziyaperotena, okameethatzi pikyaaryoowentenawo oetarika nokowakaakimiri naari, eero pantashitawo pikowakaari eerori. Pipomeentsiwentena: aririka rowashironkaawitemi, omaanta eekiro piyaatanakitye paapatziyaperotanakina. Tema iroka kimitaka pinatanakitziiro piyoroshite. 25 Riraga kowawitachari ikaminthayaami ari rowashironkaantyaari iinja Tajorentsi, omaanta riraga kemaatsitawentenani, iñeenaroña janta Tajorentsikinta. 26 Omawitya pipiyotaperotawityaaworika osheki owaagawontsi jaka kipatsikika, omaanta pipeyakotakiririka Tajorentsi, eero piyaatzi jenokinta ijeekinta rirori. Tema patsipetashiteeyawitakawoni maawaeni pashiteeyawitakarini. Ñaakiro, tekatsi pikantya pipinateri Tajorentsi ijeekakaantemiri janta inampikinta. 27 Nopoñaaka naari jenokinta, nokoñaatapaaki kipatsikika. Eejatzi niyaatawitaatya jenokinta. Tema eejatzi nopiyaate iinja jaka, notsipatapaakyaari nonampiripaeni, nopinkathariperotapaaki, nokimitapaakyaari Ashitanari. Roojatzi nokantakowenantapaakyaari maawaeni atziri okaatzi rantayitzirini. 28 Kyaaryo, iroka nokantzimirika, eenitatsi apaanipaeni iroñaaka pikaateeyakinika jaka, eerotzitarika pikami, ari piñaawaena nopinkathariperotapaaki.

Rootaki ikantakinari Jesoshi.

17

Ishipakiriimotakiri Jesoshi 3 riyotaanewo
(Mr. 9.2-13; Rk. 9.28-36)

1 Ikanta itsipatakina naaka maawaeni riyotaanewo, nomaaki 6.

Roojatzi rookanakina, raanakiri apatziro Peetero, Jantyaako eejatzi Jowa, riraga rirentzi Jantyaako, raanakiri janta antawoki tonkaari. 2 Roojatzi ishipakiriimotantanakari. Iñaawakiri ishipakiryaapootanaki ikimitanakari oorya, eejatzi iithaari okitamaaperotanakiroña. 3 Romapokapaakiri Moeseeshi, eejatzi Iriiyashi, rirotaki kamanantzirorini iñaani Tajorentsi paerani. Ikenkithatakaapaakiri Jesoshi. 4 Roojatzi riraga Peetero, ikantziri:

—Nowinkatharite, kameethataki apokaeyakinika jaka noñaantakimiri. Pikowakirika, niwetsikemi pankoshintsi 3: apaani pashi, apaani rashi Moeseeshi, eejatzi paashini rashi Iriiyashi.

5 Eenirowa iñaawaetzi omapokapaaka menkori, otzikaapaakiri maawaeni, osheki oshipakiryaapaaki roori. Ari ijeekaki Tajorentsi menkoriki iñaawaetanaki, ikantzi:

—Irika rirotaki notyomi nonintaperotanewo, osheki niweshiryaawentaperotakari. Pikemijanteri.

6 Ikemantawakaworira riraga riyotaanewopaeni ikantziri rirori, ithaawantanakari osheki, itankimotapithatanakari. 7 Omaanta ipokashitapaakiri Jesoshi, ipampitapaakiri. Ikanteeyakirini:

—Pikatziyanee, eero pithaawantari.

8 Roojatzi raminawitanaa tekatsitanee, apaniroeni Jesoshi. 9 Roojatzi roerinkantanaa. Ari niyanki awotsi ikantakiri:

—Eerowa pikamantakotzitana piñaakinaka iroñaaka. Omaanta naaka riraga atziriperotapaentsiri nokamawitakya arika eejatzi nañagae, aripaeterakya pikamanteeyanakirini paashinipaeni atziri okaatzika piñaawakiri iroñaaka.

10 Roojatzi ikanteeyantakarini riroripaeni:

—Riraga iyotaantzirori Iwaperite Tajorentsi ikanteeyini: “Rirotaki itapaakyaawoni ipoke Iriiyashini, eentsikiro rimpaetapaaki ipokapaaki rirori Rotyaantanewo Tajorentsi”. ¿Iitakakya ikanantawaetakari iroka?

11 Rakanakiri:

—Kyaaryo okaatzi ikantakirini: “Rirotaki itapaakyaawoni ipoke riraga Iriiyashi, rowameethateeyapaakirini maawaeni”. 12 Omaanta nokamantemi: kyaaryo ipokapaentzi Iriiyashini omaanta tee riyotawakiri atziripaeni, osheki rowashironkashiteeyawakarini. Eejatzi ikimitawakina naari iinja, osheki rowashironkaeyawakinani.

13 Roojatzi niyotakoperoeyantanakawoni ikenkithatakotatziiri Jowani, riraga kaawoshitakotziriri Tajorentsi.

Rowawijaakotziri riraga Jesoshi ewonkiri kokikokitatsiri (Mr. 9.14-29; Rk. 9.37-43)

14 Roojatzi rareeteeyantapaanani rookaeyanakinanira chapinki. Osheki atziri oyaakiriri. Roojatzi ipokashitapaakiri Jesoshi apaani shirampari. Rotziwerowashitapaakari, ikantapaakiri:

15 —Nowinkatharite, pineshironkateri notyomi. Osheki ikamanapiintzi, osheki rashironkaapiinta. Ipariyapiintzi itaapiinta paamarikira, pokiree; eejatzi ipiinkaatapiintzi iñaakira, chomoog. 16 Naawitanakanari piyotaanewo, nokantawitapaakari: “Powawijaakotenari notyomi”, omaanta tee imatziri.

17 Rakanakiri rirori Jesoshi:

—¡Atziri theenkantatsiri! ¿Tekiraatama piyotzi? ¿Tsika okaateka notsipatemi piyotantyaari imatakaantemirori Tajorentsi petsiyatakotante? Osheki pitheenkakina.

Roojatzi ikantawakiri ashitariri:

—Pamakinari jaka pitomi.

18 Roojatzi ikantakiri Jesoshi kamaari:

—Eero poñaashirenkiri rirori, inta pookaneeri. Roojatzi rawijakotantanaa riraga eentsi. 19 Roojatzi nojampitantapaakari:

—¿Iitakakya kaari nomatantawo nowawijaakoteri naari?

20 Ikanteeyanakinani:

—Ñaakiro, okantakaakimira tee paapatziyaperotawo okaatzi nokantawitakimiri rootaki kaari pimatantawo powawijaakoteri. Kyaaryo, aririkami paapatziyaperotakyaawo nokantzimiri, tema aritaki pimatakiro tonkaari pikanterorika: “Pishirinke janta”. Roojatzi oshirinkantanakya janta. Ñaakiro, tekatsi pomeentsitzimotemini pameentaperotyaaworika nokantzimiri. 21 Pookantyaariri kamaari kimitakaaririka aakiriri eentsika okameethatzi pityaawo pamaneri osheki Tajorentsi eejatzi pitzitakotyaari irira.

Roojatzi itharyaanaka rirori Jesoshi, itsipatanakina naaka maawaeni riyotaanewo.

Rapiiteeniri eejatzi Jesoshi ikanteeri ikame
(Mr. 9.30-32; Rk. 9.43-45)

22-23 Apaani kitejiri janta Karireeyaki, rapiitaana riraga Jesoshi ikanteeyaanani naaka maawaeni riyotaanewo, ikantzi:

—Nopoñaanaka naari janta jenokinta natziriperotapaaki jaka. Rooteentsi ragaetena, rowamagaetena naari. Okaate kitejiri 3 ipiriintaneena Pawa nañagae.

Nokemantawakari, nowashireeyanakani. Roojatzi notharyaanteeyanakani.

Ipinatakiro Jesoshi riwetsikantayitaworini Tajorentsipanko

24 Roojatzi riyaatakagaeyantanakinani riraga Jesoshi janta Kaperinawooki, areeteeyapaakinani. Eeniro ijeeki janta riraga piyotziriri koriki rowameethatanteetyaawori Tajorentsipanko. Ikanta ipokashitapaakiri Peetero riroripaeni, ikantapaakiri:

—¿Ipinatapiintzirima riraga iyoteemiri rowameethatanteetyaawori Tajorentsipanko?

25 Rakanakiri rirori:

—Jee, ipinatziro.

Roojatzi ipiyanaka pankotsiki ijeekinta Jesoshi. Ipiyanaka, ikyaapaaki, ikowawitaka rirori Peetero rojampiterimi aririka ipakiri koriki rowameethatanteetyaawori Tajorentsipanko. Omaanta riyotaki riraga Jesoshi ikenkithashiryaakari Peetero rootaki rathawaakotantanakariri, ikantanakiri:

—Shimo, ¿oetaka pikenkithashiryaari eerori? Riraga jewawenantatsiri, ¿tsika itzimika ikowakotapiintziri iyorikite? ¿Ikowakotzirima inampijatzipero? ¿Riroma ikowakotziri paashinijatzitatsiripaeni atziri?

26 Ikantawakiri:

—Riroma ikowakotziri paashinijatzipaeninta atziri.

Roojatzi ikantanakiri rirori:

—Kyaaryo, tekatsi ikowakotziri inampijatzipero. Eejatzi okimitaka naari, tekatsi ikowakotena Pawa, tema nosheninkatakari. 27 Omaanta tee nokoyi eeniro ikijawentenari riraga kempoyiiriri koriki. Piyaate iroñaaka pakachaatakite inkaarekinta. Aririka paaki shima, poerikeri, paminawaanteteri ipaanteki, aritaki piñiitakiri koriki. Roojatzi paaneeri kempoyiiririkinta koriki, pipapaakiri. Rirotaki apinatakari aaka.

18

Ikenkithatakotakiri Jesoshi jewawenantatsini paata janta jenokinta
(Mr. 9.33-37; Rk. 9.46-48)

1 Ojamanineentanentsi nopokashitapaakiri riraga Jesoshi, naaka
maawaeni riyotaanewopaeni, nokantapaakiri:
—Maawaeni naaka piyotaanewo, nokowaki pikantena ¿ninkama
jewaperoterinika atziripaeni janta ipinkathariperotzinta Tajorentsi?
2 Roojatzi ikaemantakari eentsi, ikatziyakaakari niyanki,
3 ikanteeyawakinani:
—Kyaaryo nokamantemiri pikenkithashiryagaeyaari pameentari
Tajorentsi, eejatzi pipakaero pajagaaga. Nokowaki pikimitakotyaari
irika eentsika, paapatziyaperotena. Eerorika paapatziyaperotana, eero
pimatziro piyaate janta ipinkatharitzinta Tajorentsi. 4 Irika eentsika tee
ikantakaaperota, tee itheenkana inta raapatziyaperotana. Maawaeni
kimitakotyaarini irira rirotaki tsipateeyeenarini neewawenantzi.
5 Aririka pineshironkateri aapatziyanari, kimitaririka irika eentsi,
eejatzi pikimitzitakina naari: pinintashiretakina. 6 Omaanta
aririka pantakayeri eentsi aapatziyanari kaari kameethatatsi, ari
rowashironkaaperotakimi eerori Tajorentsi. Okameethawitami
pityaawomi pikamemi eero pantakaantarikya kaari kameethatatsi
aapatziyanari, rootaki kaari nowashironkaantemimi.

Ikantziri Jesoshi: "Pantzirokari kaari kameethatatsi"
(Mr. 9.42-48; Rk. 17.1-2)

7 Ikantziri eejatzi:
—Netakotari maawaeni atziri. Kyaaryo, tee ikowawita ranteromi
kaari kameethatatsi, omaanta rantakagaetakiri. Arimache
rowashironkaaperotakirikya Tajorentsi iinja irintapaeni antakaakiriri.
8 Noshiyakaawentemiro antakayemirorika pako kaari kameethatatsi
pichekero, pookero. Eejatzi pikimitzityaawo roori piitzi
antakayemirorika kaari kameethatatsi. Piyaatyookakitashiteeya
janta jenokinta rooma otzimawityaarika apite pako eejatzi apite
piitzi iyaatakaashitzimikari janta paamariki kaari tsiwakanitatsini.
9 Eejatzi poki, aririka aminakayemiro kaari inimotziri Tajorentsi
pikithokireero, pookero. Kashetaakini pikyaapae janta jenokinta.
Rooma otzimaawityaarika apite poki iyaatakaashiteemikari paamariki
kaari tsiwakanitatsini.
10 Eejatzi ikantzi riraga Jesoshi:
—Eero pimanintziri kimitakariri irika eentsika aapatziyanari.
Eenitatsi ronampiri Tajorentsi kempoyaakowentapiinteeyakiririni
maawaeni riroripaeni. Eejatzi eerori pikimityaari, pikantani
pikempoyaawenteri eentsipaeni. 11 Nopoñaanaka naaka jenokinta,
natziritapaaki. Nopokashiteeyakirini jatatsinimi paamariki kaari
tsiwakanitatsini, nowawijaakoteeyerini.

Roshiyakaawentziri Jesoshi owisha peyeenchari
(Rk. 15.3-7)

12 Noshiyakaawentemiro eejatzi. Eenitatsirika ashitachari 100 row-
ishate, ipeyakyaarika apaani, ¿tsika ikantanakyaarika? Tema ari
rookanakiri riraga jeekagaantaneentsiri 99 rowishate keshiiki jataki
iroñaaka ikowakowataateri riraga peyeenchari. 13 Omaanta iñagaeririka
eejatzi, ¿riroma riweshiryaawentyaari riraga piyoteenchari kaari pey-
achani? Kaari. Omaanta riweshiryaawentyaari riraga peyawiteen-
chari. 14 Ikimitakaga riraga ashitariri rowishate tee ikoyi ipeya apaani,

eejatzi ikimita riraga Pawa jeekatsiri jenokinta, tee ikowakaaneentziri ipeya apaani atziri aapatziyanari.

Tsika akantya apeyakotawakaantyuaawori antzimotakimirori kaari kameethatatsi
(Rk. 17.3)

15 Eejatzi ikantakina Jesoshi:

—Aririka rantzimotakimiro piyemijantzinkarite kaari kameethatatsi okameethatzi piyaatashiteri pikenkithatakayeri apaniroeni. Omaanta eero pikijiri; eero pikamantziri paashinipaeni. Aririka ikemijantemi inetheemi eeroka eejatzi Tajorentsi pipeyakoteniri okaatzi rantzimotakimiri roojatzi pineshironkatanteeyaari, aritaki pineshironkatawakagaeya paakameethatawakagaeya, eejatzi ineshironkatzityaari rirori. 16 Omaanta eerorika ikemijantawakimi, apawo piyaatashiteri. Iroñaaka paaneeri paashini apaani eerorika apite piyemijantzinkarite. Paaneeri ikenkithatakayeri, riyotantyaari rirori kyaaryo pikantziri, eejatzi riyotantyaari kyaaryo pikowaki pineshironkateri. 17 Eerorika ikemijantawakimi, pipiyoteri maawaeni piyemijantzinkarite jaga, pikanteri maawaeni ikantawakayaari rirori. Eerorika ikemijanteeyawakirini okaatzi ikantawitakariri, rootaki piyotantyaari ikimitakari kaari yotziri Tajorentsi, eejatzi paashini antzirori kaari kameethatatsi. Iroñaaka pikimitakayaari kaari yotziri Tajorentsi, riraga antzirori kaari kameethatatsi, eero pikantakotziri aapatziyariri Tajorentsi.

18 Kyaaryootaki iroka nokantemiri: eeroka, riraga aapatziyaperotanari, oetarika pithañaari kipatsiki, ari ithañaakyaawo Pawa jenokinta; eejatzi oetarika pishinetziriri kameethatatsiri eejatzi ikanteri Tajorentsi ishinetziri. Pikanteririka eenitatsi kaari kameethatatsi rantziri, eejatzi ikanteri rirori. Pikanteririka tee añiiro kaari kameethatatsi rantziri, eejatzi ikimitya riraga Tajorentsi. 19 Eejatzi nokantemi, aririka eerokapaeni pikanteri Pawa jenokinta ramitakotemi oetarikapaeni, omawitya pikaaterika apite, aritaki ikemijantakimi, ramitakotakimi. 20 Tsikarika pipiyotawentena aririka apite aapatziyanari, eerorika 3, aririka osheki, eejatzi naari nokaatemi. Eejatzi ari iyotakayemi Ishire Tajorentsi oetarika kameetha pikanteriri Tajorentsi.

Rootaki ikantakiri Jesoshi.

Pineshironkatante atziri

21 Ikantaka Peetero, riyaatashitakiri Jesoshi, rojampitapaakiri, ikantakiri:

—Nowinkatharite, ¿tsika okaateka noneshironkatapiinteri riraga kijapiintanari nopeyakopiinteniri? ¿Arima okaate 7 nopeyakopiinteniri?

22 Ikantawakiri:

—Pikanteetatyeeyaani pineshironkateri, pipeyakoteniri rantziri. Eero pipiyatakotari kijapiintzimiri. 23 Noshiyakaawentemiro tsika ikanta Tajorentsi ineshironkatziri aapatziyariri. Ikimitakari pinkathari rireewiteetziri ronampiripaeni. Tema iroñaaka ikowakiri irira ipinateeri ireewitakiriri. 24 Ikaemakiri apaani ireewitziriri oshekipero koriki. Ikantawitawaari: “Pipinatawaena pireewitanaga”. 25 Ikantawakiri: “Tekatsi naye nopinatemiri”. Roojatzi ikanantakari paashini ronampiripaeni: “Paanakiri irika pipimanteri, eejatzi iina, itomipaeni, rowaagawo, maawaeni, roojatzi ipinatanteena koriki rireewitaanaga”.

26 Ikanta riraga ireewitziriri rotziwerowashitanakari ipinkathatanakiri,
ikantanakiri: “Eero pipimantana poyaawentawakyaata aritaki
nopinateemi”. 27 Roojatzi osheki retakotatari iwaatorote, ishinetziri
riyowanee, ikantawakiri: “Aritaama, monkaataka pireewitana,
eero nokowakotaneemi”. 28 Ikanta ireewitantawitacharira
riyaawitanaaga. Ari janta niyanki awotsi itonkiyotawakari
ireewitziriri rirori. Tee rireewiperotziri osheki: inta eechonkiini.
Roojatzi roerikakentsitantakari ikentsiki, ikantakiri: “Intsipaete
pipinatena pireewitana”. 29 Roojatzi rotziwerowashitantawitakari,
ikantawitakari: “Poyaakowentawakyaata, aritaki nopinateemi iinja
maawaeni nireewitzimiri”. 30 Omaanta tee ikoyi ineshironkateri
eejatzi royaakowentya omaanta romonkyaagakaantashitakari
ikantakiri: “Pipinateenarika maawaeni pireewitanaga, roojatzi
noemishitowakaananteemi”. 31 Ikantaka iñaakowenantakariri
paashinipaeni ratzirite riraga iwaatorote, okantzimoneentanakari
roojatzi riyaatashitantanakari iwaatorote, ikantapaakiri: “Noñaateekiri
iriranki petakotaariranki eerori. Teera retakotantateeta rirorita
inta romonkyaagakaantateekiri ireewitawitariri rirori eechonkiini”.
32 Roojatzi ikaemakaanantakari riraga iwaatorote, ikantawakiri:
“Ñaakiro, pikantakina inkaaganki: ‘Eero pipimantana’, rootaki
noneshironkaperotantakimiri, nokanantawitakimiri: ‘Iroñaaka eero
pipinataana pireewiwitanaga’. Omaanta eeroka, tee pikameethatzi. Tee
pineshironkatziri riraga ireewitawitzimiri eerori eechonkiini. 33 Tema
okameethawita pineshironkaterimi eerori ireewitzimiri eechonkiini.
Nokimitakimira naari noneshironkatakimi: tee nowashironkaemi”.
34 Roojatzi ikijantaperotanaka iwaatorote romonkyaagakaantakiri,
ikantakiri: “Nokowaki iroñaaka pipinatena maawaeni pireewitanaga;
pipinatenarika maawaeni roojatzi noemishitowakaananteemi”.

35 Ikaatakaapaakawo Jesoshi, roojatzi ikanantanaka:

—Okimitaka iroka noshiyakaawenteeyakinirini, eejatzi ikimitemi
iinja eerori Ashitanari jeekatsiri jenokinta, eerorika pineshironkatziri
atziri, eerorika kyaaryoopero pipeyakotziniri oetarikapaeni rantzi-
motzimiri, ari rowashironkaaperotakimi Pawa iinja, eero ipeyakotz-
imiro eerori pantani.

19

Eero pookiro piina
(Mr. 10.1-12; Rk. 16.18)

1 Ithonkantanakawori riyotaantzi riraga Jesoshi, ishitowakaanakina
Karireeyaki, jatanakina iroñaaka janta intatsikeronta Joriraani janta
okaakintawo Joreeya. 2 Eejatzi royaatanakiri oshekini paashinipaeni
atziri. Eejatzi rirori retsiyatakotawakiri maawaeni mantsiyatzinkari.

3 Eejatzi ipokashitapaakiri warijeeyopaeni. Ikowawitaka ikompi-
takayaarimi, rootaki ikanantawitapaakariri:

—¿Tsikama okantzika Iwaperite Tajorentsi? ¿Okameethatzima ninkarika
kowashitachari rookero iina?

4 Ikantawakiri:

—Tema piñaanatapiintawitawo okantziri Iwaperite Tajorentsi. Paerani
riwetsikakiri Tajorentsi shirampari eejatzi tsinani. 5-6 Eejatzi ikantzi:
“Aririka rayero shirampari iina, rinteenaryaanakiri ashitariri eejatzi
riniro, omaanta tee nokowakayiri rookero iina, eero. Inta nokowaki

kijokiro rowanakiro irowa. Rinashitawitani paerani shirampari eejatzi tsinani, omaanta aririka raaki iina, kimitanaa apaani ikantaka, kijokiro rowawakaanakya". Iñaakiri Tajorentsi apaani ikantaka; eero iroñaaka rookakagaeri atziri.

7 Roojatzi rojampitanakiri, ikantakiri:

—¿Iitakakya ishinetantariri riraga Moeseeshi shirampari rookero iina? Tema ikamineeri shiramparipaeni: "Tekirarika pookiro piina pityaawo pojankinateniro paperi pikantero iroñaaka ookawakaatyeeya. Roojatzi pimatanteeyawo pookaero piina".

8 Ikantawakiri:

—Tema pikijoshiretakitzi pajankaneki rootaki ishinetantakimiri. Omaanta tee ikoyiro Tajorentsi. 9 Nokantemi naari, aririka pookero piina roojatzi paye paashini, aritaki panteero kaari kameethatatsi. Tema pishirontzimotakawo piina paashini tsinani. Apatziro aririka oshirontyaari paashini shirampari, okameethawita pookeromi.

10 Eejatzi nokanteeyanakirini naaka riyotaanewopaeni:

—¿Kyaaryootaki pikantakinari? ¿Aririka naaki noena eero nomatziro nookero? Okameethatzi eero nayi noena.

11 Ikantawakina:

—Kyaaryo iroka pikantziri. Jee, apaanipaeni atziri tekatsirika iina imaterorika riweshiryaanakya, omaanta kaari maawaeni atziri. 12 Eenitatsi apaanipaeni kaari matachani rayi iina, tema ashi royiro ikoñaatantakari ipiryaakitzi, rootaki kaari imatantawo itsipatantyaawori tsinani, rootaki kaari raanta iina. Eenitatsi apaanipaeni rayiteetziri iyatharekitho, rootaki kaari raanta iina. Eenitatsi paashini kaari kowatsini raye. Ikowakiri ijeekashitya ikyaaryoowenteniri Tajorentsi oetarikapaeni ikowakiri ranteniriri. Eerorika pikoyi pishirontyaawo tsinani tekatsirika piina, omaanta pimatero piweshiryaanakya, aritaki kameetha eero payi piina.

Jesoshi ramanakotakari eentsipaeni
(Mr. 10.13-16; Rk. 18.15-17)

13 Eejatzi ramaetakiniri riraga Jesoshi eentsipaeni. Ikantapaakiri ashitariri:

—Pineeronkawakiri neentsitepaeni, pamaneri Tajorentsi ineshironkatenari.

Nokantawiteeyawakarini:

—Eero pashiiriiri Awinkatharite.

14 Omaanta ikantana irira:

—Eero pikatziyakaari. Pishinetenari ipokashitenaata eentsipaeni. Riyotzi irira rameentana. Maawaeni aapatziyanari, ikimityaari irika eentsipaeni rameentana, tema ari reentsitetakyaari Tajorentsi.

15 Roojatzi ipampitantawakari iitokira maawaeni, ikantziri Tajorentsi:

—Pawa, nokowaki pineshironkateri irika eentsipaenika.

Roojatzi riyaatantanaka riraga Jesoshi, itsipateeyanaanani maawaeni riyotaanewo.

Ikenkithawaetakaakiri riraga Jesoshi ashaagantzinkari
(Mr. 10.17-31; Rk. 18.15-17)

16 Paashini kitejiri ipokashitapaakiri shirampari, ikantapaakiri:

—Iyotaantatsiri kameethari. Pikamantena, ¿iitaka kameethatatsiri nanteri iroñaaka naari jaka nojeekanteeyaripa janta jenokinta? Nokanteetapaatyeeyaani.

17 Ikantawakiri:

—¿Iitaka pikanantanari: “Kameethari”? Tekatsi kameethatzinkari, apatziro ikameethatzi Tajorentsi. Omaanta pikowakirika piyaate jenokinta, pantero maawaeni ikaminaakimiri Tajorentsi rojankinatakirini Moeseeshi.

18 Rakanakiri ikantanakiri:

—¿Tsika okantyaaka nanteri?

Ikantawakiri Jesoshi:

—Eero powamaeri atziri, eero pishirontawo tsinani kaari payi, eero pikoshitzi, eero pitheeyakotari paashinipaeni, 19 pipinkathateri piri eejatzi piniro. Pineshironkateri paashinipaeni atziri: pikimitaaga eerori osheki pineshironkata, ari pikimitzityaari paashinipaeni atziri pineshironkateri.

20 Ikantanaki:

—Nomonkaatakiro maawaeni iroka eenironi neentsitapaakini roojatzi iroñaaka. ¿Oetaka paashini nanteri?

21 Rakanakiri:

—Pikowakirika pikameethaperotantaneeyaari pithotyeero maawaeni iroka, piyaate pipimantero maawaeni tzimimotzimiri, piperi owashironkaenkari, rootakirakya kaari pikenkithashiryaantaneeyawo pipiyotaneero powaagawo, inta pikenkithashiryaaneeyaari Tajorentsi, roojatzi pipiyashitanteena, thamerakya poyaataneena naari.

22 Ikanta rirori ikemantawakari osheki rowashiretanaka. Riyotakotanaka osheki rowaagawo, tee ikowaki ipimantero. 23 Roojatzi ikanantanakina Jesoshi:

—Kyaaryo nokantzi, osheki opomeentsitzimotari ashaagantzinkari ikowaki Tajorentsi ipinkathariwenante. 24 Napiitemiro noshiyakaawentemiro: riraga kameeyo opomeentsitzimotakari roshinthateri imooki kithapi. Rowanaaperotaka riraga ashaagantzinkari opomeentsitzimotaperotakari rirori ikowaki Tajorentsi ipinkathariwenteri.

25 Nokemaeyantawakaaworini ikantakinari Jesoshi, ari notsikanateeyanakarini. Roojatzi nojampitantanakari:

—¿Ninkama awijakotatsinika?

26 Roojatzi ramineeyakinani maawaeni, ikanteeyakinani:

—Riraga atziri eero imatziro rowawijaakotya apaniroeni, omaanta Tajorentsi aritaki imatakiro rowawijaakoteri atziri. Kaari imatawita atziri omaanta rirori imatziro oetarika pomeentsiwitachari.

27 Ikantanakiri Peetero:

—Pamine Nowinkatharite, nookaeyanakironi naaka maawaeni tzimimoteeyawitanarini, noyaateeyantanakimirini. ¿Oetaka nayeri iinja owinawo?

28 Ikanteeyawakinani:

—Kyaaryo iroka nokamanteeyemirini, “Nopoñaaka naaka jenokinta, natziriperotapaaki kipatsikika, Iinja ari otzimae owakirari kipatsi. Naaka nojeeki iinja janta nowinkatharimentoki, nopinkatharitaperote. Eejatzi eeroripaeni pitsipateeyenani pipinkathariteeyeni. Okaate 12 piwinkatharimentopaeni pijeekanteeyarini eerori. Pipinkathariwenteeyerini maawaeni joriiyopaeni. 29 Maawaeni

ikaatzi ookayitanakirorini ipankopaeni, rirentzipaeni, ritsiropaeni, iriripaeni, riniropaeni, reentsitepaeni, iinapaeni, iipatsitepaeni royaatantenari, eero ratsipetashiteeyawoni. Riraga Tajorentsi ari roepiyayiteenirini rookaeyawitanakarini. Rookanakirika apaani roepiyayiteenirini Tajorentsi osheki. Eejatzi ikanteetatyeeyaani itsipateeyenani janta rañaaperoeyapaeni jenokinta. 30 Eenitatsi iroñaaka osheki pinkatharitatsiri jaka kipatsiki, omaanta eero ipinkathariteeyini maawaeni janta jenokinta: rooma aamashitya apaanipaeni pinkatharitagaantatsini. Eejatzi eenitatsi iroñaaka osheki owashironkaenkaripaeni, omaanta iinja janta jenokinta ipinkatharitagaantapae rirori".

20

Antawaeteeyatsirini janta oowamashiki

1 Eekiro riyaatatyee ikamantziri riraga Jesoshi:

—Noshiyakaawentemiro tsikarika ikanta Tajorentsi ipinkatha-riwenantzi. Ikimitakari ashitawori roowamashite. Riyaatanaki irira amaetyaaka janta nampitsiki ramineri owiitzinirири roowate. 2 Iñaapaakiri apaanipaeni kowatsiri rowiiteniri, ikantapaakiri: "Aririka pamitakotena iroñaaka, aririka itziroryaanaki oorya, aritaki nopinatakimi apaani koriki, riraga iitachari tenaaryo".* Ikantawakiri: "Ari kameetha". Roojatzi ikanantakari: "Piyaate iroñaaka powiitenawo". Roojatzi riyaatantanaka rowiitziro. 3 Roojatzi ijenokiityaantapaaka oorya, riyaatanaki janta ramineri owiitzinirири roowate. Iñaapaakitziiri janta apaanipaeni jeekashitachari kaari antawaetatsi. 4 Ikantapaakiri: "¿Tee pikowaeyini eerori powiitena noowate? Aritaki nopinatakimi kameetha". Rakanakiri: "Jee, aritaki nowiitakimiro". Roojatzi riyaatantanaka rowiiteniri. 5 Tampatsika oorya riyaatanaki eejatzi janta ramine paashini owiitakoterini roowate. Ragaatzi paashini rotyaantakiri rantawaete. Eejatzi tsiteniiteni piyanaa raminaatzi paashini amitakoterini. Iñaakitzi apaanipaeni kaari owiitatsi; rotyaantakiri rantawaete eejatzi. 6 Tsiteniityaaperotanaki, riweyaantapanaatawo raminapanaatzi paashini, roojatzi iñaantapaaka jeekashitzinkari tekatsi rante. Roojatzi ikanantapaakari: "¿Iitaka pithotyaakotziri jaka, tekatsima pantawaero?" 7 Rakanakiri: "Tekatsi antawaetakaenani". Roojatzi ikanantanakari: "Thame pamitakotena, powiitakotena noowate. Aritaki nopinatakimi kameetha". Jatanaki.

8 Rootzimateentsi itziroriimate oorya, roojatzi ikanantanaka ashitawori roowamashite. Ikantakiri jewatakaantzirori antawaerontsi: "Pikaemeri antawaeteeyatsirini pipinateeyerini. Pitanakyaari pipinateri riraga impaetaperotapaentsiri rantawaetzi roojatzi pithonkanteeyaari pipinateri maawaeni iriranki roojatzi ikaatzi antawaeteentsiri amaetyaaka". 9 Roojatzi ipokantapaaka riraga impaetapaentsiri rowiitziro. Eechonkiini rantawaetaki ririrapaeni omaanta ipinatawakiri maawaeni apaani tenaaryo. 10 Roojatzikya ipokantapaaka rirori itakawori rantawaetapaaki amaetyaaka. Iitakaashiwitaka ari ipinataperoetakiri osheki omaanta ipinatawakiri tenaaryo eejatzi. 11 Iñaatziiri raawakirira iyorikite

* **20:2** Tenaaryo rirotaki ikithoki koriki monkaatachari antawaerontsi apaani kitejiri.

roojatzi ikiñaanikowenantanakariri owiitakaakiriri, 12 ikantanakiri: “¿Iitaka nomonkaatantakariri owakira pokapaentsiri rantawaetzi? Pipinatakina okaatzira pipinatakiriri rirori. Tema naaka nantawaetaki amaetyaaka roojatzi tsiteniiteni eejatzi osheki natsipetakari ijaawanka oorya. Okameethawita pipinaperotenami oshekyaajeeni koriki”. 13 Ikantawakiri: “Niyompari, tee namatawitzimi; nopinaperotakimi kameetha. Eejatzi tema nokantakimi amaetyaaka: ‘Nopinatemi apaani tenaaryo’. Eejatzi pakakina: ‘Jee, aritaki, kameethataki’. 14 Irika piyorikiteka paanakiri, piyaate pipankoki. Nopantakariri irika impaetapaentsiri rantawaetzi ikaatzira nopakimiri eerori. Aritaki nokowakaawo naari rootaki nopantakariri. 15 Tema okameethatzi nopashitakari noorikite. ¿Iitaka kaari pikowakaantana noneshironkateri? Rootaki ikantakiriri riraga ashitawori roowamashite. 16 Ñaakiro, riraga Tajorentsi iñaaperoeyakirini aapatziyakariri osheki ojarentsi ikameethataki; eejatzi iñaaperoeyakirini riraga aapatziyakariri iroñaaka ikameethatzi. Tema imonkaatawakaeyakani maawaeni, rowawijaakoeyakirini, omawitya raapatziyari osheki ojarentsi, rooma eechonkiinirika”.

Rootaki ikantziri riraga Jesoshi, roojatzi itharyaakaanakina.

Rapiitana Jesoshi ikamanteeyakinani rowamaeteri
(Mr. 10.32-34; Rk. 18.31-34)

17 Ikantaka Jesoshi itonkaakagaeyakinani janta Jerojareeki. Ari niyanki awotsi roojatzi riyoshiitanakina naakapaeni riyotaanewopero 12 ragaeyanakinani intyañaampiini. Ikamanteeyakinani:

18 —Iroñaaka piyoteeyakini atonkagaeyatyeeni janta Jerojareeki. Nopoñaaka naaka jenokinta, natziriperotapaaki jaka, omaanta rooteentsi omonkaatya raanteetenari ragaeyenani jewawentayitziririni ñaanakowenantatsiri eejatzi iyotaantayitzirorini Iwaperite Tajorentsi. Ikanteeyenani: “Osheki tee pikameethaperotzi, rootaki pikamantyaari”. 19 Roojatzi raantena janta kaari yotziri Tajorentsi ikantapaakiri: “Irika Jesoshi payeri, powamaeri”. Ari ishirontawenteeyawakinani rirori. Ipajapajaatawakina, ikentakotakaantawakina inchapankeki ikanteetziri koroshi, roojatzi nokamantakya. Okaatapaakirika kitejiri 3 roojatzi ipiriinanteena Pawa añagaana eejatzi.

Rootaki ikanteeyakinarini.

Iyaatashitakiri Jesoshi iina Sewereeyo
(Mr. 10.35-45)

20 Roojatzi opokashitantapaakari riraga Jesoshi iina Sewereeyo. Otsipatapaakari otomi apite, iitachari Jantyaako eejatzi Jowa, riraga apite riyotaanewo, otziwerowashitapaakari, okantapaakiri:

—Nokowaki pineshironkatena.

21 Ikantawakiro:

—¿Oetaka pikoyiri?

Okantziri:

—Aririka iinja pipinkatharitaperotapae nokowakaakiri apiteka notyomi itsipatemi: apaani jeekatsini pakoperoki, paashini pampateki. Ikaatemi itsipateeyemini pipinkathariteeyini.

22 Rakanakiro Jesoshi:

—Tee piyotzi oetarika pikowakotanari. Pamine, rooteentsi nokemaatsityaawo osheki katsiri naari. Rooma patsipetashitakawo eerori teerika imatziro ikimitana naaka nokemaatsityaawoka osheki katsiri.

Ikantanakiri otomipaeni:

—Aritaki nomatakimiro naari.

23 Roojatzi ikanantakari:

—Kyaaryo aritaki pikemaatsiteeyakyaawoni, omaanta naaka eero nomatziro nokantzimi ninkarika jeekimotenani iinja nakoperoki, nampateki; apatziro yotatsiri Pawa jeekatsiri jenokinta ninkarika ikashiyakayitakarini paerani jeekatsini.

24 Nokemaeyantakaworini naaka riyotaanewopaeni iroka ikantakiri roojatzi nokijanteeyanakarini riraga Jantyaako eejatzi Jowa. Nokijanteeyanakaririni ikowaeyawitakityaani ipinkathariteeyenimi. 25 Roojatzi ikaemanteeyakinani Jesoshi naakapaeni riyotaanewo, ikanteeyakinani:

—Piyoteeyakini eeroka riraga iwinkatharitepaeni kaari yotziri Tajorentsi rameteeyawoni romperateeyarini isheninkapaeni. 26-27 Omaanta eerokapaeni eero pikimitakoeyarini. Eero pomperatanteeyani eerori. Pikowakirika peewawenante, pamitakoeyerini kameetha atziripaeni: petakotyaari, eero pomperatashiteeyarini. Panteniri kameetha maawaeni oetarika ikowakoeyemirini. 28 Pikimitakotena naaka. Tee ro nopokantyaari naaka jaka kipatsikika nomperatayitapaakimini, inta nopokantari jaka namitakoeyemini, noneshironkateeyemini, nokamawenteeyemini nopinawenanteeyemirorini kaari kameethatatsi pantziri eerokapaeni maawaeni pawijakotanteeyaari, eero rowashironkaanteemi Tajorentsi.

Retsiyatakotakaakiri riraga Jesoshi kaari kokichaatatsi apite
(Mr. 10.46-52; Rk. 18.35-43)

29 Rookaeyakaanaanawoni Jesoshi nampitsi owaero Jerikoo. Ikineeyanakini janta awotsiki itonkaakaantyaariri Jerojareeki. Royaateeyakirini osheki atziri. 30 Eeniro ijeekaki jaga othapikira awotsi irira kaari kokichaatatsi ikaatzi apite. Ikamanteetakiri:

—Kaakitaki Jesoshi.

Roojatzi ikaemantawakari, ikantziri:

—¡Pineshironkatena! ¡Rooma eeroka icharineeteni Iraviirini!

31 Roojatzi ikijathatakiri piyotaneenchari, ikanteeyawakirini:

—¡Pimaerite!

Eekiro ikaematziiri, ishintsithatakiri ikaemakiri:

—Nowinkatharite, pineshironkatena. Rooma eeroka naamagaeyakarini, eerokataki icharineeteni Iraviirini.

32 Ikatziyapaaka riraga Jesoshi, ikantapaakiri:

—¿Oetaka pikoyiri namitakotemiri?

33 Ikantawakiri:

—Nowinkatharite, nokoyi pikokichaatakagaena.

34 Roojatzi ineshironkatapaakiri, ipampyaakitapaakiri rokikira. Kokichaatanee, roojatzi royaatantakari osheki riweshiryaawentanakari.

21

Rareetya riraga Jesoshi Jerojareeki, ikiyakotakari ewankari wooro
(Mr. 11.1-11; Rk. 19.28-40; Jowa 12.12-19)

1 Rootzimatapaentsi nareetya Jerojareeki, ari nareetapaakyaawo
Wetejajee jeekatsiri janta tonkaariki owaero Oriiwomashi. Roojatzi
rotyaanantakari riraga Jesoshi apite riyotaanewo, 2 ikantakiri:
—Thame peewate jaga nampitsiki, aririka piñaapaakiri wooro tsinani
othatakotaka otsipatakari otomi ewonkiri poojoryaakotapaakiri. Pa-
makinari jaka. 3 Aririka ikanteetawakimi: "¿Iitaka poojoryaakotanta-
wori?" pikanteri: "Ikowatziiro Awinkatharite". Ari roepiyeemiri intsi-
paete. Roojatzi ikanantanakimi: "Paanakiniri".
4 Ranantakawori iroka, imonkaatziro rojankinatakotzitakaririni
paerani kamanantzirorini iñaani Tajorentsi iitachari Jakariiyashi.
Ikantzitakani:
5 "Pikanteeyerini jeekaeyatsirini janta Jerojareeki: 'Paamayari iinja
Piwinkatharite, kaakitaki. Osheki ikameethaperotaki. Tee riyotzi
ikantakaaperota, ikyaakotapaakyaari ewonkiri wooro' ".
6 Roojatzi riyaatanaki riyotaanewo apite iñaapaakitziiro wooro tsi-
nani otsipatari otomi ewonkiri, roojoryaakotapaakiro, ramakiniri.
7 Ramakiri apite. Nowankitakiniri imitzikaakira kithaarentsi, roo-
jatzi ikyaakotantakari Jesoshi. 8 Osheki atziri kinantanakawori janta
awotsiki iñaawakiri, eejatzi iñaaperoeyawakirini maawaeni: ishitashitaan-
takiri* awotsiki imaathaapaeni ikinapaakirapa wooro. Paashinipaeni
ichoonkayitakironi kompiroshi ishitashitakiri awotsiki ikinapaakinta
wooro. 9 Osheki atziri jewateeyakiririni awotsikira. Osheki paashini
impaeteentsiri eejatzi. Osheki ikimoshirewenteeyanakirini. Roojatzi
ikaemaeyanakini, ikanteeyanakini:
—¡Pamineri irika, rirotaki icharineeteni Iraviirini aamagaeyakarini!
¡Thame apinkathateeyerini! ¡Rotyaantakiri Awinkatharite! ¡Thame
añaaperoeyerini! ¡Tema iñaaperotakiri riraga Tajorentsi, tema ikameethap-
erotzi!
10 Roojatzi rareetakaantapaakina Jerojareeki. Ikemakoeyawakirini
maawaeni jerojareejatzi, rojampitawakagaeyanakani:
—¿Ninkama irika pokapaentsirika?
11 Rakaeyapaakirini paashinipaeni pokaentsiri:
—Rirotaki Jesoshi, riraga kamanantzirorini iñaani Tajorentsi jeekaw-
itachari paerani Najareeteki, rowaga nampitsi janta Karireeyaki.

Rookaeyakirini Jesoshi pimantayitatsirini janta Tajorentsipankoki (Mr. 11.15-19; Rk. 19.45-48; Jowa 2.13-22)

12 Ikantaka Jesoshi ikyaakaapaakina janta Tajorentsipankoki.
Iñaapaakitziiri janta inthomaenta osheki amanantatsiri eejatzi
pimantatsiri, rootaki opoñaantanakari rookaeyapaakirini maawaeni
ririrapaeni. Tema rotatsinkitawaetapaakiri maawaeni imeejate
riraga kaampiyawakaayitanariririni iyorikite. Eejatzi ikimitzitakari
rirori pimantatsiri jamomo rotatsinkitayitapaakirini maawaeni
imeejatepaeni. 13 Roojatzi ikanteeyanakirini:
—Okantzi Iwaperite Tajorentsi: "Ikantzi Tajorentsi: 'Iroka Tajorentsi-
pankoka okameethatzi pikenkithatakaapiinteeyenani, omaanta
eerokapaeni pikoshitashiteeyakarini atziri pokaeyawitacharini jaka
Tajorentsipankokika' ". Tee okameethatzi iroka panteeyakirini.

* **21:8** Rootaki rameteeyarini rirori joriiyopaeni ishitashitaantayitzirini pinkathari imaathaaki ipokerika.

14 Eejatzi janta ipokashitapaakiri oshekini kaari kokichaatatsi, eejatzi
kijopookitatsiripaeni. Retsiyatakoeyawakirini. 15 Riraga jewawen-
tayitziririni ñaanakowenantatsiripaeni eejatzi riraga iyotaantayitzirorini
Iwaperite Tajorentsi iñaakirira okaatzi rantakiri. Eejatzi ikemakiri os-
heki eentsipaeni ikaemaeyakini:

—¡Osheki okameethaperotaki rantayitakirini Jesoshi! ¡Thame
añaaperoeyerini! ¡Tema rirotaki icharineeteni Iraviirini!

Omaanta tee inimotanakiri riraga jewawentayitziririni
ñaanakowenantatsiripaeni iroka iñaakiri eejatzi ikemakiri. Rootaki
ikijantaperotanakari osheki. 16 Roojatzi ipokashiiyantapaakarini
Jesoshi, ikantapaakiri:

—¿Pikemaeyakirini inkaaganki ikantakimiri riraga eentsipaeni? Tee
okameethatzi iroka ikantakimirika. Tee okameethatzi ipinkatha-
teeyemini.

Rakanakiri:

—Jee, nokemaeyakirini. Tekirama piñaanatziro Iwaperite Tajorentsi
kantakotzirori: "Iñaaperoeyerini eentsipaeni owawijaakotantatsiri iinja".
17 Roojatzi riyaateeyakaantanakinani janta Wetaaniyaki. Ari nomaa-
paaki.

Rowamaakiro Jesoshi iyeera
(Mr. 11.12-14, 20-26)

18 Okitejitanaki ipiyeeyakaanakinani janta Jerojareeki. Ari niyanki
awotsi itasheyapaaki Jesoshi. 19 Iñaapaakiro awotsinampiki chochoki
iitachari iyeera, oshiyawitawo potooki. Ikowawitapaaka ithotemi
okithoki, omaanta tekatsi; apatziro iyotashitaka oshi. Teera iñaapaakiro
okithoki roojatzi ikanantanakawo:

—Eero iroñaaka papiitero pikithokite ithotanteemiri atziri.

Okantaka rowaga iyeera jampiyashitanaki intsipaete.

20 Inkaamani aririka rawijakagaeyanakinawoni rowaga
iyeera, noñaawakirowa ojampishitanaki intsipaete roojatzi
nokenkithashiryaakoeyanakironi. Rojampiteetakiri riraga Jesoshi:

—¿Tsika okantanakaka ojampirinkashitantanakari intsipaete rowaga
iyeera?

21 Ikantawakina:

—Kyaaryo, aririka eekiro piyaatatye pameentaperotyaari Tajorentsi,
aritaki imatakaakimiro pantero kimitaworika piñaakirika iroñaaka. Ee-
jatzi pikanteririka Tajorentsi: "Poshirinkero iroka tonkaari janta
inkaarekinta, aritaki imatakaakimiro". 22 Pameentaperotyaaririka,
aririka pamaneri, aritaki imatakaakimiro oetarikapaeni pikowako-
teriri.

Roojatzi itharyaakagaeyanakinani Jerojareeki.

Ikanteetakiri Jesoshi: "¿Ninkama otyaantzimiri?"
(Mr. 11.27-33; Rk. 20.1-8)

23 Ikantaka Jesoshi ipiyakagaeyakinani Tajorentsipankoki, ikyaaki
riyotaantapaaki. Roojatzi ipokashitantapaakariri riraga jewawentay-
itziririni ñaanakowenantatsiri eejatzi riraga aataperoteenchari, ikanta-
paakiri:

—¿Ninkama otyaantaperotzimirika piyotaantariri joriiyopaeni ee-
jatzi petsiyatakoeyantakaririni? ¿Ninkama otyaantzimirika pookanta-
paakariri pimantatsiri chapinki?

24 Ikantawakiri:
—Eejatzi naari, nojampitemi apaani. Aririka pakawakina, aritaki nokamantanakimi ninkarika otyaantakinari. 25 ¿Ninkama otyaantakiriri Jowa ikaawoshitakotantariri Tajorentsi joriiyopaeni? ¿Rirotakima Tajorentsi otyaantziriri? ¿Atzirima otyaantziriri?
Roojatzi ikantathatawakagaeyantanakani:
—Akanteririka: “Tajorentsi otyaantakiri”, ikantanakaekari: “¿Iitaka kaari paapatziyantarikya?” 26 Omaanta akantakiririka: “Atziri otyaantakiri”, ikijanakaekari atziripaeni. Tema maawaeni iitashitari Tajorentsi otyaantakiriri Jowa riyotaanantari.
27 Roojatzi ikantapaakiri:
—Tee niyotzi ninkarika otyaantziriri.
Rakanakiri rirori:
—Eejatzi nokimitzitaka naari, eero nokamantzimi ninkarika otyaantakinari nanantawori piñaakotakinarika.

Roshiyakaawentakiniri riraga ñaanakowenantatsiri ashitachari apite itomi
28 Eejatzi ikanteeyakirini riraga Jesoshi:
—Noshiyakaawentemiri ashitachari itomi apite; ¿iitaka pikenkithashiryaakotakariri eeroka? Ikantakiri itawori ikoñaatzi: “Notyomi, piyaate iroñaaka pantawaete janta noowamashiteki”. 29 Rakanakiri, ikantawakiri: “Eerowa niyaatzi”. Ikantaka paata ikenkithashiryaanaa, roojatzi riyaatantaa rantawaetzi. 30 Eejatzi ikantziri paashini itomi: “Notyomi, piyaate iroñaaka, pantawaete janta noowamashiteki”. Ikantanakiri: “Ari, pawa, niyaate”. Omaanta tee riyaatzi. 31 Ari, iroñaaka nojampitemi: ¿Ninka kemijantaperotziririka ashitariri ikowakaakiriri?
Ikantakiri:
—Irinta itakawori ikoñaatapaaki, jatatsiri rantawaetzi.
Ikantakiri:
—Kyaaryo iroka nokantemirika: ranaakoeyemini riraga piyotziriri koriki ipantyaariri oroomajatzi eejatzi rowaga tsinani ñaathapiinteeyawitaririni shirampari kaari oemi. Tema raapatziyakina rootaki imatantakawori Tajorentsi reewawentakiri rajankaneki. 32 Pamine, paerani ipokawitapaentaga riraga Jowani kaawoshitantatsiri jaga riyoteeyawitapaakimini tsika pikantya pijeekanteeyari kameetha; omaanta eerokapaeni tee pikowaeyini paapatziyeeyawakyaarini. Omaanta aapatziyeeyawakaririni riraga piyotziriri koriki ipantyaariri oroomajatzi eejatzi rowaga tsinani ñaathawitaririni shiramparipaeni kaari oemi. Piñeeyawitakarini raapatziyeeyakawoni okaatzi riyotaakiriri Jowa rootaki ikameethatantari. Omaanta eerokapaeni tee pikenkithashiryaaneenta, tee paapatziyimaetawakari Jowani.

Roshiyakaawentakiri Jesoshi aminirori oowamashi
(Mr. 12.1-12; Rk. 20.9-19)
33 Iroka paashini roshiyakaawenteeyakiniririni riraga jewateeyatsirini ñaanakowenantatsiri eejatzi riraga iyotaantayitzirorini Iwaperite Tajorentsi. Ikantakiri:
—Pikemaeyawakinani paashini nokantemiri. Eenitatsi apaani pankitzirori roowamashite. Eejatzi rotantotakotakiro maawaeni othapiki. Eejatzi riwetsikashitakiro tsikarika rawishoowero oowa rowantyaawori owaaga. Riwetsikakiro eejatzi pankotsi jenokitatsiri,

ijeekashitantyaawori aminawiritanteroni oowamashi. Roojatzi riraga ashitawori roowamashite ikantanakiri antawaetziniriripaeni: “Iroñaaka paminenawo noowamashite eejatzi pithamaetakotenawowa. Iinja pipashitena kashetani”. Rakaeyanakirini: “Jee, aritaki, nomatakimiro”. Roojatzi riyaatantanaka rirori paashiniki kipatsi. 34 Ojamanitakotanaki roojatzi omonkaatantapaaka irakanaki oowapaeni. Roojatzi rotyaanantawitaka ronampiripaeni ashitawori roowate, ikantawitawakari: “Piyaate iroñaaka janta pikanteri riraga aminanawori noowamashite ipakaantawakina nashi naari”. Roojatzi riyaateeyawitanakani, areeteeyapaakani janta. 35 Iñaawakiririka riraga aminayitzirorini oowamashi, rompojawakiri apaani, tok; eejatzi paashini rowamaawakiri, shemi; omaanta paashini rompojantawakari mapiki, shemi. 36 Ikanta riraga ashitawori roowamashite eekiro rotyaantanakitzi ronampiripaeni. Ikantaka aminirorira oowamashi ithonkawakiri, rowamaakiri ikimitaakirira paashini jewatapaentsiri. 37 Roojatzi ikenkithashiryaanaka ashitawori roowamashite ikantzi: “Iroñaaka notyaanteri notyomi. Aamaaka eero rowamaawakiri irira. Rirotaama ipinkathatawakiri”. Roojatzi rotyaanantawitanakari itomi. 38 Ikantaka iñaawakirira roojatzi ikantawakaantanaka: “Kaakitakira riraga itomi ashitawori roowamashite. Aririka ikamaki paata ashitariri, rirotaki poyaateeyaarini iriri; tema rirotaki ashiteeyawoni. Iroñaaka thame owamaawakiri. Aakoteeroota aaka roowamashite”. 39 Roojatzi roerikawakiri shepik, raanakiri janta othapiki, rowamaakiri, shemi. 40 ¿Oetaka pikenkithashiryaari eeroka? ¿Ipokaerika ashitawori roowamashite tsika ikanteeyapaakirinika riraga antawaeteeyawitanaririni roowamashiteki?

41 Rakaeyanakirini:

—Ari rowamaeyapaakirini maawaeni, roojatzi raminanteeya paashini riroperotatsiri amineenirini eejatzi pakaantapiintenirini irakapaetetaneerika rotyaanteeniri rirori rashityaari.

42 Roojatzi ikantawakiri rirori Jesoshi:

—Tekirama piñiiro okantziri Iwaperite Tajorentsi:

“Itheenkakiro mapi riraga wetsikirori pankotsi, omaanta iñaaperotakiro Tajorentsi okameethatzi: tema okijotakaakiro maawaeni pankotsi. Rooma ikameethataki Awinkatharite, tema otsikanatakaworoña maawaeni rantziri”.

43 Rootaki nokanantakimiri: eero piñeeyirini Tajorentsi eerori ipinkathariwenteeyeminimi. Omaantakya reewawenteeyerini paashinijatzitatsiri atziri: riraga pinkathataperoeyakiririni eejatzi aapatziyaperoeyakariri ni. 44 Naaka oshiyakawori rowaga mapi: tema nokenkithatakotziro kameethaperotatsiri. Ninkarika kaari aapatziyawakyaawoni kyaaryooperotatsiri, aritaki rowashironkaakya: riyaate janta ikemaatsityaawonta, ashi rowaero.

45 Riraga jewawentayitziririni ñaanakowenantatsiripaeni eejatzi riraga warijeeyopaeni ikemaeyantawakaworini roshiyakaawentayitakinirini Jesoshi roojatzi riyotakoeyantawakawoni rirotaki ririrapaeni roshiyakaawenteeyakirini. Tema tee raapatziyari rirori. 46 Ikowaeyawitanakani raakaanterimi Jesoshi omaanta ithaawanteeyakarini atziripaeni. Riyotaki atziripaeni riraga Jesoshi rirotaki kenkithatakotziriri Tajorentsi, rootaki kaari raantari.

22

Roshiyakaawentakiri Jesoshi kaemakaantawitariri atziripaeni rowakaeyaarimi

1 Rapiitakiniri eejatzi Jesoshi roshiyakaawentakiniri piyotawenteeyakaririni, ikanteeyakirini:

2 —Noshiyakaawentemiro tsika ikanta Tajorentsi ipinkathariwenantzi. Ikimitakari riraga pinkathari. Eenitatsi itomi owakira aatsiri iina. Ikantaka riraga ashitariri ikowaki riweshiryaawentyaari itomi, rootaki ikaemakaananteeyakaririni inampijatzi rakiyoteri rowakayaari. 3 Rotyaantakiri apaanipaeni ronampiri romiñaawitakitari atziripaeni ipokeeta rowaeyaani, omaanta tee ikowaeyini ipoke. 4 Rapiitakiri rotyaantawitanakari paashini ronampiripaeni, ikantawitakari: “Piyaataate pikamantaateriita riraga ikamantakitzirira inkaaganki itawitakitariri: ‘Pojataki kaniri eejatzi iwatha, oyiitaka maawaeni’. Thame powakitya”. 5 Omaanta riraga romiñaawitakitari tee ikowaeyini ipoke. Jateeyakini tsikarikapaeni: riyaatzi apaani janta rowaneki, paashini ikinanaki riyomparita. 6 Omaanta paashinipaeni ragaeyawakirini rotyaantawitakari, ranteetawakiri pok, pok; ipajapajaateeyakirini osheki rowashironkaeyakirini roojatzi rowamaantakari. 7 Ari ikemaki riraga jewatatsiri, antawo ikijanaka. Roojatzi rotyaanantanakari joraaropaeni riyaate rowamaeri owamaantatsiripaeni. Riraga joraaropaeni ithonkakitziri maawaeni, eejatzi ipankopaeni rootakiro maawaeni. 8 Roojatzi ikanantanakari paashinipaeni ronampiri. “Mataka maawaeni owanawontsi oyiitaka. Omaanta rirori ikanteeyawitakitarini inkaaganki: ‘Tee ikameethatzi’, tekatsi okantya ipokanteeyaarini, rooma tee ikameethatzi. 9 Piyaatanaki iroñaaka janta awotsikipaeni antawopetatziiki, pomiñaanakiri maawaeni piñaanakirira. Pikanteri: ‘Thame nakiyotemi kaniri: rooma aaki notyomi iina’ ”. 10 Ikantaka ronampiripaeni jateeyanakini, ramayitapaakirini ikaatzi iñaayitakitzirini janta, kameethatzinkaripaeni eejatzi kaari kameethatzinkaripaeni. Rareetakagaeyakarini ipaeyapaakirini kithaarentsi rooperori. 11 Roojatzi ikyaantapaaka rirori jewawenantatsiri riwethatantawakari pokayiteentsirinipaeni, raminapaaki jaga; roojatzi iñaapaakiri apaani shirampari kaari kithaatacha kameetha. 12 Itonkiyotapaakari, ikantapaakiri: “Niyompari, nopawitanakimi inkaaganki kithaarentsi kameethari pikithaawentyaarimi notyomi oemoshiryaantyaariri. ¿Iitaka kaari pikithaatantawo?” Omaanta imaeritashitaka. 13 Roojatzi riraga pinkathari ikanantakari ronampiripaeni: “Payeri irika poojoteri rakoki eejatzi iitziki, pookeri inteena otsiteniperotzinta rowaga paamariki kaari tsiwakanitatsini, ashi royero rirori janta, riraya eejatzi ratsikaekitya tyakirririri, osheki ikemaatsityaawo”.

14 Ñaakiro, eejatzi ikimiwitaka Tajorentsi, ikaemakaantawitakari maawaeni atziri rawijakotanteeyaarimi, omaanta eero roshekitzi kyaatsini, apatziro apaanipaeni owawijaakotaachani.

Riyotaakiri Jesoshi warijeeyopaeni ranteniri pinkathari ikowakaeriri (Mr. 12.13-17; Rk. 20.20-26)

15 Ikanta ikijeeyanakani riraga warijeeyopaeni roojatzi ishitowantanaa ikenkithatakaawakagaeyakani, ikanteeyini:

—¿Tsika akanterika Jesoshi akompitakaantyaariri, akijakaantyaariri?
16 Roojatzi rotyaanteeyantakarini irirapaeni riyotaanewopaeni itsipateeyakarini riraga oyaateeyiririni Erooreshi. Ipokashitakiri Jesoshi, ikantakiri:
—Iyotaantatsiri, niyotzi piñaawaetziro rooperotatsiri: tee pitheeya. Eejatzi kameetha piyotaantziro Iwaperite Tajorentsi eejatzi eero pikemijantaperotziri atziripaeni oetarika ikantawitemiri rirorika pinkathari kaaririka pinkathari. Eekiro piñaawaetatziiro kameethatatsiri. 17 Iroñaaka pikantena oetarika pikenkithashiryaari. ¿Okameethatzima aperi pinkathari, riraga Seesari ayorikite? Tema irira kaari joriiyo. ¿Terikama okameethatzi?
18 Riraga Jesoshi riyotakotakiri ikowaeyawitakani ramatawiterimi ikompitakaantyaaririmi. Rootaki ikanantanakariri:
—¡Eerokapaeni oshiyakaawaetashitachari paapatziyarimi Tajorentsi! ¿Iitaka pamatawitantenarimi? 19 Poñaayenari koriki pipapiintziriri oroomajatzi.
Roojatzi ramantakanari apaani ikithoki koriki iitachari tenaaryo. 20 Roojatzi ikanantawakari:
—¿Ninkama ashitawori ipoo owakoteencharika? ¿Tsikama itzimika ashitawori iwaero jankinateencharika?
21 Rakanakiri:
—Kaarima riraga Seesari.
Roojatzi ikanantanakari:
—Panteniri irinta ikowakaakimiri; eejatzi pantzityaanari riraga Tajorentsi ikowakaakimiri.
22 Ikemaeyantawakaworini maawaeni iroka, ari rotsikanateeyanakarini, tekatsi paashini ikantaneeriri. Roojatzi rookantanaari: jateeyaneeni.

Ikamantakiri Jesoshi saroseeyopaeni "Kyaaryo, apiriintee eejatzi" (Mr. 12.18-27; Rk. 20.27-40)

23 Roojatzi ipokapaaki saroseeyopaeni. Iitashiwitakawo eero apiriinta añagae eejatzi, eero aatzi jenokinta. Ipokashitapaakiri, ikantapaakiri riraga Jesoshi:
24 —Iyotaantatsiri, ikantzini Moeseeshi: "Eenitatsirika shirampari iina, omaanta tekatsirika itomi, aririka ikamaki, okameethatzi ragaero iinani rirentzi itzimakaanteeyaawori otomi. Itzimapaakirika otomi kimiwitanaka rirotaki ashityaarini rirentzini itomi". 25 Paerani eenitatsi atziri ikaateeyini 6 rirentzi. Itanakawori rantaritzi raawitaka iina, omaanta tee itzimakaero eentsite. Ikamashitaka. Ikantaka paashini rirentzi roojatzi raantawitaawo rirori. 26 Eejatzi rirori tee itzimakaero eentsite. Ikamashitaka rirori. Eejatzi ikimiteeyakani maawaeni rirentzipaeni, aawitawori iinani rirentzini. Tee itzimakagaeyironi eentsite. Ikamashiteeyakani maawaeni. 27 Impaete okamae roori. 28 Aririka ipiriinteeyaneeni iinja, ¿ninkama iinanteeyaawoni? Tema iinanteeyakawonika paerani maawaeni.
29 Roojatzi ikanantanakari rirori:
—Osheki pikompitakawo. Tee pikemaperotziro okantziri Iwaperite Tajorentsi, eejatzi tee piyotakoperotziri itajorentsiperotaki. 30 Aririka ipiriinteeyaneeni rañagae eejatzi, tekatsi agaeroni iinja. Maawaeni

piriintaachani eero ragae iinapaeni. Omaanta ikimitakoeyaarini ronampiripaeni Tajorentsi jenokinta. 31 Riraga kamaawitachari ari ipiriintee iinja, tema piñaanatziro ikantziri Tajorentsi iwaperiteki: 32 “Naaka Tajorentsi, raapatziyanewo Awaraama, Ijaaka, Jakoowo”. Ñaakiro, tee ikantzi: “Raapatziyawitanaga paerani”. Omaanta eeniro añi ishire janta jenokinta, roojatzi ikanta raapatziyari iroñaaka rootaki ipinkathariwenantariri Tajorentsi.

33 Ikemantawakawori iroka riraga piyotawenteeyakaririni ari imaeriiyanakini, rotsikanateeyanakarini, ikanteeyanakini:

—Kameetha riyotaantzi Jesoshi.

Ikamantziri Jesoshi oetaka okowakaaperoteeri Iwaperite Tajorentsi (Mr. 12.28-34)

34 Ikemaeyantakaririni warijeeyopaeni kameetha rakakiri riraga Jesoshi saroseeyopaeni, romaeryaakiri ipiyoteeyakani ipokashiteeyapaakirini rirori. 35 Ikowawitaka ikompitakayaarimi warijeeyopaeni. Ikaatziri apaani iyotaantzirori Iwaperite Tajorentsi, riyoperotziro okantziri. Ikantawitapaakari:

36 —Iyotaanari, eenitatsi osheki iyotaakaeri Iwaperite Tajorentsi: ¿tsika otzimika kameethaperotatsiri kaminagaantsi akemijantaperoteri?

37 Ikantawakiri rirori:

—Rootaki iroka kameethaperotatsiri: “Pinintashireperoteriroña kameetha Tajorentsi, riraga Awinkatharite. Pikyaaryoowentero pinintashireperoteri maawaeni pajankaneki, eejatzi maawaeni pishireki, eejatzi pikantyaani pikenkithashiryaapiintyaari”. 38 Rootaki anaakotantaperotatsiri maawaeni kaminagaantsi Iwaperiteki Tajorentsi. 39 Eenitatsi paashini, kimitawori: “Okimita osheki pinintaperotaka eerori, pikimiteerira paashinipaeni atziri, pinintaperoteri maawaeni”. 40 Aririka pantero iroka, aritaki pimonkaatero maawaeni rojankinatzirini paerani Moeseeshi, eejatzi rojankinatzirini riraga kamanantayitzirorini iñaani Tajorentsi.

¿Ninkama iriri Jesokirishito?
(Mr. 12.35-37; Rk. 20.41-44)

41 Eenirowa ipiyoteeyakani warijeeyopaeni, 42 rojampiteeyakirini Jesoshi:

—¿Iitaka pikenkithashiryaakotziriri Rotyaantanewo Tajorentsi, riraga Owawijaakotantatsini? ¿Ninka tomintaririka?

Ikanteeyanakirini:

—Rirotaki icharineeteni Iraviiri.

43-44 Ikantakiri:

—Paerani ojankinatakaakirini Ishire Tajorentsi Iraviirini, ikanantariri Rotyaantanewo Tajorentsi: “Nowinkatharite”. Rooma piyotziro Iwaperite Tajorentsi okantzi: “Riraga Pawa Tajorentsi ikantakiri Nowinkatharite: ‘Pijeekimotena nakoperoki, pitsipatena eewawenteri atziripaeni. Pijeekanaki roojatzi nothonkantakyaari maawaeni kijakimiri’ ”. ¿Iitakakya ikanantariri riraga Iraviirini paerani: “Nowinkatharite”? 45 Tema ikenkithatakotzitarini Iraviirini Rotyaantanewo Tajorentsi, ikantziri: “Nowinkatharite”. ¿Tsika ikantyaari Iraviirini ipinkathateeri icharineeteni impaetatsiri ijeeki? Rooma ametakawo apinkathatziri jewateeri.

46 Imaeritashiteeyanakani maawaeni. Tekatsi akaneentsini eechonkiini. Eejatzi paashiniki kitejiri tee rapiiteeri rojampitaneeri: ithaawantanakari rapiiterimi rojampiterimi eejatzi.

23

Ikantzi Jesoshi: "Eero poshiyakotari iyotaantawitawori Iwaperite Tajorentsi eejatzi warijeeyopaeni"

(Mr. 12.38-40; Rk. 11.37-54; 20.45-47)

1 Ikanteeyakirini riraga Jesoshi piyotawenteeyakaririni eejatzi naaka maawaeni riyotaanewo:

2 —Irira iyotaantzirori Iwaperite Tajorentsi eejatzi irira warijeeyopaeni rirotaki poyaatariri Moeseeshini riyotaantziro Iwaperite Tajorentsi. 3 Okameethatzi pikemijantaperotero oetarikapaeni ikantzimiri omaanta eerokya pantziro rantziri. Ikantawitzimi: "Ari pikantya, kameetha pijeeki", omaanta tee ijeeki rirori kameetha. 4 Osheki opomeentsitzimotzimi pantero maawaeni riyotagaeyakimirini, omaanta tee riyoteemi maawaeni okaatzi okantziri Iwaperite Tajorentsi, eejatzi tee ipomeentsiwentzimaetawo rantero rirori oetarika ikantawitakimiri. 5 Rantashitawo oetarikapaeni piñaantyaariri, piñaaperotantyaariri ikameethatzi. Tema romaawakotakawo eechonkiini Iwaperite Tajorentsi rakoki eejatzi roojoyinatakotzitakawo ipankaki, pikanantyaari kameetha raapatziyaperotakari Tajorentsi. Eejatzi rowaneentashitaka ikithaashitetziitakawo ikantakaaperotashitaka. 6 Aririka rowaeyani, ikowaperotzi itsipatapiintyaari jewatatsiri. Eejatzi ikimitzitaka janta pankotsiki ipiyotantapiintarira joriiyopaeni ikowaperotaki itsipatapiintyaari jewatatsiri janta. 7 Ikantakaaperotashitaka rootaki ikowantakari kameetha piwethateeyaarini janta aririka pitonkiyotyaari, eejatzi ikowaki pikanteeyerini: "Iyotaanari". 8 Omaanta eeroka, eerokya pikimitakotari. Eero pikowanaki ikanteetemi paashinipaeni: "Iyotaanari" iñaaperotantemiri. Maawaeni eerokapaeni pimonkaatawakagaeyakani: eerokataki yeeyipaeni. Apatziro Rotyaantanewo Tajorentsi rirotaki pikanteri: "Iyotaanari". Okameethatzi apatziro piñaaperoteri irira. 9 Jaka kipatsikika, eero pikantashitari paashinipaeni atziri: "Pawa". Omaanta apatziro pikante Pawa riraga jeekatsiri janta jenokinta, eejatzi piripero eejatzi pirithori jaka kipatsiki. Tekatsi paashini pikanteri. 10 Eejatzi eero pishinetziri ikanteetashiyitzimini: "Neewatzinkarite". Eenitatsi peewatzinkarite papintzite apaani, naaka riraga Rotyaantanewo Tajorentsi. 11 Pikowakirika peewawenante, pityaawo pamitakotapiinteri paashinipaeni, pineshironkateeyerini. 12 Aririka pikante: "Naaka Neewawentemi, osheki nokameethatanaki", aritaki ipashiwentakagaeyakimini Tajorentsi. Aririka pikante: "Tee nomatziro apaniroeni, Pawa Tajorentsi, pamitakotenari", roojatzi ramitakotemi, imatakayemiro, kameetha peewawenantyaariri atziri.

Rootaki ikanteeyanarini rirori.

Ashironkaamatsitemiini iyotaantzirori Iwaperite Tajorentsi eejatzi warijeeyopaeni

13 Roojatzi ikantakiri Jesoshi iyotaantayitzirorini Iwaperite Tajorentsi eejatzi warijeeyopaeni:

—¡Ashironkaamatsitemiini! Poshiyakaawaetashita paapatziyari Tajorentsi, omaanta osheki pamatawitakiri atziripaeni. Kaari rooperori piyotaakiriri oetarika ikowakaawitariri Tajorentsi riyoteeririmi. Ashironkaamatsitemiini iinja powashironkaeyaani osheki. Eero paapatziyari Tajorentsi ipinkatharitakaantemiri pajankaneki, eejatzi eero pishinetziri paashinipaeni atziri raapatziyari ipinkatharitakaantyaariri rajankaneki. 14 Eeroka oshiyakaawaerintzi pikoyi paapatziyaarimi Tajorentsi. Osheki netakotakimi rooma paata ari powashironkaaperoeyakyaani. Osheki paapithatakiro opankopaeni kamaentsiripaeni oemi. Tema osheki pojanthaashitawo pamanaawaetashitari Tajorentsi. Omaanta tee paapatziyawo iñaani, rootaki rowashironkaantaperotemiri osheki iinja. 15 Eeroka poshiyakaawaetashita paapatziyarimi Tajorentsi. ¡Ashironkamatsitemiini! Pamatawitantaki osheki rootaki powashironkaanteeyaarini iinja. Piyaate tsikarika piyotaantawityaaririni paashinijatzitatsiri atziri ipeyanteeyari joriiyo roshiyantemirimi eerori rootaki riyaatanteeyaarini rirori janta paamariki kaari tsiwakanitatsini. 16 Osheki rowashironkaaperoeyemini Tajorentsi. Pikimitakoeyakarini kaari kokichaatatsini ikathatziri paashini kaari kokichaatatsini. Rooma tee piyotziri Tajorentsi rootaki kaari pimatantawo piyoteeri kameetha paashinipaeni atziri. Pikantashita: “Aririka akante: ‘Tema ojeeki Tajorentsipanko jaga, piyotantyaari eero namatawitzimi’, pikenkithashiryaashita okameethatzi pamatawitante. Omaanta aririka pikante: ‘Tema ijeeki oorotatsiri pinatachari osheki janta Tajorentsipankokinta, piyotantyaari tee namatawitzimi’, tema kyaaryoopero piñaawaetziro kameethatatsiri. Kaari pamatawitantzi”. Teemaeta piyotziri Tajorentsi oetarika ikowakaakimiri. 17 ¡Eeroka majontzi! Osheki piñaawaetashitaka. ¿Oetaka kameethaperotatsiri? ¿Ooroma kameethaperotatsiri? ¿Tajorentsipankoma kameethaperotatsiri? Tema rashi Tajorentsi Tajorentsipanko. Rootaki Tajorentsipanko kameethatakaanakiriri ooro ojeekakira. 18 Eejatzi tee okameethatzi pikantashita: “Aririka akante: ‘Tema ari ojeekaki aritaari ataantapiintanariri Tajorentsi apira, piyotantyaari eero namatawitzimi’, aritaki ayotzi kameetha amatawitante. Omaanta aririka akante: ‘Tema ari eenitatsi apira owamaakiniri Tajorentsi ataakiniri janta aritaariki, piyotantyaari eero namatawitzimi’, ari piyotzi eero amatawitantziroña. 19 ¡Eeroka kaari kokichaagantzi! ¿Iitaka kameethaperotatsiri? ¿Rirotakima pipira? ¿Rootakima aritaari pitaantanariri Tajorentsi pipira kameethatatsiri? Tema rashi Tajorentsi aritaari rootaki ikameethatakaantanakawori pipira pitaakiniri Tajorentsi”. 20-22 Paminetya, osheki pikantzi: “Tema eenitatsi aritaari ataantapiintanariri Tajorentsi apira”, “Tema eenitatsi Tajorentsipanko”, “Tema eenitatsi jenokinta”, oetarikapaeni. Tee okameethatziroña pikantashitawo, tema piitashiwitaka okameethatzi pamatawitantzi. ¿Piitashitama tee ijeeki Tajorentsi? Tema ijeeki, eejatzi ari rowashironkaawentakimiro maawaeni pamatawitantzira. 23 ¡Ashironkaamatsitemiini eerokapaeni warijeeyopaeni eejatzi iyotaantziroripaeni Iwaperite Tajorentsi! Poshiyakaawaetashita paapatziyari Tajorentsi, aritaki rowashironkaaperoeyakimini Tajorentsi iinja. Pamine, eenitatsi eechonkiini panteeyawitakarini. Paakirika

piyorikite 10, apaani pipakiri Tajorentsi. Paakirorika piwankiri 10 meentashi, koraanteroshi, eejatzi tsirikana 10, apaani maawaeni irowa pipakiriri Tajorentsi. Rootaki panteeyawitakarini eechonkiini; omaanta eenitatsi kameethaperotatsiri ikowakaaperotawitakimiri Tajorentsi, omaanta iroka tee pantziro. Ikowakaawitakimiri kameetha pijeeki, eejatzi pineshironkateeyerini paashinipaeni atziri, eejatzi pikyaaryoowenteniri okaatzi ikowakaakimiri rirori. Maawaeni iroka roowitaka kameethaperotawitachari panteeyerinimi. Eekirokya impaetanaki pipashityaari apaani oshi, maawaeni paakiri.

24 ¡Tee piyoteeyini! Pikyaaryoowentawitakawo kaari ikowakaaperotzimi Tajorentsi. Omaanta tee pikenkithashiryaaperotzimaetawo rowaga ikowakaaperowitakimiri. 25 ¡Ashironkaamatsitemiini eerokapaeni! Poshiyakaawaetashita paapatziyarimi Tajorentsi, omaanta ari pashironkaperoteeyaani iinja. Pamine, pameteeyawitawoni pikiwaeyironi pimirimento eejatzi piwiratote otapiikira, omaanta tee pikiwimaetawo inthomaenta. Rootaki oshitzinatantayitakarini rooma tee pikiwiro. Eejatzi pikimiwitakawo eerori pimirimento. Ñaakiro, osheki pikiwayitzironi pakopaeni, pikameethatantyaarimi, omaanta tee paapatziyaari Tajorentsi pikameethatantyaarimi. Tema eejatzi piñaawenashiryagaero oetarika pashitantawori apatziro eeroka, osheki paapithatatziiri okaatzi rashitari paashinipaeni. 26 ¡Eeroka warijeeyopaeni kaari kokichaatatsi: tee piyotziroña pantero kameethaperotatsiri! Aririkami pityaawomi pikameethatanakimi pajankaneki, roojatzimi okameethatzimi iñaaperotantemirimi Tajorentsi, eejatzi atziripaeni. 27 Ashironkaamatsitemiini eerokapaeni iyotaantawitawori Iwaperite Tajorentsi eejatzi warijeeyopaeni. Osheki pamatawitantaki rootaki rowashironkaanteeyemirini osheki iinja. Pikimiwitakawo omoo impeeta romonkyaantapiinteetariri kaminkari. Kameetha owaneenkawitaka jeñokiini kitamaawitaka omaanta janta inthomaenta shitzitanaki. Tema yeekitaki itonkipaeni kaminkari. 28 Ari pikimitzimotakari atziri pikameethatemi, iñaaperoeyantawitakimirini riroripaeni okaatzi pantziri. Omaanta tee pikameethatzimaeta pajankaneki, osheki pamatawitantzi eejatzi osheki pantapiintakiro kaari kameethatatsi. Tema pitheeyashita. 29-30 Ashironkaamatsitemiini eerokapaeni oshiyakaawaerintzi paapatziyari Tajorentsi: osheki powashironkaaperoeyaani iinja. Iroñaaka pimoontashiyitakirini kaminkari powantyaanariri itonkipaeni. Eejatzi poshirinkantayiteeyaaririni itakaantaworini kamaentsiri paerani, riraga rowamaayitakirini pichariniiteni riraga kamanantayitzirorini iñaani Tajorentsi. Powaneenkayitakironi rowaga tonkitsipankopaeni kameetha. Pikitayitantaririni kameethatzinkaripaeni rajankaneki eejatzi pikantayitzini: “Aririkami nokoñaatzitakyaami paerani ikoñaatantakari nochariniiteni, eero nokempiyarimi naari nowamaeri rirori, riraga rowamaakirini nochariniiteni”. 31 Tema pikantakotashita eeroka apaniroeni aririka pikanteeyeni: “Nochariniiteni riraga owamaakiririni kamanantayitzirorini iñaani Tajorentsi”. Pikantashita: “Eero nakawentziri riroripaeni”. Pamatawitashitaka eeroka apaniroeni. 32 Eejatzi eerori iroñaaka pikimitakoeyakarini. Eerokateeyakini owamaantatsiri. Aritaki pimonkaatakiro ritakarini rantakiri pichariniiteni. 33 ¡Kimiteeyakimini maankipaeni! ¡Tee pikameethaperoeyini! ¿Piitashitama eero rotyaantzimi Tajorentsi paamarikinta kaari

tsiwakanitatsini?

Ikanteeyakirini Jesoshi: "Rowashironkagaeyakimini Tajorentsi"

34 Eekiro riyaatatyee ikanteeyirini riraga Jesoshi:

—Notyaantemiri iinja paashinipaeni kamanantayiterorini iñaani Tajorentsi, rirotaki iyothaniperotatsiri eejatzi iyotaantatsiri. Notyaantemiri riyoteemi kameethaperotatsiri. Niyotakotakimi eero paapatziyawakari, inta powamaagaantashiteeyawakyaarini apaanipaeni eejatzi apaanipaeni pikentakotakaantawakiri, riraga paashinipaeni pipajapajaatakaantawakiri janta pankotsiki pipiyotantapiintarira eejatzi paashinipaeni pikijagaantawakiri tsikarika ikinayitakini. 35 Eenitatsi kaari kameethatatsiri pantakiri eerori, rooma inimotakimi eerori ikameeta maawaeni kameethatzinkari: ritanakawo rowamaakiri riraga Aweerini eejatzi ikantanaka paashinipaeni maawaeni riro oweyaantapaakawori riraga Jakariiyashi, riraga itomini Perekiiyashini. Rowamagaeyakirini pichariniiteni janta Tajorentsipankoki okaakiniki aritaari. Aririkami pikoñaatzitakyaami eeroka, arimache pakawentakirimi eerori. Ashi poyiro powamaantzi. 36 Kyaaryootaki iroka nokantemiri. Ari pimonkaatakiro paata iroka nokantakimiri. Ashi poyiro powashironkaeri paashinipaeni atziri kameethari. Rootaki ikanantemiri Tajorentsi: "Eenitatsi pantani". 37 ¡Ashironkaamatsitemiini jerojareejatzipaeni! Eerokapaeni powamaakiri rotyaantanewopaeni Tajorentsi: tema pompojantakari mapi kamanantayitzirorini iñaani Tajorentsi. Okimitziriranki tyaapa ojatewirinikitziri iyeerikini eejatzi nokimiwitaka naari, osheki netakoeyawitakimini. Nokowaperowitaka nowawijaakoeyemini omaanta eerokapaeni tee pikowaeyini namitakoeyemini. 38 ¡Pamine sha! ¡Iroka pinampika! Eero roojatzi okanteetatyeeyaani ojeeki. Tekatsi jeekatsini iinja. 39 Eero papiitaana piñagaana. Apatziro piñagaena iinja, pikanteerika: "Kameethaperotaki Jesoshi, rirotaki Awinkatharite, riraga Rotyaantanewo Tajorentsi". Osheki pikimoshirewenteeyanakinani.

Rootaki ikantakiriri riraga Jesoshi.

24

Iinja ishekiroryagaeteero Tajorentsipanko
(Mr. 13.1-2; Rk. 21.5-6)

1 Roojatzi riraga Jesoshi riyowantanaa Tajorentsipankoki roowiteenchami riyaate. Nopokashiteeyapaakirini naakapaeni riyotaanewo naminakagaeyapaakirini notsikanateeyapaakawoni maawaeni Tajorentsipanko. 2 Roojatzi ikanteeyantanakarini:

—Piñaakiro maawaeni iroka pankotsika. Piñaawitakawoka iroka pankotsi iroñaaka. Iinja eero piñagaero eejatzi. Ari ishekiroryaagaeteero maawaeni okaatzi piñaawitakarika.

Tsika okantyaaka rootzimateentsirika ipokae Jesoshi
(Mr. 13.3-23; Rk. 21.7-24)

3 Roojatzi niyaateeyanakini tonkaariki oetachari Oriiwomashi, notonkaanaki, tonka, tonka. Areeteeyapaakinani tonkaariki, ari imakoryaapaaki Jesoshi, roojatzi niyaatashitapaakiri nokantapaakiri:

—Pikamanteeyenani: ¿tsika okaateka ishekiroryaanteetyaawori ironta pankotsipaeninta? ¿Iitaka iyotakayenani iinja tsika okaateka pipokantyaari, othonkanteeyari kipatsi?

4 Ikantanakiri riraga Jesoshi:

—Kyaaryoowa, ramatawiteetzimikari iinja. 5 Eenitatsi oshekini pokatsinipa kantapaentsini: “Naaka Rotyaantanewo Tajorentsi”. Kyaaryoowa, ramatawitashitzimikari rirori. 6 Pikemakopiinteeyeroni omanataantsi. Pikemaeyerini atziri ikanteeyeni: “Romanatawakaeyatyaani paashinikipaeni nampitsi eejatzi paashiniki kipatsipaeni”. Omaanta eero pithaayi. Aritaki okantyaari romanatawakagaeyaani. Omaanta tekira omonkaatya maawaeni nokantakimiri, okaatzi nopokanteeyari. Tekira othonkanteeyari kipatsi. 7 Atziri jeekatsiri paashinikipaeni kipatsi ari ikijawakayitanakyaani jeekatsiri paashini kipatsi, romanatawakagaeyani. Itasheyeeyanakini, tekatsi ragae rowaeyaarini. Opokaeyeni antawo mantsiyarentsi. Omoyekapiintya kipatsi, othonkayiteroni tsikarikapaeni omoyekya. 8 Omaanta tekiraata omaperota ikemaatsitaperotyaawo katsiri.

9 Eekiro riyaatatyee ikamantawakina:

—Riyotakimirika atziri paapatziyakina, rowashironkaeyemini ikemaatsitakagaeyemironi osheki katsiri, rowamaakaantemi, ikijeeyemini maawaeni atziri. 10 Osheki atziri piyakoteeyaworini ranteero kaari kameethatatsi, roojatzi rookanteeyawo raapatziyari Tajorentsi. Ikijayitanakirini paashinipaeni kemijantzinkari raakaantayitanakirini. 11 Iinja osheki pokatsini theeyashitachani ikantapaaki:

—Naaka iyotaantzirori Iwaperite Tajorentsi. Tema ramataw-iteeyashitakarini osheki aapatziyawitakariri Tajorentsi. 12 Eekiro riyaatanakityee atziri rantaperotanakiro kaari kameethatatsi rootaki rookantanakyaawori inintashiretawakagaeyani eejatzi ipeyakotantanakyaariri Tajorentsi. 13 Omaanta ninkarika kijokiro owaperotenani ikanteetatyaani raapatziyana rirotaki nowawijaakoteeyerini. 14 Piyaatakayero noñaani eerokapaeni maawaeni aapatziyanari. Piyaate maawaeniki kipatsi, pikanteri maawaeni atziri nokowaki nowawijaakoteri. Omonkaatapaakyaarika maawaeni iroka, roojatzikya omonkaatantapaakya maawaeni nokantzitakimiri.

15 Eekiro riyaatatyee ikamanteeyanani:

—Paerani rojankinatzini Intañeeri, riraga kamanantzirorini iñaani Tajorentsi, ikantzini: “Aritaki ipokaki iinja jaga Tajorentsipankonakiki osheki kaari kameethatatsini, reewanaperoeyashiteeyakawoni okaatzi jeekayitatsirini jaga maawaeni”. Tema piyotziro iroka nokenkithatakotziri. Aririka piñaakiripa atziri rantapaakirorika okaatzi rojankinatzitakarini riraga Intañeeri rootaki piyotantanakyaari irika nokamantakotziri. 16 Roojatzi pijeekirika Joreeyaki, pishintsite pishiyeeyanakini tonkaariki. 17 Aririka pijeeki inkokironta, eero pikyaapanaatzi inthomaeki pipankoki paantapanaatyaawori powaagawo, inta pishiyaperotanaki. 18 Eejatzi aririka pijeeki owantsiki, eero pipiyashitapanaatawo paashini piithaari. 19 Ashironkaamatsiteroeni paata tsinani motzitatsiri eejatzi thotatsiri eentsite eero omatziro oshiyaperota kameetha. 20 Kaakitaki iinja pishiyapithatyaari omaanta pa-

maneri Tajorentsi okantya eero pishiyanta inkanipaeteki, eejatzi eero pishiyanta kitejiriki pimakoryaantapiintari.
21 Eejatzi ikantzi riraga Jesoshi:
—Osheki piñeero iinja opomeentsitzimoteeyemini. Pashironkaaperotanakyaaroña, panaakoteri maawaeni itakaantaworini atziri paerani pashironkaeya. Eejatzi eero iñiiro maawaeni impaetatsiri ijeeki okimitaka iroka. 22 Aririkami ojamanitemi rowashironkaeyeminimi, ari pithonkaeyakyaanimi, omaanta riraga Tajorentsi ikaminthaakiri maawaeni aapatziyariri riyoyeeyakirini, rootaki kaari ojamanitantya rowashironkaemi. 23 Eejatzi iitarika kantakimini: "Areetapaaka Rotyaantanewo Tajorentsi riraga Owawijaakotantatsini; pamineri irika". Paashini kantatsini: "Irinta areetapaaka janta". Omaanta eero paapatziyari. 24 Kaakitaki iinja osheki amatawitantatsiri ikantapaaki: "Naaka Jesokirishito riraga owawijaakotantatsiri". Omaanta kaari. Paashinipaeni ikante: "Naaka iyotaantzirori Iwaperite Tajorentsi". Ramatawitantayitapaakyaaririni atziripaeni tema itajorentsijeempiyaashitapaakya. Eejatzi aritaki ikowakowawitakya tsika ikantya ramatawitantyaaririmi riyoyaaperotayitakirini Tajorentsi. 25 Ñaakiro, nokamantzitakimiro tsikarika okantyaari iinja. 26 Rootaki piyotantyaari aririka ikanteetemi: "¡Pamine! Irinta Jesokirishito janta okaankiteronkiitziinta". Eero patsipetawo piyaatzi. Eejatzi ikanteetemirika: "Irika jaka Jesokirishito inthomaekika pankotsi. Eero pakiri". 27 Kyaaryo, nopoñaaka naaka jenokinta, natziriperotapaaki kipatsikika. Eejatzi nopiyee paata janta jenokinta. Tema romapokimi tariito rookathatyaarika, tyaaooo, ithotyaapaentziro janta jenokinta. Ari nokimiteeya iinja naari aririka nopokae: nomapokaeyapaemini omaanta ari piñeeyawaenani maawaeni. 28 Tsikarika ijeeki kaminkari, eejatzi rewoteenkatzita riroripaeni tzijo. Eejatzi okimitaka, tsikarika ijeeki kemijantawitanari, eejatzi tsikarika ijeeki kaari yotana, rootaki ipokashitantyaariri oshekini amatawiterini.

Aritaki okantyaari iinja ipokanteeyaarini Jesoshi
(Mr. 13.24-37; Rk. 21.25-36; 17.25-36; 12.41-48)
29 Eekiro riyaataatyee ikantzi riraga Jesoshi:
—Ari osheki opomeentsitzimoeyanakyaarini atziri, maawaeni: osheki rowashironkagaeyanakyaaniroña. Roojatzi intsipaete itsiwakanaki oorya, eejatzi riraga kashiri, eejatzi ipariyanaki ompokiro maawaeni: tema shewatanaka maawaeni jenokijatzi. 30 Roojatzi nokontetantapaakya janta jenoki. Roojatzi retakotanteeyanakyaani maawaeni theenkaeyanarini. Ari iñeeyawaenani maawaeni atziri nokinapae menkoriki nopinkatharitaperotapaaki, noshipakiryaaperotapaaki. 31 Itziwootanakiri nonampiri tziwoorentsi. Maawaeni nonampiri ipokaeyapaakini ipiyoteeyerini maawaeni aapatziyanari. Maawaeni ikaatzi niyoyeeyakirini. Ithotyeeyerini ipiyoteeyerini riroripaeni maawaeni paashinikipaeni kipatsi.
32 Paashini ikamanteeyanarini riraga Jesoshi:
—Iroñaaka noshiyakaawentemiro iyeera. Pikemijantena. Rooteentsirika oshookaempekitanaki, eejatzi oshitanee, ari piyotanaki rooteentsi okithokitee. 33 Eejatzi okimitakya, aririka piñaawakiro iroka nokantzitakimirika piyotantyaari rooteentsi nopokae. 34 Eerorika pikamita, aritaki piñaawakiro maawaeni iroka

nokantzitakimirika. 35 Othonkaeya jenokijatopaeni eejatzi kipatsi omaanta noñaani eero othonka. Omonkaataperoteeya kameetha maawaeni nokantakimiri. 36 Omaanta tekatsi yotatsini tsikarika okaate; tee riyotzi ronampiri Pawa, eejatzi naari tee niyotzi. Apatziro Pawa apaniroeni yotatsiri. 37-39 Paerani eenironi ijeekini riraga Noe, rowapiinteeyani atziripaeni, ishinkiteeyani, raapiinteeyini iina, maawaeni. Tee ikenkithashiryaakotanaawo ikantawitakariri Noeni: “Kaakitaki oonkawo”. Roojatzi iinja rotetantanaka riraga Noeni ipitoki, rashitakotanaka, jaae tok. Omapokapaakiri antawo inkaani, oonkanaka. Ithonkaeyakani, maawaeni theenkakiriri, itsitsiyeeyakini. Eejatzi ikimitakya iinja maawaeni theenkaeyanarini, aririka omonkaatapaakya nopokanteeyari, eero ikenkithashireeyani nomapokaeyapaakirini. Rootaki nowashironkaanteeyapaakyaaririni, eero nowawijaakotapaeri. 40 Roojatzi itsipatawakayaarika apite shirampari thamaetatsiri janta owantsiki, apatzirorika apaani rirotaki aapatziyanari. Tema rirotaki irira naaneeri notsipatanakyaari, omaanta paashini, eero naaneeri. 41 Okimitakya, eenitatsi apite tsinani tonkayitzirorini shinki, apatzirorika apaani aapatziyanari tema rootaki irowa naaneeri notsipatanakyaawo, omaanta paashini eero naaneero.

42 Rootaki paamagaeyantanarini, pikenkithashiryaapiintena. Tee piyotzi tsika okaateka nopokantyaari. Nomapokapaakimikari. 43 Okimitaka riraga ashitawori ipanko ikoshiteetziri. Riyoteemi rooteentsi ipoke koshitantatsini, ikakitemi, eero ishinetzirimi ikoshiteri, inta roepiyawaerimi. 44 Eejatzi naari, paamagaeyantanarini, nomapokaemikari. Paapatziyaperoteena, tee piyotzi tsika okaateka nopokantyaari. 45 Pikimityaari onampirentsi kameethari, ikyaaryoowentziniri maawaeni ikantziriri iwaatorote. Ikanteririka irira: “Eeroka wetsikapiinterorini rowanawo notyomi, pipapiinteri kameetha”. Tema imonkaatakiniri. 46-47 Aririka iñeeri kameetha riwetsikapiintziro rowanawo, ari ikanteri: “Kameetha pantziro nokowakaakimiri. Iroñaaka eeroka kempoyeenawoni maawaeni tzimimotanari. Kameetha nopinatemi, niyotzi eero pamatawitana”. Tema ari ikimoshiryaanaki ronampiri. 48 Omaanta eenitatsirika paashini ronampiri, kaari aapatziyarini riraga iwaatorote. Ikantashitya irinta: “Iroñaaka jatanaki nowaatorote, eero ipiyita”. 49 Roojatzi irinta kaari aapatziyariri ikijiri paashinipaeni onampirentsi, ikapojapiintziri, ishinkitapiinta. 50 Roojatzi romapokapaakiri riraga iwaatorote, tee raamayari riraga kaari aapatziyarini. 51 Roojatzi rowashironkaapaakiri, rotyaanteri janta inteenanta, itsipatantyaariri amatawitantatsiri. Roojatzi janta riraaperotanakya eejatzi osheki ikemaatsityaawo katsiri. Eero pikimitari eeroka, inta irintakya pikimityaari riraga aapatziyaperotariri iwaatorote.

Rootaki ikantziri riraga Jesoshi.

25

Roshiyakaawentakiro 10 ewankawo

1 Eekiro riyaatatyee ikamanteeyakinani riraga Jesoshi:

—Iroñaaka noshiyakaawentemiro tsika ikanta Tajorentsi reewawenantzi. Eenitatsi ewankawo 10, kowatsiri aminakowentero rayi iina apaani shirampari. Okanta otsitenitanaki roojatzi

aantayitakani oorentamento ootanakyaari iinja aririka ipokaki.
2 Okaataki ewankawo iyoperotaneentsiri apawakooni eejatzi okaataki
kaari yotatsini apawakooni. 3 Aawiteeyanakawoni irowa ootamento,
omaanta tee ayiro oyeenka oriiwo ootantyaari roori. 4 Omaanta
roori yotatsiri, aakotanakiro oyeenka oriiwo ootantyaari awotsikira.
5 Ikantaka rojamanitaki aatsini iina, tekiraata ipokeeta. Agaeyakironi
owochokini, roojatzi omaanteeyanakani maawaeni. 6 Okantaka
niyankipaeteki tsiteniri, okemataatzi kaemaantsi: “Kaakitaki aatsini
iina, piyaate paminawakiri”. 7 Roojatzi opiriinteeyantawitanakani
maawaeni, owetsikawitanakari ootamento. 8 Okantawitakawo kaari
yotatsini: “Pipena naari eechonkiini pashi oyeenka oriiwo rooteentsi
nothaatakotya nashi naari”. 9 Akanakiro rowaga yotanitzinkawo: “Eero
nopimi. Iyotaka nashi naari. Tekatsi nopemiri eerori. Nopakimirika
tekatsi nootaneeya naari. Piyaate pamananantapaentya eerori
ipimantapiinanta”. 10 Roojatzi iyaatantanaka amananantapaenta.
Aritaki areetzimatapaaka riraga aatsini iina kyaanaki janta
ithomaenta pankotsiki. Itsipaeyanakawoni wetsikaenchari inkaaganki.
Ashitakotanaka pankotsiki, tog. 11 Roojatzi opiyawitapaaka kaari
kenkithashiryaacha, okantawitapaakari: “Pashitareenawo naaka
jaga”. 12 Omaanta ikantawakiro: “Tee niyotzimi, ninkarika. Tee
nokoyi pipokashitena jaka”. 13 Pikenkithashiryaakoperotawakiro
iroka noshiyakaawentakimirika. Okimitakaga yotaniperotatsiri
aamaaperotakari aatsiri iina, eejatzi pikimitya eerori: paamayena
tee piyotzi tsikarika okaatzi nopokanteeyaari. Yotaniperotatsiri
kijokiro owakotziro oyeenka oriiwo. Eejatzi pikimitya eerori, kijokiro
powanakiro Ishire Tajorentsi.

Roshiyakaawentakiri Jesoshi atziripaeni ipaetakiri koriki roshekeeri (Rk. 19.11-27)

14 Eekiro ikantatzi riraga Jesoshi:

—Eejatzi noshiyakaawentemiro paashini tsika ikanta Tajorentsi
ipinkathariwenantzi. Kimitaka riyaatziranki ashaagantachari
paashinikinta nampitsi. Ritakawo ikaemaeyakirini ronampiri
maawaeni, ikanteeyakirini: “Nokowaki poshekeenari noorikite”.
15 Roojatzi ipantakari apaani ronampiri koriki 5.000. Ikantakiri:
“Ajaa, poshekeenarira noorikite”. Rakanakiri: “Jee, aritaki”. Eejatzi
paashini ipakiri rirori: ipakiri ikaatzi 2.000, osheki ipinataka.
Ikantakiri: “Ajaa, poshekeenarira”. Rakanakiri: “Jee, aritaki”.
Eejatzi paashini ipawitakari rirori ikaatzi 1.000. Ikowawitaka
roshekeenirimi. Eejatzi ipinataka rirori osheki. Riro ipaperoetakiri
osheki yotaniperotatsiri. Omaanta riraga yotatsiri eechonkiini tee
ipaperoetziri osheki. Ipaeyakirini maawaeni roojatzi riyaatantanaka
ashitariri iyorikite paashiniki nampitsi. 16 Riraga aaperoteentsiri
koriki 5.000 riyaatanaki, roshekyaaperotantyaanariri iyorikite
iwaatorote. Ikantaka riyomparitaka; roojatzi raantaka paashini
koriki 5.000. 17 Eejatzi riyomparitaka rirori agaentsiri 2.000.
Eejatzi roshekitakiniri: raaki rirori paashini 2.000. 18 Omaanta
riraga aawiteenchari 1.000 raanakiri rotetashitanakari omooki
kipatsi. 19 Ojamanitakotaki iwaatorote. Ikantaka iinja roojatzi
ipiyantapaa ipankoki. Ikantapaakiri: “Iroñaaka pamaenari maawaeni
noorikite. Nokoyi niyote tsika ikaataki”. 20 Roojatzi ipokantapaaka

ipaetanakirira paerani 5.000, ikantapaakiri iwaatorote: “Irika piyorikite pipanakinariranki eejatzi irika paashinika piyorikite 5.000 rirotaki naakiri niyomparitantakari”. 21 Roojatzi ikanantawakari iwaatorote: “¡Kameethataki! Pimataperotakiro nokowakaakimiri. Pikyaaryoowentakiro eechonkiini piyomparitaka rootaki iroñaaka nopantemiri paashini osheki. Eeroka aminakaanteroni. Iroñaaka pipokanaki jaka, pikye pitsipatena akimoshireeyeni”. 22 Roojatzi ipokantapaaka riraga ipaetanakirira paerani 2.000, ikantapaakiri iwaatorote: “Ajaa, irika piyorikiteka pipakinari. Niyomparitaka osheki, noshekyaantakimiriri. Naakimini paashini 2.000”. 23 Ikantawakiri iwaatorote: “Kameethataki, pimatakinawo nokowakaakimiri. Pikyaaryoowentakiro eejatzi piyomparitaka, rootaki nopantemiri paashini osheki. Eeroka aminakaanteroni. Iroñaaka pikyee jaka pitsipatena akimoshireeyeni”. 24-25 Rimpaetapaaki riraga aawiteenchari 1.000, ikantawitapaakari: “Niyotakimi eeroka, tee pineshironkatantzi, osheki nothaawantakimi. Noetakaamintheetzi noshekyaakimiririka piyorikite, ari paapithateenarimi maawaeni, rootaki kaari niyomparitanta. Rootaki nokitatantakariri piyorikite inthomaeki kipatsi. Irika piyorikiteka, pagaeri”. 26 Roojatzi ikantawakiri: “Tee okameethatzi pantziri, osheki piperataka. Piyowitaka nokowawitaka naari roshekitanakimi noorikite. 27 ¿Iitaka kaari pipantari riraga kempoyaapiintziriri koriki? Ari pipakirimi iriranki, ipinatawaenami, apawo naantakyaarimi. Eejatzi ipitawaenarimi maawaeni nashipero naari”. 28 Roojatzi ikantawakiri riraga paashini ronampiri: “Paapithateri noorikite, piperi riraga oshekyaakinariri iroñaaka 10.000. 29 Nopaperoteri osheki riraga ashaagantaperotachari, omaanta riraga kaari ashaagantaperowitacha otzimimowityaaririka eechonkiini aritaki naapithatakiri tekatsi jeekimotaneerini. 30 Iroñaaka irika paanakiri janta pookeri otsiteniperotzinta rowaga paamariki kaari tsiwakanitatsini, tee ikameethatzi. Nokowaki ikaateri maawaeni riraga riraaperotya eejatzi kemaatsitakawori katsiri. Janta riraawaetyaanta, ratsikaekityaanta. Tyakiriririri, tyakiriririri”.

Iinja Jesoshi ikantakowenterini maawaeni atziri

31 Ikamanteeyanani riraga Jesoshi:

—Naaka poñaachari jenokinta, nokoñaatapaaki jaka kipatsikika. Rooteentsi niyaatanee, roojatzi ari nopiye, notsipatyaari maawaeni nonampiri. Nopokantyaari, arimache nopinkatharentsitapaaki, notsipatapaakyaari maawaeni nonampiri. Nopinkatharentsiperotapaaki, ipinkathaperoeyawakinani maawaeni jeekatsiri. 32 Nopiyoteeyapaakirini iinja maawaeni atziri, poñeeyapaencharini paashinikipaeni kipatsi. Nokimitakotyaari ashitachari ipirapaeni rinashityaaririka: rinashitakari owisha, rinashitzitakari riraga kaawira, maawaeni. Eejatzi nokimitakaantapaakiri iinja naari maawaeni atziri: ninashityaari aapatziyakinari, eejatzi ninashityaari riraga theenkanari. 33 Nokanteeyerini maawaeni aapatziyanari: “Pipoke jaka nakoperokika”. Eejatzi nokanteeyerini paashinipaeni: “Pipoke eerori jaka nampatekika”. 34 Roojatzi nokanteeyantakyaarini maawaeni nakoperokitziri: “Pipokaeyanakini maawaeni eerokapaeni ikimoshiretakaaperotemi osheki Pawa. Paerani riwetsikitakimironi

pijeekantyaari janta inampikinta. Iroñaaka piyaate pitsipatyaari. Kameetha ipinkathariwenteeyemini. 35 Ayimawitakinani notashe, pipawakinani noyaari. Ayimawitakinani nomiri, pipawakinani nomiri. Tee piyowitanani omaanta pineshironkatantakinarini janta pipankokipaeni. 36 Tekatsiwitani noethaari, roojatzi pipakinawo. Nomantsiyawitani, roojatzi pipokashitakina pineshironkatakitana. Romonkyaagaetakinani omonkyaagamentotsiki roojatzi pipokashitanakina pineshironkatakinani". 37 Ari pikaateeyerini maawaeni paashini kameethatzinkari rajankaneki pikanteeyinipa: "Nowinkatharite, tsika okaatzika ayimatantawitakimiri pitashe nopantakimiri powanawo. Tee nokenkithashiryaaneero. ¿Tsika okaatzika ayimatantawitakimiri pimiri, nopantakimiri? 38 ¿Tsika okaatzika noneshironkatantakimiri noemaakimi nopankoki? ¿Tsika okaatzika nopantakimiri piithaari? 39 ¿Tsika okaatzika noñaantakimiri pimantsiyatzi niyaatashitantakimiri noneshironkatantakimiri?" ¿Tsika okaatzika omonkyagaetakimi nareetantakitzimiri? 40 Roojatzi nokanantanakyaari: "Kyaaryo nokantemi: 'Pineshironkatakiririka apaani aapatziyanari eejatzi pikimitzitakina naari, pineshironkatakina' ". 41 Roojatzi nokanteeyantakyaarini maawaeni katziyeenchari nampateki: "Piyaateeyeni iroñaaka janta paamarikinta kaari tsiwakanitatsini, pikemaatsityaawo paamari riwetsikakiri paerani Tajorentsi. Riwetsikashitziriri iwinkatharite kamaaripaeni eejatzi maawaeni ikaatzi oyaatziriri. Iroñaaka ari pikaateri pitsipatyaari janta, osheki powashironkaaperoeyaani. 42 Paerani ayimatakina notashe, omaanta tee pipawakina noyaari. Ayimatakina nomiri, omaanta tee pipawakina. 43 Niyaatashitawitzimini noñeemi, omaanta tee pineshironkatawakina, tee poejeekawakina pipankoki. Tekatsini noethari, omaanta tee pipawakina nokithaatyaari. Nomantsiyatzini eejatzi romonkeetakina omonkyaagamentotsiki, omaanta tee pipokashitana pareetena". 44 Roojatzi ikanteeyantanakinani eejatzi: "Nowinkatharite, ¿tsikapaetenika okaatzi noñaantakimiri pashironkaawaetaka kaari noneshironkatantzimi?" 45 Roojatzi nokanteri: "Kyaaryo, tee pineshironkatziri irintapaeni aapatziyanari, rootaki kaari pineshironkatantana naari". 46 Rowashironkaeyerini riraga Tajorentsi janta paamari kaari tsiwakanitatsini. Ikanteetatyeeyaani ashi royiro ijeeki janta; omaantakya riraga kameethatzinkari ijeekaeyini rirori janta jenokinta, ikanteetatyeeyaani rañaaperotapae.

26

Ikenkithawaetakaawaka joriiyopaeni: "¿Tsikarika akanteri Jesoshi owamaakaanantyaariri?"

(Mr. 14.1-2; Rk. 22.1-2; Jowa 11.45-53)

1 Ithonkantakawori riraga Jesoshi ikamanteeyakinani maawaeni iroka, ari ikanteeyanani naaka maawaeni riyotaanewo:

2 —Piyoteeyakini rooteentsi areetya kitejiri akenkithashiryaakotapinantariri rawijantakarini paerani ronampiri Tajorentsi janta Ejiipitoki. Okaataki apite kitejiri areetantyaari. Roojatzi raakaananteetenari ikentakoetena.

3 Roojatzi ipiyotaka riraga jewayitziririni ñaanakowenantatsiripaeni eejatzi riraga aataperoteenchari. Ipiyotaka janta ipankoki iwinkathariteki

ñaanakowenantatsiripaeni. Iwaero irira rirotaki Kaejashi. 4 Rajaryaakari Jesoshi rowamaakaanteri:

—¿Tsika akanterika Jesoshi aantyaariri eejatzi owamaakaanantyaariri? Omaanta tee akoyi riyote atziripaeni, ikijakowentarikari.

5 Ikantanaki paashinipaeni:

—Pamine, rooteentsi areetya kitejiri rawijantanakarini paerani ronampiri Tajorentsi Ejiipitoki, rooteentsi ikimoshireeyanakini atziri maawaeni. Eero amatziri aaneeri rirori iroñaaka, ikijakowentarikari maawaeni atziri.

Ojeetantakari Jesoshi wetaaniyajato kajankaari
(Mr. 14.3-9; Jowa 12.1-8)

6 Ikantaka riraga Jesoshi itharyaanaka roojatzi rareetantapaaka Wetaaniyaki. Itsipateeyakinani naakapaeni maawaeni riyotaanewo. Nareeteeyapaakani ipankoki Shimo, riraga pathaawitacharini paerani. 7 Nowaeyapaakani, roojatzi opokashitapaakiri roori tsinani, amakotakiro kajankaari poteeryaki kameethari. Oshekini owinawo iroka kajankaari. Roojatzi ojeetapaakiri iitoki Jesoshi. 8 Noñeeyawakironi irowa, nokijeeyanakironi, nokantzi:

—¿Iitaka apaatantawori? 9 Opimanteromi kajankaari, aantyaatami oshekini koriki, oneshironkaterimi oshekini owashironkaenkari.

10 Ikantanaki Jesoshi:

—¿Iitaka pikantawenantawori iroka tsinanika? Kameethataki okaatzi antakirika. 11 Rooma riraga owashironkaenkaripaeni ikanteetatyeeyaani itsipateeyemini jaka pineshironkatapiinantyaariri, omaanta naaka eero nokanteetatyeeyaani nojeekimoteeyimini naari. 12 Iyotakotakina iroka tsinanika rooteentsi nokame, rootaki ojeetantakinari. 13 Kyaaryo iroka nokamantemirika, tsikarika ikenkithatakoteetero noñaani, aririka othotyaanakya maawaeni kipatsiki eejatzi ikenkithatakotzityaawo iroka tsinanika okaatzi antakiri ikenkithashiryaakotantapiinteetyaawori roori oneshironkatakina.

Ikantziri Joorashi ñaanakowenantatsiri: "Namitakotemi payeri Jesoshi"
(Mr. 14.10-11; Rk. 22.3-6)

14 Ikantaka riyaatashitakiri Joorashi karyootejatzi riraga jewatayitziririni ñaanakowenantatsiri ikenkithatakaeri. Rirowitaka naawita riyotaanewo Jesoshi.

15 Ikantapaakiri:

—Aririka nokamantemi tsika pikanteriri Jesoshi paantyaariri, ¿iitaka pipinatenari?

Ikantawakiri:

—Nopinatemi koriki ikaate 30 ikithoki riwetsikaetziri piraata.

Roojatzi ipantawakari. 16 Roojatzi ipiyantapaa riraga Joorashi. Aripaete raminaperotziri riyotantyaari tsika ikanteriri raakaanantyaariri.

Riweyaantakaanaari rowakaanaari riyotaanewo Jesoshi
(Mr. 14.12-25; Rk. 22.7-23; Jowa 13.21-30; 1 Ko. 11.23-26)

17 Monkaatapaaka kitejiri nowaeyawoni paa kaari tapiyacha. Roojatzi riyaatashitantakari apaanipaeni riyotaanewo riraga Jesoshi, ikantapaakiri:

—¿Tsika pikoyika nowojantemiro owaeyaarini akenkithashiryaantyaawori rawijantanakarini ronampiri Tajorentsi janta Ejiipitoki paerani?

18 Ikantawakiri:

—Piyaate Jerojareekinta, pikantapaakiri shirampari piñaapaakirinta janta: “Ari ikantzi iyotaantatsiri: ‘Rooteentsi nomonkaatero maawaeni ikowakaakinari Pawa. Nokoyi noya pipankoki, notsipateeyarini maawaeni niyotaanewo’ ”.

19 Roojatzi riyaatantanaka, imonkaatakiro maawaeni okaatzi ikantakiriri riwetsikaeyapaakini royaari. 20 Otsitenitantanakari, itsipateeyakinani Jesoshi naakapaeni riyotaanewo, riyaateeyapaakini janta rakiyoteeyakinani maawaeni janta. 21 Eenirowa nowaeyanakani maawaeni, roojatzi ikanteeyantanakinani rirori Jesoshi:

—Kyaaryo nokantemi: iroñaaka jaka pikaatzika, eenitatsi aakaantenani.

22 Roojatzi osheki nowashiretanteeyanakani, ikanteeyanakini apaanipaeni:

—¿Naakama, Nowinkatharite, aakaantemini?

Eejatzi paashinipaeni ikantziri:

—¿Nowinkatharite, naakama aakaantemini?

23 Ikanteeyanakinani:

—Rirotaki irika ochaantakotakinari iroñaaka nowiratoteki rirotaki aakaantenani. 24 Okenkithatakotzitakinani Iwaperite Tajorentsi paerani, aritaki nomonkaatakiro maawaeni okenkithatakotanari. Omaanta osheki rowashironkaaperotanakya riraga aakaantenani. Eero ikoñaatzimi paerani irira, eeromi rowashironkashitarimi Tajorentsi.

25 Roojatzi rojampitantari Joorashi rirori:

—¿Naakama, iyotaanari, aakaantemini?

Ikantawakiri:

—Jee, eerokakya.

Riyotaakae riraga Jesoshi owawentyaari eejatzi amiriwenteri
(Mr. 14.22-35; Rk. 22.19-20; 1 Ko. 11.23-26)

26 Rooteentsi nothonkimatero noya, raakiro riraga Jesoshi paa, ipaasonkiwentakawo. Roojatzi ikagaakiro, ipaeyakinani naakapaeni, ikantana:

—Ajaa, payero, poyaawo. Okimitaka nokagaakimiro paa, tema naakataki oshiyakaawenteenchari, paata nokamawenteeyemini.

27 Roojatzi raakotantakawo awishoowaantsi oowa pajoki, ipaasonkiwentakawo. Ipakoteeyakinani, ikanteeyakinani:

—Ajaa, pimiriteeyeni maawaeni. 28 Rooma iroka oshiyawitawo niraa. Paata aririka nokamawentakimi, napaatawentemi niraa, ineshironkatantemiri Tajorentsi. Aririka pameentena, eero ikenkithashireero kaari kameethatatsi pantziri. Owakirari inimotaakina iroka nokantakimiri, piyotantyaari tsikarika pikantya pawijakotanteeyari eerori eejatzi maawaeni atziri. 29 Iroñaaka eero napiitziro nomiritziro awishoowaantsi oowa. Iinja aririka napiitero nomiritero, aritaki nokaateeyemini amiritero owakiratatsiri awishoowaantsi oowa janta Tajorentsikinta.

Ikantana Jesoshi: “Iroka tsiteniri, ari pookaeyanakinani”
(Mr. 14.26-31; Rk. 22.31-34; Jowa 13.36-38)

30 Nomampaawenteeyakarini Tajorentsi, roojatzi riyaatakaanteeyanakinani janta tonkaariki oetachari Oriiwomashi, notonkaaneentanaki maawaeni. 31 Roojatzi ikanteeyanani riraga Jesoshi:

—Iroka tsitenirika, aritaki pookaeyanakinani eerokapaeni, maawaeni. Rooma paeraniperoroña ikantakotzitana Tajorentsi Iwaperiteki ikantzini: “Noshineteririka rowamaeri riraga kempoyiiriri rowishatepaeni, ishiyeeyanakyaani, rotsipareeyawakaanakyaani”. Iroka rojankinatziro Jakariiyashi riraga kamanantzirorini iñaani Tajorentsi paeraniperoroña. 32 Omaanta aririka nopiriintanee nañagae, neewataneemi janta Karireeyaki, ari piñeena janta.

33 Roojatzi ikantziri Peetero:

—Aririka rookemi irikapaeni maawaeni, omaanta naari, eero nookimi.

34 Ikantawakiri:

—Kyaaryo, iroka tsitenirika, tekirarika iñee tyaapa, ari okaate 3 pikante: “Tee niyotziri Jesoshi”.

35 Ikantawitari:

—Aririka notsipatemi akame, omaanta eero nokantzi: “Tee niyotziri Jesoshi”.

Eejatzi nokanteeyawitakani maawaeni.

Ramani Jesoshi Iriri janta Jethemaniiki
(Mr. 14.32-42; Rk. 22.39-46)

36 Ikantaka rareetakagaeyapaakinani riraga Jesoshi janta oriiwomashiki owaero Jethemaniiki, ojeeki janta tonkaari owaero Oriiwomashi. Ikanteeyapaakinani rirori:

—Pijeekawakiita jaka. Niyaatakiteeta janta nokenkithatakaakiteriita Pawa.

37 Raanakiri riraga Peetero, eejatzi itomi Sewereeyo apite. Osheki retakotanaka riraga Jesoshi, antawo ikenkithashiryaanakiro okaatzi awijimoterini. 38 Roojatzi ikantziri:

—Osheki netakotanakaroña. Pijeekawakiita jaka, pikakiterapa.

39 Roojatzi ijanthawitanaka eechonkiini, romaryaapaaka tankimotapaaka kipatsiki, ikenkithatakaakiri Ashitariri, ikantziri:

—Pawa, tee nokowawita nokemaatsityaawomi katsiri, omaanta eero nantashitawo nokowawitari naari, inta nantemiro pikowakaakinari eerori.

40 Roojatzi ipiyashitapaari riyotaanewo 3, iñaapaatziiri imagaeyakini maawaeni. Ikantapaakiri riraga Peetero:

—Tema pamaweneentziro piwochokini, ¿tee pimatziro pikakineentzi eechonkiini? 41 Pikakite, pamaneri Tajorentsi ramitakotantemiri eero panantawo kaari kameethatatsi. Kyaaryo, pikowawitaka pantaperoteromi maawaeni nokowakaakimiri, omaanta tee pimatziro.

42 Ikantaka rapiitakiro ipiyanaka jaga, ikantziri:

—Pawa, pikowakaaperotakinaworika nokemaatsityaawo katsiri, kameethataki. Aritaki nomatakiro, nomonkaatero maawaeni pikowakaakinari.

43 Ari ipiyapaa iñaapaeri riyotaanewo 3 imagaeyakini. Osheki ayimaperotakiri iwochokini. 44 Roojatzi riweyaantapaentawo ipiyanaka, ikenkithatakaayiri Iriri. Roojatziita rapiitapae ikantakiriri inkaaganki. 45 Roojatzi ipiyashitakari riraga riyotaanewo, ikantapaakiri:

—¿Pimaatzi? Iroñaaka monkaatapaaka. Iroñaaka ikantakowentenakya kaari kameethatzinkari, iroñaaka raaneena. 46 Pipiriinte, thame aate. ¡Pamine sha! Kaakitapaaki irinta aakaantenani.

Roerikaetakiri riraga Jesoshi
(Mr. 14.43-50; Rk. 22.47-53; Jowa 18.2-11)

47 Iroñaaka ipokashitantapaakari Joorashi, riraga riyotaanewo naawita Jesoshi. Ipokashitapaakiri, reewatapaakiri rirori oshekini atziri. Maawaeni ramaeyakironi antawo rowejamento eejatzi ipajamento wetsikachari inchato. Ipoñaanaka janta jewatayitatsirini ñaanakowenantatsiripaeniki eejatzi aataperoteenchari. 48 Ari, ikamantanakiri inkaaganki riraga Joorashi irirapaeni:

—Nonintapootapaakiri Jesoshi, piyotantyaariri. Rirotaki paerikapaakiri eerori.

49 Roojatzi ipokashitantapaakari, ikantapaakiri:

—¿Eeniromi, iyotaanari?

Roojatzi inintapootapaakiri.

50 Ikantawakiri rirori Jesoshi:

—Notsipatanewo, ¿iitaka pipokashitziri jaka? Pantero iroñaaka.

Roojatzi ipokashitantapaakariri maawaeni roerikapaakiri, shepik. 51 Roojatzi inojokiryaakiro paashini riyotaanewo Jesoshi rashi rowejamento. Ikowawitaka ichekawakirimi iitoki riraga ronampiri iwinkatharite ñaanakowenantatsirini, omaanta apatziro ichekawitawakari ikempita. 52 Ikantziri riraga Jesoshi:

—Powaero powejamento ipiyatzimikari. Rooma ichekaetawakiri rirotaki chekantapiintatsiri. 53 Rooma piyotzi nokowakirikami, nokanterimi Pawa, roojatzi rotyaantenarimi oshekiniroña ronampiri ikijakowentenami. 54 Omaanta ikijakowentenarikami, rowawijaakotenarikami, eero nomonkaatziromi okantakotanarini Iwaperite Tajorentsi.

55 Roojatzi ikanteeyawakirini riraga maawaeni pokashitapaakiriri:

—¿Iitaka pamantawori powejamentopaeni eejatzi pipajamentopaeni kimitaka naaka koshintzi? Piñaapiintana maawaeni kitejiri janta Tajorentsipankoki, niyotaapiintziri atziri, tee payitanakya chapinki. 56 Omaanta rootaki paantanari iroñaaka omonkaatantyaari rojankinatakotzitanarini riraga kamanantayitzirorini iñaani Tajorentsi Iwaperiteki.

Roojatzi nothaawantanaka naaka riyotaanewopaeni, noshiyanaka maawaeni.

Riraga jewatatsiripaeni ikantakowenantariri Jesoshi
(Mr. 14.53-65; Rk. 22.54, 63-71; Jowa 18.12-14, 19-24)

57 Ari, ragaetanakiri riraga Jesoshi janta ipankoki Kaejashi, riraga iwinkatharite ñaanakowenantatsiripaeni Tajorentsipankoki. Ipiyotakanta janta riraga iyotaantzirori Iwaperite Tajorentsi eejatzi aataperoteenchari. 58 Roojatzi rimpaetanaki Peetero janta inteenaneente roojatzi rareetantyaari ipankoki Kaejashi riraga iwinkatharite ñaanakowenantatsiri. Ikyaapaaki otaamapetaataga mapi, ijeekapaaki okaankiityeera. Itsipatapaakari waariryaapaeni. 59 Roojatzi riraga iwinkatharite ñaanakowenantatsiri, riraga paashini jewawentayitziririni irirapaeni eejatzi paashinipaeni jewatayitziririni ikowanaki

atziri itheeyakotashityaarini Jesoshi rootaki, ari rowamaakaananteetyaariri rirori. 60 Roojatzi eenitatsi oshekini theeyakotawitakariri, omaanta tekatsi ikanteri rowamaakaanantyaariri. Roojatzi ipokapaaki paashini apite theeyakotapaakariri, 61 ikantapaaki:

—Ikantzi irika: “Noshekiroreero Tajorentsipanko; okaate kitejiri 3 aritaki nowetsikaero”.

62 Ikatziyanaka iwinkatharite ñaanakowenantatsiri, ikantanakiri:

—¿Tekatsima pikanteri eerori? ¿Oetaka pikantziriri iroka ikantakotzimiri?

63 Omaanta imaeritashitaka riraga Jesoshi. Rapiitakiri rirori ikantanakiri:

—Tema iñaakimi Tajorentsi, riraga Añaaperotatsiri. Pikantaperotena: ¿eerokama Itomi Tajorentsi riraga Rotyaantanewo?

64 Ikantziri:

—Naakataki. Naaka poñaachari jenokinta, natziritapaaki jaka kipatsikika. Iinja piñeenani nojeeki rakoperoki Tajorentsipero, eejatzi iinja piñaawakinani nokinapaakini menkoriki, nopiyapae jaka kipatsikika.

65 Roojatzi ikijantanakari rirori maawaeni, rootaki itzijagaakotantanaka iithaariki. Ikantzi:

—¿Pikemakirikya ikantziri? Tee okameethatziroña, iitajorentsitakimiwee. ¿Iitakama akowantari paashini kantakoterini? 66 ¿Iitaka pikenkithashireeyirini eerori? ¿Tsikama akanterika?

Ikanteeyirini:

—Eenitatsi rantani. Okameethatzi ikame.

67 Roojatzi ipokapaaki rirori maawaeni reewapootakiri ipookira. Eejatzi ikapojayitakirini. Rontajawootakiri tak, tak, tak. 68 Ikantziri:

—Rotyaantanewo Tajorentsi, pikantena: ¿ninka kapojakimirika?

Ikantzi Peetero: “Tee niyotziri Jesoshi”
(Mr. 14.66-72; Rk. 22.55-62; Jowa 18.15-18, 25-27)

69 Riraga Peetero eenirokya ijeeki janta inkokironta. Oñaawakiri onampirentsi okantawakiri:

—Eeroka tsipatariri Jesoshi, riraga karireeyajatzi.

70 Rakanakiro:

—Tee niyotzi oetarika pikantanari.

71 Roojatzi rawijanaki janta ikyaawitapaakaga, eenitatsi paashini onampirentsi oñaawakiri roori, okantziri:

—Pamine sha, irika tsipatariri Jesoshi, riraga najareetejatzi.

72 Ikantanakiro:

—Tee niyotziri irika pikantakinari. Teerika okyaaryootaki iroka nokantakimiri, nokowaki rowashironkayenaata Tajorentsi.

73 Ro ojamaniwitanaka eechonkiini, ipokapaaki paashini ñaawakiriri, ikantapaakiri:

—Kyaaryo, eerokakya tsipatariri. Nokemakiro piñaawaetaki, eerokakya karireeyajatzi.

74 Ikantanakiri:

—Teewee, tee niyotzirikya irika shirampari pikantakiri. Riyotzi Tajorentsi kyaaryo nokantakimiri. Teerika okameethatzi nokantakimiri, nokowaki rowashironkayenaata Tajorentsi.

Roojatzi iñaantanaka tyaapa. 75 Roojatzi ikenkithashiryaawakiro ikantziriri Jesoshi: “Tekiraata iñee tyaapa, okaate 3 pikante: ‘Tee niyotziri Jesoshi’ ”. Roojatzi riyowanaki, riraapaaka jmmm, jmmm.

27

Ragaetanakiri Jesoshi janta Peraatoki
(Mr. 15.1; Rk. 23.1-2; Jowa 18.28-32)

1 Owakira okitejitanaki, ikenkithawaetakaawaka riraga jewatayitziririni ñaanakowenantatsiri eejatzi aataperoteenchari ikantawakaaka:

—¿Tsikama akanterika iroñaaka Jesoshi owamaakaanantyaariri?

2 Roojatzi roojotakiri, raanakiri janta ijeekinta pinkathari iitachari Peraato. Irinta kaari joriiyo inta rirotaki oroomajatzi.

Ishirikashitaka rirori Joorashi
(Ran. 1.18-19)

3 Ipoñaashitanaka Joorashi riraga aakaantakiriri Jesoshi riyotaki rowamaakaantashityaari irinta, omaanta tekatsi rantawita kaari kameethatatsi. Riyotakotanaka, osheki ikenkithashiryaanaka, roojatzi ipiyantanaka Tajorentsipankoki roepiyapaeniri 30 ikithoki koriki ipinawitakariri chapinki raakaanantakariri. Raminapaakiri jewawentayitziririni ñaanakowenantatsiripaeni eejatzi aataperoteenchari.

4 —Ajaa, piyorikite. Tee okameethatzi iroka nantakiri: tema naakaantashitakari Jesoshi. Tekatsi rantawita: ikamashitya iroñaaka.

Omaanta ikanteeyawakirini irintapaeni:

—Omawitya, eerokaritya.

5 Roojatzi rookanakiri iyorikite, romanatanakiri, patareei, janta Tajorentsipankoki, ishiyanaka roojatzi ishirikantapaaka. 6 Ari, riraga jewawentziriri ñaanakowenantatsiri ragaatziri koriki, ikantzi:

—Tee okameethatzi jaka akempoyeeri irika korikika. Rooma rirotaki apinatakiriri Jesoshi raakaanantyaariri.

7 Roojatzi ikenkithatakaawaka:

—¿Tsikama akanterika korikika?

Ikantzi:

—Thame amanantero kipatsi akitatantyaariri kamatsiri riraga poñaachari paashiniki kipatsipaeni.

Rootaki ramanantakawori kipatsi oetachari ragaetapiintziri kipatsi kowitzipitha. 8 Paerani roojatzi iroñaaka iiteetziro rowaga kipatsi: "Iwinawo Jesoshi raakaanantakariri". 9 Imonkaatakiro rojankinatzitakarini paerani Jeremiiyashi:

"Raaneeri 30 ikithoki koriki riwetsikanteetariri iraata oetachari piraata.
Rirotaki iwinawo raakaanantyaariri Rotyaantanewo Tajorentsi.
Eero roshekitzi koriki ipinatantawityaariri.
10 Rirotaki ramananantyaawori kipatsi janta ragaetapiintziri kowitzipitha.
Rirotaki Awinkatharite kanterini ramanantero kipatsi".

Peraato rojampitziri Jesoshi
(Mr. 15.2-5; Rk. 23.3-5; Jowa 18.33-38)

11 Ari, ragaetanakiri riraga Jesoshi janta ijeekinta pinkathari iitachari Peraato, ikatziyimotapaakari. Ikantawakiri irira:

—¿Eerokama iwinkatharite joriiyopaeni?

Ikantapaakiri:

—Jee, naakakya.

12 Roojatzi ikijakiri riraga jewawentayitziririni
ñaanakowenantatsiripaeni eejatzi riraga aataperoteenchari ithawetako-
takiri, omaanta imaeritashitaka rirori, tekatsi ikantzi. 13 Ikantawakiri
riraga Peraato:
—¿Tema pikemakiri ikantakotzimiri? ¿Iitaka kaari pikananta eerori?
14 Tekatsi ikantzi Jesoshi, tee rakiri. Roojatzi rotsikanatanakariroña
riraga ikenkithashiryaanaka.
15 Ari maawaeni ojarentsi, aririka omonkaataka kitejitatsiri rawi-
jantanakarini paerani ronampiri Tajorentsi Ejiipitoki, riraga Peraato
ikantapiintawakiri maawaeni jeekatsiri:
—Eeniro ijeeki oshekini pinampijatzi janta omonkyaagamentotsiki.
¿Pikowakima noemishitowaemiri apaani omonkyaagaarewo?
Rootaki ikantapiintziri maawaeni ojarentsi roemishitowapiintziri
omonkyaagaarewo, ninkarika ikoyiri joriiyopaeni. 16 Eeniro ijeeki
omonkyaagamentotsiki shirampari ikemakotakiri joriiyopaeni,
iitachari Warawaashi. 17 Roojatzi iroñaaka kitejiri ipiyotaka oshekini
atziri, rootaki ikanantawakariri:
—Piyotzi nametakawo noemishitowaemiri apaani jeekatsiri
omonkyaagamentotsiki. ¿Ninkama pikowakiri noemishitowaemiri
iroñaaka? ¿Rirotakima Warawaashi? Teerika pikoyiri irira, ¿rirotakima
pikowaki irika Jesoshika, riraga piitziri Rotyaantanewo Tajorentsi?
18 Riraga Peraato riyotakotziri jewatatsiripaeni joriiyopaeni osheki
ikijashitari riraga Jesoshi; tema tee ikowakayaari riraga joriiyopaeni
royaateri rirori raapatziyari. Rirowitaka ikanterimi maawaeni jori-
iyo: “Nokowaki poemishitowaenari riraga Jesoshi”. 19 Eejatzi inkaa-
ganki otyaantakiri iina riraga Peraato kantziriri: “Okantzi piina: ‘Eero
powamaakaantziri riraganki, ikameethaperotaki. Nomishitawakiri
inkaaganki, osheki nokenkithashiryaakotawakiri’ ”. Rootaki kaari
ikowantawita rowamaakaanterimi. 20 Omaanta riraga jewatayitziririni
ñaanakowenantatsiripaeni eejatzi aataperoteenchari ikantziri riraga atziri-
paeni:
—Pikanteri: “Poemishitowaeri Warawaashi. Riraga Jesoshi, piken-
takotakaanteri”.
21 Roojatzi rapiitawakiri, ikantawakiri riraga Peraato:
—Pamine sha, ikaataki apite. ¿Ninkama pikowakiri noemishi-
towaemiri?
Ikantzi maawaeni:
—¡Warawaashi!
22 Ikantawakiri:
—¿Tsika akanterika irika Jesoshika, riraga iiteetziri Rotyaantanewo
Tajorentsi?
Ikantakiri maawaeni:
—¡Pikentakotakaanteri!
23 Ikantawitari rirori:
—¿Iitama rantakiri nokentakotakaanantyaariri?
Eekiro ikaemapaakitzi:
—¡Pikentakotakaanteri! ¡Pikentakotakaanteri!
24 Osheki ikijanaka maawaeni. Riyotanaki riraga Peraato rat-
sipetashitaka rojampitawitakari. Ikanantakariri riraga ronampiri:
—Pamakotenawoota iñaa.

Ramakotakiniri, roojatzi ikiwawakotaka rako riyotantyaari atziri tee ikowawita rowamaakaanteri riraga Jesoshi. Tee ikowawita, roojatzi ikantawakiri:

—Kaari naari kowatsini nowamaakaanteri, kaari. Pikowakirika eerori, eerokamacheetaka kentakotakaanterini.

25 Ikantakiri:

—Nokowaperotaki, rooma naakakya kantakimiri. Kameetha ikijenaata naari Tajorentsi, eejatzi kameetha ikijeri maawaeni notyomi nashi.

26 Roojatzi roemishitowakiri riraga Warawaashi. Roemishitowakiri, ikantawakiri riraga joraaro:

—Paaneeri Jesoshi, powajankiteri, roojatzi pikentakoteri.

Riraga joraaropaeni raanakiri ishirontawentakari Jesoshi
(Mr. 15.16-20; Jowa 19.1-3)

27 Ikantaka joraaropaeni raanakiri irira janta ipankokira pinkatharentsi, roojatzi ikaemapaakiri paashinipaeni joraaro. 28 Roojatzi raatonkoryaakiri iithaari. Ikithaatziri paashini kithaarentsi kityonkamawoneentatsiri. 29 Roojatzi riwetsikantakanari amantheerentsi kitocheetatsiri ramantheetakaakiri. Eejatzi ipakiri kotzitsi, ikantziri:

—Poerikiro pikotzi.

Riraga jewawenantatsiri paerani rametakawo ikithaatapiintawo kityonkari, ramantheetawo ramantheeri pinaperotachari, eejatzi roerikapiintziro ikotzi pinatachari. Roojatzi rotziwerowashitapaakari, roshiyakaawaetashitaka ipinkathajeempiyaakari, ikantziri:

—Eeroka, nowinkatharite. ¿Peewatanakimi, peewawenterimi maawaeni joriiyopaeni?

Ishirontawentakari:

—Injii, injii, injii.

30 Reewapootakiri maawaeni. Roojatzi raapithatanakiri ikotzi. Rompojantanakari iitokira. 31 Osheki ishirontawentanakari injii, injii, injii. Roojatzi raatonkoryaagaeri kityonkamawoneentatsiri, ikithaatakagaari iithaaripero, roojatzi raantanakari ikentakotantyaariri.

Ikentakotakiri Jesoshi koroshiki
(Mr. 15.21-41; Rk. 23.26-49; Jowa 19.17-30)

32 Ikanta raanakiri joraaro riraga Jesoshi koroshiki. Romperatakari irira raaneero antawo inchato oetachari koroshi. Osheki otenatzi, ipomeentsiperotawo raaneero. Janta awotsiki itonkiyotawakari shireenejatzi iitachari Shimo. Romperatawakari joraaro ikantziri:

—Ajaa, koroshi, paaneeniri irika.

Roojatzi itsipatanakari, raanakiniri koroshi. 33 Roojatzi rareetapaaka maawaeni tonkaariki oetachari Koorikota. Ari aetziro aari apaanteki: iitonakintsi. 34 Areetapaaka, ipawiteetapaakari riraga Jesoshi awishoowaantsi oowa otsipatakawo kepishiyanto. Ikemijantawitawakawo, tee ikoyi rirero. 35 Roojatzi ikentakotakiri joraaropaeni koroshiki. Roojatzi rowatzikakotakiri. Eejatzi iñaathawaetaka irirapaeni riyotantyaari ninkarika aakironipa iithaari. 36 Roojatzi ijeekantanaka jaga, raminakowenteri riraga Jesoshi. Ro ijeekantakari, raminakowenteriita, rowawijaakotzirikari paashini atziri. 37 Eejatzi inkaaganki rojankinatakoetakiro owaanini inchakotaki: “Irika rirotaki Jesoshi iwinkatharite joriiyopaeni”. Roojatzi ikentakoetakiro

jeñokiiniki iitoki Jesoshi. 38 Eejatzi ikentakotakiri apite koshitantatsiri;
apaani rowatzikakotakiri rakoperoki riraga Jesoshi, eejatzi paashini
rowatzikakotakiri rampateki. 39 Eenitatsi oshekini atziri awijayitatsirini
awotsiki ininatakiri riraga Jesoshi. Rotekayinatapaaka irinta. Ishi-
rontawentapaakari, injii, injii, injii. 40 Ikantapaakiri:

—Pishekiroreeromi Tajorentsipanko, okaate kitejiri 3, piwet-
sikaeromi. Ajaatya, powawijaakotya eeroka. Eerokarika Itomi
Tajorentsi, ari payiite jaawiki.

41 Eejatzi ikimitaka riraga jewatayitziririni ñaanakowenantatsiri eejatzi
riraga iyotaantayitzirorini Iwaperite Tajorentsi, eejatzi riraga wari-
jeeyopaeni, eejatzi riraga aataperoteencharipaeni ishirontawentakari.
Ikantzi:

42 —Rowawijaakotakiri apaanipaeni anampijatzi, omaanta iroñaaka
tee imatziro rowawijaakotya rirori. Thame aminawakiriita, riro-
takirika awinkatharite kimitaka pikantzi, kameetha rayiite jaawiki
iroñaaka. Rayiiterika jaawikika, ari aapatziyanakyaari aaka. Injii, injii,
injii. 43 Tema ipinkathatawitarira Tajorentsi rirori: rowawijaakoteriita
iroñaaka. Aamaashitya aritaki rowawijaakoterimi itomi, rooma ikantzi:
“Naakakya Itomi Tajorentsi”. Injii, injii.

44 Eejatzi ikimitaka riraga koshintzi ikentakoteetakiri, ishirontzitaka
rirori.

Ikamaki Jesoshi
(Mr. 15.33-41; Rk. 23.44-49; Jowa 19.28-30)

45 Ikaataki oorya tampatsika, omapokapaaka otsitenitanaki
maawaeni kipatsi, roojatzi shaawiteni. 46 Rooteentsi okitejitanee,
antawo ikaemanaki Jesoshi, ikantzi:

—Erii, Erii, ¿raama jawaatani?

Rootaki akantziri apaanteki: “Notajorentsite, Notajorentsite, ¿iitaka
pookantanari?”

47 Ikemantawakariri riraga jeekaneentsiri, ikantzi:

—Pikemiri, ikaemiri Iriiyashi.

48 Roojatzi ishiyanaka atziri, rowiinkakiro piyonkashinkanari
awishoowaantsi oowa kepishaari. Rojataakiro chekopikira
rowaankakotanakiniri riraga Jesoshi, rajookawakiromi. 49 Omaanta
ikantziri paashinipaeni:

—Eero pantziro. Thame aminawakiriita aririka ipokashita-
paakiririka Iriiyashi rowawijaakoteriita. Injii, injii.

50 Roojatzi rapiitziro ikaemi. Antawo ikaemi. Roojatzi ikamantanaka.

51 Ikamantaka Jesoshi, omapokanaka otzijagaanaka antawoni
otzikaakiro janta Tajorentsipankoki inthomaenta. Tontari ironta,
otzikaakiro omookira. Omapokanaka itanaka jenoki otzijagaanaka
owaag, roojatzi jaawiki, apitemankitanaka. Eejatzi omoyekanaka
kipatsi, moye, moye. Okotaanaki antawo mapi maawaeni. 52 Eejatzi
rashitaryaakotanaka ijeekira kaminkari, ipiriintanaka oshekini
aapatziyariri Tajorentsi. 53 Rimpaetaki ipiriintanaa Jesoshi,
riyaateeyanakini Jerojareeki. Iñeeyawakirini oshekini atziri.

54 Eejatzi riraga omperatariri joraaro eejatzi joraaropaeni riraga kem-
poyaakiriri riraga Jesoshi iñaawakiro omoyeka kipatsi eejatzi iñaawakiri
riraga piriintayitaneencharini, iñaawakiro otsitenitanaki, maawaeni.
Roojatzi ithaawantanakariroña, ikantzi:

—Kyaaryo, rirotaki Itomi Tajorentsi.

55 Eejatzi jaga, eeniro oshekini tsinani aminawaetawakiri riraga Jesoshi. Rootaki oyaawaetanakirini, opoñeeyakani Karireeyaki. Kijokiro owapiintanakirini, oneshironkatzirini, opapiintzirini rowanawo. 56 Okaatakiro Mariiya rowaga makaraarajato; paashini Mariiya rowaga riniro Jantyaako eejatzi Josee; eejatzi paashini rowaga riniro Jantyaako eejatzi Jowa, rirojatzi itomi Sewereeyo apite. Roojatzi oñaawakiri rirori, ikamanaki.

Romonkeetakiri Jesoshi omooki
(Mr. 15.42-47; Rk. 23.50-56; Jowa 19.38-42)

57 Rooteentsi otsitenityaanaki. Eeniro riyaatanaki apaani riyotaanewoni Jesoshi iitachari Josee. Ipoñaaka irinta Arimateeyaki; rirotaki ashaagantzinkari. 58 Riyaatashitanakiri riraga Peraato, ikantapaakiri:

—Kamaki Jesoshi. Nokowaki pishinetena naaneeri nomonkeeri omooki janta, riwetsikaetzinirinta kamatsiri.

—Jee, ari.

Roojatzi ikaemiri joraaro, ikantawakiri:

—Pishineteri irika raaneeri.

59 Roojatzi riyaataki rirori Josee, raakitziri, raanakiri, roojatzi rapineetakotanakiri tokoyakira kitetatsiri. 60 Roojatzi romonkyaanakiri omooki, rowaga owakira imokaetziro mapi impeetaki. Ipineero, rotzitakiro antawo mapi omookira, rashitakotantakariri. Roojatzi riyaatapithatantanaari. 61 Eenitatsi eejatzi janta Mariiya, rowaga makaraarajato, eejatzi ojameto otsipatakawo. Opokaki, roojatzi ojeekaki okaakinira omoo. Aminakowenantawakariri rirori romonkyaanakiri.

Riyaataki joraaro ishentawitakawo omoo romonkyaagaetakirira Jesoshini

62 Rawijantanakawo kitejiri ikentakotantariri Jesoshi oetachari Kitejitatsini rawijantanakarini Ronampiri Tajorentsi paerani Ejiipitoki. Okitejitanaki riyaatashitapaakiri jewatayitziririni ñaanakowenantatsiri eejatzi warijeeyopaeni janta Peraatoki. 63 Ikantapaakiri:

—Nowinkatharite, nokemawakiri ikantzi chapinki riraga amatawitantatsiri: “Nokame, roojatzi okaate kitejiri 3, ari nopiriintanee nañagae”. 64 Nokowaki potyaanteri joraaro iroñaaka ishentaperotero omoo janta romonkyaagaetakirinta. Raminaperotero roojatzi omonkaatantyaari kitejiri 3. Riyaatashitzirikari riyotaanewoni raanakirikari, roojatzi ikantzirikari atziripaeni: “Piriintanaa Jesoshi, rañagae”. Paerani osheki ramatawitantzini irinta Jesoshini, omaanta aririka raaneeri riyotaanewo rirori, ramatawitaperotzirikari irintapaeni anampijatzi, ikantzirikari: “Piriintanaa Jesoshi añagae”.

65 Ikantawakiri rirori Peraato:

—¡Ajaa, joraaropaeni! Paanakiri janta raminaperoteroota omoo.

66 Roojatzi riyaatantanaka, rashitakoperotakiri, roojatzi ishenteeyakironi riraga joraaro.

28

Ipiriintanaka irira Jesoshi

1 Awijanaki kitejiri imakoryaantari, iroñaaka otominkotapaaki. Eeniro
otsitenineentzi, opiyaka janta Mariiya makaraarajato, eejatzi otsi-
patakawo ojameto. Iyaatantari aminashityaawo omoo omonkyaa-
gaetakirinta riraga Jesoshini. 2 Omapokanaka antawo omoyekanaka
kipatsi rareetapaakaga ronampiri Awinkatharite, poñaaneenchari jenok-
inta. Ipokantapaakari ipinaapithatapaakiri mapi, roojatzi ijeekanta-
paakawo. 3 Osheki ishipakiryaapaaki. Ikimitakawo raamorenkiranki
tariito osheki ishipakiryaaki. Kitamaaperori iithaari. 4 Oshekiroña
ithaawantawakari rirori maawaeni joraaro. Tee imatziro ishewata,
kimiwitaka kamanaki. 5 Roojatzi opokapaaki tsinanipaeni, othaawan-
tapaakari eejatzi, omaanta ikantziro rirori:

—Eero pithaayi eerori. Niyotaki pipokashitawitari pamineri Jesoshi,
riraga ikentakoteetakiri. 6 Tee añiiri iroñaaka, piriinta, añagae. Rooma
ikantakiminikya paerani, monkaataka. Paminerotya romaryaan-
teetawitakaririka, tekatsi. 7 Iroñaaka intsipaete piyaate pikanteri-
ita maawaeni riyotaanewo: “Ipiriintanakiri Tajorentsi Awinkatharite,
añagae eejatzi. Reewatemi Karireeyaki. Iroñaaka piyaate eeroka, aritaki
piñeeri janta”. Rootaki nopokantari nokantemi.

8 Roojatzi owaperotanakiroroña, eejatzi osheki okimoshire-
tanakiroña; iyaatanaki oshiyashitanakina naakapaeni riyotaanewo
okantena. 9 Niyanki romapokapaakiro riraga Jesoshi, riwethata-
paakawo, ikantziro:

—¿Eeroka?

Roojatzi iyotawakiri, iyaatashitapaakiri, otziwerowashitapaakari,
roojatzi oerikapaakiri iitzikira. Osheki opinkathatapaakiri. 10 Roojatzi
ikantawakiro:

—Eero pithaayi. Piyaateeyini iroñaaka, pikanteri maawaeni niy-
otaanewo riyaate janta Karireeyaki. Aritaki iñaapaakina janta.

—Jee, ari.

Ikantaki joraaropaeni: “Ikoshiteetakiri Jesoshini”

11 Rootaki opokashitantanari okantapaakina, eejatzi irinta
joraaropaeni riraga aminawitawori omoo ipiyanakawo nampitsikinta
riyaatashitanakiri jewatayitziririni ñaanakowenantatsiri ikamantapaakiri
maawaeni oetarika awijaneentsiri. Ikemawakiri rirori. 12 Roojatzi
ipiyoteeyakirini jewatayitziririni joriiyopaeni eejatzi aataperoteen-
charipaeni riyotaawakaaka, ikanteeyakini:

—¿Iroñaaka tsika akantyaaka amanakotantyaariri?

Roojatzi ikaemakaantakiri maawaeni joraaropaeni, ikantawakiri:

—Ajaa, koriki, osheki nopinatemi. 13 Rootaki pikanantyaariri atziri-
paeni: “Ragaetaatziri Jesoshini, rooma nomaanakitzi eechonkiini
niyankiiteni tsiteniri. Okimitaka ipokapaaki riyotaanewopaeni Je-
soshini raapaentziri”. 14 Aririka ikemakowentawakimi pinkathari, ar-
itaki niyaataki naari janta nokamantakowentemi eero rowajankitantz-
imi.

15 Roojatzi raakiri koriki ipinateeyakirini jewatayitziririni joriiy-
opaeni, riyaatanaki itheeyawaetaka, imonkaatakiro maawaeni ikaman-
takiri. Rootaki ikantakiri maawaeni joriiyopaeni roojatzi iroñaaka, tee
riyotzi kyaaryooperorika rañagae Jesoshi.

Iñeeyeerini Jesoshi janta Karireeyaki

16 Paashini kitejiri niyaatanaki naaka riyotaanewopaeni Jesoshi 11
tonkaariki janta Karireeyaki ikenkithatakotakiri chapinki Jesoshi tekira
ikamini. Tekatsi itsipatanewoni iroñaaka Joorashini, rooma kamaki.
17 Iñaanteeyapaakaririni, ipinkathaperotapaakiri, ikimoshirewentakiri.
Omaanta apaanipaeni ikantashiretzi:
—¿Rirotakima Jesoshi?
18 Roojatzi Jesoshi romapokapaakina ikanteeyapaakinani maawaeni:
—Iroñaaka Pawa iitakina itzinkami jenokinta eejatzi kipatsika.
19 Rootaki notyaanantemiri piyaate maawaeniki nampitsi, piyoteeri
maawaeni atziri raapatziyena, eekiro riyaatatyee rameentena,
pithotyeeyanakironi maawaeni kipatsi. Aririka raapatziyakimi
atziri riyotanakirorika naaka owawijaakotakiriri, kameetha
pikaawoshitakoteniri Tajorentsi. Rootaki ikowakaakiriri Pawa, eejatzi
nokowakagaeyakiririni naari, eejatzi okowakagaeyakiririni Ishire
Tajorentsi. 20 Eejatzi pikamanteeyerini maawaeni imonkaatero
maawaeni kameethatatsiri nokamantakimiri eerori. Naari kijokiro
nowanakimi, nokempoyeemi, eejatzi maawaeni aapatziyanari; roojatzi
nopiyanteeyari nopinkatharitantapaakyaari kipatsikika.
Ari okaatzi.
Naaka jankinatzirori:

Mateeyo

MARIKOSHI ROJANKINATAKOTAKIRI JESOKIRISHITO, TSIKA IKANTA ROWAWIJAAKOTANTZI

Rantayitzirini Jowa kaawoshitakotantziriri Tajorentsi
(Mt. 3.1-12; Rk. 3.1-18; Jowa 1.19-28)

1 Iroñaaka nokamantemiro kameethatatsiri. Nokamantemi rowawijaakotantzi Jesokirishito. Tema rirotaki Itomi Tajorentsi.
2 Paerani eenironi ijeekini kamanantzirorini iñaani Tajorentsi iitachari Iseeyashi. Rojankinatakotzitakarini Tajorentsi ikantziriri itomi: "Pikemina, notyomi. Notyaanteri kenkithatakotemini, reewatanakimi. Tema ari ikanteri maawaeni atziri: 'Paamayarirapa Awinkatharite, pikameethashiretanaki'. 3 Eenitatsi iinja atziri kenkithatakayerini atziripaeni janta okaankiityeenta, ikanteri: 'Paamayarirapa Awinkatharite. Pikameethatanaki iñaaperotantapaakimiri pikameethatzi. Aririka pikameethatanaki pikimityaawo awotsi kameethatatsiri ikinantapaakyaari Jewaperowenantatsiri: powameethatero iñaaperotanteeyapaakyaaworini' ". 4 Aritaki monkaatapaaka ikantzitakarini paerani Iseeyashini. Jowa riraga kaawoshitakotziriri Tajorentsi ijeekaki janta tekatsinta atziri ipanko, ikimitakiro rojankinatakotzitakaririni Iseeyashi paeraniperoroña. Ikantakiri maawaeni pokashitziriri:

—Pikenkithashiryagaeyakya, eero pikimita paerani. Aririka pookaperoteero pantawitari, aritaki nokaawoshitakotakimiri Tajorentsi, roojatzi riyoteeyantanakyaani atziri ikaminthaaperotatziimi rirori, eero ikenkithashiryaakoteemiro pantayiwitakarini.

5 Ikanta ipokashitapaakiri maawaeni jeekatsiri kipatsiki owaero Joreeya, eejatzi maawaeni jerojareejatzi, ikantapaakiri:

—Eenitatsi kaari kameethatatsi nantziri. Nokowaki nawijakote, tema naapatziyaperotari Tajorentsi.

Roojatzi ikaawoshitakotawakiniri riraga Jowa maawaeni romitsitsiyaakotawakiri iñaakira iitachari Joriraani. 6 Tee ikithaatawo Jowa kameethatatsiri, inta ikithaatawo ontyagaantsi iwitzi kameeyo. Ishirikathakitakari mashitsimashi. Rowapiintari kimitariri tsitsiri. Eejatzi ithotziri eechonkiini iyaa pitsi. 7 Ikenkithatakaapiintziri maawaeni atziri ikantapiintziri:

—Kaakitaki impaetakinari, riraga Rotyaantanewo Tajorentsi; tema ranaakotakina, ipinkathariperotzi irinta. Osheki noñaakoweenkatziri irira, omaanta naaka tee noñaakoweenkata. 8 Nokaawoshitakotzimiri Tajorentsi iñaaki, omaanta riraga impaetakinari ikithaatakaapaakaero Ishire, amitakotanteeri.

Jowa ikaawoshitakotawakiniri Tajorentsi Jesoshi, eejatzi Jatanaashi iñaantawitakari
(Mt. 3.13-17, 4.1-11; Rk. 3.21-22, 4.1-13)

9 Paashini kitejiri rareetapaaka Jesoshi janta ijeekinta Jowa. Ipoñaaka Najareeteki, jeekatsiri kipatsi iitachari Karireeyaki. Riraga Jowa ikaawoshitakotawakiniri Tajorentsi rirori iñaakira iitachari Joriraani.

10 Eenirowa othapyaaki iñaa, raminanaki jenokinta, roojatzi omapokapaaka iñaawakiro Ishire Tajorentsi, ayiitashitapaakiri Jesoshi, oshiyapaakari jamomo. 11 Ikematziiri Tajorentsi ikantziri:

—Eeroka notyomi nonintashireperotzimi. Osheki nokimoshirewentaperotakimi.

12 Roojatzi aanakiri Ishire Tajorentsi tekatsinta atziri ipanko, okaankiityeenta. 13 Ijeekaki janta okaataki 40 kitejiri. Riraga Jatanaashi ipokashiwitakari iñaantawitapaakari, ikoyi rantakayerimi kaari kameethatatsi. Eejatzi tekatsi atziri itsipatyaari janta, omaanta rojatekaakari koweenkayitatsirini piratsi, omaanta ineshironkatakiri ronampiripaeni Tajorentsi, ipakiri rowanawo.

Ritantanakawori Jesoshi riyoyaakiri riyotaanewopaeni (Mt. 4.12-22; Rk. 4.13-15)

14 Paashini kitejiri ragaetanakiri riraga Jowa omonkyaagamentotsiki janta Jerojareeki. Roojatzi ipiyanaka Jesoshi Karireeyaki. Ikamanteeyakirini atziripaeni tsikarika ikanta Tajorentsi rowawijaakotantzi. 15 Ikanteeyakirini:

—Rooteentsi ipinkathariwentayiteeni Tajorentsi. Pikenkithashiryagaeya, pookaero panteeyirini eero pikimita paerani: tee pikameethawitani. Omaanta paapatziyeeyaarini Tajorentsi, pawijakotanteeyarini.

16 Paashini kitejiri ikinanaki Jesoshi ochereeteki inkaare jeekatsiri Karireeyaki. Iñaapaakiri Shimo, eejatzi rirentzi Antereeshi. Ishiryaatzi inkaareki: aritaki ikantapiinta, ishiryaatapiintziri shima. 17 Ikanta Jesoshi ikaemapaakiri, ikantapaakiri:

—Pipoke, thame poyaatanakina aritaki niyotaakimi paapatziyakaapiintyaari atziripaeni Pawa Tajorentsi.

18 Roojatzi rookantanakawo ishiryaamento, royaatanakiri riyotaantyaariri. 19 Ro ijanthawitanaka eechonkiini, iñaapaakiri Jantyaako itsipatari rirentzi Jowa. Rirotaki itomipaeni Sewereeyo. Ari ijeekaeyini ipitoki ishirikiro ishiryaamento. 20 Ikantapaaka Jesoshi, ikaemakotzitapaakari, ikantziri:

—Thame poyaatanakina.

Roojatzi royaatanteeyakarini rirori iroñaaka. Intsipaete rookanakiri iriri ipitoki, itsipatayitanakarini ikaatzi amitakotayitziririni ishiryaatzi. Ikantzi:

—Jatakinagapa, pawa. Noyaatatyeeri Jesoshi.

—Jee, piyaate.

Ikyaapaaki Jesoshi ipiyoteeyantarini joriiyopaeni (Rk. 4.31-37)

21 Roojatzi rareetapaa Jesoshi Kaperinawooki, ikaateeyirini riyotaanewopaeni. Rootaki saawaro, kitejitatsiri imakoreeyantarini joriiyopaeni, ikyaapaaki pankotsiki ipiyotantapiintarira irira. Riyotaapaakiri atziri. 22 Riraga atziripaeni, rotsikanateeyanakarini, ikantawakagaeyanakani:

—Piñaakiri, kameetha riyotaantaperotaki, riyoperotzi irira. Tee ikimitari riraga iyotaapiinteeyawiteerorini Iwaperite Tajorentsi: tee riyoperotzi irirapaeni.

23 Eenitatsi janta shirampari kyaantariri kamaari. Ikaemakotawakiri Jesoshi, ikantawakiri:

24 —Niyotakimi: eeroka riraga Jesoshi najareetejatzi, eejatzi eeroka
Itomipero Tajorentsi riraga kameethaperotatsiri. ¿Iitaka pipokashitan-
tanari? ¿Areetakama pithonkaeyantenarini?
25 Iñaashintsithatakiri rirori kamaari:
—¡Pimaeritewee! Pishitowantaneeyari irira shiramparira.
26 Ari rompetawathatakaakari shirampari, ishintsitanaki ikaem-
anaki, roojatzi rookantanaari kamaari. 27 Eejatzi rotsikanateeyakarini
atziripaeni maawaeni. Rojampitawakaanaka:
—¿Piñaakiroma imatakiri rantakiri? Owakira akemakiro iroka riy-
otaakaeri. Eejatzi imatakiri kamaari, rotyaantakiri: ithaawantapero-
takari, jatanee.
28 Roojatzi intsipaete ikenkithatakotanteeyakarini maawaeni
karireeyajatzi.

Retsiyatakotakiro Jesoshi riyote Peetero
(Mt. 8.14-15; Rk. 4.38-39)

29 Ipoñagaeyaani pankotsiki ipiyotapiinanta joriiyopaeni riyaa-
teeyanakini ipankoki Shimo, eejatzi Antereeshi. Royaateeyanakirini
Jantyaako eejatzi Jowa.
30 Ikamanteetawakiri Jesoshi:
—Ojaawamerikitatzi riyote Shimo. Eeniro jaga omaamentoki
omaryaaka.
31 Ari riyaatashitanakiro, ikathawakotapaakiro, piriintanaka.
Roojatzi opeyantanaa ojaawamerikitzira, roojatzi opaeyantakarini
rowanawo.

Ro saawaro retsiyatakotayitantakaririni Jesoshi mantsiyaripaeni
(Mt. 8.16-17; Rk. 4.40-41)

32 Rooteentsi itziroree oorya, ramayitakinirini Jesoshi maawaeni
mantsiyari, eejatzi maawaeni kyaantariri kamaari. 33 Maawaeni
nampitsiweri ipiyoteeyapaakani omooki pankotsi. 34 Ijeekaeyapaakini
maawaeni mantsiyari, inashitachari imantsiyaripaeni. Retsiyatakoey-
eerini. Eejatzi ikantakiri kamaaripaeni:
—Pookaeyaneerini riraga pikyaantanewo, eejatzi pimaeriteeyeni.
Riraga kamaaripaeni, riyoteeyakirini Jesoshi rirotaki Tajorentsi,
rootaki kaari ikowakaantari kamaaripaeni ikamanteri atziri.

Ikenkithatakaeri Jesoshi Iriri
(Mt. 4.23; Rk. 4.42-44)

35 Rootzimateentsi okitejite, ipiriintanaka Jesoshi. Riyaatanaki janta
tekatsi jeekatsini, ikenkithatakaeri Iriri. 36 Ikowakowateeri Shimo ee-
jatzi ikaateeyinira itsipateeyarini. 37 Iñaantapaariri, ikantapaakiri:
—Ikowakowaeyakimini maawaeni atziri.
38 Ari ikantawakiri rirori:
—Ari ikantawakaata. Thame aate paashinikipaeni nampitsi. Aritaki
janta nokenkithatakagaeyerini paashinipaeni atziri, rootaki nopokan-
takari kipatsikika.
39 Ikinakinayitanakini, ithotyaagaeyanakironi nampitsipaeni janta
Karireeyaki. Ikenkithatakaapiintakiri atziri janta pankotsiki ipiyotan-
tapiintarira joriiyopaeni, rowawijaakoeyakirini maawaeni kyaantariri
kamaari.

Retsiyatakotakiri Jesoshi patheenkari
(Mt. 8.1-4; Rk. 5.12-16)

40 Paashini kitejiri riyaatashitakiri patheenkari Jesoshiki.
Patheenkari tee imatziro itsipatari paashini atziri. Tee oshinetziri
Iwaperite Tajorentsi. Ari riyaatashitakiri rirori, rotziwerowashita-
paakari ipinkathatantapaakariri, ikantapaakiri:
—Tema eeroka pinkathari, pikaminthayena. Eenitatsi pitajorenka:
pikoyirika petsiyatakoteena, ari pimatakiro.
41 Osheki retakotaperotawakari. Ari rakotashitawakiri,
ipampitawakiri. Ikantawakiri:
—Jee, nokoyi: aritaki petsiyatakotee.
42 Roojatzi opeyantanaa iwathaawo, etsiyatakotanee. 43 Rotyaanteeri,
ikantaperotakiri:
44 —Nokantemi: eerowa pikamantayitzirini paashini atziri, inta
piyaatashiteri ñaanakowenantatsiri, poñaagapaeyaari etsiyatakoteemi, roo-
jatzi ishineteemi pipiyashiteri atziripaeni. Pimonkaatero ikantzirini
Moeseeshi: powamaeniri Tajorentsi pipira riyotantyaari atziripaeni
etsiyatakoteemi.
45 Ari riyaatanaki, omaanta ikamantakotayitakironi, maawaeni aw-
ijimotayitakiririni. Riyotakoeyakirini atziri Jesoshi, rootaki kaari
riyaatantanaka nampitsiki. Ijeekakitzi janta okaankiityeenta. Ipokashi-
iyakirini atziri poñaayitacharini paashinipaeniki nampitsi.

2

Retsiyatakotakiri Jesoshi kijopookitatsiri
(Mt. 9.1-8; Rk. 5.17-26)

1 Paashini kitejiri ipiyanaa Jesoshi Kaperinawooki. Ikemakoeyeerini
areetapaaka rirori ijeekapaaki pankotsinentsiki. 2 Ipiyoteeyakani
osheki atziri, yeekitaki pankotsiki. Tekatsi ikinapaaki paashini
atziri rotzikaapaakiro omoo. Ikenkithatakagaeyakirini Jesoshi iñaani
Tajorentsi. 3 Ari inatakotapaakiri kijopookitatsiri. Ikaatzi 4 amiriri.
4 Tekatsi ikantya rontsirokyaari Jesoshi, rotzikaakiri atziripaeni.
Roojatzi rateetakaantanakari jenoki pankotsi. Imoontapaakiro
kameetha, apatziro rothataakotakiri ijeekakira Jesoshi. Royiitakotakiri
imaamentoki. 5 Riyotawakiri Jesoshi rameenteeyakarini riraga 4
amakiriri, rootaki ikanantakariri riraga kijopookitatsiri:
—Niyompari, ari nopeyakotakaemiro kaari kameethatatsi pantaw-
itari, aritaki nowawijaakoteemi.
6 Eeniro jaga ijeekaki iyotaantzirori Iwaperite Tajorentsi.
7 Ikenkithashireeyakani rajankaneki rirori:
—¿Iitaka ikantashiwaetantari irika? Iitajorentsitashitaka. ¿Tsika ikan-
terika rowawijaakotantyaariri? Tema apatziro rowawijaakotantzi ri-
raga Tajorentsi.
8 Riyoshiryaakotakiri Jesoshi ikenkithashiryaari, ikantziri:
—¿Iitaka pikenkithashiryaantari? 9 ¿Iitaka pomeentsitaperotachani?
¿Opomeentsitama nokanteri irika kijopookitzinkari: “Eero
nowashironkaemi, inta nowawijaakoteemi”? ¿Opomeentsitaperotama
nokanteri irika kijopookitzinkari: “Pikatziyanee, paaneero
pimaamento, pikatziyatziyawaetaneeya”? Eerorika imatziro, tema
aritaki pishirontawentakina. 10 Nokowaki piyoteeyeni eenitatsi
notajorenka nowawijaakotantyaariri.
11 Rootaki ikantakiriri kijopookitatsiri:

—Nokantzimi, pikatziyanaki, paaneero pimaamento, piyaatee pipankoki.
12 Roojatzi ikatziyantanaka, raaneero imaamento, ishitowanee. Iñeeyawaerini ijoriiyotzinkaritepaeni, ari rotsikanateeyanakarini. Ikanteeyanakini:
—Tema ikameethaperotzi Tajorentsi, tee añiiro paerani kimitawori iroka.

Riyoyaakiri Jesoshi Rewii
(Mt. 9.9-17; Rk. 5.27-39)

13 Paashini kitejiri piyanaa Jesoshi othapyaaki inkaare. Ipiyotashiteeyapaarini eejatzi osheki atziri, riyotagaeyerini. 14 Roojatzi rowaaganaa eejatzi. Iñaapaakiri Rewii, riraga itomi Arijeeyo, ijeeki pankotsiki ipiyotapiintziri koriki: ipiyotapiinteeyinirini oroomajatzi. Riraga joriiyopaeni roonakari piyotapiintziriri koriki. Omaanta ikantapaakiri riraga Jesoshi:
—Thame poyaatanakina.
—Jee, thametaatyaami.
Ari ikatziyanaka, royaatanakiri. 15-16 Ari riyaateeyanakini ipankoki Rewii. Rowakagaeyapaakarini osheki oyaateeyiririni Jesoshi, riyotaanewopaeni, osheki piyotapiintziriri koriki, maawaeni. Eejatzi rakiyoteeyakirini osheki paashinipaeni kaari kameethatzinkaripaeni. Rareeteeyapaakani iyotaantzirori Iwaperite Tajorentsi, rirotaki warijeeyo. Iñaakotapaakiri Jesoshi ikempiyeeyakarini rakiyoteeyirini kaari kameethatzinkaripaeni. Rojampitapaakiri riyotaanewopaeni:
—¿Iitaka itsipateeyantaririni irikapaeni, rowaeyani? Tee ikameetha-teeyini.
17 Ari ikemawakiri rirori Jesoshi, ikantziri:
—Riraga kaari mantsiyatatsini tee ikoyi aawinantatsiri raawinteri, intakya mantsiyatatsiri rirotaki kowatsiri. Tee ro nopokantya nokaemeri kenkithashiryaachari kameethatatsiri, inta riraga kaari kameethatatsi.

Riraga riyotaanewo Jesoshi tee itzitapiintya

18 Ikantaka itziteeyani riyotaanewopaeni Jowa eejatzi riyotaanewopaeni warijeeyo. Apaanipaeni atziri ipokashitziri Jesoshi, ikantapaakiri:
—Iroñaaka itziteeyani riyotaanewopaeni Jowa, eejatzi ikimiteeyani riyotaanewopaeni warijeeyo. ¿Iitaka kaari itzitanta piyotaanewopaeni eerori?
19 Ari ikantawakiri Jesoshi:
—Okimitaka aririka raye shirampari iina, ikaemaeyerini isheninka ikimoshirewenteeyerini. Rareetapaakyaarika, ¿arima itziteeyapaakyaani rirori? Eero. Tema riweshiryaawentapaakyaari. Ñaakiro, iroñaaka nokaateeyirini naari niyotaanewopaeni: ¿Iitaka notzitakaantyaariri? 20 Omaanta aririka rookaeyaneerini isheninka aatsiri iina, aripaetekya itziteeyanakyaani. Eejatzi iinja naari, nookaeyaneerini niyotaanewopaeni, rowashiretakoeyanakinani, roojatzi itziteeyantanakyaani. 21 Tee pimaejantziri iyotaantatsiri, tee. Eejatzi eenitatsirika pimaathapooki antyashipawo rooteentsi oshipaaye, aririka powawatatero owakirari maathaantsi, roojatzi aririka pikiwero aminthatanaka owakirari, eero omonkaagaakitanaa, roojatzi otzijagaantanakya antyashipawotatsiri, patsipetashitawo

powawatatziro. Eejatzi okimitakya, patsipetashityaawo paapatziyawo maawaeni okaatzi iyoteetakimiri. Kameetha pipakaakiro paashini paapatziyawitariri roojatzi kameethatanaki paapatziyena naari.
22 Napiitakiro noshiyakaawentemiro okaatzi niyoteemiri. Piyotzi aakapaeni joriiyopaeni awetsikiri imashi piratsi apiyaatantyaawori awishoowaantsi oowa. Omaanta eero apiitantari apiyaatantari awishoowaantsi oowa owakirari inthomaenta itaworimashi inta apiyaatantya owakira mashiri. Apiitantyaaririka tema ari ijagaanaki. Okimitaka iroka, oetarika niyotagaemiri naari eejatzi owakirari. Tee okameethatzi pipiyotero ikemijantakayimiri paashini iyotaantsi. Pipakayero pikemijantziro ikantawitzimiri irintapaeni roojatzi kameethatanaki paapatziyena naari.

Ikantawakaawentakawo saawaro
(Mt. 12.1-8; Rk. 6.1-5)

23 Paashini saawaro ikinanaki Jesoshi pankirentsimashiki, itsipateeyarini riyotaanewopaeni. Ari niyanki rowiitanaki riyotaanewo okithoki teriiko, itayaakiro otaki, rowaeyawoni okithoki.

24 Ari ikantziri warijeeyo:

—¿Iitaka rowiitantawori okithoki, itayaawaetantakawo iroka kitejirika amakoryaantari? Tee okameethatzi. ¿Iitaka ranantawori?

25 Rakanakiri Jesoshi:

—¿Tema tee pikenkithashiryaaneentziro Iwaperite Tajorentsi kenkithatakotziriri paerani Iraviirini, riraga jewawenantatsiri maawaeni joriiyopaeni? Tekatsi raye royaari, ayimatakiri itashe, eejatzi itsipateeyarini. 26 Eeniro janta ipankomawoki Tajorentsi paa riwetsikaetziniriri irira: tee ishineteeyerini rowaeyaawoni maawaeni atziri, apatziro rowaeyaawoni ñaanakowenantatsiripaeni. Omaanta ayimawitakari itashe Iraviirini. Riyaatashitakiri Awyataari, riraga iwinkatharite ñaanakowenantatsiripaeni, ikantziri: “Notasheyeeyakini. Tekatsi nowaeyaarini”. Ari ipawakiri paa: “Eenitatsi iroka, powapaeya”. Ari rowakawo, eejatzi rowakagaeyakarini itsipateeyarini. Kaari riroripaeni ñaanakowenantatsiri, omaanta tee ikoyi Tajorentsi rowashironkagaeyerini. 27 Pamine, riraga Tajorentsi riwetsikakiniri atziri kitejiri imakoreeyantyaarini. Tee ro riwetsikantyaanariri atziri iñaapinkathatero kitejiri. 28 Nopoñaaka naaka jenokinta, natziriperotapaaki jaka kipatsiki: tema naaka kantatsini oetarika anteri saawaroki.

3

Riraga Jesoshi retsiyatakotziri kijopookitatsiri rakoki
(Mt. 12.9-14; Rk. 6.6-11)

1 Riraga Jesoshi riyaatanee eejatzi pankotsiki ipiyotantapiintari joriiyopaeni. Aritaki ijeekiri jaga: shirampari kijopookitatsiri rakoki. 2 Raminashiiyawakarini atziri riraga iijanewo, joreriririri: ikowaki riyote aririka retsiyatakoteeri saawaroki. Tee ishineteetziro retsiyatakoteetziri atziri saawaroki. Ikowaeyakini riroripaeni ikantakoeyerini: “Tee okameethatzi iroka rantakiri Jesoshi”. 3 Riraga Jesoshi ikantziri kijopookitatsiri rako:

—Pikatziyee, pipoke jaka niyanki.

Roojatzi riyaatantanaka niyanki, ikatziyantapaaka.

4 Roojatzi rojampiteeyakirini maawaeni amineentsiri:
—¿Kameethama aneshironkateri atziri kitejiriki amakoreeyantarini? ¿Arima owashironkayeri? ¿Okameethatzima owawijaakoteri? Teerikama, ¿pikowakima owamaeyerini?
Omaanta imaeriiyanakini. 5 Ikijanaka Jesoshi, ramineeyanakirini, eejatzi retakoeyanakarini riroripaeni. Tema ikijoshiryaanakitzi rajankaneki tee ikaminthaanteeyini atziri. Ikantziri shirampari:
—Powaankaero pako.
Ari rakotanee, roojatzi retsiyatakotantanaa. 6 Ishitowaeyanakini warijeeyopaeni, riyaatashiiyanakirini itsipamintharipaeni Erooreshi. Ikantawakagaeyakani:
—¿Tsikatya akanterika Jesoshi, owamaantyaariri?

Retsiyatakotantzi Jesoshi janta inkaareki
(Mt. 4.24-25; 12.15-21; Rk. 6.17-19)

7 Riraga Jesoshi eejatzi riyotaanewopaeni riyaatapitheeyanakirini warijeeyopaeni inkaareki ijeekapaaki apaniroeni, omaanta royaateeyanakirini osheki karireeyajatzi, eejatzi joreeyajatzi, 8 jerojareejatzi, iroomyajatzi, jeekatsiri intatsikeronta iñaaki Joriraani, maawaeni jeekatsiripaeni Tziiroki, Shirooki, maawaeni. Ikemakoeyakirini itajonkantzi, rootaki riyaatashiiyantakaririni osheki atziri. 9 Ikantziri riyotaanewo:
—Pamakinawoota pitotsi, notetawakyaata: rawitsineeyapaakinanikari atziri. Rooteentsimi rowamayenami.
10 Ikanta Jesoshi rotetantakawo pitotsi ari ikenkithatakagaeyakirini atziripaeni kipatsiki, roojatzi rayiitantapaaka eejatzi kipatsiki. Osheki retsiyatakoeyawakirini mantsiyatzinkaripaeni. Riraga paashini mantsiyari rinteenaryaayitakirini atziripaeni, ikowaki ipampitantapaeyaariri Jesoshi awijakotanee imantsiyari. 11 Riraga atziri kyaantariri kamaari rotziwerowashitapaakari ipinkatheeyakirini. Icheraanaki iñaawaetakaakiri ikantziri:
—Jesoshi, eerokataki Itomi Tajorentsi.
12 Ikantaperotziri Jesoshi:
—Pimaerite, eero pikamantakotana.

Riyoyaakiri Jesoshi riyotaanewoperotyaari
(Mt. 5.1; 10.1-4; Rk. 6.12-16)

13 Paashini kitejiri itonkaanaki Jesoshi tonkaariki. Ikaemakaantakiri ikaatzi riyoyaakiri, ari ipokashiteeyakirini. 14 Riyoyagaeyakirini 12 shirampari, itsipaperoeyaarini. Iinja iiteri rotyaantanewo, tema rotyaanteeyerini ikenkithatakagaeyerini maawaeni atziripaeni iñaani Pawa Tajorentsi. 15 Eejatzi ipakiri itajorenka, rookakaakowiritanantyaariri kamaaripaeni atziri.
16 Rirotaki riyoyaakiri riyotaanewo 12. Riyoyaakiri Shimo (iitakiri Peetero), 17 eejatzi Jantyaako itsipatakari rirentzi Jowa, (rirotaki itomipaeni Sewereeyo. Iitakiri riroripaeni iroñaaka Wowaneerejeshi). (Akantziri aaka apaanteki: “Oshiyawori oñaawaepookitzi”.)* 18 Eejatzi riyoyaakiri Antereeshi, Jiripi, Waritoromee, Mateeyo, Tomashi, Jantyaako (itomira Arijeeyo), Tareeyo, paashini Shimo (riraga

* **3:17** Oshiyawori oñaawaepookitzi okantakotziri: “shintsitziniriri rantawaetziniri Jesoshi rootaki iitantakariri”.

kathaaperotzinkari antayitzirorini oetarikapaeni). 19 Eejatzi riyoyaakiri
Joorashi (riraga karyootejatzi, aakaanterini iinja Jesoshi).

Iitakaawitakari ikyaantakari kamaari Jesoshi
(Mt. 12.24-32)

20 Roojatzi ipiyanaa Jesoshi pankotsinentsiki. Ipiyoteeyaani ee-
jatzi osheki atziri. Tekatsi ikantya rowaeya eejatzi riyotaanewo.
21 Ikemakotakiri Jesoshi isheninkapero, riyaatashitawitaari raaneerimi
ipankoperoki. Ikantawakaanaka:

—Osheki ishinkiwentaka Jesoshi, tee iñaakota, thame aaneeri.

22 Ipokashitapaakiri eejatzi jerojareejatzipaeni, iyotaantzirori rojank-
inarini Moeseeshi. Ikantashitapaakari:

—Rirotaki Wereshewoo kyaantapaakariri ishireki Jesoshi. Tema rir-
otaki iwinkatharite maawaeni kamaari: rirotaki amitakotziriri rirori
rotyaantziri iyamaarite, rootaki imatantakariri.

23 Ikaemaeyawakirini Jesoshi, roshiyaakaawenteeyawakirini:

—¿Kyaaryooma ikyaantapaakina iwinkatharite kamaari? Pamine:
¿tsika ikantyaaka Jatanaashi rookaeya rirojatzi? Eero imatziro.
24 Okimitaka aririka ikijawakagaeyani jeekatsiri nampitsiki,
rookawakagaeyaarinika, ¿arima ijeekaeyaneeni kameetha? Eero.
25 Eejatzi okimitaka aririka ikijawakagaeyani jeekatsiri pankotsiki,
¿arima kijokiro rowawakaaneeya? Eero. 26 Eejatzi ikimitaka, aririka
Jatanaashi ikijerimi iyamaaritzinkarite, rookawakagaeyanimi,
eeromi ijeekimi, inta aritaki ithonkawakaeyakyaanimi. Rootaki.
27 Eejatzi ikimita rirori koshitantatsiri: ithaawantari shintsiperotatsiri
ikyaapankoteri ikoshitantyaariri rowaagawo. Aririka ipokashiteri,
reewatapaakiri roerikapaakiri, roojotapaakiri shintsitatsiri,
roojatzikya raantakyaawo oetarikapaeni rowayitzirini ipankoki.

28 Kyaaryootaki iroka nokamantaperotemiri: ineshironkateeyirini
Tajorentsi maawaeni antzirori kaari kameethatatsi. Tema ipeyakoteniri
okaatzi rantziri. Eejatzi, aririka ikantzimateeyawityaarini, ineshi-
ronkateeri eejatzi. 29 Omaanta eero ineshironkateeri riraga kantzi-
matzirori Ishire Tajorentsi: ikanteetatyeeyaani ijeeki rirori paamariki
kaari tsiwakanitatsini. Eerowa rawijakotee.

30 Rootaki ikantakiriri Jesoshi. Ñaakiro, ikantashiiyawitakani inkaa-
ganki: “Rirotaki iwinkatharite kamaari amitakotziriri Jesoshi”. Tema
rootaki Ishire Tajorentsi amitakotziriri, kaari iwinkatharite kamaari.

Ikamantziri Jesoshi ninka isheninkatakari
(Mt. 12.46-50; Rk. 8.19-21)

31-32 Ikantaka ijeeki Jesoshi pankotsiki, ijeekimoeyapaakirini aree-
teeyapaakaririni. Roojatzi areetapaaka riniro, otsipateeyapaakarini
rirentzipaeni eejatzi ritsiropaeni. Okatziyapaaka inkokironta, okantziri
oñaapaakiri:

—Pikantenari notyomi.

Ari ikyaashitanakiri, ikantapaakiri:

—Areetapaaka piniro, pirentzipaeni, eejatzi pitsiropaeni. Ojeeka-
paaki inkokironta, okowapaakimi.

33 Rakawakiri:

—¿Ninka nanatatsiri? ¿Ninka yeeyitatsiripaeni?

34 Roojatzi rookotantanakari jeekimoeyakiririni. Ikantanaki:

—Iroka nanaka. Irika yeeyika. 35 Ninkarika antapiintzirori ikowakaeriri Tajorentsi: riroteeyakini yeeyi, choeni, nana. Nosheninkateeyakarini maawaeni aapatziyeeyanarini.

4

Roshiyakaawentziro Jesoshi inashitacharipaeni kipatsi (Mt. 13.1-23; Rk. 8.4-15)

1 Paashini kitejiri, rapiitakiri Jesoshi riyotagaeri janta othapyaakiininta inkaare. Ari ipiyotawentapaakari oshekini atziri. Ikanta Jesoshi iñaawakirira roshekitapaaki atziri, rotetanaka pitotsiki, rotatsinkakiro eechonkiini niyankyaani inkaare, ijeekanaki iroñaaka rirori. Tema oshekyaantzi atziri ikatziyashitakari othapyaaki. 2 Ari riyotaayitakirini oetarikapaeni, eejatzi roshiyakaawentayitakironi okaatzi ikenkithatakotayitzirini. Ikantakiri iroñaaka:

3 —¡Pikemena! Riyaatanaki pankiwaetatsiri janta rowaneki rookakitero okithoki teriiko. 4 Ari rookakitapaakiro okithoki teriiko. Eenitatsi apaanipaeni ookakitapaenchari awotsiki. Ikanta ipokapaaki jenokiweripaeni, rowapaakawo okaatzi rookakitawitakari irika shirampari janta awotsiki. 5 Eenitatsi paashini pariyapaentsiri okithoki janta mapipookiki, tee oshenkaawitapaaka, intsipaete oshookawitanaka. 6 Ari ijenokitapaaki oorya, roojatzi ojampiyashitantanaka. Tee oparithaperotzi, rootaki okamantanakari. 7 Opariyapaaki paashini okithoki kitocheemashiki. Okanta oshookawitanaka, okimotatawitanaka. Omaanta anaanakiro oshookanaki kitochee rootaki kaari okithokitantanaka. 8 Paashinipaeni okithoki opariyapaaki kipatsiperoki kameethari. Oshookanaki, okithokitanaki. Apaanipaeni okithokitanaki okaatzi 30. Paashinipaeni okithokitanaki okaatzi 60. Eejatzi paashinipaeni okithokiperotanaki okaatzi 100. 9 Pikoyirika piyotakotero okaatzi nokenkithatakaakimiri paapatziyena iroñaaka.

10 Jateeyaneeni atziripaeni ikaatzi piyotawentakariri Jesoshi, eeniro itsipateeyanaarini Jesoshi apaanipaeni aapatziyariri eejatzi riyotaanewopaeni, riyaatee pankotsiki. Ikanta rojampiteeyakirini rirori, ikanteeyakirini:

—Iyotaantatsiri, ¿oetaka poshiyakaawentakiri inkaaganki okaatzi pikenkithatakiri?

11 Ikantakiri Jesoshi:

—Pamine, iroñaaka nokamantemiro eerori kaari piyotawita: aritaki piyotakiro tsika ikantari Pawa reewawenantzi. Riroma paashinipaeni atziri, eerowa nokantziri rirori inta noshiyakaawentashitayityaanarini.

12 Irintapaeni atziri rirotaki aminawitachari, tee iñeemaetawo okaatzi nantziri. Eejatzi rirotaki kemijantawitanari, teemaeta ikemathatziro oetarika nokantawitakariri. Rootaki kaari rookantawo okaatzi rantayitzirinira kaari kameethatatsi, eero ipeyakotzimaetanari Pawa rantziri.

13 Eejatzi ikantakiri:

—¿Tema pikemathatawakiro eeroka okaatzi noshiyakaawentakiri inkaaganki? Aririka napiitakimiro noshiyakaawentayitemironi, eerowa piyotakotawakiro eejatzi.

14 Riraga pankiwaetatsiri okithoki rirotaki oshiyakariri iyotaantzirori iñaani Tajorentsi. Rowaga okithoki oshiyakawo iñaani. 15 Rowaga

awotsi opariyantapaakari apaanipaeni okithoki oshiyakari atziri kemawitawakawori iñaani Tajorentsi, omaanta riraga Jatanaashi ipokapaaki imanimotakaapaakiri: tee raapatziyanaana. 16 Eejatzi iroka pariyapaentsiri mapipookiki, rootaki oshiyakaawentachari apaanipaeni atziri kemawitawakawori iñaani Pawa, intsipaete iroñaaka ikimoshirewentawitanakawo. 17 Pankirentsi okaatzi kaari tzimaperotatsi oparitha, intsipaete okamanaki. Iroka roshiyakawo riraga atziri ikemijantawitaka roojatzi rowashironkagaetakiri, aririka ikijeetakiri. Rootaki intsipaete rookantanaawori ikemijantawita. 18 Rowaga kipatsi kitocheemashiteentsiri oshiyakaawentziri kemathatawitawakawori iñaani Pawa Tajorentsi, 19 omaanta ikenkithashiryaapiintziro jeekayitatsirini jaka kipatsikika, ikimoshirewenteeyironi rashitayitarini. Eekiro ikowanakitzi rashaagawotya, oetarikapaeni, rootaki rookantaawori ikemijantawita. 20 Omaanta iroka kameethari kipatsi oshiyakaawentziri kemaperotawakirori iñaani Tajorentsi. Aritaki raapatziyaperotakawo, eejatzi raapatziyakaaperotakari paashinipaeni atziri. Apaani raapatziyakaakari 30, paashini raapatziyakaakari 60, paashinipaeni raapatziyaperotakaakari 100.

Roshiyakaawentakiniri Jesoshi ootamentotsi
(Rk. 8.16-18)

21 Eekiro riyaatatzi ikantakiri Jesoshi:

—Akowakirika ootakotya ¿arima owakiri ootamentotsi kowitziki inthomaenta? ¿Arima amanakiri ootamentotsi? ¡Eero! Tema akowatzi oyeri ootamentotsi jeñokiini okoñeetyaantyaari aminanteeyaarini maawaeni. 22 Okimitaka iroka iinja okoñaatanaki maawaeni amanayitawitarini iroñaaka riyoteeyanakironi maawaeni okaatzi anteeyakirini. 23 Pikoyirika piyotero kameetha, ari pikemaperotawakiro iroka nokamantakimiri.

24 Paashini ikantakiri eejatzi:

—Pikenkithashireeyawo iroka pikemakiri. Aririka eechonkiini paapatziyawakyaawo nokamantzimiri, ari eechonkiini piyotawakiro. Aririka osheki paapatziyaperotawakyaawo, ari osheki piyotawakiro, niyotaaperotakimiri. 25 Riraga aapatziyawakawori niyotaakiriri, eekiro niyaatatye niyotaaperoteri. Riraga kaari aapatziyawakawori nokamantawitakariri, eero riyotzi oetarika, tema ipeyakotakiro eechonkiini riyowitari.

Roshiyakaawentziniri Jesoshi okithoki shookatsiri

26 Eejatzi ikantzi:

—Tema ipinkathariwenteeyakaeni Tajorentsi. Roshiyakari atziri jatatsiri rowaneki ipankitziro okithoki. 27 Imaapiintzi tsiteniriki, ikakitapiintzi kitejiriki. Shitowathowatanaki iwankiri, okimotatanaki. Tee riyotakotzimaetawo tsika okanta oshookantakari. 28 Oshookaki kipatsiki: eewatanaki othowaki, roojatzi owaatotantanaka, roojatzi owathatantanaka. 29 Aririka ojampatanaki okithoki, ichekakoetero, tema monkaatapaaka rowiitanteetyaawori.

Roshiyakaawentziniri moshitaaja
(Mt. 13.31-32; Rk. 13.18-19)

30 Eejatzi ikantzi Jesoshi:

—¿Tsika nokantemirorika noshiyakaawentemiroka tsika ikanta Tajorentsi ipinkathariwenantzi? ¿Tsika akanteroka akenkithatakotantyaawori? 31 Oshiyakawo okithoki moshitaaja. Omaanta rowaga okithoki, tee okimitawo paashinipaeni kithokitatsiripaeni: okaerikitziini kameetha. 32 Aririka apankitero, oshookanaki. Okimotatanaki, anaayitanakironi paashinipaeni pankirentsitayitatsirini. Antawotayitanakini owaempekipaeni, aritaki raampeyakyaawo shiwankitayitatsirini.

33 Aritaki ikantapiinta Jesoshi, roshiyakaawentapiintziniri atziri riyotaantyaariri iñaani Tajorentsi. Aririka eechonkiini ikemakiro, ari eechonkiini riyotakiri: oshekirika ikemawakiro, ari osheki riyotakiri. 34 Riyotaantariri tema roshiyakaawentapiintziniri. Omaantakya riyotaanewo, ithotyaagaeyakinirini riyotaaperoeyakirini.

Romaerintakiro riraga Jesoshi tampyaa
(Mt. 8.23-27; Rk. 8.22-25)

35 Itziroryaanaki oorya, ikantziri Jesoshi riyotaanewopaeni:

—Thame amontyaanee intatsikeronta inkaare.

36 Roojatzi riyaatapithatantanakari ikaatzi piyotawentakariri.

Ari ijeekaki Jesoshi rirori pitotsiki. Roteteeyapaakani riyotaanewopaeni roojatzi imontyaakotantanaka. Eejatzi imontyaakotanaka apaanipaeni atziri ikaatzi piyotawenteeyakaririni, ikinakoeyanakini paashiniki pitotsi. 37 Imontyaakomintheeyani ari omapokashitakari niyankyaani inkaare antawo tampyaa. Antawo otamakaari, otetaatapaaka pitotsiki roowiteenchami itsitsiyakotemi. 38 Omaanta imaatzi Jesoshi rirori janta opataki pitotsi, rotziitotaka. Ikaemanakiri iroñaaka riyotaanewo, ikantziri:

—¡Iyotaanari! ¡Aritaki pimaaki! ¡Rooteentsi apiinke!

39 Ari ikaakakiri Jesoshi, ipiriintanaka, ikaemakotakiro tampyaa, ikantziro:

—¡Aritaki pitampyaataki!

Ikantziro eejatzi inkaare:

—¡Pimaerite!

Okanta iroñaaka tampyaa awijanaki, maeritanee inkaare. 40 Roojatzi ipithokashitantanakari Jesoshi ikantanakiri riyotaanewopaeni:

—¿Iitaka pithaawantari? ¿Tekirama pameentaperotana naaka?

41 Tema antawo ithaawaeyanakini riyotaanewopaeni, tekatsi ikanteeyanakini. Okanta ojamaniityaaki, rojampitawakagaa, ikantawakaeyani:

—¿Ninkama irika, romaeryaantakawori tampyaa, eejatzi romaeryaantakawori inkaare? ¿Rirotakima Tajorentsi?

5

Rookakaakowentakiri Jesoshi shirampari ikyaantashiretari kamaari
(Mt. 8.28-34; Rk. 8.26-39)

1-2 Rareetakaakari Jesoshi intatsikeronta inkaare, ari rareetakaapaakari iipatsiteki karaarajatzi. Ro raatakoeyapaakani kipatsiki. Intsipaete iñaawakiri Jesoshi shirampari kyaantashiretariri kamaari. Ishiyashitawakari Jesoshi ipoñaaka janta kitataarewontsimashiki, 3 ari ijeekawaetzi rirori. Tema tekatsi aaweerini oojoterini karenathakira.

4 Okantawitaka roojotantawitapiinteetariri kijothari rakoki, eejatzi
iitziki, omaanta itzimpejakopiintayitakini. Tekatsi monkaatzityaarini
ishintsini. 5 Ikantatyaani, riyaatapiintzi tonkaariki. Ikaemakaemat-
apiintzi, itowaetapiinta mapikipaeni. Tema ishinkiwentakaakari iya-
maarite.
6 Riraga shirampari iñiitawakarira inteena ipokaki Jesoshi,
ishiyashitakari rareetapaakari, rotziwerowashitapaakari, ipinkathat-
apaakiri. 7-8 Ikanta Jesoshi, iñaawakirira shirampari ikyaantashiretariri
kamaari, icheraakotawakiri, ikantziri:
—¡Kamaari, pookaneeri shiramparira!
Irika shirampari, antawo icheraanaki ikantakaakarira iyamaarite,
ikantanaki:
—¿Iitaka poñaashirenkantanari? Eeroka Jesoshi, itomi Tajorentsipero.
Nokantemi iroñaaka eero powashironkaana.
9 Roojatzi Jesoshi rojampitakiri irika kamaari, ikantakiri:
—¿Tsika piitaka?
Rakanakiri kamaari, ikantzi:
—Nowaero Oshekyaantzi. Rootaki noetantari, tema osheki nokanta
nojeekantari irika shirampari. 10 Teera nokoyi potyaantena naakapaeni
paashiniki kipatsi.
11 Ari ijeekaki eejatzi janta oshekyaantzi chaancho tonkaariki, ikaatzi
2.000, rowawaeteeyani. 12 Ikantanaki kamaari, ikantziri Jesoshi:
—Ari nokoyi potyaantena janta chaanchoki, nojeekanteeya-
paakyaarini inthomaenta.
13 Ari ishinetakiri. Rookaeyaneerini shirampari,
ishirinkashiteeyanakarini chaancho, ikyaanteeyapaakarini. Roojatzi
ishiyeeyanakani riraga chaanchopaeni impeetaki, ari ithonkaeyakani:
ipiinkaeyapaakini inkaareki pooo, pooo, pooo.
14 Ikanta irikapaeni shentziriri chaancho, iñaakirowa okaatzi awi-
jeentsiri, antawo ithaawaeyanakini iroñaaka. Shiyeeyanakani, ikanta-
paakiri ikaatzi jeekaeyatsirinipaeni okaakinira. Intsipaete antetanaka
ñaagantsi. Pokaeyanakini atziripaeni ramineri iitarika awijimotakiriri
chaancho. 15 Riyaatashiteetakiri Jesoshi, iñeetapaakiri riraga shiram-
pari ijeekantawitari kamaaripaeni. Ijeekaki ikithaataawo iithaari,
kameethatanee. Tema iñeetapaakirira, antawo ithaawanteeyapaakarini.
16 Ikanta irikapaeni ñaakiriri inkaaganki Jesoshi okaatzi rantakiri, ikan-
teeyawakirini paashinipaeni atziri owakira pokapaentsiri okaatzi aw-
ijeentsiri inkaaganki. Ari okaatzi ikantawakiriri tsika ikanta iñaakiri
ipiinkantakari chaanchopaeni. 17 Ikanta ikemaeyawakinira atziripaeni,
ikanteeyakirini:
—Jesoshi, iroñaaka tee nokoyi pipokimotena nonampiki, pipiyanaki.
18 Ikanta ikemawakira Jesoshi, roojatzi rotetanaa pitotsiki. Ikantaw-
itawaari iroñaaka irika shirampari rookakiniri iyamaaritepaeni,
ikantziri:
—Jesoshi, nokoyi noyaataneemi.
19 Rakanakiri Jesoshi, ikantanakiri:
—Eero poyaatana, piyaate pinampiki tsikarika ijeeki pinampijatzi-
paeni. Pikantapaeri maawaeni okaatzira awijimotakimiri. Pikanta-
paeri eejatzi: “Ineshironkatakina Nowinkatharite”.
20 Ikemawakirira irika shirampari, roojatzi riyaatanee janta inampiki.
Ikantakiri inampijatzi eejatzi riyaataki maawaeni paashiniki nampitsi

janta iipatsiteki oetachari Tekaaporishi. Ikantapaeri osheki atziri okaatzi awijimotakiriri.

Ikanta ikemaeyawaerini ikenkithawaetapae, osheki itzimaetyaashiiyanakani.

Retsiyatakotziro Jesoshi jokaatzirori iraa
(Mt. 9.18-26; Rk. 8.40-56)

21 Ikantanaka imontyaanaka Jesoshi intatsikeronta inkaare. Ipiyoeyakaninta osheki atziri janta othapyaakiini. 22 Rareetapaaka shirampari iwaero Jaero, riraga jewatakaayitziririni ijoriiyotzinkaritepaeni janta pankotsiki ipiyotantapiintarira. Iñaapaakiri, rotziwerowashitapaakari Jesoshi riwethatantapaakariri Jesoshi. 23 Ikantaperotapaakiri:

—Rooteentsi okame nishintyo. Pipoke pipampitakitero awijakotantaneeyaari roori, eero okamanta.

24 Ari royaatanakiri, roojatzi royaatayitanakirini osheki piyotawentariri, rawitsinaawakaanaka. 25 Ari okaataki tsinani jokaatzirori iraa, okaatakotaki 12 ojarentsi. 26 Osheki raawinteetawitakawo, thonkapaaka oorikite omaanta eekiro iyaatatzi ojokaatziro iraa. 27-28 Okemaki ikantakoeyirini Jesoshi: “Osheki retsiyatakotantzi”. Ojatekanakari oyaateeyiriririni okinapaaki itapiiki. Okenkithashiryaanaka: “Aririka nopampitziteri imaatha, aritaki netsiyatakotee”.

Ari opampitzitawakiri imaatha, kaatakotanee ojokaatziro iraa. 29 Okemawakitya tsinkaririri, awijakotanee. 30 Eejatzi rirori intsipaete ikemashitawakawo itajorenka. Ari ipithokashitanakari oyaatziriri, ikantziri:

—¿Ninkama pampitzitakinawori nomaatha?

31 Rakanakiri riyotaanewo, ikantanakiri:

—Tema piñiiri roshekitaki oyaatayitzimirini. Rawitsinaayitakimini. Eekiro pikantatzi: “¿Ninkama pampitzitanawori nomaatha?”

32 Raminaminayitanakini ikoyi iñeeri pampitzitakiriri imaatha. 33 Roori tsinani, osheki othaawanaki ompetatanaka, tonki, tonki, tonki. Iyotaki awijakotanaki. Otziwerowashitapaakari, oñaaperotantariri. Othotyaakiro okantaperotakiri maawaeni. 34 Ikantziro:

—Tsinani, pameentakina, rootaki petsiyatakotantaari. Iroñaaka piyaate, pikimoshiretee. Tema etsiyatakoteemi.

35 Tekiraata ithonkiromi ikenkithawaetakayiro, ipokaeyapaakini ronampiripaeni riraga Jaero. Ikantapaakiri:

—Kamanaki pishinto. ¿Iitaka poñaashirenkantariri irika iyotaantatsiri?

36 Ikemawakiro Jesoshi iroka ikantapaakiriri. Ikantziri:

—Jaero, eero pikantashiryaashita, inta pameentena naaka.

37 Tekatsi ishinete oyaatanakirini, inta ishinetakiri riraga Peetero, Jantyaako itsipatanakari rirentzi Jowa. 38 Roojatzi rareeteeyapaakani ipankoki Jaero. Iñaapaakiri atziripaeni: ikaemaeyakini, rowashiretakoeyakawoni, riraakoeyakawoni. 39 Ikyaapaaki, ikantapaakiri:

—¿Iitaka pikaemakotantawori? ¿Iitaka piraakotayitantaworini? Tee okamaperotzi ewankawo, omaashita.

40 Ishirontawenteeyawakarini, roojatzi roemishitowaeyapaakirini. Raanakiri iri eejatzi iniro, eejatzi riyotaanewopaeni, ikyaashitapaakiro janta omaryaakanta ewankawonta kamawiteencharira. 41 Roerikawakotapaakiro. Ikantziro rashi ipaanteki:

—Tarita komi.

(Akantziri aaka apaanteki: “Ewankawo, pañaagae”.) 42 Roojatzi
añaantanaa, opiriintanaa, sherok, anashitanaa. Okaataki ojarentsite
12, rootaki omatantaari anashiwaeta. Rotsikanateeyanakawoni os-
heninkapaeni. 43 Ikantaperotziri rirori:
—Eerowa pikamantayitzirini atziri okaatzi piñaakiri nantakiri. Ari
iroñaaka pipero owanawo.

6

Riyaataki Jesoshi Najareeteki
(Mt. 13.53-58; Rk. 4.16-30)

1 Roojatzi riyaatantanaa Jesoshi, areetapaa inampiki rirori. Roy-
aateeyeerini riyotaanewo. 2-3 Roojatzi kitejiri imakoryaantapiintari,
riyotaantapae janta pankotsiki ipiyotantapiintarira joriiyopaeni. Rot-
sikanatawakari osheki kemawakiriri. Itheenkaeyakirini Jesoshi, ikan-
teeyini:
—Tema rirotaki asheninkapero aari. ¿Tsika ipoñaakaakawoka iroka
riyotaantziri? ¿Tsika ikantakari itajonkantayitantakarini? ¿Kaarima
irika wetsikapiintzirori jeekamentotsi? Rirotaki otomi Mariiya, tema
rirotaki rirentzipaeni Jantyaako, Josee, Joorashi, eejatzi Shimo. Eejatzi
ritsiropaeni, tema ojeekimoteeyakaeni jaka.
4 Ikantzi Jesoshi:
—Iñaaperoeyakirini atziri kamanantzirorini iñaani Tajorentsi. Omaanta
rirorika kamanantawityaawoni inampijatzi osheki itheenkiri.
5 Kyaaryo inampiweri itheenkaeyakirini riraga Jesoshi, rootaki kaari
itajonkantapiinanta janta inampiperoki. Apatziro ipampitayitzirini
apaanipaeni mantsiyatzinkari, retsiyatakotayitzirini. 6 Omaanta tee
raapatziyeeyarini inampijatzi, rootaki rotsikanatantanakari riraga Je-
soshi, ikenkithashiryaaka: “¿Iitaka kaari raapatziyeeyantanani?”

Rantayitzirini riyotaanewopaeni Jesoshi
(Mt. 10.1-15; Rk. 9.1-6)

Ikinakinayitanakini Jesoshi nampitsikipaeni, riyotaantayi-
tanakini. 7 Eejatzi riyoyaakiri riyotaanewo 12. Imatakaakiri
rowawijaakotantyaariri kyaantawitariripaeni kamaari. Roojatzi
rotyaanteeyakirini; itsipatawakaanteeyanakarini, apitepaeni
riyaatayitanakini nampitsikipaeni. 8 Ikantaperotawakiri:
—Aririka piyaatanaki, tekatsikya paanaki. Eero payi poyaari, eero
payiro pithaate. Eejatzi eero payi piyorikite. Omaantakya paanaki
pikotzi. 9 Eejatzi pijapatotanakya, omaanta eero paanaki paashini
pimaatha.
10 Eejatzi ikantawakiri:
—Tsikarika pijeekapaaki, aritaki pijeekaarikotapaaki, roojatzi
piyaatantakya paashiniki nampitsi. 11 Eerorika raakameethateeyawaki-
mini janta nampitsiki, eejatzi eerorika ikemijanteeyawakimini, ari
pishirinkanaki potekakontatanakya piitzikira riyotantyaari eero
pipiyashitari eejatzi. Omaanta ari rowashironkaakiripa Tajorentsi
iinja.
12 Ari riyaateeyanakini riyotaanewopaeni. Ikamanteeyakirini atziri-
paeni:
—Pikenkithashiryagaeya, eero pantapiintziro eejatzi kaari
kameethatatsi, inta pookaero.

13 Rowawijaakoeyakirini osheki kyaantawitariri kamaari. Ijeetantayitakarini oyeenka oriiwo osheki mantsiyaripaeni, retsiyatakoeyakirini.

Riraga Erooreshi rowamaakaantakiri Jowa kaawoshitantatsiri.
(Mt. 14.1-12; Rk. 9.7-9)

14 Osheki kemakoeyiririni Jesoshi, rootaki ikemakotantakariri eejatzi pinkathari iitachari Erooreshi. Ikantayitzini atziripaeni:

—Rirotaki Jowa kaawoshitantatsiri, kamawiteenchari: piriintanaa. Rootaki ipiriinantari itajorentsitzira.

15 Eenitatsi paashini kantayitawitacharini:

—Rirotakirika Iriiyashini: piriintaachari.

Paashini kantayitatsirini eejatzi:

—Rirotaki kamanantzirorini iñaani Tajorentsi. Roshiyaari kamanantayitzirorini iñaani Tajorentsi paerani.

16 Ikemakotantariri riraga Jesoshi, ikantzi Erooreshi:

—Rirotateekityaami Jowa. Nochekakaantawitakari ikentsiki omaanta piriintanaa eejatzi.

17-19 Ari paerani Erooreshi raapithatakiri rirentzi iina. Iita rirentzi Jiripi, ro iinantawitarini, Eroriiyashi.

Riraga Jowa ikantapiintawitakari Erooreshi:

—Tee okameethatzi paapithateri pirentzi iina.

Okijanakiri Eroriiyashi, okowaperotaki owamaakaanteri, omaanta tee ikoyi riraga oemi. Osheki oñaashirenkapiintakiri, rootaki raakaanantakariri Jowa, romonkyaakaantakiri omonkyaagamentotsiki. 20 Ipinkathatawitakari riraga Jowa, riyotziri ikameethaperotzi, raapatziyaperotari Tajorentsi. Rootaki kaari ikowanta rowamaakaanteri. Tema ithaawakaawitatyaari Jowa, ikenkithatakaapiintziri. Raapatziyawitawo ikantziriri Jowa, omaanta tee riyotzi tsika ikantya. 21 Monkaataka kitejiri ikoñaatantakari paerani Erooreshi. Rowakagaeyakarini osheki inashitayitacharini jewatatsiripaeni karireeyajatzi. Rootaki kitejiri owamaakaanantakyaariri rowaga Eroriiyashi Jowa. 22 Okyaapaaki ishinto roori janta rowaeyaninta opirantakotapaakiri. Iñaaperotawakiro kameetha riraga Erooreshi eejatzi itsipateeyarini. Ikantziro ewankawo:

—Pikowakotena iitarika pikoyiri. Aritaki nopakimi. 23 Iñaakina Tajorentsi, riyotzi eero namatawitzimi. Oetarikapaeni pikowakotakinari, aritaki nopakimi. Pikowakirika nopagaantemi noepatsite, aritaki nopakimi kashetani.

24 Shitowanee roori, ojampitapaakiro iniro:

—¿Oetaka nokowakoteriri?

Akawakiro roori:

—Ro pikowakoteriri iito Jowa kaawoshitakotziriri Tajorentsi.

25 Intsipaete opiyashitanaari pinkathari. Okowakotapaakiri, okantziri:

—Nokoyi iroñaaka pipakotenawo piratoki iito riraga Jowa.

26 Osheki rowashiretanaka. Tema aritaki ikantakiro inkaaganki: “Eero namatawitzimi”. Eejatzi ikemaeyawakirini maawaeni itsipateeyakarini. Tee iroñaaka ikowae ramatawitero. 27 Ari rotyaantakiri owamaantatsiri, ikantawakiri:

—Pamakinawo iito Jowa.

Ari riyaatanaki janta romonkyaakirinta, ichekapaakiri ikentsiki.
28 Ramakotakiro piratoki iito, ipapaakiro ewankawo. Roori, owaakiniro
iniro. 29 Ikemakotakiri riyotaanewoni Jowa, ari riyaatashiiyakirini.
Raaneero iwatha ikitatero.

Rowakaakari irira Jesoshi osheki atziri
(Mt. 14.13-21; Rk. 9.10-17; Jowa 6.1-15)

30 Paashini kitejiri ipiyayitaani riraga rotyaantanewo Jesoshi.
Ikanteeyapaakirini maawaeni rantayitakirini. Eejatzi ikan-
takoeyapaeroni maawaeni riyotaanteeyakirini. 31 Osheki atziri
piyotawenteeyapaakaririni Jesoshi. Apaanipaeni jatayiteeni, eekiro
ipokatzi paashini, rootaki kaari imatanta rowaeyaani rirori eejatzi
riyotaanewo. Ikanteeyakirini irirapaeni:

—Thame ayowaeyanakini, aate janta tekatsinta atziri amako-
ryaawakiita eechonkiini.

32 Roojatzi riyaateeyanakini, ikinakotanaki pitotsiki. 33 Omaanta
iñeeyawakirini oshekini atziri, riyoteeyanakirini tsikarika
riyaate. Ipoñaayitanakani ipankokipaeni, ishiyashitanakari,
ishirethapyaatanakawo othapyaakini. Ranaakoeyakirini rirori,
royaapaakiri. 34 Imitaanaki riraga Jesoshi eejatzi riyotaanewopaeni,
iñaapaakiri osheki oyaakiriri. Roojatzi osheki retakoshiryaapero-
tapaakari roshiyakaantapaakiri owisha kaari ishenteetzi. Osheki
riyotagaeyapaakirini oetarikapaeni. 35 Roojatzi itsiteniityaanaki oorya.
Ipokashitapaakiri riyotaanewopaeni, ikantapaakiri:

—Iroñaaka ajeekaki jaka tekatsi pankotsi, tekatsi owanawontsi. Ee-
jatzi itsiteniityaanaki oorya. 36 Okameethatzi potyaanteeyerini atziri
riyaateeta owantsiki, nampitsikipaeni. Ramanantapaente rowanawo.

37 Rakanakiri Jesoshi, ikantziri riraga riyotaanewopaeni:

—Piperiita eeroka owanawontsi.

Ikantawakiri riroripaeni:

—¿Pikoyima niyaate namanantakite owakagaeyaaririni atziripaeni?
Osheki opinata: eero imonkaata koriki.

38 Ikantawakiri:

—¿Tsikama okaatzika owanawontsi? Piyaate, paminakitero.

Ari iñaakitziro, ikantapaeri:

—Apatziro apawakooni okaatzi paa, eejatzi apite mereto.

39 Ikantawakiri:

—Poejeekiri atziripaeni jaga katawomashiki. Pipiyoteeyerini, eejatzi
pinashiteeyakyaarini.

40 Ari ipiyoteeyakirini, ijeekaeyanakini. Apaanipaeni piyoteenchari
ikaatzi 100 atziri, rinashitaka paashinipaeni piyoteenchari ikaateeyini
50. Eenitatsi osheki paashinipaeni piyoteenchari. 41 Ari raakiro riraga
Jesoshi paa eejatzi mereto, raminanaki jenokinta, ikantziri Iriri:

—Ariwee, Pawa, eerokataki pakinawori iroka noyaarika.

Ikagaakiro paa. Ipayitakirini riyotaanewopaeni roshirinkakiniri
piyoteenchari. Eejatzi mereto, royiitakiniri maawaeni atziri, 42 ari
rowaeyakani. Ikemaeyanakani, tee ithonkanakiro owanawontsi.
43 Raayiteeroni tzimagaantapaentsiri, riyeekiteeyironi kantziriki
okaatzi 12. 44 Ikaateeyini owaenchari 5.000 shirampari, eejatzi
tsinanipaeni, eejatzi eentsipaeni.

Ranashaatawo irira Jesoshi inkaare

45 Roojatzi rotyaantakiri riraga Jesoshi riyotaanewo, ikantziri:
—Thame potetanakya pitotsiki. Peewateeyenani intatsikeronta inkaareki, janta Wetheeraki: notyaanteeyeriniita ipankokipaeni irika piyoteenchari.
—Jee, ari.
46 Ikanta riyaatanaki atziripaeni roojatzi riyaatanaki riraga Jesoshi tonkaariki, ikenkithatakayiri Tajorentsi 47 Tsiteniriki eekiro oepiyakotziri tampyaa. Ari iniyankitakotanaki inkaareki riyotaanewo, omaanta eeniro ijeekaki rirori apaniroeni tonkaariki. 48 Ikanta iñaakiri riyotaanewo, ikomakomateeyawitanaawoni riyotakiri makoempekitapaaki. Ari riyaatashitanakiri rirori. Ranashaatanakawo inkaare, tee itsitsiyi. Roowiteenchami rawijanakirimi 49 roojatzi iñeeyantawaarini, ranashaatapaakawo inkaare. Iiteeyawitawakarini peyari. Ari ikaemaeyanakini:
—¡Eeeee! ¡Kaakitaki peyariwee!
50 Ari iñeeyawakirini maawaeni. Ithaawaeyanakini. Intsipaete iñaanatapaakiri rirori:
—Piweshireeyanakyaani. Naaka pokatsi. Eero pithaawantana.
51 Rotetapaaka pitotsiki itsipateeyapaakarini roojatzi opeyantanaa tampyaa. Riweshiryaawentari eejatzi osheki rotsikanateeyanakarini. 52 Iñeeyawitakarini inkaaganki itajonkiro paa omaanta tekira ikenkithashiryaakoperotari irira rirotaki Tajorentsi. Tema eeniro okijotzimoneentakiri rajankane.

Rantayitzirini Jesoshi janta Jenejareeteki

53 Imontyaantanakawori, rareeteeyapaakani Jenejareeteki. Raatakoeyapaakani. 54 Rayiiteeyapaakini, intsipaete riyoteeyawakirini atziri. 55 Ishiyashiteeyawakarini. Ramakoeyakinirini mantsiyatzinkaripaeni ishitashiki, janta ijeekapaakira Jesoshi, aritaki janta raakotanakiniri. 56 Ikinakinayitzini owaaninikipaeni nampitsi, nampitsikipaeni antawo, eejatzi owantsikipaeni. Tsikarika ikinayitzini Jesoshi ipiyotayitakinirini mantsiyaripaeni. Royiitakinirini niyanki nampitsiki, ikanteeyawakirini:
—Pishineteenawo nopampitzitawakimiro opatziyaakiki piithaari.
Ari rawijakoeyaneeni maawaeni pampitzitawakiriri iithaari.

7

Rameteeyarini joriiyopaeni
(Mt. 15.1-9)

1 Ikanta ipokapaaki warijeeyopaeni, eejatzi apaanipaeni iyotaantzirori Iwaperite Tajorentsi, ipoñaaka Jerojareeki. Ipiyotawentapaakari Jesoshi. 2 Iñagaeyapaerini riyotaanewo, rowaeyani tee ikiwawakota: tema tee ikiteshiretzi. Ikanteeyini: “Aririka oyaa, ityaawo akiwawakotya akameethashiretantyaari”. 3 Riraga warijeeyo rameteeyawoni rootzimateentsirika roya ikiwawakoperota. Tema rameteeyawoni maawaeni joriiyopaeni. Rooma eerorika ikiwawakota eero royiita. Imonkaatayitzironi riyotaantapiintzirini itakaantaworini. 4 Aririka ipoñagaeya janta nampitsiki niyanki, eerorika ikiwawakoperotapaa eero rowa paa. Eejatzi imonkaatashitayitakawoni osheki oetarika riyotaayitziririni

atziripaeni. Ikiwapiinteeyironi iwajoni, iwachakate, iyotsironakite; maawaeni. 5 Ari rojampiteeyapaakirini Jesoshi:

—¿Iitaka kaari imonkaatantawo piyotaanewo riyotaantayitzirini itakaantaworini? Irika iroñaaka owaencharika tee ikiwawakota ipeyakotakiro okantziri kaminagaantsi: eeniro rantani. 6 Ikantanakiri Jesoshi:

—Osheki pamatawitantayitzini, tema poshiyakaawaetashita paapatziyari Tajorentsi. Aritaki ikamantakotzitakimini paerani Iseeyashi. Rojankinatakini, ikantzi: “Irika atzirika ikantawaetashiteeyakinani: ‘Nopinkathatzimi’, omaanta rajankanekira tee raapatziyaperotana, okimitzimotakina inteena ijeekaeyakini. 7 Ratsipetashitakawo rotziwerowashitana; roshiyakaawaetashita iñaaperotana. Ramatawitashitayitakarini ijoriiyotzinkaritepaeni: ikantawitari iroka riyotaawitariri kimiwitaka rootaki Iwaperite Tajorentsi”. Kyaaryootaki iroka ikantzitakarini Iseeyashi.

8 Eejatzi ikantziri Jesoshi:

—Pookanakiro ikaminaawitzimiri Tajorentsi, inta paapatziyashitanakawo riyotaanteeyirini atziri. 9 Aritaki pitheenkakiro ikaminaawitzimiri Tajorentsi, inta pikowashitaka pimonkaatero riyotaantayitzirini itakaantaworini. 10 Tema ikantziri Moeseeshini: “Otzimatye pipinkathateri piri eejatzi piniro”. Eejatzi ikantzi: “Riraga Tajorentsi ikantakotziri akawaantetziriri ashitariri eejatzi riniro: ‘Okameethatzi rowamagaeteri’ ”. 11 Omaanta pikantashitapiinteeyawitarini atziri: “Aririka pikashiyakayeri Tajorentsi piyorikite, ari pipaperoteri. Rashironkaawaetyaarika piri, piniro, pikanteri: ‘Eero nomatziro nopemiri koriki: irika *koriwaka*, tema nokashiyakaakiri Tajorentsi noorikite noperiri’ ”. 12 Aritaki iroñaaka tee pishinetziri ajoriiyotzinkaritepaeni retakotaneeyaari iriri, riniro. 13 Pikowakaakiri raapatziyawo piyotaapiintziriri, omaanta piyotaakiri itheenkakiro ikantziri Tajorentsi. Aritaki pikantapiintari: pookakaayitzirini ajoriiyotzinkaritepaeni raapatziyawowa Iwaperite Tajorentsi.

Ikamantakotziro Jesoshi owaariperotzirori ashire (Mt. 15.10-20)

14 Rapiitakiro ikaemaeri riraga Jesoshi piyoteeyeencharini ikanteeyirini:

—Pikemaperoeyenani maawaeni. Nokoyi pikemaperotena nokantemiri. 15 Okameethatzi owaeyaawoni oetarikapaeni, eero añiiro antani: tekatsi okantero owanawontsi ashire. Omaanta aririka pikenkithashiryaakotyaawo kaari kameethatatsi, eejatzi piñaawaeterorika kaari kameethatatsi, rootaki owaariperoteroni pishire. 16 Eerokapaeni kemayitakirorini okaatzi nokantakimiri, pikenkithashiryaakotyaawo.

17 Ithonkakiro riyotaakiri eejatzi rookaneeri piyotawentariri, roojatzi ikyaapae pankotsiki Jesoshi eejatzi riyotaanewopaeni. Rojampitapaeri irira:

—¿Oetaka poshiyakaawentziniriri inkaaganki?

18 Ikantawakiri:

—Eejatzi eeroka, ¿tee pikemawakina inkaaganki? Oetarikapaeni owayityaarini okameethatzi, eero añiiro antani. Tema piyotawakiro.

19 Rooma eero omatziro owaariperotziro ashire, inta iyaataki asheetoki,
roojatzi ashitanteeyawori.
Rootaki riyotaayitziririni okameethataki oetarika rowaetari.
20 Eejatzi ikantziri:
—Omaanta pikenkithashireerorika kaari kameethatatsi, eenitatsi
pantani. 21 Rooma pikenkithashiryaakaworika pajankaneki
pantero kaari kameethatatsi, rootaki panantyaawori maawaeni:
pishirontyaawo tsinani kaari payi, pishirontyaari shirampari
kaari payi, pikoshite, powamaante, 22 osheki pikowaperotero
oetarikapaeni rashitayitarini paashinipaeni atziri, pantero
kaariperoripaeni, pamatawitante, piñaathatantya, piñaawenawaetya
pikowaperote pikimityaari ashaagantzinkari, pikantzimateri
atziri, pikantakaaperotya, tee piyoteeyironi pantero kameetha.
23 Kyaaryo, pikenkithashiryaawo pantero kaari kameethatatsi, rootaki
panantawori: rootaki powariperotantakari.

Retsiyatakoteero Jesoshi ishinto shirojeniishiyajato
(Mt. 15.21-28)

24 Roojatzi riyaatanee Jesoshi Tziiroki. Ijeekapaaki pankotsinentsiki,
tee ikowawita riyoteeterimi. Omaanta tekatsi ikantya imanapithatyaari
atziri. 25 Ojeeki janta tsinani, ikyaantawitakawo ishinto kamaari. Oke-
makotawakiri roori Jesoshi, iyaatashitanakiri, otziwerowashitapaakari.
26 Kaari joriiyo, opoñaaka Shirojeniishiyaki. Okantapaakiri:
—Ikyaantakawo nishintyo kamaari, petsiyatakoteenawo.
27 Roshiyakaawentashitanawo, ikantawakiro:
—Nitawakyaariita nojoriiyotzinkarite netakotyaari. Tee
okameethatzi aapithateeri rowanawo eentsite aperi otsitzi.
28 Roori akanakiri:
—Jee, kyaaryo. Ari ijeekita rirori otsitzi otapinaki raperotayitzironi
rowanawopetokipaeni eentsite.
29 Ikantaneero:
—Jee, kameetha; kyaaryo pikantakiri. Kameetha piyaatee iroñaaka,
awijakotanee pishinto.
30 Opiyanaaga opankoki. Oñaapaero ishinto, omaryaaka omaamen-
toki, awijakotanee, tema yowanee owamaarite.

Riraga Jesoshi retsiyatakotziri matakempitatatsirini

31 Roojatzi rowaagakaantanaari Jesoshi riyotaanewo, ikinanee Shi-
rooki, roojatzi kirinkanta Joriraaniki, roojatzi rareetapaa inkaareki
owaero Karireeya. Ikinanaki ochereeteki intatsikeronta Karireeya
janta Tekaaporishiki. 32 Ramaetapaakiniri shirampari amashitzinkari
inthomaenta ikempita, kaari kematsi eejatzi imajontzitzi. Ikantapaakiri
amiriri:
—Pipampitawakiri, petsiyatakoteeri.
33 Riraga Jesoshi rookaneeri piyotawentariri, apaniroeni
itsipatanakari matakempitari. Romonkyaakiniri rakoempeki
ikempitaki. Reewatakiro rakoempeki, ipampitakiri ineniki.
34 Raminanaki jenokinta, ikenkithatakaakiri Tajorentsi roojatzi
ikantziri ipaante rashi:
—¡Epeta!

Akantziri aari añaaneki: “Piwitaryaaneeya”. 35 Iwitaryaanaa ikemantari. Opeyanaa imajontziwita, kameetheenkatanee iñaawaetanee. 36 Rapiitapiintawitari ikantziri:

—Eerowa pikamantakotana.

Omaanta tee ikemijantaperotziri, eekiro ikamantakotanakitziiri. 37 Eekiro rotsikanateeyanakityaarini Jesoshi. Ikanteeyini atziripaeni:

—¿Iitakakya? Okameethaperotantari rantayitzirini. Imataperotakiro Jesoshi maawaeni rantayitzirini. Kemanee amashitzinkari inthomaenta ikempita, eejatzi riraga majontziwitachari, iñaawaetakagaeri.

8

Rapiiteero Jesoshi roshekyagaero paa
(Mt. 15.32-38)

1 Paashini kitejiri ipiyoteeyakani eejatzi osheki atziri, tekatsi rowaeyaarini. Riraga Jesoshi ikaemiri riyotaanewo, ikantawakiri:

2 —Netakoeyakarini irikapaeni. Ro netakoeyantakaririni 3 kitejiri itsipateeyakinani, tee rowa. 3 Agaeyakirini itashe. Eenitatsi apaanipaeni poñeenchari inteena: aririka notyaanteeyawiteeyarini iroñaaka ipankoki, ari ishipetawathatanaki niyanki awotsiki.

4 Rakanakiri riraga riyotaanewo:

—¿Tsika akantyaaka akemakagaeyantyaaririni paa? Jaka tekatsi atziri jeekatsini.

5 Rojampitakiri:

—¿Tsika okaatzika jeekaentsiri paa?

Ikantzi:

—Okaatzi 7.

6 Ikanteeyakirini piyotawenteeyaririni:

—Pijeekaeyeni katawomashiki.

Raakiro paa, ipaasonkitziri Iriri. Ikagaakiro, ipaeyakinani naaka riyotaanewopaeni, noshirinkaeyakinirini piyoteenchari. 7 Eenitatsi eejatzi mereto apaanipaeni. Ipaasonkiwentakiri eejatzi. Roojatzi ikantziri riraga riyotaanewo:

—Pipaeyerini eejatzi mereto.

8 Roojatzi nowaeyakani, nokemaeyanakani. Naayiteeroni tzimagaantapaentsiri, nowaero kantziriki. Okaatzi yeekitaatsiri 7. 9 Ikaateeyini owaenchari 4.000 shirampari. Roojatzi rotyaanteeyeerini:

—Piyaateeyeeni pipankokipaeni.

Ikowawita warijeeyo iñeerimi Jesoshi itajonkantayitzini
(Mt. 15.39–16.4; Rk. 12.54-56)

10 Itsipateeyanaarini riyotaanewo, roteteeyanaani pitotsiki. Niyaateeyaneeni janta Tarimanootaki. 11 Ari ipokapaaki warijeeyopaeni. Ikijathatapaakiri, ikantziri:

—Ajaatya, pitajonkantayiteni niyotantemiri eerokatakirika Tajorentsi, roojatzikya aririka nomatero naapatziyemi.

12 Osheki okantzimoneentanakari Jesoshi. Ikantzi:

—¿Iitaka ikowaeyantarini maawaeni atziri noñaayeri notajonkante? Kyaaryootaki iroka nokamantaperotemiri, eero noñaayimiro notajonkantayiteni.

13 Roojatzi riyaatakaantanaari riyotanewo, rotetanaa eejatzi pitotsiki.
Riyaatanee, imontyaanaa intatsikeronta.

Ikantziri Jesoshi: "Ramatawitzimikari warijeeyo"
(Mt. 16.5-12)

14 Ipeyakoeyanakironi riyotaanewo raanakiromi rowanawo pitotsiki,
inta apaani paa raanaki. 15 Ikantziri Jesoshi:
—Paamawentyaawo tapiyakaawori paa, rashitari warijeeyopaeni, ee-
jatzi rashitari Erooreshi.
16 Roojatzi ikantawakaanaka, ikanteeyini:
—Tekatsi paa ashi, rootaki ikanantakaeri: "Paamawentyaawo
tapiyakaawori paa".
17 Riyotakotakiri Jesoshi ikenkithashiryaari, ikantziri:
—¿Iitaka pikantawakaantari: "Tekatsi paa ashi"? ¿Iitaka kaari
pikemaperotanta? ¿Iitaka kaari piyotanta? ¿Pikijoshiryaakitzi pa-
jankaneki? 18 Otzimawita poki, ¿iitaka kaari piñaanta? Otzimawita
pikemantari, ¿iitaka kaari pikemanta? ¿Iitaka kaari pikenkithashiryaan-
taawo 19 noshekyaantakawori paa? Okaatawita apawakooni paa,
ikaatzi owakawori 5.000 shirampari. Ari pagaero tzimagaantapaentsiri.
¿Tsikama okaatzi yeekitatsiri kantziriki?
Ikanteeyawakirini:
—Okaatzi 12.
20 Ikantzi Jesoshi:
—Eejatzi paashini, okaatzi paa 7, ikaatzi eejatzi owakawori 4.000.
Pagaero eejatzi tzimagaantapaentsiri. ¿Tsika okaatzika kantziri piyeeki-
takiri?
Ikanteeyirini:
—Okaatzi 7.
21 Ikantziri:
—¿Tekirama iroñaaka piyotawakiro? Tee ro nokenkithatakoteri paa
inkaaganki, omaanta nokenkithatakotzi riyotaantziri warijeeyo eejatzi
Erooreshi.

Retsiyatakoteeri Jesoshi kaari kokichaatatsini

22 Ikantaka rareeteeyanakani Wetheeraki. Ramaetapaakiniri Jesoshi
kaari kokichaatatsini. Ikantapaakiri amiriri:
—Pipampitawakiri ikokichaatantaneeyaari.
23 Ari ikathatanakiri kaari kokichaatatsini, raanakiri othonka-
paakanta nampitsi. Reewakitapaakiri rokiki, ipampitakiri rokiki.
Rojampitakiri:
—¿Kokichaateemi?
24 Raminanee, ikantzi:
—Jee, kokichaawitaana noñaawitaari shiramparipaeninta, omaanta
tee ikoñaataperotzi, ikimitzimotashitakina inchatopaeni ranashiteeyani.
25 Rapiiteeri eejatzi, ipampiteeri rokiki. Roojatzi ikokichaaperota-
nee, etsiyatakotaperotanee. Raminanee, koñaaperotanee maawaeni.
26 Ikantziri Jesoshi:
—Eerowa pikinanee nampitsiki pikamantzirikari atziri oetarika awi-
jimotakimiri. Apatzirokya powaneero pipankoki.

Riraga Peetero riyotakotziri Jesoshi rirotaki Rotyaantanewo Tajorentsi
(Mt. 16.13-20; Rk. 9.18-21)

27 Ikantaka rowaaganaa Jesoshi, itsipatanaari riyotaanewopaeni. Riyaateeyanakini janta Sesareeyaki riwetsikakaantakiri Jiripi. Niyankitanaki awotsiki, rojampitayitakirini riyotaanewo:

—¿Iitaka ikenkithashiryaakotanari atziripaeni? ¿Ninkama naaka?

28 Rakanakiri, ikantanakiri:

—Apaanipaeni aamaayiteencharini eeroka Jowani kaawoshitakotziriri Tajorentsi. Irira paashinipaeni raamaakimi eeroka riraga kamanantzirorini iñaani Tajorentsi iwaero Iriiyashi. Paashinipaeni ikantzi eeroka inashitachari kamanantzirorini iñaani Tajorentsi piriintaachari.

29 Rojampiteeyakirini:

—Eerokakya, ¿iitaka pikenkithashiryaakoeyanarini?

Rakanakiri Peetero, ikantakiri:

—Eerokataki naamagaeyakarini paerani: eeroka Rotyaantanewo Tajorentsi.

30 Roojatzi ikanantanakari:

—Eerowa iroñaaka pikamantakoperotzitanaata, pikante: “Jesoshi rirotaki Rotyaantanewo Tajorentsi, riraga Owawijaakotantatsini”.

Ikanteeyirini Jesoshi: “Nokemaatsitawenteeyemini”
(Mt. 16.21-23; Rk. 9.22)

31 Roojatzi riraga Jesoshi riyotagaeri eejatzi:

—Naaka poñaachari jenokinta, nokoñaatapaaki jaka kipatsikika. Iinja osheki nokemaatsitawenteeyemini. Kyaaryo, itheenkakina aataperoteenchari atziri, eejatzi jewatayitziririni ñaanakowenantatsiri, eejatzi iyotaantzirori Iwaperite Tajorentsi: itheenkaeyenani, rootaki rowamaakaanantenari iinja. Nokamawitakya, omaanta okaate 3 kitejiri, roojatzi nopiriinanteeya.

32 Aritaki ikantaperoeyawitakarini. Riraga Peetero raanakiri inteeneeni, ikantakiri:

—¿Iitaka pikanantawori iroka? Tee okameethatzi pikame.

33 Roojatzi ipithokashiiyakarini Jesoshi riyotaanewopaeni, raminеeyanakirini. Roojatzi ishintsithatakiri Peetero, ikantziri:

—Pikimitakari Jatanaashi. Piyaate. Eeroka pikenkithashiryaashitakawo ikenkithashiryaari atziripaeni. Tee piyotziro ikowakaakinari Tajorentsi.

Tsika akantyaaka aakapaeni oyaatantyaariri Jesoshi
(Mt. 16.24-28; Rk. 9.23-27)

34 Roojatzi ikaemakiri Jesoshi piyoteencharipaeni eejatzi riyotaanewopaeni. Ikantakiri:

—Aririka pikowaki poyaateeyenani, eero pantziro kaari kameethatatsi pikowashitayitarini eerori. Poyaateeyanakinani, pikyaaryoowenteeyenawoni maawaeni nokowakaakimiri: omawitya aririka pikamakotena. 35 Tekirarika piwetsika pikamakotena, patsipetashita pijeeki, ari piyaataki paamariki kaari tsiwakanitatsini. Omaanta aririka piwetsikakya pikamakotena, eejatzi aririka paapatziyakaayitenarini paashinipaeni atziri eero patsipetashitawo: pikanteetatyeeyaani pañe janta jenokinta. 36 Aririka pashiteeyawoni maawaeni jeekayitatsirini jaka kipatsiki, omaanta piyaate paamariki kaari tsiwakanitatsini, tema patsipetashitakawo pashitayityaawoni oetarikapaeni. 37 Ñaakiro, tekatsi pikantya

pipinateri Tajorentsi ijeekakaantemiri janta inampikinta. 38 Tema naaka poñaachari jenokinta, natziritapaaki jaka kipatsikika. Eejatzi nopiyanee janta. Roojatzi iinja nopiyanteeya eejatzi jaka kipatsikika notsipatapaakyaari maawaeni ronampiri Pawa riraga kameethatatsiripaeni, notajorentsiperotapaaki: nokimityaari Pawa. Rootaki okameethatanteeyaari pikenkithashireeyaani: aririka pipashiwentzimotakaakyaari kaariperotatsiri naaka iroñaaka, eejatzi aririka pipashiwentakayaawo noñaani, ari iinja nopashiwentakaapaemi eeroka aririka nopiyee.

9

1 —Kyaaryootaki iroka nokamantaperotemiri. Pamine, akaateeyakini iroñaaka jaka. Eerotzitarika pikamiteeyani, aritaki piñaawaena nopinkathariperotapaaki, notajorentsitapaaki.

Irira Jesoshi ipaashinitzimotanakiri riyotaanewo
(Mt. 17.1-13; Rk. 9.28-36)

2 Awijanaki 6 kitejiri. Raanakiri Jesoshi riraga Peetero, Jantyaako, eejatzi Jowa, reewatanakiri janta antawo tonkaari. Ari ijeekapaaki irirapaeni. Ipaashinitanaki Jesoshi, ipaashinitzimotanakiri oyaatziriri. 3 Oshipakiryaanaki imaatha okitamaamawoperotanaki osheki. Jaka kipatsiki tee añiiro kitamaari kimityaawoni iroka. 4 Romapokapaakiri ikoñaatzimotapaakiri Iriiyashini eejatzi Moeseeshini, ikenkithatakaapaakiri Jesoshi. 5 Iñaawaetashiwaetanaka Peetero:

—Iyotaanari, tema okameethataperotzi pamakinaka jaka noñaantakimiri. Iroñaaka nokowaki niwetsikaeyenimi 3 pankoshintsipaeni: apaani pashi, apaani rashi Moeseeshi, eejatzi paashini rashi rirori Iriiyashi.

6 Ithaawaperotayitanakini osheki, rootaki kaari riyotanta Peetero iitarika ikanterimi. 7 Otzikaapaakiri menkori. Omapokanaka iñaani Tajorentsi menkoriki, ikantakiri:

—Rirotaki notyomi nonintaperotziri, paapatziyaperotyaari.

8 Intsipaete raminawitanaari riyotaanewo, tekatsi riroripaeni, inta apaniroeni Jesoshi. 9 Roojatzi ipiyanteeyanaani, roerinkaeyanaani. Ikantaperotziri Jesoshi:

—Eerowa pikantakotzirokya iroka piñaakiri iroñaaka. Aririka piñaakina nañagae eejatzi, ari pikenkithatakotero okaatzi piñaakina. Naaka poñaachari jenokinta nokoñaatapaaki jaka kipatsiki.

10 Ari ikemaeyawitakarini, roojatzi rojampitawakaantanaka iitaka iroka ikantziri Jesoshi: “Nañagae eejatzi”. 11 Roojatzi ikanteeyantakarini riroripaeni:

—Riraga iyotaantzirori Iwaperite Tajorentsi ikanteeyini: “Rirotaki itapaakyaawoni ipoke Iriiyashini, eentsikiro rimpaetapaaki ipokapaaki rirori Rotyaantanewo Tajorentsi”. ¿Iitakakya ikanantawaetakari iroka?

12 Riraga Jesoshi rakanakiri, ikantanakiri:

—Kyaaryo ikanteetzi: “Riro itapaakyaawoni ipoke Iriiyashini, rowameethateeyapaakirini maawaeni”. Tema naaka rojankinatakotzitakarini paerani: “Osheki ikemaatsityaawo, eejatzi osheki itheenkaetawakiri”. ¿Iitaka rojankinatantawori iroka? 13 Iroñaaka nokantemi: aritaki ipokapaentzi paerani paashini Iriiyashini.

Ikantaminthatziri atziri osheki rowashironkaakiri, imonkaatakiro rojankinatakotziteetakaririni paerani. Eejatzi ikimitena naari.

Retsiyatakotziri Jesoshi kyaantariri kamaari
(Mt. 17.14-21; Rk. 9.37-43)

14 Roojatzi ipiyanteeyanaani janta ijeekaeyakininta riyotaanewopaeni paashini. Iñeeyapaakirini itsipateeyapaakarini osheki piyotawentakariri. Ijeeki iyotaantzirori Iwaperite Tajorentsi, iñaanatziri ipiyapiyawaanteteeyakarini riraga riyotaanewopaeni Jesoshi. 15 Ari iñeeyawakirini Jesoshi ipokae, rotsikanataperotawakari. Ishiyashiteeyanakarini, riwethateeyawakarini. 16 Rojampitapaakiri:

—¿Iitaka piñaanatawakaanteeyarini?

17 Rakanakiri apaani shirampari, ikantzi:

—Iyotaanari, namakimiri notyomi. Ikyaantakari kamaari, romajontziitakinari. 18 Aririka ishinkiwentakaapaeyaari, rowariyaakiri kipatsiki, ishimoretakaanakiri, ratsikaekitakaanakari, ikijopookitakaanakiri. Nokantawitari piyotaanewo: “Petsiyatakoteeri”. Teewee, tee imatziro.

19 Rakanakiri Jesoshi:

—Atziri theenkantaniri. Tee paapatziyimaetana. ¿Tsika okaateka piyoteeyantyaarini? Niyotaapiintawitakimiri, omaanta tee paapatziyeeyawakawoni. Intsipaete, pamakinaritya pitomi.

20 Ari ramakiniri. Riraga kamaari, iñaapaakiri Jesoshi. Rapitziwitakaanakari eentsi, ipariyakaanakiri kipatsiki, pok. Ipinaapinaatakaanakari, ishinkanawatzitakaanakiri ipaanteki. 21 Riraga Jesoshi rojampitakiri iriri eentsi:

—¿Tsika okaatzika itantanakariri?

Rakanakiri:

—Eeniro reentsitapaaki. 22 Osheki itaakaapiintari paamariki, eejatzi ipiinkakayitapiintakirini iñaaki. Ikowawita rowamaerimi. Pitajonkantzirika, pineshironkateena, petsiyatakoteenari.

23 Ikantziri Jesoshi:

—¿Iitaka pikanantanari: “Pitajonkantzirika”? Pameentanarika, aritaki imatakimiro eeroka Tajorentsi oetarikapaeni.

24 Ishintsitanaki ikantziri iriri eentsi:

—Nameentawitzimi. Teerikama nameentaperotzimi, pamitakotena nameentaperotantemiri.

25 Riraga Jesoshi iñaawakiri ishiyashiteeyapaakarini osheki atziri. Ishintsithatakiri kamaari, ikantziri:

—Eerokataki kamaari. Pimajontzitakaantzi, eejatzi pamashikempitatakaantzi. Iroñaaka nokantaperotemi: “Pipakagaeri, eero pipiyantari eejatzi”.

26 Riraga kamaari ikaemakaanakiri eentsi, rapitziwitakaanakari roojatzi rookaneeri. Riraga eentsi ikimiwitakari kamatsiri. Osheki kantayitatsirini:

—Kamaperotaki.

27 Omaanta ikathawakoteeri Jesoshi, ipiriinteeri, ikatziyanaa rirori, sherok. 28 Roojatzi ikyagaeyapaeni pankotsiki. Riyoteeyanakani riyotaanewo, rojampiteeyirini:

—¿Iitakakya kaari nomatantawo naari netsiyatakoteri?

29 Rakanakiri:

—Osheki ishintsitzi riraga kamaari, rootaki kaari pimatantari petsiyatakoteeri riraga shinkiwentawitachari. Eejatzi maawaeni kimiteeyaririni, eero pimateeyirini apaniroeni. Apatzirorika pitzitawentyaari Tajorentsi eejatzi pamanaperoteri, ari ramitakotakimi rirori powawijaakoteri kyaantawitariri kamaari.

Rapiitakiri Jesoshi riyotaanewo, ikantakiri: "Aritaki nokame"
(Mt. 17.22-23; Rk. 9.44-45)

30-31 Roojatzi rowaaganaka Jesoshi eejatzi riyotaanewopaeni janta, ikinanee Karireeyaki. Ari ikowaki rirori riyoteeri riyotaanewopaeni apaniroeni, rootaki imanantanakari riyaatayitaneeni. Ikantanakiri irirapaeni:

—Naaka poñaachari jenokinta, nokoñaatapaaki jaka kipatsikika: rooteentsi raakaanteetena. Rayena atziri rowamaena. Ari nokamaperotawitakya, ari okaate 3 kitejiri, eejatzi nañagae.

32 Omaanta tee riyoteeyawakironi ikantawitakariri. Ithaawanteeyanakarini rojampiterimi oetarika ikantawitariri.

Tsika akantyaaka apinkathariwenante iinja
(Mt. 18.1-5; Rk. 9.46-48)

33 Ikantaka rareeteeyapaakani Kaperinawooki, ijeekaeyapaakini pankotsiki. Rojampitziri Jesoshi riyotaanewo:

—¿Iitaka pikantawakaari awotsiki?

34 Imaeriteeyanakini rirori, ipashiwenteeyanakani; rooma ikantawakaanaka janta awotsiki, ikantzi:

—Iroñaaka akaateeyinika, ¿ninkama anagaenika apinkatharite?

35 Roojatzi ijeekantapaakawo Jesoshi jeekamentotsi. Ikaemakiri riyotaanewo, ikantziri:

—Aririka pikoye pipinkathariwenante, petakoeyaarini maawaeni atziri, eejatzi pamitakoeyerini, pineshironkaeyerini.

36 Ramakiniri apaani eentsi. Rojatekapaakiniri niyanki, rawithakitawakiri. Ikantziri:

37 —Aririka pineshironkateri aapatziyanari, kimitaririka irika eentsi, eejatzi pikimitzitakina naari: pinintashiretakina naari. Eejatzi okimitaka, aririka pinintashiretena, tee apatziro naaka pinintashireperotena, omaantakya eejatzi Pawa otyaantakinari.

Rowawijaakotantzi paashini aapatziyariri Jesoshi
(Mt. 10.42; Rk. 9.49-50)

38 Roojatzi riraga Jowa ikantanakiri:

—Iyotaanari, noñeeyakirini shirampari, ikantzi: "Naapatziyakari Jesoshi, rootaki nookantakariri kamaari". Tee iroñaaka akaateeyerini rirori jaka, rootaki nothañaakotantariri.

39 Ikantziri Jesoshi:

—Eero pithañaakotari. Tema naaka nomatakaakiri itajonkantzi. Irira tee ikijeeyeeni, tema rantakinawo nokowakaakiriri. 40 Ninkarika kaari kijaneenteeni rirotaki atsipateeyarini. 41 Aririka riyotawakimi atziri eeroka aapatziyanari, rootaki ikaminthaantawakimiri ipawakimi pimiri, omawitya aririka okaate eechonkiini, aritaki ipinatakiri Pawa. Kyaaryootaki iroka nokamantzimiri.

Koweenkatatsiri antakirorika kaari kameethatatsi
(Mt. 18.6-9; Rk. 17.1-2)

42 Eejatzi irika eentsi, aapatziyanari: aririka pantakayeri
kaari kameethatatsi, aritaki rowashironkaaperotakimi Tajorentsi.
Okameethatawitami pikamityaami paerani, eero pantakaantarikya
kaari kameethatatsi aapatziyanari; rootaki kaari nowashironkaan-
temimi. 43 Eenitatsi iroka noshiyakaawentemiri: iroñaaka piyotantyaari
tee okameethatziroña pantero kaari kameethatatsi. Aririka
antakayemiro pako kaari kameethatatsi, pithatyeero. Aritaki
okameethatziri piyaaponthotziitashitya jenokinta, okantyaata
janta pañaantaperotapaeyaari. Tee okameethatziroña otzime apite
pako eerorika pithatyeero, rootaki piyaatantyaari paamariki kaari
tsiwakanitatsini. Tema okanteetatyeeyaani amoreki. 44 Eero janta
ikami chowitsi, eejatzi eero otsiwakanitzi paamari roori. 45 Eejatzi
aririka antakayemiro piitzi kaari kameethatatsi, pithatyeero. Aritaki
okameethatzi piyaaponthotziitashitya jenokinta, okantyaata janta
pañaantaperotapaeyaari. Tee okameethatzi eenitatsi apite piitzi: eerorika
pithatyeero, rootaki piyaatantyaari paamariki kaari tsiwakanitatsini.
46 Eero janta ikami chowitsi. Eejatzi eero otsiwakanitzi paamari roori.
47 Eejatzi aririka aminakayemiro poki kaari inimotziri Tajorentsi,
pikithokireero, pookero. Ari okameethatziri kashetaakini pikyaapae
janta ipinkatharitzinta Tajorentsi. Rooma otzimaawityaarika apite
poki: iyaatakaashiteemikari paamariki kaari tsiwakanitatsini.
48 Eero janta ikami chowitsi. Eejatzi eero otsiwakanitzi paamari
roori. 49 Eeroka aapatziyeeyakinarini, rootaki ikijanteeyantemirini
kaari aapatziyeeyanarini. Aririka paapatziyeeyenani, ari piñeero
opomeentsitzimotemi. 50 Okameethatzi tziwi. Omaanta aririka
opeyanakya owatyorite, tekatsi okantya okatyotanee eejatzi. Ari
pikimitya eerori: pikempoyeero iñaani Tajorentsi pajankaneki
paakameethatawakaanteeyaarini. Tema okameethatzi: pikantyaani
paakameethatawakagaeyaani, maawaeni. Tema pikimitakotakawo
tziwi.

10

Riyotaakiri Jesoshi atziri: "Eero pookaero piina"
(Mt. 19.1-12; Rk. 16.18)

1 Ikantaka rowaaganaa Jesoshi, ikinakaaneeri riyotaanewopaeni
Joreeyaki. Eejatzi riyaatee intatsikeronta Joriraani. Ipiyotawentapaari
eejatzi osheki atziri, riyotagaeyapaerini. Tema aritaki rameteeyawoni
riyotaantapiintzi.

2 Ipokashitapaakiri warijeeyopaeni. Ikowawita ikompitakayaarimi
Jesoshi, rootaki rojampitanteeyapaakaririni:

—¿Tsikama okantzika Iwaperite Tajorentsi? ¿Oshinetama rookaero shi-
rampari iina?

3 Rakanakiri riraga Jesoshi:

—¿Oetakama rojankinatakirini Moeseeshi pikemijantaperotantyaa-
wori?

4 Rakaeyanakirini rirori:

—Rojankinarini Moeseeshi oshinetziri atziri rookaero iina. Tema
okantzi: "Aririka pikoyi pookaero piina, pityaawo, pojankinateniro
paperi pikanteero: 'Iroñaaka nookaemi'. Roojatzikya pimatantyaawo
pookaero".

5 Ikantanakiri Jesoshi:

—Tee ikowakaantziro Tajorentsi pookaero piina, omaanta eerokapaeni tee añiiro pikenkithashiryaantari, rootaki rojankinatantakimirori Moeseeshi paerani iroka. 6 Paeraniperoroña ritantakawori riwetsikantaki Tajorentsi, riwetsikakiri shirampari eejatzi tsinani. 7 Rootaki rotsiparyaantyaariri shirampari iriri, eejatzi riniro, kijokiro rowantanakyaawori iina. 8 Rinashitawitani paerani shirampari eejatzi tsinani. Omaanta aririka raaki iina kimitanaa apaani ikantaka: kijokiro rowawakaanakya. 9 Iñaakiri Tajorentsi apaani ikantaka; eero iroñaaka rookakagaeri atziri.

10 Roojatzi ijeekantapaa pankotsiki. Rojampitapaeri eejatzi riyotaanewo:

—¿Tsika okantaka iroka pikantakiri?

11 Ikantziri:

—Ninkarika ookeroni iina aririka ragae paashini tsinani, tema iñaathatzimotaawo iinaperoni. 12 Eejatzi okimitya roori tsinani, aririka ookaeri oemi, agaerika paashini shirampari, tema oñaathatzimotaari oemiperoni.

Riraga Jesoshi iñaaperotziri eentsipaeni (Mt. 19.13-15; Rk. 18.15-17)

13 Ikanta ramaetapaakiniri eentsipaeni, ikantapaakiri Jesoshi:

—Pipampiteri eejatzi pikanteri Tajorentsi kameetha ijeekakagaeyerini irika eentsipaeni.

Omaanta ikantawakiri riyotaanewopaeni:

—Eero pamiri eentsipaeni jaka, rocheempitaririkari iyotaanari.

14 Tee inimotanakiri Jesoshi rantakiri. Ikantanakiri:

—Pishinetenari ipokashitenaata eentsipaeni. Eerowa pikatziyakari. Piñeeyakirini irikapaeni eentsika, tee itheenkaeyanani, inta rameenteeyakinani. Tema reewawenteeyirini Tajorentsi maawaeni kimiteeyaririni rirori. 15 Kyaaryootaki iroka nokamantaperotzimiri, irika eentsipaeni rameenteeyakarini Tajorentsi. Riroma riraga kaari oshiyarini eentsi, riraga kaari ameentari Tajorentsi, eero imatziri reentsitetari.

16 Inataperoeyawakirini eentsi, rowaeyakinirini rako iitoki. Ikanteeyirini:

—Kameetha ineshironkatemi Tajorentsi.

Ikenkithawaetakayiri Jesoshi ashaagantzinkari (Mt. 19.16-26; Rk. 18.18-27)

17 Ikanta riyaatee Jesoshi, ikinanee awotsiki. Ishiyapaaka apaani shirampari, rotziwerowashitapaakari. Ikantziri:

—Iyotaantatsiri kameethari. ¿Oetakama nanteri nañaantyaari, nokanteetatyeeyaani?

18 Ikantziri:

—¿Iitaka pikanantanari: “Kameethari”? Tekatsi kameethatatsini, inta apatziro Tajorentsi ikameethatzi. 19 Piyomacheetawo iroka ikaminagaetakiriri Moeseeshini: “Eero powamaantzi. Eero pishirontawo kaari piina. Eero pikoshitzi. Eero pitheeyakotari atziri. Eero pamatawitantzi payitantyaariri rashitayitarini paashini atziri. Pipinkathateri piri eejatzi piniro”.

20 Ikantanakiri rirori:

—Pamine, eenironi newankaritapaakini, nothotyaakiro maawaeni irokapaeni, roojatzi iroñaaka.

21 Riraga Jesoshi, raminanakiri, inintashireperotakiri. Ikantakiri:

—Eenitatsi apaani kaari pantzi. Piyaate iroñaaka pipimantayiteroni maawaeni pashaagawo. Pipashiteeyaarini kaari tzimatsi rashaagawo, rooma eeniro ikashiyakaaperotakimiri Tajorentsi kaari thonkanitachani jenokinta. Roojatzi poyaatantanakina.

22 Ikemawakirira ikantakiriri, ookantzimotapaakari rajankaneki rowashiretakotanakawo. Ro rowashiretantanakari tema oshekini tzimimotziriri rowaagawo. Roeyomaetanaka, riyaatanee. 23 Ari ipithokashitanakari Jesoshi riyotaanewo, ikantziri:

—Riraga ashaagantzinkari opomeentsitzimotari ikowaki Tajorentsi ipinkathariwenteri.

24 Ikemanteeyawakaririni riyotaanewo, rotsikanatanakari. Rapiiteeri eejatzi Jesoshi, ikantziri:

—Notyomipaeni, kyaaryo opomeentsitzimotari atziri ikowaki Tajorentsi ipinkathariwenteri aririka rameentyaawo rowaagawo. 25 Noshiyakaawentemiri kameeyo. Tema opomeentsitaka roshinthateri kameeyo imooki kithapi. Omaanta pomeentsiperotachari ashaagantzinkari ikowaki Tajorentsi ipinkathariwenteri.

26 Tema osheki iroñaaka rotsikanateeyanakarini rirori. Ikantawakaanaka:

—¿Ninkama iroñaaka awijakotaatsini? Pomeentsiritaani.

27 Raminanakiri Jesoshi, ikantziri:

—Eero imatashitawo atziri rowawijaakoteeya rirori, omaanta rirotaki Tajorentsi materini rowawijaakoteeri. Tekatsi pomeentsitzimotyaarini rirori.

Tajorentsi ipinateeyerini maawaeni oyaateeyiririni Jesokirishito (Mt. 19.27-30; Rk. 18.28-30)

28 Roojatzi Peetero ikantanakiri rirori:

—Omaantakya naaka, nookayitakironi maawaeni, oetarika nashiteeyawitarini, noyaatanakimi eerori.

29 Ikantzi Jesoshi:

—Kyaaryootaki iroka nokantemiri. Aririka pikowaki poyaatanakina, eero patsipetashitawo pookayiteroni pinampi, pirentzipaeni, pitsiropaeni, piniro, piina, piri, peentsitepaeni, powanepaeni. Eejatzi aririka pikowaki pikamanantero noñaani raapatziyanteenari atziri, eero patsipetashitawo. 30 Kyaaryo, ikijawentemiro paapatziyana opomeentsitzimotawitemi, omaanta eero patsipetashitawo. Aririka pookanakiro apaani oetarika, ipaemi Tajorentsi 100: pipankopaeni, pirentzipaeni, pitsiropaeni, piniropaeni, peentsitepaeni, powanepaeni, maawaeni. Aritaki iinja otzimimoteeyeemini osheki janta pañaaperoeyapaeninta, pikanteetatyeeyaani. 31 Eenitatsi iroñaaka osheki pinkatharitatsiri jaka kipatsikika, omaanta eero ipinkathariteeyini maawaeni janta jenokinta: rooma aamashitya apaanipaeni pinkatharitagaantatsini. Eejatzi eenitatsi iroñaaka osheki owashironkaenkaripaeni, omaanta iinja janta jenokinta ipinkatharitagaantapae rirori.

Rapiiteeniri eejatzi Jesoshi: “Aritaki nokamaki paata” (Mt. 20.17-19; Rk. 18.31-34)

32-33 Ikanta ikineeyanakini awotsiki, rooteentsi rareeteeyaani Jerojareeki, reewatanaki Jesoshi. Rotsikanatanakari oyaateeyiririni, eejatzi ithaawaeyanakini. Ari ipiyotziri eejatzi riraga 12 riyotaanewo, ikantziri:

—Pikemijantena. Iroñaaka piyoteeyakini atonkagaeyatyeeni janta Jerojareeki. Tema naaka poñaachari jenokinta, nokoñaatapaaki jaka kipatsikika. Rooteentsi omonkaatya raanteetenari ragaeyenani jewatayitziririni ñaanakowenantatsiri eejatzi iyotaantayitzirorini Iwaperite Tajorentsi, rowamaakaantakina. Raakaanteena eejatzi, raantenari kaari yotziri Tajorentsi. 34 Ishirontawenteeyakinani, reewapootena, ipajapajaatena, rowamaena. Okaatapaaki 3 kitejiri, roojatzi nopiriinantaneeya.

Ikantziri Jesoshi tsika ikantyaari ipinkatharitantyaari (Mt. 20.20-28)

35 Ipokashitakiri okaakini Jantyaako, eejatzi Jowa, riraga itomipaeni Sewereeyo. Ikantziri:

—Iyotaanari. Nokowaki pishinetenawo iitarika nokowakotemiri.

36 Ikantawakiri Jesoshi:

—¿Iitaka pikoyiri noshinetemiri?

37 Ikantziri:

—Iinja pipinkatharitaperote, pishinetena nojeekimotemi pakoperoki. Irika yeeyika ijeekimotemi pampateki, nokimiteeyemini eerori pipinkatharitzi.

38 Ikantziri Jesoshi:

—Tee piyotzi iitarika pikantakinari. Pamine, osheki nokemaatsityaawo naari, ¿arima pimatakiro osheki pikemaatsityaawo eerori?*

39 Ikantaki riyotaanewo:

—Jee, ari nomatakiro.

Ikantawakiri:

—Iinja piñeero pikemaatsityaari. 40 Omaanta tekatsi nokantya noshinetemi pijeeki nakoperoki, eejatzi nampateki. Inta kantatsine Pawa ninkarika jeekimotenani: riyotzitakarini paerani riraga jeekimotenani.

41 Ikemaeyantakaworini riraga paashinipaeni riyotaanewo iroka ikantakiri, ikijanteeyanakarini riraga Jantyaako eejatzi Jowa. Nokijanteeyanakaririni ikowaeyawitakityaani ipinkathariteeyenimi. 42 Ikanteeyirini Jesoshi:

—Pipokaeyeni. Piyotzi ijeeki iwinkatharitepaeni kaari yotziri Tajorentsi. Romperatayitakarini atziripaeni rirori. Eejatzi riraga jewatatsiripaeni, romperateeyakarini isheninkapaeni. 43 Eero pikimitari eeroripaeni. Omaantakya aririka pikowaki pipinkathariwenteeyerini atziri, petakoeyaarini maawaeni pitsipateeyarini. 44 Eejatzi aririka pikowaki peewawenante, otzimatye petakoeyaarini maawaeni. 45 Naaka poñaachari jenokinta, nokoñaatapaaki jaka kipatsikika. Tee ro nopokantyaari nomperatemi eerokapaeni, intakya nopokantari namitakoeyemini, eejatzi nokamawenteeyemini eerokapaeni atziri nopinawenantemirori kaari kameethatatsi pantziri, nowawijaakotantemiri.

* **10:38** Riraga Jesoshi roshiyakaawentashitawo aririka ikemaatsitakyaawopa katsiri kimitaka rirakitziro kepishaaperotatsiri, eerorika kimitaka ikaawoshiwentakityaawo oetarika pomeentsiperotachari.

Retsiyatakotziri Jesoshi Waritemeeyo
(Mt. 20.29-34; Rk. 18.35-43)

46 Ikanta rareetaka Jesoshi janta nampitsiki owaero Jerikoo. Rowaaganaa eejatzi, itsipateeyanakarini riyotaanewopaeni eejatzi osheki piyoteenchari. Ari ijeekaetzini awotsinampiki shirampari iitachari Waritemeeyo, rirotaki itomi Temeeyo. Kaari kokichaatatsi Waritemeeyo, inethaakopiintziri atziri ipashityaari koriki. 47 Ikemakotawakiri kaakitaki Jesoshi, riraga najareetejatzi. Owakira ikemakotawakiri, ikaemawakiri, ikantziri:

—¡Jesoshi! Tema eeroka icharineeteni Iraviiri, pineshironkatapaena naari.

48 Osheki atziri ishintsitheeyakirini:

—¡Pimaerite!

Eekiro ikaemaperotanakitzi, ikantzi:

—¡Jesoshi! ¡Icharineeteni Iraviiri! ¡Pineshironkataneena!

49 Ikatziyapaaka Jesoshi, ikantzi:

—Pikaemeri.

Ikaemaetziri kaari kokichaatatsi, ikanteetziri:

—Piweshiryaanakya, pikatziyanee. Ikaemimi irinta.

50 Roojatzi rookantanakawo ipewiryaakotari, ikatziyanaka, sherok. Riyaatashitanakiri Jesoshi. 51 Ikantawakiri:

—¿Iitaka pikowakotanari? ¿Tsika nokantemika?

Rakanakiri riraga kaari kokichaatatsi.

—Pawa, nokowaki naminee.

52 Ikantziri Jesoshi:

—Iroñaaka piyaatee. Pameentakina, rootaki petsiyatakotantaari.

Roojatzi ikokichaatantanaa, royaatanakiri rirori.

11

Riyaatanaki Jesoshi Jerojareeki, iñaaperotawakiri atziripaeni
(Mt. 21.1-11, 14-17; Rk. 19.28-40; Jowa 12.12-19)

1 Paashini kitejiri rareetzimatakaapaakari Jesoshi Jerojareeki eejatzi Wetejajeeki, okaakiniki Wetaaniyaki: itonkaanakiro tonkaari oetachari Oriiwomashi. Riraga Jesoshi rotyaantakiri riyotaanewo apite, 2 ikantakiri:

—Piyaate janta nampitsiki. Aririka pareetakya janta piñaapaakiri apaani wooro ewankari, tekira ikyaakotaa. Eeniro ithatakotaka; pithataryaakotashitapaakyaari pamakinari. 3 Aririka ikanteetawakimi: "¿Iitaka pithataryaakotantariri wooro?" pikantanakiri: "Ikaemakaantziri Awinkatharite. Iinja roepiyeemiri". Aritaki ishinetawakimiri iwoorote.

4 Roojatzi riyaatanaki riyotaanewo. Iñaapaakiri wooro janta awotsiki. Ithatakotaka okaakini ashitakontsi pankotsi. Ithataryaakotapaakiri. 5 Eeniro ijeeki atziripaeni, rojampitawakiri:

—¿Oetaka pantziri? ¿Iitaka pithataryaakotantariri wooro?

6 Rakanakiri, ikantziri okaatzi ikantawakiriri inkaaganki Jesoshi. Ari ishinetawakiri iroñaaka raanakiri wooro. 7 Ari ikathatakotanakiniri Jesoshi. Rowankitakiniri imitzikaaki iithaaripaeni, roojatzi ikyaakotantanakari rirori. 8 Ari ranashitakaanakari awotsiki, iñaaperoeyawakirini maawaeni atziri, romaankaeyakironi kithaarentsipaeni awotsiki.

Paashinipaeni ichekakiro oshi kompiroshi, eejatzi rowakiniri awotsiki.
9 Riraga jewateeyakiririni eejatzi impaeteeyatsirini, ikaemaeyanakini:
—¡Irikatapaaki owawijaakoteeni! ¡Thame añaaperotawakiri! ¡Rirotaki rotyaantakaeniri Tajorentsi! 10 Paerani Iraviirini ipinkathariwentzirini nojoriiyotzinkarite: omaanta iroñaaka, ipinkathariwentakae irika añaawakirika. Rirotaki icharineetenipero Iraviirini. Thame añaaperoteri Tajorentsi jenokijatzi.
11 Roojatzi rareeteeyapaakani Jerojareeki, ikyaapaaki Tajorentsipankoki. Ithotyaapaakiro raminayitapaakironi. Ari itsiteniityaanaki oorya. Roojatzi ishitowantanakari, ipiyanaka Wetaaniyaki. Itsipateeyanakarini 12 riyotaanewo.

Iñaakiro Jesoshi iyeera kaari tzimatsi okithoki (Mt. 21.18-19)

12 Ari okitejitanaki eejatzi rookaneero Wetaaniya, riyaate Jerojareeki. Ari niyanki awotsi aawitakari itashe Jesoshi. 13 Iñaakiro inteena inchato iitachari iyeera. Otzimawita oshi. Ari riyaatashitziro, ikowawitapaakawo okithoki. Tee iñiiro, inta apatziro oshi. Tekiraata iyopaeteta okithokitanteeyaari. 14 Ikantanakiro Jesoshi:
—Tekatsi owaeyaawoni pikithoki iinja.
Ikemakiri riyotaanewopaeni.

Riraga Jesoshi rookaeyakirini Tajorentsipankoki pimantayitawitacharini (Mt. 21.12-17; Rk. 19.45-48; Jowa 2.13-22)

15 Roojatzi rareeteeyaani eejatzi Jerojareeki. Ikyaapae Tajorentsipankoki. Rookaeyapaakirini maawaeni pimanteeyawitacharini eejatzi maawaeni amananteeyawitacharini. Rotatsinkitayitapaakirini imeejatepaeni riraga pimantayitatsirini iyorikite. Eejatzi rotatsinkitayitapaakirini ijeekamentopaeni pimanteeyawitaririni jamomo. 16 Ithañaanakawo ipimantero owaagawontsi janta Tajorentsipankoki. 17 Ari riyotaantaki, ikanteeyirini:
—Paerani rojankinateetzironi Iwaperite Tajorentsi, ikantzini: “Ikantzi Tajorentsi: ‘Iroka Tajorentsipankoka okameethatzi pikenkithatakaapiinteeyenani eerokapaeni maawaeni inashitzinkaripaeni atziri, omaanta eerokapaeni pikoshitashiteeyakarini atziri pokaeyawitacharini jaka Tajorentsipankokika’ ”. Tee okameethatzi iroka panteeyakirini.
18 Ari ikemaeyawakirini maawaeni riraga piyotawentariri, rootaki rotsikanateeyantanakaririni. Eejatzi ikemakotakiri jewatayitziririni ñaanakowenantatsiripaeni, iyotaantzirori Iwaperite Tajorentsi, maawaeni. Ikanteeyawitakani:
—¿Tsika akanterika Jesoshi owamaantyaariri?
Omaanta tekatsi ikanteri, ithaawanteeyakarini. Tema ipinkatheeyakirini atziri Jesoshi. 19 Itziroryaanaki oorya, ari rookaneero Jesoshi nampitsi.

Iñeeyakironi rowaga iyeera, okamanaki (Mt. 21.20-22)

20 Okitejitanaki eejatzi, ipiyanaa Jesoshi eejatzi riyotaanewopaeni janta Jerojareeki. Ikineetaneero iyeera. Iñaapaakiro, okamanaki, roojatzi

janta oparithaki. 21 Ikenkithashiryaakiro Peetero ikantanakiri Jesoshi chapinki. Ikantziri:

—Iyotaanari, paminero iyeeraka powamayimatakiri chapinki. Kamanaki.

22 Rakanakiri Jesoshi:

—Pameentyaari Tajorentsi. 23 Kyaaryootaki iroka nokamanteeyemirini. Aririka pikanteri Tajorentsi: "Poshirinkero otzishinta, pookero janta inkaareki", eerorika pitheenkashiretzi, inta piyotaperotaki roshirinkero, aritaki imatakimiro. 24 Rootaki nokamanantzimirori iroka: aririka pikenkithatakayeri Tajorentsi, oetarika pikanteriri, pikenkithashirya: "Aritaki imatakinawo nokantakiriri". Pameentaperotyaaririka, aritaki imatakimiro. 25 Aririka pikenkithatakayeri Tajorentsi, aririka eekiro piyaatatyee pikijiri paashini atziri ari pityaawo piyaate pikaminthayeri irira: oetarikapaeni rantzimotakimiri eero pameñaawo pikijiri inta pipeyakoteniri. Roojatzi eerori, eero ikijimi Pawa Tajorentsi pantayitzirini eerori, inta ipeyakotemiro. 26 Eerorika pipeyakotziniri atziri, kijakimiri, eero ipeyakotzimiro eerori Tajorentsi.

Ikantawentawakaakawo itajorenka Jesoshi
(Mt. 21.23-27; Rk. 20.1-8)

27 Ipiyakagaeyaarini eejatzi Jerojareeki, ikatziyatziyawaeta janta Tajorentsipankoki. Riraga jewawentayitziririni ñaanakowenantatsiripaeni, iyotaantziroripaeni rojankinarini Moeseeshi, eejatzi aataperoteenchari ipokashiteeyakirini. 28 Ikanteeyapaakiri:

—¿Ninka iyotaakimirorika pipinkatharitantari pimatayitantaworini pantayitzirini? ¿Ninkama iitakimirika pinkathari, pantantyaawori iroka?

29 Ikantawakiri Jesoshi:

—Iroñaaka apaani nojampiteeyemini eerori. Aririka pakakina eerori, roojatzi nokamanantemiri naaka ninkarika otyaantakinari. 30 Riraga Jowa ikaawoshitakotayitzinirini Tajorentsi atziri. ¿Ninkama otyaantziriri ikaawoshitakotayitzinirini? ¿Riroma Tajorentsi otyaantziriri? Teerikama, ¿riroma atziri otyaantziriri? Pakenatya.

31 Ari ikantawakaanaka ñaanakowenantatsiripaeni:

—Aririka akanteri: "Rirotaki Tajorentsi otyaantziriri", ikanteekari: "¿Iitaka kaari paapatziyantari Jowa?" 32 Eejatzi eero akantziri: "Rirotaki atziri otyaantziriri". Ikijanakaekari maawaeni atziri.

Ñaakiro, riraga ñaanakowenantatsiri ithaawanteeyakarini atziripaeni; maawaeni irira iñaaperoeyakirini kameetha Jowa, ikanteeyini: "Tema irira Tajorentsi otyaantziriri Jowa ikamanantzi iñaani". 33 Rootaki ikanantariri ñaanakowenantatsiripaeni:

—Tee niyotzi ninkarika otyaantziriri.

Ikantzi Jesoshi:

—Eejatzi naari, eero nokantzimi ninkarika otyaantanari nopinkatharitantari nomatantawori iroka.

12

Roshiyakaawentziniri Jesoshi pankitzirori oowamashi
(Mt. 21.33-46; Rk. 20.9-19)

1 Roojatzi roshiyakaawentziniri Jesoshi iroka, ikantziri:

—Ipankitziro shirampari roowamashite. Eejatzi rotantotakotakiro maawaeni othapiki. Eejatzi riwetsikashitakiro tsikarika rawishoowero oowa rowantyaawori owaaga. Riwetsikakiro eejatzi pankochaaniki ijeekantyaari jenoki raminakowenantyaawori maawaeni. Roojatzi ikantziri thamaetakoteroni: “Paminawiritantenawo maawaeni: iinja pipashitena kashetani”. Roojatzi riyaatantanaka paashiniki kipatsi. 2 Ojamanitapaentzi iraakanaki okithoki oowa. Ari riraga ashitawori rotyaantawitari ronampiri apaani, raagaantakitemi oowa. 3 Tee ipawakiri, omaanta raawakiri, shepik; ipajatashitawakari, tak, tak, tak. Roepiyawaeri, tekatsi raanaki. 4 Ari rotyaantawitaka eejatzi paashini ronampiri. Rompojawakiri iitoki, pok, pok, rowashironkaawakiri. 5 Rotyaantawitaka paashini eejatzi. Rowamaawakiri, shemi. Eejatzi rotyaantawitakari osheki paashinipaeni: apaanipaeni ipajapajaatawakiri; irira paashinipaeni rowamaawakiri. 6 Apatziro apaani yotapaencha itomi rirori, inintaperotziri. Ikenkithashiryaanaka rirori: “Rirorika notyomi irira ipinkathatawakiri”. Rotyaantawitakari rirori. 7 Omaanta ikantawakaanaka thamaetakotzirori: “Kaakitakira itomi ashitawori, aririka ikamaki iriri, rirotaki irika ashitaperoteeyaawoni. Thame owamaawakiri, roojatzikya aakotanteeyaawo aaka roowamashite”. 8 Ari raawakiri, rowamaawakiri, shemi. Rookakiri othapikinta oowamashi. 9 ¿Iitaka pikenkithashireeyarini? ¿Tsika ikanterika ashitawori rowamaashite? Tema ari ipokaki irira, ithonkapaakiri ratziritepaeni. Paashini raminee aminawiritantenirini. 10-11 Tema piñaanatziro Iwaperite Tajorentsi, tsikarika okantakotana naaka, noshiyakawo mapi. Okantzi: “Riraga wetsikaeyirorini pankotsi itheenkakiro apaani mapi ikantzi: ‘Tee okameethatzi’, omaanta iinja rowaga mapi itheenkawitakari, iñaakiro riraga Tajorentsi okameethatzi, tema rirotaki yoyaakirori kijotakaaperoteroni pankotsi. Tema rootaki otsikanatantanakawori aakapaeni”.

12 Riyotakoeyawakironi ikantakiri Jesoshi, rirotaki roshiyakaawentakiri irirapaeni. Rootaki ikowaeyantawitakarini ragaeyanakirinimi, omaanta ithaawanteeyakarini riraga piyotawenteeyakaririni. Rootaki rookaeyantanaarini, riyaateeyaneeni.

Kameethama apinateri iwinkatharite oroomajatzi (Mt. 22.15-22; Rk. 20.20-26)

13 Rotyaanteetziri warijeeyopaeni eejatzi oyaatziriri Erooreshi. Ikowawitaka ikompitakayaarimi Jesoshi. 14 Rareetapaaka, ikantapaakiri:

—Iyotaantatsiri, niyoteeyakimini eerokataki kameethatatsiri. Tee okantzimoneentzimi oetarikapaeni ikantayitzirini atziri, tee pithaawantari. Kameetha piyotaantziro ikowakagaeyeerini Tajorentsi. ¿Okameethatzima aaka joriiyopaeni noperi iwinkatharite oroomajatzi koriki? ¿Teerikama okameethatzi? ¿Noperima? ¿Eeroma nopiri?

15 Riyotakotakiri Jesoshi, ikowashita ramatawiterimi irika jampitakiriri. Ikantziri:

—¿Iitaka pikowantakari pikompitakayenami? Pamakinari koriki, poñaayenari.

16 Ari apaani ramakiniri. Rojampiteeyirini:

—¿Ninkama oshiyakaawentachari ipooka? ¿Ninkama ashitawori iwaero jankinateencharika?

Rakaeyanakirini rirori, ikantziri:

—Irira ashitawori Seesari, riraga iwinkatharite oroomajatzi.

17 Ikantziri:

—Panteniri pinkathari ikowakaemiri, eejatzi panteniri Tajorentsi ikowakaemiri rirori.

Rotsikanateeyanakarini riraga jampiteeyiririni.

Rojampitakowenteetziro aririka rañaagae kamayiteentsiri (Mt. 22.23-33; Rk. 20.27-40)

18 Ikantapiintzi saroseeyo: “Eero ipiriintaa kamatsiri”. Ari ipokashitziri rirori Jesoshi, rojampitapaakiri:

19 —Iyotaantatsiri, ikantzini Moeseeshi: “Eenitatsirika shirampari iina, omaanta tekatsirika itomi, aririka ikamaki, okameethatzi ragaero iinani rirentzi itzimakaanteeyaawori otomi. Itzimapaakirika otomi kimiwitanaka rirotaki ashityaarini rirentzini itomi”. 20 Ari. Eeniro shirampari rirentzi 6. Raawita iina, roojatzi ikamaki. Tekira itzimakayiro itomi. 21 Raawitaawo rirentzini apitetapaentsiri. Ikamaki rirori, eejatzi tee itzimakayiro itomi. Eejatzi ikimitaa rirori riraga *tres*-tapaentsiri. 22 Eejatzi rirori ikimiteeyakani maawaeni rirentzini. Tekatsi tzimakayeroni itomi. Roojatzi okamantaka roori tsinani. 23 Iinja aririka ipiriinteeyaneeni kamaeyeentsirini, ¿ninkama agaeroni? Tema iinanteeyawitawoni maawaeni.

24 Ikantziri Jesoshi:

—Tee piyotziro Iwaperite Tajorentsi, eejatzi tee piyotakotziri Tajorentsi, itajorentsiperotaki, tema rootaki pikompitantakawori iroka. 25 Ikamaeyakini. Iinja ipiriinteeyaneeni eejatzi. Omaanta eero ragae eejatzi iina. Eero itzimae aakagaerini eejatzi. Aritaki roshiyapaeyaari ronampiri Tajorentsi jeekatsiri jenokinta. 26 Iroñaaka nokamantemi: aritaki ipiriinteeyaneeni kamatsiripaeni. Tema piñaanatakiro rojankinarini Moeseeshi. Okenkithatakotziro inchashimpoki, oponthowitaka omaanta tee othonka. Janta ikemakiro paerani Moeseeshi ikantziriri Tajorentsi: “Naaka Tajorentsi, ikantani ipinkatheeyakinani Awaraama, Ijaaka, eejatzi Jakoowo”. 27 Ñaakiro, eeniro rañi riroripaeni ishireki, roojatzi ikantani raapatziyari Tajorentsi. Rootaki pikompitantakawori pikenkithashiryaashitaka kamaki. Ñaakiro, eero athonkaperoeyaani. Osheki pikompitaperotakawo eerori.

Ikenkithatakotziro ikowakaaperotakaeri Tajorentsi (Mt. 22.34-40)

28 Eeniro jaga apaani iyotaantzirori Iwaperite Tajorentsi. Tema ikemakiri rirori. Riyotawakiri Jesoshi kameetha riyotaakiri saroseeyopaeni. Roojatzi rontsirokantapaakari rojampitapaakiri:

—¿Iitaka ikowakaaperoteeri Tajorentsi?

29 Rakanakiri Jesoshi:

—Tema rojankinatakaeniro Moeseeshi paerani ikowakaaperoteeri Tajorentsi. Eenitatsi iroka rojankinatzirini: “Nojoriiyotzinkaritepaeni, pikemijanteeyenani. Riraga Tajorentsi, rirotaki Awinkatharite, apaniroeni ipinkatharitzi irira. 30 Oshekipero pinintashireperoteri,

maawaeni pajankaneki, pikantyaani. Eejatzi pikenkithashiryaapiinteri”. 31 Eekiro rojankinatatziini kaminagaantsi, ikantziri: “Pikimita eeroka osheki pininta apaniroeni, eejatzi pikimiteeyerini maawaeni atziri osheki pinintaperoeyerini”. Rootaki ikowakaaperoeyakaerini.

32 Ikantanakiri iyotaantzirori Iwaperite Tajorentsi:

—Jee, aritaki. Kyaaryootaperotaki iroka pikantakiri. Apaniroeni ikanta Tajorentsi, tekatsi paashini. 33 Okameethataperotzi anintashireperoteri maawaeni ajankaneki, akenkithashiryaapiinteri. Eejatzi akimita aaka aninta, eejatzi akimiteri maawaeni akaateeyinira, anintaperoeyerini rirori. Rootaki ikowakaaperotakaeri Tajorentsi. Tee ro ikowaperote atayeniri tsimeripaeni.

34 Ikemakiri Jesoshi, kameetha ikantakiri, ikantziri:

—Rooteentsi pipinkathateri Tajorentsi, ipinkathariwenantemiri rirori.

Roojatzi ithaawantanaka atziripaeni rojampitaneerimi eejatzi.

Ikenkithatakotaa rirojatzi Rotyaantanewo Tajorentsi (Mt. 22.41–23.7; Rk. 20.41-47)

35 Riyotaantzi Jesoshi janta Tajorentsipankoki:

—Ikantzi iyotaantzirori Iwaperite Tajorentsi: “Riraga Rotyaantanewo Tajorentsi, icharineeteni Iraviiri”. ¿Iitaka ikanantari? 36 Tema ro Ishire Tajorentsi jankinatakaeririni Iraviiri. Rojankinatakironi iroka: “Riraga Tajorentsi ikantziri Nowinkatharite: ‘Pijeeki jaka nakoperoki, pikaatena apinkathariteeyeni. Aritaki nowashironkagaeyerini maawaeni kijeeyawitakimirini’ ”. 37 Tema ikenkithatakotzitarini Iraviiri Rotyaantanewo Tajorentsi, ikantziri: “Nowinkatharite”. ¿Tsika ikantyaari Iraviirini ipinkathateeri icharineeteni impaetatsiri ijeeki?

Ari ikemaeyawakirini, ikimoshireeyanakini osheki piyotawentakariri. Ikanantakari iroka riyotakaakiri atziri riyote riraga Rotyaantanewo Tajorentsi kaari apatziro icharineni Iraviiri omaanta eejatzi rirotaki itajorentsite paeraniperoroña tekira ipokapaaki kipatsiki. 38 Eejatzi ikantziri:

—Paamayaarira iyotaanteeyawitaworini Iwaperite Tajorentsi. Ikowashita rowaneenkatya, ikantakaaperotyaawo iithaari, ikinakinathanthanatziitakayero. Ikowaki iñaaperotashityaari atziri jaga nampitsiki. 39 Eejatzi aririka riyaatapiinte janta pankotsiki ipiyotantapiintarira joriiyopaeni, riyoyaapiintziro jeekamentotsi kameethaperotatsiri. Eejatzi aririka ipiyoteeyani atziri rowaeyani ikowaki rirori rojatekapaeya niyanki itsipatanteeyaaririni pinkatharipaeni. 40 Rowashironkayiro kamatsiri oemi raapithatapiintziro maawaeni tzimimotawitawori. Rojamanitziro ikenkithatakayiri Tajorentsi, wero, wero. Osheki ramatawitantzi, omaanta iinja rookeri Tajorentsi paamariki kaari tsiwakanitatsini.

Rowaga ashironkaenkawo opakiri Tajorentsi maawaeni oorikite (Rk. 21.1-4)

41 Ari ijeekaki Jesoshi, imontetakawo rotetantapiintariri korikika riwetsikantyaawori kameetha Tajorentsipanko. Raminaminthatziri osheki pokatsiripaeni, rotetziri iyorikite roteteeyapiintzinirira. Ipoki osheki ashaagantzinkari, rotetapaaki oshekipero iyorikite. 42 Opokapaaki roori kamatsiri oemi ashironkaenkawo. Otetapaakiri

roori apimerontakite oorikyaanikite, tee ipinaperowitya irika.
43-44 Ikaemiri riyotaanewo, ikantziri:

—Kyaaryootaki iroka nokamantemiri: eechonkiini otetawitaka iroka ashironkaenkawo, omaanta iñaaperotakiro Tajorentsi okameethatzi. Tema opakiri maawaeni tzimimotawitakawori: tekatsi iroñaaka amananantaneeya owanawo. Omaanta riraga ashaagantzinkari, osheki roteteeyawitakani, omaanta tee iñaaperotziri Tajorentsi ikameethatzi: tema oshekini iyorikite ikempoyaashitari.

13

Iinja ishekiroryagaetero Tajorentsipanko
(Mt. 24.1-2; Rk. 21.5-6)

1 Roojatzi ishitowakaantanakari Jesoshi Tajorentsipankoki. Ikantziri apaani riyotaanewo:

—Iyotaanari. Paminero mapika riwetsikanteetawori Tajorentsipanko kameethataki.

2 Ikantziri Jesoshi:

—Piñaakiro tsika okantari iroka mapipanko. Antawo naawita, omaanta iinja ishekiroryagaeteero, ookayitanakyaani jantapaeni mapi. Othonkaperotanakya pankotsi.

Iñeeteri aririka othonkimateeya
(Mt. 24.3; Rk. 21.7)

3 Roojatzi rareetapaaka tonkaariki owaero Oriiwomashi. Imontenampitapaakawo Tajorentsipanko. Riyaatakaaneentanakiri jantyaajeeni Jesoshi, Peetero, Jantyaako, Jowa eejatzi Antereeshi. Ari ijeekapaaki. 4 Rojampitapaakiri:

—Pikamanteeyenani. ¿Tsika okaateka ishekiroryaanteetyaawori maawaeni Tajorentsipankonta? Arima iinja omonkaatapaeyaarika ishekiroryaantyaawori, ¿tsika nokantyaaka niyotantyaari?

Iinja rashironkagaeyani atziri
(Mt. 24.4-8; Rk. 21.8-11)

5 Ikantziri Jesoshi:

—Kyaaryoowa, ramatawiteetzimikari. 6 Eenitatsi osheki pokatsini, ikante: “Naaka Rotyaantanewo Tajorentsi”. Ramatawitapaakiri osheki atziri. 7 Aririka pikemakoteri romanatawakaaka atziri, eejatzi pikemiri paashini kantatsini: “Romanatawakagaeyaani atziri”. Omaanta eero pithaayi. Aritaki okantyaari iinja, romanatawakaapiintya, omaanta tekiraata omonkaata nopinkatharitantapaeyaari. 8 Riraga atziri jeekatsiri paashinijatoki kipatsi romanatapiintanakiri atziripaeni jeekayitatsirini paashinikipaeni kipatsi. Eejatzi apaani jewawenantatsiri ragaeyanakirini inampijatzipaeni romanatakayaari. Omoyekapiintayitanakyaani kipatsi, eejatzi itasheyapiinteeyanakini osheki atziripaeni. Eekiro riyaatatyee ikemaatsiteeyaawoni oetarikapaeni, rashironkaaperoeyanakyaani.

Ikantziri Jesoshi: “Ikijeeyapiinterini aapatziyanari”
(Mt. 24.9-14; Rk. 21.12-19)

9 Eejatzi ikantakiri Jesoshi:

—Paamawentya eerokapaeni. Paapatziyakina rootaki raanteetemiri iyotaawakaenchariki ikantakowentemi. Aririka piyaate janta pankotsiki ipiyotantapiintarira joriiyopaeni, aritaki ipajapajeetawakimi, tak, tak, tak. Raanakimi janta ijeekinta jewawenantatsiri, eejatzi janta ijeekinta pinkathariperotatsiri. Aririka rayemi, roojatzi pikemijantakayeri rirori, rawijakotanteeyaari. 10 Okameethatzi rityaawo ikemakoeyenani maawaeni atziri jeekatsiri kipatsiki nowawijaakotantzi, roojatzi nopokanteeya nopinkathariperotapaaki. 11 Aririka ragaetanakimi janta, aririka ikantakowenteetemi, eero pikenkithashiryaa: “¿Oetaka nokanteriri?” Aritaki iyotaakimi Ishire Tajorentsi oetarika pikanteriri. Rootaki ñaawaetakaemini, tee eeroka ñaawaetashitachani apaniroeni. 12 Iinja apaani shirampari kaari aapatziyana raakaanteri rirentzi aapatziyanari, rowamaakaanantyaariri. Paashini raakaanteri itomi aapatziyanari. Eejatzi paashini atziri ikijanakiri ashitariri, rowamaakaanteri. 13 Paapatziyakina, rootaki ikijanteetemiri maawaeni. Kyaaryo, opomeentsitzimoeyemini, omaanta aririka pikantyaani pameentaperotena, aritaki nowawijaakoteemi.

Iinja opomeentsitaperotanakya janta Joreeyaki
(Mt. 24.15-20; Rk. 21.20-23)

14 Eejatzi ikantziri Jesoshi:

—Aririka piñaanatero rojankinarini Intañeeri, piyotawakiro ikantzirini: rashironkagaeyanakyaani atziri. Ikantzi eejatzi eenitatsi Tajorentsipankoki oonariri Tajorentsi, rootaki maawaeni atziri rookantanakawori Tajorentsipankoki. Aririka pijeeki Joreeyaki, eejatzi piñeeririka riraganki, pithaakyaate, pishiyeeyanakini janta tonkaariki. 15 Aririka pijeeki pankotsiki inkokironta, eero pikyaapanaatzi paantayitapanaatyaaworini oetarikapaeni, inta pishiyanaki. 16 Eejatzi piyaaterika owantsiki, eero pipiyapanaata paapanaatero piithaari. 17 Aririka omonkaatapaakya maawaeni iroka, ooo, osheki ashironkayitanakyaani motzitayitatsirini, eejatzi ashironkaakya thotayiriri eentsite: opomeentsitzimoeyaawoni oshiye. 18 Pamaneri Tajorentsi areetya iroka owashironkagaantsika ojarentsipaeteki kameetha pishiyaperoeyantanakyaarini eero opariyi inkani raawakimikari kijeeyemirini.

Raamawentakagaeyakarini Jesoshi ikantziri: “Ramatawitzimikari”
(Mt. 24.21-26; Rk. 17.22-24, 21.22-24)

19 Eenitatsi eejatzi ikantziri Jesoshi:

—Aritaki iinja rashironkaaperoeyanakyaani osheki atziri. Paerani tee añaapiintzironi kimityaawoni iroka, eejatzi riraga maawaeni itakaantaworini, tee iñiironi. Eejatzi maawaeni impaetayitatsini, iinja eero iñiiro eejatzi kimityaawoni iroka. 20 Tee ishinetziro Tajorentsi ojamanite iroka owashironkagaantsi: rooma aririkami ishineteromi, ari ithonkawakaeyakyaanimi. Rooma romaerintakiro, tema ikamintheeyakaeni aakapaeni aapatziyeeyaririni, riraga riyoyaayitakirini rirori. 21 Aririka ikamanteetemi: “Pamine, irira rotyaantanewo Tajorentsi”, eero paapatziyari. Eejatzi aririka ikanteete: “Irira”, eero paapatziyaperotari, itheeyashita. 22 Ipokapaaki amatawitantatsini, ikantapaaki: “Naaka Jesokirishito, naaka kamanantzirorini iñaani Tajorentsi”. Itajorentsijeempiyaashitapaakya,

ikoyi paapatziyawakyaari, rantayitemironi kaari piñaapiintzi. Ikowawita ramatawiterimi aapatziyeeyaririni Tajorentsi, omaanta tekatsi ikanteri. 23 Paamawentya. Neewatzitakimiro nokamantaperoeyakimironi maawaeni.

Riraga Jesoshi ikamantakotaa ipiyanteeyaari
(Mt. 24.29-31; Rk. 21.25-28)

24 Eejatzi ikantziri:

—Aririka ipakaakiro ikijawakagaeyani, roojatzikya itsiteniityaantanakya oorya, eero ikimitanaa ikimitaaka iroñaaka. Eejatzi eero ikitamashitanee kashiri. 25 Eejatzi ipariyagaantanaki ompokiropaeni, ipoñaakya jenoki, ishewashewatashitanakya paashinipaeni. 26 Naaka poñaachari jenokinta, nokoñaatapaaki jaka kipatsikika: iinja iñeeyawaenani atziri nokinapae menkoriki. Notajorentsiperotapaaki, nopinkatharitapaaki. 27 Eejatzi notyaanteeyerini nonampiripaeni ipiyoteeyerini maawaeni aapatziyeeyanarini. Ipoñaayitanakyaani maawaeni kipatsikipaeni.

Roshiyakaawentziniri Jesoshi iyeera
(Mt. 24.32-35; Rk. 21.29-33)

28 Eekiro riyaatatyee ikantziri:

—Eenitatsi iroka piyotantyaawori oshiyakaawentaantsika iyeera. Owakirarika oshookaempekitanee, aririka otzimanee oshi, piyotaki rootaatsi ojarentsitee. 29 Eejatzi, okimita, aririka piñeeyawakironi maawaeni iroka nokamantayitakimirini, piyotanaki okaakitapaana, rooteentsi nopokashitaatemi. 30 Kyaaryootaki iroka nokamantzimiri. Tekira pikamaeyeni eerokapaeni, omonkaatapaakya maawaeni iroka nokamantzimiri. 31 Aritaki othonkaeya maawaeni kipatsi eejatzi ithonkaeya maawaeni jenokijatzi: kashiri, oorya, ompokiropaeni, maawaeni. Omaanta noñaani, eero othonkanita.

Aamagaeyaari Jesoshi: tee ayoteeyini tsikarika okaate ipokanteeyaari
(Mt. 24.36-51; Rk. 21.34-36)

32 Eenitatsi eejatzi ikantziri riraga Jesoshi:

—Tekatsi yotatsini tsikarika okaate kitejiri eejatzi tsikarika ikaate oorya; tee riyotzi ronampiri Pawa, eejatzi naari tee niyotzi. Apatziro Pawa yotatsiri. 33 Paamawentya, eejatzi paamagaeyenani. Tee piyotzi tsika okaate nopokanteeyaari. 34 Noshiyakaawentemiri atziri, jatatsiri inteena. Aririka rookanakiro ipanko, ikanteeyanakirini maawaeni ronampiripaeni iitarika ranteeyeniririni. Eejatzi rirori riraga jeekakaeyinirири ipanko ikantanakiri rirori: “Paamagaenaga”. 35 Rootaki nokanteeyantzimirini: paamagaeyenani eerori. Tee piyotzi tsika okaate nopokanteeyaari: aririka itziroryaanee oorya, aririka niyankiite tsiteniri, aririka iñee tyaapa, aririka okitejiityaanaki nopokae. 36 Kyaaryoowa, paamaaperoeyenani. Aririka nopokae, nomapokapaemikari. Noñaapaemikari, maashiretakimi. 37 Iroka nokantzimirika, rootaki nokanteeyakiririni maawaeni atziri. Paamaaperoeyenani, maawaeni.

14

Ikowaeyakini joriiyopaeni raakaanteri Jesoshi
(Mt. 26.1-5; Rk. 22.1-2; Jowa 11.45-57)

1 Okaatapaaki apite kitejiri omonkaatantyaari kitejitatsiri rawijantari
ronampiri Tajorentsi janta Ejiipitoki paerani. Iroka kitejiri tee rowapi-
intawo tapiyachari paa, inta kaari tapiyacha. Ari ikowaki jewataya-
itziririni ñaanakowenantatsiri eejatzi iyotaantzirori Iwaperite Tajorentsi
tsika ikanteriri ramatawiteri Jesoshi raantyaariri. Aritaki ikowaper-
otawita rowamaerimi Jesoshi. 2 Ikantzi:
—Eero aantari kitejiri rawijantarini ronampiri Tajorentsi:
ikijakowenteeyarinikari atziripaeni.

Apaani tsinani ojeetziri Jesoshi kajankaari
(Mt. 26.6-13; Jowa 12.1-8)

3 Ikantaka Jesoshi ijeekaki Wetaaniyaki, janta ipankoki Shimo
pathaawitacharini. Osheki owaeyacharini janta. Opokapaaki
tsinani, amakotapaakiro kajankaari. Iyoshaaka owaa naariwo osheki
owinawo. Okameethaperotzi ojeekantari, ro riwetsikaetziri mapi
iitachari arawaashitoro. Okagaakotapaakiniri, ojeetantapaakari iitoki.
4 Ijeekaeyini apaanipaeni kijaperoeyakirorini. Ikantawakaanaka rirori:
—¿Iitaka iroñaaka eewanatantakawori iroka kajankaarika? 5 Arimi
opimanteromi, aantakyaawomi osheki koriki, roojatzikya opayiterin-
imi ashironkayitacharini.
Tee inimoeyanakirini okaatzi antakiri, 6 omaanta ikantziri Jesoshi:
—Eero pithañaakotawo. ¿Iitaka pikijantawori? Okameethaperotzi
ojeetakina. 7 Aritaki ikantani ikaatzimikya osheki ashironkaenkari.
Aririka pikowaki petakotyaari, aritaki pimatakiro pipakiri. Omaanta
naaka, eero nokantani notsipateeyemini. Eero oshekitzi kitejiri pineshi-
ronkatantanakinari jaka kipatsiki. 8 Tee omatayitzironi oetarikapaeni,
omaanta ojeetakina naaka. Tema ajeetapiintziri kamatsiri, omaanta
tee riyotakotya. Omaanta iroka tsinanika itakina ojeetakina, eeniroka
nañi. Iyotakina nokame paata. 9 Kyaaryootaki iroka nokamantemiri:
tsikarika ikamananteeyeroni atziri noñaani, eejatzi ikamantakoetero
iroka tsinanika oetarika antakiri, ikenkithashiryaakoeyantyaaworini.

Ikenkithashiryaaka Joorashi raakaanteri Jesoshi
(Mt. 26.14-16; Rk. 22.3-6)

10 Eeniro irira Joorashi karyootejatzi, rirotaki riyotaanewo
naawita Jesoshi. Ikantanaka riyaatanaki apaniroeni janta
ijeekinta jewatayitziririni ñaanakowenantatsiri, ikantakotziri
Jesoshi raakaanantyaariri. 11 Ari ikemaeyawakirini riroripaeni
ikantapaakiriri, ikimoshireeyanakini, ikantawakiri: “Kameethataki:
osheki nopinatemi koriki iroñaaka”.
Roojatzi ikenkithashiryaanaka Joorashi: “¿Tsika nokanterika
naakaanantyaariri Jesoshi? ¿Tsika okaateka?”

Rotyaanantakariri riraga Jesoshi riyotaanewopaeni ramine tsika rowaeyaani
(Mt. 26.17-19; Rk. 22.7-13)

12 Monkaatapaaka kitejiri rowaeyantaworini paa kaari tapiyacha.
Eejatzi rowamaakiri owisha rowaeyaarini kitejiriki ikenkithashiryaapi-
intziro rawijantariri ronampiri Tajorentsi paerani. Ikanta riyotaanewo
rojampitziri Jesoshi:
—¿Tsika pikoyika nowojanteri owisha?
13 Ari rotyaantziri riyotaanewo apite, ikantziri:

—Piyaate Jerojareeki. Aritaki pitonkiyotawakyaari shirampari, aatsiri iñaa chomoki. Poyaatanakiri rirori. 14 Tsikarika janta ikyaapae, aritaki piñaapaakiri ashitawori ipanko; rirotaki piñaanatapaakiri. Pikantapaakiri: “Ikantzi iyotaantatsiri: ‘¿Tsikama nojeekantapaakyaari nowakaantapaeyaariri niyotaanewopaeni owisha?’ ” 15 Roojatzi roñaagantawakimiro janta jenoki oshitamenkotanta antawo. Ari piwetsikero janta owanawontsi.

16 Roojatzi riyaatanaki riyotaanewo janta, iñaapaakiro iroka ikantakiriri, roojatzi rowojantapaakiro rowanawo.

Ikantakotakiri Jesoshi aakaanterini
(Mt. 26.20-25; Rk. 22.21-23; Jowa 13.18-30)

17 Roojatzi itsiteniityaanaki oorya. Rareetapaaka rirori Jesoshi, itsipateeyapaakarini riyotaanewopaeni. 18 Ijeekaeyapaakini, rowaeyapaakani, ikantziri Jesoshi:

—Kyaaryootaki iroka nokamantemiri. Apaani akiyotanari iroñaaka rirotaki aakaantenani paata.

19 Rowashireeyanakani riraga riyotaanewopaeni, ikantaki apaanipaeni:

—¿Naakama aakaantemini?

Eejatzi paashini:

—¿Naakama?

Eejatzi paashinipaeni rojampiteeyanakirini.

20 Ikantzi Jesoshi:

—Tema rirotaki aakaantenani ochaantakotakinarika iroñaaka nowajoneki. 21 Naaka poñaachari jenokinta, nokoñaatapaaki jaka kipatsikika. Rooteentsi nokame. Aritaki omonkaatakya rojankinatakotziteetakinari. Omaanta ari rowashironkaakya riraga aakaantenani. Eerorikami ikoñaatzimi rirori, eeromi raakaantanami, eejatzi eeromi ikemaatsitawomi katsiri.

Roshiyakaawenteeyakaeroni Jesoshi ikamawentakae aaka
(Mt. 26.26-29; Rk. 22.14-20; Jowa 13.21-30; 1 Ko. 11.23-26)

22 Eeniro rowaeyakani, raakiro Jesoshi paa. Ipaasonkitziri Iriri Tajorentsi, ikagaakiro, ipaeyakirini riyotaanewo. Ikantziri:

—Powaeyawoni iroka paa, oshiyakaawentzirori nowatha. Tema naaka kamawenteeyakimirini.

23 Eejatzi raakiro pajoki awishoowaantsi oowa. Ipaasonkitakiri Tajorentsi, ipakoeyakirini, rireeyawakironi. 24 Ikanteeyakirini:

—Iroka oshiyakaawentzirori niraa. Napaatawenteri osheki atziri. Aririka nokamawentemi, piyoteeyakironi kyaaryo ikantakimiri Tajorentsi, rowawijaakoeyemini. 25 Kyaaryootaki nokanteeyimirini. Eero iroñaaka napiiteero jaka kipatsiki nireero awishoowaantsi oowa. Aririka nojeekapae janta ipinkatharitzinta Tajorentsi, ari nirapaero eejatzi.

Ikanteeyirini Jesoshi riyotaanewo: “Iinja pookaeyaneenani”
(Mt. 26.30-35; Rk. 22.31-39; Jowa 13.31-38)

26 Ari ithonkakiro rowaka, romampaawenteeyanakarini Tajorentsi, roojatzi riyaatanteeyanakani janta tonkaariki, oetachari Oriiwomashi. 27 Ikanteeyakirini Jesoshi:

—Iinja pookaeyaneenani. Aritaki rojankinatakotziteetakimini: “Rowamagaeteri riraga shentziriri owisha, roojatzi ikinashiwaetanakya rowishate”. 28 Omaanta, iinja nopiriinteerika nañaaga neewateeyanakimini janta Karireeyaki, ari piñeena.

29 Ikantziri Peetero:

—Aririka rookaeyemini maawaeni paashini, inta naaka, eero nookimi.

30 Ikantawakiri rirori:

—Kyaaryootaki iroka nokantemiri: iroñaaka tsiteniriki, tekiraatarika rapiitakiroota iñi tyaapa, osheki pithaawanaki. Okaate 3 pikante: “Tee niyotziri Jesoshi”.

31 Omaanta ikantaperotzi Peetero:

—Eero nookimi. Atsipatawakagaeyaniroña akamaeyeni, eero nokantzi: “Tee niyotziri”.

Eejatzi imonkaatawakaaka ikanteeyakirini maawaeni paashinipaeni.

Ikenkithatakaeri Jesoshi Iriri janta Jethemaniiki
(Mt. 26.36-46; Rk. 22.39-46)

32 Roojatzi rareeteeyapaakani janta Jethemaniiki. Ikanteeyirini riyotaanewo:

—Pijeekaeyawakiniita jaka, nokenkithatakaawakiriita Pawa.

33 Rirotakikya raanakiri Peetero, Jantyaako, eejatzi Jowa. Areetzimotapaakari ikenkithashiryaanaka, eejatzi osheki rowashiretanaka. 34 Ikantziri:

—Osheki netakotanaka. Pijeekawakiita jaka, pikakiterapa.

35-36 Ari ishirinkaneentanaka eechonkiini jaga. Rotziwerowanaka kipatsiki, ikenkithatakaeri Iriri. Ikantziri:

—Pawa, eeroka matzirori maawaeni oetarikapaeni. Nokowawitaka powawijaakotenami iroka nokemaatsityaari, omaanta eero nantziro nokowawitari nanteri naari, inta nokowaki nantemiro pikowakaakinari eerori.

37 Roojatzi ipiyanaa jaga ijeekakira riyotaanewo. Iñaapaatziiri, imagaeyakini. Ikantapaakiri Peetero:

—Shimo, ¿maakimima? ¿Eeroma pamawetziro pikakite eechonkiini? 38 Pikakite. Pamaneri Tajorentsi okantyaatakya aririka ikowaki iwinkatharite kamaari rantakayitemironi kaari kameethatatsi, eerokya panantawo. Kyaaryo pikowaperowitaka pantenirimi Tajorentsi ikowakaakimiri, omaanta tee pimatziro.

39 Ipiyanaka eejatzi, ikenkithatakaapaeri Iriri roojatzi ikanteeri ikantakiriri inkaaganki. 40 Ipiyapaa, iñeeyapaerini magaeyakini eejatzi. Osheki agaeyakirini iwochokini. Osheki ipashiwenteeyakani, tee riyotzi oetarika ikanteeyirini. 41 Ipiyapiyataka riraga Jesoshi, okaatzi 3 ipiyanaka. Roojatzi ipiyantapaaka ikantapaakiri:

—Eekiroma pimaatzi. Iroñaaka monkaatapaaka, rooteentsi ikentakotakaanteetena: rooteentsi rayena kaari aapatziyanari. 42 Iroñaaka pipiriinte, thame aate. Oo, okaakitapaaki aakaantenani.

Ragaeyakirini Jesoshi
(Mt. 26.47-56; Rk. 22.47-53; Jowa 18.2-12)

43 Eeniro iñaawaetzi Jesoshi, ipokapaaki riraga Joorashi, rirowitaka riyotaanewo. Itsipateeyapaakarini iroñaaka osheki atziri. Ramaeyapaakironi ichekamentopaeni eejatzi rompojamentopaeni wetsikachari inchato. Riroteeyakini rotyaantanewo jewatayitziririni

ñaanakowenantatsiri, riraga rotyaantanewo iyotaantzirori Iwaperite Tajorentsi, riraga aataperoteenchari. 44 Ikantziteeyakarini riraga Joorashi irirapaeni:

—Iroñaaka nokamantaperotemi piyotantapaakyaariri Jesoshi: piñaakinarika nothowootapaakiri, rirotaki poerikapaakiri. Paanakiri.

45 Ari ipokapaaki rokaakintapaakari. Ikantapaakiri:

—Iyotaanari.

Ithowootapaakiri.

46 Roerikaeyapaakirini, shepik, ishirikaperotapaakiriroña ragaeyanakirini. 47 Apaani riyotaanewo raanakiro ichekamento. Ithatziitakiri ikempita ronampiri iwinkatharite ñaanakowenantatsiri, thatzik.

48 Ikanta Jesoshi iñaakiri okaatzi rantakiri riyotaanewo, ikantziri:

—¡Eero! Okanteekaata, poyaankaero pichekamento, ipiyatzimikari. Tema piyotzi maawaeni antawakaantawori ijawirite eejatzi rowamaanteetakari jawiri. ¿Tee piyotzi nokowakirikami, nokanterimi Ashitanari rotyaantenarimi oshekinipero ronampiri piyakowentenanimi?

Roojatzi ipampitakiri ikempita, retsiyatakotakiri.

Ari ikanteeyawakirini Jesoshi:

—¿Naakama koshintzi? ¿Iitaka pamashitantanari pichekamento eejatzi pompojamentopaeni? Paashitanakina, eero noshiyapithatzimi. 49 Aritaki maawaeni kitejiri notsipateeyawitzimini janta Tajorentsipankoki, niyotaantzimiri. Pikoyirika payena, paanakina. Iroñaaka omonkaataka okantzitakarini Iwaperite Tajorentsi.

50 Riraga riyotaanewopaeni rookaeyanakirini, shiyeeyanakani maawaeni. 51 Apaanikya ewankari oyaatawitanakariri Jesoshi. Tee ikithaatanakya, omaanta rapineetashitakawo iwashikawo. Roerikaetawitawakari, 52 ithañaanaka rirori, rookanakiro iwashikawo, ishiyamerikitanaka.

Ikanteeyini jewatatsiripaeni: "Okameethatzi ikame Jesoshi" (Mt. 26.57-68; Rk. 22.54-65; Jowa 18.12-14, 19-24)

53 Ari ragaeyanakirini Jesoshi iwinkathariteki ñaanakowenantatsiri. Ipiyotawenteeyapaakarini maawaeni jewatayitziririni ñaanakowenantatsiri, aataperoteenchari eejatzi iyotaantzirori Iwaperite Tajorentsi. 54 Riraga Peetero royaatakowentawitanakari Jesoshi, omaanta rookaneentanakiri inteenanta, roojatzi rareetantapaaka janta ipankoki iwinkatharite ñaanakowenantatsiri. Tee ikyaapaaki rirori pankotsiki; ijeekimotapaakiri onampirentsipaeni rakitsitapaakawo paamari.

55 Ari inthomaenta ipiyotawentakari Jesoshi riraga jewatayitziririni joriiyopaeni. Rojampiteeyirini atziri:

—¿Piñaakotakirima rantziri Jesoshi kaari kameethatatsi nowamaakaanantyaariri?

Omaanta tekatsi iñaakoteri. 56 Ipokapaaki osheki theeyakotakariri, tee omonkaatawaka ikantayitakirini. 57 Apaanipaeni katziyaneencha, itheeyakotashitakari, ikantzi:

58 —Nokemaeyakirini Jesoshi ikantzi: "Iinja noshekiroreero Tajorentsipanko iroka riwetsikani atziri. Ari okaate 3 kitejiri niwetsikae naaka paashini Tajorentsipanko, kaari riwetsiki rirori atziri".

59 Omaanta tee omonkaatawakakya ikantayitawitakarini.
60 Ikatziyanaka niyanki riraga iwinkatharite ñaanakowenantatsiri.
Rojampitakiri Jesoshi, ikantakiri:
—¿Iitaka kaari pakantana? ¿Oetaka iroka ikantakotayitakimirini irika?
61 Omaanta imaeritaki, tee raki. Rapiitakiri riraga iwinkatharite
ñaanakowenantatsiri:
—¿Eerokama Rotyaantanewo Tajorentsi naamagaeyarini, riraga Itomi
Tajorentsi noñaaperotziri?
62 Rakanakiri:
—Naaka. Kyaaryo pikantakiri. Iinja piñeena nojeeki janta rakoperoki Pawa Tajorentsi, nokaateeyirini neewawenanteeyapaeni. Eejatzi piñaawaena nokinantapaeyaawo janta menkori, aririka nopiyee paata.
63 Riraga iwinkatharite ñaanakowenantatsiri ikijanaka.
Ikenkithashiryaakotanakari Jesoshi ikantzimatakiri Tajorentsi, rootaki itzijagaantanakawori iithaari. Ikantanaki:
—¿Iroñaaka iitaka akowantyaari paashini kantakoterini?
64 Pikemaeyawakirini iroñaaka okaatzi ikantakiri, tema itheenkakiri Tajorentsi. ¿Tsika pikanteeyinika eeroka?
Ikanteeyanakini:
—Kyaaryo, eenitatsi rantani. Okameethatzi ikame.
65 Eenitatsi apaanipaeni eewatayitziririni. Roojatzi ipashikapootakiri, eejatzi ikapojapootakiri. Ikantziri:
—Pikamantena iroñaaka ninkarika kapojapootakimiri.
Eejatzi riraga waariryaapaeni ipajapooteeyakirini.

Ikantzi Peetero: "Tee niyotziri Jesoshi"
(Mt. 26.69-75; Rk. 22.55-62; Jowa 18.15-29)

66 Eeniro ijeeki rirori Peetero janta inkokironta pankotsiki rakitsita.
Opokapaaki apaani ronampiri iwinkatharite ñaanakowenantatsiri.
67 Oñaapaakiri Peetero, rakitsita paamariki. Otsikanatapaakari, jorerriri, okantapaakiri:
—Eeroka tsipatariri riraga Jesoshi najareetejatzi.
68 Ithaawanaki, ikantanaki:
—Tee, tee niyotzi oetarika pikantziri. Tee nokemimi eejatzi.
Roojatzi riyaatanaki ashitakontsiki shiirikoki. Iñaanaki tyaapa.
69 Apiiteeri oñaagaeri onampirentsi. Okanteeyirini maawaeni okaateeyakinira:
—Rirotaki irika tsipatariri Jesoshi.
70 Eejatzi rapiiteero Peetero, ikantzi:
—Tee niyotziri.
Ari ojamanitapaentzi eechonkiini. Roojatzi ikantziri irikapaeni katziyayiteencharini:
—Kyaaryooperotaki. Eerokataki tsipatariri Jesoshi, eerokataki karireeyajatzi.
71 Ikantaperotanaki:
—Tee niyotziri riraga shirampari pikantakinari. Riyotzi Tajorentsi kyaaryo nokantaki: notheeyakyaarika, nokowaki rowashironkayenaata Tajorentsi.
72 Rapiitakiro iñaanaki tyaapa. Ikenkithashiryaaneero Peetero ikantakiriri Jesoshi: "Tekiraatarika rapiitanakiroota iñaanaki tyaapa, okaate

3 pikante: ‘Tee niyotziri Jesoshi’ ”. Ari rowashiretanaka Peetero, roojatzi riraantanaka, jmmm, jmmm.

15

Ragaeyanakirini Jesoshi Peraato
(Mt. 27.1-26; Rk. 22.66–23.5; Jowa 18.28-40)

1 Rooteentsi okitejiityaanaki, rapiitakiro ipiyotawenteeyarini Jesoshi riraga jewatayitziririni ñaanakowenantatsiripaeni, eejatzi aataperoteenchari eejatzi iyotaantzirori Iwaperite Tajorentsi. Ikantakowenteeyakirini Jesoshi. Roojatzi roojoteeyakirini irira, raanakiri janta, ipapaakiri Peraato. 2 Rojampitawakiri:

—¿Eerokama iwinkatharite joriiyopaeni?

Riraga Jesoshi rakanakiri:

—Pikantakiri eeroka kyaaryoopero.

3 Ikanteeyini jewatayitziririni ñaanakowenantatsiri:

—Osheki rantayitakirini irika, tee ikameethatzi.

4 Rapiiteeri Peraato, rojampitziri:

—¿Iitaka kaari pakanta? Pikemawakiri osheki kantakotashiteeyakimirini.

5 Tee raki Jesoshi. Riraga Peraato tee riyotzi oetarika ikenkithashireeyarini. 6 Ari eenitatsi rametari: maawaeni ojarentsi, aririka omonkaatapaeya kitejitatsiri rawijantakariri ronampiri Tajorentsi achariniiteni paeranipero Ejiipitoki. Roeyowapiintziri omonkyaagaarewo apaani ikowakagaeyirini atziripaeni. 7 Eeniro iroñaaka rashitakotaka janta atziripaeni kowayitawitacharini rookerimi pinkathari: iwaero apaani Warawaashi rirotaki owamaantaneri. 8 Ari riyaatashiiyakirini riraga piyoteenchari, ikanteeyapaakirini Peraato:

—Nokoyi panteeyenawoni iroka pametari: poeyowaenari apaani pomonkyaaganewo.

9 Rakawakiri Peraato, ikantawakiri:

—¿Riroma pikowakiri noeyoyemiri riraga Jesoshi piwinkatharite?

10 Riyotaki Peraato osheki iñaaperoeyirini atziripaeni Jesoshi, rootaki ikijeeyantanakaririni ñaanakowenantatsiripaeni raakaanantakariri. 11 Ari riraga jewatayitziririni ñaanakowenantatsiri ikenkithayitanakini, ikanteeyakirini atziripaeni:

—Pikante: “Kaari Jesoshi”. Pikanteeyirini: “Riraga poeyowaeri Warawaashi”.

12 Rapiiteeri eejatzi Peraato, ikantziri:

—¿Tsikama nokanterika iroñaaka irika pipinkatheeyawitakarini?

13 Ikaemaeyanakini paashinipaeni:

—Pikentakotakaanteri koroshiki.

14 Rojampitziri:

—¿Iitaka rantakiri nokentakotakaanantyaariri?

Eekiro rapiitanaatziiro ikaemaeyanakini:

—¡Pikentakotakaanteri, pikentakotakaanteri!

15 Ikowanaki Peraato ikimoshiretakagaeyeerini riraga atziripaeni, rootaki roemishitowantaariri Warawaashi. Omaanta Jesoshi ipajatakaantakiri, roojatzi raakaantakiri ikentakotakaantakiri.

Ishirontawenteeyakarini riraga Jesoshi
(Mt. 27.27-31)

16 Roojatzi irira joraaropaeni raanakiri Jesoshi inthomaenta ipankoki
Peraato, ari okaankiityaaneentzi eechonkiini. Owaeronta rowaga
pankotsi peretooryo. Riraga joraaropaeni ikaemaeyakirini maawaeni
paashinipaeni. 17-18 Itheenkaeyakirini, ishirontawenteeyakarini,
ikantziri:
—¿Eerokatakima iwinkatharite joriiyopaeni? Iroñaaka naari
noñaaperotemi.
Ari ikanteetakiriri iroñaaka Jesoshi, tema rantaminthatakiri rootaki
roshiyakaawenantakariri apaani jewawenantatsiri. Raatonkoryaa-
gaetakiri Jesoshi, ikithaateetakiri kityonkamawoneentatsiri. Ragae-
takiniri kitochee, riwetsikaetakiniri ikimitakaanteetakiniri amantheer-
entsi roojatzi ramantheetakaantakari.
19 Rotziwerowashitakari, iñaaperojeempiyaakari, roojatzi rompojan-
takari chonkopishitonki iitoki eejatzi reewapooteeyakirini. 20 Ari osheki
rantaminthatakiri, roojatzi reshitapaakiri. Roojatzi raatonkoryaakiri
ikithaawitakariri kityonkamawoneentatsiri, ikithaateeri iithaaripero
rirori. Roojatzi raantanakari ikentakoteetantyaariri antawokotaki ko-
roshi.

Ikentakoteetantakariri riraga Jesoshi
(Mt. 27.32-44)

21 Roojatzi joraaropaeni raanakiri Jesoshi. Niyanki awotsi iñaakiri
shirampari iwaero Shimo rirotaki iriri Arejaantero eejatzi Roojo.
Owakira ijeekapaaki Jerojareeki ipoñaakawo paashiniki nampitsi
iitachari Shireene. Romperatawakari iroñaaka, ikantakiri:
—Pinatanakiniri Jesoshi iroka koroshi.
Ikanta Shimo inatanakiro, raanakiro.
22 Ari ragaeyanakirini Jesoshi janta tonkaariki oetanta Koorikota.
Rootaki iitantawori tonkaari oshiyakawo iitonaki atziri. 23 Ari ipakow-
itakari kepishaari, eero ikemaatsiperotantawo katsiri, inta tee ri-
rawakiro Jesoshi. 24 Roojatzi ikentakoteetakiri Jesoshi rakokira eejatzi
iitzikira, rowatzikakoteetakiri kipatsiki. Ikanta irikapaeni joraaro,
raakiro iithaari. Roojatzi rookayitzironi mapyaaniki. Ro riyotantyaari
ninkarika ayeroni iithaari. Eejatzi rapiitakiro riyotakoeyeroni mapi
roojatzi raantanakyaawo maawaeni okaatzi ikithaayitarini rirori.
25 Jenokiityaapaaki oorya, ikentakoteetantakariri. 26 Roojatzi raaki
paashini inchakota owaanini, rojankinateetakiro jankinarentsi okantzi:
“Rirotaki jewawentziriri joriiyopaeni”. Rootaki rojankinatantaka-
wori, riyoteetantyaari iitarika rowamaanteetakariri. Ikentakoetakiniri
jeñokiini ipatziitoki Jesoshi.
27 Iroñaaka eeniro ikaatzi apite koshintzi ikentakoteetakiri eejatzi, ari
itsipatakari Jesoshi. Apaani rowatzikakoteetakiniri rakoperoki, irira
paashini rowatzikakoetakiniri rampateki. 28 Rootaki omonkaatantakari
jankinarentsi Iwaperiteki Tajorentsi kantatsiri: “Ikimitakaanteetyaari
kaari kameethatatsi”. 29 Ari rawijayitzini iroñaaka osheki atziri, osheki
itheenkimawaetakiri Jesoshi, osheki ishirontawentari, ikanteeyirini:
—¡Oo! Eeroka shekiroreeronimi Tajorentsipanko, ro awijawitakya
3 kitejiri ari piwetsikaeromi eejatzi. 30 ¿Arima pitajonkantashi-
waeta? Intsipaete, pitajonkakowentya eeroka: payiitee iroñaaka
ikentakoetakimira koroshiki.

31 Roojatzi ipokantapaaka eejatzi irikapaeni jewatayitziririni
ñaanakowenantatsiripaeni eejatzi iyotaantawitawori Iwaperite Tajorentsi.
Ishirontawenteeyakarini, ikantawakaeyanakani:

—Pamineri irikakya, rirowitaka owawijaakotziriri paashini atziri,
tee imatziro rowawijaakotya rirori. 32 Eerokawitaka Rotyaantanewo
Tajorentsi, jewawenantawitariri ajoriiyotzinkaritepaeni. Aminamat-
sitawakiriita aririka rayiitee koroshiki. Aririka añaakiri, thame aapatzi-
yari.

Eejatzi ikimitakari rirori tsipatakariri Jesoshi ikentakotaka,
itheenkakiri eejatzi.

Ikamanaki Jesoshi
(Mt. 27.50-56; Rk. 23.45-49; Jowa 19.30-37)

33 Ikaataki oorya tampatsika, omapokashitapaaka otsitenitanaki
maawaeni kipatsi. Tee añaaneeri oorya. Okaatzi ojamanitapaentzi
3 oora. Roojatzi rooryaantanaa. 34 Roojatzi ikaemantanaka antawo
Jesoshi ikantzi ipaanteki rashi:

—Eroe, Eroe, ¿raama jawaatani?

Rootaki akantziri aaka apaanteki: “Notajorentsite, Notajorentsite,
¿iitaka pookantanari”?

35 Ikemantawakariri apaanipaeni jeekaneentsiri ikantzi:

—Pikemiri, ikaemiri Iriiyashi.

36 Ari ishiyanaka atziri, rowiinkapaakiniri kepishaatatsiri
piyonkashinkanari. Rojataakiniri jawookiikira. Ipawitari
ratsimiyawakiromi. Ikantziri katziyayiteencharinipaeni jaga:

—Ari ikantawakaata: aminawakiriita aririka ipokashitapaakiri Iri-
iyashi rayiitashitapaakiri.

37 Antawopero ikaemanaki Jesoshi, kamanaki.

38 Eenitatsi janta Tajorentsipankoki antawo tokoya, tontarini,
ashitako omooki. Itanakawo jenoki, otzijagaanaki waaaag, roojatzi
jaawiki. Thatzii. Apitemankitanaka.

39 Eeniro imontetakari itzinkami joraaro. Iñaawakiri tsika ikan-
tanakari Jesoshi ikamantanakari. Roojatzi ikanantanaka:

—Kyaaryoopero: riroperotaki irika shirampari Itomi Tajorentsi.

40 Eeniro apaanipaeni tsinani ojeeki inteenapaeni aminayitzini. Okaa-
teeyakironi Mariiya makaraarajato, eejatzi ojameto, Mariiya rootaki
riniro Jantyaako eejatzi paashini Josee. Jantyaako impaerintzi ikoñaatzi.
Eejatzi okaateeyironi Jaromee. 41 Eeniro ijeekawitani janta Karireeyaki
oyaateeyirini maawaeni irokapaeni tsinani amitakotziriri. Iroñaaka
ojeeki jaka osheki paashinipaeni tsinani. Itonkaantanakari Jesoshi janta
Jerojareeki, oyaateeyanakirini.

Iitaka ikantakiriri Jesoshini
(Mt. 27.57-61; Rk. 23.50-56; Jowa 19.38-42)

42 Itsiteniityaanaki oorya. Ro kitejitatsini inkaamani imakoryaan-
teeyarini, tema iroñaaka riwetsikaeyironi oetarika ashi inkaamani.
43 Eeniro Josee, riraga poñaachari Arimateeyaki. Aritaki ikaateeyirini
riraga iyotaawakagaeyacharini. Iñaaperoteeyirini atziripaeni rirori. Raa-
maari Tajorentsi rirori ikowaki reewawenteri. Iroñaaka ishirampariper-
otanaki Josee, riyaatashitanakiri Peraato, ikantapaakiri:

—Nokoyi pishinetenari naaneeri Jesoshini. 44 Itzimaetyaashitanaka riraga Peraato. Ikenkithashiryaanaka: ¿Okyaaryootzitanakyaama, intsipaete ikamanaki Jesoshi? Ari ikaemakaantakiri iwinkatharite joraaro. Rojampitawakiri:

—¿Kyaaryooma? ¿Kamaperotanakima Jesoshi?

45 Ikantziri:

—Jee, kamaperotaki.

Roojatzi rotyaanantakari Josee royiitakoteeri jaawikira Jesoshini. 46 Ramanantaki Josee tokoya. Royiitakiri Jesoshini rapineetakotakiri. Romaryaakiri omooki, janta imoonteetzironta impeeta. Ipinaashitakiri antawo mapi omooki. 47 Oñaakoperotakiri Mariiya makaraarajato tsika rowakiri. Otsipatawo ojameto, rowaga riniro paashini Josee.

16

Ipiriintanaka Jesoshi

1 Awijanaki kitejiri imakoryaanteeyarini. Roojatzi amananantanakari tsinani kajankapaneri, otziritanteeyaririmi Jesoshini. Ro owaeropaeni roori tziriterinimi Mariiya makaraarajato, eejatzi roori okaatziro ojameto riniro Jantyaako, eejatzi roori Jaromee. 2 Ari okitejiityaanaki iyaatzi janta omooki rotetawitakarinta Jesoshini. Rootaki tominko iyaatantakari. Ari ijenokitapaaki oorya, roojatzi areetantapaaka. 3 Okantawakaeyanakani:

—¿Ninka pinagaenironika rowaga mapi ashitantari? Antawoni, eero aawiro aaka.

4 Aminapaaki, oñaapaakiro rowaga mapi antawo, pinaanaka ashitaryaanaka. 5 Okyaapaaki omooki janta rowawitakarinta. Tee oñaapaeri Jesoshini, omaanta irira oñaapaaki apaani shirampari jaga. Ikithaatawo kithaarentsi kitamaaripero. Otsinkashiryaanakiro irowapaeni oñaapaakirira ijeeki.

6 Ikantawakiro:

—Eero pithaayi. Riro paminawitari riraga Jesoshi najareetejatzi, riraga ikentakoetakiri. Piriintanaa, tee añaagaeri jaka. Jatee. Paminerotya rowawiitakarika. 7 Piyaatee iroñaaka pikamantapaeri Peetero eejatzi paashini riyotaanewopaeni. Pikantapaakiri: “Reewatanakimi janta Karireeyaki, aritaki piñaapaeri janta. Tema aritaki ikamantzitakimini paerani”.

8 Ari intsipaete iyowanee, oshiyanaka. Ompetatanaka, osheki otsinkashiryaanakiro. Othaawanaki, rootaki kaari okamanantari atziri otonkiyotakari janta awotsiki.

Oñaagaeri Mariiya Jesoshi
(Jowa 20.11-18)

9 Rootaki ipiriinantaari Jesoshi tominko. Ro ritaperotaari roñaagaawo Mariiya makaraarajato. Rootaki paerani ikyaantawitakawo 7 kamaari, omaanta retsiyatakotakironi. 10 Roojatzikya iyaatantanaka roori okamantapaakiri riraga itsipateeyawitarini Jesoshi. Roojatzi rowashiretakoeyawitarini, eejatzi eeniro riraakoeyawitarini. 11 Roojatzi okamantawitapaakari:

—Piriintanaa Jesoshi, noñaagaeri.

Tee raapatziyawakawo.

Iñaakiri apite riyotaanewo Jesoshi
(Rk. 24.12-35)

12 Roojatzi ipaashinipootanaki ipookira Jesoshi, roñaagapaari apite
riyotanewoni ranashiiyani janta awotsiki. 13 Ari ipiyanaa irika
ñaakiriri, ikamantapaakiri paashinipaeni. Eejatzi ikimitawakiri, tee
raapatziyawakari.

Ikenkithatakagaeyirini Jesoshi maawaeni riyotaanewo
(Mt. 28.16-20; Rk. 24.36-49; Jowa 20.19-23)

14 Ari rowaeyani riyotaanewopaeni, ikaateeyini 11. Roojatzi
roñaagaeyantapaaririni Jesoshi. Ikanteeyapaakirini:

—Tema nokamantzitakimini ari nopiriintee: ¿iitaka kaari
paapatziyantana? Tema tee añiiro pikenkithashiryaantari. ¿Iitaka kaari
paapatziyantari ñaakinari inkaaganki? 15 Piyaateeyeni pithotyaanakiro
maawaeni kipatsi. Pikamanteeyerini maawaeni atziri tsika ikanteeya
rawijakotanteeyaari rirori. 16 Ninkarika aapatziyawakyaawoni
rowaga pikamantakiriri, roojatzi raapatziyantawakyaari Tajorentsi
ari ikaawoshitawentanakyaari irira tema aritaki rawijakotee. Rooma
riraga kaari aapatziyawakyaawoni ari rowashironkaaperoteri
Tajorentsi rirori. 17 Tsikarika piyaateeyeni, itajonkakowentemi
Tajorentsi, riyoteeyantyaarini atziri kyaaryootaki iroka pikantakiriri.
Nomatakayemiro petsiyatakotantyaariri kyaantariri kamaari.
Piyotayiteroni paashinipaeni ñaagantsi pikenkithatakotantenari.
18 Aririka poerikawityaari maanki, aririka ratsikawitemi, omaanta
eero rowamaemi. Eejatzi, aririka piraakowityaawo piyantatsiri,
eero owamaemi. Eejatzi, aririka pipampiteri mantsiyatatsiri eejatzi
pikantakowenteri, ari rawijakoeyeeni.

Ithonkapaakiro Marikoshi rojankinari
(Rk. 24.50-53)

19 Rootaki ikanteeyakiririni Awinkatharite Jesoshi, roojatzi roenokan-
tanaa jenokinta, ijeekapae janta rakoperoki Tajorentsi, ikaatapaeri
ipinkatharitapae rirori. 20 Ari riyaateeyanakini riyotaanewopaeni.
Ikinakinayitanakini, ikamanantayitanakini tsikarika ikinayitanakini.
Kijokiro rowakiri Awinkatharite, ramitakoeyirini. Eejatzi itajonkan-
tayitakini, riyoteeyantakarini atziripaeni kyaaryooperotaki ikaman-
teeyakiririni. Aritaki okantaperotari.

Ari okaatzi.

Naaka jankinatzirori:

Marikoshi

ROOKASHI ROJANKINATAKOTAKIRI JESOKIRISHITO, TSIKA IKANTA ROWAWIJAAKOTANTZI

1-4 Naaka Rookashi nokoyi niwethatemi eeroka Teyoojiro tsikarika pikanta pijeeki. Iroñaaka nokoyi nokenkithatakoteri Jesokirishito. Ikaateeyakini osheki jankinatakoeyakiriri ni, ikamantakotayitakironi okaatzi rantayitakirini. Iñeeyakirini, eejatzi ikemakoeyakirini, rootaki rojankinatakotantariri. Noñaanatakiro naari okaatzi rojankinatakiri, eejatzi nojampitakowentayitakironi rantayitakirini niyotakoperotantakawori, nothotyaakiro maawaeni. Iroñaaka nokamantemiro naari, nokowaki piyoperotero kameetha rantayitzirini Jesoshi, rootaki nojankinatantakimirori piyoperotantyaaworini kyaaryo rooperori okaatzi riyotagaetakimiri.

Irira Kawiriyeeri ikamantziri Jakariiyashi itzime itomi

5 Paerani, ipinkatharitantari Erooreshi janta Joreeyaki, eenitatsi eejatzi ñaanakowenantatsiri Tajorentsi iitachari Jakariiyashi. Rirotaki icharineeteni Awiiyashini: aririka areetapaeya kitejiri rantawaetantyaanariri Tajorentsi janta Tajorentsipankoki ikaateeyirini isheninkathoripaeni rashi rirori riraga icharineetenipaeni Awiiyashini. Owaero iina Erijaweera, rirotaki ojariitepaenini Aawooni eejatzi. 6 Riraga Jakariiyashi rirotaki aapatziyariri Tajorentsi, eejatzi iina rootaki aapatziyariri. Ikantani rantayitakironi okaatzi ikaminaakiriri rirori, rootaki riyoteeyantakaririni atziri ikameethataki. Tekatsi okantya ikantakowenantyaariri. 7 Omaanta tee itzimi reentsite: amashithakitakitya iina, eejatzi imonkaatawakagaeyakani rantyashipariteeyakini.

8 Okantaka omonkaatapaaka kitejiri rantawaetakaanteeyaririni isheninkathoripaeni, eejatzi riraga Jakariiyashi. 9 Rameteeyawoni riyoyaapiintzi apaani ñaanakowenantatsiri rotyaanteri inthomaenta Tajorentsipankoki itaantyaanariri Awinkatharite kajankapaneri. Ikanteeyakirini isheninkathori rirori:

—Iroñaaka eeroka niyoyaakimi piyaate inthomaenta janta, pitayeniri Awinkatharite kajankapaneri.

10 Ikanta ikyaanaki inthomaenta, omaanta paashini piyoteeyeencharini oyaakiriri inkokironta, ikenkithatakagaeyirini riraga Tajorentsi.* 11 Janta inthomaenta, romapokakiri ronampiri Awinkatharite, ikatziyimotapaakari rakoperoki okaakini aritaari itaakirowa kajankapaneri. 12 Iñaantawakariri rotsikanatanakari, tee riyotzi oeta ikantanakiri, eejatzi osheki ithaawanaki. 13 Omaanta ikantakiri:

—Jakariiyashi, eero pithaayi. Eenitatsi pamanakotakiriri Tajorentsi; tema ikemakimi, rootaki otzimantyaari iinja piina pitomi. Piiteri Jowa. 14 Osheki pikimoshirewenteri, eejatzi ikimoshirewenteeyerini osheki atziri aririka ikoñaatapaaki. 15 Eejatzi iñaaperoteri Tajorentsi ikameethataki. Eero ririro awishoowaantsi oowa eejatzi inashitachari shinchaari. Ojeekantyaari Ishire Tajorentsi

* **1:10** Rameteeyawoni itaakirorika kajankapaneri, ramaneeyani.

rajankanekira; tekiraata okoñaatziri riniro roojatzi ojeekantzitari.
16 Osheki raapatziyakagaeyaarini pijoriiyotzinkaritepaeni,
ipinkathateeyantyaaririni Tajorentsi, tema rirotaki irira Awinkatharite
maawaeni. 17 Ikimityaari Iriiyashini, osheki iyotaakiri Ishire Tajorentsi,
eejatzi oshintsitakaakiri. Reewatakiri Awinkatharite, ikamanteeyerini
isheninkapaeni raamagaeyaarini rirori, eejatzi inintaperoeyerini
reentsitepaeni. Riyotagaeyerini rirori raapatziyanteeyaariri Tajorentsi,
ikimityaari riraga itakaantaworini raapatziyarini. Riyotagaeyerini
theenkantatsiri kameetha raapatziyaari rirori.

18 Ikantakiri Jakariiyashi:

—¿Tsika nokantyaaka niyoperotantyaari kyaaryootakirika iroka
pikantakinari? Antyashiparitakina, eejatzi noena, antyashipawotaki
roori.

19 Rakanakiri:

—Naaka Kawiriyeeri, kijokiro noyiri Tajorentsi. Rirotaki otyaan-
takinari nokamanantzimirorika iroka kameethatatsiri. 20 Aritaki
omonkaatakya iroka nokamantakimiri, omaanta tee paapatziyawo
nokantawitakimirika, pitheenkakina. Iroñaaka pimajontzite, eero
piñaawaetanee roojatzi paata ikoñaatantakya pitomi.

21 Eeniro janta inkokironta piyoteeyeencharini royaawitaari Jakari-
iyashi, ikanteeyakini:

—Ojamanitateekityaami ipeyaka. ¿Iitaka kaari ishitowantaa?

22 Roojatzi iñaawaeri ishitowapae, tee imataneeya iñaawaetanee,
omaanta rookorookotashiwaetaka. Roojatzi riyoteeyantanakani,
ikanteeyanakini:

—Eenitatsi iñaakiri janta inthomaenta. Tee iñaawaetaantsiperotanee.

23 Okaatzi 7 kitejiri rantawaetaki Tajorentsipankoki. Roojatzi
ipiyanaa ipankoki rirori. 24 Roojatzi omotzitantaka iina, okempoyaaka
opankoki. Ikaatzi 5 kashiri tee oshitowae. 25 Okantzi:

—Paerani tee itzimawityaani notyomi, rootaki nopashiwenantakari,
omaanta iroñaaka eero napiiteero nopashiwentaa. Ineshironkatakina
Awinkatharite, tema ikameethaperotaki.

Irira Kawiriyeeri ikamantziro Mariiya itzimaki otomi

26 Okaatakotaki 6 owashirite omotzitaki Erijaweera. Roojatzi
rotyaanantakari eejatzi riraga Tajorentsi Kawiriyeeri:

—Piyaate Najareeteki: jeekatsiri Karireeyaki. 27 Pareetakityaawo
tsinani owaero Mariiya, okashiyakari ayeri Josee, riraga icharineeteni
Iraviiri. Omaanta tekira oshinetari shirampari.

28 Ikantaka riyaatashitakiro riraga Kawiriyeeri. Romapokapaakiro
ikantapaakiro:

—¿Eeniromi, Mariiya? Nopokantari nokamantemi: piweshiryaanakya.
Osheki inintashireperotakimi Tajorentsi, kijokiro rowakimi. Panaako-
takiro maawaeni tsinani ikaminthaaperotzimi rirori.

29 Omaanta othaawantawakari, okenkithashiryaanaka: “¿Iitaka
ikanantanari?”

30 Ikantapaakiro:

—Eero pithaawantana. Kyaaryo, ikaminthaaperotakimi riraga
Tajorentsi. 31 Rooteentsi pimotzite. Iinja pitzimeri pitomi, piiteri Jesoshi.
32 Ipinkathariperote. Riyoteeyakirini atziri rirotaki Itomi Tajorentsi,
riraga jeekatsiri jenokinta. Tema rirotaki Awinkatharite. Paerani

riraga Iraviirini ipinkathariwentawitarini ijoriiyotzinkariteni. 33 Iinja ipinkatharite rirori eejatzi. Tema ikantziri Tajorentsi itomi: “Notyomi, eeroka pipinkathariwenteeyeririni maawaeni, pikanteetatyeeyaani”. Aritaki ikantyaari ipinkathariwenante, eero ipakagaero.

34 Okantawakiri:

—¿Tsika nokantyaaka itzimantyaari notyomi? Tekatsikya noemi.

35 Rakanakiro:

—Irowa tzimakayemini Ishire Tajorentsi. Rootaki tajonkawentemini. Iinja ikantakoeteri pitomi: “Ikameethaperotaki, tee añiiro kaari kameethatatsi rantziri. Rirotaki Itomi Tajorentsi”. 36 Eejatzi nokamantemi: antyashipawoperowitaka roori pinatsito Erijaweera, tema ikanteetziro roori tee iyotziri otzimeri eentsite, omaanta okaatakotaki 6 owashirite iroñaaka omotzitaki. Iinja otzimeri otomi. 37 Ñaakiro, tekatsi pomeentsitzimotyaarini Tajorentsi, imateeyironi oetarika ikoyiri.

38 Okantanakiri:

—Tema rirotaki Nowinkatharite. Inimotakina oetarika ikowakaakinari. Ikowakaakinarika itzimashitya notyomi, ari kameethataki.

Roojatzi ipiyantanaka riraga ronampiri Tajorentsi.

Jataki Mariiya areetyaawo Erijaweera

39 Awijanaki apaanipaeni kitejiri roojatzi iyaatantanaka rowaga Mariiya Joreeyaki. Oshintsitanaki iyaatanaki otonkaanaki tonkaariki. 40 Areetapaaka janta ipankoki riraga Jakariiyashi. Oñaapaakiro Erijaweera, okantapaakiro:

—¿Eeniromi?

41 Rowaga Erijaweera okemantawakawori Mariiya okaemapaaki, okematziiri ishewatanaka eentsite omotzikira, mitzi. Eejatzi okyaantapaakawo Ishire Tajorentsi iyotaaperotakiro, 42 roojatzi ocheraantanaka, okantziro:

—Tema ineshironkatakimi Tajorentsi, eejatzi ikimiteeyironi maawaeni tsinani; omaanta eeroka, panaakoeyakinani: ineshironkaperotakimi rirori. Tema eejatzi iñaaperotziri peentsite ikameethatzi. 43 Eeroka ashityaarini Awinkatharite. ¿Iitaka pikenkithashiryaantanari pareetantanari? 44 Pamine, nokemantawakimiri piwethatapaakina, ikimoshiryaanaki neentsite, ishewatanaka nomotziki, mitzi. 45 Paapatziyaperotawakawo maawaeni ikamantakimiri Awinkatharite, rootaki ineshironkatantakimiri.

46 Okantzi Mariiya:

—Tema ikameethaperotaki Awinkatharite, 47 rirotaki Atajorentsite eejatzi owawijaakoeyeerini. Osheki nokimoshirewentakiri. 48 ¿Iitaka ineshironkatantakinari naari? Naaka ashironkaenkawo, tekatsi niyotzi naari. Omaanta iroñaaka aripaete ikimoshirewentena maawaeni atziri. 49 Osheki itajonkakowentakina, tema itajorentsiperotaki, ikameethaperotaki. 50 Ikantatyeeyaani ineshironkaeyakirini maawaeni pinkatheeyiririni. 51 Osheki itajonkantayitakini. Ithonkaeyeroni okaatzi ikenkithashiryaari maawaeni kantakaaperotzinkari. 52 Imateeyakirini pinkatharitawitachari rookakaakiri ipinkathariwenantawita. Omaantakya ashironkaenkari ipeyakiri pinkathari. 53 Kimitaka ipakiri osheki oetarika riraga koetyeemotakariri, ari rotyaantakiro Ishire iyoteeri atziri kowatsiri riyoteri Tajorentsi eejatzi raapatziyantyaariri. Omaanta riraga kenkithashiryaakotawori tekatsi koetyeemotyaarini, eero rotyaantziniri Ishire riyotaantyaari. Eero

rowawijaakotziri. 54 Ikantani riraga Tajorentsi ramitakoeyakirini ajoriiyotzinkarite, tee ipeyakotee aari inta ineshironkaeyakaeni. 55 Aritaki rantakiro maawaeni ikantakiriri itakaantaworini paerani: Awaraama eejatzi maawaeni icharineeteni ikanteetatyeeyaani.

Rootaki okantakirori rowaga Mariiya. 56 Ojeekakitzi 3 kashiri, roojatzi opiyantanaa onampiki.

Ikoñaatapaaki Jowa kaawoshitantatsiri

57 Monkaatapaaka kitejiri okoñaawaanitantyaariri Erijaweera. Tema koñaatapaaki otomi. 58 Ikemakoeyakironi osheninkapaeni, ikimoshirewenteeyanakironi. Ikanteeyanakini:

—Tema ineshironkaperotakiro Awinkatharite.

59 Ari okaataki imaakotaki 7, roojatzi okitejitanaki omonkaataka itotonatantyaariri ishiramparitantarira. Rameteeyawoni joriiyopaeni iitakotyaari jewatatsiri itomi ikoñaatapaaki iwaero iriri, rootaki ikananteeyarini isheninka:

—Tema iitya Jakariiyashi, iitakotyaari iriri.

60 Omaanta okantzi riniro:

—Eero iita Jakariiyashi, omaanta iitya Jowa.

61 Ikanteeyanakironi:

—¿Iitarikya pikowantari piiteri Jowa? Tee añiiri pisheninka iitachani Jowa.

62 Roojatzi rookorookotantanakariri rojampitantakari riraga Jakariiyashi:

—¿Oetaka pikoyiri eeroka?

63 Rookotanakiniri paperi, rojankinatakinirири: “Aritaki iitya Jowa”. Ari rotsikanateeyanakarini riroripaeni. 64 Roojatzi imapokashitanaa riraga Jakariiyashi iñaawaetanee eejatzi, ikantzi:

—Tema ikameethaperotaki Tajorentsi.

65 Roojatzi rotsikanateeyantanakarini maawaeni isheninka. Ikemakoeyakirini maawaeni jeekatsiripaeni tonkaarikipaeni: rowaga jeekatsiri Joreeyaki. 66 Ikenkithashireeyanakani rajankaneki maawaeni kemakoeyakiririni ikantzi: “¿Tsikama ikantatyaarika riraga eentsi? ¿Oetakama ranteri paata? Tema ineshironkaperotakiri Awinkatharite itajonkawentakiri”.

67 Roojatzi rowaga Ishire Tajorentsi iyotaakiri riraga Jakariiyashi, ikanantakawori iroka:

68 —Tema ikameethaperotzi Awinkatharite, rirotaki tajonkawenteeyakaerini. Ipokashiteeyakaeni ikamawenanteeyeerini ipinawenanteeyeerorini kaari kameethatatsi antziri rowawijaakoeyanteerini. 69 Paerani Iraviirini rantakiniri Tajorentsi ikowakaakiriri. Iroñaaka rotyaantakiri Tajorentsi icharineeteni Iraviirini, itajorentsitaki, rowawijaakotante. 70 Tema paeraniperoroña riraga kamanantayitzirorini iñaani Tajorentsi, riraga kameethaperotatsiri, ikantakirini atziripaeni: “Ikantzimi Tajorentsi: 71 ‘Notyaantemiri owawijaakoeyemirini, eenitatsirika kijeeyemirini, oonawaetzimiri, aritaki rowawijaakoeyakimini’. 72 Tema noneshironkateeyakirini icharinііteni Awaraama, maawaeni. Eero nopeyakotziro nokashiyakagaeyakarini. 73 Paerani nokantaperotakiri pichariniiteni Awaraama: 74 ‘Iinja nowawijaakoeyerini picharineetenipaeni, nokijakowenteeyaarini kijeeyawitakaririni, eero ithaawaeyini

aapatziyeeyenarini. 75 Ninkarika aapatziyenani rirotaki nashipaeni. Nowameethateeyerini, nokantyaani noñaaperoeyerini ikameethatzi' ". Rootaki ikantakiriri Tajorentsi itakaantaworini. 76 Iroñaaka notyomi, nokantemi: "Iiteetemi: 'Eerokataki kamanantzirori iñaani Tajorentsi jenokijatzi' ". Tema ari pikamanteeyeerini atziri okameethatzi ijeeki kameetha, raamagaeyaarini Awinkatharite. 77-78 Piyotagaeyerini atziripaeni riyoteeyantyaarini tsika ikantya rawijakotanteeyaari. Pikamanteeyerini ikaminthaaperoeyakirini Tajorentsi, eero ikenkithashiriiro eejatzi kaari kameethatatsi rantayitzirini. Aririka riyowapaaki oorya, eero otsitenitanee, inta okitejitanaki. Eejatzi okimitakya, aririka ipoñaakya Awinkatharite jenokinta, ayoperoeyanakini 79 rowawijaakoeyeerini maawaeni aapatziyariri riraga kaari yotawitariri Tajorentsi, riraga thaawantawitawori ikame. Riyotakagaeyapaakirini tsika ikantyaari iñaaperotantyaariri Tajorentsi ikameethatzi.

Rootaki ikantakirini Jakariiyashi.

80 Okanta awijaki osheki ojarentsi, antaritanaki Jowa, osheki raapatziyakari Tajorentsi. Roojatzi riyaatantaka apaniroeni tekatsinta atziri ipanko, roojatzi paata ikenkithatakaapiinteeyakirini atziripaeni.

2

Ikoñaatapaaki Jesoshi

1 Eenitatsi oroomajatzi iwaero Seesari Awoshito, rirotaki pinkatharitwentzirori maawaeni kipatsipaeni. Owakira ikoñaatantakari Jowa, otomi Erijaweera, ikaminaakiri Seesari:

—Nokowaki rojankinatakoeyaani maawaeni atziripaeni, niyotantyaari tsikarika ikaatzi.

2 Irira Shiriiño rirotaki jewawentziriri shiiryajatzi, rojankinatanteetakawori iwaeropaeni atziri. 3 Rootaki riyaateeyantanakarini maawaeni atziri janta nampitsikinta tsikarika ikoñaatapaaki icharinitini paerani, rojankinatakotakaantya iwaeropaeni. 4 Eeniro ijeekaki riraga Josee janta Najareeteki. Rirotaki icharineeteni Iraviiri riraga pinkatharitawitacharini. Aritaki inampitawoni irira Weriki, ojeeki janta Joreeyaki. Rootaki riyaatantanakari Josee janta, rojankinatakotakaantya. 5 Itsipatanakawo Mariiya rowaga ikashiyakarira rayero. Tekira oshinetari shirampari, omaanta omotzitashitaka rooteentsi otzimeri otomi. 6 Rareetapaaka rirori janta Weriki roojatzi okemantakari ratsikaneentakiro thowiwiwiwiwi. 7 Ikowakowawitapaaka rirori pankotsi imaantapaakyaarimi omaanta ithotyaakowitapaakawo ijeekantapaakyaarimi, inta iñaapaaki apaani ipanko piratsi. Aritaki okoñaatakiri otomi jewatatsiri itzimi. Oponatakiri, owakiri jaga royiitantapiinteetantanariri piratsi rowanawo.

8 Tsitenitanaki, eeniro ijeekayitzini shentziriri rowishate janta keshiiki. Tee imayi, ikakiwentziri rowishate. 9 Romapokapaakiri Awinkatharite, ishipakiryaakoeyapaakirini, kimitaka okitejite, eejatzi iñagaeyawakirini ronampiri Awinkatharite. Ithaawantawakari oshekipero, ikantaka rompetateeyanakani, tonki, tonki. 10 Roojatzi ikantapaakiri:

—Eero pithaawantana, eenitatsi nokamantemiri okameethaperotaki. Osheki pikimoshirewentero, eejatzi osheki ikimoshirewentero

maawaeni atziri. 11 Owakira ikoñaatapaaki Weriki owawijaakotemini:
rirotaki Awinkatharite riraga Rotyaantanewo Tajorentsi. 12 Piyaate
janta ipankoki piratsi, paminakiteri rirori owakira koñaatapaentsiri.
Piñaapaakiri iponataka janta romaryaaka royiitantapiinteetantanariri
piratsi rowanawo. Nokamantakimiro iroka iroñaaka piyotantyaari
kyaaryo tee namatawitzimi.

13 Roojatzi romapokantapaakariri jenoki oshekini ronampiri
Tajorentsi iñaaperoeyapaakirini, ikanteeyapaakini:

14 —Rooma ikameethaperotaki Tajorentsi, nopinkathateeyirini
janta jenokinta. Eejatzi jaka kipatsikika ijeekakagaeyerini kameetha
maawaeni antzirori ikoyiri Tajorentsi riraga pinkathatziriri. 15 Roojatzi
ipiyeeyantanaani maawaeni jenokinta, roojatzi ikantawakaeyanakani
rirori shentziriri rowishate:

—Ikamantakae ronampiri Tajorentsi koñaatapaaki Weriki owawi-
jaakoteeni. Thametya aminakiteri.

16 Roojatzi ishintsiperotantanakari riyaatanaki, iñaapaakitziiri
janta ipankokinta piratsi. Iñaapaakiri Josee, eejatzi rowaga Mariiya,
omaryaakiri otomi royiitantapiinteetanariri piratsi rowanawo.
17 Iñaantapaakariri, roojatzi ikamanteeyantapaakarini jeekatsiripaeni
jaga okaatzi ikantakiriri ronampiri Tajorentsi. 18 Ikantaka maawaeni
kemakiriri ikantawakaanaka:

—¿Pikemakiro ikantziri? ¿Oetaka ikantziri?

19 Omaanta roori Mariiya osheki okenkithashiryaanakawo ikan-
teeyakiririni, okenkithashiryaakopiintakawo ajankaneki. 20 Roojatzi
ipiyeeyantanaani rirori shentziriri rowishate keshiiki. Ikimoshirewen-
teeyanakirini Tajorentsi ikanteeyanakini:

—Tema ikameethataki Tajorentsi. Okameethataki maawaeni
roñaagakaeri eejatzi maawaeni ikantakaeri. ¡Kameethari Tajorentsi!

Itotonateetakiri Jesoshi

21 Okaataki 7 imaakotaki Jesoshi roojatzi kitejitatsiri 8
itotonatanteetakariri ishiramparitantarira. Eejatzi iitakiri iwaero
Jesoshi: imonkaatakiro ikantzitakawori Mariiya chapinki ronampiri
Tajorentsi.

Ragaetanakiri Jesoshi tajorentsipankoki

22-24 Paerani rojankinatakaakirini Awinkatharite Moeseeshi: “Aririka
okoñaawaanite tsinani otomi, okempoyeeya opankoki okaate 40 kite-
jiri: eero iyaatzita apiyoteeyaninta apinkathaperotzirinta Tajorentsi.
Omonkaatakyaarika 40 kitejiri, okameethatzi iyaate Tajorentsipankoki
aanaeri ñaanakowenantatsiriki apite jamomo eerorika apite jampakitzi”.
Eenitatsi paashini rojankinatziniri okantzi: “Rirorika shirampari riraga
jewatatsiri otzimiri tsinani, ikowakaakiri Awinkatharite raapatziyaper-
otyaari, ranaakoteri impaetatsini ikoñaatzi”.

Ari ikaatakotaki 40 kitejiri itzimantakari Jesoshi, roojatzi riyaa-
teeyantanaani Jerojareeki: Josee, Mariiya, eejatzi kijokiro owanakiri
eentsite. Imonkaateeyakironi maawaeni rojankinatzirini Moeseeshi
iroka okyaantapiinteeyaari Mariiya Tajorentsipankoki. Eejatzi okan-
takiri Tajorentsi:

—Irika notyomika, nokowaki rantaperotemiro oetarika
pikowakaakiriri.

25 Ari ijeeki janta Jerojareeki shirampari iitachari Shimiyo. Rirotaki aapatziyaperotariri Tajorentsi, kameetha ijeeki, raapatziyaperotawo roori Ishire. Eejatzi raamaari Rotyaantanewo Tajorentsi: riraga weshiryaakagaeyaaririni maawaeni joriiyopaeni. 26 Okamantakiri Ishire Tajorentsi: “Eerotzitarika pikami, ari piñaawakiri Rotyaantanewo Tajorentsi”. 27 Roojatzi otyaanantakari Ishire Tajorentsi rirori janta Tajorentsipankoki; eekiro rimpaetapaaki Josee, Mariiya, othomaakiri Jesoshi. 28 Riraga Shimiyo iñaawakirira Jesoshi, riyaatashitakiri ithomaawakiri; roojatzi ikanantakari Tajorentsi:

—Nowinkatharite, tema pikameethaperotaki, 29-30 noñaakiri owawijaakoteenani, riraga pikantakinari noyeeri. Iroñaaka monkaataka, tekatsi noyaanee eejatzi. Nokimoshiretaki, wetsikakina nokame.

31 Kyaaryo, potyaantakiri rowawijaakoeyerini maawaeni atziri: 32 rirotaki riyotakagaeyerini paashinijatzitatsiri atziri, riweshiryaawenteeyaarini maawaeni joriiyopaeni aapatziyeeyemirini.

33 Roojatzi raminantanaka Josee, eejatzi Mariiya, rotsikanatanakari rirori; ikenkithashiryaakoperotanakawo ikantakiri. 34-35 Eekiro ikanteeyanakirini:

—Nokowaki ineshironkaeyemini Tajorentsi.

Eejatzi ikantakiro rinirowa eentsi:

—Pamine, iinja osheki piraakotyaari pitomi: ipokantakari jaka ayoteeyantyaarini tsika akantya awijakoeyanteeyaarini omaanta ikaate osheki atziri theenkaeyeririni: rowashironkagaeyaani riroripaeni. Omaantakya paashini atziripaeni, riweshiryaawentaperoeyaarini pitomi. Apaani theenkaeyeririni, paashini weshiryaawenteeyaaririni, okoñaatzimotantyaariri ikenkithashireeyarini.

Rootaki ikantakirori Shimiyo.

36-37 Ari ojeeki eejatzi Tajorentsipankoki tsinani oetachari Aana: ojeekantawo pankotsi imaantapiintari atziripaeni aapatziyaperotariri Tajorentsi jaga okaankiitzi Tajorentsipankoki. Tema roori rootaki kamanantakotatsiri, osheki okamantapiintakiri osheninka iñaani Tajorentsi. Irini iita Janoeri: rirotaki isheninkani Asheeri. Antyashipawoperotaki Aana: okaataki ojarentsite 84. Eejatzi roori ayitaka oemi eenironi ewankawotapaaki. Okaatzi otsipatawitakari oemi 7 ojarentsi, tekiraata otsipaperotyaariitami roojatzi ikamapithatantakawo. Rootaki ojeekantakari iroñaaka ipankoki Tajorentsi. Otzitawentari rirori, eejatzi okantani: kitejiriki, tsiteniriki amanapiintari Tajorentsi; osheki opinkathatakiri. Tee okenkithashiryaaperotaawo owayitarini. 38 Okanta iyaatashitakiri Jesoshi roori. Okantakiri Tajorentsi:

—Ariwee, noñaakiri naari.

Roojatzi okanteeyakirini osheninkathoripaeni:

—Eeniroka irika, rirotaki owawijaakoeyeririni atziripaeni: maawaeni aamagaeyaririni.

39 Imonkaatakiro Josee eejatzi Mariiya maawaeni rojankinatakirini Moeseeshi: tema rirotaki ojankinatakaakiriri Awinkatharite. Roojatzi ipiyanteeyanaani Najareeteki: jeekatsiri Karireeyaki.

Rewankaritapaakini Jesoshi, ipiyanaa eejatzi Tajorentsipankoki

40 Ikanta ikimotatanaki Jesoshi, eekiro riyaatatzi ithaamentanakitya
eejatzi riyothanitaki ikenkithashiryaaperota kameetha, eejatzi eekiro
ikimitakotanakityaari Tajorentsi. Eejatzi irira osheki inintaperotakiri
rirori.
41 Rametapiinteeyawoni maawaeni ojarentsi riyaatapiintzi riraga
Josee eejatzi rowaga Mariiya janta Jerojareeki, aririka omonkaatapaeya
kitejitatsiri iitachari Rawijantakarini Ronampiri Tajorentsi joriiyopaeni
janta Ejiipitoki.
42 Ari iroñaaka okaataki rojarentsite riraga Jesoshi 12. Rapiitantaawori
riyaatee eejatzi janta Jerojareeki. Itsipatanakawo riniro, ashitariri
eejatzi paashinipaeni inampijatzi. 43 Riyaatanaki ikimoshirewen-
tero rantakiri Tajorentsi. Rojamanitakitzi apaanipaeni kitejiri iki-
moshirewentanakiri janta, roojatzi ipiyeeyawitaani riraga Josee ee-
jatzi Mariiya itsipatawitanaari inampijatzi. Tee riyotzi jeekanakira
riraga Jesoshi Jerojareeki. 44 Apaani kitejiri ikinanaki Josee eejatzi
iina. Raamaashitawitakari itsipatanakari Jesoshi paashinipaeni in-
ampijatzi. Tsitenini raminaminawitakari roojatzi otsitenitantanaka.
Ikowakowawitanakari ikaateeyeenira ipokae, 45 omaanta tee iñagaeri.
Roojatzi ipiyantanaka janta raminaminatziri. 46 Okaataki kitejiri 3 roo-
jatzi iñaantapaari rirori Tajorentsipankoki: ikaateeyirini iyotaantayitat-
sirini. Ikemijantziri irintapaeni riyotaantzi eejatzi rojampitayitakirini
rirori oetarikapaeni. 47 Ari rotsikanatakari maawaeni kemakiriri,
ikantzi:
—¿Pikemawakiri ewankarika? ¡Riyothaniperotzi! Kameetha rakawakiri
ikantziriri iyotaantatsiri, tee ikompitawo.
48 Ari rotsikanatapaakari Josee, eejatzi iina. Okantakiri irowa:
—Notyomi, ¿tsika pijeekakika? Pamine, nokowakowawitakimi
nokaatziri pirithori. Osheki nokoetyaakimi.
49 Rakanakiro:
—¿Iitaka pikowakowatantanari? Tema piyotzi nokowaperotaki
nokemijantaperotero ikoyiri Pawapero. Rootaki nojeekantari jaka.
50 Omaanta tee riyotakotawakiri riroripaeni ikantawitakariri.
51 Roojatzi riraga Jesoshi royaatantanaawo, roerinkanaka ipiy-
eeyanaani Najareeteki. Ipiyanaaga ikantani ikemijantaperotapiintziri
maawaeni okaatzi ikantziriri riraga Josee eejatzi riniro. Tekatsi
rante: tee iperanita, tee ipiyathanita. Omaanta roori Mariiya osheki
okenkithashiryaakawo ajankaneki maawaeni iroka oñaakiri eejatzi
okemakiri. 52 Eekiro, eekiro, riyaatanakitzi riyothaniperotanakitzi,
oemonkanaka kameetha. Eejatzi Tajorentsi iñaaperotakiri rirori Itomi
ikameethatzi, eejatzi maawaeni atziripaeni iñaakiri ikameethatzi.

3

Ritantakawori Jowa ikenkithatzi
(Mt. 3.1-6; Mr. 1.1-6; Jowa 1.19-28)

1 Iroñaaka okaatzi 15 ojarentsi ipinkathariwenteeyakirini maawaeni
jeekayitatsirini kipatsikipaeni riraga oroomajatzi iwaero Teweeryo
Seesari. Ari rotyaantakiri riraga Poonshiyo Peraato ipinkathariwentziri
joreeyajatzi. Eejatzi rotyaantakiri riraga Erooreshi ipinkathariwentziri
riraga karireeyajatzi; omaanta rirentzi Erooreshi, iwaero Jiripi,
ipinkathariwentziri riraga itooryajatzi eejatzi tarakoniitejatzi. Eejatzi
riraga Rijaañashi ipinkathariwentziri awireeñajatzi. 2 Eejatzi iroñaaka

ipinkathariwenteeyirini ñaanakowenantatsiripaeni Aanashi eejatzi Kaejashi. Roojatzi ijeekantapaaka Jowa, itomi Jakariiyashi, janta okaankiityeenta. Ikantakiri Tajorentsi:

—Nokowaki iroñaaka pikenkithatakaeri atziripaeni, eenitatsi nokowakiri pikamanteeyeririni.

3 Ikanta ikinakinayitanakini rirori othapyaakiini iñaa iitachari Joriraani, ikanteeyakirini atziripaeni:

—Pikenkithashiryagaeya, eero pikimitagaa paerani, pookaero kaari kameethatatsi panteeyakirini, roojatzi ikamintheeyantemirini Tajorentsi: eero ikenkithashiryaakoteemiro pantawitarini. Roojatzi nokaawoshitakotanteeyakimirini Tajorentsi riyotantyaari atziri awijakoteemi.

4 Paerani ikenkithatakotzitakarini Jowa riraga kamanantzirorini iñaani Tajorentsi iitachari Iseeyashi. Iroka rojankinatakotzitakaririni, ikantzi: “Eenitatsi iinja atziri kenkithatakayerini atziripaeni janta okaankiityeenta, ikanteri: ‘Paamayarirapa Awinkatharite. Pikameethatanaki iñaaperotantapaakimiri pikameethatzi. Aririka pikameethatanaki pikimityaawo awotsi kameethatatsiri ikinantapaakyaari Jewaperowenantatsiri: powameethatero iñaaperotanteeyapaakyaaworini. 5 Pikiyagaanteero opompaetopaeni, pityaakiyiteroni otenkanaapaeni, powameethatero maawaeni. Eejatzi powameethatero awotsi tzipitayitatsirini, otampatsikatantyaari kameetha, okameethapankaatanee. Noshiyakaawentashitakawo iroka. 6 Roojatzikya maawaeni atziripaeni iñeeyantawakyaarini owawijaakoeyeririni, riraga Rotyaantanewo Tajorentsi’ ”.

Ikantayitziririni Jowa atziri
(Mt. 3.7-12; Mr. 1.7-8; Jowa 1.19-28)

7 Ikantaka ipokashiteeyawitakarini osheki atziri ikowawitaka ikaawoshitakoeyaarinimi Tajorentsi. Omaanta riraga Jowa eenitatsi ikanteeyawakiririni:

—Eerokateeyakini maankipaeni: pikimiteeyakarini kamaaripaeni. Tema osheki pamatawitanteeyini, eejatzi pitheeyawaetashita. Tee okameethatzi pantziri. Tee pikowaeyawitani piyaate paamariki kaari tsiwakanitatsini, rootaki pikowantawitakari pikaawoshitakotyaarimi Tajorentsi. 8 Pikowakirika nokaawoshitakotawakimiri Tajorentsi, pityaawo pikenkithashireeya, pijeekanteeyaari kameetha, pookaero kaari kameethatatsi pantapiinteeyakirini niyotantyaari tee pikimiwita paerani. Eero pikantawaetashita: “Nosheninkatakari Awaraamani, rootaki niyotantakari aritaki nawijakotee”. Pamatawitashitaka eeroka apaniroeni. Ikowakirikami riraga Tajorentsi, imatero ipeyiromi atziri iroka mapika, osheninkatanteeyaaririmi rirori aritaki rantakiromi. Omaanta eerokapaeni eerokawitaka icharineeteni Awaraama, eerorika paapatziyari rirori patsipetashitakawo pisheninkawitakari: rooma pajankanekira kimitakimi mapi: pikijotzira. 9 Maawaeni inchato kaari kithokitatsi tema ari atowaeyakironi apiyoteeyeroni atagaeyeroni paamariki. Eejatzi eerori pikimiteeyakawoni inchato kaari kithokitatsi. Kyaaryoowa rookimikari eerori Tajorentsi paamariki kaari tsiwakanitatsini.

10 Rojampiteeyakirini riraga atziripaeni:

—¿Iitaka pikoyiri nanteeyerini?

11 Rakanakiri:
—Otzimirika apite piithaari, pipagaanteri ashironkaenkari apaani. Otzimimotzimirika osheki powanawo, pipagaanteri eejatzi ashironkaenkari. Pikaminthaantapiinte.
12 Eejatzi ipokashitakiri Jowa aayitziririni koriki: rayiniri riraga oroomajatzi, osheki ramatawitziri eejatzi atziripaeni. Tema raagaantzitapiintakiri. Ipokashiiyakirini ikowaki ikaawoshitakoeyawakirini Tajorentsi, rojampitapaakiri:
—¿Oetarika nanteri naari piyotantenari kyaaryo naapatziyakari rirori?
13 Ikantawakiri:
—Eero powanaashitawo eeroka apaniroeni paashitzitantyaariri iyorikite atziri, omaanta pimonkaataperotero kameetha ikantakimiri oroomajatzi.
14 Eejatzi ipokashiiyakirini apaanipaeni joraaro, rojampitakiri:
—¿Oetaka nanteri naari?
Ikantawakiri:
—Eero pikijashitari atziri pikowantyaari pominthaayeri paapithatantyaariri iyorikite, eejatzi eero pikowantari payitantyaariri iyorikite. Pikimoshirewenteri ipinatzimirira piwinkatharite, eero pikoyi ipaetemi paashini.
15 Ikanta raamagaeyarini Jesokirishito, iitashiteeyawitani rooteentsi rareetya. Ikenkithashiryaakoeyirini ikantzi: "¿Rirotakima Jowa Rotyaantanewo Tajorentsi?" 16 Omaanta ikanteeyakirini Jowa:
—Nokaawoshitakoeyakimirini Tajorentsi iñaaki: kaari pomeentsitachani. Iinja ipokapaakirika Awinkatharite, osheki nopinkathaperotakiri, rooma naaka tee nomonkaatari naari. Rotyaanteeyeeni rirori Ishire Tajorentsi ojeekantanakimi pajankaneki, owameethateeyemini. 17 Iinja rinashitakagaeyaarini irira kameethatatsiri eejatzi kaari kameethatatsi. Akimitzirowanki aari anashitawo okithoki pankirentsi, kitekiyiteentsirini eejatzi anashitakawo roori jampipentakitatsiri. Akempoyeero okithoki, inta atayero jampipentakiri. Eejatzi ikimiteeyeeni rirori impaetakinari, riraga Rotyaantanewo Tajorentsi: ikamintheeyerini aapatziyeeyaririni, irira iñaaperotakiri ikameethatzi. Omaanta riraga theenkiriripaeni ari rowashironkagaeyakirini. Tema iñaaperotakiri tee ikameethatzi.

Romonkyaagakaantakiri Erooreshi Jowa omonkyaagamentotsiki
(Mt. 14.3; Mr. 1.14; 6.17)

18 Aritaki ikenkithatakaapiintziri Jowa: ikamantapiinteeyakirini atziri tsika ikanteeyaa ikameethatanteeyaari, eejatzi ikamantziri tsika ikanteeyaa rawijakotanteeyaarini.
19-20 Eejatzi ikantakiri riraga Erooreshi:
—Tee okameethatzi pantayitzirini. Paapithatakiri pirentzi iina rowaga Eroriiyashi. Eeniro osheki paashini kaari kameethatatsi pantayitzirini.
Roojatzi ikijanakiri Erooreshi. Ipinkathariwenteeyirini karireeyajatzi, rootaki imatantakawori raakaantakiri Jowa, shepik, romonkyaagakaantakiri. Eekiro riyaatatzi rantaperotanakiro kaari kameethatatsi.

Riraga Jesoshi ikaawoshitawentakari Tajorentsi
(Mt. 3.13-17; Mr. 1.8-11)

21-22 Tekirani romonkyaagakaanteetziri Jowa, eejatzi tekirani ikenkithatakotakiri Tajorentsi riraga Jesoshi, tema riraga Jowa ikaawoshitawenteeyakarini Tajorentsi osheki atziri. Eejatzi riraga Jesoshi ikaawoshitawentakari ashitariri, roojatzi ikenkithatakaantakariri irira. Omapokapaaka ayiitashitapaakiri Ishire Tajorentsi, opoñaaka jenokinta. Oshiyawitapaakari jamomo. Eejatzi ikemaeyawakironi ikantakiriri Tajorentsi:

—Eeroka notyomi nonintashireperotzimi. Osheki nokimoshirewentakimi.

Rojankinatziro iwaeropaeni icharinitenipaeni paerani Jesoshi (Mt. 1.1-17)

23 Okaataki rojarentsite Jesoshi 30, ritantanakawori ikenkithatakagaeyirini ijoriiyotzinkaritepaeni. Omawitya ikenkithashiryaaka maawaeni atziri rirotaki itomi Josee, rirotaki itominthori, riraga jewatatsiri ikoñaatzi. Eekiro rimpaetapaaki reentsiteperopaeni Josee.

Iriri riraga Josee iwaero Erii.
24 Iriri riraga Erii iwaero Mataani.
Iriri riraga Mataani iwaero Rewii.
Iriri riraga Rewii iwaero Meeriki.
Iriri riraga Meeriki iwaero Jaanani.
Iriri riraga Jaanani iwaero Josee.
25 Iriri riraga Josee iwaero Matateyashi.
Iriri riraga Matateyashi iwaero Amooshi.
Iriri riraga Amooshi iwaero Nawooni.
Iriri riraga Nawooni iwaero Eeshiri.
Iriri riraga Eeshiri iwaero Nagae.
26 Iriri riraga Nagae iwaero Maatari.
Iriri riraga Maatari iwaero Matateyashi.
Iriri riraga Matateyashi iwaero Shemee.
Iriri riraga Shemee iwaero Joseeki.
Iriri riraga Joseeki iwaero Joraa.
27 Iriri riraga Joraa iwaero Jowanaani.
Iriri riraga Jowanaani iwaero Reeja.
Iriri riraga Reeja iwaero Jorowaweeri.
Iriri riraga Jorowaweeri iwaero Jaratyeeri.
Iriri riraga Jaratyeeri iwaero Neeri.
28 Iriri riraga Neeri iwaero Meeriki.
Iriri riraga Meeriki iwaero Ariitzi.
Iriri riraga Ariitzi iwaero Kojaami.
Iriri riraga Kojaami iwaero Eremoraami.
Iriri riraga Eremoraami iwaero Eere.
29 Iriri riraga Eere iwaero Joshoe.
Iriri riraga Joshoe iwaero Eriyeshaari.
Iriri riraga Eriyeshaari iwaero Joriimi.
Iriri riraga Joriimi iwaero Mataa.
Iriri riraga Mataa iwaero Rewii.
30 Iriri riraga Rewii iwaero Shimiyo.
Iriri riraga Shimiyo iwaero Joraa.
Iriri riraga Joraa iwaero Josee.
Iriri riraga Josee iwaero Jonaani.

Iriri riraga Jonaani iwaero Eryakiimi.
31 Iriri riraga Eryakiimi iwaero Mereeya.
Iriri riraga Mereeya iwaero Maenaani.
Iriri riraga Maenaani iwaero Mataata.
Iriri riraga Mataata iwaero Nataani.
32 Iriri riraga Nataani iwaero Iraviiri.
Iriri riraga Iraviiri iwaero Isayii.
Iriri riraga Isayii iwaero Oweeri.
Iriri riraga Oweeri iwaero Woosho.
Iriri riraga Woosho iwaero Sharimoo.
Iriri riraga Sharimoo iwaero Naashoni.
33 Iriri riraga Naashoni iwaero Aminagaawa.
Iriri riraga Aminagaawa iwaero Araami.
Iriri riraga Araami iwaero Aarani.
Iriri riraga Aarani iwaero Eshiromi.
Iriri riraga Eshiromi iwaero Paareshi.
Iriri riraga Paareshi iwaero Joraa.
34 Iriri riraga Joraa iwaero Jakoowo.
Iriri riraga Jakoowo iwaero Ijaaka.
Iriri riraga Ijaaka iwaero Awaraama.
Iriri riraga Awaraama iwaero Taree.
Iriri riraga Taree iwaero Nakoori.
35 Iriri riraga Nakoori iwaero Sherooko.
Iriri riraga Sherooko iwaero Ragaawo.
Iriri riraga Ragaawo iwaero Pereeki.
Iriri riraga Pereeki iwaero Eeweri.
Iriri riraga Eeweri iwaero Jaari.
36 Iriri riraga Jaari iwaero Kaenaani.
Iriri riraga Kaenaani iwaero Aratajaari.
Iriri riraga Aratajaari iwaero Sheeme.
Iriri riraga Sheeme iwaero Noe.
Iriri riraga Noe iwaero Rameeki.
37 Iriri riraga Rameeki iwaero Matojareeni.
Iriri riraga Matojareeni iwaero Enoko.
Iriri riraga Enoko iwaero Jareeri.
Iriri riraga Jareeri iwaero Maararеeri.
Iriri riraga Maararеeri iwaero Kaenaani.
38 Iriri riraga Kaenaani iwaero Enooshi.
Iriri riraga Enooshi iwaero Seete.
Iriri riraga Seete iwaero Araani.
Paerani riwetsikantakariri Tajorentsi riraga Araani.

4

Jatanaashi ikowawita rantakayerimi Jesoshi kaari kameethatatsi (Mt. 4.1-11; Mr. 1.12-13)

1 Ikanta Jesoshi itonkaantanaari tema ipoñaakaga Joriraanikira. Ikithaatakotakawo Ishire Tajorentsi, aanakiri janta okaankiityeenta. 2 Okaatzi 40 kitejiri ijeekaki janta, tee rowaneenta eechonkiini: aaperotakiri itashe. Ikanta riyaatashitakiri Jatanaashi riraga

iwinkatharite kamaaripaeni iñaantari, ikowawitaka rantakayerimi kaari kameethatatsi. 3 Ikantawitapaakari:

—Eerokarika Itomipero Tajorentsi, ajaatya: pitajonkero iroka mapika, opeyanakya paa, poyaari.

4 Rakanakiri Jesoshi:

—Eero nantziro. Okantzi Iwaperite Tajorentsi: “Tee apatziro akoyiro owanawo ashintsiwathatantyaari, inta kowaperotacha akemijantaperotero maawaeni ikowakaakaeri Tajorentsi ashintsitantyaari ashireki”.

5 Roojatzi raanakiri antawoki ochempi, rookotapaakiniri maawaeni kipatsi, 6 ikantakiri:

—Pikowakirika nokanteeyerini maawaeni jeekatsiripaeni ipinkathateeyemini, raakameethateeyemini. Aritaki nomatakiro noperi ninkarika nokoyiri. Tema naaka pinkathariwenteeyiririni maawaeni, 7 aririka nokanteri ipinkathateeyemini eerori, aritaki ipinkathateeyakimini. Apatzirokya nokowaki potziwerowashitena, pipinkathatena naari.

8 Rakanakiri:

—Rooma okantzi Iwaperite Tajorentsi: “Pipinkathateri Awinkatharite, tema rirotaki Tajorentsi. Apatzirokya irira paapatziyari, piñaaperoteri, eejatzi pikimoshirewenteri”.

9 Roojatzi raantanakari janta Jerojareeki, okaapankatapaakinta Tajorentsipankoki, jantoo jenoki. Ikantapaakiri:

—Eerokarika Itomi Tajorentsi, ajaatya: pomyaanakyaatya jaawiki, eero pikamantapaaka. 10 Pikenkithashireerotya okaatzi okantzimiri Iwaperite Tajorentsi: “Ari rotyaantakimiri Tajorentsi ronampiripaeni, ikempoyeemi”. 11 Eeniro eejatzi paashini rojankinatzirini: “Aritaki raawakimi rakokira, eero pikagaantapaaka jaawiki mapiki”. Ñaakiro, ¿iitaka pithaawantakari?

12 Rakanakiri:

—Eero nomyaa. ¿Iitaka noñaanantyaariri Pawa? Rooma eenitatsi paashini okantzi Iwaperite Tajorentsi: “Tee okameethatzi añaantawityaari Tajorentsi: rowashironkaemikari”.

13 Ikanta iwinkatharite kamaari teera imatziro rantakayiri Jesoshi kaari kameethatatsi, roojatzi rookantanaari. Omaanta iinja rapiiteeri.

Ipiyanaa Jesoshi Karireeyaki
(Mt. 4.12-17; Mr. 1.14-15)

14 Roojatzi ipiyantanaa Jesoshi Karireeyaki, osheki omatakaakiri Ishire Tajorentsi: tema okithaatakaakari roori. Tee ojamanitzi ikemakoeyakirini maawaeni jeekatsiripaeni janta. 15 Riyotaantapiintaki pankotsiki ipiyotantapiintarira joriiyopaeni. Ikanteeyanakini:

—Tema ikameethataperotaki Jesoshi; tema kameetha riyotagaeyakaeni.

Rareetapaa Jesoshi Najareeteki
(Mt. 13.53-58; Mr. 6.1-6)

16 Roojatzi riyaatantanaa Jesoshi Najareeteki, rootaki inampi rantaritakira paerani. Ikantanaka saawaroki riyaatanaki janta pankotsiki ipiyotantapiintarira joriiyopaeni, tema rametapiinteeyawoni riyaatzi saawaroki. Inthomaenta ikatziyapaaka, iñaanateniri atziripaeni Iwaperite Tajorentsi. 17 Ipaetawakiri rojankinarini Iseeyashi. Rapineeryaakiro, raminakiro iñaanateniriri.

Okantzi: 18 “Okithaatakaapaakina Ishire Awinkatharite, otyaantakina nokamanteri maawaeni ashironkaayitacharini tsika ikantyaari rawijakotanteeyaari. Nokamanteri maawaeni romperatanewopaeni kamaari noemishitowaeyeerini. Noñaakagaeri eejatzi kaari kokichaatatsi. Eejatzi nopakaakowenteeri maawaeni rowashironkagaetziri. 19 Eejatzi nokamanteeyerini atziri rooteentsi notajonkakowenteri”.

20 Roojatzi rapineetantawo Iwaperite Tajorentsi, roepiyeeniri ipaeri, roojatzi ijeekantanaa. Ari rotsikanateeyanakarini joreririri. 21 Ikanteeyakirini:

—Kyaaryo iroñaaka nomonkaatakiro iroka noñaanatakimirika, naaka okenkithatakotzi.

22 Ikanta iñaaperoeyawitakarini kameetha Jesoshi, eejatzi iñaaperoeyakironi okaatzi ikantakiriri. Roojatzi rojampitawakaeyakani:

—¿Kaarima itomiranki Josee?

23 Ikantakiri:

—¿Pitheenkatyaanama? Naamaashita pikantenami: “Ajaatya, powawijaakoteritya pinampijatzipero eerori. Nokemakotakimi pitajonkantaki janta Kaperinawooki, iroñaakakya pitajonkantetya eejatzi jaka anampikika”. 24 Omaanta nokamantemi pameteeyaawoni eerokapaeni pitheenkaeyirini pisheninkapero: tee piyotzi pipinkathatziri rirori, omaantakya paashinijatzi rirotaki pikoyiri pipinkathateri. 25-26 Kyaaryo iroka nokamantemiri: paerani eenironi ijeekini Iriiyashini, piyoteeyakini tee opariyini inkani. Tema paerani osheki ojarentsitakini. Okaatzi 3 ojarentsi eejatzi 6 kashiri, tee opariyanee inkani. Itasheyeeyanakini maawaeni jeekatsiripaeni kipatsiki. Eejatzi ojeeki osheki kamayiteentsirini oemi jaka, omaanta rotyaantakiri Tajorentsi Iriiyashi paashiniki kipatsi owaero Jeniishiya. Rotyaantziri riyaatashitero kamatsiri oemini jeekatsiri janta Jareepetaki, okaakintawo Shiroo. Itajonkawentapiintakiniro owanawo. Omaanta jeekatsiri jaka inampiki, tee itajonkawentziniro. 27 Eejatzi, paerani ijeekantakari Eriseeyoni riraga kamanantzirorini iñaani Tajorentsi, ijeekini jaka osheki patheenkari, omaanta tekatsi retsiyatakote. Apatziro retsiyatakotakiri shiiryajatzi iitachari Naamaani. Tema raapatziyari Tajorentsi.

28 Ikemaeyantawakarini piyoteeyeencharini, ikijeeyaperotanakani. 29 Roojatzi ikatziyeeyantanakani, ragaeyakirini, shepik. Raanakiri janta othapiiteki nampitsi, ojeekinta impeeta. Rotatsinkantyaaririmi, 30 omaanta tee imatziri, tee iñaawakiri tsikarika ikinanawo.

Ipiyanaa Jesoshi Kaperinawooki (Mr. 1.21-28)

31 Ari ipiyanaa Jesoshi Kaperinawooki karireeyawero. Saawaroki riyotagaeyakirini atziri. 32 Riraga atziripaeni rotsikanateeyanakarini, ikantawakagaeyanakani:

—Tema okameethataki iroka riyotaakaeri. Ikimiwitakari pinkathari: rooma riyotaaperotakae kameetha.

33 Ari ijeekaki pankotsiki janta ipiyotantapiintarira joriiyopaeni shirampari kyaantariri kamaari. Icherayimotawakiri, ikaemakotawakiri:

34 —Eeroka Jesoshi poñaachari Najareeteki. Niyotakimi: eeroka Itomipero Tajorentsi riraga kameethaperotatsiri. ¿Iitaka pipokashitantanari? ¿Pikowawitama pookena janta otsiteniperotzinta?
35 Iñaashintsithatakiri Jesoshi, ikantakiri:
—¡Pimaerite! Pishitowantaneeyari irira shiramparira.
Roojatzi rotyaantanakari shirampari kipatsiki, tereei, roojatzi rookantanaari. Tekatsi ikantanakiri shirampari, riroperotanee.
36 Rotsikanateeyanakarini eejatzi ikanteeyanakini:
—Piñaakiri: apatziro iñaanatakiri kamaari, roojatzi ishitowantanaka. Osheki ipinkatharentsitaki, osheki itajonkantzi.
37 Ikanta ikemakoeyakirini Jesoshi maawaeni jeekatsiripaeni jaga.

Retsiyatakotakiro Jesoshi riyote Peetero
(Mt. 8.14-15; Mr. 1.29-31)
38 Roojatzi ishitowantana Jesoshi pankotsiki ipiyotantapiintarira joriiyopaeni riyaatanaki ipankoki Shimo. Ikanteetawakiri:
—Omantsiyatatziira riyote Shimo, osheki ojaawamerikitaki. Petsiyatakoteero.
39 Roeyotashitapaakawo, ikantapaakiro:
—Ari opeyaneeya pijaawamerikiri, petsiyatakotanee.
Roojatzi opeyantanaa, tekatsitanee; okatziyanaka, opaeyawakirini rowanawo.

Retsiyatakotayitakirini paashinipaeni atziri
(Mt. 8.16-17; Mr. 1.32-34)
40 Ikanta itziryaanee oorya. Ramaetapaakiniri Jesoshi osheki mantsiyari inashitachari imantsiyarentsite. Ipampiteeyawakirini, retsiyatakoeyawakirini. 41 Eejatzi rowawijaakoyitakirini osheki kyaantariri kamaari. Riraga kamaaripaeni riyotawakirira Jesoshi rirotaki Rotyaantanewo Tajorentsi rootaki ikaemaeyantanakani, ikanteeyini:
—Eeroka Itomi Tajorentsi.
Omaanta riraga Jesoshi ro romaeryaantakariri, tema ikantanakitziiri:
—Pimaerite, eero pikamantakotana.
Roojatzi rookantanaari rirori atziripaeni.

Rowaaganaa Jesoshi paashinikipaeni nampitsi
(Mt. 4.23-24; Mr. 1.35-39)
42 Okantaka okitejitanaki riyaatanaki Jesoshi janta tekatsinta jeekatsini. Omaanta ikowakowaeyanakirini atziripaeni. Iñaantaariri, ikanteeyawitapaarini:
—Eero piyaatee, pijeeki jaka Kaperinawooki.
43 Omaanta ikantanakiri Jesoshi:
—Eero nojeeki. Nokowaki nokamanteri paashinipaeni atziri ipinkathariwenteeyerini Tajorentsi, tema okameethatzi riyoteeyeroni riroripaeni. Rootaki rotyaanantakinari Pawa.
44 Ikantaka ikinakinayitanakini Jesoshi janta Karireeyaki, ikenkithatakagaeyakirini atziri janta pankotsikipaeni ipiyotantapiintarira joriiyopaeni.

5

Riraga Shimo ishiryaataki osheki shima
(Mt. 4.18-22; Mr. 1.16-20)

1 Paashini kitejiri ikenkithatzi Jesoshi janta othapyaaki inkaare
iitachari Jenejareete. Iiteetziro eejatzi Karireeya. Itsitachonchoeteeya-
paakani atziripaeni, ikowaeyakini ikemero iñaani Tajorentsi. 2 Ikanta
Jesoshi iñaakiro apite pitotsi janta othapyaaki. Tekatsi otetantyaawoni:
riraga shiryaatatsiri ikiwatziiro ishiryaamento iñaaki. 3 Rotetaka Jesoshi
ipitoki Shimo, ikantakiri:

—Shimo, potyaantero eechonkiini niyankyaani pitotsi.

Ari ijeekakotaki, riyotagaeyakirini piyoteencharipaeni othapyaakin-
inta. 4 Ithonkantakawori riyotagaeyakirini, ikantakiri Shimo:

—Piyaate janta ojaanaatakinta, pishiryaate.

5 Rakanakiri:

—Iyotaanari, nokitejitakowitaka noshiryaatzi inkaaganki, tekatsi
naaneente eechonkiiniroña. Iroñaakakya pikantakinaka, aritaki
niyaataki noshiryaataate eejatzi.

6 Ikantaka ishiryaataatzi: raaperotaki osheki shima monki,
monki. Yeekitaki ishiryaamentoki, rooteentsi otzijagaanakimi.
7 Ikaemawakotakiri iyempiyaminthari jeekatsiri paashiniki pitotsi
ikantziri: “Pipoke pamitakoteeyenani”.

Roojatzi ipokakotanteeyapaakani, rotetakotakiri terori, terori; yeek-
itapaaki apite pitotsiki, roowiteenchami otsitsiyanakimi. 8-10 Ikaatzi
osheki shima raaki, antawo ikenkithashiryaakotanakawo okaatzika
iñaakiri; Peetero eejatzi ikimiteeyakani iyempiyaminthari: riraga
Jantyaako eejatzi Jowa. Rirotaki itomi Sewereeyo. Itsipatapiintari
Shimo ishiryaatapiintziri shima. Rotziwerowashitanakari Peetero
Jesoshi, ikantanakiri:

—Nowinkatharite, potsipareena. Tee nokameethaperotzi naaka, eero
pitsipatana.

Rakanakiri Jesoshi:

—Eero pithaawantana. Eenitatsi nokamantemiri: eerokataki
shiryaawitariri shima, omaanta iroñaaka eero pishiryaataneeri shima,
inta paapatziyakaapiinteeyaarini atziripaeni Tajorentsi.

11 Ikanta raatakoeyapaani, roojatzi rookaeyantanakawoni ipitopaeni,
ishiryaamentopaeni, maawaeni. Royaateeyanakirini Jesoshi.

Retsiyatakoteeri Jesoshi patheenkari
(Mt. 8.1-4; Mr. 1.40-45)

12 Paashiniki kitejiri janta nampitsiki ari ijeeki Jesoshi roojatzi
ipokantapaaka shirampari pathaaperotatsiri: othonkakiri ipathaawo.
Iñaantapaakariri Jesoshi, rotziwerowashitapaakari, ikantziri:

—Nowinkatharite, tema eeniro pitajorenka: pikowakirika petsiy-
atakotena, aritaki pimatakiro.

13 Roojatzi rowaankantawakawo rako rirori, ipampitawakiri.
Ikantziri:

—Nokowaki. Petsiyatakotee.

Intsipaete opeyanaka ipathaawo. 14 Roojatzi ikantanakiri:

—Eerowa pikamantakotana. Apatziro piyaatanaki janta
ñaanakowenantatsiriki, poñaagapaeyaari riyotantyaari etsiyatakoteemi.
Pimonkaatero ikantakirini Moeseeshi: “Paanakiniri ñaanakowenantatsiri
pipira itayeniri Tajorentsi riyoteeyantyaarini atziripaeni etsiyatako-
teemi”.

15 Omaanta eekiro riyaatatyee ikamantakoeyakirini Jesoshi. Oshekiniroña atziri riyaatashiteeyawitakarini raapatziyarimi, eejatzi osheki ikowaeyawitani retsiyatakotantyaaririmi. 16 Omaanta riyaatanaki rirori janta tekatsinta atziri ipanko, ikenkithatakayeri Iriri.

Retsiyatakoteeri Jesoshi kijopookitatsiri
(Mt. 9.1-8; Mr. 2.1-12)

17 Paashini kitejiri riyotaantee Jesoshi pankotsiki. Ari ijeekayitakini okaakini warijeeyopaeni eejatzi iyotaantzirori Iwaperite Tajorentsi: ipoñaayitanakani osheki nampitsikipaeni, janta Karireeyaki, Joreeyaki, eejatzi poñaayitaneencharini Jerojareeki. Tema eenitatsi itajorenka Awinkatharite imatantawori retsiyatakotantzi. 18 Okaakitapaaki shiramparipaeni, ramakoeyakirini kijopookitatsiri. Ikowaeyawitakani raanakirimi janta ijeekakinta Jesoshi, omaanta tekatsi ikinakaanakiri, rotzikagaeyakirini atziripaeni. 19 Tekatsi ikini ikyaapaaki, rootaki rateetakaantanakariri opatziitoki pankotsi. Rothataakotakiri imoontakiro ijeekakira Jesoshi, roojatzi royiitakotakiri kijopookitatsiri. 20 Riyotawakiri amakiriripaeni raapatziyeeyakarini, rootaki ikanantawakariri:

—Niyompari, ari nopeyakotemiro kaari kameethatatsi pantawitari, aritaki nowawijaakotemi.

21 Ikantaka ikenkithashireeyanakani warijeeyopaeni eejatzi iyotaantzirori Iwaperite Tajorentsi: “Tee okameethatzi iroka: iitajorentsitashitaka. Apaniroeni Tajorentsi rowawijaakotantzi”.

22 Omaanta riyotakotakiri Jesoshi ikenkithashireeyarini riroripaeni, roojatzi ikanantanakari:

—¿Iitaka pikenkithashiryaantari pajankaneki: “Iitajorentsitashitaka”? 23 Aririka nokanteri irika: “Netsiyatakoteemi iroñaaka, pikatziyatziyawaetanaki”, tema ari potsikanatanakyaari. Eerorika imatziro ipiriinta, ari pishirontawentanakina naaka. Omaanta ari kameetha pikantanaki tekatsi shirampari materoni rowawijaakoteri atziri kaari kameethatatsi rantziri. Kameetha pikante. Tema piitashiwitaka nokantashitari: “Nowawijaakotemi, eero nokijawentzimiro kaari kameethatatsi pantziri”. 24 Nopoñaaka naaka jenokinta, nokoñaatapaaki jaka kipatsikika. Nokowaki piyoteeyeni eenitatsi notajorenka, eejatzi nomatakiro nokamintheeri antzirori kaari kameethatatsi, nowawijaakoeyerini.

Roojatzi ikanantanakari kijopookitatsiri:

—Iroñaaka nokantemi: pikatziyanaki, paaneero pimaamento, piyaatee pipankoki.

25 Iñeeyawakirini ikatziyanaa, raaneero imaamento, jatanee ipankoki. Ikantanaki:

—Ariwee, tema ikameethaperotaki Tajorentsi.

26 Ari rotsikanateeyanakarini atziripaeni, ikanteeyanakini:

—Tema ikameethaperotaki Tajorentsi, ipinkatharitaperotzi. Tee añaapiintziro iroka añaakirika iroñaaka.

Royaatanakiri Rewii Jesoshi, tema rirotaki piyotawitanariri pinkathari iyorikite
(Mt. 9.9-13; Mr. 2.13-17)

27 Roojatzi ishitowantanaa Jesoshi, roojatzi iñaantapaakari Rewii, riraga piyotayitziniriri atziri iyorikite, ipantyaariri pinkathari. Ijeeki

janta pankotsiki ipiyotapiintzirira koriki, rojankinatapiintzinta. Ikantapaakiri:

—Thame poyaatanakina.

28 Ipakaanakiro rojankinatakotayitzirini koriki, rookanakiro maawaeni, ikatziyanaka, royaatanakiri Jesoshi. 29 Riraga Rewii raanakiri irira eejatzi riyotaanewo janta ipankoki. Roojatzi ikaemakaantakiri paashinipaeni piyotziniriri pinkathari iyorikite, eejatzi paashinipaeni atziri, rowakagaeyakarini. 30 Ipokapaaki warijeeyopaeni eejatzi riraga iyotaantzirori Iwaperite Tajorentsi ikiñaanikowentakiri rirori: ikantakiri riyotaanewo:

—Pamineritya Jesoshi: itsipateeyakarini piyotziriri iyorikite oroomajatzi, rowaeyani, imiriiyini. Eeniro eejatzi paashinipaeni kaari kameethatatsini. Tee okameethatzi itsipateeyaarini rowakagaeyaarini.

31 Ikantawakiri riraga Jesoshi:

—Riraga kaari mantsiyatatsini tee ikoyi aawinantatsiri raawinteri. Intakya mantsiyatatsiri rirotaki kowatsiri. 32 Tee riro nopokashitziri kameethatzinkari omaantakya nopokashitziri riraga kaari kameethatatsi, riyotanteeyariri Tajorentsi eejatzi raapatziyari.

Rootaki ikantziriri rirori warijeeyopaeni.

Rojampitakiri ñaanakowenantatsiri: "¿Iitaka kaari itzitanta piyotaanewo?" (Mt. 9.14-17; Mr. 2.18-22)

33 Ikantakiri warijeeyopaeni Jesoshi:

—Pamine, itzitapiinta riyotaanewo Jowa, eejatzi ikenkithatakaapiintziri Tajorentsi: eejatzi ikimiteeyakarini riyotaanewo warijeeyo. Omaanta riraga piyotaanewopaeni pashi tee itzitawo; inta rowapiinteeyani, rirapiinteeyini.

34 Rakanakiri:

—Aririka raye shirampari iina, ikaemaeyerini isheninkapaeni ikimoshirewenteeyantyaaririni. Aririka rareeteeyakyaani, ¿arima itziteeyapaakyaani? Eero. Eejatzi naari, nokaateeyirini iroñaaka niyotaanewopaeni: ¿Iitaka notzitakaantyaariri? 35 Rooma rookaeyaneerini isheninka aatsiri iina, roojatzikya itziteeyantanakyaani. Eejatzi nokimiwitaka naari: aririka iinja nokame, ari rowashiretakoeyanakinani niyotaanewo, roojatzikya itziteeyantanakyaawoni rirori.

36 Eejatzi roshiyakaawentziri iroka; ikantziri: "Eejatzi, eenitatsirika atziri iithaari owakirari, eero itzijagaero owawatawo eechonkiini rowawatatantyaawori antyashipawopooki imaatha. Aririka powawatatero, eero omonkaatawakaana. Eejatzi pikiwerorika aminthamawotanakyaarika owakirari, eejatzi eekiro iyaatanakitye oshipaanaki itaworipooki. 37-38 Tema apyaaganantawo owakirari pyaarentsi imashiki owakirari, roojatzi ashirikakotantakyaawo eero apaatanta. Aririka oshimowanaki oshinchaatanakirika, otapiyaperotakiri imashi. Rirorika owakirari, eero ipejakotzi, eejatzi eero apaata oowaa. Roorikami apyaaganantyaawomi pyaarentsi itawori imashi, tema itapiyamootzitanakirika itonkanaki: pooo. Tzijaanaki, eejatzi apaatanakya pyaarentsi. 39 Tema aririka ireeyeroni itaworyaateentsiri pyaarentsi, eero akoyiro irero owakirari".

6

Ikantawakaanteeyakawoni kitejitatsiri saawaro
(Mt. 12.1-9; Mr. 2.23-28)

1 Apaani saawaro, ikinanaki Jesoshi teriikomashiki, itsipatanakari
riyotaanewopaeni. Irirapaeni ithatyaayitakini apaanipaeni okithoki
teriiko, ramirokakitakiro, okaankikitanaki okithoki, rowaeyakawoni.
2 Iñeeyakirini warijeeyopaeni, ikantakiri:
—Tee okameethatzi iroka pantziri. Tema iroka saawaro, kitejitatsiri
amakoreeyantarini, eero atayaantawo iroñaaka. ¿Iitaka panantakawori?
3-4 Rakanakiri Jesoshi:
—Tema tee piñaananeentziro rojankinatakoteetakiririni Iraviiri.
Aantakariri itasheni eejatzi itsipateeyarini. Eenitatsi janta
ipankomawoki Tajorentsi paa riwetsikaetziniriri irira. Apaniroeni
rowaeyawoni ñaanakowenantatsiripaeni, tee oshinetziri Iwaperite
Tajorentsi paashinipaeni royaawo. Omaanta rashironkaantawitakari,
aantawitakariri itashe Iraviiri, rootaki ipantakariri paa riraga
iwinkatharite ñaanakowenantatsiri, eejatzi ipaeyakirini maawaeni
oyaateeyiririni. Ñaakiro, tema tee ikowakayiri rowashironkaeya
itasheyi. 5 Nopoñaaka jenokinta, nopokapaaki jaka kipatsikika,
nokoñaatapaaki: tema naaka kantatsini oetarika anteri saawaroki.

Retsiyatakotakiri kijopookiwakori
(Mt. 12.9-14; Mr. 3.1-6)

6 Paashini saawaro riyaatanee janta pankotsiki ipiyotantapiintarira
joriiyopaeni, ikyaapaaki riyotaantapaaki irirapaeni. Ari ijeekaki
janta shirampari kijopookitatsiri rakopero. 7 Rotsikanaperotakari
iyotaantzirori Iwaperite Tajorentsi eejatzi warijeeyopaeni, ikowaki
riyoteri aririka retsiyatakotante saawaroki, ikantakotantyaariri
iwinkathariteki: “Noñaakiri Jesoshi rantakiro kaari kameethatatsi”.
8 Omaanta riyotakiri Jesoshi ikenkithashireeyakarini. Ikantanakiri
kijopookiri rako:
—Pipoke, pikatziyapae jaka niyankika.
Roojatzi ikatziyantanaka, riyaatashitakiri. 9 Ikanteeyakirini rirori:
—Iroñaaka nojampiteeyemini. ¿Oetaka kameethatatsiri anteeyerini
saawaroki? ¿Kameetharinima akaminthayeri atziri? Teerika
okameethatzi, ¿pikowatziima owashironkaeri? ¿Kameetharinima
owawijaakoteri atziri? Teerikama okameethatzi, ¿pikowatziima
owamaeri?
10 Ramineeyakirini Jesoshi, imaeriiyakini. Roojatzi ikanantanakari:
—Powaankaero pako.
Roojatzi rowaankantanakawo, kameethatanee rako. 11 Omaanta iki-
japeroeyanakani ñaanakowenantatsiripaeni. Ikantawakaeyanakani:
—¿Tsika akanterika owamaakaanantyaariri?

Riyoyaantakariri Jesoshi riyotaanewopaeni
(Mt. 10.1-4; Mr. 3.13-19)

12 Paashini kitejiri riyaataki Jesoshi tonkaariki,
ikenkithatakaantyaariri Iriri. Ari ikitejitakotakaakiri ikenkithatakayiri.
13 Ikaemaeyakirini oyaateeyakiririni, riyoyaanteeyakaririni 12
riyotaanewopero. Ikowaki rotyaanteri iinja ikenkithatakotantyaawori
iñaani Tajorentsi, rootaki iitantariri rotyaantanewo Jesoshi. Iroka

iwaeropaeni: 14-16 Shimo (eejatzi iitziri Jesoshi Peetero), Antereeshi (riraga rirentzi Shimo), Jantyaako, Jowa, Jiripi, Waritoromee, Mateeyo, Tomashi, Jantyaako (riraga itomi Arijeeyo), Shimo (riraga kathaaperotzinkari antayitzirorini oetarikapaeni), Joorashi (riraga rirentzi Jantyaako) eejatzi Joorashi karyootejatzi (riraga aakaanterini iinja Jesoshi). Rootaki iwaeropaeni riyotaanewo riyoyaakiri Jesoshi.

17 Roojatzi roerinkapaa janta okameethapatheetyeenta. Ipiyotakanta osheki riyotaanewopaeni, eejatzi osheki paashinipaeni atziri: ipoñeeyakani Joreeyaki, Jerojareeki, Tziiroki, eejatzi Shirooki. Ojeeki Tziiro eejatzi Shiroo inteena, janta othapyaaki antaworoña inkaare. Riyaatashiiyakirini Jesoshi ikemijanteeyawakirini, eejatzi ikowaeyakini retsiyatakoeyeni maawaeni mantsiyaripaeni. 18 Rowawijaakoeyakirini kyaantariripaeni kamaari. 19 Ikowaeyakini maawaeni ipampiteeyapaakirini, itajonkakowenantyaariri retsiyatakotantaneeyaari imantsiyatakira.

Ikenkithatakotakiri Jesoshi kimoshireteeyatsirini
(Mr. 5.1-12)

20 Riraga Jesoshi ramineeyanakirini riyotaanewopaeni, ikantakiri:

—Aririka pashironkaawitakya iroñaaka, pikimoshirete: aritaki ipinkathariwenteeyeemini Tajorentsi. 21 Aririka pikoyi pantero oetarika ikowakaakimiri irira, pikimoshirete: aritaki ramitakotakimi pantero. Aririka powashiretawitakya iroñaaka, pikimoshirete: aritaki ikimoshiryaakagaemi rirori iinja. 22 Aririka ikijeeyemini atziripaeni panantawori okaatzi ikowakaakimiri Tajorentsi, eerorika ikowaeyimini itsipateeyimini, imaninteeyeminirika ikantemi: “Tee pikameethatzi”. Eejatzi ikijanteeyemironirika paapatziyanaka, omaanta ikimoshiryaakayemi Pawa. Tema nopoñaaka naaka jenokinta, nokoñaatapaaki jaka kipatsikika. 23 Aririka ikijeeyemini, pikimoshireperote, pikanteeyeni: “Kameethawee”. Tema aritaki kameetha ipinaperotemi Pawa jenokinta. Kyaaryo riraga itakaantaworini ikijeeyakirini riraga kamanantayitzirorini iñaani Tajorentsi paeraniperoroña.

Ikenkithatakotakiri Jesoshi ashironkaachani iinja

24 Eenitatsi paashini eejatzi ikantakiriri Jesoshi:

—Omaanta riraga ashaagantachari, ikimoshirewentziro rowaagawo iroñaaka: monkaataka, rowashironkaeya rirori iinja. 25 Eejatzi rowashironkaeyani iinja riraga kimoshirewenteeyawitaworini iroñaaka rowanawopaeni, tema ari iñaakiro iinja itashe.

Rowashironkaya iinja shironteeyacharini iroñaaka: iinja rowashireteeyanakyaani eejatzi riragaeyaani. 26 Aririka iroñaaka iñaaperoeyemini maawaeni atziri, iinja osheki pashironkaeya: tema riraga itakaantaworini paerani iñaaperoeyashitarini riraga amatawiteeyiririni.

Ikowaki Jesoshi anintaperoteri kijayiteerini
(Mt. 5.38-48; 7.12)

27 Eejatzi ikanteeyakirini riraga Jesoshi:

—Pikemijanteeyawakinani nokantemiri: pinintaperoteri eeroka kijeeyimirini, pikaminthayeri. 28 Pamaneri Tajorentsi ramitakoeyerini maawaeni kantzimateeyakimirini, eejatzi maawaeni kijeeyimirini. 29 Aririka ipajawootemi, pishineteeyaari ipajawootemi eejatzi

jakakiroka. Aririka raapithatemiro pipewiryaakogo, piperi paashini piithaari eejatzi. 30 Aririka ramanakotemiro oetarikapaeni, piperi. Aririka raapithatemiro powaagawo, eero pikowakoteeri eejatzi. 31 Aririka pikowaki ikaminthayemi paashinipaeni, eejatzi eerori pikaminthayeri irirapaeni. 32 Apatzirorika pinintaperotashiteeyarini maawaeni nintaperoeyimirini eerori, tema monkaataka okaatzika pantakiri: tekatsi ikantya ipinatemi Tajorentsi. Tema riyotzitari riraga kaari aapatziyariri rirori inintaperoeyakirini riraga nintaperoeyiririni rirori. 33 Eejatzi okimitaka roori: apatzirorika pineshironkatashityaari neshironkapiintzimiri eerori, tema eejatzi monkaataka okaatzika pantakiri. ¿Iitaka pikoyiri ipinatemiri Tajorentsi? Eejatzi riraga kaari aapatziyari Tajorentsi ikamintheeyirini kamintheeyiririni rirori. 34 Aririka pikowaki roepiyeemi pipakiriri atziri, tema monkaataka: ¿pikenkithashiryaakama ipaemi eejatzi Tajorentsi? Tema eejatzi ipakiriri riraga kaari aapatziyari irira oetarikapaeni, eejatzi ikowaki roepiyeeniri okaatzi ipawitariri. 35 Rootaki nokanantakimiri pineshironkaeyerini eeroka kijeeyakimirini, pikaminthaante, pipashitayityaarini ashironkaenkari: eero pikenkithashirya aririka imatero roepiyeemi. Aririka pantero iroka, aritaki ipinataperotakimi Tajorentsi kameetha, eejatzi itomintaperoeyemini. Tema kameetha ipinkathariwenantzi rirori janta jenokinta. Kyaaryo ikamintheeyakirini piyaathateeyawitaririni, riraga kaari kameethateeyatsini. 36 Ineshironkataperotantzi Tajorentsi: eejatzi pikimitakoeyaarini eerori pineshironkatante.

Eero pikantawentziri paashinipaeni
(Mt. 7.1-6)

37 Eekiro riyaatatyee ikantakiri Jesoshi:

—Eero pikantakowentashitari atziri, eejatzi eero pikantashitari: “Eeniro rantani”, ikantzimikari Tajorentsi: “Eeniro pantani eerori”. Eero pikijawentziri atziri rantayitzirini inta pikaminthayeri: panterorika iroka eero ikijawentzimiro riraga Tajorentsi pantayitzirini eerori, inta ikaminthayemi. 38 Aririka pipayiterini ashironkaenkari koetyeemotayitaririni, eejatzi ikimiteemi rirori Tajorentsi: ipayitemironi maawaeni koetyeemotayitakimirini eerori. Noshiyakaawentemiro: tee ithañaaneentawo ipaperotemi; inta kameetha rotenakero, ipatzitakotero, rowintaaperotero, ranonkayitakaaneentakawo ipashitemiri. Omaanta aririka eechonkiini pikaminthaante, eejatzi eechonkiini ikaminthayemi eerori. Aririka pikaminthaantaperote osheki, eejatzi osheki ikaminthaaperoetemi eerori.

39 Roojatzi roshiyakaawentakiniriri Jesoshi, ikantakiri:

—¿Arima imatakiro kaari kokichaatatsi rakathateri ikaateeyinira paashini kaari kokichaatatsi itentawakaya? Eero imatziro: eenitatsirika omoo jaga, tema ari ipariyeeyakini. 40 Apaani riyotaanewo tee ranaakotziri iyoteeriri riyoperote. Omaanta aririka ithonkakiro rishitooryataperotaki, aritaki ikimitakotanakyaari iyoteeriri. 41 ¿Iitaka pikijawenantariri pisheninka rantayitzirini? Piyotakotawakyaata eerori aamaashitya eerokarika maperotakirori kaari kameethatatsi, eeniro osheki pantani. Okimitaka pikantawitakaririra pisheninka: “Otyaakyaatakimi opaneki kipatsi”, omaanta eerori, eeniro

tyaakyaatakimiri antawo inchapanki, konompyaatoteencharira pokiki. 42 Okameethatzima pikanteri: “Ajaatya, nosheninka, nagaemiro pityaakyaawo”. Tema piyotakotya eenitatsi inchapanki otzikaakimiri eerori pokikira. ¿Tsika pikantyaaka paanteeyaanariri ityaakyaawo pisheninka? ¡Pamatawitantaki! Pikowawitaka pikimitakotyaarimi kameethaperotzinkari. Ñaakiro, pityaawo pookiro eerori antawowa inchapanki konompyaatoteencharira pokikira, roojatzi paminaperotaneerika, ari pamitakoteri pagaeniri ityaakyaawowa pisheninka rokikira rirori.

Inchato kameethari eejatzi inchato kaari kameethatatsi
(Mt. 7.17-20)

43 Eenitatsi paashini roshiyakaawentakiniriri Jesoshi, ikantakiri:

—Aririka okameethate inchato, eejatzi okimitzitaka okithoki roori okameethataki. Rooma teerika okameethatzi inchato, eejatzi okimitzitaka okithoki roori tee okameethatzi. 44 Aririka añeero okithoki inchato ayotzi tsika okantari inchato roori. Tema rootaki ayoteeyantaworini inchato rooperori, aririka okameethate okithoki. Aririka pikowaki pithote chochoki, ¿arima piyaataki janta kawanaki? Eero piyaatzi, tema piyotakiro tee okithokitantawo komashiki kawana; eejatzi okimitzita tsikontochee eero okithokitziro oowa. 45 Aririka akenkithashireero kameethatatsiri, akenkithatayiteroni kameethatayitatsirini. Aririka akenkithashireero kaari kameethatatsi, akenkithatakotayiteroni kaari kameethatatsi. Tema añaawaetantakityaawo akenkithashiryaayitarini.

Owatzikantakari apite pankotsi inashitachari kipatsi
(Mt. 7.21-29)

46 Eekiro riyaatatyee ikantakiri Jesoshi:

—¿Iitaka pikantashiwaetantanari: “Nowinkatharite”? Tee pikemijantaperotana. 47 Iroñaaka noshiyakaawentemiri tsika ikantari aapatziyanari. Ikemawakiro noñaani, ikemijantaperotanakiro: ranteeyakironi maawaeni nokantakiriri. 48 Ikimitakarini atziri wetsikirori ipanko. Ikiyashiperotakiro inthomaenta, royaankakiro tzinkamintsipanke ityaakitakotakiro kameetha, kijoperotanaki. Okantaka opariyaperotaki inkani roojatzi amaanitantapaaka iñaa. Otatsinkawitapaakawo antawo amaani, omaanta tee aawiyiro: rooma kijoperotaki kameetha tzinkamintsipanke. 49 Omaanta riraga kaari kemijantaperotanari ikimitakari shirampari wetsikawitachari ipanko, tee ikiyashitaperotziro inthomaenta, eejatzi tee ityaakitakoperotziro kameetha. Okantaka osheki amaanitapaaki iñaa roojatzi otyaantanakawo ipanko ayitanakiri, tee añagaero.

Rootaki ikanteeyakiririni Jesoshi.

7

Retsiyatakotakiri Jesoshi ronampiri kapitaano
(Mt. 8.5-13)

1 Eejatzi ipiyanaa Jesoshi janta Kaperinawooki. 2 Janta nampitsiki ari ijeeki kapitaano. Rirotaki oroomajatzi, kaari joriiyo. Ikantaka imantsiyataki ronampiri, roowiteencha ikamemi. Riraga kapitaano osheki inintaperotziri ronampiri. 3 Ikemakotakiri Jesoshi itajonkantaki, roojatzi rotyaanantakariri aataperoteenchari joriiyopaeni ikantakiri:

—Pikamantakiteri Jesoshi ipokanakiita jaka retsiyatakotakitenari nonampiri.

4-5 Ikantaka rareeteeyapaakarini, ikantaperoeyapaakirini:

—Piyaatashiteri. Ikameethaperotzi riraga kapitaanonta, osheki ininteeyakaeni aaka joriiyopaeni. Riwetsikakaantakaeniro pankotsi apiyotantapiintyaari. Okameethatzi petsiyatakoteniri ronampiri.

6-7 Roojatzi royaateeyanakirini. Okaakitapaaki inampi, itonkiyotawakari paashini rotyaantanewo kapitaano. Ikamantapaakiri, ikantziri:

—Eenitatsi iroka ikantakiri nowapitaanote: “Nopinkathataperotakimi, rootaki kaari niyaatanta notonkiyotemi. Rooma naaka tee nokameethatzi, rootaki kaari nokowanta pipoke nopankokika. Niyotaki pikowakirika petsiyatakoteri nonampiri, aritaki retsiyatakotee. 8 Eejatzi naari eenitatsi kantanari oetarika nanteri, eejatzi nokimitzita naari nojoraarote eenitatsi nomperateeyakarini. Nokanteririka joraaro: ‘Piyaate’, ari riyaatanaki. Nokanteririka: ‘Pipoke’, ari ipokanaki. Eejatzi nokimitziri nonampiri rirori, aririka nokanteri: ‘Iroka panteri’, ari rantakiro”.

9 Ikemantawakawori Jesoshi okaatzi ikantakaantawakiriri, ari rotsikanatanakari. Roojatzi ipithokashiteeyantanakarini oyaateeyakiririni, ikanteeyanakirini:

—¿Pikemakiroma iroka ikantakirika riraga oroomajatzi? Tekatsi noñe nojoriiyotzinkarite apaani kimitakotyaarini rirori: osheki rameentakina.

10 Roojatzi ipiyanteeyanaani rotyaantanewo kapitaano ipankoki. Iñaapaatziiri ronampiri, etsiyatakotanee.

Rowañagaeri Jesoshi kamawiteenchari janta Nayiikinta

11 Paashini kitejiri riyaatanaki riraga Jesoshi janta Nayiiki, itsipateeyakarini ronampiripaeni eejatzi osheki paashini oyaateeyiririni. 12 Rokaakinteeyapaakawoni nampitsi, roonthaakowentakari inatakoetapaakiri kaminkari, ikitateeterimi. Rinirowa kamaki roori oemi, eejatzi apintzite otomi tekatsi paashini. Oyaatakowentakiri otomini, otsipateeyarini osheki onampijatzi. 13 Iñaantawakawori Awinkatharite, osheki retakotawakawo, ikantawakiro:

—Eero piraakotari pitomi.

14 Riyaatashitakiro kajo inatakotanteetakariri, ipampitapaakiro. Ikatziyakaapaakari natakotziriri. Ikantakiri Jesoshi kamaentsiri:

—Ewankari, pipiriintee.

15 Roojatzi ipiriinantanaa, ikotyaatanaka; ñaawaetanee. Roojatzi ikanantawo riniro:

—Irika pitomika añaanee.

16 Rotsikanateeyanakawoni atziripaeni iñaanteeyawakawoni, ithaawaeyanakini, ikanteeyanakini:

—Tema ikameethaperotaki Tajorentsi. Rotyaantakaeniri kamanantzirorini iñaani. Kyaaryo, itajonkawentakae, ikaminthagaeyirini aapatziyeeyaririni.

17 Roojatzi ikemakoeyantakaririni maawaeni joreeyajatzi, eejatzi othotyaanaka ñaagantsi paashinikipaeni nampitsi.

Irira Jowa Kaawoshitantatsiri rotyaantakiri riyotaanewo Jesoshiki (Mt. 11.2-6)

18 Ikanta ikemakotakiri riraga Jesoshi riyotaanewopaeni Jowa, riraga
kaawoshitakotziniriri Tajorentsi. Riyaatashiiyakirini, ikamantapaakiri
rantayitakirini rirori. Riraga Jowa, ikaemakiri riyotaanewo apite.
19 Roojatzi rotyaantakiri Awinkathariteki, ikantawakiri:

—Piyaatakite Jesoshiki, pojampitakiteri pikanteri: "¿Eerokama
Rotyaantanewo Tajorentsi naamagaeyakarini? ¿Eeniroma paashini
naamagaeyaarini?"

20 Ikanta rareeteeyapaakarini rirori, ikantapaakiri:

—Rotyaantakina riraga Jowa, ikantana: "Pojampitakiteri Jesoshi:
'¿Eerokama Rotyaantanewo Tajorentsi naamagaeyakarini? ¿Eeniroma
paashini naamagaeyaarini?' "

21 Omaanta tee rakawakiri rirori, inta rantzi retsiyatakotayitzirini
osheki mantsiyatayitatsirini, eejatzi rowawijaakotayitakirini osheki
kyaantariri kamaari rajankaneki. Eejatzi raminakaayiteerini osheki
kaari kokichaatatsini. 22 Roojatzi ikantakiri riroripaeni:

—Iroñaaka pipiyanee pikamantapaeri Jowa okaatzira pikemakinari
eejatzi piñaakotakinari nantziri. Pikamantapaeri naminakagaeyakirini
riraga kaari kokichaawitacharini, nokatziyatziyatakagaeyakarini
riraga kijopookiwitacharipaeni, netsiyatakotakagaeyakirini riraga
pathaawitacharipaeni, nokemakagaeyakirini riraga amashitachari
inthomaenta ikempita eejatzi nopiriintayitaneerini kamawiteenchari-
paeni. Eejatzi niyotakagaeyakirini owashironkaawitacharipaeni
tsika ikantya rowawijaakotanteeyaariri riraga Tajorentsi.
23 Riweshiryaakaanakimi maawaeni kaari theenkanari naaka.

Irira Jesoshi ikantzi: "Ikameethaperotaki Jowa"
(Mt. 11.7-15)

24 Ikanta ipiyeeyanaani riraga rotyaantanewo Jowa, omaanta eeniro
ijeekanaki Jesoshi ikenkithatakagaeyanakirini piyotawentakariri.
Ikenkithatakotanakiri riraga Jowa, ikanteeyanakirini:

—Paerani piyaatapiintzi janta tekatsinta atziri ipanko pikemijan-
tapiintziri rirori. ¿Iitaka piyaatashiteeyantakitaririni? ¿Rootakima
piyaatashitantariri pikemijanteri ñaawaetashitachari? Tee iñaawaetashita.
25 ¿Iitaka piyaatashitantaperotariri piñeeri? ¿Piyaatashitantakitariri
piñaakitzirima atziri kithaatawori owaneenkatachari kithaarentsi
pinaperotachari? Teewee. Pamine, riraga kithaatawori
owaneenkatachari isheninkatakari pinkathari, riweshiryaawentawo
rowaagawo jeekatsiri ipankoki pinkathari. Omaanta riraga
Jowa tee ikimitakotari rirori. 26 Ajaatya, pikamantena: ¿iitaka
piyaatashitakitziri? ¿Riroma piitziri kamanantzirori iñaani Tajorentsi
piyaatashitantakitariri? Tema kyaaryo ikamanantziro, omaanta
ranaakoperoeyakirini paashinipaeni kamanantzirori iñaani Tajorentsi.
27 Tema piyoteeyironi riraga Tajorentsi ikenkithatakotzitakarini
rirori Iwaperiteki paerani, ikantzitakinari: "Notyomi, notyaanteri
iinja jewatemini ikenkithatakaapaakiri joriiyopaeni, ikanteri:
'Pikenkithashireeyaani, pijeeki kameetha, eero pantziro paashini
kaari kameethatatsi, paamayari Awinkatharite, kaakitaki' ". Kyaaryo,
rirotaki riraga Jowa Kaawoshitantatsiri ojankinatakotziteetakariri
paerani. 28 Tema ranaakoeyakirini irira maawaeni paashinipaeni ka-
manantatsiri: imatakiro maawaeni ikowakaakiriri Tajorentsi, rootaki

iñaaperotantakariri irira ikameethatzi. Omaanta iñaaperotaperotakiri kameetha Tajorentsi maawaeni ipinkathariwentaperoeyirini.

Ñaanakowenantatsiri itheenkaeyakirini Jowa eejatzi Jesoshi (Mt. 11.16-19)

29 Ikanta ikemaeyakirini osheki atziri ikantakiriri Jesoshi. Ikemantakariri, ikanteeyanakini:

—Kyaaryo, tema ikameethaperotaki Tajorentsi.

Eejatzi ikaateeyakirini kemaeyakiririni riraga piyotayitziririni iyorikite eekiro iperi oroomajatzi, tema ikaawoshitakotayitawakinirini Tajorentsi Jowa chapinki. 30 Omaantakya riraga warijeeyopaeni eejatzi riraga iyotaantayitzirorini Iwaperite Tajorentsi tee ikowaeyini ranteniri rirori ikowakaawitariri: tema tee riyaatashitziri Jowa ikaawoshitakotantyaariri rirori. Eejatzi tee inimotziri ikantawitariri Jesoshi. 31 Ikantzi eejatzi:

—¿Iitaka noshiyakaawenteniriri irikapaeni kaari raapatziyantana? Tee ikoyi ikenkithashiryaaneentya. ¿Iitaka ikimitakari? 32 Irira noshiyakaawenteeyerini eentsi, ñaathawaeteeyacharini pankotsiki okaankiityeera. Ipoñaanaka apaani ikantanakiri: "Apaniroeni nojonkawaetawita omaanta tee poyaatana, tee pomampaawaeta. Nowashiretakotawitari kamaentsiri, omaanta eeroka tee pitsipateeyanani powashiretakoeyaarini". 33 Ñaakiro, riraga Jowa itzitapiintaka, tee ririro kachaja eejatzi paashini shinchaari, eekiro pikanteeyatziini: "Eenitatsi iyamaarite pinkakaakiriri, rootaki kaari rowaperotanta, eejatzi kaari rirantawo shinchaari". 34 Omaanta naaka nopoñaaka janta jenokinta, nokoñaatapaaki jaka kipatsikika, roojatzi nowapiintawita eejatzi nirapiintawita. Omaanta eekiro pikanteeyatziini: "Irinta owaagatzinkari, shinkitzinkari. Itsipatapiinteeyakarini piyotapiintziniriri oroomajatzi iyorikite, eejatzi itsipatapiinteeyakarini paashinipaeni kaari kameethatatsini". 35 Omaanta nokantemi: "Riyotzi Tajorentsi ari okameethataki maawaeni ikowakaakinari; eejatzi maawaeni aapatziyanari, riyotaki okameethataki ikowakaakinari Pawa".

Riyaataki Jesoshi ipankoki Shimo riraga warijeeyo rakiyoteri

36 Ikanta apaani warijeeyo iwaero Shimo, ikantakiri Jesoshi:

—Pipoke nopankoki, owaeyaani.

Rakanakiri:

—Jee, kaakitakina.

Ikanta riyaateeyanakini, ijeekapaaki jeekamentotsiki. 37 Ari ojeeki tsinani jaka nampitsiki antapiintawitawori kaari kameethatatsi. Okemakotakiri Jesoshi, rowatya jaga ipankokinta warijeeyo, iyaatashitakiri oñaakiteri. Aakotanakiniri kajankaari. Ro aakotantanakanari mapi kitamaari imokaetziri. 38 Ojeekimotapaakiri okaakini iitziki Jesoshi. Iraaperotapaaka, opitenkantakari oyaaki iitzikira, oshetantanaari oeshi. Roojatzi othoyitzitanakiri iitzi, eejatzi ojeetantakari kajankaari iitziki. 39 Iñaantawakawori riraga warijeeyo, ikenkithashiryaanaka: "Rirotakima Rotyaantanewo Tajorentsi, ari riyotawakiromi iroka tsinanika opampitakiri, eejatzi eeromi ishinetawomi opampiterimi iitziki". Tema osheki antapiintziro kaari kameethatatsi. 40 Omaanta riyotakiri Jesoshi okaatzi ikenkithashiryaakari, ikantakiri:

—Shimo, eenitatsi nokantemiri.

Rakanakiri:
—Ajaatya, iyotaanari, pikantenatya.
41 —Noshiyakaawentemiri. Eenitatsi shirampari ikaatzi apite ireewitziriri. Apaani rireewitziri 500 tenaaryo, paashini rireewitziri 50 tenaaryo. 42 Irika apiteka atziri ireewitantatsiri tee imatziro ipinakowenteeya ireewitantatsiri. Ikantaka riraga rireewiteetziri iñaakirira tee imatziro ipinateeri, rootaki ikanantakariri: "Iroñaaka nokoyi netakotemi, eero pipinataana pireewiwitanaga, ikaanteekaata. Apaani rireewitawitakari eechonkiini, omaanta riraga paashini rireewitaperotawitakari. Pikantena: ¿ninka inintaperoetanakirika ashitariri iyorikite?"
43 Rakanakiri:
—Naamaashitya riraga ireewitaperotawitakariri, tema rirotaki ikaminthaaperotakiri kameetha.
Ikantanakiri:
—Kyaaryo okaatzi pikantakinari.
44 Roojatzi raminantanakawo Jesoshi tsinani, ikantziri Shimo:
—Ñaakiro, inkaaganki nokyaapaaki jaka pipankokika, omaanta tee paakameethatawakina: tema tee pipawakina iñaa nokiwantapaakyaaworimi noetzi. Omaanta tsinanika, okiwantapaakinawo oyaaki noetziki, eejatzi oshetantakinawo oeshi. 45 Piwethatantanari, tee pithowootana, omaanta roori, onintanintaatakiro noetzi. 46 Tee pijeetantanawo noetoki iyeenka, omaanta iroka, ojeetantakinawo noetziki kajankaari. 47 Pamine, eeniro antayitawitakarini osheki kaari kameethatatsi omaanta nokaminthaakiro, eero nokenkithashiryaakoteero antayitzirini: tema rootaki onintaperotantakinari. Aririka nokaminthayeri antayitawitaworini eechonkiini, eechonkiini inintashiretakina rirori. Omaanta nokaminthaaperoteririka osheki eejatzi inintaperotzitena osheki rirori.
48 Roojatzi ikantawakiro tsinani:
—Eeniro pantayitawitakarini, omaanta eero nokijantzimiro, eero nokenkithashiryaakoteemiro eejatzi.
49 Eeniro ijeekaeyakini owaeyeencharini, rojampitawakagaeyanakani:
—¿Tsikama iitatyaarika irika, ipeyakotakaantakanawori antzirori kaari kameethatatsi?
50 Omaanta Jesoshi eekiro riyaatatzi ikantziro roori:
—Pameentakina, rootaki pawijakotantaari. Piyaatee kameetha, piweshiryaaperotaneeya.

8

Oyaateeyakirini Jesoshi tsinani amitakopiinteeyiririni
1 Roojatzi Jesoshi ikinakinayitanakini nampitsikipaeni. Ikenkithatakagaeyakirini atziri, ikamanteeyakirini:
—Rooteentsi ipinkathariwenteeyemini Tajorentsi.
Kijokiro rowakiri riyotaanewopaeni, ikaatzira 12, 2 eejatzi oyaateeyakirini tsinanipaeni. Tema apaanipaeni roori ikyaantawitakawo kamaari, eejatzi paashinipaeni omantsiyatashitawitaka omaanta retsiyatakoeyeeroni Jesoshi. Owaero apaani tsinani Mariiya makaraarajato. Ikaatawita kamaari jeekantawitawori 7. 3 Eejatzi paashini oyaatziriri, owaero Jowaana, iina Kooja. Riraga Kooja, rirotaki amitakotziriri

pinkathari Erooreshi. Eejatzi oyaatakiri Sosaana, eejatzi paashinipaeni tsinani. Iroka tsinanipaeni amitakopiinteeyakirini Jesoshi, opapiinteeyakirini koetyeemotakariri.

Roshiyakaawentziniri ookakitzirori okithoki teriiko
(Mt. 13.1-23; Mr. 4.1-20)

4 Ipiyotawenteeyakarini Jesoshi oshekini atziri, roojatzi roshiyakaawenteeyakinirini ookayitzirorini okithoki teriiko, ikanteeyakirini:

5 —Riyaataki shirampari rookakitziro okithoki teriiko owantsiki. Apaanipaeni pariyapaentsiri awotsiki: raatzikayitakironi anashitayitacharini, ikanta ipokaeyapaakini konthawopaeni rowaeyapaakawoni, ithonkapaakiro pariyapaentsiri. 6 Paashinipaeni pariyapaentsiri mapimashiki. Oparithawitanaka eechonkiini, omaanta tee ashepathatakoperotzi, rootaki ojampishitantanakari, intsipaete okamaeyanakini. 7 Paashini okithoki opariyapaaki kitocheemashiki: oshookawitanaka, omaanta anaanakiro kitocheepaeni, rootaki okamantanakari. 8 Omaanta paashini opariyapaaki kameethariki kipatsi: oshookanaki kameetha, okithokitaperotanaki osheki.

Rootaki roshiyakaawenteeyakiniririni. Roojatzi ishintsithatanakiro ipaante, ikanteeyanakirini:

—Eenitatsirika pikempita pikemantari, powayempitaperotyaawo iroka nokantakimirika.

9 Rojampiteeyakirini riyotaanewopaeni:

—¿Oetaka kantakotachari poshiyakaawentziri inkaaganki?

10 Rakanakiri:

—Eerokataki aapatziyariri Tajorentsi, rootaki ikowakaantakimiri irira piyoteeyeroni eeroka kaari riyoteeyini paashinipaeni atziri kaari aapatziyariri. Eeroka niyotakaakimi tsika ikanta Pawa ipinkathariwenteeyakimini. Omaanta noshiyakaawenteeyakinirini paashinipaeni: ramineeyawityaani irirapaeni, omaanta eero riyotakoperotziro oetarika iñaawityaari; ikemaeyawityaani, omaanta eero riyotakotziro ikemaeyawitakarini.

11 Rootaki iroka noshiyakaawentzimiri: rowaga okithoki oshiyakaawentzirori iñaani Tajorentsi. 12 Iroka awotsi opariyantawitapaakari okithoki oshiyakaawentziri kemaeyawitawakaworini iñaani Tajorentsi: ipokapaaki kamaari, rookakagaeri ikenkithashiryaawitakawowa iñaani Tajorentsi. Tee ikowakayiri raapatziyari eejatzi rawijakote. 13 Rowaga mapipookiteentsiri opariyantawitapaakari okithoki, oshiyakaawentakiri atziri weshiryaawentawitanakawori iñaani Tajorentsi, inimotawitakari. Omaanta tee ikyaaryoowentziro: aririka opomeentsitzimotakari raapatziyari, roojatzi rookantaneeyawo. 14 Iroka kitocheemashi opariyantawitapaakari, oshiyakaawentakiri kemaeyawitakaworini iñaani Tajorentsi, omaanta ikenkithashiryaapiintziro rantapiintziri, iweshiryaawentawo owaagawontsipaeni, eejatzi ikowaki ikimoshirewentashityaawo oetarikapaeni kaari kameethatatsi. Ratsipetashitakawo ikemawitawo iñaani Tajorentsi: tee raapatziyawo kameetha, tee rantaperotziniri rirori ikowakaawitariri. 15 Omaanta iroka okameethatzi kipatsi oshiyakaawentziri atziri kemaperotawakirori iñaani Tajorentsi. Ikyaaryoowentaperotanakiro kameetha raapatziyaperotanakawo, ikameethashiryaanaki

rajankaneki. Rirotaki antaperotzirori maawaeni ikowakaakiriri Tajorentsi. Tema riyotaakiri paashinipaeni iñaani Tajorentsi.

Roshiyakaawentakiniri Jesoshi ootamentotsi
(Mr. 4.21-25)

16 Eenitatsi paashini roshiyakaawentakinirirri Jesoshi riyotaanewo, ikanteeyakirini:

—Aririka oonthoteri ootamentotsi amineeyantyaarini, ¿arima ataapatakotakiri kantziriki? ¿Arima amanakiri tsikarika? Okameethatzi owakoteri jeñokiini okoñaatantyaari oetarikapaeni. Rootaki imatantapaakyaawori kyaapaentsirira iñaapaakiro oetarikapaeni jeekatsiri inthomaenta. 17 Okimitaka iroka iinja okoñaatanaki maawaeni amanayitawitarini iroñaaka riyoteeyanakironi maawaeni okaatzi anteeyakirini. 18 Paamayawowa okameethatzi pikemaperoeyawakinani piyoteeyanteeyarini. Eechonkiini piyotaki iroñaaka, omaanta aririka pikemaperotena, nothotyeeyemironi niyotakaaperoeyemini. Aririka piitakaashiwita piyotzi, eero pimatziro paapatziyawo niyotaawitakimirika, eejatzi ari pipeyakotakiro okaatzi piyotawitari eechonkiini: tekatsi piyotzimaetaneeya.

Riyaatashiteeyakirini isheninkapero Jesoshi iñeeri
(Mt. 12.46-50; Mr. 3.31-35)

19 Okantaka iyaatashitantanakari Jesoshi riniro, otsipateeyanakarini rirentzipaeni. Rareeteeyapaakani pankotsiki janta ijeekakinta rirori, omaanta tekatsi ikantapaakya rontsirokaeyapaakyaarini: rookagaeyakirini oshekipaeni atziri. 20 Ikamanteetakiri Jesoshi:

—Okowapaakimi piniro, eejatzi pirentzipaeni. Ojeekapaaki janta inkokironta.

21 Omaanta rakanakiri:

—Ninirontakawo maawaeni aapatziyaperoeyakaririni Tajorentsi, maawaeni antaperotziniriri ikowakaakirori. Eejatzi maawaeni aapatziyariri riroteeyakini yeeyipaeni, choenipaeni.

Romaerintakiro Jesoshi tampyaa eejatzi omoetonkaari inkaare
(Mt. 8.23-27; Mr. 4.35-41)

22 Paashini kitejiri rotetanaka Jesoshi pitotsiki, itsipateeyakarini riyotaanewopaeni. Ikantakiri:

—Thame amontyagaeyaneeni intatsikeronta inkaare.

23 Ikantaka riyaatakoeyawitanakani, aakotanakiri tampyaa. Jatakotaki niyankyaani, ari janta opataki pitotsi imaanaki Jesoshi. Roojatzi omapokaeyakirini antawo tampyaa, otetaatapaakawo iñaa pitotsiki, rooteentsi itsitsiyakoeyenimi. 24 Roojatzi ikaakantanakari riyotaanewopaeni ikantakiri:

—¡Iyotaanari! ¡Pipiriinte! ¡Rooteentsiwee atsitsiyakoteeyeni!

Ari itzinaanaka, roojatzi rojantzikaantakawo tampyaa, ipeyeero omoetonkaari: opeyaperotanaa kameetha. 25 Ikantziri riyotaanewo:

—¿Iitaka kaari pameenteeyantanani?

Ithaawanteeyanakarini, eejatzi rotsikanateeyanakarini. Ikantawakagaeyanakani:

—¿Ninkama irika? Omaerintakirori tampyaa, eejatzi omoetonkaari: ipeyeero. Tee añaapiintziri kimityaarini irika.

Rookaeniri Jesoshi atziri iyamaarite
(Mt. 8.28-34; Mr. 5.1-20)

26 Ipoñaanaka Jesoshi Karireeyaki, roojatzi rareetapaaka
intatsikeronta: janta Karaaraki. 27 Raatakotapaaka, rayiiteeyapaakini
kipatsiki. Iñaapaakiri atziri kyaantawitariri kamaari: ojamanitaki
ijeekamerikitzi tee ikithataawo iithaari. Tee ijeeki pankotsiki, inta
ikinakinamerikitzi janta kaminkarimashiki. 28 Iñaantawakariri Jesoshi,
rotziwerowashitawakari, roojatzi icheraakaantanakari iyamaarite
ipaantekira shirampari, ikantakiri:

—¿Iitaka poñaashirenkantanari? Niyotawakimi: eerokataki Itomi
Tajorentsipero jeekatsiri jenokinta. Eero powashironkaana.

29 Rootaki ikaemantanakari, ithaawantawakari Jesoshi, riyotaki ka-
maari rotyaantatyeeri. Riraga shirampari ojamanitaki ijeekantakari ka-
maari, ikinakaapiintziri tsikarikapaeni. Roojotapiinteetawitari rakoki
eejatzi iitziki karenathaki, omaanta osheki ishintsitakaakiri kamaari,
ithatyaakiro karenatha roojotanteetayitaririni. Aririka ithatyaanakiro,
ishiyakaanakari kamaari janta teenta ijeeki atziri. 30 Rojampitakiri
Jesoshi:

—¿Oetaka piwaero?

Rakanakiri:

—Nowaero Oshekyaantzi.

Rootaki iitantakari Oshekyaantzi ijeekantakari inthomaenta oshekini
kamaari. 31-32 Ari ijeeki janta tyonkaarikiini osheki chaancho
rowaeyani. Riraga kamaari ikanteeyakirini Jesoshi:

—Eero potyaanteeyanani jaawikinta otsitenikaakitzinta inta
nokowaki potyaanteeyenani janta chaanchoki, nokyaantapaakyaari
rirori.

Ikantanakiri:

—Piyaateeyeni.

33 Roojatzi rookaeyantanaarini shirampari, ishirinkashitanakari
chaanchopaeni, roojatzi ishiyeeyantanakani riroripaeni ipariy-
eeyanakini impeetaki, ipiinkaeyapaakini inkaareki, motorirriri,
motorirriri. Tsitsiyeeyapaakini maawaeni.

34 Riraga shentawitariri chaancho iñaantawakariri, ishiyeeyanakani
janta nampitsiki ikamanteeyerini isheninka eejatzi jeekaeyatsirini
owantsiki. 35 Roojatzi ipokaeyantanakani atziri ramineri riraga
kyaantawitakariri kamaari, oetarika awijimotakiriri. Iñaapaatziiri,
tekatsitanee, tee ishinkiwentanaa, ijeekae kameetha Jesoshiki.
Ikithaataawo imaatha, kenkithashiryaaperotanaa kameetha
iroñaaka. Ithaawanteeyapaakarini. 36 Riraga ñaaperotakiriri
ikamanteeyawakirini maawaeni inampijatzi okaatzi rantakiri Jesoshi,
ithotyaawakiniri. 37 Osheki ithaawaeyanakini maawaeni nampitawori
jaga. Rotyaanteeyeerini Jesoshi, ikantziri:

—Piyaatee, eero pipokae eejatzi.

38 Omaantakya riraga kyaantawitakariri kamaari ikantawitakari Je-
soshi:

—Nokowaki noyaataneemi.

Omaanta ikantziri:

39 —Eero poyaatana. Aritaki pijeeki, piyaatee pipankoki. Pikaman-
teeyapaerini pinampijatzipaeni ikaminthaakimiri Tajorentsi.

Roojatzi riyaatantanaa, ikinakinayitanakini nampitsiki, ikamanteeyakirini inampijatzipaeni:

—Piñaakina: osheki ikaminthagaana Jesoshi.

Retsiyatakoteero Jesoshi ojokaatzirori iraa eejatzi ipiriinteero rishinto Jaero

(Mt. 9.18-26; Mr. 5.21-43)

40 Roojatzi ipiyantanaa Jesoshi, imontyaanaawo inkaare. Royagaeyakirini osheki atziri, raakameethateeyawaerini. 41-42 Itonkiyotawakari shirampari iitachari Jaero: rirotaki jewatakaantatsiri janta pankotsiki ipiyotantapiintarira joriiyopaeni. Rotziwerowashitapaakari iitziki Jesoshi ipinkathatantapaakariri, ikantapaakiri:

—Thame nopankoki, rooteentsi okame nishintyo.

Apinto rishinto, okaataki ojarentsite 12. Roojatzi royaatanakiri, rawitsinagaeyanakirini oyaateeyanakiririni. 43 Oyaatanakiri eejatzi tsinani ojokaatzirori iraa, okaatakotaki 12 ojarentsite ojokaatakiro. Osheki raawintawitakawo; othonkakiri oorikite aawintakaanantari. Omaanta tekatsi materoni etsiyatakoteroni. 44 Okinashitapaakiri itapiiki opampitzitakiri iithaari okaatapaakira, roojatzi opeyantanaa iraa. 45 Roojatzi ikantanaki Jesoshi:

—¿Ninka pampitzitakinawori noethaari?

Ikanteeyanakini paashinipaeni:

—Tee nopampitzitzimiro piithaari.

Roojatzi ikantanakiri Peetero:

—Iyotaanari, pamine, ikaateeyini atziri osheki rinkiteeyakimini, rawitsineeyakimini. Eekiro pikantanakitzi: "¿Ninka pampitzitakinawori noethaari?"

46 Omaanta royiikiitakari rirori:

—Eenitatsi pampitzitakinawori. Okamantakina notajorenka: eenitatsi notajonkakowenteri.

47 Iyotanaki tsinani tekatsi okantya omanapithateri opampitzitakirira iithaari. Ompetatanaka, iyaatashitanakiri, otziwerowashitapaakari, okantapaakiri:

—Naakataki antzitakimirori piithaari, rootaki netsiyatakotantaari nojokaawitawoni niraa.

Ikemaeyawakironi maawaeni atziripaeni. 48 Ikantakiro Jesoshi:

—Tsinani, pameentakina, rootaki petsiyatakotantaari. Piyaatanee kameetha pipankoki, pikimoshiretanee.

49 Eenirowa ikenkithawaetakayiro tsinani, areetapaaka paashini ikaateeyinira ijeeki Jaero ikamantapaakiri:

—Kamanaki pishinto. Eero poñaashirenkantari iroñaaka iyotaantatsiri riyaate apankoki.

50 Ikemawakiri Jesoshi, roojatzi ikanantanakari:

—Eero pikantashiryaa. Aririka pameentena, ari añaagae pishinto.

51 Ari rareeteeyapaakani pankotsiki. Ikantzi Jesoshi:

—Eero eeroka pikyeeyapaeni: intakya rirori kyaatsini Peetero, Jowa, Jantyaako, iri, eejatzi iniro, ari ikaate.

52 Eeniro riraakoeyakawoni osheninkapaeni, rowashiretakoeyakawoni. Ikanteeyakirini Jesoshi:

—Eero piraakoeyawoni: tee okamaperotzi, inta omaatzi.

53 Ishirontawenteeyanakarini, tema riyoteeyakini kamaperotaki.
54 Roojatzi roerikawakotapaakiro, ishintsithatapaakiro ipaante, ikantzi:
—¡Ewankawo, pipiriintanee!
55 Roojatzi opiriinantanaa. Ikantakiro iniro:
—Pipero owanawo oyaata.
56 Ashitaanitachari ari rotsikanatanakari ikantanaki:
—¡Pamine! ¡Imatakiro ipiriintziro kaminkawo!
Omaanta ikantakiri Jesoshi:
—Eerowa pikamantakowaetana iroñaaka okaatzika piñaakiri.

9

Rotyaantakiri Jesoshi riyotaanewo ikenkithatakagaeyerini atziri
(Mt. 9.35-38; 10.5-15; Mr. 6.7-13)

1 Ipiyoteeyakirini Jesoshi riyotaanewo 12, imatakagaeyakirini itajorenkaki, itajonkakowenantyaariri paashinipaeni, ikanteeyakirini:
—Nokowaki pookakaakowenteeyerini atziri kyaantawitariri iyamaarite, pimateri pookeri maawaeni kamaaripaeni, eejatzi petsiyatakoeyerini maawaeni mantsiyatayitatsirini. 2 Iroñaaka piyaateeyeni. Pikinakinayitanakini, pikamanteeyerini atziri: "Rooteentsi ipinkathariwenteeyemini Tajorentsi". Eejatzi petsiyatakotayiterini mantsiyayitatsirinipaeni. 3 Nokantemi, tekatsi paanaki: eero payi paashini pimaatha, pikotzi, pithaate, powanawo, piyorikite, pipewiryaakogo, apatziro pikithaatakarika. 4 Ninkarika aakameethatawakimini ari pijeekapaaki. 5 Eerorika raakameethateeyawakimini jeekatsiripaeni, powaaganakya, eejatzi potekakontatanakya piitzikira riyotantyaari eero pipiyashitari eejatzi. Pikanteeyanakirini: "Iroñaaka tee pikemijantana, ari rowashironkaemi Tajorentsi iinja".
6 Roojatzi riyaatanteeyanakani, ikinayitanakini nampitsikipaeni. Ikamanteeyakirini atziri tsika ikanteeyaka rawijakotanteeyaari. Eejatzi retsiyatakotayiteerini mantsiyatayitatsirini.

Riraga Erooreshi ikowaki iñeeri Jesoshi
(Mt. 14.1-12; Mr. 6.14-29)

7 Ikanta riraga pinkathari Erooreshi ikemakotakiri rantayitakirini Jesoshi, itajonkantayitakini. Tee riyotzi oetarika ikenkithashireeyaari. Ikanteetayitzini: "Irira Jesoshitatsiri rirotaki Jowani: piriintaachari". 8 Ikantayitzini paashinipaeni: "Roñaagantapaa eejatzi Iriiyashi". Paashini kantayitatsirini: "Piriintaa paashini kamanantzirorini iñaani Tajorentsi". 9 Omaanta ikantzi Erooreshi:
—Nothatyaakaantakiri Jowani: kamataaki. Omaanta, ¿ninka irika akemakoeyakirini itajonkakowenteeyakirini atziripaeni? Nokowaki noñeeri.

Ikaatzi 5.000 shirampari ipakiri Jesoshi rowanawo
(Mt. 14.13-23; Mr. 6.30-46; Jowa 6.1-15)

10 Ikanta ipiyeeyanaani rotyaantanewo Jesoshi, ikamanteeyapaerini rantayitakirini. Rothatagaeyaneerini ragaeyaneerini riyotaanewopaeni janta Wetheeraki. 11 Omaanta riyoteeyakini atziri jatanaki, roojatzi royaateeyantanakarini. Riraga Jesoshi riwethateeyawakarini riyotagaeyakirini tsika ikanta Tajorentsi

ipinkathariwenteeyakirini. Eejatzi retsiyatakoeyakirini mantsiyaripaeni. 12 Okantaka otsiteniityaanaki, ipokashitapaakiri riyotaanewopaeni, ikanteeyapaakirini:

—Paminerotya, kaankiityaaki jaka. Potyaanteeyerini atziri iroñaaka nampitsikipaeni: raminantyaari imagaeyantyaarini eejatzi rowaeyantyaarini.

13 Omaanta ikantawakiri:

—Pipaeyerini eeroka rowaeyaarini.

Ikantanaki:

—Tekatsi nopaeyeririni. Pamine, okaataki jaka paa apawakooni, eejatzi apite mereto. ¿Pikowakima niyaateeyeni namanantakiteniri rowaeyaarini maawaeni irikapaeni? Eenitatsi oshekini atziri.

14 Aamaashitya ikaateeyini shirampari 5.000 ipiyoteeyakani. Ikantziri Jesoshi:

—Poejeekaeyerini maawaeni: pinashitayityaarini ikaatayiteni 50 piyotachani, eejatzi paashinipaeni ikaate 50. Eejatzi ikimiteeyakyaani maawaeni.

15 Ari ikanteeyakirini, roejeekaeyakirini. 16 Roojatzi roerikantakawo Jesoshi paa, eejatzi mereto. Raminanaki jenokinta, ikantziri Iriri: "Ariwee, Pawa, pipakinawo nowanawo". Roojatzi ipantakari riyotaanewo, ikantakiri:

—Ajaa, poshirinkeniri riraga piyoteeyeencharinira.

17 Rowaeyakani maawaeni, ikemaeyapaakani. Roojatzi raantayitaawoni tzimagaantapaentsiri, roteteero kantziriki. Okaatzi riyeekiteeri 12.

Ikantziri Peetero: "Eerokataki Jesoshi riraga Rotyaantanewo Tajorentsi"

(Mt. 16.13-23; Mr. 8.27-33)

18 Paashini kitejiri riyaatanaki apaniroeni Jesoshi ikenkithatakaeri Iriri. Riyoshiitanakiri raanakiri riyotaanewoperopaeni 12. Roojatzi rojampitantakari:

—¿Iitaka ikenkithashiryaakoperotanari ajoriiyotzinkaritepaeni? ¿Tsikama noetaperotaka naari?

19 Rakanakiri:

—Ikantayitzini apaanipaeni: "Rirojatziita Jowani kaawoshitantawitacharini, piriintaacha". Irira paashini ikantzi: "Rirojatziita Iriiyashini, oñaagantapaacha eejatzi". Irira paashini ikantzi: "Rirojatziita paashini kamanantzirorini iñaani Tajorentsi, piriintaachari".

20 Roojatzi rojampitantanakari rirori ikantanakiri:

—Omaanta eeroka, ¿tsika pikanteeyinika?

Rakanakiri Peetero:

—Eerokataki Rotyaantanewo Tajorentsi naamagaeyakarini.

21 Omaanta ikantaperoeyirini:

—Eerowa pathawayitawo pikamanantawaetzi, pikante: "Jesoshi rirotaki Rotyaantanewo Tajorentsi, riraga Owawijaakotantatsini". 22 Kyaaryo, nopoñaanaka jenokinta, nokoñaatapaaki jaka kipatsikika omaanta osheki nokemaatsitya paata. Itheenkaeyenani aataperoteenchari, jewatayitziririni, ñaanakowenantatsiripaeni, iyotaantzirori Iwaperite Tajorentsi, maawaeni. Ikanteeyenani: "Kaari irira Jesokirishito". Rowamaakaantena, okaate kitejiri 3, nopiriintanee eejatzi.

Ikantzi Jesoshi: "Poyaataperoeyanakinani: eero piperawenteeyawoni" (Mt. 16.22-28; Mr. 8.32-38)

23 Roojatzi ikanteeyantakarini Jesoshi maawaeni:

—Pikowaeyakinirika poyaataperoeyanakinani, otzimatye pookaperoeyanakironi oetarikapaeni inimoteeyawitzimirini eerokapaeni pantziri, inta maawaeni kitejiriki pipomeentsiwenteeyaawoni nokowakagaeyakimirini naari, omawitya rowamaanteetemiro, omawitya ikijanteetemiro. 24 Aririka pantawaetawentashitya eeroka iroñaaka, eero piyotaperotziri Tajorentsi, eejatzi eero pijeekimoteeri iinja. Rooma aririka pinintaperotena naari, eejatzi pipomeentsiwentayitenawoni nokowakagaeyimirini naaka, eero patsipetashitawo, inta piweshiryaawentyaari iroñaaka Tajorentsi, eejatzi pijeekimotapaeri iinja. 25 Omawitya pipiyotaperotawityaaworika osheki owaagawontsi jaka kipatsiki, omaanta pipeyakotakiririka Tajorentsi, eero piyaatzi jenokinta ijeekinta rirori. Tema patsipetashiteeyawitakawoni maawaeni pashiteeyawitakarini. Ñaakiro, tekatsi pikantya pipinateri Tajorentsi ijeekakaantemiri janta inampikinta. 26 Tema naaka poñaachari jenokinta, natziritapaaki jaka kipatsikika. Eejatzi nopiyanee janta. Roojatzi iinja nopiyanteeya eejatzi jaka kipatsikika, notajorentsiperotapaaki: nokimityaari Pawa eejatzi maawaeni ronampiri, riraga kameethaperotatsiripaeni. Rootaki okameethatanteeyaari pikenkithashireeyaani: aririka pipashiwentakayena naaka iroñaaka, eejatzi aririka pipashiwentakayaawo noñaani, ari iinja nopashiwentakaapaemi eeroka aririka nopiyee. 27 Omaanta kyaaryo iroka nokamantemiri, eero namatawitzimi: eerorika pikamita, piñaayitawakironi tsika ikanta Tajorentsi ipinkathariwenantzi.

Ipaashinitzimotakiri Jesoshi riyotaanewo (Mt. 17.18; Mr. 9.28)

28 Rootzimateentsi awijanaki apaani tominko riyaatantakari Jesoshi tonkaariki, ikenkithatakayiri Iriri. Raanakiri Peetero, Jantyaako, eejatzi Jowa. 29 Eenirowa ikenkithatakaakiri Iriri, ari omapokashitapaaka ipaashinipootanaki, eejatzi oshipakiryaaperotanaki iithaari, ochookyaakiri riraga amineeyakiririni. 30 Romapokashitapaakari eejatzi apite shirampari, ikenkithatakaapaakiri Jesoshi. Riraga ayiitapaentsiri rirotaki Moeseeshini eejatzi Iriiyashini; 31 tee ikimitee akimiteeyanika aaka, ikameethaperotaki: ikimiteeyakarini jenokijatzi. Ikenkithatakaawakagaeyakani 3: ikenkithatakotakiro ikame iinja Jesoshi janta Jerojareeki. 32 Osheki ipochokyaayitawitanaka Peetero eejatzi itsipateeyarini, omaanta tee imagaeyini. Ramineeyakirini Jesoshi, ishipakiryaaki, ikimitanakawo kitejiri. Eejatzi ramineeyakirini riraga itsipateeyakarini. 33 Rooteentsi ipiyanee riraga apiteteentsiri, ikantziri Peetero:

—Iyotaanari, kameethataki pamakinaka jaka, noñeeyakimini. Iroñaaka nokowaki niwetsikemi 3 pankoshintsi: apaani pashi, apaani rashi rirori Moeseeshi, eejatzi apaani rashi rirori Iriiyashi.

Ikanta Peetero iñaawaetashitanaka, tee ikenkithashireeya oetarika iñaawaeteri. 34 Omapokashitapaakari eenirowa ikenkithawaeteeyini menkori, otzikagaeyapaakirini, roojatzi ithaawaeyantanakani. 35 Roojatzi ikemaeyakirini Tajorentsi, iñaawaetaki menkorikira, ikantanaki:

—Rirotaki irika notyomi nonintaperotanewo: pikemijanteeyawakirini.
36 Roojatzi ramineeyantawitanaarini: tekatsi iñaanee, apatziro Jesoshi apaniroeni ikatziya. Ikanta imaneeyakironi okaatzi iñaakiri, ojamanitakotaki, tee ikamantawaetzi. Paatakya ikamantakoteeripa okaatzi iñaakiri.

Retsiyatakoteeri Jesoshi eentsi ikyaantawitakari kamaari
(Mt. 17.14-21; Mr. 9.14-29)

37 Okitejitanaki, roerinkaeyanakani, itonkiyoteeyawakarini osheki atziri. 38 Ikantawakiri apaani:
—Iyotaanari, pikaminthaaneenari notyomi napintzite, tekatsi paashini. 39 Rowariyaapiintziri kamaari, ikaemakaapiintziri. Rompetatakaapiintari, ishimoretakaapiintari. Rowashironkaapiintakiri: tee rotsiparyaaneentari. 40 Nokantawitakari piyotaanewopaeni retsiyatakoterimi, omaanta tee imatziri.
41 Rakanakiri Jesoshi:
—Eero imatziri: tema ari pikaateeyini pitheenkanteeyini, rootaki kaari imatantari kamaari; tema pikenkithashiryaaneenta. Osheki neshiwentakimi notsipatakimi niyotagaeyawitakimironi iñaani Tajorentsi. ¿Tekiraatama piyotakoperoeyironi itajorenka Tajorentsi? Pamakinari pitomi jaka.
42 Rootaki iniyankitakaawitapaakari itomi, romapokashitanaka kamaari iparyaakaakiri kipatsiki, tereei, rompetatakaakari tonki, tonki. Roojatzi rotyaanantaari Jesoshi kamaari, rowawijaakoteeri eentsi. Ikanteeri Iriri:
—Irika pitomi: awijakotee iroñaaka.
43 Rotsikanateeyanakarini kameetha maawaeni atziripaeni, ikantawakagaeyanakani:
—Tema itajorentsiperotaki kameetha Tajorentsi.

Rapiiteero Jesoshi ikamantakota ikame iinja
(Mt. 17.21-23; Mr. 9.29-32)

Eenirowa rotsikanateeyakarini, ikanteeyakirini Jesoshi riyotaanewo:
44 —Pikenkithashiryaaperotero iroka nokamantemirika. Eero pipeyakotziro. Nopoñaaka naaka janta jenokinta, nokoñaatapaaki jaka kipatsikika, omaanta iinja aritaki raakaanteetakina.
45 Omaanta tee riyoteeyawakironi ikantawitakariri. Tee ishinetziri Tajorentsi riyotakoeyawakironi. Ithaawanteeyakarini rojampiterimi oetarika ikantawitariri.

Ikantziri Jesoshi riyotaanewo tsika ikantyaari ipinkatharitanteeyarini
(Mt. 18.1-5; Mr. 9.33-37)

46 Roojatzi ikantawakagaeyanakani riyotaanewopaeni Jesoshi, raamagaeyakani, ikantzi:
—Jaka akaateeyinika: ¿ninka anaakotantaatsini ipinkatharitee? ¿Naakama pipinkathateeyeni?
47 Riyotakotakiri Jesoshi oetaka ikenkithashireeyakarini. Ikaemakiri eentsi:
—Pipokanaki jaka okaakini.
48 Roojatzi ikanteeyantanakarini riyotaanewopaeni:
—Pamineri irika eentsi, aapatziyanari. Aririka petakotyaari irika eentsika, eejatzi petakotakina naari. Aririka petakotakina naari, eejatzi

petakotakari otyaantakinari. Aririka petakotyaari paashinipaeni atziri, aritaki pipinkatharitaki iinja.

Retsiyatakotantaki paashini aapatziyariri Jesoshi
(Mr. 9.38-40)

49 Roojatzi ikanantakari Jowa:

—Iyotaanari, chapinki noñaakiri shirampari janta rowawijaakotayitakirini kyaantawitariri kamaari. Ikamantawitakina raapatziyimi, rootaki imatantariri rowawijaakotziri. Omaanta tee kijokiro rowaeyeeni aaka rootaki nookakaantakariri rowawijaakoteri kyaantawitariri kamaari.

50 Rakanakiri Jesoshi, ikantziri:

—Eero pithañaakotari. Irira tee ikijeeyeeni, tema rantakinawo nokowakaakiriri. Rootaki atsipateeyantakaririni.

Riraga jamaaryajatzi tee raakameethatziri Jesoshi

51 Rooteentsi areetya kitejiri riyaatee Jesoshi jenokinta. Apatziro ipoñaanaka riyaatanaki Jerojareeki. 52 Rotyaantakiri riyotaanewo, ikantakiri:

—Thame pityaawo janta Jamaaryaki, pamine ajeekanteeyapaakyaarini.

53 Ikanta riyaatawitanaka, omaanta riyoteeyakirini jamaaryajatzi riyaatatye Jesoshi janta Jerojareeki, rootaki kaari ishinetantawakari roojeekawakiri inampiki. Roojatzi ipiyantanaa, ikamantapaeri Jesoshi, ikantziri:

—Eero ishinetee amaye inampiki.

54 Ikemantawakari Jantyaako eejatzi Jowa, ikantakiri:

—Nowinkatharite, ¿pikowakima nokanteri Tajorentsi itagaeyerini maawaeni jamaaryajatzi? Nokimityaari Iriiyashini paerani: itaakaantakirini joraaropaeni kijeeyakiririni.

55 Rookathatanakiri Jesoshi, ikantanakiri:

—Tee okameethatzi akijeri. Tee piyoteeyini eeroka tsika pikantakari: tee pikameethashiretzi. 56 Naaka poñaachari jenokinta, natziritapaaki jaka kipatsikika. Tee ro nopokantya nowamaayiterini atziri, inta nopokantari nowawijaakoeyerini.

Roojatzi rowagaeyantanaani paashiniki nampitsi.

Riraga kowatsiri oyaateeyeririnimi Jesoshi
(Mt. 8.18-22)

57 Ikanta ikineeyanakini awotsiki, itonkiyotawakari shirampari, ikantawakiri Jesoshi:

—Nowinkatharite, nokowaki noyaataperotanakimi, tsikarika piyaate.

58 Ikantanakiri:

—Naaka poñaachari janta jenokinta nokoñaatapaaki jaka kipatsikika nowawijaakotantyaariri atziri. Pikemijantawakiro iroka nokamantemiri: riraga otsitziniro eenitatsi imoo imaapiinantari, riraga jenokiweripaeni eenitatsi imaashi; omaanta naaka, tekatsi nopanko nomaantyaari.

59 Roojatzi ikantakiri paashini atziri:

—Poyaatanakina eeroka.

Rakanakiri ikantzi:

—Nowinkatharite, nokowawitaka, omaanta ikamawakiita pawa. Aririka nokitatanakiri roojatzikya noyaatantanakimi.
60 Rakanakiri Jesoshi:
—Eeniro ikaateeyini theenkantatsiripaeni, rirotaki kitaterini aririka ikamaki. Omaantakya eeroka, thame poyaatena pikamanteeyeriniita atziri tsika ikanta Tajorentsi ipinkathariwenanteeyeerini.
61 Ikantziri paashini shirampari:
—Aritaki, nowinkatharite, noyaataperotanakimi: omaanta niteeyapaentyaariniita niwethateeyapaentyaariniita nosheninkapaeni.
62 Omaanta rakanakiri Jesoshi:
—Pithapaterorika kipatsi pipankiwaetantyaari piwankiri, eero paminaminawaetzi tsikarikapaeni, eero otzipitzipiwaetantanaka pithapatakiri. Eejatzi okimitaka roori: pikowakirika ipinkathariwentemi Tajorentsi, poyaataperotena, eero pikenkithashiryaapiintziro panteero eejatzi pantapiintawitarini paerani.

10

Rotyaantakiri Jesoshi 72 kenkithatakaanteeyatsirini

1 Roojatzi rotyaanteeyakirini Awinkatharite osheki riyotaanewopaeni reewateeyanakini, ikaateeyini 72. Ikantawakiri:
—Piyaateeyini nampitsikipaeni nokanteeyakimirini, apite pikantawakaayitanakyaani. Eekiro nimpaeteemi iinja naari. 2 Okimitaaka pankirentsi oshekiterika okithoki tekatsiperorika owiiteroni apaatanakya okithoki rooma tee roshekitzi owiiteroni. Eejatzi okimitaka iroñaaka eeniro oshekipero atziri kaari aapatziyana. Pamanapiinteri Awinkatharite rotyaanteeyantyaaririni osheki amitakotemini pikenkithatakagaeyerini atziri, riyaatanteeyaarini rirori jenokinta. 3 Pamine, osheki opomeentsitzimoeyemini, osheki rowashironkaeyemini theenkantatsiri: pikimityaari owisha, rojatekakari manitzipaeni. Iroñaakakya, piyaateeyini pikenkithateeyeni. 4 Eero paanaki pithaate, piyorikite, pijapatote. Aririka pitonkiyotawakyaari atziri niyanki, eero pikatziyakaari pikenkithawaetakayiri, omaanta pawijanakiri: apatziro powaanakiro janta nokantakiminta. 5 Tsikarika pijeekapaaki, pikanteri Tajorentsi ramitakoteri ashitawori ipanko raapatziyantenari ijeekantyaari kameetha. 6 Aririka raapatziyena, ari rawijakotee, ijeekantyaari kameetha. Rooma eerorika raapatziyana tee patsipetashitawo pikenkithatakayiri iñaani Tajorentsi: tema pantakiniri iroka nokantakimiri. 7 Tsikarika janta pijeekapaaki, aritaki pijeekaeyapaakini. Eero pikinakinayitzini pankotsikipaeni. Poyaawo oetarika ipawakimiri, eejatzi pirero, maawaeni. Okameethatzi ipawakimi oetarikapaeni koetyeemotakimiri: riraga atziri antawaetatsiri ikameethatzi ipineeteri. 8 Tsikarika pareetapaakya, aririka raakameethatawakimi, powapaakyaawo oetarika ipawakimiri. 9 Eenitatsirika mantsiyaripaeni, petsiyatakoeyerini. Pikamanteeyerini maawaeni: “Rooteentsi ipinkathariwenteeyemini Tajorentsi”. 10 Omaanta eerorika raakameethatawakimi paashinipaeni atziri, pikanteeyanakirini: 11 “Pikemaeyawakinani: ikowawita Tajorentsi ipinkathariwentemimi, omaanta tee pikoyi. Tee paakameethateeyawakinani, eejatzi okimitaka, tee paakameethatawakiri Tajorentsi. Iroñaaka pashironkagaeyaani”.

12 Rootaki nokowakiri pikamanteriri. Ñaakiro, paerani riraga joroomajatzini imaninteeyakirini Tajorentsi rootaki ithonkanteeyakaririni. Omaanta eerorika raapatziyeeyawakimini atziri iroñaaka, ari iinja ranaakotaperoteri joroomajatzini ikemaatsitaperoteeyaawoni osheki.

Ikenkithatakotakiri Jesoshi piyatheeyakaririni
(Mt. 11.20-24)

13 Eejatzi ikantzi Jesoshi:

—Ashironkaamatsiterini korashiinijatzi eejatzi wetheerajatzi: osheki iñaakoeyawitakinawoni notajonkantapiintaki, omaanta tee raapatziyeeyawakinani. Rirorikami ñeeyakinanimi tziirojatzi eejatzi shiroojatzi, tema ari ikenkithashireeyaneeyaanimi, rookaeyeeronimi kaari kameethatatsi ranteeyirini. 14 Kyaaryootaki rowashironkaeyakirini Tajorentsi iinja tziirojatzi eejatzi shiroojatzi, rowashironkagaeyerini, omaanta rowashironkaaperoeyerini osheki korashiinijatzi eejatzi wetheerajatzi. 15 Eejatzi ikenkithashireeyawitakani kaperinawoojatzi riyaateeyenimi janta jenokinta, omaanta eero riyaateeyini inta riyaateeyeni janta paamariki jeekatsiri inthomaenta kipatsi ikemaatsityaawo. 16 Niyotaanewo, pikemaeyenani. Aririka raapatziyeeyawakimini atziripaeni, eejatzi naari raapatziyeeyakinani. Aririka itheenkaeyawakimini eerori, eejatzi ikimitzitakina naari itheenkaeyakinani. Eejatzi okimitaka, aririka itheenkaeyenani naari, tema itheenkaeyerini eejatzi riraga otyaantakinari. Iroñaakakya, piyaateeyeni.

Ari ikanteeyakani.

Piyeeyapaani riyotaanewo Jesoshi kaatatsiri 70

17 Ikantaka ipiyeeyapaani rotyaantanewopaeni Jesoshi, ikimoshireeyapaakini. Ikamanteeyapaakirini:

—Nowinkatharite, riyotakina kamaari naapatziyakimi, ikemijantaperotakina. Nomatakirikya notyaanteeyakirini.

18 Rakanakiri:

—Kyaaryo riraga Jatanaashi ipinkathariwentawitakari iyamaaritzinkarite, omaanta noñeeyakimini pimateeyakirini potyaantakiri kamaari eerori: iroñaaka niyotaki eero ipinkatharitaperotzi Jatanaashi, tema ramitakotakimi Tajorentsi panaakotantakariri kamaaripaeni. 19 Iroñaaka osheki notajonkawentakimi: okimiwitaka aririka paatzikawityaari maanki, eero rowamaemi; eejatzi riraga kitoniro, tekatsi ikantemi. Eejatzi ikijawitemi riraga iwinkatharite kamaari, omaanta tekatsi ikantemi, tema notajonkakowentakimi. 20 Kyaaryo potyaantayitakirini kamaari, omaanta eero piweshiryaawentawo iroka, inta pikimoshirewentaperoeyeroni piyaateeyeni jenokinta, tema rojankinateetakiro piwaero janta.

Ikimoshireperotaki Jesoshi
(Mt. 11.25-27; 13.16-17)

21 Roojatzi riraga Jesoshi okimoshiretakaaperotakiri Ishire Tajorentsi, ikantziri Iriri:

—Pawa, osheki pikameethataki. Pipinkathariwenteeyirini maawaeni jenokijatzi eejatzi maawaeni kipatsijatzi. Eeniwitacha atziri iyotawitachari, riyotayitawitawoni oetarikapaeni, omaanta pimanapithatakiri piñaani: tee riyoteeyironi tsika ikantyaari rawijakotanteeyaari. Omaantakya piyotaaperoeyakirini riraga kaari

iyoperowitachari: itheenkaeyawitakarini ijoriiyotzinkarite omaanta pikowakaaperoeyakirini rirori riyote.

22 Roojatzi ikanteeyakirini piyotawenteeyakaririni:

—Rirotaki Pawa matakaakinawori maawaeni. Apaniroeni riyoperotana Pawa, tekatsi paashini iyoperotenani. Eejatzi nokimita naari, apaniroeni niyoperotziri, tekatsi paashini iyoperoterini: omaantakya ninkarika nokowakaakari noñaayeri, rirotaki yoterini Pawa eejatzi.

23 Ipithokashitanakari rirori riyotaanewopaeni, apaniroeni irira ikanteeyakirini:

—Piñeeyakinani eeroka nomatakiro kaari iñaapiinteeyini paashinipaeni atziri. Okameethatzi pikimoshirewentena, eejatzi ikimoshirewentena paashini ñaayitanarini. 24 Ikowaeyawitakani paerani riraga kamanantzirorini iñaani Tajorentsi iñeenami notajonkantayiteni, omaanta tee iñaana notajonkantayitzini. Eejatzi ikowaeyawitani iñeenami riragapaeni pinkatharitayitawitacharini. Eejatzi ikowaeyawitani ikemaeyenanimi, omaanta tee ikemaeyanani. Intakya eerokapaeni piñeeyakinani, pikemaeyakinani.

Ikowaperotzi Tajorentsi anintashireperoteri, eejatzi anintashireperoteri maawaeni atziri
(Mt. 22.34-40; Mr. 12.28-34)

25 Paashini kitejiri ipokashitakiri iyotaantzirori Iwaperite Tajorentsi rowaga rojankinarini Moeseeshi. Ikowawitaka ikompitakayaarimi Jesoshi, ikantawitapaakari:

—Iyotaanari, ¿tsika nokantyaaka nojeekantyaari jenokinta, nokanteetatyeeyaani?

26 Ikantawakiri:

—¿Oetaka okantziri rojankinarini Moeseeshi? ¿Oetaka okantzimiri?

27 Rakanakiri:

—Okantana: “Okameethatzi anintashireperoteriroña Tajorentsi maawaeni ajankaneki. Rirotaki Awinkatharite. Eejatzi kameetha akyaaryoowenteri aapatziyaari. Eejatzi kameetha akenkithashiryaaperotyaari tema ikameethaperotaki. Eejatzi paashini ikowaki Tajorentsi: akimitaaka anintaa aaka, eejatzi akimiteri paashinipaeni atziri, anintaperoteriroña”.

28 Ikantanakiri:

—Kyaaryooperotaki iroka pikantakirika. Aririka pimonkaatero iroka eerori, aritaki pijeekae jenokinta pikanteetatyeeyaani.

Ikantakotziri jamaaryajatzi, neshironkatziriri joriiyo

29 Omaanta riraga iyoperowitawori rojankinarini Moeseeshi tee inintashireperotziri maawaeni atziri, rooma ikowawita imaniromi. Rootaki rojampitantanakariri Jesoshi:

—¿Ninkama atziri nonintaperoeyerini?

30 Ikantawakiri:

—Noshiyakaawentemiro. Ikinanaki apaani joriiyo awotsiki. Ipoñaanaka Jerojareeki roerinkawitanaka taapiki rareetantyaami nampitsiki iitachari Jerikoo. Ikantaka niyanki awotsi romapokapaakiri apaanipaeni koshintzi roerikapaakiri, shepik. Roojatzi raatonkoryaapaakiri, raapithatapaakiri iithaari, osheki ipajapajaatakiri tag, tag, tag. Roojatzi rookamerikitanakiri awotsiki, rawijanakiri. Rooteentsi ikamemi riraga owashironkaenkari. 31 Ikantapaaka ikinapaaki

awotsiki ñaanakowenantatsiri, rirowitaka joriiyo eejatzi. Iñaawitapaakari rirori rowashironkagaetakiri, roshinampitapithatanakiri, tee retakotanakari. 32 Eejatzi ikimitaka irira paashini shirampari riraga icharineeteni Rewiini. Tema maawaeni irirapaeni ramitakotziri ñaanakowenantatsiri janta Tajorentsipankoki. Ikinapaaki awotsiki, iñaawitapaakari rirori, eejatzi roshinampitapithatanakiri, tee retakotanakari rirori eejatzi. 33 Omaanta ikinapaaki paashinijatzitatsiri atziri rirotaki jamaaryajatzi, roonanewo joriiyopaeni. Ikinapaaki iñaapaakitziiri rirori, roojatzi retakotantapaakari. 34 Riyaatashitapaakiri raawintapaakiri, eejatzi roojotakotapaakiri rompojeetakirira. Eejatzi eeniro ramakiri iwoorote riraga jamaaryajatzi. Roojatzi raakiri rirori rowankitakiri iwooroteki, raanakiri janta ojeekinta pankotsi. Eejatzi janta kameetha inintashireperotanakiri raawintapaakiri. 35 Okitejitanaki ikowaki riraga jamaaryajatzi riyaate. Ikantanakiri ashitawori ipanko: “Ajaa, irika korikika. Nokowaki pikamintheeri irika shirampari. Tekirarika imonkaata koriki, paata nopinatapaemi paashini aririka nopiyee”. 36 Ari ikaataki 3 ñaakiriri owashironkaenkari awotsiki. ¿Ninka atziri nintaperotakiriri?

Rootaki rojampitakiriri riraga Jesoshi iyoperowitawori rojankinarini Moeseeshi. 37 Rakanakiri:

—Tema rirotaki riraga etakotakariri.

Ikantanakiri riraga Jesoshi:

—Eejatzi eerori, pikimityaari: pinintashireperoteri maawaeni atziri.

Jesoshi rareeteeyapaawoni Maarita eejatzi Mariiya

38 Ari ikinanaki awotsiki Jesoshi, itsipateeyarini riyotaanewopaeni. Rareeteeyapaakawoni owaanini nampitsi.

Roojatzi janta oñaantawaari tsinani owaero Maarita, okantawakiri:

—Thame pijeekaeyeni nopankoki.

39 Otsipatawo irento janta opankoki owaero Mariiya. Ojeekimotakiri Awinkatharite iitziki, okemijantawakiri, riyotaapaakirori. 40 Rowaga Maarita, oshintsiwaetawakiniri onkotsitayitzinirini rowanawopaeni. Roojatzi iyaatashitakiri, okantapaakiri:

—Nowinkatharite, pamine, apaniroeni nonkotsitayitzimironi poyaari. Rooma rowaga eentyo, tee amitakotana. Potyaantero amitakotenaata jaka.

41 Rakanakiro:

—Maarita, osheki pikenkithashiryaaperotakawo eeroka ponkotsiwaete owanawontsi, eejatzi powameethayiteroni oetarikapaeni. Osheki pikenkithashiryaakawo. Okameethatawita maawaeni iroka, 42 omaanta eenitatsi apaani kameethaperotatsiri: rootaki iyoyagaanantakari pirento roori, tekatsi kantawenteroni.

11

Riyotayiri Jesoshi riyotaanewo tsika ikantya ramaneri Tajorentsi (Mt. 6.9-15; 7.7-11)

1 Paashiniki kitejiri riyaataki Jesoshi ikenkithatakayeri Ashitariri. Ithonkatapaakiro ikenkithatakayiri Iriri, roojatzi ikantapaakiri apaani riyotaanewo:

—Nowinkatharite, paerani riraga Jowani riyotaakiri riyotaanewopaeni tsika ikantya ikenkithatakayeri Tajorentsi. Eejatzi eeroka iroñaaka nokowaki piyoteena naari tsika nokantya namaneri.
2 Ikantawakiri:
—Aririka pikenkithatakayeri, ari pikimitero iroka pikanteri:
Pawa, jeekatsiri jenokinta,
osheki pikameethaperotaki, nokowaki pipinkathariwenteeyenani, maawaeni.
Okameethatzi nanteeyemironi maawaeni
pikowakaakinari: nokoyi nokimityaari
ponampiripaeni jenokijatzinta ranteeyimironi maawaeni pikowakaakiriri.
3 Pamitakotena maawaeni kitejiriki
eero okoetyeemotantana noyaari.
4 Eero pikijawentanawo kaari kameethatatsi nantziri inta
pikaminthayena: tema naari nokamintheeyirini maawaeni
atziri. Eero pishinetziri kamaari rantakayenawo
kaari kameethatatsi.

Pikowakotaperoteri Tajorentsi koetyeemotzimiri, aritaki imatakimiro
5 Eejatzi ikantakiri Jesoshi:
—Pamine, niyotaanewopaeni, noshiyakaawentemiro. Aririka piyaatashiteri pitsipaminthari tsiteniriki pinetheeri rowanawo. Pikantapaakiri: 6 “Tekatsi nopawakiriri niyompari owakira rareetapaaka. Nokoyi pipawakina nowakayaariri”. 7 Aamashitya ari ikantawakimimi: “Eero poñaashirenkana, osheki nowochokini. Maawitakina naaka, eejatzi neentsitepaeni, maawaeni. Ashitaka ashitakontsi. Tekatsi nokantya nopiriinte nopantemirori poyaari”. 8 Ñaakiro, pitsipaminthari powawitari. Tee ikowawita ipiriinte ipantemirori poyaari. Omaanta eekirowa poñaashirenkiri roojatzi ipiriinantanakya, ipawakimiro poyaari pikowakotakiriri. Rooma tee ikoyi poñaashirenkapiinteri. 9 Eejatzi okimita, aririka pamanapiinteri Tajorentsi, ari ramitakotapiintakimi ipakimi koetyeemotzimiri. Pikowakotapiinteri aritaki piñaakiro koetyeemotzimiri. Pikenkithatakaapiinteri aritaki ikemakimi, imatakayemiro kameethatatsiri. 10 Kyaaryo, maawaeni amanapiintziriri Tajorentsi ari ramitakotakiri iñaantyaawori koetyeemotariri. Maawaeni kowakowapiintatsiri riyotaapiinteri iñaantyaawori koetyeemotariri. Maawaeni kenkithatakaapiintziriri ari ikemakiri kameetha imatantyaawori kameethatatsiri.

11 Ñaakiro, ikowakotemirika pitomi owanawontsi royaari, ¿arima pipawakiri mapi? Ikowakotemirika shima royaari, ¿arima pipawakiri maanki? 12 Aririka ikowakotemi iithoki tyaapa, ¿arima pipawakiri kitoniro? Eero pipawakiri, inta pipaperotawakiri kameethatatsiri royaari. 13 Ñaakiro, tee pikameethawitya eerokapaeni, omaanta piyotzi pineshironkatziri peentsitepaeni. Rooma irintapaeni Ashitakaeri jenokinta riyotaperotzi rirori ineshironkaperotee aakapaeni. Aririka pikowakoperoteri, rotyaantemiro Ishire amitakotemini.

Ikanteetziri riraga Jesoshi rirotaki kamaari
(Mt. 12.22-32, 12.43-45; Mr. 3.20-30)
14 Paashini kitejiri iñaakiri Jesoshi shirampari imajontzitakaakiri kamaari, ikyaantawitakari rajankaneki. Itajonkakowenteeri

Jesoshi, rowawijaakoteeri, roojatzi iñaawaetantanaa eejatzi. Rotsikanateeyanakarini maawaeni ñeeyakiririni. 15 Omaanta ikantayitzini apaanipaeni:

—Ramitakotashitakari Jesoshi Wereshewoo: riraga iwinkatharite kamaari, rootaki imatantawori rowawijaakoteeri imajontzitakaakirira kamaari.

16 Ijeekaki paashini theenkiriri Jesoshi, ikantziri:

—Ajaatya, pitajonkante, niyotantemiri kyaaryorika pipoñaaka jenokinta.

17 Omaanta riyotakiri rirori ikenkithashireeyakarini. Ikantziri:

—Aririka romanatawakagaeyaani atziri, tema aritaki ithonkawakagaeyakyaani. Eejatzi aririka ikijawakagaeyaani asheninka, tema ari itsipareeyawakaanakyaani. 18-19 Eejatzi okimita, aririka ikijeeyerinimi Jatanaashi iyamaaritzinkarite, ¿tsika ikantyaari ipinkathariwenantyaariri? Eerori pikanteeyakini iroñaaka: “Rirotaki Wereshewoo amitakotziriri Jesoshi rowawijaakotantariri imajontzitakaeri kamaari”. Rirorika amitakotenanimi nowawijaakotziri imajontzitakaeri kamaari, ¿ninka amitakotziriri pisheninkapaeni rowawijaakotantariri atziri kyaantawitakariri kamaari? ¿Rirojatzima pisheninka eerori kamaari? 20 Omaanta imatakaakinawo Tajorentsi nowawijaakotantakariri imajontzitakaeri kamaari, piyoteeyantyaarini iroñaaka kijokiro rowaeyakimini riraga Tajorentsi, ikowaki ipinkathariwenteeyemini.

21 Paashini roshiyakaawentakiniriri Jesoshi, ikantaki:

—Pamine, eenitatsirika shirampari shintsitatsiri ithatyaamento, ichekopite, maawaeni, tema ishentaperotziro ipanko. Eero ishinetziro ikoshiteeteri rowaagawo. 22 Omaanta ipokapaakirika anaakotapaakirini shintsitaperotatsiri, eero imatziro rotsinampaawakiri rirori oetarika ranantapaakyaariri. Tema ari raapithatapaakiri rowamaamentopaeni. Roojatzi ikoshitantanakyaari rowaagawo, ipaeyanakirini isheninkapaeni rirori. 23 Ikijeeyakinani maawaeni kaari inimoteeyirini nantero, rootaki rantawakaantanakari osheki atziri kaari raapatziyantaneena.

Ipiyawo eejatzi kamaari

24 Aririka ipakagaeri atziri kamaari, okameethatzi ipinkanakiri: rapiiteerikari eejatzi. Okimitaka iroka: ikinakinayitakini riraga kamaari janta ochempiki, ikowakowawita tsika ijeekantyaari. Omaanta teerika iñee ijeekantyaari, roojatzi ikenkithashiryaantanaawori ipoñaanakanta, ikante: “Nopiyaneeta janta nopoñaakanta”. 25 Aririka ipiyapae, iñaapaeri shirampari kimitaka pankotsi, opishitaka eejatzi kameetha okaankityaaki. 26 Roojatzi riyaatantaka ikaemeri paashinipaeni iyamaaritzinkarite, ikaatzi 7. Maperori tee ikameethatzi riroripaeni. Ñaakiro, iroka pankotsi roshiyakawo kyaantawitariri kamaari. Aririka rapiiteeri ikyaanteeyari, roojatzi imaperotanteeya eero ijeekanee kameetha.

Ikantzi Jesoshi: “Ikimoshireeyakini maawaeni aapatziyanari”

27 Ijeekaeyakini janta osheki kemaeyakiririni Jesoshi. Ocheraanaki apaani tsinani, okantzi:

—¡Tema okimoshirewentakimi piniro koñaatakimiri!

28 Omaanta ikantawakiro:

—Jee, kyaaryo, omaanta ikimoshireperoeyakini maawaeni kemaeyirorini iñaani Tajorentsi, eejatzi raapatziyeeyari.

Ikowakotziri theenkantaniri Jesoshi itajonkante
(Mt. 12.38-42; Mr. 8.12)

29 Eekiro ipiyotawenteeyatyaarini Jesoshi paashinipaeni atziri. Roojatzi riyotagaeyantakarini, ikantziri:

—Tee pikameethateeyini. Pikowaeyawitani piñeeyenanimi notajonkanteemi eejatzi, omaanta eero notajonkantzi. Apatziro pikenkithashireeyaari Jonaashini piyotantyaari: 30 paerani iniyakiri antari omani. Okaatzi 3 imaakotaki inthomaenta, roojatzi ishitowantanaa ipaanteki, riyaatantanaka riyoteeri niniweejatzi. Tema rotyaantakiri Tajorentsi. Ari nokimiteeya iinja naari piyoteeyantyaarini rotyaantakina Tajorentsi: tema nopoñaaka janta jenokinta natziritapaaki jaka kipatsiki. 31 Eejatzi rowaga iwinkathawoteni sheewajatzi, opoñaaka inteena kameetha, paashiniki kipatsi. Paerani opoñaaka inteena okemijanantariri Sharamooni. Okowaki riyotakaaperotero riyotaantziri. Pamine, nanaakoperotakiri naaka Sharamooni niyotzi, omaanta eeroka pitheenkaeyakinani. Iinja, aririka ipiyoteeyerini Tajorentsi maawaeni kamatsiripaeni, ikanteeyemini: "Eenitatsi pantani: pitheenkakiri Notyaantanewo. Rooma roori rowaga iwinkathawoteni sheewajatzi, tema riro aapatziyakaakaworini okaatzi riyotaakirori Sharamooni". 32 Eejatzi ikimitaka riraga niniweejatzini: raapatziyakari Jonaashini. Ikenkithashireeyanaani, ipakagaeyeeroni kaari kameethatatsi ranteeyawitarini. Nanaakotziri naaka Jonaashini, omaanta eeroka tee paapatziyeeyanani. Iinja ikantemi Tajorentsi: "Raapatziyakarini niniweejatzini Jonaashini: omaanta eeroka, ¿iitaka kaari paapatziyantari Notyaantanewo?"

Ikenkithatakotziro Jesoshi ootamentotsi
(Mt. 5.15; 6.22-23)

33 Eejatzi ikanteeyakirini Jesoshi:

—Aririka poonthoteri ootamentotsi, ¿arima pimanakiri tsikarika? ¿Arima potetakiri kantziriki? Tema powapiintziri jeñokiini ijeekapiintzira, pikoñaatakotantyaari. 34 Iroka oki okimitawitawo ootamentotsi ashi awatha. Okameethatzirika oki, ari añeeyakironi oetarikapaeni. Omaanta teerika okameethatzi, eero añiiro oetarikapaeni, okimitaka akinaki tsiteniriki, tee ayoteeyini tsikarika akinaki. Eejatzi okimita aririka akenkithashireero kameethatatsiri ari antero kameethatatsiri. Omaanta akenkithashireerorika kaari kameethatatsi rootaki anantyaawori kaari kameethatatsi. 35-36 Okameethatzi piyotakotya eeroka paapatziyaperotakaririka Tajorentsi. Pimonkaaterorika iroka, ari piyoperotanaki iroñaaka eero pitheenkimatantee. Tema pikimitakotakari ootamentotsi ootaperotachari.

Rootaki ikanteeyakiririni Jesoshi.

Ashironkaamatsitemiini ari rowashironkagaeyeemini Tajorentsi iinja
(Mt. 23.1-36; Mr. 12.38-40; Rk. 20.45-47)

37 Roojatzi ikantanakiri warijeeyo Jesoshi:

—Thame aate nopankoki, oya.

Roojatzi royaatantanakari, rowakaapaakari. 38 Tee ikiwawakota Jesoshi, rootaki rotsikanatantanakariri kameetha warijeeyo. 39 Ikantanakiri rirori: "Eerokapaeni pikenkithashiryaakopiinteeyironi okaatzi piñaayitzirini. Omaanta tee pikenkithashiryaakopiinteeyironi

oetarika jeekayitatsirini pajankaneki. Pametawo pikiwiro pako, piwatha, piithaari, maawaeni. Omaanta tee pookimaetawo kaari kameethatatsi jeekatsiri pajankanekira. Pikimitakari atziri kiwawitawori iwajoni ikiwashitakawo jeñokiini, omaanta inthomaekira eeniro ojeeki owanawontsi opathayitakawoni. Omaanta tee pithonkiro pikiwiro. 40 Tee pikenkithashiryaaneenta. ¿Apatziroma riwetsikakiro Tajorentsi pako? Tema eejatzi riwetsikiro pikenkithashiryaantari. 41 Pipashitayitawitarini ashironkaenkari koetyeemowitariri, omaanta tee pikaminthaaperotziri, patsiwakashitakawo pipakiri. Omaanta aririka pikaminthaaperoteri paashinipaeni atziri, tema ari pikameethataki. 42 Pashironkagaeyani eerokapaeni. Kyaaryo pipagaantapiintawitari Tajorentsi eechonkiini pashi meenta, koraantero, kachaarikishi, omaanta tekira omonkaata ikowakayimiri Tajorentsi. Eeniro pantawitakari kameetha, eejatzi eeniro kaari pantzi. Tee pinintashireperotziri irira eejatzi tee pikaminthaaperotziri paashinipaeni atziri. Okameethatzi piperi Tajorentsi eechonkiini piwankiri, omaanta eero pipeyakotziro pinintashireperoteri eejatzi pantaperoteniri ikowakaakimiri. 43 ¡Ashironkaamatsitemiini eerokapaeni! Aririka ipiyoteeyaani ajoriiyotzinkarite iñaaperotantyaariri Tajorentsi, pikowaeyini ipinkathateeyemini eeroka eejatzi. Aririka pikinayitanakini pankotsikipaeni, pikowaki kameetha raakameetha-teeyaperotemini atziripaeni. 44 Kyaaryo, rowashironkagaeyemini Tajorentsi. Pikimitakari kaminkari kitatachari kipatsiki, imanaka; tekatsi yotatsini ari ikineeyini atziripaeni, tee riyoteeyini rootentsimi raatzikakoterimi kaminkari pathagaentsiri. Eejatzi pikimitaka eerori, pimanayitawitawoni kaari kameethatatsi pantayitzirini".

Rootaki ikantakiriri Jesoshi warijeeyopaeni. 45 Roojatzi ikanantanaka iyotaantzirori rojankinarini Moeseeshi:

—Iyotaantatsiri, okaatzika pikantakiri eejatzi naaripaeni pikijakaakina.

46 Rakanakiri Jesoshi:

—Jee, eejatzi eerori rowashironkagaeyemini Tajorentsi. Osheki powanaayitakinirini atziripaeni pikowakaaperotakiri imonkaatero, omaanta tee imatziro. Eejatzi pikimitaka eerori: tee pimonkaateeyironi. Eejatzi tee petakotari riroripaeni. 47 Kyaaryo, pashironkagaeyaani. Pimonkaateeyakarini pichariniiteni rowamagaeyakirini kamanantay-itzirorini iñaani Tajorentsi. 48 Tema riyotakotakina naaka irirapaeni. Eejatzi eerokapaeni owamaantatsiri. Tee pikoyi eeroka paapatziyena. Ari pitzimitakyaarikami paerani eerori, ari powamagaeyakirinimi eerori eejatzi riraga kamanantatsirini. 49 Riyotakoeyakimini Tajorentsi, ikantzimi: "Notyaanteniri atziri kenkithatakayerini, omaanta rowamaayitawakirini apaanipaeni, irira paashinipaeni ikijawakiri, ikemaatsitakaawakyaari". 50 Eenitatsi panteeyakirini maawaeni: pashi powaeyironi powamaantzi. Riraga itakaantaworini powamagaeyerinimi, roojatzi pikanta iroñaaka eerori pikowaki powa-magaeyerini aapatziyeeyakaririni Tajorentsi. 51 Pisheninkateeyakarini owamaakiririni Aweeri. Eejatzi pisheninkateeyakarini owamaakiririni riraga Jakariiyashi: rowamagaetakiri rirori janta Tajorentsipankoki. Eeniro panteeyakirini maawaeni, rootaki rowashironkaawentemiri Tajorentsi. 52 Pashironkagaeyani eerokapaeni. Piyotaantawitawo

rojankinarini Moeseeshi, omaanta pashironkagaeyaani: tema pamatawiteeyakirini ajoriiyotzinkaritepaeni. Tee pikowaeyini piyotakoteri Tajorentsi eerokapaeni, eejatzi tee pikowakagaeyirini riyoteeyerini riroripaeni riyoteri irira.

53 Rootaki ikanteeyakiririni maawaeni, roojatzi ishitowantanaa. Ikijeeyanakirini riraga warijeeyopaeni eejatzi riraga iyotaantzirori Iwaperite Tajorentsi, eejatzi eekiro roñaashirenkanakitziiri, rojampi-jampitanakiri oetarikapaeni, 54 ikowaeyawitakani ikompitakayaarimi, ipoñaakaantyaariri, raakaanantyaaririmi.

12

Paamagaeyaawoni warijeeyo ranteeyirini
(Mt. 10.28-33, 12.32, 10.19-20)

1 Ipiyotawenteeyakarini Jesoshi oshekiperoroña atziri, rawitsi-naawakagaeyakani. Roojatzi ikanantakari riyotaanewopaeni:

—Paamayaarira warijeeyopaeni, ramatawiteeyiminikari. Roshiyakaawaetashita raapatziyari Tajorentsi, omaanta osheki ramatawitantzi. 2 Iiteeyawitakani tekatsi yotatsini ramatawiteeyaw-itakarini, omaanta iinja aritaki riyotakoeyerini maawaeni atziri rashi rowaeyironi ramatawitantzi. 3 Eejatzi eeroripaeni, oetarika pomanawitari pikantziri iroñaaka, ari ikemakoeyeemini iinja. Oetarika pikamantathatantawitariri apaani atziri janta pipankoki, ari itacheronkawaantetanaki ikaemanaki janta ipiyoteeyaninta atziripaeni.

¿Ninka athaawantaperotyaari?

4 Iroñaaka, notsipaminthari, nokamantemi: eero pithaawantari ri-raga atziri kowatsiri rowamaemi. Aririka rowamaemi, omaanta ap-atziro rowamaawityaawo piwatha, omaanta eero rowamaero pishire. 5 Omaanta riraga Tajorentsi pithaawantyaari: ikowakirika, rowa-maemi ari imatakiro. Omaanta eejatzi ikowakirika rotyaantemi paamariki kaari tsiwakanitatsini, ari imatakiro. Rirotakikya pi-thaawantya rotyaantzimikari paamariki. 6 ¿Ipinaperotama iyaanini shi-wankitzinkari? Tee ipinataperota, omaanta riyoteeyirini Tajorentsi: tee ipeyakoeyirini apaani. 7 Eejatzi okimitaka, riyoperoeyakimini eerori: riyotziro eejatzi tsika okaatzi piishipaeni. Ikempoyeeyakirini shi-wankitzinkari iyaanini, tema eerokapaeni ikempoyaaperoeyakimini. Eero pikantashiryaashita, omaanta piweshiryaawentyaari Tajorentsi. 8 Eejatzi piyoteeyakironi iroka nokantemiri: eero pipashiwentakaana, aririka pikamanteeyerini paashinipaeni atziri paapatziyakina, ar-itaki nokamantakiri Pawa eejatzi ronampiripaeni janta jenokinta pisheninkatakina. Tema naaka poñaachari jenokinta, nokoñaatapaaki jaka kipatsikika. 9 Omaanta pipashiwentakayenarika jaka kipatsiki, ee-jatzi eerori nopashiwentakayemi naari janta jenokinta iinja. 10 Aririka ikantzimatena atziri, ari imatero Tajorentsi ikaminthayeri, aririka raapatziyeena iinja, eero ikenkithashireero ranteeyirini. Omaanta aririka ikantzimateeyeroni Ishire Tajorentsi, eero ikaminthayimae-tari Tajorentsi. Tema tee ikoyi rirori raapatziyena. 11 Aririka ra-gaetemi janta pankotsiki ipiyotantapiintarira joriiyopaeni, eejatzi janta kantakowenantatsiriki, eejatzi janta jewatatsiriki, eero pithaawanteeyarini. Eero pikenkithashiryaashitapiintawo: "¿Iitaka nokanteriri?"

12 Aririka ragaetemi, ro iyoteemini Ishire Tajorentsi oetarika pikanteriri.

Kyaaryoowa, piñaawenataperotawokari osheki owaagawontsi

13 Roojatzi ikantakiri apaani shirampari Jesoshi:

—Iyotaanari, ipanakirini pawani yeeyika maawaeni tzimimoeyawitaririni. Tekatsi ipena naari. Pikanteri yeeyi ipagaanteena naari rowaagawo.

14 Rakanakiri:

—Eero nokantziri. ¿Naakama kantakowenantatsiri, nokanantyaariri pirentzi?

15 Roojatzi ikanteeyirini maawaeni piyotawenteeyakaririni:

—Kyaaryoowa: piñaawenaperotawokari rashitayitarini paashinipaeni, eero oweshiryaaperotakayimi.

16 Roojatzi roshiyakaawenantakanari, ikantziri:

—Eenitatsi iipatsite ashaagantzinkari. Osheki onintzi pankirentsi kameetha oshookayitanakini iwankiripaeni. 17 Monkaatapaaka rowitantyaawori okithokipaeni, ikempoyaantyaaworimi opankokipaeni roori, omaanta iroñaaka yeekitapaaki. Tee omonkaatapaakawo paashini. 18 Ikenkithashiryaaka ikantzi: "¿Tsika nokanteroka? Tekatsi nowantyaawori maawaeni. Jaa, niyotaki iroñaaka tsika nokantero: noshiryaakaantero pankochaanikira, nantakaantee antawopero pankotsi nowantyaawori maawaeni nowankiripaeni, eejatzi maawaeni nowaagawo. 19 Oshekitaki iroñaaka maawaeni, tekatsi koetyeemoteenani. Ojamani okantya, eeroota othonkitaa nowanawo; iroñaaka nomakoree osheki ojarentsi, eero nantawaetzitaa. Iroñaaka nowapiintya, noshinkitapiintya, niweshiryaawentyaawo maawaeni tzimimotanari". Rootaki ikenkithashiryaakari ashaagantzinkari. 20 Omaanta ikantzi Tajorentsi: "Tee piyotakota. Iroñaaka tsiteniriki pikame, roojatzi ¿ninkarika ashiteeyawoni maawaeni tzimimoeyawitzimirini?" 21 Ñaakiro, tee riyotzi maawaeni kowawitachari roshekeero rowaagawo jaka kipatsiki. Okameethawita ijeekimi kameetha ijeekanteeyaarimi iinja janta jenokinta. Tema rootaki ikowakiri Tajorentsi.

Pikanteri Tajorentsi ikempoyaawentemi
(Mt. 6.25-34)

22 Eejatzi ikantakiri Jesoshi riyotaanewo:

—Eero pikenkithashiryaakoperotapiintawo tsika paye poyaari eejatzi pikithaatyaari. 23 Tema rirotaki Tajorentsi owañaakimiri. ¿Opomeentsitzimotarima iroñaaka ipemi poyaari eejatzi pikithaatyaari? 24 Pikenkithashiryaakotyaari tsika ikantari tsimeri jenokiweripaeni: tee ipankitaanta eejatzi tee ikempoyaanta rowanawo pankotsiki, omaanta ipapiintziri Tajorentsi royaari. Pamine, ikempoyaawenteeyakirini irira tsimeripaeni jenokiweri tema eejatzi eerori ari ikimitemi. 25 ¿Iitaka patsipetashitantawori pikenkithashiryaapiintawo oetarikapaeni? ¿Piitzima aririka pikenkithashiryaapiintawo eekiro piyaatatyee pantaripenthakiitanaki? Eerotaatyaami. Eejatzi ¿arima pimatakiro pojanthayero pañaantari? Eero pimatziro. 26 Ñaakiro, patsipetashitakawo pikenkithashiryaapiintawo. Tekatsi paye. 27 Pikenkithashiryaakotyaawo tsika okanta oteyakipaeni. Tee

othamaetaanta, eejatzi tee ontyaanta oethaari, omaanta okameethaperotaki. Paerani osheki rowaneenkatani Sharamooni, omaanta tee ikimiperotawo oteyakipaeni: anaakotakiri, okameethaperotaki irowa. 28 Ñaakiro, rowaneenkatakiro Tajorentsi oteyakipaeni inchashi. Eechonkiini ojeekawita, omaanta intsipaete ojampiyanee. Omaanta eerokapaeni ojamani pijeeki: tema piyotzi ikenkithashiryaaperotakimi eerori. ¿Iitakakya pitheenkantakariri? 29 Eero pikenkithashiryaapiintawo oetarika poyaari, eejatzi oetarika pireri: ikemakayemi Tajorentsi. 30 Tema rootaki rantapiinteeyirini kaari yotziri Tajorentsi ikenkithashiryaapiintawo oetarika rowapiinteeyaarini. Omaanta eeroka, riyotzitakimiro Pawa Tajorentsi maawaeni koetyeemotakimiri. 31 Eerokapaeni pityaawo pikenkithashiryaakoperoteri Tajorentsi eejatzi pipinkathataperoteri irira, aritaki ipakimiro maawaeni koetyeemotakimiri. 32 Niyotaanewo, osheki inintaperotakimi Pawa Tajorentsi: ikowaperotaki ipinkathariwenteeyemini, ikaminthaaperoeyemini. 33 Pipimantero pashitayitarini, pipayiterini ashironkaenkari owinawo. Aritaki ipinatakimi Tajorentsi janta jenokinta. Ojeekaperote powaagawo janta: eero opathagae, eero opitsitee, eero ikoshiteeteemi, eero rapeyeero kaero. 34 Aririka ojeeki powaagawo jaka kipatsiki, osheki pikenkithashiryaakiro jeekayitatsirini kipatsikika. Omaanta aririka ojeeki powaagawo janta jenokinta, aritaki pikenkithashiryaakopiintakiri Tajorentsi.

Piwetsikaeyaani, tee piyotzi tsika okaate ipokashiteeyemini Tajorentsi (Mt. 24.45-51; 25.1-13; Mr. 13.33-35)

35-36 Eekiro riyaatatzi ikanteeyakirini Jesoshi riyotaanewo:

—Paamagaeyaarini piwinkatharite, piwetsikashireeyaani. Pikimitakotyaari riraga ronampiri ashitawori ipanko. Riyaataki riraga ashitawori iñeeri isheninka raye iina. Raamagaeyaarini ronampiripaeni janta ipankoki. Aririka rareetapaeya ikowapae rashitaryaawaeniri, eejatzi ikowapae iñaapaero owetsikayitakani kameetha. Aririka otsitenitanee, ikowaki oorentya ipanko. Eejatzi ikowaki ikakite ronampiripaeni, ramitakotantawaeyaariri onampitariri. 37 Aririka iñaapaeri riwetsikaeyakani, ikimoshireeyanakini maawaeni. Riraga ashitawori ipanko ijeekakagaeyerini maawaeni ronampiripaeni, rowakagaeyapaeyaarini. 38 Omawitya tee riyoteeyawityaani tsika okaatzi ipokanteeyaari: aririka niyanki tsiteniri, rooma rootzimateentsirika okitejite. Omaanta roojatzi iñeeyapaerini ronampiri riwetsikaeyakani maawaeni, ari ikimoshireeyanakini ririrapaeni. 39 Piyotakoteeyakironi iroka nokamantemiri: aririkami riyotemi ashitawori ipanko rooteentsi ipoke tsiteniriki koshitantatsiri, tema aritaki ikakitakimi, eero imatziromi ikoshiterimi. Omaanta tee riyotzi tsikarika okaate ipokantyaari koshintzi. 40 Eejatzi nokimitawitari koshintzi, tee nokamantzimi tsikarika okaate nopokanteeyari. Paerani nopoñaaka jenokinta, nokoñaatapaaki jaka kipatsikika. Iinja nopiyaate eejatzi. Pikenkithashireeyenani, paamagaeyeenani: nomapokapaemikari.

Onampirentsi kyaaryoowentzirori ikanteetziriri eejatzi kaari kyaaryoowenteroni

41 Ikanta rojampitakiri Peetero:

—Nowinkatharite, ¿apatziroma poshiyakaawenteeyanawoni naakapaeni kameetha? Eejatzima rirori, ¿pikowakima poshiyakaawenteeyerini maawaeni atziri kameetha?
42 Rakanakiri:
—Nokenkithatakagaeyatziirini maawaeni kyaaryoowentzirori nokowakagaeyakiririni. Ikimitaka iwaatorote atziripaeni, ikowakaakiri apaani ronampiri ikyaaryoowenteniri rowakaapiintyaari paashinipaeni ronampiripaeni. Roojatzi riyaatantaka iwaatorote tsikarika. 43 Aririka rowakaapiintakyaari kameetha, ipokaerika iwaatorote, riweshiryaawentapaakyaari. 44 Ikantapaakiri: “Kameetha pimonkaatakinawo. Iroñaaka eeroka amineeyenaworini maawaeni tzimimotanari”. 45 Omaanta, ikantatyeerimi riraga ratzirite: “Eero ipokitaa nowaatorote”. Apatziro ipoñaanaka ikijakijaatanakiri onampirentsipaeni, ipajapajaatakiri: shirampari, tsinani, maawaeni. Iperataka osheki, ishinkishinkitashitaka. Omaanta tee imonkaatziniri ikowakaawitanakariri iwaatorote retakotyaarimi paashinipaeni. 46 Paashiniki kitejiri ipokae iwaatorote, romapokapaeri. Rowajankitaapaakiri ronampiri, ikimitakaanteri paashinipaeni kaari monkaateroni ikantawitanakariri. 47 Ñaakiro, riyotawitakawo ronampiri ikowakaayitawitakaririni iwaatorote, omaanta tee ikemijantaperotziri, tema rootaki ipajatakaanantyaariri, tema osheki ipajapajaatakaantaperoteri. 48 Omaanta eero rowajankitaaperotziri kaari yotzinkari. Tekirarika riyoteeri iwaatorote oetaka kameethatatsiri ranteri eero ipajatashitari osheki. Omaantakya riraga yoperowiteenchari rirotaki ipajeeteri kameetha.

Iinja osheki ikijawakaawenteeyenani atziripaeni
(Mt. 10.34-36)
49 Eejatzi ikantzi Jesoshi:
—Atayerorika owantsi, taanaka maawaeni. Okimiwitaka iroka, nopokakika jaka kipatsikika nokenkithatakagaeyakirini maawaeni atziri iñaani Pawa, eejatzi nokamawenteri. Apaanipaeni raapatziyawakawo omaanta paashinipaeni tee raapatziyawo inta ikijashitawakina roojatzi rowamaantakinapa iinja. Nokowakaawitakari ranteromi iroñaaka. 50 Osheki nokenkithashiryaakotaka iroñaaka: rooteentsi nokemaatsiperotyaawo katsiri. 51 ¿Piitashiteeyawitanima nopokashiteeyakirini atziri nomaerinteeyerini, kameetha raakameethatawakaantyaari? Teewee, omaanta ikijawakaanteeyenani. 52 Apaani pankotsi ijeekantyaaworika apawakooni atziri, riraga 3 ipoñaashitanakya ikijanakiri riraga paashini apitera. Riraga apitera ipiyatakotzitanakyaari rirori. 53 Apaani atziri ikijanakiri itomi, eejatzi itomi ipiyatzitanakyaari iriri. Tsinani okijanakiro ishinto, eejatzi rowaga ishinto opiyaatzitanakyaawo iniro. Tsinani okijitanakawo ewatyeero opiyatakotzitanakyaawo ayiiro.

Pikenkithashireeya piyotantyaari riyoteemiro Tajorentsi
(Mt. 16.1-4; Mr. 8.11-13)
54 Roojatzi ikanteeyirini piyotawenteeyaririni:
—Aririka piñaakiro antawo tampyaa amakiro menkori otsitenipithatanaki, pikanteeyini: “Kaakitaki inkaniwee”. Tema piyoteeyakini opariyatye inkani. 55 Aririka piñaakiro opiteyaryaanaki piyogo, pikanteeyeni: “Rooteentsi oniyankite ojarentsite”. Tema

eejatzi piyoteeyakini. 56 ¡Amatawitantaniri! Piyotakoeyawitawoni tsikarika okantya jenoki, eejatzi kipatsi. Tema piyoteeyakini opariyatyeerika inkani. Omaanta tee pikowaeyini piyoteeyeni opomeentsitzimoteeyemini iinja. 57 ¿Iitaka kaari pikantakotantari okaatzi kyaaryooperotatsiri? 58 Aririka raakaanantemiri atziri koriki pireewitziriri, aririka raanakimi kantakotantatsiriki. Tekiraatarika rareetakayemi, piwetsikaeri pikanteri: “Eero pikijana, ari nopinateemi iinja”. Rooma eerorika pikantziri rootaki romonkyaagakaanantemiri omonkyaagamentotsiki. 59 Aririka romonkyaakimi, ipinatakaaperotakimiri maawaeni koriki okaatzi pireewitziriri. Eerorika pipiri, eero roemishitowiteemi.

13

Pookaero kaari kameethatatsi pantapiinteeyirini

1 Roojatzi ipokaki paashini atziripaeni, ikamantapaakiri Jesoshi:

—Riyaateeyawitakani karireeyajatzipaeni janta Jerojareeki rowamaenirimi Tajorentsi ipira. Riraga kaaripero Peraato rowamaakaanteeyakirini karireeyajatzipaeni janta okaankiitziira ipankoki Tajorentsi, tsikarika rowamaapiintzinirinta ipirapaeni. Ari rowamaakiri itsipatakari eejatzi ipirapaeni. Riraa atziri otsipateeyanakawoni rashira ipira.

2 Rakanakiri Jesoshi:

—¿Piitakaakirima riraga karireeyajatzi rirotaki antaperoeyakirorini kaari kameethatatsi ishinetantakariri Tajorentsi rowamaakaanantakariri Peraato? 3 Nokamantemi: tee ro ikamantari. Omaanta eerokapaeni, kyaaryoowa: eerorika pikenkithashiryaa, eejatzi eerorika pookaero kaari kameethatatsi pantapiinteeyirini, aritaki pikimiteeyakyaarini riroripaeni pithonkakya. 4 Eejatzi paerani otziroryaantakari antawo mapipanko janta Shiroeki, atsinakaeyakirini 18 shirampari, ikamaeyakini. ¿Iitaka ikamaeyantakarini? ¿Rantaperotakitziiroma kaari kameethatatsi ikamaeyantakarini? 5 Nokantzimi: “Tee”. Tema ikimiteeyakarini maawaeni paashini atziri. Eejatzi nokantzimi eerori, pikimityaari riroripaeni eeromi pikenkithashireeyaani, pookaero kaari kameethatatsi pantapiinteeyirini. Eerorika pantziro iroka eerokapaeni, aritaki rotyaantakimi paamariki kaari tsiwakanitatsini.

Rowaga iyeera kaari kithokitatsini

6 Roojatzi roshiyakaawenteeyantakanarini iroka, ikantzi:

—Ipankitakiro atziri iyeera janta roowamashiteki. Ojamanitaki ojeekaki, tee okithokitzi. Riyaatapiintawita raminee okithoki, rowiitemi: omaanta tee okithokitzi. 7 Roojatzi ikantziri riraga thamaetzinirири: “Pamine, okaataki 3 ojarentsi nopokapiintawitaka nowiitemi okithokipaeni, omaanta tee okithokitzimaeta eechonkiini. Aminashita okatziya. Pichekero, nopankiteeta oetarikapaeni kameethatatsiri”. 8 Rakanakiri thamaetzinirири: “Ari okantawakaata iroñaaka iroka ojarentsika. Noshewatawakiroota kipatsi amethopanetantanakyaari, eejatzi nowapiinteniro itziya pipira, kameetha otzimantyaari okithoki. 9 Rooma okithokitakirika paashini ojarentsi, tema kameetha eerokya achekiro. Rooma eerorika okithokitzi, roojatzi nochekantakyaawo”.

Retsiyatakotakiro saawaroki Jesoshi kyaantawitawori kamaari

10 Paashiniki saawaro riyotaantaki Jesoshi janta pankotsiki ipiyotantapiintarira joriiyopaeni. 11 Eenitatsi janta pankotsiki apaani tsinani kyaantawitawori paerani kamaari itsiyajoemitzitakaakiro. Okaatakotaki 18 ojarentsi otsiyajoemitziwitaka, ashi owakiro otsiyajoemitzitaki: tekatsi okanteeya otampatsikatanteeyaari. 12 Iñaantakawori Jesoshi, ikaemakiro:

—Pipokanaki, iroñaaka netsiyatakoteemi.

13 Ipampitawakiro, roojatzi awijakotantanaa. Kameethatanee, okatziyanaa. Okantanaki:

—Retsiyatakotaana Tajorentsi, tema ikameethaperotaki.

14 Riraga jewawentzirori janta pankotsiki ipiyotantapiintarira joriiyopaeni ikijanakiri Jesoshi. Ikanteeyanakirini piyoteeyeencharini:

—Okameethatzi antawaeteeyeni 6 kitejiri, omaanta aririka omonkaatapaakya kitejiri 7 okameethatzi amakoryaaperoeyanakini. Eero antawaetzimaetantawo. Aririka pikowaki petsiyatakoeyeeni, pipoke paashiniki kitejiri, eerokya pipoki saawaroki.

15 Ipiyawaantetanakari Awinkatharite, ikantanakiri:

—¡Amatawitantaniri! Osheki pamatawitantashitaka. Tema pantawaeteeyini eeroka saawaroki. Pamine, aririka imiritaki piwaakate saawaroki, tema ari pithatakoryaakoteri paanakiri janta ojeekinta iñaa. Eejatzi pikimitziri piwoorote, maawaeni. Kyaaryo, pineshironkateeyirini pipirapaeni saawaroki. 16 Omaanta kaari pipira iroka tsinanika, inta pijoriiyotzinkawote. Paeranitaki ikyaantawitakawo kamaari kimitaka othatakotaka roori: tema okameethataki akaminthayero saawaroki, etsiyatakoteero.

17 Ikemantawakawori iroka, ipashiwenteeyanakani maawaeni kijeeyakiririni Jesoshi. Omaanta riroripaeni paashini atziri riweshiryaawenteeyanakarini Jesoshi, ikanteeyanakini:

—Okameethateeyakini rantayitakirini Jesoshi.

Jesoshi roshiyakaawentziro moshitaaja eejatzi tapiyakaawori paa (Mt. 13.31-34; Mr. 4.30-32)

18 Roojatzi ikantzi Jesoshi:

—¿Piyoteeyinima tsika ikanta Tajorentsi ipinkathariwenantzi? ¿Tsika nokanteroka noshiyakaawenantemirori? 19 Oshiyakawo okithoki moshitaaja ipankitziri shirampari rowaneki. Oshookanaki, okimotatanaki, oshiyawitakawo inchato. Rookantapiintakawo tsimeri jenokiweri imakoryaantapiintawo owaempekikipaeni.

20 Rapiitakiro, ikantzi:

—¿Tsika nokanteroka noshiyakaawenantemirori tsika ikanta Tajorentsi ipinkathariwenantzi? 21 Okimitakawo tsinani aakiro tapiyakaawori paa eechonkiini. Otsipataakiro osheki teriikopane otapiyantanakari. Oshineeyakaanakiro maawaeni, roojatzi antawotantanaka. Eejatzi ikimita riraga atziri. Eenitatsirika apaani antzirori kaari kameethatatsi, rantakagaeyerini paashinipaeni atziri rantero kaari kameethatatsi.

Pipomeentsiwentyaawo pareetantyaari jenokinta (Mt. 7.13-14, 21-23)

22 Ikantaka ikinakinayitakini Jesoshi nampitsikipaeni, riyotaantayitzini. Roshiretakawo riyaate Jerojareeki. 23 Rojampitakiri apaani:

—Nowinkatharite, ¿tsika ikaateeyinika awijakoeyaatsini? ¿Arima ikaate apaanipaeni?

Rakanakiri:

24 —Noshiyakaawentemiro. Okimiwitakawo okaatzini omoo akyaantyaari jenokinta. Eenitatsi osheki kowawitachani riyaatemi jenokinta, omaanta eero imatziro rareeta. Pipomeentsiwentyaawo pareetantyaari janta. 25 Eejatzi okimiwitakawo rantziri ashitawori ipanko. Ijeekaki inthomaenta rirori, rashitakotaka, riyaawitakiro ashitakontsi. Roojatzi pipokaeyantawitakyaani eerokapaeni, pikantawitapaakyaari: "Nowinkatharite, pashitareenawo, nokyaantyaari". Omaanta ikantawakimi: "Tee niyoteeyimini tsikarika pipoñaa". 26 Roojatzi pikanteeyawitanakyaarini: "Paerani pitsipateeyakinani nonampiki owaeyakani, eejatzi piyotagaeyakinani". 27 Aritaki ikantemi: "Tee niyotzimi. Piyaatee, pipiyanee tsikarika pipoñaaka. Osheki pantayitzironi kaari kameethatatsi. Tee pikameethatzi". 28 Piñaantakariri Awaraama, Ijaaka, Jakoowo, maawaeni riraga kamanantzirorini iñaani Tajorentsi ijeekaki jenokinta, omaanta eerokapaeni, roepiyawaemi Tajorentsi, eero pimateeyironi pikyaapae. Roojatzi osheki powashiretaperotanakya, piraaperotanakya eejatzi patsikaekiteeyanakyaani, tyakirirriri. 29 Ipoñeeyapaakyaani aapatziyariri Tajorentsi intatsikeronta, jakakiroka, katonko, kirinka, maawaeni kipatsikipaeni. Ijeekaeyapaakini janta ipinkatharentsitzinta rirori. 30 Rareetaperoteeya riraga pitheenkaeyakirini. Omaanta riraga pipinkathateeyawitakarini eero rareeteeyaani rirori: ashi rowaeyeroni ijeekaeyanakini jaka.

Riraaneentakotawo Jesoshi Jerojaree
(Mt. 23.37-39)

31 Roojatzi ipokantaka apaanipaeni warijeeyo. Ikantapaakiri Jesoshi:

—Piyaate paashiniki kipatsi. Ikowaki Erooreshi rowamaakaantemi.

32 Rakanakiri:

—Pikamantakiteri riraga amatawitantatsiri: "Ikantzi Jesoshi: 'Eero noshiya. Nokantyaani nowawijaakoeyeriniita kyaantawitariri kamaari eejatzi mantsiyaripaeni: iroñaaka, inkaamani, eejatzi paashini kitejiri. Roojatzi nomonkaatakiro maawaeni' ". Rootaki pikanteriri. 33 Rootaki nokinakinayitantyaarini iroñaaka, inkaamani, eejatzi paashiniki kitejiri. Eejatzi okameethatzi nokame Jerojareeki: tema janta aritaki ikamapi-intzi kamanantayitzirorini iñaani Tajorentsi.

34 Eejatzi ikantakiri Jesoshi:

—Riraga jerojareejatzi osheki rowamaayitakirini kamanantzirorini iñaani Tajorentsi. Roshemyaapiinteeyakirini mapiki paashinipaeni rotyaantanewo Tajorentsi. Okimitziriranki tyaapa ojatewirinikitziri iryaanipaeni, eejatzi nokimiwitaka naaka osheki nokowawitaka nopiyoteeyerinimi jerojareejatzi: naapatziyakagaeyaarinimi iñaani Tajorentsi omaanta tee ikowaeyini. 35 Pamine, tekatsi amitakoterini iroñaaka, rookaeyirini Tajorentsi, ikantzi: "Ari ikantakaata". Eero iñagaana eejatzi iroñaaka. Iinja, aririka nopiyee, ari iñaawaena, eejatzi ikanteeyeeni: "Tema ikameethaperotaki Rotyaantanewo Tajorentsi".

14

Retsiyatakoteeri saawaroki Jesoshi aawayinkaripaeni

1 Paashiniki saawaro riyaatanaki Jesoshi janta ipankoki jewatakagaeyiririni warijeeyopaeni rowakayaari. Paashini warijeeyopaeni inetapitakiri Jesoshi, ikowakowataki tsika ikantya ipoñaakaantyaariri ikantakowenantyaariri. 2 Ijeeki janta apaani mantsiyari, ari inewootakiri riraga Jesoshi. Tema aawaayitakini maawaeni iwatha. 3 Rojampitziri riraga iyotaantziroripaeni Iwaperite Tajorentsi eejatzi warijeeyopaeni:

—¿Okameethatzima etsiyatakoteri mantsiyaripaeni kitejiriki amakoreeyantarini?

4 Omaanta ari imaeriteeyanakini, tee rakaneentzi eechonkiini. Ipoñaanaka Jesoshi ikathatakiri mantsiyari, retsiyatakoteeri, roojatzi rotyaanantaari ipankoki. 5 Roojatzi ikanantakari riraga aminaperoeyakiririni:

—Tema pantawaeteeyini eerokapaeni saawaroki. Aririka ipariyaki piwaakate omooki, tema ari pagaeri eejatzi.

6 Eejatzi imaeriiyanakini.

Eero pikantakaaperoeyani

7 Ikanta rotsikanateeyakarini Jesoshi riraga owaeyacharini riyoyagaeyakironi rooperori jeekamentotsi. Ikowaki ijeekimoteri okaakini riraga pinkathari iñaaperotantyaaririmi. Roojatzi roshiyakaawenteeyakirini Jesoshi:

8 —Aririka rakiyotemi pijoriiyotzinkarite, eero pijeekantashitawo jeekamentotsi ijeekakerotzira pinkathari. Ari aamaashitya, rareetapaakyaarika paashini owakotyaarini pinkathariperotatsiri, 9 roshirinkimikari paashiniki jeekamentotsi riraga kaemakaantakimiri, ikantzimikari: “Eero pijeeki jaka. Ijeekapaakiita rirori pinkathariperotatsiri”. Roojeekaemikari janta othapiki, tema ari pipashiwentanakya. 10 Omaantakya okameethatzi pijeekapaaki janta othapiki. Roojatzi aririka iñaakimi riraga kaemakaantzimiri, roojatzi ikanantakimi: “Pipokanaki jaka, niyompari, pijeekimoteri okaakini pinkathari”. Iñagaeyemini maawaeni owaeyeencharini itsipateeyakimini pinkathari. 11 Pikantakaaperotashityaarika eeroka apaniroeni pikowaki iñaaperotanteetemiri, ari ipashiwentakaakimi Tajorentsi: tekatsi ñaaperotaneemini. Omaanta riraga kaari kantakaaperotachani rirotaki iñaaperoteri Tajorentsi kameetha, itsipatantyaariri ipinkathariwenante.

Ikenkithatakotakiri Jesoshi kaemakaantawitariri atziri rowakagaeyaarinimi

(Mt. 22.2-14)

12 Eejatzi ikantakiri Jesoshi riraga kaemakaantakiriri roya:

—Aririka pikaemakaanteri atziri powakaanteeyaaririni, eero pikaemapiinteeyirini pisheninkaperopaeni eejatzi riraga ashaagantzinkaripaeni. Aririka powakaakyaari, ari rirori ipiyateemi, rowakagaemi iinja. 13 Omaanta okameethaperotzi pikaemakaantaperoterira riraga kaari ashaagantayitachani, riraga kijopookitatsiri, riraga kaari kokichaatatsi, maawaeni. 14 Rooma paata rirori tekatsi ikanteemi ipiyateemi rowakagaeyeemini. Omaanta iinja ipiriinteeyeerini Tajorentsi maawaeni aapatziyeeyaririni. Roojatzi ipinaperoteemi rirori Tajorentsi. Eero patsipetashitawo pikaminthaantzi.

15 Ikemantakariri apaani owaenchari, ikantanaki:

—Tema okameethaperotaki ajeekae janta ipinkatharitzinta Tajorentsi.

16 Ikantawakiri Jesoshi:

—Ikimitaka apaani shirampari ronkotsitakaantakiro osheki owanawontsi, roojatzi ikaemakaantakiri osheki atziri roya. 17 Onkotsiteeyakani maawaeni. Roojatzi rotyaantakiri ronampiri: “Piyaate, pikamanteeyerini: ‘Monkaataka, onkotsiteeyakani maawaeni, pipoke iroñaaka’ ”. 18 Omaanta tee ikowaeyini riyaateeyeni. Ikantzi apaani: “Owakira namanantakotaki noepatsite. Niyaate iroñaaka naminakitero, kameethatakirika. Pikamanteeri: ‘Eero ipoki rirori’ ”. 19 Ikantzi paashini: “Owakira namanantakiri 10 waaka. Nokowaki naminakiteri kameethatakirika. Pikamantapaeri: ‘Eero ipoki rirori roya’ ”. 20 Ikantziri paashini: “Owakira naaki noena. Tekatsi nokantya niyaate”. 21 Ikantaka ipiyanaa riraga ronampiri rotyaantawitari. Ikamantapaeri: “Ikanteeyini: ‘Eero niyaatzi nowa’ ”. Roojatzi ikijantanaka riraga iwaatorote, ikantanakiri ronampiri: “Ikantakaata nosheninkapaeni. Iroñaaka piyaate janta pankotsikipaeni nampitsi, pikinayitanakini pikowakowayitakiterini riraga kaari ashaagantachani, riraga kijopookitatsiri, riraga aashetatzinkari, riraga kaari kokichaatatsi, maawaeni”. Roojatzi riyaatantanaka, ikaemaeyakitzirini, pokaeyapaakini. 22 Ikantaka rareetapaa eejatzi, ikantapaeri iwaatorote: “Niyaatakitzi, nokamanteeyakirini. Areeteeyapaakani, omaanta tekiraata imonkaata”. 23 Ikantakiri eejatzi: “Piyaatakite eejatzi janta, pikinayitanakini awotsikipaeni, pikaemaeyakiterini paashinipaeni ipokanakiita, nokowatzi riyeekitantaperoeyapaakyaawoni nopanko. 24 Omaanta riraga nosheninka nitawitakari nokaemakaantawitakari, eero royimaetawo iroka nonkotsitakaantawitakanariri”.

Rootaki ikenkithatakagaeyiririni Jesoshi janta ipankoki warijeeyo.

Pipomeentsiwentaperoteniri Jesoshi ikowakagaeyakimirini (Mt. 5.13; 10.37-39; Mr. 9.50)

25 Ikantaka paashiniki kitejiri ikinanaki Jesoshi awotsiki eejatzi royaateeyanakirini osheki atziri. Ipithokashiteeyakarini, ikanteeyakirini:

26 —Niyotaki pininteeyirini piripaeni, piniropaeni, piinapaeni, pitomipaeni, pirentzipaeni, pitsiropaeni, maawaeni. Eejatzi eeroka ninteeyachani apaniroeni. Omaanta pikowaeyakinirika poyaateeyenani, okameethatzi naaka pinintaperoeyenani kameetha. Eerorika pinintaperotana, tekatsi pikantya pipeyeeya niyotaanewo. 27 Eejatzi eerorika pipomeentsiwentaperotanawo nokowakagaeyakimirini, eejatzi eerorika poyaataperotana, tekatsi pikantya pipeyeeya niyotaanewo. Pikenkithashireeyaani tsikarika pikantyaari. 28 Okimitaka aririka ikowaki rantakaantero shirampari ipanko, rityaawo rojampiteri riraga wetsikenirini tsika okaate opinatya. Roojatzi raminantakyaari iyorikite monkaatakarika. 29 Eerorika ritawo raminiri tsika ikaatzi iyorikite imonkaatyaarika, aamaashitya aririka ikompitakyaawo. Apatzirorika imonkaatakawo otzinkamipankepaeni ari ikaatapaaki iyorikite rootaki kaari imatantawo ithonkakaantero. Roojatzi ishirontawentyaari atziri. 30 Ikanteeyeni: “Pamineri, riwetsikakaantawitaka ipanko, omaanta tee ithonkakaantziro. Tee itzimaperotzi iyorikite, injii, injii”.

31 Eejatzi riraga pinkathari, aririka ikemakotakiri paashini pinkathari
rotyaantakiri 20.000 joraaro rowayiritantyaariri. Aririka ikaate
ijoraarote 10.000, tee riyoperotzi okameethatzirika romanatawakiri
riraga pokatsini. Tema rityaawo ikaemaeyerini isheninkapaeni
ikenkithawaetakagaeyerini riyotantyaari okameethatzirika romanatya
roepiyantyaariri riraga pokashiterini. 32 Aririka ikanteeyakini
isheninka: “Ari ranaakoeyakaeni, oshekiperotaki. Eero amatziro
apiyatari”. Ikanteeyanakini: “Tekira rareeteeyaani, thame otyaante
apaanipaeni asheninka rojampiteri oetarika ikowakoteeri eerokya
rowayiritantee”. 33 Eejatzi pikimitya eeroripaeni: aririka pikowaki
poyaatena, pityaawo pikenkithashireeya tsika okanteeyarini maawaeni
tzimimoeyimirini. Pikenkithashiryaaperoeyakyaarinika: roojatzi
pookaeyeeroni, poyaataperoeyanakinani naari. 34-35 Nokowaki riraga
aapatziyanari riyoteeri paashinipaeni atziri ijeekae kameetha, rooma
eerorika riyoteeri, tee imatziro rantero nokowakaayitawitakaririni,
ratsipetashitakawo ijeeki. Ikimitakawo tziwi kaari katyotatsini: tema
tee okameethatzi, ookapiintziro. Pikenkithashiryaaperotero iroka
nokanteeyakimirini piyotakoperotantyaawori.

Rootaki ikanteeyakiririni Jesoshi oyaateeyiririni.

15

Ikenkithatakotakiri Jesoshi riraga owisha peyachari
(Mt. 18.10-14; Jowa 10.1-18)

1 Ijeekaeyini janta osheki joriiyo piyotziriri iyorikite ijoriiyotzinkarite
eekiro ipiri riraga oroomajatzi. Ikaateeyakirini paashinipaeni an-
tapiintzirori kaari kameethatatsi. Ikemijantapiinteeyakirini Jesoshi
ikenkithatzi. 2 Ikiñaanikowenteeyakirini riraga warijeeyopaeni eejatzi
riraga iyotaantzirori Iwaperite Tajorentsi:

—Tee okameethatzi iroka rantakirika Jesoshi: itsipatapiinteeyakarini
kaari kameethatayitatsini, rowaeyani.

3 Roojatzi roshiyakaawenantakanari iroka Jesoshi, ikantakiri:

4 —Pamine, ikaaterika powishate 100, ipeyakyaarika apaani, tema
ari pookanakiri riraga 99 janta keshiiki, roojatzi piyaatantanakya janta
teenta ijeeki atziri, pikowakowataateri peyeenchari. Pikowakowa-
teeririka roojatzi piñaanteeyaari. 5 Aririka piñaapaeri, tema osheki piki-
moshirewentapaeri. Tema ari pamaeri pinateeri, powapaeri janta
ijeekaeyininta paashinipaeni owisha. 6 Eejatzi, aririka pareetapaeya
pinampiki, tema ari pikaemaeyapaakirini pisheninka, pikanteeyerini:
“Thame akimoshireeyeni: ipeyawitaka nowishate, noñaagaeri eejatzi”.
7 Eejatzi ikimita rirori Tajorentsi. Aririka ikenkithashiryagaeya apaani
antzirori kaari kameethatatsi, rookaerorika rantziri, iroñaaka Tajorentsi
ikanteri maawaeni jeekatsiripaeni jenokinta: “Thame akimoshirewen-
teeyerini”. Tema tee riro ikantakotziri riraga paashinipaeni kameetha-
teeyatsirini.

Ikenkithatakotakiri Jesoshi koriki peyachari

8 Eenitatsi paashini ikantakiriri Jesoshi:

—Paashini eejatzi noshiyakaawentemiro: eenitatsi tsinani oorikite,
ikaatzi ikithoki 10. Aririka ipeyakya apaani, okowakowayiteerini.
Aririka otsitenitanaki, oonthoteri ootamento, oñaantyaariri, eejatzi
opishitaperotero pankotsi aminayiteerini otyaakitakiririka kipatsi.

Okanta okowakowateeri roojatzi oñaanteeyaari. 9 Aririka oñaagaeri,
okaemaeyerini osheninkapaeni, okanteri: “Thame pitsipateeyenani,
akimoshireeyini. Noñagaeri eejatzi noorikite peyawiteenchari”.
10 Eejatzi nokamanteeyemini: eejatzi ikimitaka riraga Tajorentsi.
Aririka ikenkithashiryagaeya apaani antzirori kaari kameethatatsi
rookaerorika rantayitzirini, kimoshiretanaki Tajorentsi, eejatzi
ronampiripaeni.

Ikenkithatakotakiri Jesoshi apaani ewankari shiyapithatariri Iriri

11 Paashini eejatzi roshiyakaawentakiniriri Jesoshi, ikantzi:

—Eenitatsi shirampari ikaatzi itomi apite. 12 Riraga impaetatsiri
ikoñaatzi ikantakiri Iriri: “Pawa, nokowaki pipena iroñaaka kashetani
powaagawo eejatzi piyorikite pipanakinari paata aririka pikamae”.
Roojatzi ipakiri. 13 Paashini kitejiri ipimantanakiro rowaagawo
ipawitakariri Iriri. Roojatzi riyaatanaki inteena, paashiniki
kipatsi, raanakiro maawaeni jeekimotziriri. Janta riyaatakinta,
tee ijeekapaaki kameetha, rootaki rapaatantakawori maawaeni
rowaagawo eejatzi iyorikite. 14 Roojatzi ithonkatakotantapaaka,
tekatsi jeekimotaneerini, eejatzi tee añaagaero rowaeyaarini. Osheki
rashironkaawaetaka ewankarika, aaperotakiri itashe. 15 Rootaki
ikinakinatantanakari ramini antawaerontsi. Ari iñaapaakiri ashitachari
osheki ichaanchote. Ikantapaakiri: “¿Pikowakima nantawaetemi?”
Ikantawakiri: “Jee, nokowaki paminenari nochaanchote”. 16 Ikantaka
raminawitanari ichaanchote, ipapiintziri rowanawo: rowaga
oshiyawitawori otaki intsipa. Omaanta riraga ewankari tekatsi
perini rowanawo, ikowawitaka rakiyoterimi chaancho, omaanta
riraga ashitariri tee ishinetziri. 17 Roojatzi ikenkithashiryaanaka
ikantzi: “Janta pawakinta ikaateeyini osheki ratzirite. Eeniro
rowaeyarini maawaeni. Ikemapiinteeyani kameetha, eejatzi
otzimagaantzi owanawontsi. Omaanta naaka jaka aaperotakina
notashe, rooteentsi nokame. 18 Iroñaaka nopiyee janta pawaki,
nokantapaeri: ‘Pawa, tema nopiyathatakimi tee nokemijantaperotziro
okaatzi pikantawitakinari, eejatzi tee naapatziyari riraga Tajorentsi.
Eenitatsi nantzimotakimiri. 19 Eero iroñaaka pitomintaana inta
pikimitakayeena ponampiri, naaka thamaeteemironi powanipaeni’
”. 20 Roojatzi ipiyanta, ikinanee awotsiki. Ikantanaa, rootaatsi
rareeteeya ipankoki iriri. Ikanta irira iñiitawaari janta inteena, ikinapae.
Osheki ikimoshiretanee, retakoshiryaawaari. Ishiyashitawaari,
rawithakitawaeri, ithowootawaeri, ikaminthaaperotawaeri.
21 Roojatzi ikanantapaari itomi: “Pawa, tema nopiyathatakimi tee
nokemijantaperotziro pikantawitakinari eejatzi nopiyathatakari
Tajorentsi. Eeniro osheki nantani. Tee okameethatzi pitominteena
iroñaaka, inta pikimitena ponampiri”. 22 Omaanta iriri ikaemakiri
ronampiripaeni, ikanteeyirini: “Pishintsiteeyini paakitero kithaarentsi
kameethari, pikithaateri notyomika. Eejatzi paakiteniri aniiyo,
poyaankeniri rakoki. Paakiteniri ijapatote, pijapatotapaeri. 23 Eejatzi
paakiteniri waaka ewonkiri, tzimaperotatsiri iyeenka, powamayeniri.
Thame maawaeni akimoshirewentawaeri notyomi, owaeyaani
maawaeni. 24 Noetakaawitaka eero noñaagaeri, ikimitzimotakina
kamawitaka. Omaanta iroñaaka kimitaka añaagae eejatzi, noñaagaeri.
Ipeyawitaka, iroñaaka ipokae, añaayiteerini eejatzi”. Osheki

ikimoshireeyanakini rowakagaeyakarini. 25 Eeniro paashini itomi, riraga jewataneentsiri rantaritzi, ikantanakawo, riyaatzi ithamaetzi janta owantsiki: tee iñaawaeri rirentzi rareetantapaari rirori. Ikanta ipokae, rokaakintapaawo pankotsi, ikemapaatziiri ijonkateeyini eejatzi iwaerateeyini. 26 Ikaemapaakiri apaani onampirentsi, rojampitakiri: "¿Oetaka piwaeratawenteeyirini?" 27 Rakanakiri: "Areetapaa pirentzi. Rowamaakaantawakiniri piri waaka ewonkiri riraga wathantzi, rowakagaeyakarini maawaeni atziri. Osheki riweshiryaawentawaari pirentzi ipokae, kameetha rareetaa tekatsi oyerini". 28 Roojatzi ikijantanaka rirentzi, tee ikoyi ikyaapae pankotsiki. Riyowanaki iriri, ikantawitawaari: "Pipokanaki, notyomi, pikyaapae. Piweshiryaawentawaeyaari pirentzi". 29 Omaanta rakanakiri itomi: "Eerowa, pawa, nokoyi nokantemi. Paerani nantakimiro oetarikapaeni pikaminaakinari, tee nopiyathaneentzimi eechonkiini. Omaanta tekatsi pipaneentena naaka eechonkiini nowakaayityaaririni notsipamintharipaeni. Tee pipaneentana apaani chiiwo. 30 Inta riro pikowateekikya yeeyira piperi, riyaatapithawitakimi inteena ithonkitakimiri piyorikite; ipinayitakirorini tsinanipaeni imayempitziro. Iroñaaka ipiyapaaga powamaakiniri waaka wathantzi". 31 Rakanakiri iriri, ikantanakiri: "Notyomi, akantatyaani kijokiro owawakaa. Eerokataki ashiteeyaawoni maawaeni owaagawontsika aririka nokamae. 32 Omaanta okameethaperotzi aweshiryaawentawaeyaari pirentzi. Okimiwitaka ikamaki, aetakawitaka eero añaagaeri eejatzi. Iroñaaka kimitaka añaagae eejatzi añagaeyeerini. Ipeyawitaka, iroñaaka añaagaeri eejatzi. Thame aweshiryaawenteeyaarini.

Okimitaka iroka, ari ikimitee Tajorentsi aari inintaperotakae, ajeekimoteririka kameetha eejatzi eerorika ajeekimotziri kameetha".

16

Ikenkithatakotakiri Jesoshi amatawitziriri iwaatorote

1 Eejatzi ikantakiri Jesoshi riyotaanewo:

—Eenitatsi eejatzi ashaagantzinkari apaani kempoyaawitanariri iyorikite, maawaeni. Roojatzi ikamananteetakari ashaagantzinkari: "Ikoshitakimira riraga kempoyaawitzimiriri piyorikite". 2 Roojatzi ikaemakiri, rojampitakiri: "¿Kyaaryooma iroka ikanteetakinari? ¿Pikoshitakina noorikite? ¿Iitaka pikoshitantanari? Iroñaaka poepiyeenari maawaeni noorikite, nokowaki pojankinatenawo iwaeropaeni maawaeni ireewitanari. Iroñaaka eero noshinetaneemiri eejatzi noorikite". 3 Ikantaka ikenkithashiryaanaka rirori: "Eero iroñaaka ishinetanaana nowaatorote nokempoyagaeniri iyorikite. ¿Tsika nokantyaaka iroñaaka? Tee noshintsiwathatzi nothamaetantyaari. Eejatzi nopashiwentaka nonethaakoteri atziri ipashitena koriki. 4 ¡Jaaa! Niyotaki iroñaaka oetaka nanteri. Iroñaaka nokaminthagaeyerini maawaeni ireewiteeyiririni nowaatorote, raakameethatanteeyenarini naari janta ipankoki: eero ishinetantana nowashironkaawaetya". 5 Ikanta ikaemaeyakirini maawaeni ireewiteeyiririni iwaatorote. Rojampitakiri riraga jewatapaentsiri ipokapaaki, ikantziri: "¿Tsika ikaatzika pireewitziriri nowaatorote?" 6 Rakanakiri: "Nireewitziri osheki oyeenka oriiwo. Okaatzi nireewitziriri yeekitachani 100

wiroo owaanini". Ikantawakiri: "Jee, kyaaryo. Eeniro iroka paperi ojankinataka pireewitziriri. Payero paperika, pojankinateniri paashini, pikante: 'Nireewitzimi 50 wiroo owaanini yeekitatsini oyeenka oriiwo'. Amatawiteriita nowaatorote". Rakanakiri ireewitziriri "Jee, kameethataki". 7 Roojatzi ishitowanee jewatapaentsiri, ipokapaaki paashini. Rojampitawakiri: "¿Tsika okaatzika pireewitziri nowaatorote?" Rakanakiri: "Osheki nireewitziri teriiko, okaatzi yeekitatsini koshitaariki 100". Roojatzi ikantanakiri: "Eeniro paperika pojankinatakiniriri paerani nowaatorote. Kyaaryo, ari okaatzi pireewitziri 100. Thame amatawiteriita. Pookaero iroka paperika; pojankinateniri paashini, pikanteri: 'Ari okaatzi nireewitzimi 80 koshitaari, yeekitatsini teriiko' ". Roojatzi rojankinatakiniri. 8 Ikanta riraga iwaatorote riyotantanaka ramatawitakiri. Ikantanaki: "Tee okameethatzi ramatawitakina, omaanta osheki riyothanitzi tsika ikantya rayero koetyeemotakariri". Kyaaryo riraga theenkantatsiri riyothanitzi ikenkithashireeya tsika ikantya rantero kaari kameethatatsi. Ari ikimityaami rirori riraga aapatziyariri Tajorentsi ikenkithashiryaaperotyaawomi rantero okaatzi kameethatatsiri ikoyiri Tajorentsi. 9 Iroñaaka nokamanteeyemini: eenitatsirika piyorikite, pikaminthagaeyerini paashinipaeni, pipaeyerini koetyeemotariri rirori. Ari ipinaperoteemi eerori Tajorentsi iinja. Aririka pikamaeyakini, ari pookanakiro tzimimoeyimirini, omaanta raakameethateeyawaemini rirori janta jenokinta. Tema eenitatsi janta pijeekantyaari kaari thonkanitachani. 10 Eerorika pikoshitzi eechonkiini eero eejatzi pikoshitzi osheki. Omaanta pikoshiterika eechonkiini, eejatzi aritaki pikoshitaki osheki. 11 Aririka pikoshitayiteni oetarikapaeni, riyotaki Tajorentsi tee paapatziyari rirori: eejatzi eero isheninkatzimi, eero pimatziro piñiiro inampi. 12 Eerorika pamitakotantari atziri piyorikite itajonkawentawitakimiri Tajorentsi, ¿tsika ikantyaaka ipinatantawaemiri iinja janta jenokinta? 13 Eero pimatziro pantawaetziniri kameetha eenitatsirika piwaatorote apite. Omaanta apaani pinintaperotanaki, inta paashini poonanakyaari. Piweshiryaawentyaari apaani, omaanta riraga paashini, eero piweshiryaawentari. Eejatzi okimita iroka, aririka pikenkithashiryaakopiintyaari koriki, eero pimatziro poyaataperotziri kameetha Tajorentsi.

Riraga Jesoshi riyotaakiri warijeeyopaeni ikowakaakiriri Tajorentsi

14 Ikanta ikemaeyantawakaririni warijeeyopaeni ikantakiriri Jesoshi, roojatzi ishirontawenteeyantanakaririni. Ikowaperotakiita rashaagantya osheki, rootaki ishirontawenantanakariri Jesoshi. 15 Roojatzi ikanantakari:

—Pikowaeyawitakani iiteeyemini atziri pikameethateeyakini, omaanta riyoteeyakimini Tajorentsi. Iñaaperoeyawitakimini atziri, omaanta riyotaki Tajorentsi tee pikameethateeyini pajankaneki. 16 Paerani okameethatzini paapatziyakawoni rojankinarini Moeseeshi eejatzi riraga kamanantayitzirorini iñaani Tajorentsi. Omaanta areetapaaka iroñaaka Jowa, riraga kaawoshitakotziriri Tajorentsi. Paashini iroñaaka ikowakagaeyakimirini Tajorentsi. Riraga Jowa ritanakawo ikamanteeyakimini kameethatatsiri: rooteentsi ipinkathariwenteeyemini rirori. Ikowaperoeyawitakani atziri iñeeri.

17 Iinja opeyaneeya kipatsi eejatzi jenoki, omaanta eero opeyaa
roori rojankinarini Moeseeshi: ikowaki Tajorentsi pikantyaani
pikemijantero piyotantyaari pijeeki kameetha. 18 Tema okantzi: “Eero
piñaathatzimotawo piina paashini tsinani”. Aririka pookaero piinapero
pagaerika paashini tsinani, piñaathatzimotakawo piinaperoni. Eejatzi tee
okameethatzi payero tsinani ookiriri oemi.

Ashaagantzinkari eejatzi Raajawo
(Mt. 19.1-12; Mr. 10.1-12)

19 Ikanta ikanteeyakirini Jesoshi:

—Eeniwitacha shirampari ashaagantzinkari, osheki iithaari
kameethamawotatsiri, osheki rowaneenkataka. Maawaeni kitejiriki
rowakagaeyakarini isheninka owanawontsi pinaperotachari.
20 Eenitatsi eejatzi ashironkaaperotachari iitachari Raajawo.
Ojonkayitakini ijoepaeni opathaakayitakirini. Ari ijeekapiintawita
janta ikyaapiintzinta riraga ashaagantzinkari ipankoki. 21 Osheki
rowashironkaawaetaka, aaperotakiri itashe. Ikowawita rapero-
tayiteronimi rowanawo rowariyaayitzirini ashaagantzinkari jaawiki.
Eejatzi riraga otsitzipaeni ithoyitapaakirini ipathaawokipaeni.
22 Roojatzi ikamaki rirori. Riyaatashitakiri ronampiripaeni
Tajorentsi, raawaeri, roojatzi raantanaari janta ijeekinta Awaraamani.
Okameetheetyeenta osheki. Eejatzi ikamaki riraga ashaagantzinkari.
Ikitateetakiri kipatsiki. 23 Osheki rashironkaaperotaka iroñaaka
riraga ashaagantawitacharini janta jaawiki paamariki, osheki
ikemaatsitakawo. Raminanaki janta ijeekinta Awaraama, iñaataatziiri
eejatzi riraga Raajawo. 24 Ikaemakotakiri: “Pawa Awaraama,
petakotena. Pikanteri riraga Raajawo rowiinkeroota rakoempeki
iñaaki, ipokeeta jaka ipitenkaatenaata nopaanteki iñaa. Oshekipero
nashironkaaka jaka paamariki”. 25 Omaanta ikantakiri Awaraama:
“Notyomi, pikenkithashireeya tsika pikanta paerani pijeekini kipatsiki.
Kameetha pijeekawitani, omaantakya riraga Raajawoka osheki
rashironkaawitakani. Tema iroñaaka kameetha ijeekapae rirori jaka,
rooma eeroka osheki pikemaatsitakawo janta. 26 Eejatzi pijeekakotaki
intatsikeronta impeeta, tekatsi ikinashitemi Raajawo. Eejatzi eerori,
tekatsi pikinashiteri pipokantyaari jaka”. 27 Roojatzi ikanantakari:
“Eerorika pimatziro pikaminthayena, nokowaki potyaanteeri
Raajawo kipatsiki: janta ipankoki pawani. 28 Ijeekinta janta
yeeyipaeni, ikaatzi apawakooni. Nokowaki ikamantapaeri, ipokikari
rirori jaka. Paminena naari iroñaaka, osheki nokemaatsitakawo
jaka”. 29 Roojatzi ikantziri Awaraama: “Eenitatsi rojankinarini
Moeseeshi eejatzi rojankinarini paashini kamanantayitzirorini
iñaani Tajorentsi. Rootaki raapatziyeeyaarini”. 30 Ikanta rakanakiri:
“Jee, eeniro naawita. Omaanta aririka iñagaeri kamaentsiri
ipiriinteeya, aritaki ikenkithashireeyaneeyaani, rookaero kaari
kameethatatsi ranteeyirini”. 31 Ikantanakiri Awaraama: “Teerika
raapatziyawo Iwaperite Tajorentsi, eero eejatzi raapatziyari kaminkari
ipiriintawiteeyarika”.

17

Eero pantakaeri atziri kaari kameethatatsi
(Mt. 18.6-7; Mr. 9.42; Mt. 18.21-22)

1 Ikanteeyakirini Jesoshi riyotaanewopaeni:
—Nokamantemi: ikantyaani eenitatsi atziri antakagaeyeririni paashinipaeni atziri kaari kameethatatsi. Omaanta rowashironkagaeyerini Tajorentsi riraga antakayiriri paashinipaeni kaari kameethatatsi. 2 Aritaki rowashironkaaperoeyerini antakagaeyiririni eentsipaeni kaari kameethatatsi. Okameethawitami riteetyaarimi roojoteetenirimi mapi antawo ikentsiki rowiinkaeterimi. Rowiinkaetatyeeririkami tekatsi antakaaneerinimi eentsi kaari kameethatatsi. 3 Kyaaryoowa, pantakaerikari atziri kaari kameethatatsi.
Eejatzi ikantakiri:
—Aririka piñaakotakiri pisheninka rantero kaari kameethatatsi, pikenkithatakayeri. Aririka rookaero rantziri, pikaminthayeri, paakameethateeri. 4 Aririka ikijemi atziri, ikoshitemirika, ikantzimatemirika, oetarika. Omaanta aririka ikanteetemi: "Tee okameethatzi nantzimotakimiri, osheki nowashiretakota, eero napiiteero, pikaminthagaena pipeyakotenawo nantzimotakimiri", ari nokowaki pikaminthayeri. Aririka osheki rapiiteero rantzimoteemiro, eejatzi osheki ikantemi: "Pikaminthayena pipeyakotenawo nantakiri". Tema nokowakaakimi eejatzi osheki pikaminthayeri: eero pikijawentziri.

Pameentaperotakaeri Jesoshi
(Mt. 21.22; Mr. 11.22-26)
5 Riraga rotyaantanewopaeni ikantakiri Awinkatharite:
—Nameentawitzimi, omaanta nokowaperotaki piyoteena nameentaperotantemiri.
6 Rakanakiri:
—Pameentenarikami eechonkiini, pikowakirikami, pikanteri Tajorentsi iponchakireero inchatowa, rowiinkero janta inkaareki. Tema ari imatakimiromi, rowiinkaatemiromi.

Rantayiterini omperatatsiri
7 Eejatzi ikanteeyakirini Jesoshi:
—Okimitaka eenitatsi shirampari ratzirite. Ithamaetapiintziniri eejatzi raminapiintziniri ipira. Aririka ipokae ratzirite pankotsiki, ¿iitaka ikantawaeriri iwaatorote? ¿Arima ikantawaeri: "Pipoke, pijeekapae, powapaeya"? Eero ikantziri. 8 Tema ikantashitawaeyaari iwaatorote: "Iroñaaka ponkotsiwentapaena noyaari; eejatzi nomiriteri, pamakinawo. Aririka nokemapaakya, ari powanakya eerori". 9 Eejatzi tee ikantziri: "Ariwee, pantakinawo"; tema rametakawo apatziro rantawaetapiintziniri iwaatorote. 10 Eejatzi eeroripaeni, okameethatzi pantapiinteeyinirini maawaeni ikowakagaeyakimirini Tajorentsi. Roojatzi okameethatzi pikante: "Apatziro nantakiniri ikowakaakinari. ¿Iitaka nokantakaaperotantyaari? Tekatsi okantya Tajorentsi ipinatantenari".

Retsiyatakoeyakirini Jesoshi 10 patheenkari
11 Ikanta rowaaganaa Jesoshi, ikinayitanakini okaakini oweyaantawonta Jamaaryaki eejatzi Karireeyaki. Roshiretakawo rareetya Jerojareeki. 12 Roojatzi rareetapaaka paashiniki nampitsi, iñeeyawakirini patheenkaripaeni, ikaateeyini 10. Ikatziyeeyakani eekitziroeni jaga. 13 Ikaemakoeyawakirini:

—Jesoshi, eeroka nopinkathateeyirini, petakoeyenani, petsiyatakoeyenani.

14 Iñaantakariri riraga Jesoshi, ikanteeyakirini:

—Piyaateeyeni janta ijeekinta ñaanakowenantatsiri, poñaagapaeyaari.

Ari ikemijantaperoeyakirini, riyaateeyanakini. Janta niyanki awotsi ari retsiyatakoeyaneeni. 15 Iñeeyantawaani etsiyatakoeyaneeni, ipiyanaa apaani janta Jesoshiki. Icheraaperotaki, ikantzi:

—Tema ikameethataki Tajorentsi, retsiyatakotakina.

16 Rotziwerowashitapaakari Jesoshi, roeyotashitaperotakari, ipinkathataperotakiri, ipaasonkitaperotapaakiri. ¡Ipoñaa irika shirampari Jamaaryaki! 17 Roojatzi ikantakiri Jesoshi:

—Tema ikaateeyini netsiyatakoeyakirini 10. ¿Tsikama paashinipaeni?

18 Apatziro irika paashinijatzitatsiri atziri ipiyashitapanaatana, ipaasonkitakina, eejatzi iñaaperotakiri Tajorentsi. Riroma asheninkaperopaeni naawita, tee ipiyapanaataa ipaasonkitantyaariri rirori.

19 Roojatzi ikantziri otziwerowashitakariri:

—Iroñaaka pikatziyee, okameethatzi piyaatee. Pameentakari Tajorentsi, rootaki pawijakotantaari.

Tsika ikantari Tajorentsi ipinkathariwenantzi (Mt. 24.23-28, 36-41)

20 Riraga warijeeyopaeni rojampiteeyakirini Jesoshi, ikantziri:

—¿Tsika okaate ipoke Tajorentsi ipinkathariwenteeyanteerini?

Rakanakiri:

—Aririka ipinkathariwenante Tajorentsi, omaanta eero piñaaperotziri. 21 Eero pimatziro pikante: “Eeniro jaka”, eejatzi: “Eeniro janta”. Kyaaryo, eero ikoñaataperotzi: okameethataki pipinkathashireeyerini maawaeni.

22 Eejatzi ikanteeyakirini riyotaanewopaeni:

—Tema naaka poñaachari jenokinta, nokoñaatapaaki jaka kipatsikika, omaanta eero nokantatyeeyaani kijokiro nowaeyeemini. Iinja pikowaeyawitaneeyaani piñagaenami eejatzi, omaanta eero piñagaana. 23 Eejatzi aririka ikanteetemi: “Piyapaa Jesoshi, ari ijeekapaaki janta”. Paashini ikanteetemi: “Ari ijeekapaaki jaga”. Omaanta kaarina naaka. Eero patsipetashitawo piyaatashitana. 24 Aririka omonkaataperotapaakya nopokanteeyari, ari piyotaperotawaena. Okimitaaganki aririka aamorenkiranki maawaeni jenoki morek, morek, eejatzi nokimitapaeya naari aririka nopiyee eero nomanapaa, eero pikompitawaana. 25 Omaanta nityaawo nokemaatsitayityaawoni osheki katsiri, eejatzi itheenkaeyenani atziripaeni. 26 Ikimitaka paerani ijeekantakari Noeni tema maawaeni paashinipaeni atziri itheenkaeyakirini Tajorentsi, eejatzi rantakiro osheki kaari kameethatatsi. Eejatzi ikimiteeya iinja atziripaeni aririka nopiyee naari riraga atziriperotapaentsiri, osheki itheenkaeyeenani rirori. 27 Rowapiinteeyani paerani, rirapiinteeyini, raapiinteeyironi iinapaeni, raakaayitakironi rishintopaeni oemi, paashini oetarikapaeni. Ari ikanteeyani, roojatzi rotetantanaka Noe ipitoki. Roojatzi opokapaaki antawo inkani, oonkanaka maawaeni kipatsi. Ikamaeyanakini maawaeni theenkantatsiri. 28 Eejatzi ikimiteeyakani isheninka riraga Roote, jeekaeyatsirini Joroomaki: rowapiinteeyani, rirapiinteeyini,

ikinayitanakini riyomparitayitanakani, ipankitayitzironi rowayitarinipaeni, riwetsikayitzironi ipankopaeni. 29 Omaanta ishitowantanakari Roote, rotyaantakiro Tajorentsi osheki paamari poñaachari jenokinta, itagaeyakirini maawaeni joroomajatzini. Theenkaeyatsirini rootaki ithonkanteeyakaririni Tajorentsi maawaeni, thoperee. 30 Aritaki okantyaari aririka nopiyee. Ijeeki osheki theenkantatsirini, eero ikenkithashiryaari Tajorentsi.

31 Pamine, aririka omonkaatapaakya nopokanteeyaari, pijeekerika okaankiityeera pankotsi, eero pikyaapanaatzi pankotsiki paantapanaatyaawori powaagawo. Eejatzi, pantawaeterika powaneki, eero pipiyapanaata pipankoki paantapanaatyaawori powaagawo. 32 Kyaaryoowa pikimitawokari iinani Roote, pipithokakari eerori pitapiiki. 33 Ninkarika kaari kowatsini ratsipewentena naaka omawitya ikamawentena eero riyaatzi janta ijeekinta Tajorentsi. Omaanta kowatsiri ratsipewentena naaka omawitya ikamawentena naari, ikanteetatyeeyaani ijeekimotena jenokinta. 34 Aririka nopokae, eenitatsirika apite atziri imayi imaamentoki. Apaani aapatziyanari rootaki naantaneeyariri notsipatanakyaari, omaanta paashini, eero naaneeri. 35 Otsipatawakayaarika apite tsinani otoonkiro shinki. Apatziro apaani aapatziyanari rootaki naantaneeyawori notsipatanakyaawo, omaanta paashini, eero naaneero. 36 Itsipatawakayaarika apite shirampari janta owantsiki, ithamaetzi. Apatziro apaani aapatziyanari rootaki naantaneeyariri notsipatanakyaari, omaanta paashini, eero naaneeri.

37 Ikemaeyantakaririni riyotaanewopaeni, rojampitanakiri:

—Nowinkatharite, ¿tsikama oñaaganteeyaaka iinja iroka pikantakinari?

Rakanakiri:

—Tsikarika ijeeki kaminkari, aritaki ipiyotawenteeyari tzijopaeni. Oshiyakaawentachari tzijo, tema iinja maawaeni aapatziyeeyanarini naaka aritaki ipiyotawenteeyenani.

18

Jesoshi ikenkithatakotakiri kantakotantatsiri kaari kameethatatsi

1 Paashiniki kitejiri roshiyakaawenteeyakinirini eejatzi Jesoshi riyotaanewo. Ikowaki riyoteeri ikenkithatakaapiinteri Tajorentsi, ikyaaryoowenteeyeroni, eero ipakagaero. 2 Ikanteeyakirini:

—Eenitatsi janta nampitsiki riraga kantakotantatsiri, kaari pinkathatziri Tajorentsi. Eejatzi tee riyotzi ikaminthayeri atziripaeni. 3 Ari ojeeki janta nampitsiki apaani tsinani, kamaentsiri oemi. Iyaatashitapiintawitari riraga kantakotantatsiri, okantapiintawitari: “Pamitakotena, tee okameethatzi ikijapiintena riraga paashini shirampari”. 4 Tee ikowawita riraganki ramitakoteromi, omaanta ikenkithashiryaanaka, ikantzi: “Tee nopinkathawitari Tajorentsi, eejatzi tee nokoyi nokaminthayeri paashinipaeni atziri. 5 Omaanta osheki ashiiryaakina iroka tsinanika. Namitakoteroota, eerokya opokashitantanaana, eero ashiiryaanaana eejatzi”.

6 Ikantanaki Awinkatharite:

—Pamine, tee ikameethatzi riraga kantakotantatsiri nokenkithatakotakirika, omaanta ramitakotakiro iroka tsinani oñaashirenkapiintziriri. 7 Omaantakya riraga Tajorentsi, ikameethaperotaki. Aririka ikantyaani

ramanapiinteri aapatziyanari ikenkithatakaapiinteri rirori, tema aritaki ramitakotakiri. 8 Kyaaryootaki iroka nokamantemiri: intsipaete ramitakoeyerini Tajorentsi maawaeni kenkithatakagaeyeririni. Omaanta aririka nopiyee jaka kipatsikika ¿arima roojatzi noñeeyapaemini pikantyaani pameenteeyenani, pikenkithatakagaeyirini Tajorentsi?

Jesoshi ikenkithatakotakiri warijeeyo eejatzi piyotziniriri oroomajatzi koriki

9 Paashini eejatzi roshiyakaawentakiri Jesoshi. Ikenkithatakotziri riraga kantakaaperotzinkari, riraga theenkaeyiririni paashinipaeni atziri. Ikantziri:

10 —Riyaataki apite shirampari Tajorentsipankoki ikenkithatakayeri Tajorentsi. Apaani rirotaki warijeeyo, omaanta paashini piyotziniriri iyorikite joriiyopaeni eekiro iperikya oroomajatzi. 11 Ikantaka ikatziyapaaka riraga warijeeyo, ikantawitapaakari: “Tajorentsi, ariwee, osheki nokameethataki naaka. Tekatsi nante, tee nokimitari riraga koshitantatsiri, riraga amatawitantatsiri, shirontayitaworini osheki tsinani. Eejatzi tee nokimitari irika ayitziriri atziri iyorikite. 12 Nametakawo maawaeni tominko notzitapiinta apite kitejiri, eejatzi nopagaantapiintayitzimironi maawaeni naayitzirini. Naakirika 10 oetarika, apaani nopakimi”. 13 Omaanta riraga piyotapiintziniriri oroomajatzi iyorikite ikatziyaneentapaaka inteena. Tee ikantakaaperota rirori, omaanta osheki ipashiwentakaakawo rantayitzirini, rootaki kaari raminanta jenokinta, apatziro rompojashipaneetaka. Ikantzi: “Tajorentsi, pineshironkatena naari, tee nokameethaperotzi, eeniro osheki nantani”. 14 Nokamantemi, oshekini naawita rantani riraga shirampari, omaanta ikaminthaakiri Tajorentsi. Aririka ipiyee ipankoki riyotanaki iñaaperotakiri rirori ikameethatzi. Omaantakya riraga warijeeyo, tee ikimitari. Eero iñaaperotziri riraga Tajorentsi kantakaaperotachari. Omaanta riraga kaari kantakaaperotachani ipeyeeri pinkathariwenantatsini.

Ikowaki Jesoshi ipokashiteeyerini eentsipaeni
(Mt. 19.13-15; Mr. 10.13-16)

15 Okantaka tsinanipaeni amaeyakinirini Jesoshi eentsipaeni, okowaki ipampiteeyerini eejatzi ikanteri Tajorentsi ramitakotantyaariri. Omaanta iñaantawakawori riyotaanewo, ithañaakowitakawo eero amiri eentsitepaeni: tee ikowakaawityaari ipokashiteri. 16 Omaanta ikaemiri Jesoshi eentsipaeni, ikantakiri riyotaanewo:

—Pishinetenari ipokashitenaata eentsipaeni. Eerowa pikatziyakari. Nokowaki ipokashiteenaata. Piñeeyakirini irikapaeni eentsika: tee itheenkaeyanani, inta rameenteeyakinani. Tema reewawenteeyirini Tajorentsi maawaeni kimiteeyaririni rirori. 17 Eejatzi, kyaaryootaki iroka nokamantemiri: maawaeni kaari oshiyarini eentsi riraga aapatziyanari kameetha, eero imatziri reentsitetari Tajorentsi.

Ewankari ashaagantzinkari
(Mt. 19.16-30; Mr. 10.17-31)

18 Paashini kitejiri riyaatashitakiri Jesoshi apaani iwinkatharite joriiyo. Ikantapaakiri:

—Iyotaanari kameethari. Pikamantena: ¿oetakama nanteri nañaantyaari, nokanteetatyeeyaani?

19 Ikantawakiri Jesoshi:

—¿Iitaka pikanantanari: “Kameethari”? Tekatsi kameethatatsini, inta
apatziro Tajorentsi ikameethatzi. 20 Piyotakoeyironi maawaeni ikam-
inaakaeri Tajorentsi: “Eero piñaathatzimotawo piina paashini tsinani,
eero powamaantzi, eero pikoshitzi, eero pitheeyakotari paashini atziri,
pipinkathateri piri eejatzi piniro”.

21 Rakanakiri:

—Tema maawaeni iroka nomonkaatakiro: eenironi newankarita-
paakini, roojatzi iroñaaka.

22 Ikemantawakawori iroka, ikantanakiri Jesoshi:

—Eenitatsi apaani koetyeemotakimiri eejatzi: pipimanteeyeroni
maawaeni tzimimotayitzimirini, pipaeyerini ashironkaenkari
owinawo. Aririka pimatakiro iroka, ojeeke osheki tzimimoeyeemirini
janta jenokinta. Pipimantakirorika powaagawo, pipokanaki
poyaataperotanakina.

23 Ikemantawakawori iroka, osheki rowashiretanaka. Rooma
ashaagantzinkaripero, tee ikoyi ipimantero rowaagawo, omaanta
rompetakawo. 24 Iñaakirira Jesoshi rowashiretanaka, roojatzi ikantaki:

—Opomeentsitzimotakari ashaagantzinkari ikowaki Tajorentsi
ipinkathariwenteri. 25 Napiitemiro noshiyakaawentemiro: tema
opomeentsitzimotakari riraga kameeyo roshinthateri imooki kithapi.
Omaanta ashaagantzinkari opomeentsitzimotaperotyaari ikowaki
Tajorentsi ipinkathariwenteri.

26 Ikanta rojampitanakiri riraga kemawakiriri:

—¿Arima? ¿Pomeentsitakama? ¿Ninkama materoni awijakotaatsini?

27 Rakanakiri Jesoshi:

—Iroka kaari imatapiintzi atziri, omaanta imatakiro Tajorentsi rirori.

28 Roojatzi ikantakiri Peetero:

—Iyotaanari, nookaeyakironi maawaeni tzimimoeyanarini noyaa-
teeyantakimirini iroñaaka.

29 Rakanakiri:

—Kyaaryootaki iroka nokamantemiri: tee patsipetashitawo. Aririka
pookaeyeroni pipankopaeni, piinapaeni, pirentzipaeni, pitsiropaeni,
piripaeni, piniropaeni, pitomipaeni, pishintopaeni: omaanta rootaki
pookaeyantyaaririni pikowaperotaki ipinkathariwentemi Tajorentsi,
eero patsipetashitawo. 30 Aritaki ipinatakimi Tajorentsi iroñaaka jaka
kipatsikika, eejatzi ipinatawaemi iinja janta jenokinta: pikanteetaty-
eeyaani pañaaperotapae janta.

Rapiiteero Jesoshi ikamantakota rowamagaeteri (Mt. 20.17-19; Mr. 10.32-34)

31 Riyoshiiteeyanakirini roojatzi ikaemantakari Jesoshi riyotaanewo
12, ikantakiri:

—Pamine, iroñaaka aateeyeni Jerojareeki. Eenitatsi rojankinatakotzi-
takinarini paerani riraga kamanantayitzirorini iñaani Tajorentsi. Naaka
poñaachari jenokinta, nokoñaatapaaki jaka kipatsikika. Iroñaaka janta
Jerojareeki ari omonkaatya maawaeni rojankinatakotzitakinarini.
32 Raakaantena asheninka aari, rayena kaari yotziri Tajorentsi.
Ishirontawenteeyenani, rowashironkagaeyenani, reewapootayitenani,
33 ipajapajaatena, rowamaena. Okaatapaakirika 3 kitejiri,
nopiriintanee eejatzi.

34 Omaanta tee riyotakoeyawakironi oetarika ikanteeyawitakaririni,
ikompiteeyawakawoni.

Raminakagaeri Jesoshi kaari ñaantatsi
(Mt. 20.29-34; Mr. 10.46-52)

35 Ikantanaka Jesoshi, ikinanaki awotsiki, rootzimateentsi rareetya
nampitsiki iitachari Jerikoo. Ari ijeeki janta awotsinampiki shi-
rampari kaari ñaantatsi, inethaakotapiintziri koriki awijayitatsirini.
36 Ikemantawakari rirori ipokaeyapaakini osheki atziri, rojampitakiri
paashini atziri:
—¿Ninka pokatsiripaeni?
37 Rakanakiri:
—Kaakitaki Jesoshi, riraga Najareetejatzi, royaateeyakirini osheki
atziri. Ari ikinapaakawo jaka.
38 Roojatzi ikaemakotantawakari:
—Jesoshi, eeroka icharineeteni Iraviirini. ¡Pamitakaajeetenatya naaka!
39 Ikanteeyanakirini jewateeyiririni Jesoshi:
—¡Pimaerite!
Omaanta, eekiro ikaemanakitzi:
—¡Jesoshi! ¡Pamitakaajeetenatya!
40 Roojatzi ikatziyantapaaka Jesoshi, ikantanaki:
—Pamakinari.
Ikanta ramaetakiri. Roojatzi rojampitawakiri:
41 —¿Iitaka pikoyiri?
Rakanakiri:
—Nowinkatharite, nokowaki noñaantee naari.
42 Ikantanakiri:
—Aritaki piñaantee iroñaaka. Pameentakina, rootaki petsiyatakotanta-
ari.
43 Aripaete iroñaaka iñaantanee. Roojatzi royaatantanakari Jesoshi,
ikantanaki:
—Iñaakagaana Tajorentsi, tema ikameethataki.
Eejatzi ikimiteeyakarini maawaeni ñeeyakiririni, ikanteeyakini:
—Tema ikameethataki Tajorentsi.

19

Iñaakiri Jakeeyo Jesoshi

1 Roojatzi ikinanaki riraga Jesoshi janta nampitsikinta iitachari
Jerikoo. 2 Ari ijeeki janta ashaagantzinkari iitachari Jakeeyo. Rirotaki
riraga jewatakayitziririni maawaeni piyotapiintziniriri oroomajatzi iy-
orikite ijoriiyotzinkaritepaeni. 3 Ikowawita rirori Jakeeyo iñeerimi ri-
raga Jesoshi, omaanta tee rantaripenthakiitzi: ikaamokokitziini. Os-
hekini atziri rotzikaakiri rootaki kaari imatanta iñeeri rirori. 4 Roojatzi
ishiyantanaka, ranaanakiri maawaeni atziri reewatanaki janta awot-
siki. 5 Roojatzi rateetantapaakawo inchato janta othapiki ikinanakinta
paata Jesoshi. Rateetapaakiro inchato roojatzi raminakotawakiri riraga
Jesoshi ikinapaaki jaawiki. Rareetantapaakariri, raminapaaki jenoki,
roojatzi iñaantapaakari, ikantapaakiri:
—Jakeeyo, intsipaete pojoonki. Ari noshiretakawo iroñaaka pi-
pankoki.
6 Roojatzi intsipaete rojoonkanaka, ikantawakiri:
—Jee, thameeta nopankoki.

Osheki ikimoshirewentawakiri riraga Jakeeyo. 7 Omaanta ikijanaka
amineeyakiririni, ikantzi:
—Irira teera ikameethatzi. ¿Iitarikya riyaatashitantariri Jesoshi janta
ipankokinta?
8 Niyanki awotsi riraga Jakeeyo raapatziyari Jesoshi, roojatzi ikan-
takiri:
—Nowinkatharite, iroñaaka nopagaanteeyerini owashironkaenkari
kashetani tzimimotanari. Eenitatsirika atziri namatawitakiri
nokoshitakiri, noepiyeeniri maawaeni, eejatzi nopaeri paashini osheki.
Okaatzirika apaani nokoshitakiri, nopaeri 4.
9-10 Roojatzi ikantawakiri:
—Iroñaaka kitejiri pawijakotaki. Iroñaaka pikimiperotari acharini-
iteni paerani Awaraamani, paapatziyakari Tajorentsi. Naaka poñaachari
jenokinta nokoñaatapaaki jaka kipatsikika. Rootaki nopoñaantari jenok-
inta: naminaminatziri owashironkaenkari, riraga kaari yoperotziriri
Tajorentsi, nokowaki nowawijaakoteri maawaeni.

Jesoshi ikenkithatakotziri pinkathari pakiriri ronampiripaeni koriki
(Mt. 25.14-30)

11 Ikemaeyakironi atziripaeni ikantakiri Jesoshi. Eejatzi riyoteeyakini
rooteentsi rareetya Jerojareeki. Iitashiteeyakani rooteentsi
ipoke Tajorentsi ipinkathariwenante jaka kipatsiki, 12 roojatzi
roshiyakaawenantakanariri iroka, ikantziri:
—Ijeeki apaani shirampari, pinkatharitawitachari. Tema
ikaemakaantakiri paashini pinkathari janta paashiniki kipatsi.
Ikantaka riyaatanaki, ipeyawakiri pinkatharipero ipinkathari-
wenantyaariri inampijatzipaeni. 13 Ikanta rootzimateentsi riyaate,
ikaemakiri ronampiripaeni ikaatzi 10, ipaeyanakirini osheki
koriki. Ikantakiri: “Irika korikika, osheki iwinawo. Nokowaki
piyompariteeyantyaarini. Aririka nopiyee, naminapaeri tsika ikaatzi
koriki paakiri”. 14 Ikantaka riyaatanaki iitantyaariri pinkathari.
Omaanta tee ikowaeyirini inampijatzipaeni ipinkatharite, osheki
ikijeeyakirini. Rotyaanteeyawitakani apaanipaeni inampijatzi,
ikantawitari riraga paashini pinkathari: “Tee nokowakagaeyirini
ipinkathariwenteeyenani riraganki, tee ikameethatzi”. 15 Omaanta
iitawakiri pinkathari, roojatzi ipiyantanaa ipinkathariwenantyaariri.
Ikaemakaanteeyakirini ronampiripaeni: riraga ipaeyawitanakarini
iyorikite. Rojampiteeyakirini: “¿Poshekyaakinarima noorikite?” 16 Ari
ikantapaakiri riraga jewatatsiri: “Pamine, iroñaaka noshekyaap-
erotakiri piyorikite. Apaani pipakinari, noshekyaaperotakiri,
iroñaaka naaki 10”. 17 Ari ikantanakiri pinkathari: “Kameethatakimi.
Osheki piyotaki. Pikyaaryoowentakinawo eechonkiini okaatzi
nokantakimiri. Iroñaaka noetemi pinkathariwenteroni osheki
nampitsi, okaate 10. Pikyaaryoowentenawo pipinkathariwentero”.
18 Ikantaka ipokapaaki paashini, ikantapaakiri: “Irika piyorikiteka.
Pipakinari apaani, iroñaaka naaki apawakooni”. 19 Eejatzi
ikantawakiri: “Iroñaaka pipinkathariwentero eeroka apawakooni
nampitsi”. 20 Roojatzi ipokantapaaka paashini, ikantapaakiri:
“Nowinkatharite, eeniro piyorikiteka pipawitakinari chapinki.
Nokempoyaakimiri nowaañoerateki. 21 Osheki nothaawantakimi,
niyotaki osheki pipinkatharitaki. Paapithatziri paashinipaeni

rashitayitarini, eejatzi payitantziro okithoki kaari pipankitzi”.
22 Roojatzi ikanantanakari: “Tee pikameethatzi, tee pantanawo
nokowakaawitakimiri. Pikantawitana: ‘Osheki pipinkatharitzi,
paapithatziri paashinipaeni rashitayitawitarini, paayitzironi okithoki
kaari pipankitzi’. Piyotawitakaga, rootaki nokijantakimiri iroñaaka.
23 ¿Iitaka kaari powantanari noorikite waankoki? Powakirimi janta,
ari roshekyaanakyaami iroñaaka noorikite”. 24 Roojatzi ikanantakari
riraga katziyayiteencharini: “Paapithateri noorikite. Piperi riraga
agaentsiri 10”. 25 Ikanteeyawitanakarini: “Nowinkatharite, eenitatsi
oshekini iyorikite iroñaaka. ¿Iitakakya pipashitantyaariri paashini
eejatzi?” 26 Rakanakiri: “Nokamantemi, itzimerika ashaagantachani,
nopaeri paashini eejatzi. Omaanta riraga kaari ashaagantacha,
naapithateeri rowaga tzimimotawitariri eechonkiini. 27 Eejatzi riraga
kijakinari kaari kowakaawitenani nowinkatharite, pamaeyakinarini,
naminakoeyemiriniita powamaeyerini”.

Rootaki ikenkithatakagaeyakiririni Jesoshi atziripaeni.

Rareetapaa Jesoshi Jerojareeki
(Mt. 21.1-11; Mr. 11.1-11; Jowa 12.12-19)

28 Roojatzi rowaaganaka eejatzi Jesoshi, riyaate Jerojareeki.
29 Rootapaentsi rareetyaawo nampitsi iitachari Wetejajee eejatzi
Wetaaniya. Ari ojeeki janta tonkaari iitachari Oriiwomashi. Roojatzi
rotyaanantaka riyotaanewo apite, 30 ikantakiri:

—Piyaate janta nampitsiki, ari piñaapaakiri wooro ithatakotaka janta.
Tekira ikyaakoetari. Pithataryaakotapaakiri, pamakinari. 31 Aririka
rojampiteetemi: “¿Iitaka pithataryaakotantariri?” Pikanteri: “Ikowakiri
Awinkatharite”.

32 Roojatzi riyaateeyantanakani apite, iñaapaakitziiri ikantakiriri Je-
soshi. 33 Ikanta ithataryaakotapaakiri. Roojatzi rojampitantanakari
ashitariri:

—¿Iitaka pithataryaakotantariri nowoorote?

34 Rakanakiri:

—Ikowakiri Awinkatharite.

—Ari, paanakiniri.

35 Roojatzi raantanakari janta Jesoshiki. Rowankitakiniri imitzikaaki
iithaaripaeni ijeekantyaari Jesoshi, roojatzi ikyaakotantakari.
36 Ikanta rowaagakotanaka janta awotsiki, ishitashiteeyakinirini
atziripaeni iithaaripaeni awotsiki, ranashitantanakyaari wooro. 37 Ari
ritanakawo iroñaaka roerinkakotanaka. Royaateeyanakirini osheki
aapatziyeeyakaririni, iweshiryaawenteeyanakarini, ikaemaeyanakini.
Ikanteeyanakini:

38 —Tema ikameethataki Tajorentsi. Añeeyakirini itajonkawentapiin-
teeyakaeni. Ikameethataki Awinkatharite rotyaantakaeniri Tajorentsi.
Kameetha ijeekaeyakini maawaeni jenokijatzi, iñaaperoeyakirini
Tajorentsi.

39 Ari ijeekitaka riraga warijeeyopaeni, ikaateeyakirini atziripaeni.
Ikantawitakari Jesoshi:

—Iyotaantatsiri, pojantzikagaeyerini riraga oyaateeyimirini.

40 Rakanakiri:

—¿Iitaka nojantzikaantyaariri? Okameethataki ranteeyakirini. Ijantzikaeyanakinirikami irikapaeni, tema ari iñaawaetakaakiromi Tajorentsi mapipaenika oñaaperotantenarimi.

41 Ikanta rokaakiteeyapaakawoni, iroñaaka raminakotapaakiro Jerojaree. Riraakoeyapaakarini Jesoshi jeekatsiripaeni, 42 ikantzi:

—Nokowawitaka nojeekakagaeyeminimi kameetha, omaanta tee pikowaeyini. Pitheenkaeyakinani, iroñaaka eero piñagaana nopinkathariwenteeyemini. 43 Iinja ipoke powayiritepaeni rotzikaperoeyapaakimini, itapoteeyapaakimini joraaropaeni, eero ishineteeyimini tsikarika pikini pishiyantyaari. Romanateeyapaakimini, 44 ijoweyaperoeyapaakironi pipanko kameetha. Rowamaagaantapaakimi. Nopokashiteeyawitakimini, nopinkathariwenteeyeminimi, omaanta tee pipinkathateeyawakinani, inta pitheenkaeyawakinani. Rootaki awijatsini iinja maawaeni iroka.

Romishitowiri Jesoshi pimantayitatsirini tajorentsipankoki (Mt. 21.12-17; Mr. 11.15-19; Jowa 2.13-22)

45 Rareetantapaakari Jesoshi Tajorentsipankoki iñeeyapaakirini pimantayitatsirini eejatzi amanantayitatsirini. Roojatzi rookatheeyantapaakarini rookakiri inkokironta. Ithonkaeyakirini maawaeni, 46 ikantakiri:

—Tema rojankinatziteetakawo Iwaperiteki Tajorentsi: “Ikantzi Tajorentsi: ‘Iroka Nopankoka okameethatzi pikenkithatakaapiinteeyenani eerokapaeni maawaeni atziri’, rootaki niwetsikakaanantawori”. Omaanta iroñaaka eerokapaeni pikoshitashiteeyakarini atziripaeni pokaeyawitacharini nopankoki.

47 Ikantapiintatyaani maawaeni kitejiri riyaatapiintzi Tajorentsipankoki, riyotaantapiintaki. Omaanta ikijeeyanakirini riraga jewatayitziririni ñaanakowenantatsiripaeni, riraga iyotaantzirori rojankinarini Moeseeshi, eejatzi riraga pinkathariwenteeyiririni jeekatsiripaeni. Rojampitawakagaeyakani:

—¿Tsika akanterika Jesoshi, owamaakaanantyaariri?

48 Omaanta tee riyoteeyini tsika ikanteriri, tema eeniro osheki atziri piyotawenteeyakaririni, ikemijantziri okaatzi ikantziriri.

20

Rojampitziri Jesoshi: “¿Ninka otyaantakimiri?” (Mt. 21.23-27; Mr. 11.27-33)

1 Apaani kitejiri ijeekaki Jesoshi janta Tajorentsipankoki riyotagaeyakirini atziripaeni, ikamantakiri tsika ikanteeyaarini rawijakotanteeyarini. Ikantaka ipokaeyapaakini riraga jewatayitatsirini ñaanakowenantatsiripaeni, riraga iyotaantzirori Iwaperite Tajorentsi, riraga aataperoteenchari, maawaeni. 2 Ikanteeyapaakirini:

—Pikamanteeyenani ninka owakimirika pinkathari: ¿ninka otyaantakimirika pantayitantaworini iroka?

3 Rakanakiri:

—Eejatzi naari, eenitatsi nojampiteeyemirini. Pikamanteeyenani: 4 ¿Ninkama otyaantakiriri Jowa ikaawoshitakotantariri Tajorentsi? ¿Riroma Tajorentsi otyaantakiriri? Kaarima, ¿riroma otyaantziriri atziri?

5 Tee rakaeyirini, inta ikantawakagaeyanakani:

—¿Iitaka akanteriri? Akanteririka: “Rirotaki Tajorentsi otyaantakiriri”, ikanteekari: “¿Iitaka kaari paapatziyantari?” 6 Eejatzi akantawitakyaaririka: “Riraga atziripaeni otyaantakiriri”, tema ari ikijeeyanakaeni atziripaeni. Rompojanteerokari mapi. Tema rirori ikenkithashiryaakoperotziri Jowa rirotaki kamanantzirori iñaani Tajorentsi.

7 Rootaki ikananteeyanakaririni:

—Tee niyoteeyini ninkarika otyaantakiriri Jowa.

8 Roojatzi ikanantaka rirori Jesoshi:

—Eejatzi naari, eero nokamantzimi ninkarika otyaantakinari.

Jesoshi ikenkithatakotakiri riraga pankitzirori oowa
(Mt. 21.33-44; Mr. 12.1-11)

9 Roojatzi ikenkithatakagaeyakirini Jesoshi atziri, roshiyakaawenteeyakinirini, ikantakiri:

—Eenitatsi atziri pankitzirori oowamashi. Roojatzi ikanantakari ratzirite: “Paminawiritantenawo, iinja aririka okithokitanaki, paye eerori kashetani okithoki, kashetani pipena naari”. Ikanteeyanakirini: “Ari, kameetha”. Roojatzi riyaatantanaka ashitawori paashiniki kipatsi, ipeyaka ojamani janta. 10 Okanta omonkaatapaaka rowiitakiro okithoki. Riraga ashitawori roowate rotyaantakiri riraga ronampiri, ikantakiri: “Piyaatakite janta ojeekinta noowate, pikowakotakiteri riraga aminanawori rotyaantawakina kashetani”. Ikantaka jatawitanaka omaanta ikijeeyawakirini, ipajapajaatawakiri, roepiyawakiri. Tekatsi ipawakiri. 11 Roojatzi rotyaanantawitakari paashini ronampiri, omaanta ikaweyawaetawakiri, ipajapajaatawakiri, roepiyawakiri. Tekatsi ipawakiri. 12 Roojatzi rotyaanantawitakari paashini eejatzi, omaanta eejatzi ipajatawakiri, tak, tak, osheki riyowakaakiri riraa. Roepiyawakiri eejatzi. 13 Ikenkithashiryaaka iroñaaka riraga ashitawori, ikantzi: “¿Iitaka nanteri iroñaaka? Aamaashitya rirorika notyaanteri iroñaaka notyomi nonintaperotziri. Aririka iñeeyawakirini irira, aamaashitya rirorika ipinkathatawakiri”. Roojatzi rotyaanantawitakari rirori. 14 Iñaanteeyawakaririni, ikantawakagaeyanakani: “Pamineritya itomi ashitawori iipatsite. Aririka ikamaki iriri, tema rirotaki aakoteroni. Thame owamaawakiri, agaeroota iinja aaka kipatsi”. 15 Roojatzi roerikantawakari, shepik. Ragaeyanakirini janta okaatapaaki iipatsite, rowamagaeyakirini, shemi.

Rootaki ikenkithatakagaeyakiririni Jesoshi. Ikanteeyakirini:

—Oetaka pikenkithashiryaari ikanteriri riraga ashitawori iipatsite. 16 Tema ari riyaatakite rirori, ikijaperoeyakiterini thamaetawitanariri rowani, eejatzi rowamaakiteri. Roojatzi raminanteeya paashini thamaeteenirini.

Ari ikanteeyanakirini kemaeyawakiririni:

—Tema eero imatziro ranteeyeroni iroka, eero ishinetziri Tajorentsi.

17 Ramineeyakirini Jesoshi, ikantziri:

—¿Piitakaawitakama eero imatziro? ¿Oetakama otzimantakari Iwaperite Tajorentsi? Tema okantzi: “Riraga wetsikaeyirorini pankotsi itheenkakiro apaani mapi, ikantzi: ‘Tee okameethatzi’, omaanta iinja rowaga mapi itheenkawitakari, iñaakiro riraga Tajorentsi okameethatzi, tema rirotaki iyoyaakirori iroka mapi

kijotakaaperoteroni pankotsi. Tema rootaki otsikanatantanakawori aakapaeni”. 18 Noshiyakawentemiri atziri aririka ipariyaki antawoki mapi tema ari ikagaapokitapaaki. Eejatzi aririka opariyaki antawo mapi ari atsinakapaakiri, opithoryaapaakiri. Kimitaka iroka, ninkarika kaari aapatziyana naaka eero rawijakote, eejatzi aririka nokantakoteri kaari aapatziyana aritaki notyaanteeyakirini paamari kaari tsiwakanitatsini.

Riyoteeri Jesoshi atziri ikemijantaperoteri ikantziri pinkathari eejatzi ikantziri Tajorentsi

(Mt. 21.45-46; 22.15-22; Mr. 12.12-17)

19 Riraga jewatayitziririni ñaanakowenantatsiripaeni, eejatzi riraga iyotaantzirori Iwaperite Tajorentsi ikowaeyawitakani ragaeyerinimi iroñaaka Jesoshi, tema riyotakoeyawakani rirotaki roshiyakaawenteeyakirini. Omaanta tee imatziro rayiri, ithaawanteeyakarini atziripaeni, ikantzi: “Eero ayiri, ikijakotanakarikari atziripaeni”. 20 Roojatzi rotyaanantakari ñaanakowenantatsiri atziri, ikantakiri:

—Iroñaaka piyaate pamatawiteri riraga Jesoshi. Pikimitakaantapaakyaari kyaaryo pikowaperotaki paapatziyari; omaanta, pikompitakaeyari iñaani. Aririka ikompitanakyaawo ikanteri, intsipaete pipokanaki pikamantena. Roojatzi aatashitantakyaari pinkathari, akamanteri ikantakiri.

21 Ikantaka riyaatashitanakiri Jesoshi, ikantapaakiri:

—Iyotaanari, niyoteeyakini kyaaryooperotaki maawaeni pikantakinari eejatzi maawaeni piyotaakinari. Tee paminashitari atziri ipooki piyotantyaariri ikameethatzirika, inta paminaperotzi rajankani ikenkithashiryaantari. Eejatzi kameetha piyotagaeyakinawoni ikowakagaeyakinarini Tajorentsi. 22 Iroñaaka pikamantena: ¿okameethatzima apaeyerini riraga iwinkatharite oroomajatzi ayorikite ikowakotakaeri? ¿Eeroma apiri?

23 Ikanta riraga Jesoshi riyotakotakirini ikowaeyawitani ramatawiterimi. Ikantziri:

—¿Iitakakya pikowantari pikompitakayenawo noñaani? 24 Poñaayenari ikithoki piyorikite. ¿Ninka roshiyapootakarika irika korikikika? ¿Ninka ashitawori iwaero jankinateencharika?

Rakanakiri:

—Rootaki ipoo iwinkatharite oroomajatzi, riraga Seesari, eejatzi ojankinataka iwaero.

25 Roojatzi ikanantanakari Jesoshi:

—Okameethatzi panteniri irinta ikowakaakimiri, eejatzi pantzityaanari Tajorentsi ikowakaakimiri.

26 Tekatsi ikanteeyaani ikompitakayaari iñaani Jesoshi, kameetha riyotaantaperotaki. Rotsikanateeyanakarini riraga amatawiterinimi, rootaki imaeriteeyantanakarini. Tekatsi ikantaneeri eejatzi.

Rojampitakoventeetziro aririka rañagae kamayitatsirini

(Mt. 22.23-33; Mr. 12.18-27)

27 Roojatzi riyaatashitantakari Saroseeyo Jesoshi. Ikenkithashireeyani riraga Saroseeyo, ikantzi: “Eero ipiriinteeyaani riraga kaminkaripaeni, eero riyaateeyini jenokinta”. Rareetapaakaga, ikantapaakiri:

28 —Iyotaantatsiri, ikantzini Moeseeshi: “Eenitatsirika shirampari iina, omaanta tekatsirika itomi, aririka ikamaki, okameethatzi ragaero

iinani rirentzi itzimakaanteeyaawori otomi. Itzimapaakirika otomi kimiwitanaka rirotaki ashityaarini rirentzini itomi". 29 Aamashitya eeniro shirampari ikaatzi rirentzi 6 impaetatsiri. Riraga itawitanakawori raawitaka iina, ikamashitaka. Tee itzimi itomi. 30 Roojatzi raantawitaawo rirori rirentzini. Eejatzi tee itzimakayiro itomi, roojatzi ikamantaka rirori. 31 Eejatzi ikimitaka paashini rirentzini. Raawitaawo tsinani, ikamashitaka eejatzi rirori. Eejatzi ikimiteeyakani maawaeni rirentzini. Tekatsi tzimakayeroni otomi. 32 Ro impaeteentsi roori tsinani, okamaki. 33 Iroñaaka pikamantena: kyaaryorika ipiriinteeyaneeni maawaeni kamaeyawiteencharini, ¿ninka iinanteeyaawoni iroka tsinani? Tema ikaateeyawitani aawitawori 7.

34 Ikanta ikantawakiri Jesoshi:

—Kyaaryo, jaka kipatsiki rameteeyakawoni shirampari rayi iina. Eejatzi tsinanipaeni ameteeyawoni ayi oemi. 35 Ari ipiriinteeyeerini Tajorentsi maawaeni atziri iñaaperotziri, omaanta janta jenokinta eero ragae iina. Eejatzi tsinani, eero agae oemi. 36 Eejatzi eero janta ikamae eejatzi, ikimiteeyapaeyaarini maawaeni ronampiripaeni Tajorentsi, jeekimoeyiririni: tee ikamaeyini rirori. Ikantani rañagaeyini. Eejatzi itomintaperoeyeeyarini maawaeni atziri riraga ipiriinteeyeerini. 37 Paerani riyotzitakani Moeseeshi ipiriinteeyaneeni kamayitatsirini. Ikenkithatakotantawori inchashimpoki amorekawitachari, ikenkithatakotakiri eejatzi Awinkatharite. Ikantzini: "Raapatziyana Awaraama. Eejatzi Ijaaka raapatziyana, eejatzi Jakoowo". 38 Ñaakiro, tee ikantzi: "Raapatziyawitakinani Awaraamani". Añaatsi iroñaaka Awaraama eejatzi paashinipaeni, rootaki ikanantakari: "Raapatziyana".

39 Roojatzi ikantayitantakarini apaanipaeni iyotaantzirori Iwaperite Tajorentsi:

—Iyotaanari, kameethataki iroka pikantakiri.

40 Ithaawanteeyakarini rojampiteeyaneerinimi eejatzi.

Jesokirishito rirotaki icharineeteni Iraviiri (Mt. 22.41-46; Mr. 12.35-37)

41 Paashini eejatzi ikantakiri Jesoshi:

—¿Iitaka pikanteeyantarini: "Rirotaki Rotyaantanewo Tajorentsi icharineeteni Iraviirini"? 42 Tema paerani romampaawentarini Iraviiri Tajorentsi, rojankinatakiro iroka: "Riraga Tajorentsi, ikantakiri Nowinkatharite: 'Notyomi, pijeeki jaka nakoperoki, pikaatena apinkathariteeyeni, 43 roojatzi ipinkathateeyantemirini maawaeni kijeeyawitakimirini' ". 44 ¿Riroma Jesokirishito icharineeteni Iraviiri? Rirorika icharineeteni ¿iitaka ikanantaririkya paerani: "Nowinkatharite"? Tee pameteeyawitawoni pipinkathateeyirini impaetatsiri ijeeki.

Paamayaarira iyotaantawitawori Iwaperite Tajorentsi (Mt. 23.1-36; Mr. 12.38-40; Rk. 11.37-54)

45 Maawaeni atziri ikemaeyakirini Jesoshi, riyotagaeyakirini riyotaanewopaeni, ikantakiri:

46 —Paamayaarira riraga iyotaanteeyawitaworini Iwaperite Tajorentsi. Osheki ikowaki ikinakinathanthanatziite. Eejatzi ikowaki kameetha raakameethateeyawakirini atziri janta nampitsiki. Eejatzi

janta pankotsiki apiyotantapiintarira, ikowaki ijeekimotapiinteri pinkatharipaeni. Eejatzi aririka ipiyoteeyani atziri rowaeyani, ikowaki kijokiro rowapiinteri pinkatharipaeni. Eero pikimitari riroripaeni.
47 Kimiperowitaka ikameethatzi. Rojamanitziro ikenkithatakayeri Tajorentsi. Ikowaeyawitakanira atziri raapatziyaperotakayaarimi Tajorentsi. Omaanta osheki ramatawitapiintakiro kamatsiri oemi, ikoshitashitakawoni tzimimotzirori. Kyaaryootaki iroka nokamantemiri: rowashironkaaperoeyerini osheki Tajorentsi paamariki iinja.

21

Ikenkithatakotziro Jesoshi tsinani ashironkaenkawo
(Mr. 12.41-44)

1 Ari ijeekaki Jesoshi janta Tajorentsipankoki. Raminayitawakirini ashaagantzinkari otetziriri iyorikite janta rotetantapiintaririra.
2 Eejatzi iñaakiro irowa kamaentsiri oemi owashironkaenkawo. Otetapaakiri roori apimerontakite oorikyaanikite, kaari pinatacha.
3 Ikantzi:

—Kyaaryo iroka nokamantemiri: pitheenkitzirokari irika amakiri iroka kamaentsiri oemi. Omaanta osheki iñaaperotzitakiro Tajorentsi irika amakirika, anaakotakiri ramaeyawitakarini riraga ashaagantzinkari. 4 Osheki iwinawo ramawitakari rirori, omaanta eeniro ikempoyaagaantanaki tzimagaantapaentsiri rirotaki ramakiri rirori. Rooma iroka, amanakiri maawaeni tzimimotawitawori, tee añagaeri tzimagaantanaatsini, tekatsi aantaneya oyaari.

Iinja ishekiroryagaeteero Tajorentsipanko
(Mt. 24.1-3; Mr. 13.1-4)

5 Ikenkithatakaawakaeyakani riyotaanewopaeni, ikanteeyini:

—Tema okameethaperotaki Tajorentsipankoka. Eejatzi maawaeni mapipaeni riwetsikantakawori, okameethateeyakini, eejatzi maawaeni rowaneenkatantakawori janta otantoki.

Ikemanteeyakaririni, ikantziri Jesoshi:

6 —Iinja ishekiroryagaeteero maawaeni iroka piñaaperoeyirini iroñaaka. Rookaeteero mapipaenika inteena.

Oeta awijatsini iinja rootzimataatsirika ipokae Jesoshi

7 Roojatzi rojampiteeyakirini:

—¿Tsika okaateka omonkaatantyaari iroka pikantakinari? ¿Tsika nokantyaaka niyotantyaari rooteentsi omonkaatya?

8 Ikantakiri:

—Kyaaryoowa, ramatawiteetzimikari. Ipoke osheki atziri ikantapaakimini: “Naaka Jesokirishito”. Paashini kantapaentsini: “Rotyaantakina Jesokirishito nokamantemi rooteentsi ipokae”. Omaanta eero paapatziyari. 9 Pikematyeeri atziri ikante romanatakagaeyatyaani atziripaeni, eejatzi rookaeyerini iwinkatharitepaeni. Omaanta eero pithaawaeyini. Aritaki okantyaari ikijawakaapiinteeyaani, omaanta tekira omonkaata nopokanteeyaari.

10 Eejatzi eenitatsi paashini ikantakiriri:

—Riraga atziripaeni romanaterini inashitapaeni atziri. Eejatzi riraga jewawenantatsiri paashiniki kipatsi ragaeyanakirini inampijatzipaeni romanatakayaari romanateeyirini riraga jeekatsiripaeni paashiniki

kipatsi. 11 Eejatzi osheki otzimayitanakini antawo omoyeka jaka kipatsiki. Agaeyerini atziripaeni itashe, osheki ikamaeyanakini; eejatzi omateeyirini mantsiyarentsi atziripaeni, ikamagaantayiteni rirori. Eejatzi okimitzitanakya janta jenokinta ari piñaawakiro kaari piñaapiinteeyini, osheki pithaawanteeyanakyaawoni.

Jesoshi ikantakiri riyotaanewo: "Iinja ikijeeyemini atziri"
(Mt. 24.9-22; Mr. 13.9-20)

12 Eejatzi ikanteeyakirini:

—Omaanta reewateetemi ikijeetemi: tema paapatziyakina. Ragaeyanakimini theenkantatsiri janta pankotsiki ipiyotantapiintarira joriiyopaeni, eejatzi romonkyaayitemini omonkyaagamentotsiki. Ragaeyanakimini eejatzi janta pinkatharipaeniki, ikijatheeyemini, ikantemi: "¿Iitaka paapatziyantariri Jesoshi?" 13 Omaanta eero pithaawantari riraga kijawitemini, inta pikamanteeyerini tsikarika nokanta nowawijaakoeyakimini. 14 Eero pikenkithashiryaa: "Aririka ragaetena, ¿oetaka nokanteriri?" 15 Aririka ragaetakimi niyotagaeyemini naaka oetarika pikanteriri. Eero imatantzimi riraga kijemini ipiyawaantetemi, ikantemi: "Pikompitashitawo". 16 Nokamantemi: tee apatziro raakaantemi paashinijatzi atziri eejatzi raakaantzitemi piripaeni, piniropaeni, pirentzipaeni, pitsiropaeni, pisheninkapaeni, maawaeni. Rowamaagaantemi. 17 Tema riyoteeyakiminirika atziri paapatziyakina, rootaki roonaperotantemiri. 18-19 Omaanta aririka kijokiro poyena eejatzi pikyaaryoowentenawo maawaeni nokanteeyakimirini, ari nokempoyaaperoeyakimini. Eejatzi piyaaperoeyanteeyaarini janta jenokinta pikanteetatyeeyaani pijeekaperoeyapaeni. Eero imateeyironi riraga kijeeyawitakimirini rookakagaeyemironi piyaateeyini janta jenokinta.

20 Eejatzi ikantaki Jesoshi:

—Aririka piñagaeyawakirini joraaro rinkiteeyapaakironi Jerojaree, ari piyoteeyanakini rooteentsi ithonkaeyeeroni pinampi. 21 Roojatzi okameethatzi ishiyeeyanakini tonkaariki maawaeni jeekaeyatsirini nampitsiki. Eejatzi maawaeni jeekatsirini Joreeyaki, ishiyeeyanakini. Eejatzi riraga jatayitatsirini owantsikipaeni, eero ipiyapanaata nampitsiki. 22 Aritaki omonkaatakya maawaeni iroka rojankinatziteetakarini paerani: "Rowajankitaperoeyerini Tajorentsi maawaeni theenkaeyakiririni". 23 Aririka omonkaatapaakya maawaeni iroka, oo, osheki ashironkayitanakyaani motzitayitatsirini, eejatzi ashironkaakya thotaayitziririni eentsite: opomeentsitzimoeyaawoni oshiye. Osheki ikemaatsitayitanakyaawoni riraga jeekatsiripaeni. Osheki rowashironkagaeyerini Tajorentsi. 24 Romanateeyerini osheki atziri, ikamagaantayitanakini. Paashinipaeni roojotayiterini, ragaetanakiri paashinikipaeni kipatsi. Ijeekapaaki kaari yotziripaeni Tajorentsi ojamani Jerojareeki, roojatzi ikananteeya Tajorentsi: "Aritapaaki, monkaatapaaka".

Ikenkithatakotaa Jesoshi, tsika okantyaari aririka ipiyee
(Mt. 24.23-31; Mr. 13.21-27)

25 Eekiro riyaatatyee ikantziri Jesoshi:

—Piñeeyawakirini ipaashiniteeyanakini jenokijatzi: riraga oorya, kashiri, ompokiropaeni, maawaeni. Piñeero kaari piñaapiinteeyini. Eejatzi jaka kipatsiki ithaawaeyanakini maawaeni atziri,

ikemaeyawakironi opoematanaki antaworoña inkaare, mooo. Eejatzi iñaawakiro antaworoña otamakaari. Ramineeyanakironi, joreriri. 26 Eero riyoteeyini atziri tsikarika ikanteeyanakyaani, rootaki ithaawaperoeyantanakyaarini. Ishewatayitanakyaani ompokiro. 27 Roojatzi piñeeyantawakinani, nopiyee eejatzi. Tema nopoñaaka paerani jenokinta, nokoñaatantapaentari jaka kipatsiki. Aririka nopiyee eejatzi, nokinapae menkoriki, notajorentsitaperotapaaki, nopinkatharitaperotapaaki. 28 Aririka piñagaeyawakironi iroka nokanteeyakimirini, piweshireeyanakyaani, pamineeyawakinani: rooteentsi nowawijaakotaperoeyemini, tema nagaeyaatatyeemini naaneemi jenokinta.

Ikantakota Jesoshi aririka ipokaatee iinja
(Mt. 24.32-35; Mr. 13.28-32)

29 Roojatzi roshiyakaawenantakanari iroka, ikantakiri:

—Paminero iyeera tsika okantari. Kaaririka iyeera, eejatzi paashini inchato paminero. 30 Aririka eereshitanee oshi, piyoteeyanakironi rootzimataatsi ojarentsitanee. 31 Eejatzi okimitaka, aririka piñaakiro omonkaatakya maawaeni nokamantzitakimirika, piyoteeyanakini rooteentsi ipinkathariwentaperoeyemini Tajorentsi. 32 Aririka piñagaeyawakironi itanakya iroka nokamantakimiri, ari eerotzitarika pikamita, aritaki piñagaeyakironi omonkaatakya maawaeni. 33 Aritaki othonkaeya maawaeni kipatsi eejatzi ithonkaeya maawaeni jenokijatzi: kashiri, oorya, ompokiropaeni, maawaeni. Omaanta noñaani, eero othonkanita.

Ikantzi Jesoshi: "Paamaperoeyeenani kameetha".
(Mt. 24.36-44; Mr. 13.33-37)

34 Eejatzi ikantakiri:

—Paamaaperoeyenani: nomapokapaemikari nokantakowenantemiri. Kyaaryoowa pikenkithashiryaakotawokari kaari kameethatatsi pajankaneki. Pishinkiteeyanikari. Pikenkithashiryaapiintzirokari jeekaeyatsirini jaka kipatsiki. 35 Aritaki nomapokapaakiri maawaeni jeekatsiripaeni kipatsiki. Nowashironkagaeyerini maawaeni kaari aamaawenteeyachani. 36 Eekiro piyaatatyee paamawentya. Eejatzi pamaneri Tajorentsi ramitakotemi kameetha pareeteeyanteeyaarini jenokinta, eerokya pikemaatsitantawo maawaeni iroka nokamantakimiri.

37 Maawaeni kitejiriki riyotaantaki Jesoshi janta Tajorentsipankoki. Maawaeni tsitenineniki riyaatapiintzi janta tonkaariki iiteetziri Oriiwomashi. 38 Eejatzi maawaeni kitejiriki riyaatapiinteeyakini atziripaeni Tajorentsipankoki ikemijanteeyirini.

22

Ikamantawakaeta raakaanteeteri Jesoshi
(Mt. 26.1-5, 14-16; Mr. 14.1-2, 10-11; Jowa 11.45-53)

1 Rooteentsi areetya kitejitatsiri rowantapiinteeyaworini paa kaari tapiyacha. Tema ikenkithashiryaakopiintawo joriiyopaeni paerani rawijeeyantakaworini ronampiri Tajorentsi ipankopaeni janta Ejiipitoki. 2 Rowameethatawakagaeyakani riraga jewatayitziririni ñaanakowenantatsiripaeni eejatzi riraga iyotaanteeyirorini Iwaperite Tajorentsi ikantzi:

—¿Tsika akanterikakya Jesoshi owamaantyaariri? Aamaashitya ari ikijakotanakyaari atziripaeni.

3 Ikantaka riraga Jatanaashi ikyaantapaakari Joorashi karyootejatzi, riraga riyotaanewo naawita Jesoshi: riyotaakiri raakaanteri iwinkatharite. 4 Ari riyaatashitakiri riraga jewatayitziririni ñaanakowenantatsiripaeni eejatzi waariryaa ashi Tajorentsipanko, ikantapaakiri:

—Namitakotemi paakaanantyaariri Jesoshi.

5 Ikemantawakariri, ikimoshireeyanakini, ikanteeyawakirini:

—Ari, kameetha. Ari nopinatakimi koriki iroñaaka.

6 Ikantakiri:

—Ari, kameethataki. Iroñaaka naminaperoteri, roojatzi nokamantemi tsika pikantyaari pimanakaantyaariri payeri eerokya iñaakowenantawakari atziripaeni.

Awinkatharite rowakaakari riyotaanewopaeni
(Mt. 26.17-19; Mr. 14.12-16)

7 Areetapaaka kitejitatsiri rowantapiinteeyaworini paa kaari tapiyacha eejatzi rowamaapiinantariri owisha, ikimitzirira ichariniitenipaeni paerani janta Ejiipitoki. 8 Riraga Jesoshi rotyaantakiri Peetero eejatzi Jowa, ikantawakiri:

—Thame peewate powojantero owanawontsi owaeyaarini, akenkithashireeyantyaaworini rawijantanakari paerani owamaantatsiri.

9 Rojampitanakiri:

—¿Tsika pikowakiroka nowojantero?

10 Rakanakiri:

—Aririka pareetakya nampitsiki, piñaapaakiri shirampari raakotaneero iñaa. Poyaatanakiri janta pankotsiki, tsikarika ikyaapae. 11 Pikantapaakiri riraga ashitawori ipanko: “Ikantzi Awinkatharite: ‘¿Tsika nowakayaarika niyotaanewopaeni?’ ” 12 Roñaayimiro janta oshitamenkotakanta jenoki. Owetsikaeyakani ajeekaeyantyaarini. Ari powojanteeyapaakini owaeyaarini.

13 Roojatzi riyaateeyanakini, iñaapaakiro ikantakiriri Jesoshi. Ronkotsiteeyapaakirini royaari, ikenkithashiryaakotantyaariri ronampiri Tajorentsi rawijantanakariri ichariniitenipaeni paerani janta Ejiipitoki.

Jesoshi riyotagaeyakirini riyotaanewo rowawentapiintyaari paa
(Mt. 26.20-29; Mr. 14.17-25; Jowa 13.18-30; 1 Ko. 11.23-26)

14 Rareeteeyapaakani Jesoshi eejatzi rotyaantanewopaeni rowaeyapaakani. 15 Ikanteeyakirini Jesoshi:

—Osheki nokoyitakani nowakagaeyaneemini iroka owanawontsika eeniroka nañi, akenkithashiryaantyaawori rowawijaakotantaki Tajorentsi paerani. 16 Nokamantemi, naapatziyaperotakari Tajorentsi rootaki nokamantyaari. Eero napiiteero nowawo iroka eejatzi jaka kipatsikika. Kyaaryo, rooteentsi nokame, nomonkaatero maawaeni rojankinatzitakarini riraga kamanantayitzirorinipaeni eejatzi paashini jankinatayitakirorini Iwaperite Tajorentsi paerani. Nomonkaatero maawaeni roojatzi nowapaeyaawo tsikarika ipinkathariwenante Tajorentsi.

17 Ikanta raakotakiro pajoki, ipaasonkitakiri Iriri, roojatzi ikantzi:

—Paakoeyawakironi iroka, pireeyeroni. 18 Nokamantemi: eero napiiteero nireero awishoowaantsi oowa jaka kipatsikika. Omaantakya nirapaero eejatzi janta ipinkatharitzinta Tajorentsi.

19 Roojatzi raakiro paa, ipaasonkitakiri Iriri. Ikagaakiro, ipaeyakirini riyotaanewo, ikantziri:

—Iroka paaka, powaeyaawoni. Naaka kamawenteeyemirini. Nokowaki powapiintyaawo paa pikenkithashiryaakotapiinantenari nokamawenteeyakimini.

20 Rowaeyakani maawaeni. Roojatzi ipakoeyakirini awishoowaantsi oowa. Ikanteeyakirini:

—Aririka pirero iroka, nokowaki piyoteeyeni oñaaganteroni owakirari inimotawakaantsi. Tema rootaki niraa apaatawenteeyemirini, nokamawenteeyemini nowawijaakoeyantemirini.

21 Roojatzi ikanteeyakirini:

—Eenitatsi akaateeyakinika iroñaaka owaeyakani riraga aakaantenani owamaakaantenani. 22 Naaka riraga atziriperotapaentsiri nokamawenteeyerini maawaeni atziri rootaki ikowakinari Pawa Tajorentsi, omaanta ashironkaamatsiterini riraga aakaantenani.

23 Ikemanteeyawakaririni, rojampitawakagaeyanakani:

—¿Ninkama aakaanterini?

Riyotagaeyakirini Jesoshi riyotaanewo tsika ikantyaari ipinkatharitantyaari
(Mr. 10.42-45)

24 Roojatzi ikantawakaanteeyakarini riyotaanewopaeni:

—¿Ninka iinja jewatakaaperoeyantatsirini? ¿Ninka anaakotantaperotatsini ipinkatharitaperote?

25 Ikantanakiri Jesoshi:

—Rameteeyawoni riraga jewatatsiripaeni kaari yotziri Tajorentsi ipinkathateeyakirini iwinkatharitepaeni. Ikantashiteeyakani: “Retakoeyakarini atziripaeni”, omaanta eeniro romperataperotapiinteeyarini. 26 Omaanta eerokapaeni, eero pikimitakoeyarini. Aririka pikowaki pipinkathariwenante, eero pikantakaaperota, inta pamitakotapiinteri kameetha paashinipaeni. 27 ¿Ninka ipinkathataperotziri atziri? ¿Riragama wetsikapiintziniriri rowanawo? Kaari. Tema riro ipinkathateetziri riraga omperateeyaririni ronampiripaeni. Omaanta naaka tee nomperateeyimini, inta netakoeyakimini. 28 Kijokiro powaeyakinani paerani roojatzi iroñaaka, piyoteeyakini opomeentsitzimotapiinteeyakaeni. 29 Rootaki nokanantzimiri iroñaaka eerori pipinkathariwenante, ikimitaakina Pawa ikowakaakinawo nopinkathariwenante. 30 Pitsipatapiinteeyenani owapiinteeyaani eejatzi irapiinteeyeni janta nopinkatharitapaenta, eejatzi apinkathariwenteeyerini maawaeni joriiyopaeni.

Jesoshi ikenkithatakotakiri Peetero rookeri
(Mt. 26.31-33; Mr. 14.27-31; Jowa 13.36-38)

31 Eejatzi ikantakiri Awinkatharite:

—Shimo, pikemina, riraga Jatanaashi ikantakiri Tajorentsi ikowaki iñaantemi, riyotantyaari paapatziyaperotakinarika. Kyaaryoowa, ikowaki rantakayemiro kaari kameethatatsi. 32 Omaanta nokantakiri Tajorentsi ramitakotemi eerokya pookaperotantawo paapatziyana.

Iinja, aririka pithawetakotya oetarika pantakiri, eejatzi pookero ari poyaatena eejatzi, pikenkithashiryaakagaeyeerini maawaeni piyemijantzinkarite, paapatziyakaaperoeyantyaaririni.

33 Rakanakiri Shimo:

—Tema eeroka Nowinkatharite, kijokiro nowanakimi; aririka romonkeetemi, eero nookimi. Romonkeetenaata naari. Aririka rowamagaetemi, notsipataperotanakimi. Rowamagaetenaata naari.

34 Ikantakiri:

—Nokamantemi: iroñaaka tsitenirikika, tekiraata iñee tyaapa, okaate 3 pikante: “Tee niyotziri Jesoshi”.

Thaato eejatzi jawiri

35 Roojatzi ikanteeyantakarini Jesoshi riyotaanewopaeni:

—Paerani notyaanteeyakimini pikenkithatakagaeyantaririni atziripaeni. Nokanteeyawakimini: “Eero payi pithaate, piyorikite, eejatzi paashini piithaari”. Iroñaaka nojampiteeyemini: “¿Pashironkagaeyakanima? ¿Eenitatsima koetyeemoeyakimirini?”

Raanakirini:

—Tekatsi koetyeemotenani.

36 Roojatzi ikanteeyanakirini:

—Iroñaaka nokanteeyemini: eenitatsirika pithaate, paanakiro. Eenitatsirika piyorikite, paanakiri. Tekatsirika pijawirite, pipimantero pipewiryaakotari pamananantyaawori apaani pijawirite. 37 Aritaki omonkaatakya rojankinatakotakinarini paerani Iseeyashi: “Rowamagaeteri, ikimitakaanteetyaari owamaantzinkari”. Kyaaryo, othotyaaperotakya kameetha maawaeni rojankinatakotzitakinari paerani riraga kamanantzirorini iñaani Tajorentsi.

38 Roojatzi ikanteeyirini:

—Eenitatsi iroka, Nowinkatharite: apite okaatzi nojawirite.

Rakanakiri:

—Ari, monkaataka.

Janta Jethemaniiki ikenkithatakayiri Jesoshi Iriri
(Mt. 26.36-46; Mr. 14.32-42)

39 Roojatzi ishitowanaki Jesoshi, riyaatanee eejatzi janta riyaatapiintzinta: janta tonkaariki iitachari Oriiwomashi. Itsipateeyanakarini riyotaanewopaeni. 40 Rareeteeyapaakani, ikanteeyapaakirini:

—Iroñaaka pamaneeyaarini Tajorentsi ramitakoeyantemirini: pantzirokari kaari kameethatatsi.

41 Roojatzi rowaaganaka Jesoshi apaniroeni eekitziroeni jaga. Rotziwerowapaaka, ikenkithatakaeri Iriri, ikantziri:

42 —Pawa, pikowakirika, powawijaakotenawo iroka nokemaatsitakyaari. Omaanta eero pantziro nokowakiri naari, inta pantero pikowakaakinari eerori.

43 Roojatzi ipokapaaki apaani ronampiri Tajorentsi, ramitakotapaakiri Jesoshi, ishintsitantakari. 44 Osheki ikemaatsitakawo, eekiro ikenkithatakaaperotanakitziiri Iriri. Antawo ikemawakiro imajawitanaki, tema otsipatanakawo iyaaki riraa roojatzi othaatantanaka, pitek, pitek. 45 Ithonkanakiro ikenkithatakaeri Iriri, riyaatanee janta ijeekaeyakininta riyotaanewopaeni, iñeeyapaatziirini magaeyakini. Rooma osheki rowashireeyanakani inkaaganki, rootaki imaantanakari. 46 Ikanteeyapaerini:

—¿Iitaka pimagaeyantakarini? Pipiriinteeyaneeni. Pamaneeyaarini Tajorentsi ramitakotemi eerokya panantawo kaari kameethatatsi.

Ragaetakiri Jesoshi
(Mt. 26.47-56; Mr. 14.43-50; Jowa 18.2-11)

47 Eenirowa ikenkithatakagaeyawitarini Jesoshi riyotaanewo, areeteeyapaakani osheki atziri, reewateeyapaakirini Joorashi. Rirowitaka riyotaanewo Jesoshi, omaanta iroñaaka ikowaki raakaanteeri. Ipokashitapaakiri rirori, ithowootapaakiri. 48 Ikantawakiri:

—Ro pithowootantanari, paakaananteenari. Tema piyotaki naaka riraga atziriperotapaentsiri riraga poñeenchari jenokinta.

49 Ikanta iñaakowentawakirira okaatzi awijimotakiriri Jesoshi. Rojampiteeyirini:

—Nowinkatharite, ¿pikowakima nochekiri?

50 Rootaki ichekaetakiri ikempitapero apaani ronampiri riraga iwinkatharite ñaanakowenantatsiri, thatzik. 51 Ikantakiri Jesoshi:

—Ari okantakaata, eero pikoshekari.

Roojatzi roepiyeeniri ikempita, rowithagaeniri. 52 Irira itsipateeyapaakarini Joorashi riraga jewatayiriri ñaanakowenantatsiripaeni, eejatzi riraga jewatakaantatsiri janta ipankokinta Tajorentsi, eejatzi aataperoteenchari. Ikantawakiri Jesoshi:

—¿Iitaka pamashitantanari pichekamentopaeni eejatzi pompojamentopaeni? ¿Naakama koshintzi? 53 Tema notsipatapiinteeyawitzimini janta Tajorentsipankoki, omaanta tee pikoshekaeyanani. Omaantakya iroñaaka monkaataka paantakinarika: rooma ipinkathariwenteeyakimini iwinkatharite kamaari.

Ikantzi Peetero: "Tee niyotziri Jesoshi"
(Mt. 26.57-75; Mr. 14.53-72; Jowa 18.15-27)

54 Roojatzi roteyanteetakari Jesoshi, shepik. Ragaeyanakirini janta ipankoki iwinkatharite ñaanakowenantatsiri. Ikantaka rimpaetanaki Peetero itapiiki Jesoshi. 55 Janta pankotsiki, okaankiityeera, ari roeshita paamari. Ijeekaeyapaakini, rakitsiteeyapaakani riraga agaeyakiririni Jesoshi. Ari itsipateeyapaakarini Peetero. 56 Roojatzi opokapaaki ronampiri ñaanakowenantatsiri. Okatziyapaaka, aminapaakiri Peetero, joreririri. Roojatzi okantanaki:

—Eejatzi irika rirotaki oyaatziriri Jesoshi.

57 Ikantawakiro:

—Tee niyotziri rirori.

58 Roojatzi paashini aminakiriri, ikantakiri:

—Tema eeroka oyaatziriri Jesoshi.

Ikantakiri:

—Teewee. Tee noyaatziri.

59 Ari ojamanitapaentzi, roojatzi ikantaki paashini:

—Kyaaryo, rirotaki oyaatakiriri irika shirampari, tema eejatzi ipoñaaka Karireeyaki.

60 Ikantanakiri riraga Peetero:

—Tee niyotzi oetarika pikantakinari.

Roojatzi iñaantanaka tyaapa, anterekooo. 61 Riraga Jesoshi ipithokashitanakari Peetero, raminanakiri. Roojatzi ikenkithashiryaantanakawo ikantzitakariri inkaaganki: "Tekiraatarika iñee tyaapa,

okaate 3 pikante: ‘Tee niyotziri Jesoshi’ ”. 62 Ari ishitowanaki Peetero, riraaperotanaka, jmmm, jmmm. Osheki retakoperotanaka.

Ishirontawenteeyakarini Jesoshi
(Mt. 26.67-68; Mr. 14.65)

63 Riraga shenteeyakiririni Jesoshi ishirontawenteeyakarini, eejatzi ipajapajaatakiri, tak, tak. 64 Roojatzi ipashikapootantakari eejatzi ipajapootakiri, ikantakiri:

—Pikamantenaata ninka pajapootakimiri. Injii, injii.

65 Osheki rowashironkaeyakirini, tema itheenkakiri, ishirontawenteeyakarini.

Ipiyotaventeetari Jesoshi
(Mt. 26.59-66; Mr. 14.55-64; Jowa 18.19-24)

66 Okantaka okitejitanaki ipiyoteeyani riraga aataperoteenchari, riraga jewatayitziririni ñaanakowenantatsiripaeni, riraga iyotaantzirori Iwaperite Tajorentsi, maawaeni. Ragaeyanakirini Jesoshi janta ikantakowentapiinteeyirininta atziri. 67 Rojampiteeyakirini:

—Pikamantenaata: ¿eerokama Rotyaantanewo Tajorentsi naamagaeyakarini?

Rakanakiri:

—Nokantemirikami: “Jee, naaka Jesokirishito”, eero paapatziyawo nokantemiri. 68 Eejatzi, nojampitemirikami oetarikapaeni, eero pakana. 69 Omaanta nokantemi iroñaaka riraga atziriperotapaentsiri ijeekimotapaeriita Pawa rakoperoki, notsipatapaeyaariita notajorentsitaperotapae.

70 Rojampiteeyakirini:

—¿Eerokama Itomi Tajorentsi?

Rakanakiri:

—Jee, naaka.

71 Roojatzi ikanteeyanakini:

—¿Iitaka akowantyaari paashini kamantakoterini? Tema akemaeyakirini aaka ipaanteperoki, iitajorentsitashitaka. Eenitatsi rantani.

23

Raanakiri Jesoshi janta Peraatoki
(Mt. 27.1-14; Mr. 15.1-5; Jowa 18.28-38)

1 Riyaateeyanakini maawaeni, raanakiri Jesoshi janta Peraatoki. Rirotaki oroomajatzi, pinkathariwenteeyiririni joriiyopaeni. 2 Ikantapaakiri:

—Eenitatsi rantakiri irika. Ramatawiteeyakirini nojoriiyotzinkaritepaeni, ikanteeyawitakarini: “Eero pipiri pinkathari piyorikite”. Eejatzi ikantapiintzi: “Naaka Rotyaantanewo Tajorentsi, naaka jewawentzimiri”.

3 Rojampitakiri Peraato:

—¿Kyaaryoma? ¿Eerokama iwinkatharite joriiyo?

Rakanakiri:

—Jee, naaka.

4 Roojatzi rirori ikanteeyawakirini:

—Tee añiiro rantani irika.

5 Omaanta eekiro ikanteeyanakitziini:

—Ikijakagaeyakarini atziripaeni, ikanteeyakirini: “Thame ookeri awinkatharite”. Ritanakawo janta Karireeyaki, iroñaaka ikinakinayitzini jaka Joreeyakini, ramatawiteeyakirini maawaeni.

Raanakiri Jesoshi janta Erooreshiki

6 Ikemantakawori Peraato ikanteeyakiririni, rojampitakiri:

—¿Rirotakima karireeyajatzi irika?

7 Rakanakiri:

—Jee, rirotaki.

Ikantawakiri:

—Paanakiri janta Erooreshiki. Rirotaki pinkathariwenteeyiririni karireeyajatzi. Ari ijeekaki iroñaaka jaka Jerojareeki. Ipokaki chapinki.

8 Ikanta ragaeyaneerini janta. Iñaantawakariri Erooreshi, ikimoshiryaanaki. Osheki ikemakotzitapiintari, itajonkantayitakini, rootaki ikowantawitakariri iñeeri. Ikowawita iñeerimi itajonkantayitenimi. 9 Osheki rojampitayitawitakarini oetarikapaeni, omaanta tee rakiri Jesoshi. 10 Osheki rapiitapiintakiniri riraga amakiriri, ikantzi:

—Tee ikameethatzi. Eeniro rantani.

11 Roojatzi ishirontawenanteeyakaririni Jesoshi riraga Erooreshi eejatzi maawaeni joraaropaeni. Tema ikithaatakaakari kameethari kithaarentsi, ikimitakaantawitakari pinkathari, ishirontawenteeyantyaaririni. Roojatzi rotyaanantaari eejatzi janta Peraatoki. 12 Aripaete raakameethatawakagaa Erooreshi eejatzi Peraato. Omawitya paerani ikijawakaawita.

Rowamaakaantakiri Peraato Jesoshi
(Mt. 27.15-26; Mr. 15.6-15; Jowa 18.39–19.16)

13 Roojatzi ipiyoteeyantakarini Peraato riraga jewatayitziririni ñaanakowenantatsiripaeni, pinkatharipaeni, eejatzi osheki atziripaeni.

14 Ari ikanteeyakirini:

—Pamine, inkaaganki pamawitakinari irika, pikanteeyawitakinani riyotagaeyakirini atziri rookaeyenani naari, eejatzi rirori nowinkatharitzinkaritepaeni. Piñeeyakinani nojampitakiri oetarikapaeni, omaanta noñaaperotakiri ikameethatatzi: tee añiiro rantani. 15 Eejatzi rirori Erooreshi, iñaaperotakiri kameethatatsi, rootaki roepiyantakinariri jaka. Ñaakiro, tekatsi rante nowamaakaanantyaariri. 16 Iroñaaka nopajatakaantashitawakyaari, roojatzi noeyowaanteeyari.

17 Rametapiinteeyawoni rirori maawaeni ojarentsi aririka omonkaatapaeya iroka kitejiri ikimoshiryaanteeyarini roeyowapiintzi apaani omonkyaagaarewo. 18 Omaanta maawaeni piyotawentakariri Jesoshi ikaemaeyanakini:

—Powamaakaanteri irika, omaanta riraga Warawaashi poeyowaeri.

19 Paerani irika ikanteeyakirini atziri janta Jerojareeki: “Thame ookeri riraga pinkathari”. Eejatzi rowamayitzirini atziri, rootaki romonkyaanteetariri omonkyaagamentotsiki. 20 Ikowawita Peraato roeyowaerimi Jesoshi, rootaki ikowantawitakari rojantzikaerimi atziripaeni. 21 Omaanta eekiro ikaemaeyanakitziini riroripaeni:

—¡Pikentakotakaanteri! ¡Pikentakotakaanteri!

22 Rapiitawitaari eejatzi Peraato:

—¿Iitaka nokentakotakaanantyaariri? ¿Iitaka rantakiri? Nojampiteeyawitakimini, omaanta tee pikamantaperotana opoñaantyaari nowamaakaanantyaariri. Nopajatakaantashitawakyaari, roojatzi nopakaanteeyari.

23 Eekiro ikaemaeyanakitziini:

—¡Pikentakotakaanteri! ¡Pikentakotakaanteri!

Eekiro ikantanakitzi, roojatzi rakakaantakari Peraato, 24 Ikantziri:

—Ari nomateeyakironi iroka pikowakagaeyakinarini.

25 Roeyowakaanteeri Warawaashi, riraga piyathatachari eejatzi owamaantatsiri, eejatzi ikanteeyakirini:

—Paanakiritya Jesoshika, pantero oetarika pikoyiri pantakaeriri.

Ragaeyanakirini ikentakotantyaari.
(Mt. 27.31-32; Mr. 15.21-23; Jowa 19.16-17)

26 Ari ragaeyanakirini Jesoshi janta ikentakoterinta, ikinanaki awotsiki. Itonkiyoteeyawakarini shireenejatzi iitachari Shimo. Ipoñaanaka owantsiki. Ari romperatawakari joraaro inatanakiniri Jesoshi koroshi, rowaga ikentakotantyaarira. Royaatapaeri itapiiki Jesoshi. 27 Royaateeyanakirini osheki atziri. Eenitatsi eejatzi osheki tsinani ocheragaeyakini iraakoeyakarini. Osheki owashiretakoeyakarini. 28 Omaanta raminanakiro Jesoshi, ikanteeyanakironi:

—Jerojareejatopaeni, eero piraakoeyanani, inta eeroka iraakoeyeenchani, eejatzi piraakoeyaarini peentsitepaeni. 29 Iinja opomeentsitzimoeyemini, pashironkagaeyanakyaani. Iinja ikanteete: “Okimoshiretanaki kaari tzimatsi otomi”. 30 Eejatzi ikowaeyawitanakyaani atziripaeni opariyashiteeyerinimi impeeta atsinakantyaariri eero rañaantana. 31 Pamine, tekatsi nanteni naaka, omaanta rowashironkaawaetashitena. Tema iinja rashironkaaperoeyani osheki maawaeni antzirori kaari kameethatatsi.

32 Eejatzi ragaetanakiri apite koshitantatsiri, itsipatantakariri rirori Jesoshi, ikentakoetakiri.

Ikentakotakiri Jesoshi koroshiki
(Mt. 27.33-38; Mr. 15.22-32; Jowa 19.18-24)

33 Rareetakaanteeyapaakaririni janta tonkaariki iiteetziri Iitonakintsi ikentakoeyapaakirini koroshiki, tyag, tyag. Omaanta apaani koshintzi ikentakoetakiri rirori paashiniki koroshi janta rakoperokira Jesoshi. Irira paashini ikentakoetakiri jakakiroka rampateki. 34 Roojatzi ikenkithatakaantakariri Jesoshi Iriri:

—Pawa, pikaminthayeri irikapaeni, eero powajankitawentziri rowamaakinaka. Tee riyowaetzi rirori oetarika rantziri.

Riraga joraaropaeni ikowaeyakini ragaeyeroni iithaarini Jesoshi. Ikantawakagaeyakani:

—Thame ookero mapyaaniki ayoteeyantyaarini ninkarika ayeroni iithaarini.

Ikantanaki paashini:

—Jee, thame.

35 Ipiyotawenteeyakarini janta osheki atziri, amineeyiririni, eejatzi riraga pinkatharipaeni. Ishirontawenteeyakarini Jesoshi, injii, injii; ikantzi:

—Rowawijaakotawitakari paashinipaeni, ajaatya aminawakiriita aririka iroñaaka imateeya rirori rowawijaakoteeya. Riroperotakirika

Jesokirishito, riraga Rotyaantanewo Tajorentsi, ari imateeya rowawijaakoteeya.
36 Eejatzi riraga joraaropaeni, ishirontawenteeyakarini.
Riyaatashitakiri, iperimi awishoowaantsi oowa kepishaari.
37 Ikantakiri:
—Eerokarika iwinkatharite joriiyo, ajaatya powawijaakoteeya iroñaaka: injii, injii.
38 Eeniro ikentakoteetakiro janta koroshiki jankinarentsi owaetakiniri jeñokiini ipatziitoki Jesoshi. Ojankinataka iñaaniki kireeshiyajatzi, eejatzi iñaaniki oroomajatzi, eejatzi iñaaniki joriiyo. Ojankinataka, okantzi: "Irika rirotaki jewawentziriri joriiyopaeni".

Ikenkithatakaakiri Jesoshi koshitantatsiri ikentakoetakirira
(Mt. 27.39-53; Mr. 15.33-38; Jowa 19.28-30)

39 Apaani koshintzi kentakoteencharira rampateki Jesoshi ishirontawentakari rirori ikantakiri:
—Eerokarika Rotyaantanewo Tajorentsi, powawijaakotya eejatzi powawijaakotzitena naari.
40 Omaanta ikijathatanakiri paashini koshintzi, ikantakiri:
—¡Pimaerite! ¿Tema pithaawantari Tajorentsi? Eejatzi eeroka rooteentsi pikame. 41 Eeniro antziri aaka, tee akameethatzi rootaki akamantyaari, omaantakya irika tekatsi rante ikamashitakya. Tee ikimitakotee aaka.
42 Roojatzi ikanantanakari:
—Jesoshi, aririka pareeteeya janta Tajorentsikinta pikenkithashiryaapaena naari, powawijaakotena.
43 Rakanakiri:
—Kyaaryo nokantemiri: iroñaaka kitejirika pitsipatapaakina janta okameethaperotzinta. 44-45 Ikaataki oorya tampatsika. Omapokashitanaka otsitenikaakiperotapaaki maawaeni kipatsi. Tee añaaneri oorya. Okaatzi ojamanitaki 3 oorapaeni. Roojatzi ooryaantanaa eejatzi. Tema eejatzi eenitatsi janta Tajorentsipankoki otzikayirori niyanki. Okantaka omapokashitanaka otzijagaanaki, waaag, thatzik; apitemankitanaka. 46 Roojatzi ikaemanaki Jesoshi, ikantanaki:
—Pawa, iroñaaka nokame. Eeroka pikempoyagaena.
Roojatzi ikamantanaka.

Rowashireteeyanakani maawaeni ñaakiriri Jesoshi ikamaki
(Mt. 27.54-56; Mr. 15.39-41)

47 Iñaantawakariri iyapitaanote joraaropaeni, ikantanaki:
—Tema ikameethataki Tajorentsi. Kyaaryo ikameethaperotzini irika shiramparini. Tekatsi rantani.
48 Eejatzi riraga amineeyiririni, ikenkithashireeyanakani maawaeni. Ipiyeeyanaani inampiki, osheki rowashireteeyanakani.
49 Omaantakya riraga yotakiriri Jesoshi, ikatziyeeyakani jantyaajeeni, ramineeyanakini. Okaateeyakirini iroka tsinanipaeni poñaachari Karireeyaki, tsipatapaakariri chapinki Jesoshi.

Romonkyaagaetakiri Jesoshi omooki
(Mt. 27.57-61; Mr. 15.42-47; Jowa 19.38-42)

50-51 Ari ijeeki janta kameethari shirampari, iitachari Josee, arimateeyajatzi. Ojeeki Arimateeya janta Joreeyaki. Ari

ikaatziri Josee riraga paashinipaeni ikaatzira ipinkathariteeyini joriiyopaeni, rowameethatawakaeyani, omaanta tee ikowawita rirori ikentakotakaanterimi Jesoshi. Ipinkathatziri riraga Tajorentsi, raamagaeyakarini ipokae ipinkathariwenteeyerini maawaeni atziri. 52 Ikanta riyaataki rirori Peraatoki, ikantapaakiri:

—Nokowaki pishinetenari Jesoshini, naaneeri.

Ikantawakiri:

—Kameethataki, ari paaneeri.

53 Roojatzi royiitakotantari, rapineetakotakiri tokoyaki, kameethamawotatsiri. Raanakiri janta ojeekinta mapi, rowaga owakira imokaetzi, romonkyaapaakiri inthomaenta. Tekiraata rowanteetawo kaminkari, rirotaki omapokapaakirori Jesoshi. 54 Tema rootaki weereneshi ikamantakari Jesoshi. Riwetsikaeyakironi atziri oetarikapaeni, tema rooteentsi saawaro imakoryaantapiintari. 55 Rowaga tsinanipaeni oyaatakowenteeyakirini Jesoshini, aminakoeyakirini ragaeyanakirini omooki, janta royaankakoeyakirini inthomaenta. 56 Roojatzi opiyanteeyanaani janta opankoki. Owetsikapaakiro kajankaari eejatzi paashini kajankaatatsiri. Areetantapaakari saawaro omakoryagaeyakini, omonkaatziro ikaminaantziri Tajorentsi.

24

Ipiriintanaa Jesoshi
(Mt. 28.1-10; Mr. 16.1-8; Jowa 20.1-10)

1 Otominkotapaaki, okanta tsinanipaeni iyaataki amaetyaaka janta rookaetakitzirinta Jesoshi. Aanakiro kajankaari owetsikakiri. Oyaatanakiro paashinipaeni tsinani. 2 Areetapaaka rowaetakirira chapinki omooki antawo mapi, ratsinakakotanteetakariri omooki. Areetantawitapaakawori oñaapaatziiro ashitaryaanaka mapi. 3 Okyaashitawitapaakari Jesoshini omooki, omaanta tee oñaapaeri Awinkatharite. 4 Tee iyoteeyanakini oetarika okenkithashiryaanakyaari. Roojatzi romapokantapaakawo apite shirampari, ikatziyimotapaakawo okaakini. Oshipakiryaamawotaki iithaari. 5 Osheki othaawantawakari, oeyomaetanaka roojatzi kipatsiki. Rojampitapaakiro:

—¿Iitaka paminantariri añaatsiri jaka? Jaka rookaetziri kaminkari. 6 Tee añagaeri Jesoshi jaka, tema tzinaanaa. Pikenkithashireero ikamantzitakimirini janta Karireeyaki. 7 Tema ikantzi: “Naaka poñaachari janta jenokinta, nokoñaatapaaki jaka kipatsikika. Iinja rayena kaari aapatziyana, ikentakotena koroshiki. Okaate 3 kitejiri ari nopiriintanee eejatzi”.

Monkaataka iroñaaka.

8 Roojatzi okenkithashiryaantanaawo ikamantzitakaworini rirori. 9 Opiyanaa okamantapaakiri riyotaanewopaeni eejatzi paashinipaeni aapatziyariri. 10 Owaero iroka tsinanipaeni: Mariiya rowaga makaraarajato, Jowaana, Mariiya riniro Jantyaako, eejatzi paashinipaeni tsinani. Tema okantawitakari rotyaantanewo Jesoshi iroka. 11 Omaanta tee raapatziyawo riraga riyotaanewopaeni Jesoshi iroka okamantawitapaakariri, iitakaashiteeyakani okantawaetashita. 12 Omaanta riraga Peetero ishiyanaka janta omooki rowaeyawitakarininta chapinki Jesoshi. Raminapaakiro inthomaenta,

iñaapaakiro tokoya iponatantawitakariri. Roojatzi ipiyanaa pankotsiki, osheki ikenkithashiryaakotanaka.

Janta awotsiki iñaawakiri riyotaanewo Jesoshi
(Mr. 16.12-13)

13 Ikanta riyaatanaki apite riyotaanewo Jesoshi janta nampitsiki owaero Emawooshi. Ipoñaaka Jerojareeki, okaatzi ojamanitzi 11 kiroometero rareetantyaari nampitsikinta. 14 Ikinanaki, ikenkithatakaawakaanaka. Ikenkithatakotziri awijimotakiriri Jesoshi, eejatzi maawaeni okaatzi rantakiri. 15 Ranashita ikenkithatakaawaka, roojatzi itsipatantapaakari riraga Jesoshi, kijokiro rowanakiri janta awotsiki. 16 Iñaawitawakari, omaanta tee ishinetziri Tajorentsi riyotawakiri. 17 Ikantapaakiri:

—Inkaaganki pikinantapaakari awotsiki, ¿iitaka piñaanatawakaantari? ¿Iitaka powashiretantakari?

18 Ikanta apaani iitachari Kerejowashi, rakanakiri:

—Riyoteeyakini maawaeni jerojareejatzi okaatzi awijeentsiri. ¿Apatziroma pikantakaakawo eeroka tee piyotzi oeta awijeentsiri?

19 Ikantanakiri:

—¿Iitakakya?

Ikantawakiri:

—¿Tema pikemakotziri Jesoshini, riraga Najareetejatzi? Ikenkithatakaapiinteeyanawoni ikoyiri Tajorentsi eejatzi osheki itajonkantapiintzi. Iñaaperotziri irira eejatzi iñaaperotziri maawaeni atziri ikameethatzi. 20 Raakiri riraga jewawentziriripaeni ñaanakowenantatsiripaeni eejatzi awinkatharitepaeni. Ikanteeyakini tee ikameethatzi, ikentakotakaantakiri kamaki. 21 Noetashitawitaka irira rirotaki owawijaakoeyenarinimi aakapaeni maawaeni joriiyopaeni, pinkathariwenteeyenarinimi. Omaanta iroñaaka okaataki 3 kitejiri ikamantakari. 22 Jataki tsinanipaeni inkaaganki amaetyaaka janta rowawiitakarinta Jesoshi. Opiyantapaakari, 23 okamantapaakina: “Tee noñagaeri Jesoshini, tekatsi. Omaantakya noñaapaakiri ronampiripaeni Tajorentsi, ikantawakina: ‘Piriintanaa, añaagae Jesoshi’ ”. Rootaki okantapaakinari. 24 Roojatzi ishiyantanaka apaanipaeni riyotaanewo Jesoshi janta, raminakitziro rowawiitakarinta iñaapaakiro okaatzi okantakinari, omaantakya Jesoshini, tee iñiiri.

25 Roojatzi ikantakiri:

—Tee añiiro piyotantari, pitheenkakiro ikantziri riraga kamanantayitzirorini iñaani Tajorentsi. Tee paapatziyawo. 26 Tema ikantzitakani rityaawo riraga Rotyaantanewo Tajorentsi ikemaatsityaawo osheki katsiri, roojatzikya ipinkathariperotanaki.

27 Roojatzi riyotaantakoperotanaka rirori apaniroeni Iwaperite Tajorentsi, ithotyaanakiro maawaeni kenkithatakotziriri rirori. Ritanakari rojankinarini Moeseeshi, rimpaetakiro riyotaakiri rojankinarini paashinipaeni kamanantayitzirorini iñaani Tajorentsi. 28 Rareeteeyantapaakarini nampitsiki, rooteentsi rawijanakimi riraga Jesoshi, 29 omaanta ikanteeyawakirini paashinipaeni:

—Eero piyaatziita, pijeekanakiita nopankoki. Tsiteniityaaki, rooteentsi otsitenite.

Roojatzi riyaatantapaenta ipankoki. 30 Roojatzi itsipateeyantapaakarini rowa. Raapaakiro paa riraga Jesoshi, ipaasonkitakiri

Tajorentsi, roojatzi ipantakari maawaeni. 31 Okantaka opokimotapaakiri ikenkithashiryaanaka, riyotataatziiri Jesoshi. Roojatzi ipeyimotantanaari eejatzi, tee iñaawaeri. 32 Ikantawakaanaka:

—Rootawetsikya rookantzimotakaakinawo kameetha najankaneki ikenkithawaetakaantapaakaeri janta awotsiki. Riyotaantakaerori okantakotziri Iwaperite Tajorentsi. Tema osheki akimoshirewentaperotakiro okaatzi ikantakaeri.

33 Roojatzi ipiyantanaa Jerojareeki. Iñaapaatziiri janta riraga 11 riyotaanewo Jesoshi, itsipatakari paashinipaeni aapatziyariri, ipiyoteeyakani. 34 Ikantawakiri maawaeni jeekatsiri janta:

—Kyaaryoroña piriintaperotanaa Awinkatharite añaagae. Iñaawakiri Shimo.

35 Roojatzi ikanantapaakari riraga apite:

—Eejatzi naari, noñaagaeri janta awotsikinta, kameethapero riyotaakina omaanta tee niyotzitawitari, omanimoshiryaakina janta nopankoki ikagaantakawori paa, ipantakinawori, aripaete niyotanakiri.

Iñeeyeerini riyotaanewo Jesoshi (Mt. 28.16-20; Mr. 16.14-18; Jowa 20.19-23)

36 Eeniro ipiyoteeyakani pankotsiki ikenkithatakaawakagaeyani, roojatzi romapokantapaakari Jesoshi, ikatziyimoeyapaakarini niyanki. Ikantapaeri:

—Pikimoshireeyanakini, maawaeni.

37 Rotsikanateeyanakarini, tee riyoteeyawakirini, iitashiteeyawitawakarini kamaari. Ithaawanteeyakarini. 38 Rojampitapaakiri:

—¿Iitaka pithaawanantanari? ¿Iitaka pitheenkaeyantanarini pajankaneki? 39 Pamineeyeroni nako eejatzi noetzi ikyaantanakinaga kiraawo. Naaka pokaatsiri. Ajaatya, pipampiteeyenani piyoteeyantenarini. Piñaakina, eenitatsi nowatha eejatzi notonki. Tee naaka kamaari. Riroma kamaari tekatsi iwatha eejatzi itonki.

40 Roojatzi roñaaganteeyakarini rako eejatzi iitzi. 41 Omaanta eeniro itheenkaneentayitzini, tee raapatziyaperotari rirotaki piriintaacha. Ikimoshireeyawitakani jeñokiini iwathakira omaanta jaga rajankaneki eeniro ikantashireeyini: “Kyaaryo, rirotakiroña ari aamaashitya kaaririka”. Rootaki ikanantanakariri:

—¿Eenitatsima oyaari?

42 Ari ipakiri shima tashirentsi. 43 Raawakiri, royimotakari. Ari ramineeyakirini, joreriri.

Ari riweyaakiro Jesoshi riyotagaeyakirini riyotaanewo (Ran. 1.4-8)

44 Roojatzi ikanteeyantakarini:

—Tema chapinki nokamantzitakimi: “Osheki nokemaatsityaawo, rowamagaetena. Otzimatye omonkaatya maawaeni rojankinatakotzitakinarini Moeseeshi, eejatzi riraga kamanantayitzirorini iñaani Tajorentsi, eejatzi riraga mampaawaetawenteeyaririni irira”. Iroñaaka monkaataka.

45 Roojatzi riyotaaperoeyantakaririni okantayitzirini Iwaperite Tajorentsi, 46 ikanteeyakirini:

—Tema okantzi Iwaperite Tajorentsi: “Aritaki ikamaki Rotyaantanewo Tajorentsi, okaate 3 kitejiri ari ipiriintanee eejatzi. 47 Ikenkithatakoteeteri maawaeni kipatsikipaeni,

ritanakyaawo jaka Jerojareeki: ikemakoeyakirini maawaeni atziri. Ikamanteeyerini irirapaeni: ‘Pikenkithashireeyanakyaani, pookaeyeroni kaari kameethatatsi panteeyirini. Pameentyaari Tajorentsi rowawijaakotantemiri’ ”. 48 Ari piñagaeyakironi iroñaaka monkaataka rojankinatakotziteetakinarini paerani. 49 Iroñaaka notyaantemiro ikashiyakaakimiri Pawa: opokashitemi Ishire, okithaatakayemi. Omaanta pijeekawakiita jaka nampitsikika roojatzi opokawakiita. Ari omatakagaeyemini panteeyantyaaworini oetarikapaeni ikowakagaeyemirini Pawa.

Roenokanaa Jesoshi jenokinta
(Mr. 16.19-20; Ran. 1.9-12)

50 Paashini kitejiri ragaeyantanakarini riraga Jesoshi riyotaanewopaeni janta Wetaaniyaki. Ari janta niyanki, rowankanakiro rako Jesoshi, ikenkithatakaakiri Iriri, ikantziri:

—Pawa, irika niyotaanewopaenika: pitajonkawenteeyerini, piweshiryaakagaeyaarini.

51 Ikantzirika iroka, eekiro roenokanaa jenokinta, peyanaa. 52 Osheki ipinkathateeyakirini, roojatzi ipiyanteeyanaani Jerojareeki, ikimoshireeyanakini osheki. 53 Riyaatapiintaki janta Tajorentsipankoki, ikantapiinteeyakini:

—Tema ikameethataki Tajorentsi.

Ari okaatzi.

Naaka jankinatzirori:

JOWA ROJANKINATAKOTAKIRI JESOKIRISHITO, TSIKA IKANTARI ROWAWIJAAKOTANTZI

1 Iroñaaka naaka Jowa nojankinatakoteri irira apintzitatsiri rirotaki
iyoperotakotakaaneeriri Tajorentsi. Naaka riyotaanewo Jesoshi.

Tekirani riwetsikironi kipatsi, eeniro ijeeki riraga iyoperotakotakaa-
neeriri Tajorentsi. Itsipatarini irira Pawa Tajorentsi. Eejatzi rirotaki
Tajorentsi. 2 Ikempiyakarini paeraniperoroña ashitariri. 3 Riraga
iyoperotakotakaaneeriri Tajorentsi rirotaki wetsikirori maawaeni,
oetarikapaeni añaayitzirini. Tekatsi paashini wetsikeroni oetarika.
Tekatsimi irira, eeromi riwetsikaeyeronimi okaatzi añaayitzirini,
ari tekatsi tzimashitachanimi. 4 Rirotaki owañagaeyakaerini eejatzi
roshiyakawo kitejitakotakagaeyeerini: tema riyoperotakaakae
tsika ikantari Tajorentsi. 5 Paerani tee ayoteeyawitarini rirori,
okimitzimotakae ajeekakitzi tsiteniriki; roojatzi ipokantapaakari riraga
iyoperotakotakaaneeriri Pawa Tajorentsi. Iroñaaka okimitzimotakae
akitejitakoeyakini. Tema kameetha riyoperotakotakaeri rirori
aakapaeni. Iroñaaka riraga theenkiriri rirori okimitzimotari eekiro
riyaatatyee ijeeki tsiteniriki; omaanta tee imatziro rantakagaero
apiitantyaawori ajeeki tsiteniriki.

6 Riraga Pawa Tajorentsi rotyaantakiri shirampari iitachari Jowa.
7 Ikowanteeri rirori maawaeni aaka aapatziyaperotyaari riraga iy-
operotakotakaaneeriri Tajorentsi. Rootaki rotyaanantariri riraga Jowa
ikantakotayitapaakirini irira. Ari ikinanaki riraga Jowa ikantako-
tayitapaakirini rirori. 8 Kaari irira rirotaki iyoperotakotakaaneeriri
Tajorentsi, inta riraga Tajorentsi rotyaantakaeri rirori ikantakotanta-
paakyaariri irira impaetatsini.

9 Ari impaetzi ipokantapaakari riraga iyoperotakotakaaneeriri
Tajorentsi jaka kipatsiki. Roojatzi riyoperotakaantanakaeriri Tajorentsi
aakapaeni jeekatsirika kipatsikika. 10 Ari ijeekimotapaakiri atziripaeni
kipatsikika. Tema riwetsikantakawori kipatsi paeraniperoroña
omaanta tee riyoteeyawakirini atziri rirotaki wetsikaeyakirorini.
11 Ipokawitapaaka rashiki iipatsiteki: ipokawitapaaka ijoriiy-
otzinkarite, omaanta tee ipinkathatawakiri. 12 Omaanta reentsitetari
Tajorentsi apaanipaeni atziri. Ninkarika aapatziyakariri riraga
iyoperotakotakaaneeriri Tajorentsi, riraga ameentariri, tema
reentsitetakari riraga Tajorentsi. 13 Eero reentsitetee akowashitari aaka,
eejatzi tee ro akoñaatashitee reentsitetee Tajorentsi inta ikowashitanaka
irira reentsitetakae.

14 Riraga iyoperotakotakaaneeriri Tajorentsi ipokapaaki jaka
kipatsiki ikoñaatapaaki atziri. Iitantakari Jesoshi. Riraga Pawa
Tajorentsi rotyaantakiri jaka. Ijeekimoeyapaakaeni aakapaeni
itsipatakae. Noñaayitawakirini irira rapintzite Itomi Pawa Tajorentsi
ishipakiryaaki. Ikimiperotakari Iriri; rirotaki kyaaryooperotatsiri,
eejatzi ineshironkaperotakae aaka.

15 Ikanta riraga Jowa riyotaakotakiri riraga Jesoshi ikantakotakiri
irira rirotaki iyoperotakotakaaneeriri Tajorentsi. Ikantayitakirini ri-
raga atziri:
—Irika Jesoshi nokamantakotakiri chapinki. “Ranaakotena riraga
impaetatsini. Tekirani nokoñaatzini naari, eenironi ijeeki rirori itsipatari
Ashitariri Tajorentsi”.
16 Irira Jesoshi ashi royiro inintaperotantzi rootaki ineshi-
ronkaperotanteeri aaka. Eekiro riyaatatzi ineshironkaperotakae.
17 Paeraniperoroña riraga Tajorentsi rojankinatakaeriri Moeseeshini.
Rojankinatziro oetarika ikowakiri anantyaawori aaka ajeekantyaari
kameetha. Eejatzi rojankinatakotziri riraga Jesokirishito
ineshironkaperotakae. Iroñaaka ipokaki irira tema rirotaki
kyaaryooperotatsiri, neshironkaperotantatsiri. 18 Tekatsi atziri ñeerini
Tajorentsi, omaanta riraga Jesoshi Itomi rapintzite iñiiri. Ikimitari
Iriri, rooma kijokiro royiri. Tema itsipatawakaaka. Apintzi irira
iyoperotakotakaaneeriri riraga Tajorentsi.

Riraga Jowa ikantakotakiri Jesoshi

19 Nityaawo nokantakoteri riraga Jowa okaatzi ikantakotakiri riraga
Jesoshi. Riraga jewatatsiripaeni joriiyopaeni jeekatsiri janta Jerojareeki
rotyaantakiri apaanipaeni ñaanakowenantatsiri Jowaki rojampikowen-
takaantakiri irira. Eejatzi rotyaantakiri apaanipaeni amitakotantatsiri
ñaanakowenantatsiri itsipatakari: tema rirotaki icharineeteni Rewiini.
Rojampitapaakiri, ikantapaakiri:
—¿Iitaka pikaawoshitakotantariri Tajorentsi atziri? ¿Ninkamika?
¿Eerokama Rotyaantanewo Tajorentsi naamagaeyawitakarini?
20 Ikantaperotawakirikya:
—Kaari naaka.
21 Rapiitakiri:
—¿Kyaaryo? ¿Eerokama Iriiyashini?
—Kaarina.
—¿Eerokama riraga kamanantzirori iñaani Tajorentsi naama-
gaeyakarini?
—Kaarina.
22 Rapiitakiri:
—¿Ninkamika? ¿Iitaka nokantapaeriri otyaantakinari? ¿Iitaka pantziri?
23 Ikantawakiri:
—Naaka ikenkithatakotzini paeraniperoroña Iseeyashi riraga ka-
manantzirorini iñaani Tajorentsi. Rooma rojankinatzini:

> “Iinja ipokae kaematsini, ikenkithatapiinte janta tekatsinta
> atziri ipanko, ikante: ‘Pikenkithashireeyakya, paapatziyari
> Awinkatharite, rowameethatantemiri. Rootaki ipokantyaari
> riyoteemiro pijeekatyaari kameetha. Ipokantyaaripa’ ”.

24 Irika pokaentsiri riraga ojampitantatsiri rirotaki warijeeyopaeni.*
25 Ikantapaakiri:
—¿Kyaaryo? ¿Kaarimima Rotyaantanewo Tajorentsi? ¿Kaarimima Iri-
iyashini? ¿Kaarimima riraga kamanantzirorini iñaani Tajorentsi naam-
agaeyakarini ipokae? ¿Iitaka pikaawoshitakotantawakariri Tajorentsi
riraga atziripaeni?
26 Ikantawakiri:

---

* **1:24** Warijeeyo rirotaki jewatatsiri piyotapiintantsiki joriiyopaeni.

—Tema naaka nokaawoshitakotantawakariri Tajorentsi apatziro iñaa. Eenitatsi iroñaaka paashini shirampari kaari piyotzi eerokapaeni itsipatakae: tema rirotaki riraga Rotyaantanewo Tajorentsi. 27 Rirotaki impaetanari, tema rirotaki jewaperotatsiri. Osheki noñaakoweenkaperotziri irira. Tee noñaakoweenkaperota naari.

28 Aritaki ikantapiinta riraga Jowa janta Wetaaniyakinta, intatsikeronta Joriraaniki. Janta ikaawoshitakotapiintarinta Tajorentsi atziripaeni iñaaki.

Rapiitakiri riraga Jowa ikenkithatakotakiri Jesoshi

29 Okitejitanaki raminanaki riraga Jowa iñaawakiri Jesoshi ipokapaaki. Ikantziri atziripaenika:

—¡Pamine sha! Irikatapaaki Jesoshi riraga Rotyaantanewo Tajorentsi. Iwaero eejatzi rowishate Tajorentsi. Ikamawentee paata aaka maawaeni atziri, iñaaperotanteeri Ashitariri akameethatzi. Raapithateero aakapaeni oetarika kaari kameethatatsi antziri. Oshiyantyaariri rowamagaetantyaariri owisha iñaaperotanteeri riraga Tajorentsi aaka maawaeni joriiyo akameethatzi. 30 Rirotaki irira nokenkithatakotakiri chapinki nokanantakariri: “Ranaakotakina impaetapaenani, rirotaki jewaperotatsiri. Osheki noñaakoweenkaperotakiri irira. Tee noñaakoweenkata naari. Tekirani nokoñaatzini naaka, eenironi ijeeki irira itsipatakari Pawa Tajorentsi”. 31 Paerani tee niyowitarini rirotaki Rotyaantanewo Tajorentsi, omaanta iroñaaka niyoperotziri. Eejatzi ikowaki riraga Tajorentsi riyoteri maawaeni ikaateeyinira nojoriiyotzinkarite. Rootaki nopokantakari naaka nokaawoshitakotawakiri maawaeni nojoriiyotzinkarite nookotantyaariri rirori.

32-33 Roojatzi ikanantanakari:

—Tee niyotawitarini naaka. Omaanta rotyaanantakinari riraga Tajorentsi, ikantakina: “Pikaawoshitapiintawakiri atziri iñaaki, piyoteeri maawaeni riroripaeni ikenkithashiryaakotena. Iinja piñaawakiro ayiitapaaki Noshire. Ninkarika ookantapaakyaari rirotaki riraga kithaatakotawakawori atziripaeni Noshire”. Ari impaetzi noñaawakiro oshawiinkapaaki Ishire Tajorentsi. Opoñaaka jenokinta, ookantapaakari Jesoshi. Oshiyaawitapaakari jamomo.

34 Kyaaryo noñaaperotakiro. Rootaki nokantakotantakariri: “Rirotaki Itomi Tajorentsi”.

Atziri ikamantakotziri Jesoshi rirotaki Rotyaantanewo Tajorentsi

35 Okitejitanaki rapiitakiro ikatziya riraga Jowa jaga itsipatana naaka riyotaanewo apite. 36 Raminakiri riraga Jesoshi ikatziyatziyawaetatya janta awotsiki. Ikantzi riraga Jowa:

—¡Sha! Pamineri irinta. Rirotaki Rowishate Tajorentsi; riraga Rotyaantanewo. Rotyaanantariri ikamawenteeyerini maawaeni atziri, rowawijaakotanteeri. Roshiyakari owisha rowamaapiintziri ñaanakowenantatsiri iñaaperotanteeri Tajorentsi aakapaeni joriiyo akameethatzi.

37 Nokemantawakariri riraga Jowa naaka riyotanewo apite, rootaki noyaatantanakariri riraga Jesoshi. 38 Ipithokashitakina irira iñaakina noyaatakirira. Ikantakina:

—¿Itaka pikoyiri?

Nokantawakiri:

—Tekatsi. Iyotaantatsiri, ¿tsika pijeekika?

39 Ikantawakina:

—Thame poyaatanakina noñaayemiro.

Roojatzi noyaatantanakariri rirori, noñaapaakiro pankotsi ashinentsi ijeekantari. Ari jenokitapaaki oorya. Noñaapaakiro pankotsi, nojeekimotapaakiri maawaeni kitejiri. 40 Iwaero paashini areetapaenchari Antereeshi rirotaki rirentzi Shimo iiteeteri paata Peetero.†

41-42 Tsitenini oorya riyaatanaki Antereeshi raminakiteri rirentzi. Iñaantapaakariri irira, ikantapaakiri:

—Noñaakiri Rotyaantanewo Tajorentsi. Thame poyaatanakina, piñaapaeri.

—Jee, thame.

Ari rareetapaakari Jesoshiki. Raminawakiri, ikantawakiri:

—Rooma eeroka Shimo, itomi Jonaashi. Iinja iiteetemi: Peetero.

43-44 Okitejitanaki riraga Jesoshi ikoyi ipiyanee ipankokinta janta paashiniki kipatsi. Oeta kipatsi Karireeya. Naakapaeni riyotaanewopaeni itsipatakina. Omaanta tekirani riyaateni janta, riraga Peetero raminakitziri jaga riyompari Jiripi. Romiñaakiteri. Jiripi, Peetero eejatzi Antereeshi ipoñaaka Wetheeraki: itsipatawakaaka janta. Wetheera rootaki nampitsi jeekatsiri janta Karireeyaki. Raminakitziri, ari iñaakiri rirori, ikantziri:

—Thame pamineri Rotyaantanewo Tajorentsi.

—Jee, thame.

Iñaantawakari Jesoshi riraga Jiripi ikantawakiri:

—Thame poyaatanakina.

Roojatzi royaatantanakari. Ari jateeyanakini maawaeni.

45 Ari yowapaakina maawaeni janta okaakini Kanaa, paashini nampitsi jeekatsiri Karireeyaki. Ari irira Jiripi riyaatakitzi ipankoki riyompari Nataneeri. Iñaapaakiri ikantapaakiri:

—Noñaakirikya riraganki, rojankinatakotzitakarini paeraniperoroña Moeseeshi. Eejatzi kamanantayitzirorini iñaani Tajorentsi rojankinatzitakoeyarini rirori. Rirotaki Jesoshi, itomini Josee najareetejatzi.

46 Ikantawakiri:

—Tee ikameethatzi maawaeni najareetejatzi. ¿Kyaaryooperoma ikameethatzi rirori?

Rakanakiri Jiripi:

—Thame paminakiteri, piyotantyaariri ikameethatzirika.

Ari riyaatanaki.

47 Ari rokaakinteeyapaakarini riraga Jesoshi iñaawakiri ipokapaaki, ikantziri tsipatayitakaririni:

—Pamineriroña riraga Nataneeri. Rirotaki joriiyopero kimiperotariri itakaantawori paerani Ishirayeerini: ikameethataki, tee riyotzi ramatawitantzi.

48 Rojampitapaakiri Nataneeri, ikantapaakiri:

—¿Tsika pikantakaka piyotantawakinari nokameethatzi?

Ikantawakiri:

—Noñaakimi janta pontsiritawo iyeera, tekira ikenkithatakaemi Jiripi.

49 Rakapaakiri riraga Nataneeri:

† **1:40** Okantzi: “Iinja iiteetemi Sheejashi okantakotzi Peetero”. Tema akantziri aari apaanteki Sheejashi eejatzi Peetero: mapitatsiri. Sheejashi rootaki ñagaantsi ipaanteki ewereeyojatzi. Peetero rootaki ñagaantsi ipaanteki kireeshiyajatzi.

—Tema eeroka Itomi Tajorentsi: pithotyaakiro maawaeni, piyotayitzirini. Eerokataki jewawentziriri joriiyopaeni.

50 Ikantawakiri:

—Pamine, inkaaganki nokantakimi: "Noñaakimi pontsiritawo iyeera". ¿Rootakima paapatziyantakinari? Ari piñeena iinja notajonkantaperotanaki osheki, impaetzikya paapatziyantaperotenari. 51 Kyaaryootaki iroka nokantemiri. Aritaki piñaakiro iinja jenokiperonta inthomaenta. Piñaakiri ronampiripaeni Tajorentsi rayiitashitena ipiyaneero eejatzi. Ikanantari nopokantari jaka kipatsiki niyoperotakotakaeriri riraga Tajorentsi maawaeni atziri. Tema naaka poñaachari jenokinta, nokoñaataki jaka kipatsikika.

2

Ritanakawo Jesoshi itajonkantawori iñaa

1-2 Okaatzi nomaaki apite. Okitejitanaki aritaki ikimoshireeyini maawaeni kanaajatzi. Ojeeki nampitsi owaero Kanaa kipatsi owaero Karireeya. Ikimoshirewenteeyakirini riroripaeni apaani shirampari owakira rayirowa iina. Tema romiñaakiri oshekini atziri rakiyoteri.* Eeniro ikaateeyinira kanaajatzi, eejatzi roori riniro Jesoshi, eejatzi notsipateeyakarini naaka, Jesoshi, eejatzi paashinipaeni riyotaanewo, maawaeni. 3 Ari rowaeyakani maawaeni atziri eejatzi imiritaki awishoowaantsi oowa, rootaki iwyaaritayitarini joriiyopaeni rirori. Rooteentsi ithaatzimatero, rootaki okanantariri rowaga riniro Jesoshi:

—Tekatsi paashini awishoowaantsi oowa: ¿tema aritaki pimatakiro pamitakoteri?

4 Ikantawakiro:

—Nana, ¿iitaka pikanantanari? Tekiraata omonkaata notajonkante.

5 Omaanta okantziri roori onampirentsipaeni jaga:

—Pikemijantaperoterira oetarika romperatemiri.

6 Eeniro jaga chomoo antawopero† okaatzi 6. Riwetsikaetziro mapi. Rootaki ojeekantari iñaa ikiwantapiintari joriiyopaeni ikiwawakowentari Tajorentsi. Omaanta iroñaaka thaataka. 7 Ikantziri rirori maawaeni onampirentsi:

—Piyeekitero iñaa chomookipaenira.

Ari riyeekiteeyakironi maawaeni. 8 Roojatzi ikanantanakari:

—Pikitero iroñaaka paakotanakiniri omperatzimiri, pimpaete paakotanakiniri maawaeni atziri.

Ari raakotanakiniri. 9 Ikemijantawakiro riraga omperatariri, tema opeyanaka awishoowaantsi oowa. Tee riyotzi omperatariri onampirentsi tsikarika opoñaaka iroka, omaanta riyotaki onampirentsi, iyeekitzirori chomookira iñaa. Roojatzi riraga omperatantachari ikaemantakariri aatsiri iina. 10 Ikantziri:

—Tema rootaki itapiintari kameethari awishoowaantsi oowa aperi atziri. Aririka ashinkitawitanakyaani apokashitapaero majankaari. Aritaki okantari ameteeyarini. Eerokaritya eeroka kempoyaakirori rowaga kameethari. Owakira iroñaaka pamakaantakiro.

Ari maawaeni ririro.

---

* **2:1-2** Naakapaeni joriiyopaeni nametapiintawo iroka. Aririka atziri raye iina, ari romiñeeri oshekini atziri rakiyoteri. Ikimoshireeyakini maawaeni. † **2:6** Apaani okaate yeekitatsini 80 riitero iñaa.

11 Ari janta Kanaa jeekatsiri Karireeyaki, ritakawo Jesoshi itajonkantaki. Roñaagakinawo ishintsinka. Noñaakiri naaka eejatzi paashini riyotaanewo, roojatzi ameenantanakariri maawaeni.

12 Roojatzi noerinkanteeyanakarini Kaperinawooki. Itsipatanakina Jesoshi naaka, riniro, rirentzipaeni, rirojatzi paashinipaeni riyotanewo. Ari nokaateeyanakirini maawaeni. Nomagaeyanakini janta apaanipaeni tsiteniriki.

Iroñaaka nokantakoteri riraga Jesoshi roemishitowaeyakirini Tajorentsipanko pimantatsiripaeni

13 Rootzimateentsi kitejiri nokimoshiryaantapiintari naakapaeni joriiyo owaero Kitejitatsiri rawijantariri ronampiri Tajorentsi. Nokenkithashiryaakotawo kitejiri paeraniperoroña rawijantakarini irira ipankokipaeni nochariniiteni janta Ejiipitoki.

Rootaki oshekini atziri itonkaantanakari Jerojareeki tonka, tonka, tonka, ipinkathatantariri riraga Tajorentsi. Ari itonkaanaki riraga Jesoshi janta. Nokaatanakiri paashinipaeni riyotanewo noyaatanakiri. 14 Nokyaakaapaakiri Tajorentsipankoki noñaapaakiri janta pimantatsiri waaka, owisha, jamomo, maawaeni. Eejatzi ijeekaki jaga kaampiyayitziririni atziri iyorikitepaeni. 15 Ari iñaakiro riraga Jesoshi shiwithapaeni riwetsikashitakiri pajamentotsi ipajatantyaariri waaka. Roojatzi romishitowanteeyakaririni owisha, waaka, maawaeni. Ipitamenkakotakiri imeejatekipaeni kaampiyayitziririni iyorikitepaeni, rojokitakiri iyorikite. 16 Ikanteeyirini pimantatsiri jamomo:

—Pagaeyanakirini irika. Eero pipimantawaetzi jaka nopinkathatapiintzirika Pawa.

17 Roojatzi nokenkithashiryaantanakawo rojankinatakotziteetakaririni irira Jesoshi paeraniperoroña Iwaperiteki Tajorentsi: “Naamaakotzitakari, Pawa, iroka Tajorentsipankoka; rootaki rowamaanteetenari iinja”. 18 Ikantanakiri jewatatsiripaeni joriiyopaeni:

—¿Iitaka panantawori iroka? ¿Iitaka poñaayenari niyotantemiri eerokarika rotyaantzi irira Tajorentsi?

19 Ikantawakiri:

—Pishekiroreero iroka Tajorentsipankoka ari okaate 3 kitejiri napiiteero notzinagaero. 20 Roojatzi ikijathatantanakari riraga jewatatsiripaeni joriiyo:

—Okaatzi oshekini ojarentsi riwetsikanteetakawori iroka Tajorentsipankoka. ¿Arima okaate 3 kitejiri piwetsikanteeyaawori eerori? Eerowa pimatziro.

21 Ñaakiro, rirojatzi oshiyakaawentachari. Riroma rirotaki oshiyakaawentachari iwatha Tajorentsipankoka, rooma kijokiro royiri Ashitariri. 22 Ikamantakari, okaataki 3 kitejiri ipiriinantanaari. Roojatzi, aritaki nokenkithashireeyanakironi iroka oshiyakaawentachari. Eejatzi niyotanakiro okenkithatakotakirini paerani Iwaperite Tajorentsi monkaataka iroñaaka maawaeni okenkithatakotakiri.

23 Areetapaaka Kitejitatsiri rawijantari ronampiri Tajorentsi nokimoshiryaantari maawaeni naaka joriiyojatzi. Ijeekapaaki riraga Jesoshi Jerojareeki, osheki itajonkantayitapaakini. Iñaayitakirini atziri, rootaki raapatziyeeyantakaririni. 24 Omaanta riyotzi rirori iitaka

ikenkithashiryaari maawaeni atziri, rootaki raamaantanakari: “Ragaetanakinakari”. 25 Riyotakiri riraga atziri iitaka ikenkithashireeyarini. Riyotashitaka, tekatsi kamanterini.

3

Ikenkithawaetakaakiri Jesoshi Nikoreemo

1 Eeniro shirampari jewatziriri joriiyopaeni iwaero Nikoreemo. Rirotaki warijeeyo. 2 Ikanta riraga Nikoreemo ipokashitakiri Jesoshi tsiteniriki, ikantapaakiri:

—Iyotaanari, niyotakimi pipoñaaka Tajorentsiki. Rootaki pipokantakari, piyoteeyapaenani. Eeromi itsipatzimimi Tajorentsi eeromi pitajonkantzimi. Rootaki nokowantari piyoteena naari.

3 Ikantawakiri riraga Jesoshi:

—Kyaaryooperotaki iroka nokantemiri: riraga kaari apiitaachani ikoñaatee, eero reentsitetari Tajorentsi, eejatzi eero imatziri iñiiri irira, itsipatantyaariri jenokinta.

4 Ikantapaakiri riraga Nikoreemo:

—Aririka antyashiparitaki, ¿tsika akantyaaka apiiteero akoñaatanteeyaari? ¿Arima amateero apiyaneero omotziki anironi apiitero akoñaatantapaeyaari?

5 Ikantawakiri:

—Kyaaryootaki iroka nokantemiri: maawaeni kaari apiitaachani ikoñaatee eero reentsitetari Tajorentsi. Omaanta aririka rityaawo okoñaateri riniro eejatzi impaetzi apawo otzimiri Ishire Tajorentsi, aritaki rashitakyaari riraga Tajorentsi eejatzi raminakowiritantakiri. 6 Tsinani aririka oeyoyeeri otomi, ikimitari ashitariri, ikame. Eejatzi okimiwitaka Ishire Tajorentsi, aririka otzimeri atziri ikimityaari Tajorentsi, eero ikami, inta ikantyaani ijeeki itsipatyaari Tajorentsi. 7 Aririka nokantemi: “Papiiteeya pikoñaatee”, eero pitzimaetyaashitanaka. 8 Tsikarika okoyi otampyaataki tampyaa, pikemawakiro opoematapaaki, mooo. Omaanta tee piyotzi tsikarika okinapaaki eejatzi tee piyotzi tsikarika iyaate. Eejatzi ikimiwitawo maawaeni otzimantari Ishire Tajorentsi.

9 Ikantapaakiri riraga Nikoreemo:

—¿Oetaka poshiyakaawentanari?

10 Ikantawakiri:

—¿Kaarimima eerori iyotaayitziririni maawaeni ajoriiyotzinkarite? ¿Iitaka kaari piyotantawakawo iroka nokantzimiri? 11 Kyaaryooperotaki iroka nokantemiri: nokantakotziri iitarika niyotziri eejatzi noñaayitzirini omaanta tee paapatziyawo nokantayitawitzimirini. 12 Iroñaaka nokenkithatakowitzimiro iñeetziri jaka kipatsikika, omaanta tee paapatziyawo. Aririka nokenkithatakotemiro oetarika ikoyiri riraga Tajorentsi, ¿arima paapatziyakina? 13 Tekatsi atziri jatatsini jenokinta eejatzi ipiyee jaka kipatsikika ikantemi oetarika ikoyiri Tajorentsi. Omaanta naaka nopoñaaka jenokinta nokoñaatapaaki kipatsikika. Aririka nokenkithatakotero jenokinta, niyotakiro oeta nokantziri. 14 Paeraniperoroña riyaatantakari achariniiteni paerani janta tekatsinta atziri ipanko, ratsikayitawakirini oshekini maanki. Ikamayitakini osheki. Ari ikantakiri riraga Tajorentsi Moeseeshini: “Piwetsikeri oshiyaarini maanki powatzikakoteri inchapankeki.

Raminayiterinirika atziripaeni ari retsiyatakotanee, eero ikami". Aritaki imatakiri Moeseeshini. Retsiyatakotantariri osheki atziri. Ikimiwitaka ikantana riraga Tajorentsi: "Rowamagaetemi eerori rowamayemi atziri, rowatzikakotemi inchapankeki. 15 Pikamawenteri atziri powawijaakoteri maawaeni aapatziyemini".

Rootaki ikantziriri Jesoshi riraga Nikoreemo. Ithonkapaakiro ikenkithatakaakiri.

16 Inintashireperotanteeriroña riraga Tajorentsi aakapaeni maawaeni atziri kipatsikika, rootaki rotyaanantakariri Itomi rapintzite jaka kipatsikika. Ninkarika aapatziyeeyaaririni rirori, eero riyaatzi paamariki kaari tsiwakanitatsini, inta ikanteetatyeeyaani ijeeki jenokinta itsipatapaeyaari Tajorentsi. 17 Tee ro rotyaanantariri Tajorentsi riraga Itomi jaka rowashironkae aakapaeni atziri, inta rotyaanantakaariri rowawijaakotee. 18 Eero ikantakowenteeyirini Pawa Tajorentsi maawaeni aapatziyariri Jesoshi. Omaanta ikantakowenanteeyakaririni rirori maawaeni kaari aapatziyaarini, rootaki rowashironkaantyaariri iinja. 19 Ro rowashironkaantyaariri theenkaeyiririni riraga Jesoshi. Omaanta Irira ipokaki rirori riyotaanteeri aaka tsikarika ikantari riraga Tajorentsi eejatzi riyotaanteeri ajeeki kameetha. Noshiyakaawentemiri: okimiwitaka ikitejitakotakiri atziri jaka kipatsiki tema iñaakiro maawaeni oetarika ranteeyirini. Omaanta riraga kaari aapatziyari rantapiinteeyironi kaari kameethatatsi, tee ikoyiro riyotero iroka riyotaawitakariri; inta okimiwita inintaperotziro tsiteniriki irirapaeni. Tee ikoyi ijeeki kitejiriki, ikantzi: "Iñeeterokari riraga Tajorentsi antziri aaka, rowashironkaanteerokari". 20 Maawaeni antzirori kaari kameethatatsi ikijakiri Jesoshi. Tee ikoyi ipokashiteri: riyotaki rooñaawontzitzirikari kaari kameethatatsi rantziri, rootaki kaari ipokashitantari raapatziyantyaariri. 21 Omaanta antzirori kyaaryooperotatsiri, rirotaki pokashitziriri riraga Jesoshi. Roñaagayitzirini kameethatatsiri rantziri. Riroma rirotaki Tajorentsi antakayiriri kameethatayitatsirini, rootaki kaari ipashiwenanta rirori ipokashitziri. Kimiwitaka ijeekaki kitejiriki imatziro iñiiri maawaeni atziri eejatzi Tajorentsi.

Jowa riraga kaawoshitakotantatsiri rapiitziro ikantakotziri Jesoshi

22 Iinja riyaatakaanakina riraga Jesoshi Joreeyaki. Nojeekapaaki janta, nokaawoshitakotantapaakari Tajorentsi atziri. 23 Eejatzi riraga Jowa ikaawoshitakotawakiri Tajorentsi atziri jaga Aenookira okaakintawo Jariimi; tema oshekitapaaki iñaa jaga. Riyaatashitanakiri oshekini atziri ikaawoshitakotawakiniri riraga Tajorentsi. 24-25 Tekiraata romonkyaagaetziri riraga Jowa. Riyotaanewopaeni rashi ipiyawaantetakari paashini joriiyo. Ro ipiyapiyawaantetawakagaeyani, ikantzi tsika akanteeyanakyaanika akiteshiretanteeyaarini. 26 Roojatzi riroripaeni ipokashitantapaakariri riraga Jowa ikantapaakiri:

—Iyotaanari, ikaawoshitakotawakiri Tajorentsi riraganki pitsipatariranki chapinki jantakironta Joriraaniki. Riraganki pikantakotakiri rirotaki Rotyaantanewo Tajorentsi. Rootaki riyaatashitantanakariri maawaeni atziri, tema iroñaaka rookanakae aaka. ¿Iitakakya?

27 Ikantawakiri:

—Tekatsi amatashiteeyani aaka apaniroeni, inta Tajorentsi jenokijatzi matakagaeroni maawaeni kameethatatsiri. 28 Pikemakina

eerokapaeni nokantakimi chapinki: “Kaarina naaka riraga Rotyaantanewo Tajorentsi. Omaanta rotyaantakina riraga Tajorentsi neewatanakiri rirori”. 29 Noshiyakaawentemiro. Irira owakira aatsiri iina, aaperotzirori. Ikimoshirewentakiro iina. Rootaki riraga isheninkathoripaeni ikimoshirewenantyaariri. Iroñaaka nokimiwitari riraga kimoshirewentziriri aatsiri iina. 30 Kyaaryo chapinki osheki atziri ipokashitapiintana ikemakotziri Rotyaantanewo Tajorentsi; omaanta iroñaaka rookanakina, riyaatashitakiri ipinkathaperotziri rirori. Naaka tee: eero iroñaaka ipinkathatanaana. 31 Riragakya poñaachari jenokinta reewaperowenteeyirini maawaeni. Naaka kipatsijatzi, nomonkaateeyarini maawaeni jeekatsiripaeni kipatsikika, tee apinkathariteeyini ikimitaaga rirori. Tema apatziro akenkithawaetakotashitawo iroka añaayitzirini jaka kipatsikika. 32 Omaanta riraga poñaachari jenokinta ikamantakotziro oetarikapaeni iñaayitzirini eejatzi ikemayitzirini janta. Omaanta tekatsi osheki aapatziyaperotawakyaawoni ikantakiri. 33 Omaanta maawaeni aapatziyawakawori okaatzi ikantziri riyotzi kyaaryooperotaki maawaeni ikantziriri Tajorentsi. 34 Rirotaki Tajorentsi otyaantziriri riraga Jesoshi, iroñaaka riyotaantapaakiro iyenkithari. Riraga Tajorentsi tee ithañaawo Ishire, inta ikithatzitakari Itomi Ishireki. 35 Riraga Pawa jenokijatzi inintaperotziri Itomi, eejatzi rotyaantakaeri reewaperowenteeyeeni aakapaeni maawaeni atziri. 36 Maawaeni aapatziyariri Itomi Tajorentsi ikanteetatyeeyaani rañe jenokinta. Omaanta eero riyaatzi jenokinta riraga kaari aapatziyari rirori, tema ikanteetatyeeyaani ikijantyaari Tajorentsi.

4

Rookaneero Jesoshi Joreeya

1-3 Riraga warijeeyopaeni ikemakotakiri Jesoshi. Ikanteeyirini atziri:

—Riraga Jesoshi ranaakotziri Jowa riyotaantzi. Osheki raapatziyakaakari atziripaeni, osheki ikaawoshitakotawakari Tajorentsi.

Omaanta tee ikaawoshitakotari Tajorentsi riraga Jesoshi inta naakapaeni riyotaanewo kaawoshiteenchari. Riyotaki Awinkatharite ikemakotakiri riraga warijeeyopaeni oetarika rantziri. Rootaki rookakaantanaanawori Joreeya ipiyakaantanaanari Karireeyaki.

Ikenkithatakaakiro Jesoshi jamaaryajato

4-5 Ikinakaanaana Jesoshi Jamaaryaki naakapaeni. Rareetakaapaentana okaakini nampitsi iitachari Shikaari. Rootaki iipatsiteni Jakoowoni paeraniperoroña: iroka ipakiriri itomini Joseeni. 6 Eenitatsi jaga iiyakotanewo iñaa Jakoowoni. Makotapaaki riraga Jesoshi, rooma nopoñaaka maawaeni inteena. Ijeekimotashitapaakawo okaakini roori imakoryaantapaaka. Tema tsiteniityaapaaki oorya. 7-8 Notsipatakari naaka paashinipaeni riyotaanewo niyaatapaentzi jaga nampitsiki namanantapaentzi nowanawo. Roojatzi opokantapaaka tsinani jamaaryajato okitaatzi iñaa. Ikantawakiro rirori:

—Pipakotena nomiri.

9 Okantziri:

—¿Kaarimima joriiyo? ¿Iitaka pikowakotantanari iñaa? Naaka jamaaryajato.

Tema tee raakameethateeyirini joriiyopaeni jamaaryajatzi. Rootaki okanantakariri: “¿Iitaka pikowakotantanari iñaa?”

10 Ikantawakiro riraga Jesoshi:

—Tee piyotzi oetarika ikowakaakimiri riraga Tajorentsi nomatemiri. Eejatzi tee piyotzi naari ninkarika. Nokantakimi: “Pipakotena nomiri”. Omaanta piyotakinarikami naari, pikantakinami eerori: “Eerokakya pipenaata nomiri”. Roojatzi nopashitantemirorimi iñaa owañaantatsiri.

11 Okantakiri:

—Tekatsi pikitaatantyaari. Inthomaeperonta ojeeki iñaa kiteyaaperotatsiri. ¿Ninka payenirika iroka iñaa owañaantatsiri? 12 ¿Panaakotakirika achariniiteni riraga Jakoowoni kiyashitzirori iroka iiyakotanewoni? Imiritzirini iñaaka imiriteeyironi maawaeni rirori itomipaeni eejatzi maawaeni ipira. Roojatzi iroñaaka nomiriteeyirini naaka. Okameethataki iñaa: ¿pikenkithashiryaaka pipena iñaa anaakotzirorini iroka okameethatzi?

13 Ikantawakiro:

—Ninkarika miriteeyirorini iroka iñaa ari rapiitero maawaeni ikemaero imiri. 14 Omaanta ninkarika miritakironi iñaa nopiriri naaka, eero rapiitziro imiritee. Rowaga iñaa noperiri okimita iyowaatapaakitzi ishireki, rootaki owañaakiriri. Ikantyaani ijeekimotapaakina.

15 Okemakiri. Tee iyotzi ikantakotziro roori Ishire Tajorentsi. Okenkithashireeya ikantakotziro iñaa. Okantakiri:

—Pipenawokya iroñaaka iroka iñaa pikantakinari, eerokya nomiritantanaa. Eero natsipetaatawo nopokaate jaka nokitaatanee iñaa.

16 Ikantanakiro rirori:

—Pityaawo piyaate pikaemakitenari piimi.

17 Okantawakiri:

—Tekatsi noemi.

Ikantanakiro:

—Kyaaryootaki pikantakinari: “Tekatsi noemi”. 18 Ikaataki piimi paawitakari apawakooni. Irira pitsipatashitari iroñaaka kaari piimi. Kyaaryo pikantakina.

19 Okantawakiri:

—Kyaaryo eerokakya kamanantayitzirorini iñaani Tajorentsi: apaani iroñaaka nojampitemi. 20 Jaka tonkaariki ipinkathapiinteeyirini riraga Tajorentsi maawaeni nochariniitenipaeni. Eerokapaeni joriiyopaeni pikantzi kameetha apinkathateri Jerojareeki. ¿Oetaka kameethatatsiri?

21 Ikantawakiro:

—Pikemijantero iroka nokantemiri iroñaaka. Paata eero pikenkithashiriiro tsikarika pipinkathateri riraga Tajorentsi. Atsipetashita akenkithashiryaashitawo tsikarika apinkathateri inta okameethaperotzi akenkithashireeri ninka apinkathateri. 22 Eerokapaeni jamaaryajatzi tee piyotziri irira pipinkathawitari. Naakapaeni joriiyo, niyotziri naaka ninka naapatziyeeyarini. Riraga owawijaakotantatsini rirotaki joriiyotatsini paata. 23 Monkaatapaaka pipinkathaperoteri riraga Pawa: pikoyirika, ari amitakoeyemini maawaeni Ishire Tajorentsi, iyoteemiro kyaaryooperotatsiri. Rootaki ikoyiri Tajorentsi. 24 Tekatsi iwatha riraga Pawa Tajorentsi. Riraga kowatsiri raapatziyaari irira, okameethatzi ikemijantaperotero Ishire okaatzi iyotayeeriri kyaaryootatsiri.

25 Okantanakiri:

—Niyotaki ipokae Rotyaantanewo Tajorentsi, riraga iiteetziri Kirishito. Rareetapaakaerika riyotakaapaakae oetarikapaeni.

26 Ikantawakiro:

—Naaka riraga Rotyaantanewo Tajorentsi.

27 Rootaki ikantakirori riraga Jesoshi rowaga tsinani. Roojatzi naaka, nokaatakiri paashinipaeni riyotaanewo nareetapaa. Noñaapaakiri. Omaanta tee nojampitapaeri: "¿Iitaka pikantzirori tsinani? ¿Iitaka pikenkithatakaantawori?" Naminashitapaakari.

28 Naminashitapaakari, ookanakiro oowitzite opiyanaka onampiki. Okantapaakiri onampiweri:

—Thame poyaatanakina maawaeni. 29 Noñaayemiri shirampari kantakinari maawaeni oetarika nantayitzirini. Riromachee Rotyaantanewo Tajorentsi.

Ikemijanantawori okaatzi okantakiri, 30 roojatzi royaatantanakawo maawaeni raminakiteri riraga Jesoshi.

31 Rootaki tekira opiya roori iiyakotanewoki, nokantawitanakari Jesoshi:

—Iyotaanari, poya.

32 Ikantawakina:

—Eenitatsi nowari nashi naari kaari piyotzi eeroka.

33 Roojatzi nokantawakaantanaka:

—¿Ramaetakinirima rowanawo?

34 Ikantanakina:

—Nantziniri otyaantakinari ikowakaakinari okimitzimotakina nowaka, oshintsitakaakina eejatzi iweshiryaakaakina. 35 Rooma pikantawakaawita eerokapaeni tekira omonkaata 4 kashiri ari agaeyantyaaworini opiyotapiintaga, pankirentsi. Piitashiwitaka aririka pareetakya janta Karireeyaki roojatzi piyoteeri atziri oetarika ikantziriri Tajorentsi. Omaanta nokantemi: pamineri oshekini atziri pokatsini jaka. ¿Piñaakiri? Kithaatawori kitamaari. Ikoyiri maawaeni riyoteri Tajorentsi. Piyotaantyaariri oetarika ikoyiri rirori raapatziyantyaariri. 36 Aririka piyotaakiri atziri roojatzikya raapatziyari riraga Tajorentsi, ari nokimoshiryaakayemi. Okimiwita aririka powiiteniri piwaatorote ipinatemi. Piyotaashitari eejatzi ikemijantana roojatzi eero ikami inta ikanteetapaatyeeyaani ijeeki jenokinta Tajorentsiki. Rootaki iinja maawaeni rityaawo yotaakotziriri Tajorentsi eejatzi maawaeni impaetatsiri riyotaakotanakiri rirori apiyowentyaari riraga Tajorentsi akimoshireeyantyaarini, maawaeni. 37 Kyaaryootaki iroka ikantapiinteetziri: "Irira pankitakirori eero rowiitziro inta paashini owiiteroni". 38 Notyaanteeyemini piyotagaeyeririni atziri oetarika ranteri reentsitetanteeyakaririni riraga Tajorentsi. Naari eejatzi paashinipaeni atziri niyotaakiri eechonkiini, iroñaaka thame pithonkaeri piyoteeri eeroka. 39 Aririka okantakotapaakiri riraga Jesoshi rowaga tsinani, raapatziyanakari oshekini onampiweri. Tema okantziri: "Noñaayemiri shirampari kantakinari maawaeni oetarika nantayitzirini". Rootaki royaatantawori jaga. Rareetanteeyakaririni maawaeni. 40 Ipokashitantakari ikantapaakiri:

—Pijeekimotanakinaata.

Ari ijeekakaanakina apite kitejiri janta, 41 nokenkithatakaanakiri iri-
rapaeni Jesoshi eejatzi naaka maawaeni riyotaanewo. Raapatziyaper-
otanakari osheki riraga shikaarijatzi. 42 Ikanteeyakironi riraga shikaar-
ijatzi rowaga tsinani:

—Naapatziyakawo eechonkiini pikantakinari omaanta iroñaakakya
nokemaperotakiri irira Jesoshi, rootaki niyoteeyantakarini kyaaryokya
oetarika pikantakinari. Rirotaki Owawijaakotantatsiri maawaeni
jeekatsiri kipatsiki riraga aapatziyariri. Rirotaki irinta Rotyaantanewo
Tajorentsi.

43 Ari apite imaaki Jesoshi janta. Okitejitanaki tee ikoyi ikijanakiri
riraga jewatatsiripaeni joriiyopaeni rootaki riyaatantanakari. Ipiya-
nee iipatsiteki Karireeyaki. Noyaatanakiri naakapaeni riyotaanewo.
44 Riyaatantari omaanta riyotzi tee raapatziyaperotari osheki atziri
janta. Rirotaki Jesoshi kantapiintatsiri: “Tee raapatziyari atziri ka-
manantzirorini iñaani Tajorentsi iipatsiteki inta itheenkapiintziri in-
ampijatzi”.

45 Omaanta aririka nareetapaeya maawaeni naakapaeni Karireeyaki,
raakameethatawakiri riraga Jesoshi maawaeni karireeyajatzi.
Riyaatakitzi oshekini irirapaeni chapinki janta Jerojareeki,
ikimoshireeyini maawaeni. Aritaki janta iñaayitakironi rantziri Jesoshi.
Rootaki iroñaaka raakameethatantakariri maawaeni.

Jesoshi retsiyatakotziri itomi jewatatsiri

46 Rapiitakiro riyaatanee riraga Jesoshi Kanaaki: rowaga
karireeyawero. Janta chapinki ipeyakiro iñaa awishoowaantsi oowa.

Eeniro ijeeki Kaperinawooki jewatatsiri, imantsiyataki itomi.
47 Ikemakotawakiri riraga Jesoshi poñaachari Joreeyaki, areetapaa
Karireeyaki. Ari riyaatashitanakiri, ikantapaakiri:

—Rooteentsi ikame notyomi. Thame petsiyatakotakitenari.

48 Ikantakiri riraga Jesoshi atziripaeni:

—Eerorika notajonkantayitzini, ¿arima paapatziyeeyakinani? Aritaki
pikanteeyarini eeroka, pitheenkaeyanani.

49 Rapiitziri ikantapaakiri:

—¡Nowinkatharite! ¡Intsipaete, pipoke nopankoki! ¡Ikamikari notyomi!

50 Ikantawakiri:

—Pipiyee iroñaaka. Eero ikami pitomi, aritaki retsiyatakotee.

Ikemijantaperotanakiri piyanaa. 51 Niyanki awotsi itonkiyotawakari
ronampiripaeni, ikantapaakiri:

—Etsiyatakotee pitomi.

52 Roojatzi rojampitantapaakari, ikantapaakiri:

—¿Tsika ikaatakika oorya retsiyatakotantakari?

Ikantakiri:

—Chapinki, itziroryaanaki oorya, aritaki awijanaki ijaawamerikitzi.

53 Ikenkithashiryaanakiro aritaki ikaataki oorya ikanantakariri
Jesoshi: “Eero ikami pitomi”. Rootaki rameenantanakariri Jesoshi.
Eejatzi ikimiiyakani riraga isheninka maawaeni, rameentakari
rirori. 54 Iroñaaka apite itajonkantaki riraga Jesoshi janta Karireeyaki
ipoñaanakanta Joreeyaki.

5

Retsiyatakotziri mantsiyatzinkari janta inkaareki

1 Iroñaaka monkaatapaaka paashini kitejiri nokimoshiryaantanaari
maawaeni joriiyopaeni. Tema ipiyotakiri oshekyaantzi atziri janta
Jerojareeki, ipinkathatantyaariri Tajorentsi. Eejatzi itonkaanaki riraga
Jesoshi janta tonka, tonka.
2 Eenitatsi oshiirikota riwetsikaetziro mapi inkinagaakitakiro
maawaeni pankotsi janta rowakinta Jerojareekinta. Eejatzi eenitatsi
ashitakontsipaeni. Apaani owaero ipaanteki ewereeyo, rashitako
owisha. Ari inthomaenta oshiirikota okaakini rashitako owisha
eenitatsi inkaare iitachari Wetheshita. Eejatzi eenitatsi janta
kaapa apawakooni. 3 Rootaki janta romaryaanteeyarini mantsiyari
osheki. Ipiyoteeyanira mantsiyaperotatsiripaeni: riraga kaari
kokichaatatsi, kijopookitatsiri, matharitonki, maawaeni. Royeeyironi
iñaa omaemañaatya. 4 Aririka omaemañaatya iñaa nokantapiintzi
naakapaeni joriiyo: “Ipokapaaki inkaareki ronampiri Tajorentsi,
imaemañaatakaakawo iñaa, chomok, chomok. Roojatzi ninkarika
ityaawoni itsitsiyaatantyaawo ari retsiyatakotee”.

Ari oshekini mantsiyatzinkari janta royeeyeroni omaemañaatya iñaa.
5 Eenitatsi jaga shirampari okaatzi 38 rowawijaakiri rojarentsite
imantsiyataki. 6 Ari ikatziyatziyawaetashita riraga Jesoshi janta
iñaapaakiri irira mantsiyatzinkari romaryaaka. Riyotakotapaakiri
aritaki okaataki rojarentsite osheki imaryaaka jaka. Ikantziri:

—¿Pikoyi petsiyatakotee?

7 Ikantawakiri:

—Jee. Omaanta tekatsi tsitsiyakayenani aririka omaemañaatya iñaa.
Naaka tee nomatziro notsitsiye apaniroeni: tema rootaki ranaakotanta-
nari paashini, itakawori itsitsiyaki rirori.

8 Ikantapaakiri:

—Pipiriintee, paaneero pishitashi, piyaate pipankoki.

9 Roojatzi etsiyatakotanaki. Ipiriintanaa raaneero ishitashi ipankoki.

Rootaki kitejitatsiri nomakoryaantapiintari naakapaeni maawaeni
joriiyo. 10 Rootaki ikanteeyantakaririni riraga jewatatsiripaeni joriiy-
opaeni okaatzi iñaakiri rirori:

—Rootaki iroñaaka kitejitatsiri amakoryaantapiintari. Tee oshineta
aaneero iroñaaka ashitashi. ¿Iitaka paantanakawori pashi?

11 Ikantawakiri:

—Riraga etsiyatakotakaanari rirotaki kantanari: “Paaneero pishi-
tashi, piyaatee pipankoki”.

12 Roojatzi ikanantanakari:

—¿Ninka kantakimirika iroka?

13 Tee riyotzi rirori ninkarika etsiyatakotziriri. Eenitatsi jaga osheki
atziri, ipeyimotanakari riraga Jesoshi. 14 Iinja irira Jesoshi raminami-
natakiri riraga etsiyatakotziriri, eejatzi iñaakiri janta Tajorentsipankoki.
Ikantziri:

—Ñaakiro. Eeroka etsiyatakoteemi. Eero pantapiintziro eejatzi kaari
kameethatatsi. Apiitaneemikari pimantsiyate, pikamaekari.

—Jee. Aritaki.

15 Roojatzi riyaatantanaka shirampari. Ikantapaakiri riraga jewatat-
siripaeni joriiyopaeni:

—Rirotaki etsiyatakotakaakinari Jesoshi.

16 Rootaki ikijantanakariri irirapaeni jewatatsiripaeni joriiyo riraga
Jesoshi. Ikowantakari rowamagaeterimi rirori tema retsiyatakotan-
takari kitejitatsiriki nomakoryaantapiintari maawaeni naaka joriiy-
opaeni. Ari ikantziri piyotawentariri:
—¿Iitaka pikanantari kitejitatsiriki amakoryaantapiintari?
17 Rootaki ikantawakiriri:
—Roojatzi ikantani Pawa rantziro kameethatatsiri. Eejatzi nokimitari
naaka. ¿Iitaka nopakaantyaaworikya nantziro kameethatatsiri kitejitat-
siri amakoryaantapiintari?
18 Eekiro riyaatatzi ikowaperotziroña rowamaeriroña riraga Jesoshi.
Tee apatziro iñaakiri ranantashitawo kitejitatsiriki nomakoryaantapiin-
tari; inta eejatzi ikemakiri riraga Jesoshi ikantzi: “Pawa nashi rirotaki
Tajorentsi”. Roojatzi ikanantanaka riroripaeni jewatatsiri joriiyopaeni:
—Iitajorentsitashitaka, tee ikameethatzi.
19 Ikantawakiri riraga Jesoshi:
—Kyaaryootaki iroka nokantemiri. Tee nantashitawo naaka
apaniroeni inta nomonkaatakiro oetarika noñaakotziriri rantziri
Pawa. 20 Irira inintaperotana naaka Itomi riyotaakinawo
maawaeni nantziri. Iinja imatakayena nanaakotero nantakiniririka
shiramparika, tema notajonkaperotantyaariri oetarikapaeni, rootaki
potsikanaperotantanakinari osheki. 21 Rooma ipiriinteeri Pawa
kaminkari rowañaakiri. Eejatzi nokimityaari naaka, nowañaanakiri
ninkarika nokowakaari. 22 Eero ikantakowentziri Pawa atziri
ikameethatzirika, eero: inta rootaki rotyaanantakinari naaka
nokantakowenantyaariri. 23 Ikowakiri Pawa maawaeni atziri
iñaakoweenkateri rirori. Eejatzi ikowakaakina iñaaperotena naari
maawaeni atziri nokameethaperotzi. Riraga kaari ñaaperotanaa naaka
nokameethatzika, tee iñaaperotziri Pawa rirori ikameethatzi. Tema
rirotaki Pawa otyaantakinari. 24 Kyaaryootaki iroka nokantemiri.
Maawaeni kemirori nokantziri, aririka raapatziyakyaari otyaantanari,
aritaki ikantyaani ijeekantakyaari janta jenokinta notsipatyaari
naaka. Eero ikantakowentziri Pawa. Ikamawitakya, omaanta ari
rapiiteeya rañaagae. 25 Kyaaryootaki iroka nokantemiri. Iroñaaka
riraga kaari aapatziyari ikemaeyawaeroni noñaani: tema naaka Itomi
Tajorentsi. Ikanteetatyeeyaani rañagaeyeni maawaeni aapatziyawori
noñaani. Aritakikya iroñaaka omonkaatakya raapatziyeeyantenarini.
26 Irira Pawa ashi royiro rañi eejatzi rowañaakiri atziri. Naaka
nomonkaatakari. Ikowakaakinari naaka ashi noyiro nañi eejatzi
nowañaakiri atziri. 27 Tema nopoñaaka jenokinta natziritapaaki jaka
kipatsikika. Ro rotyaanantanari nokantakowenteri maawaeni atziri
ikameethatzirika. 28 Eero potsikanatana. Iinja ikemaeyenani maawaeni
riraga kaminkari okaatzi nokantziri. 29 Aritaki ipiriintanakiri antzirori
kameethatatsiri, rañeeyanakini ijeeki jenokinta ijeekira Tajorentsi.
Eejatzi riraga eekiro riyaatatyee antzirori kaari kameethatatsi
ipiriintawitanakyaapa omaanta ikantakowenantyaariripa riraga
Tajorentsi maawaeni: rotyaanteri paamariki kaari tsiwakanitatsini.
30 Tekatsi nokantya nantashityaawo. Nokantakowenantyaaririka atziri
ikameethatakirika nomonkaatakiro ikantanari Pawa. Kyaaryoopero
nokantakowenantariri. Tee nantashitawo oetarika nokoyiri naari inta
nanteniri Pawa otyaantakinari ikowakaakinari irira.

31 Eejatzi ikantziri Jesoshi:
—Aririka naaka kantakotachanimi apaniroeni, pikantemi: “Tee kyaaryoopero ikantzi”. 32 Omaanta eenitatsi paashini kantakotanari, riraga Pawa. Niyotzi kyaaryootaki ikantakotanari irira. 33 Omaanta eerokapaeni, potyaantayitakirini riraga Jowa, pojampitakaantakiri. Eejatzi irira ari ikantakoperotakiro kyaaryooperotatsiri, ikantakimi: “Rirotaki Jesoshi Owawijaakotantatsiri, rirotaki Itomi Tajorentsi”. 34 Tekatsi okantya ikamantakotena atziri: “Ikameethatzi Jesoshi”, omaanta nokowaki eeroka pawijakote, rootaki nokanantzimirori iroka. 35 Riraga Jowa roshiyawitari ootamentotsi amorekaperotatsiri. Piñaawakiri okoñeetyaapaaki rashi: rooma osheki riyotakaakimi. Pikimoshirewentawitawakari eechonkiini. 36 Eenitatsi eejatzi paashini riyotakaakimiri, rowaga anaakotziriri Jowa, piyoperotantenari. Iroñaaka nothotyaaneeniri Pawa otyaantakinari maawaeni okaatzi ikantakinari. Oetarika nantayitzirini naari, iyotakaakimiri rotyaantakina Pawa. 37 Eejatzi ikamantakotakina naaka Pawa riraga otyaantakinari. Omaanta tee pikemijantaneentziri oetarika ikantziri, eejatzi tee piñaaneentziri tsika ikantari. 38 Eejatzi tee paapatziyana naaka Rotyaantanewo, rootaki kaari paapatziyantawo ikantziri rirori. 39 Piñaanapiintawitakawo Iwaperite Tajorentsi, rootaki pikenkithashiryaantari pawijakotantari, pikantatyeeyaani pañaanaki. Omaanta rootaki roori kantakotanari naaka. 40 Omaanta tee pikoyi pameentena naaka nowañaantemiri. 41 Omawitakya pikantashita piñaaperotana, tee pameentana. 42 Niyotzimi naaka, tee pinintaperotziri Tajorentsi pajankanekira. 43 Rotyaantana Pawa, rootaki nopokantakari. Omaanta tee piñaaperotana eerokapaeni. Aririka ipokashitemi paashini atziri kaari rotyaantanewo Pawa, iñaaperota apaniroeni, rirotakikya piñaaperotawakirikya. 44 Eejatzi eeroka ñaaperotawakaachari. Aritaki pikantari. Omaanta tee pikoyi iñaaperotemi rapintzite Tajorentsi pikameethatantyaari. ¿Tsika pikantyaaka paapatziyaperotantyaariri eeroka? Eero pimatziro. 45 Eero pikenkithashiryaashita naaka thawetakotemini Pawaki: “Eeniro, Pawa, irikapaeni rantziro kaari kameethatatsi”. Eenitatsi paashini thawetakotemini: rirotaki riraga Moeseeshini, ikanteri irira Pawa: “Tee raapatziyawo irokapaeni rowaga pojankinatakaakinari”. ¿Piitakaa ari rowawijaakoteemi? Eerowa. 46 Arimi paapatziyaperotyaarimi riraga Moeseeshini, ari paapatziyaperotakinami naari. Tema rojankinatakotzitakina rirori paerani. 47 Niyotakimi tee paapatziyawo rojankinarini Moeseeshi. ¿Arima paapatziyakyaawo nokantzimiri naari? Eerowa.
Rootaki ikantziriri Jesoshi riraga jewatatsiripaeni joriiyopaeni.

6

Roshekyaakiro paa eejatzi mereto rosheekyaakiri
1 Paashini kitejiri riraga Jesoshi imontyaakaanakinawo inkaare naakapaeni maawaeni riyotaanewo. Noetziro inkaare Karireeya naakapaeni joriiyo. Omaanta iitziro Teweeryashi riraga paashinijatzitatsiri atziri. 2 Imontyaakaanakinawo inkaare, royaatakiri oshekyaantzi atziri. Iñaakotantakariri maawaeni itajonkantzi. Itajonkawentakiri mantsiyatzinkari. 3 Itonkaakaanakina tonkaariki. Ijeekakaapaakina janta. 4 Rooteentsi omonkaatya Kitejitatsiri

rawijantari ronampiri Tajorentsi. Rootaki nokimoshiryaantanakyaari naakapaeni joriiyo. 5 Ijeekakaapaakina riraga Jesoshi, raminanaki. Iñaawakiri oshekini atziri pokashitakiriri. Ikantziri Jiripi:

—¿Tsika amananteeka rowayityaarini atziripaeni?

6 Ro ikantashitantariri, ikowaki iñaantyaari riraga Jiripi. Omaanta riyotaki oetarika ranteri. 7 Ari ikantawakiri:

—Taanitya. Aririka amanantawityaawo oshekini, aririka ikaate 200 tenaaryo, tekira omonkaata owanawontsi royaari atziripaeni. Itasheni. Aaka tekatsi osheki koriki. Eero amatziro amanantziro osheki owanawontsi.

8 Ari eenitatsi janta paashini riyotaanewo, riraga Antereeshi. Rirotaki rirentzi Peetero. Ikantziri rirori:

9 Iyotaanari, eenitatsi jaka apaani ewankari ipaani apawakooni. Eenitatsi eejatzi mereto apite. Omaanta notheenkakiri: eero riyomaatari, eenitatsi oshekini atziri.*

10 Eenitatsi jaga oshekini katawomashi, roojatzi ikanantawakari riraga Jesoshi:

—Aritaki poejeekaeyerini maawaeni atziri katawomashikira. Ikaataki 5.000 shirampari jeekaeyeentsirini. Eejatzi tsinanipaeni eejatzi eentsipaeni ijeekaeyini: maawaeni. 11 Roojatzi raantakawo rirori paa eejatzi raantakari mereto. Roojatzi raminanaki jenokinta ikantziri Ashitariri:

—Ariwee, Pawa, eenitatsi nowanawo.

Ari ikagaakiro paa eejatzi ikagaakiri mereto, ipakiri riyotaanewopaeni, eekiro rowawijeeniri maawaeni atziri ijeekira. Rowaeyani atziripaeni maawaeni ikoyiri. 12 Ikemaeyantapaakarini maawaeni ikantana riraga Jesoshi naakapaeni riyotaanewo:

—Pagaatero maawaeni tzimagaantapaentsiri, tee nokoyi eewanatyaawo.

13 Ikemaeyakawoni iroka paa apawakooni. Nagaatziro tzimagaantapaentsiri. Notetakiro kantzirikipaeni: niyeekitakiro okaatzi 12.

14 Iñeeyakirini itajonkakiro paa, roojatzi ikanteeyantanakarini:

—Riroperotaki irika kamanantzirorini iñaani Tajorentsi akemakotziri, aamagaeyarini paerani.

15 Riyotawakiri Jesoshi ipokashiiyerinimi owaeyeencharini raanakirimi iiterimi jewawenantatsini. Roojatzi ipeyapithatantanakari. Riyaatanaki riraga Jesoshi tonkaariki apaniroeni.

Riraga Jesoshi ranashaatawo inkaare

16-17 Itziroriimatanaki oorya noerinkaeyanakani naaka maawaeni riyotaanewo inkaareki, noyeri riraga Jesoshi janta. Tsitenitapaaki, omaanta tekira ipoki. Roojatzi notetantanaka pitotsiki nomontyaantyaawori intatsikeronta janta Kaperinawooki. 18 Opokapaaki antawo tampyaa mooo, mooo, omaemañaata inkaare, rootaki amantapaakawori antawo otamakaari. 19 Aritaki nokomakomatakiro niyanki. Inteena kipatsi, aamaashitya ari okaatzi 5 kiroometero aririkapa 6 nareetantakyaari. Eekiro nokomaeyawitakani. Roojatzi noñaantawakari riraga Jesoshi ranashaatawo inkaare; rokaakintapaakina. Tee itsitsiyi: kimiwitapaaka

* **6:9** Joriiyojatzi rowaka paa maawaeni kitejiri okimitaaganki aari owawo kaniri.

rootaki ranashitantapaakari kipatsi. Nothaawaperotanaki maawaeni.
20 Omaanta ikantapaakina irira:
—Naakataki, eero pithaawantana.
21 Roojatzi nokimoshiretantanaa naawakiri notetawakiri pitotsiki.
Intsipaete naatakoeyapaakani othapyaakiini janta niyaatenta.

Rirotaki Jesoshi oshiyawori owanawontsi añaakaakiriri aapatziyariri
22 Okitejitanaki riraga atziripaeni eeniro ijeekanaki intatsikeronta
inkaare raminaminawitanakari Jesoshi. Ikantawakaaka:
—¿Tsika ijeekika riraga Jesoshi? Chapinki rotetaa pitotsiki riyotaanewopaeni riyaatanaki. Tee rotetaka riraga Jesoshi. Kaari paashini pitotsi. ¿Tsikarika ijeekaki rirori?
23 Iroñaaka rareetawitapaaka oshekini teweeryashijatzi, ikinakotapaaki ipitoki. Raatakoeyapaakani okaakini nowawaeteeyakaninta paa chapinki. Ikowawitapaakari ikantzi:
—¿Tsikama Jesoshi? ¿Tsikama riyotaanewo?
24 Tee iñeeyapaerini; eejatzi naakapaeni, tee iñeeyapaanani. Roojatzi rotetantanaa atziri ipitokipaeni riyaatakotanaki Kaperinawooki, ikowanteeyapaakaririni riraga Jesoshi.
25 Aritaki iñeeyapaakirini. Ikantapaakiri:
—Iyotaanari, naminamineeyakimini. ¿Tsika pikantaka pareetantapaari jaka?
26 Ikantawakiri:
—¿Iitarikya pikowantanari? Kyaaryootaki iroka nokantemiri: tee ro pikowantana pipinkathatena, inta pikowantana nowakayemi kimitaka nantakiri chapinki. 27 Iroka oyaarika ari othonkanakya. Eero patsipewentashitawo, inta naaka patsipewentaperotya; naaka materoni nowañaaperotemi rootaki pañaaperotantapaakyaarini janta jenokinta pikantyaani. Nopoñaaka jenokinta, rotyaantakina Pawa jaka kipatsikika, natziritapaaki rootaki nowañeeyantakimirini.
28 Rojampitakiri:
—¿Tsikama nokantyaaka nanantyaawori ikowakaakinari Tajorentsi?
29 Ikantawakiri:
—Paapatziyeeyenani naaka Rotyaantanewo: rootaki ikowakaemiri Pawa.
30 Roojatzi rojampiteeyantanaarini, ikantaneeri:
—¿Oetaka poñaayenari naapatziyantemiri? Aririka noñaakimi pitajonkante, aritaki niyotaki kyaaryoopero pikantakinari.
31 Paeraniperoroña riraga achariniitenipaeni rowaeyakawoni manaa janta tekatsinta atziri ipanko. Okantzi Iwaperite Tajorentsi: “Ipaetakiri rowanawo rowaeyantaworini. Opoñaaka jenokinta”. Tema riro Moeseeshini paeyakiririni, rootaki riyoteeyantakyaarini achariniitenipaeni paerani okameethatzi royaateri maawaeni.
32 Ikantawakiri riraga Jesoshi:
—Kyaaryootaki nokantemiri. Tee riro Moeseeshini piriri rowaeyarini poñeenchari jenokinta, inta riraga Pawa pawitakariri. Iroñaaka ikowawita ipemi paashini powaeyaari kameethaperotatsiri, poñaachari jenokinta. 33 Rowaga paa poñaachari Tajorentsi jenokinta rootaki owañiiriri maawaeni atziri.
34 Rootaki ikantakiri Jesoshi. Rirotaki kantakotacha apaniroeni. Omaanta tee ikemaperotziri atziri. Ikantziri:

—Aritaki pikanta, Nowinkatharite, pikantyaani pipapiintenawo rowaga noyaari pikantakotakinari.

35 Ikantawakiri rirori:

—Naaka Rotyaantanewo Tajorentsi. Naaka oshiyawori paa owañaantatsiri. Naaka owañaakiriri atziri. Aririka poyaatanakina eero ayimi pitashe eejatzi paapatziyanarika eero pimiritanee. 36 Aritaki nokanteeyawitakimini. Piñeeyawitakinani notajonkantzi omaanta tekira paapatziyana. 37 Ikantanari riraga Pawa: “Pikempoyeeyinarini maawaeni ameentakinari”. Riyoteeyakirini ipokashiteeyanakinani raapatziyanteeyanakinarini. Riraga pokashitapaenani, eero noepiyawakiri. 38 Tee ro nayiitantapaari nanantyaawori nokowashitari naari, inta nantero ikowakaakinari otyaantakinari. Rootaki nayiitantapaakari. 39 Irintapaeni nokempoyaakiniri irira Pawa, eero nopeyakotzi apaani. Nopiriinteeyirini irirapaeni iwatha omonkaatantapaeya kitejiri othonkantapaeyaari kipatsi. Rootaki ikowakaanari riraga Pawa otyaantakinari. 40 Maawaeni atziri ñeenani aririka raapatziyena, ari ikanteetatyeeyaani ijeekimotakiri Tajorentsi jenokinta. Nopiriinteeyerini iinja, othonkantapaeyaari kipatsi. Rootaki ikowakaakinari Pawa otyaantakinari.

41 Roojatzi ikiñaanikowenantanakari riraga jewatatsiripaeni joriiyopaeni. Tema ikemakiri ikantaki: “Naaka oshiyawori owanawontsi, poñaachari jenokinta”, rootaki ikiñaanikowenantanakariri. 42 Ikanteeyini:

—Ayotziri rirori. Tema rirotaki Jesoshi, itomi Josee. Ayotziri iriri, rirotaki Joseeni. Eejatzi ayotziro riniro. ¿Iitaka ikanantari: “Nopoñaaka jenokinta”? Ikantashitaka.

43 Riyotzi riraga Jesoshi oetarika ikantawakaakari. Ikantziri:

—Eero pikiñaanikowentana. 44 Eeromi ikoyimi Pawa otyaantakinari, tekatsi pokashitenanimi raapatziyantenarimi. Omaanta riraga aapatziyanari rirotaki nopiriintaneeri iinja omonkaatapaakyaarika kitejiri nokantakowenantyaariri maawaeni atziri. 45 Rojankinatakotzitakari paeraniperoroña kamanantayitzirorini iñaani Tajorentsi: “Tajorentsi riyotagaeyakirini maawaeni”. Maawaeni aapatziyakawori ikantziri rirori, riyotawakirorika, aritaki rameentakina nowawijaakotantyaariri. 46 Nopoñaaka jenokinta, rootaki noñaantariri Pawa. Tekatsi paashini ñeerini. 47 Kyaaryootaki iroka nokantemiri, riraga aapatziyanari ikantyaani ijeeki iroñaaka eejatzi iinja jenokinta janta Tajorentsiki.

48 Iroka ikanteeyirini eejatzi:

—Naaka oshiyawori owanawontsi owañaakiriri atziri. Kyaaryo naaka owañeerini rirori. 49 Rañaawitanaka pichariniitenipaeni paeraniperoroña rowaeyawitakawoni manaa janta tekatsinta atziri ipanko. Omaanta ari ikamaki janta. 50 Omaanta naaka tee nokimitawo iroka. Tee nomatziri noshinetziri aapatziyakinari riyaate paamariki kaari tsiwakanitatsini. 51 Naaka oshiyawori owanawontsi owañaakiriri atziri, nopoñaaka jenokinta. Ninkarika oyaawoni iroka owanawontsi ikanteetatyeeyaani rañagaeyeeni jenokinta. Noperi maawaeni jeekatsiri kipatsikika rañeeyantyaarini: tema rootaki nowatha.

52 Roojatzi ikantawakaeyantanakarini riraga jewatatsiripaeni joriiyopaeni. Ikanteeyini:

—Tee nokemaperotziri. ¿Tsika ikantyaaka ipanteerori Jesoshi iwatha aari owantyaawori?

53 Ikantawakiri rirori:

—Kyaaryootaki iroka nokantemiri, rooma nopoñaaka jenokinta, natziritapaaki jaka. Eerorika powawo nowatha, eejatzi eerorika piriro niraa eero pañi. Jee, noshiyakaawentemi nowatha eejatzi niraa. Kyaaryo nokantzimi eejatzi, eerorika paapatziyawo nokamawenteri atziri iñaaperotantariri riraga Tajorentsi, eero pikantani pijeeki jenokinta. 54 Maawaeni oyaawoni nowatha, eejatzi ireroni niraa, ikanteetatyeeyaani rañee omaanta eerorika pikenkithashiryaakotana nokamawentakimi eejatzi eerorika pikowakaana nowawijaakotemi eero nopiriintzimi iinja omonkaatapaakyaarika kitejiri nokantakotantyaariri maawaeni atziri. 55 Nowatha rootaki owanawontsipero. Niraa rootaki imiritaperoetziri. 56 Ninkarika oyaawoni nowatha eejatzi miriteroni niraa roojatzi ikantya, kijokiro rowana. Eejatzi nokimitya naaka, kijokiro noyeri. 57 Añaatsiri rirotaki Pawa otyaantakinari: rirotaki owañaakinari naari. Eejatzi ikimiteeyaani rirori oyaawoni nowatha, nowañeeyerini maawaeni. 58 Rootaki iroka owanawontsi ayiitapaentsiri jenokinta. Tee okimitawo rowaga rowaeyarini achariniiteni paeraniperoroña. Irira ikamaki okaankiityeenta. Intakya nowañaakiri maawaeni aapatziyanari. Riraga oyaawoni owanawontsika nokantakimiri ikanteetatyeeyaani rañagaeyeni rirori jenokinta.

59 Aritaki riyotagaeyakiririni Jesoshi piyotapiintaantsiki rashi joriiyopaeni, janta Kaperinawooki. Tema osheki roshiyakaawentakaero iwatha eejatzi riraa.

Ikantakotakiro tsika ikantyaani ijeekantyaari atziri

60 Oshekini kemaeyawitawakaworini riyotagaeyawitakaririni, roojatzi ikanantanaka:

—Opomeentsitzimotakae antero iroka ikantakaerika aaka, eero amatziro aapatziyawo.

61 Riyotashitaka riraga Jesoshi ikijimawaetakiri riraga iyotagaeyawitakaririni. Ikantanakiri:

—¿Teerika okameethatzimotzimi iroka nokantakimirika? 62 Paerani nopoñaaka naari jenokinta, natziritapaaki jaka kipatsikika. Iinja piñeeyawakinani nopiyanee jenokinta. ¿Roojatzi iitaka pikenkithashireeyantarini?

Ikantziro iroka ikenkithashiryaakotziri ikame, ipiriintanee, eejatzi ipiye Iririki.

63 Ishire Tajorentsi rootaki owañagaeyeririni maawaeni jeekaeyatsirini jenokinta. Eero ijeekaeyini maawaeni atziri. Iroka nokamantakimiri oshiyawitawo Ishire Tajorentsi: aririka paapatziyaawo, ari owañaakimi jenokinta. 64 Niyotakoeyimini: eenitatsi pikaateeyinika kaari aapatziyana.

Paerani riyotzitari riraga Jesoshi ninka kaari aapatziyaarini. Eejatzi riyotzitakari aakaanterini iinja. 65 Eekiro riyaatatzi ikantanakiri:

—Niyotaki tee paapatziyeeyanani maawaeni, rootaki nokanantakimiri inkaaganki: “Eeromi ikowakaerimi Pawa, tekatsi materoni pokashitenanimi naaka”.

66 Rootaki rookantanakariri osheki riraga aapatziyaaririmi. Aripaete
tee royaateeyaneerini. 67 Roojatzi riraga Jesoshi ikanteeyanakinani 12
riyotaanewo:
—¿Arima pookaeyanakinani eeroka eejatzi?
68 Rakanakiri Peetero:
—Nowinkatharite, eerorika noyaatzimi eeroka, ¿ninkakya
noyaatanakirika? Ikantyaani rañeeyanakini jenokinta maawaeni
aapatziyeeyakaworini pikantakirika. 69 Naapatziyeeyimini,
niyoteeyanakimini; eeroka Rotyaantanewo Tajorentsi, pikameethaper-
otaki.
70 Ikantanakiri:
—Rooma eeroka niyoyagaeyakimini. Pikaatzi jaka 12, omaanta
apaani pikaatzika, rirotaki oyaatziriri iwinkatharite kamaari.
71 Ikenkithatakotakiri Joorashi karyootejatzi, itomi riraga Shimo.
Eeniro itsipatawitana maawaeni. Omaanta rirotaki aakaanterini riraga
Jesoshi iinja.

7

Iroka ikantayitziririni karireeyajatzi eejatzi jerojareejatzi

1 Roojatzi ikinakinatakaanakina riraga Jesoshi Karireeyaki.
Ikowawita riraga jewatatsiripaeni joriiyopaeni rowamaerimi,
rootaki kaari ikowantari rirori riyaate Joreeyaki. 2 Rooteentsi
napiitero nokimoshireeyantyaarini naaka joriiyopaeni. Rooteentsi
maawaeni atziri riyaate Jerojareeki riwetsikaeyeroni pankoshintsi
ijeekantyaari 7 kitejiri, ikenkithashireeyantyaaworini ikineeyanakini
icharinitenipaeni paerani janta tekatsinta atziri ipanko. 3 Rirentzipaeni
riraga Jesoshi ikantziri:
—Piyaate iroñaaka Joreeyaki. Poñaagapaeri piyotaanewopaeni janta
oetarika pantziri. Tema pitajonkawenteeri osheki atziri. 4 Pikowakirika
riyoteeyemini maawaeni atziripaeni pikinakinayitanakini
iñeeyantemirini. Eero pimaniro oetarika pantayiterini. Aririka
pitajonkantayiteni, poñaayaari maawaeni atziri.
5 Tee raapatziyari rirentzipaeni rirori, 6 rootaki ikanantakariri rirori:
—Tekiraata omonkaatya kitejiri niyaatakaantyaariri osheki
atziri janta Jerojareeki. Omaanta eerokapaeni piyaate oetarika
kitejiri pikoyiri. 7 Tekatsi ikantya maawaeni atziri ikijemi eeroka,
pikimiiyarini. Inta naaka roonakina osheki. Nokananteeyakaririni:
“Tee okameethatzi iroka pantayitzirini”, rootaki ikijantanakinari.
8 Pitonkagaeyanakiniita eeroka Jerojareeki. Tekiraata niyaatziita,
tekira omonkaatya kitejiri notonkaakaantyaariri osheki atziri.
9 Aritaki ikantawakiri. Ari ijeekanaki Karireeyaki. 10 Omaanta
rirentzipaeni rirotaki jateentsiri Joreeyaki, itonkaanaki tonka, tonka.
Ikimoshiretapaaki. Rimpaetanaki riraga Jesoshi itonkaakaanakina.
Omaanta tee roñaagantapaeroña: tee ikoyi iñaayitawakirini oshekini atziri.
11 Janta Jerojareeki ikanta riraga jewatatsiripaeni joriiyopaeni ram-
inaminawitakari riraga Jesoshi. Ikowantawitakari rayerimi. Ikan-
teeyini:
—¿Tsika riraganki Jesoshi?
12 Piyoteenchari janta ikamantawakaaka rirori. Apaanipaeni ikantzi:
—Rirotaki kameethari.
Apaanipaeni paashini ikantzi:

—Tee ikameethatzi, irira osheki ramatawitziri atziri.
13 Omaanta ithaawantakari atziripaeni riraga jewatatsiripaeni joriiyopaeni, rootaki imanakotantakawori ikantakotziriri rirori.

Riyotaantaki Jesoshi janta Tajorentsipankoki

14 Tee roñaagantapaaroña riraga Jesoshi, imaaki 3. Okitejitanaki itonkaanaki irira Tajorentsipankoki. Riyotaantapaaki.
15 Rotsikanatakari riraga jewatatsiripaeni joriiyopaeni rirori. Ikantawakaaka:
—Tee ayotaatziiri aaka. ¿Iitaka riyotantayitaworini oetarikapaeni?
16 Ikantawakiri:
—Tee naaka yotashitawori iroka niyotaakimirika, inta riyotakaanawo riraga otyaantakinari. 17 Pikowaperoterika panteniri ikowakaakimiri riraga Tajorentsi, aritaki piyotanakiro. Piyotanaki rotyaantanarika rirori. Piyotanaki noñaawaetashitarika.
18 Ikowantari ikimoshiryaashitakaakari atziri riraga ñaawaetashitachari, ikantakotziro okaatzira ikoyiri. Aririka itheeyashita, ikowanakiri riraga atziri ikantakoteri: “Kameetharini irika ñaawaetashitachari”. Omaanta eenitatsirika kantakaanantatsiri ikowanakiri otyaantziriri ikantakoteri: “Kameetharini otyaantakiriri”. Tema riyotaantaki kyaaryooperotatsiri, tee itheeyashita. 19 Rooma rootaki ikantzimiri Moeseeshini paeraniperoroña: “Iroka pantayiterini. Rootaki ikowanakiri Tajorentsi”. Omaanta tekatsi jaka mataperoteroni iroka ikantakimiri. ¿Iitarikya pajaryaantanari naaka powamaena?
20 Ikantawakiri maawaeni piyoteenchari:
—Ikyaantashitakimi kamaari. ¿Ninka ajareemini rowamaemi?
21 Aritaki ikemiri riraga Jesoshi omaanta tee ikantawakiri. Inta ikantziri riraga jewatatsiripaeni joriiyopaeni:
—Eerokapaeni pikoyi powamaena. Apaani notajonkantaki saawaroki, rootaki pikowantari powamaena. 22 Omaanta ikantakimiri riraga Moeseeshini Iwaperiteki Tajorentsi: “Pitotonateri pitomi aririka ikaatakotapaaki 8 kitejiri”. Omaantakya kaari Moeseeshini kantaperotatsini, intakya riraga ichariniiteni paerani. Rootaki iroñaaka pitotonatantariri pitomi pitothowapiinta eejatzi saawaroki rowaga kitejitatsiri amakoryaantari. 23 Pitotonatantapiintawo kitejitatsiri amakoryaantapiintari, pimonkaatantawori rojankinatziri Moeseeshini Iwaperiteki Tajorentsi. Rootaki kitejitatsiri amakoryaantapiintari netsiyatakotantariri riraga shirampari. Omaanta eekiro piyaatatzi pikijashitatyaana. ¿Iitarikya? 24 Aririka paminapooteri pisheninka, eero pikantashita: “Kameetharini irinta. Riraga paashini pikante tee ikameethatzi”. Pityaari piyoperoteri, roojatzikya piyotanaki oetarika pikenkithatakoteriri. Eejatzi okimitya pikenkithashiryaaperotero nokantzimiri piyoperotantenari.

Ipoñaaka Rotyaantanewo Tajorentsi jenoki

25 Roojatzi ikanantawakaaka jerojareejatzi apaanipaeni:
—¿Kaarima irika ikowaetziri rowamagaeteri? 26 Pamineri iroñaaka, riyotaantayitzini jaka tee imaniro. Tekatsi kanterini: “Pimaerite”. ¿Raamaatyaarima maawaeni jewatatsiri riyoperotaki irika Rotyaantanewo Tajorentsi? 27 Omaanta ayotakotakiri aaka tsikarika ipoñaaka irika Jesoshi. Irira karireeyajatzi. Ipokaperotapaerika riraga Rotyaantanewo

Tajorentsi, tekatsi yotakoterini tsikarika ipoña rirori. ¿Paamaakama irinta rirotaki Rotyaantanewo Tajorentsi?

28 Eekiro riyaatatzi riyotaantzi riraga Jesoshi Tajorentsipankoki, ikantzi:

—¿Pikenkithashireeya piyotenami? ¿Piyotzima tsikarika nopoñaakari? Tee piyoperotzi. Tee nopokashita, eenitatsi otyaantakinari: riroperotatsiri. Kaari piyotziri eeroka, 29 inta naaka niyotziri naari. Riraga otyaantakinari rirotaki nopoñiimotanakari jenokinta.

30 Roojatzi ikowantaperotawitakari rayerimi. Omaanta tekatsi ayerini. Tekiraata omonkaatya raanteetyaariri.

Rooteentsi riyaatee Jesoshi

31 Osheki piyotantyaariri raapatziyakari. Ikantayitzini:

—¿Aririka ipokapaaki riraga Rotyaantanewo Tajorentsi, ranaakotapaeri riraganki itajonkantapae? Eerowee.

32 Riraga warijeeyopaeni ikemaeyawakirini atziri ikenkithatakotakiri riraga Jesoshi. Ari maawaeni ikijanakiri. Rootaki irirapaeni eejatzi jewatatsiripaeni ñaanakowenantatsiri rotyaanantakariri waariryaapaeni raantyaaririmi. 33 Rootaki ikanantanakariri riraga Jesoshi atziri:

—Iroñaaka notsipatanakimi. Rooteentsi nopiyanee otyaantakinarikinta. 34 Pikowakowawitakitenarika omaanta eero piñaana. Tsikarika nojeeki eero pimatziro piyaate eerori.

35-36 Ikantawakaaka riraga jewatatsiripaeni joriiyopaeni:

—¿Iitaka ikanantari? ¿Tsikama riyaateka irika shirampari eero añiiri? ¿Tsikama riyaateka kaari amatantyaawo aate aaka? Arima riyaate riraga atziri jeekayitatsirini paashinikipaeni kipatsiki. ¿Arima riyotaapaeri atziri janta?

Ikashiyakari rotyaanteniri roori Ishire Tajorentsi

37 Rowaga riweyaantanakawo kitejiri niweshiryaawenteeyantyaaririni Tajorentsi rootaki kameethaperotatsiri kitejiri. Ishitowantapaakari oorya maawaeni naaka nopiyotantakari janta Tajorentsipankoki, nopinkathatantariri riraga Tajorentsi, eejatzi nokimoshireperotaki. Tema ikatziyashita riraga Jesoshi janta. Romapokashitanakawo itacheronkawaantetanaki, ikantanaki:

—¡Maawaeni ninkarika miritatsiri ishireki ipokashitenaata imiritapaeta! 38 Ari otzimantakyaari rajankaneki aapatziyanari iñaa owañaantatsiri oshitowantapaakyaari. Rootaki okantakotziri Iwaperite Tajorentsi iroka iñaa nokantakimirika imiritapaeta.

39 Ro roshiyakaawentakiri iñaatatsiri rowaga Ishire Tajorentsi, rootaki iinja kithatakayaarini maawaeni aapatziyariri Jesoshi. Omaanta tekiraata ijenokanaa riraga Jesoshi rootaki tekira opokashitantari roori Ishire Tajorentsi aapatziyariri.

40 Eenitatsi oshekini piyoteeyeencharini jaga ikemawakiri ikantakiriri rirori, roojatzi ikanantanaka apaanipaeni:

—Riroperotaki irika kamanantzirorini iñaani Tajorentsi aamaantakariri maawaeni.

41 Paashini kantayitatsirini:

—Rirotaki Rotyaantanewo Tajorentsi.

Paashini kantatsiri:

—¿Arima ipoñeeyani riraga Rotyaantanewo Tajorentsi Karireeyaki? Teewee. 42 Rooma okantzi Iwaperite Tajorentsi: “Rotyaantanewo

Tajorentsi rirotaki icharineeteni Iraviirini. Ipoñaakya Weriki, janta ijeekawitani irira paerani".

43 Roojatzi ipiyapiyawaantetakotantakariri maawaeni riraga Jesoshi.
44 Eenitatsi apaanipaeni kowawiteenchari ragaerimi, omaanta tee imatziro.
45 Ipiyeeyanakani maawaeni waariryaapaeni. Rareeteeyapaakarini riraga jewatatsiripaeni ñaanakowenantatsiri eejatzi warijeeyopaeni. Ikantawakiri:

—¿Iitakajaga kaari pamantanari jaka? Nokantawitzimi inkaaganki: "Pamakinari".

46 Rakapaakiri:

—Kameetha iñaawaetzi irinta shiramparinta. Kameetha riyotaantzi, tekatsi paashini kimityaarini. Tee ikantziro oetarika kaari kameethatatsi.

47 Ikantawakiri:

—Ramatawitashitakimi eerokapaeni eejatzi. 48 ¿Naapatziyakari naakapaeni jewatatsiri? Kaari naapatziyari. ¿Raapatziyakaririka warijeeyopaeni? Kaari. 49 Omaanta irintapaeni atzirinta tee riyojeempiyaawo Iwaperite Tajorentsi. Tee okameethatzi iñaaperotziri riraganki. Rowashironkaeri Tajorentsi maawaeni irinta iinja.

50 Eenitatsi jaga Nikoreemo, pokashitakiriri riraga Jesoshi chapinki tsiteniriki. Itsipatawakaeya iwarijeeyotzinkarite, ikantanakiri:

51 "¿Pikantakotashitari: 'Tee ikameethatzi Jesoshi'?" Eeromi okantakae rojankinarini Moeseeshi okameethatzi ityaawo akemijanteri ikantakiri, eejatzi okameethatzi ityaawo ayotero kameetha oetarika rantakiri.

52 Ikantawakiri:

—Tema eeroka eejatzi pikimiwitari karireeyajatzi riraga kaari iyotziriri. Paminaminayiteroni Iwaperite Tajorentsi piyotantyaari tee ipoña Karireeyaki riraga Rotyaantanewo Tajorentsi.

53 Roojatzi riyaatanee maawaeni ipankokipaeni.

8

Tsinani shirontariri shirampari kaari oemi

1 Omaanta irira Jesoshi riyaatakaanakina tonkaariki, iitachari Oriiwomashi. Ari nomaaki janta. 2 Okitejitzimataki ipiyakaapaakina Tajorentsipankoki. Oshekyaantzi atziri riyaatashitanakiri. Ijeekapaaki riraga Jesoshi, riyotaantapaariri. 3 Ramaeyapaakinirini apaani tsinani iñeetakiro oshirontakari shirampari kaari oemi. Riraga amirori rirotaki iyotaantziroripaeni Iwaperite Tajorentsi, eejatzi warijeeyopaeni. Rojatekakiro niyanki. 4 Ikantapaakiri:

—Iyotaantatsiri, iñeetakiro tsinanika oshirontakari shirampari kaari oemi. 5 Paerani rojankinatzini Moeseeshi okameethatzi rompojanteetyaawo mapi tsinani oshirontakari kaari oemi. ¿Tsika pikantzika eerori?

6 Iñaantawitari, ikowaeyawitani ikompitakayaarimi, rootaki ikananteeyawitaririni. Omaanta apatziro roeyotanaka Jesoshi, rojankinatantanakawo rakoempeki kipatsiki. 7 Rapiitawitanakari riroripaeni:

—¿Iitaka pikantziri?

Ikatziyanaka irira. Ikantawakiri:

—Eenitatsirika pikaatzika iroñaaka kaari antziro kaari kameethatatsi, rityaawo rompojero mapiki, ari roojatzi pompojero maawaeni.

8 Rapiitziro roeyotanaka, eejatzi rojankinatanee kipatsiki. 9 Omaanta
ikemantawori iroka, maawaeni thawetakotzirori riyaatanee. Ri-
tanaawo riraga aatayiteencharini, rimpaetanaki riraga maawaeni
ewankaripaeni riyaatanee. Roojatzi ijeekanaki riraga Jesoshi, eejatzi
roori tsinani, roojatzi okatziya jaga. Eejatzi nojeekanaki naakapaeni
riyotanewo eejatzi paashini atziri. 10 Ikatziyanaa riraga Jesoshi. Tekatsi
iñaaki thawetakotzirori, inta eenitatsi tsinani. Ikantziro:

—¿Tsika iroñaaka riraganki thawetakotakimiriranki? ¿Tekatsima
thawetakotemironi pantziri?

11 Okantanakiri roori:

—Tee noñaawaeri, nowinkatharite, jateeyaneeni.

Roojatzi ikanantawakawo:

—Eejatzi naari, eero nokantakowentzimiro pantakiri. Piyaatanee
iroñaaka, eero papiitziro panteero kaari kameethatatsi.

Tajorentsi rirotaki kantakotziriri Jesoshi

12 Impaetzi rapiitantawori iñaanataneeri Jesoshi atziri ikantanakiri:

—Naaka oshiyaworiranki ootamentotsiranki koñeetyaakayeroni
maawaeni kipatsipaeni. Tema niyoperotakotziri riraga Pawa Tajorentsi
eejatzi niyoperotakotzimiro tsika ikanta. Eejatzi nokantakotzimiro
oetaka kyaaryooperotatsiri. Ninkarika aapatziyakinari eero
rantapiintziro kaari kameethatatsi, tema kimitakotaka ijeekaki
kitejiriki ikimitaaga riraga Tajorentsi.

13 Roojatzi ikanantanakari warijeeyopaeni:

—Tema pikantakotashita eeroka apaniroeni. Nokemimi omaanta tee
nomatziro naapatziyemi, eerorika tekatsi apite ikantana. Tema tee
niyotzi kyaaryooperorika okaatzi pikantziri.

14 Ikantawakiri:

—Jee, naaka kantakotacha. Omaanta kyaaryooperotaki nokan-
takiri. Ro okameethatantakari niyotzi naaka tsikarika nopoñaakari.
Eejatzi niyotzi tsika niyaatee. Omaanta eeroka tee piyotzi tsikarika
nopoñaanakari. Eejatzi tee piyotzi tsikarika niyaatee. 15 Pikimitakari
oshekini paashini atziri. Tee piyotana omaanta pikantakowentashitak-
ina maawaeni. Pikenkithashiryaashita: “Irika shirampari ikimita
maawaeni paashini shirampari”. Omaanta naaka tee nokantakowentz-
imi iroñaaka. 16 Omaanta nokantakowentemimi pikameethatzirika
iroñaaka, kyaaryootaki nokantakowentemimi. Niyotakimi; eejatzi ki-
jokiro royena Pawa riraga otyaantakinari, riyotakimi eejatzi. Nokaataki
apite niyoperoeyemini. 17 Rooma okantzi Iwaperite Tajorentsi rowaga
piñaanatapiintziri: “Apiterika ikaate kantakoterini atziri ari ayoper-
otanaki kyaaryooperotaki ikanteri”. 18 Ari nokantakota naaka, eejatzi
ikantakotana Pawa riraga otyaantakinari; apite nokanta.

19 Ikantanakiri riraga warijeeyo:

—¿Tsika iroñaaka piri?

Ikantawakiri riraga Jesoshi:

—Tee piyotana. Tee piyotziri Pawa eejatzi. Aririka piyotakinami
eeroka, piyotakirimi riraga Pawa eejatzi.

20 Rootaki ikantakiriri maawaeni Jesoshi janta Tajorentsipankoki.
Ijeekanaki okaakini janta ipapiintzirinta Tajorentsi koriki. Ikowaw-
itaka riraga warijeeyopaeni ragaeterimi riraga Jesoshi omaanta tekira

omonkaata ikamantyaari maawaeni ikowakaakiriri Ashitariri, rootaki kaari imatanteetari ragaeteri.

21 Eekiro riyaatatzi riraga Jesoshi ikantanaki:

—Rootzimateentsi niyaatee. Pikowakowawitanakinami maawaeni piñaanakinami omaanta eero piñaana. Eero pimatziro piyaate niyaateenta naari. Tema roojatzi pikantyaani pantapiintero kaari kameethatatsi roojatzi pikamantakya, rootaki piyaatantyaari paamariki kaari tsiwakanitatsini.

22 Ikantawakaaka riraga jewatatsiripaeni joriiyopaeni:

—Pikenkithashireeya ishinetatya. Pikemakiriroña ikanantari: “Rooteentsi niyaatee, eero pimatziro piyaate niyaateenta naari”.

23 Ikantanakiri riraga Jesoshi:

—Eeroka jeekatsiri kipatsikika omaanta naaka nopoñaaka jenokinta. Jaka kipatsikika rootaki pijeekantari eerokapaeni. Tee nojeekaperotzi naaka kipatsikika. 24 Rootaki nokanantakimiri inkaaganki: “Tema roojatzi pikantyaani pantapiintero kaari kameethatatsi roojatzi pikamantakya”. Eerorika paapatziyawo nokantakimiri, aritaki piyaataki paamariki kaari tsiwakanitatsini.

25 Rojampitakiri, ikantakiri:

—¿Ninkamika?

Ikantawakiri:

—Tema nokantaperowitakimi. 26 Eenitatsi osheki nokantemirimi; eenitatsi eejatzi pantayitzirini nokantakowentemirimi. Omaanta riroperotaki otyaantakinari, eenitatsi ikantakinari irira: rootaki iroka nokamanteriri atziripaeni.

27 Tee riyotziri riraga jewatatsiripaeni joriiyopaeni rirotaki ikenkithatakotakiri Ashitariri, riraga Pawa Tajorentsi. 28 Roojatzi ikantziri riraga Jesoshi:

—Aririka powatzikakotakina paata koroshiki, aritaki piyotanakina eerokapaeni. Piyotena nopoñaanaka jenokinta, natziritapaaki jaka kipatsikika. Eejatzi ari piyotanakina tekatsi nantawitya naari. Nokantziro iroka riyotaakinari Pawa otyaantakinari, 29 kijokiro rowanakina rirori. Tema nantziniri naari oetarika ikowakaakinari irira, rootaki kaari rookantana.

30 Eeniro ikanteeyakiririni iroka, ari osheki atziri raapatziyimawitakari.

31 Roojatzi Jesoshi ikanantanakari riroripaeni:

—Aririka paapatziyaperotanakyaawo nokantzimiri, tema eeroka niyotaanewopaeni. 32 Aritaki piyotakoperotanakina naaka riraga kyaaryooperotatsiri. Rootaki nookakaakowenantakimiri. Eero omperateeteemi paashini.

33 Ikantawakiri riroripaeni:

—Naaka icharineetenipaeni Awaraamani. Tekatsi omperatenani paerani roojatzi iroñaaka. ¿Iitakajaga pikanantanari: “Pookakaakowenantakinari”?

34 Rakakiri rirori:

—Kyaaryooperotaki iroka nokantemiri. Eenitatsi omperatariri maawaeni antzirori kaari kameethatatsi. Rowaga kaari kameethatatsi rantapiintziri, oshiyawitari omperatariri. 35 Riraga omperarentsi eero ikantani ijeekaperote ipankoki omperatariri. Omaantakya riraga itomi ashitawori ipanko ikantani ijeekaperote irira. 36 Naaka Itomi Tajorentsi.

Aririka nookakaakowentakimi, eero rapiiteemi romperateemi.
37 Niyoperotakimi maawaeni, eerokatawitaka icharineetenipaeni
Awaraamani. Omaanta tee paapatziyawo nokantzimiri. Rootaki
pajaryaantanari powamaena. 38 Naaka nokamantzimiro okaatzi
ikantakinari Pawa nashi eejatzi roñaagakinawo janta notsipatarinta.
Omaanta eeroka ikantzimi pirintakari pashi rootaki pantapiintziri
eerokapaeni okaatzi ikowakaakimiri.

39 Ikantawakiri:

—Naakapaeni joriiyopero, naaka icharineetenipaeni Awaraamani.

Ikantziri riraga Jesoshi:

—Kaari. Eerokami maawaenimi icharineeteniperopaenimi Awaraa-
mani aritaki pikimitanakyaarimi. Raapatziyanani paerani rirori,
picharineetenitakyaarinimi, pikimityaarimi eeroripaeni, paapatziyak-
inami. 40 Naaka kantawitawori kyaaryootatsiri nokemiri Tajorentsi.
Omaanta pajareeyanani powamaena. Tee pikimitani riraga Awaraa-
mani, tee. Ikimoshiryaantakari rirori raapatziyakawo oetaka ikantziri
riraga Tajorentsi. 41 Omaanta pantapiintziro eeroka rantziri piriperо-
tari.

Roojatzi ikanantanakari ririrapaeni:

—¿Paashinika ashitanari? Apaani nirintari naakapaeni. Rirotaki
Tajorentsi.

42 Ikantakiri riraga Jesoshi maawaeni:

—Rirorikami pirintyaarimi Tajorentsi aritaki pinintaperotakinami
naaka. Tee nopokashita; aritaki nopoñaakari riroriki, rirotaki
otyaantakinari. 43 ¿Iitaka kaari piyotantawakawori nokantzimiri?
Tema tee pikoyi paapatziyawo okaatzi nokantzimiri, rootaki kaari
pimatantawo paapatziyawo. 44 Rirotaki Jatanaashi pirintakari
eerokapaeni. Rootaki pikowantakari pantapiintziniri ikowakayimiri.
Owamaantatsirini paerani: irira rirotaki oñaagantzirori rowamaantzi.
Tee ikenkithashireeyawo kyaaryootayitatsirini, rootaki kaari
ikameethatanta. Theeyachari irira, rootaki itheeyantayitaarini atziri.
45 Omaanta naaka nokamantawitakimiro kyaaryooperotatsiri, omaanta
tee paapatziyana; tema poyaatatziiri riraga Jatanaashi. 46 ¿Eenitatsi
jaka ñaakinari naari nantziro kaari kameethatatsi? Teewee. Rooma
okameethatakirika nokantakimiri, ¿iitaka kaari paapatziyantana?
47 Maawaeni itomintari Tajorentsi, rirotaki aapatziyawori ikantziri.
Tee itomintzimi eerokapaeni. Rootaki kaari paapatziyantawo ikantziri
rirori.

48 Roojatzi ikantawakiri riraga jewatatsiripaeni joriiyopaeni:

—Kyaaryootaki nokantakimiri. Eerokataki jamaaryajatzi, eejatzi
ithawirentsitakaashitakimi kamaari.

49 Ikantawakiri rirori:

—Tee nothawirentsitzi: nopinkathatziri Pawa. Omaanta eeroka tee
pipinkathatana; pitheenkakina eeroka. 50 Tee nokowashita iñaaperotena
atziri; inta Pawa kowaentsiri iñaaperotena maawaeni atziri. Eejatzi
rirotaki kantakowenterini maawaeni theenkanari ikameethatzirika.
51 Kyaaryootaki iroka nokantemiri: raapatziyaperotawakyaaworika
nokantziriri, eero ikamaperotzi.

52 Roojatzi ikanantanakari riraga jewatatsiripaeni joriiyopaeni:

—Iroñaakaroña niyoperotakimi pithawirentsitaki. Kamaki Awaraamani. Eejatzi kamanantayitzirorini iñaani Tajorentsi, kamaki riroripaeni. Omaanta pikantzi eerori: “Eero ikami aapatziyaworini nokantziri”. 53 Kamaki achariniiteni paerani Awaraamani. Kamaki riroripaeni kamanantayitzirorini iñaani Tajorentsi. ¿Piitashiwitama panaakotziri riraga Awaraamani? ¿Piitashiwitama panaakotziri maawaeni paejatziiteni peewaperotaki eeroka?

54 Ikantawakiri Jesoshi:

—Aririka nokantashityaami neewawenantzi, rooma natsipetyaawomi. Pawa, riraga pikantziri eerori: “Notajorentsite”, rirotaki jewatakaakinari. 55 Tee piyotziri eeroka rirori, omaanta niyotziri naaka. Aririka nokantakimi: “Tee niyotziri”, aritaki nokimitemimi eerori, notheeyakyaami naaka. Rooma niyotziri riraga Pawa. Nomonkaateniri okaatzi ikantanari. 56 Achariniiteni paerani riraga Awaraamani, riyotakotakina rootaki ikimoshiryaantakari. Riyotzi iinja nopoke jaka kipatsiki, natziritapaaki. Iñaakina roojatzi ikimoshireperotantanaka eejatzi.

57 Ikantziri riraga jewatatsiripaeni joriiyopaeni:

—Tekiraata pantyashiparitzimaneenteeta. ¿Piñiirima Awaraamani? Teewee.

58 Ikantawakiri rirori:

—Kyaaryootaki iroka nokantemiri. Tekirani ikoñaatzini riraga Awaraamani, eenirona nojeeki naari. Jee, noñaanakiri.

59 Roojatzi ramantawitanakawori mapi riraga jewatatsiripaeni, rompojerimi riraga Jesoshi. Omaanta romanapithatanakari irira Tajorentsipankoki, raminaminawitapaakari janta. Tee iñiiri. Tema shitowanaki rirori.

9

Retsiyatakotakiri Jesoshi kamampowaakitatsiri

1 Iinja ikinakaanakina janta riraga Jesoshi. Noñaapaakiri shirampari kamampowaakitatsiri. Aritaki ikantapaaka owakira ikoñaatapaaki. 2 Nokaatziri riyotaanepaeni nojampiteeyirini, nokanteeyirini:

—Iyotaanari, ¿iitaka ikoñaatantakari kamampowaakitatsiri? ¿Rooma rantayitzironi kaari kameethatatsi ashitariri ikamampowaakitantakari itomi? ¿Aririka irika antakirori kaari kameethatatsi ikamampowaakitantakari?

3 Ikantawakiri:

—Tekatsi rantzi, ikamampowaakitashitaka. Eejatzi ashitariri, tekatsi rantzi. Ro ikamampowaakitantakari irika itajonkakowenantakyaariri riraga Tajorentsi. Ikowakaakiri maawaeni atziri riyotanaki kyaaryo itajorentsitaki. 4 Iroñaakaroña okameethatzi antero oetarika ikowakiri Tajorentsi. Rotyaanantanari nokimitantari irira, notajonkakowenantakyaariri irika. Kaari nojamanitzi. Aririka ojamanitaki aaka aririka itziroryaanaki oorya eero amatziro antero oetarika. 5 Eenirona nojeekika jaka kipatsikika, naaka iyotakotakaakiriri Tajorentsi maawaeni atziri.

6 Ikanantakariri iroka, reewatantanakawori kipatsi, ijampowathatakiro, roojatzi itziryaakitantakari rokikira kamampowaakitatsiri. 7 Ikantakiri Jesoshi irira:

—Piyaate janta Shiroeki, pikiwaakitakitya.

Rootaki Shiroe* inkaare. Roojatzi riyaatantanaka, ikiwaakitapaaka. Ipiya, aminanee. 8 Eenitatsi jaga inampiweri, eejatzi riraga ñaapiintziriri inethaantapiintzi koriki. Ikanteeyanakini:

—¿Kaarima irika riraganki jeekapiintatsiri nethaantapiintatsiri koriki?

9 Apaanipaeni kantayitatsirini:

—Rirotaki.

Paashini kantayitatsini:

—Kaari irira. Roshiyashitari.

Ikantawakiri rirori:

—Naakataki.

10 Rojampitakiri:

—¿Tsika ikanteetakimika pikokichaatantaari?

11 Ikantawakiri rirori:

—Riraga shiramparinta iitachari Jesoshi reewatakiro kipatsi, ijampowathatakiro, itziryaakitantakinawo nokikira. Ikantakina: "Piyaate Shiroeki, pikiwaakitakitya". Niyaatanaki, nokiwapaaka, roojatzi nokokichaatantanaa.

12 Roojatzi ikanantanakari:

—¿Tsikaroña irira?

Ikantawakiri:

Tsikarika, taanitya.

13-14 Rootaki kitejiri nomakoryaantapiintari naakapaeni joriiyo itziryaakitantariri riraga Jesoshi kamampowaakitawitachari ikokichaatakaantaariri. Roojatzi raanteetanakanariri warijeeyopaeni.

15 Rojampitawakiri ikantawakiri:

—¿Oetaka raashitakimiri pikokichaatantaari?

Ikantziri:

—Itziryaakitantakinawo jampowatha nokiki, roojatzi niyaatantanakari nokiwaakitakita. Iroñaaka kokichaataana.

16 Roojatzi ikanantanaka warijeeyo apaanipaeni:

—Riraga shirampari rantawaetantawo kitejiri amakoryaantapiintari. Teetsikya ipoñaaka Tajorentsiki.

Paashini kantayitatsini:

—Rirorikami antzirori kaari kameethatatsi, eero imatziromi itajonkantayitenimi. Tema ipiyapiyawaantetawakaanteeyakarini, anik, anik, anik.

17 Rapiitanakiri ikantanakiri:

—¿Iitaka piitzirika eerori riraga kokichaatakaakimiri?

Ikantawakiri:

—Noetziri naaka rirotaki kamanantzirori iñaani Tajorentsi.

18 Riraga jewatatsiripaeni joriiyopaeni tee raapatziyari: iitakaashitawitaka tee ikamampowaakitzi. Ikaemakaantakiri ashitariri eejatzi riniro 19 rojampitawakiri, ikantawakiri:

—¿Rirotaki irika pitomi pikantziriranki: "Ikoñaatapaaki kamampowaakitatsiri"? ¿Iitaka iroñaaka ikokichaatantaari?

20 Rakapaakiri:

—Jee, rirotaki notyomi. Noñaaperotziri ashi royiro ikoñaatakotapaakiro ikamampowaakitapaaki. 21 Omaanta tee noñiiri tsikarika ikantaari ikokichaatantaari, tee niyotzi naaka. Eejatzi tee niyotzi ninkarika kokichaatakaakiriri. Tee reentsitanee iroñaaka. Pojampiteri irira.

Rootaki ikantziri ashitariri riraga warijeeyopaeni. Ari jatanee.

* **9:7** Akantziro aari apaanteki Shiroe: Rotyaantziri.

22 Riraga ashitariri ithaawanteeyakarini riraga jewatatsiripaeni joriiyopaeni, tema riyotaki aritaki ipiyowenteeyakarini riraga Jesoshi. Ikanteeyitakani: “Eenitatsirika kantatsini: ‘Rirotaki Jesoshi Rotyaantanewo Tajorentsi’, eero ishinetziri irira atsipatyaari akemijanteeyini”. Rootaki ithaawanteeyanakarini ashitariri, 23 rootaki ikanantanakariri: “Tee reentsitanee iroñaaka notyomi. Pojampiteri irira”.

24 Roojatzi rapiitakiri rirori ikaemakaantakiri riraga kamampowaakiwitachari. Ikantawakiri:

—Piñaaperoteri Tajorentsi. Irinta shirampari niyoteeyirini rirori antzirori kaari kameethatatsi.

25 Ikantapaakiri riraga kamampowaakiwitachari:

—Rirorikama antzirori kaari kameethatatsi, tee niyotzi naaka. Apatziro niyotakikya, nokamampowaakitawitani paerani, iroñaaka kokichaataana. 26 Rapiitakiri ikantawakiri:

—¿Tsika ikantapaakimika ikokichaatakaanteemiri?

27 Rakapaakiri:

—Rootaki nokantawitakimiri inkaaganki omaanta tee paapatziyawakawo. ¿Iitaka pikowantari papiitero pikemiro? ¿Pikowaeyanakinirika eeroka paapatziyari rirori?

28 Roojatzi ikijathatantanakariri ikantanakiri:

—Eerokatajaantaki eerori riyotaanewo. Omaanta naakapaeni riyotaanewopaeni Moeseeshini. 29 Niyoteeyini ikenkithatakaakirini Tajorentsi riraga Moeseeshi paeraniperoroña. Rooma riroriranki shirampari tee niyoteeyirini tsikarika ipoñaakari irira.

30 Ikantawakiri:

—¡Kyaaritaamakya! Rootaki notsikanatantakimiri. Tee piyotziri eerori tsikarika ipoñaakari, omaanta rirotaki kokichaatakaakinari. 31 Ayotakoeyirini Tajorentsi, tee ikemijantziri antayitzirorini kaari kameethatatsi. Omaanta riraga pinkathaperoteriri Tajorentsi, antzirori ikowakaakiriri, rootaki ikemapiintantariri riraga Tajorentsi. 32 Tee akemakotapiintziri kokichaatakayerini koñaatapaentsiri kamampowaakitatsiri. Omaanta naaka nokoñaatapaaki nokamampowaakitapaaki, tema retsiyatakotaana rirori. 33 Eeromi ipoñaami Tajorentsiki tekatsimi matenanimi etsiyatakoteenani.

34 Ikantziri riroripaeni:

—Paerani pikoñaatantapaakari tee pikameethatapaaki. ¿Arima pikowaki iroñaaka piyoteeyinani? ¡Jantzikoeni! ¡Intsipaete piyaate jaga!

Rootaki rookantakariri Tajorentsipankoki.

35 Ikemakotakiri riraga Jesoshi rookaeyakirini warijeeyopaeni riraga kamampowaakiwitachari. Roojatzi raminakitziri, ikantapaakiri:

—¿Paapatziyarima Itomi Tajorentsi?

36 Ari ikantawakiri:

—¿Tsika ijeekakika, naapatziyakari?

37 Ikantapaakiri:

—Naakataki. Piñaakinaroña, nokenkithatakaakimi iroñaaka.

38 Ikantawakiri:

—Naapatziyawakimi, Nowinkatharite. Eeroka riroperori.

39 Ikantapaakiri:

—Rootaki nopokantakari kipatsikika, nokantakotantyaariri maawaeni atziri tsika ikanteeyani. Tema noñaakimi eeroka, eerokawitaka kamampowaakitatsiri omaanta iroñaaka nokokichaatakagaemi.

Niyotaakotakimiri Tajorentsi. Tema paapatziyana rootaki iinja piñaantyaariri irira. Kimitaka iroka nopokapaaki jaka niyotaakoteeriri Tajorentsi maawaeni atziri. Riraga aapatziyeeyanarini aritaki riyotaakiri paashini atziri iñeeri iinja. Omaanta riraga kaari aapatziyeeyanarini inta ikenkithashiryaawita riyoterimi Tajorentsi, tema tee riyotzimaetari eejatzi eero iñiiri iinja. Iitashiwitaka riyotziri iroñaaka. Omaanta roshiyashitakari kamampowaakitatsiri tee riyoperotziri irira.

40 Riraga warijeeyopaeni itsipateeyakarini, ikemaeyawakironi ikantakiriri. Roojatzi ikanteeyantanakani apaanipaeni:

—Iroka poshiyakaawentakiri kamampowaakitatsiri, ¿teetsikya pikenkithashiryaakowitana naaka kamampowaakiwitachari?

41 Rakapaakiri rirori:

—Pikamampowaakitzira, eero ojeeki kaari kameethatatsi pantziri; omaanta pikanteeyawitani: “Namineeyini”, rootaki ojeekantari pantani.

10

Riraga Jesoshi ikenkithatakotziri ashitariri rowishate

1 Eekiro riyaatatzi riyotaantzi riraga Jesoshi, ikantanakiri:

—Kyaaryootaki iroka nokantemiri. Rooma tsiteniniki romonkyaapiintziri ashitariri rowishate ishiirikoteki. Eenitatsi apaani omoo eejatzi ashitako kameetha. Romonkyaantariri ikempoyaantari tsiteniriki. Ninkarika pokatsini eerorika ikyaapaaki omooki inta rateetashitapaakya raantyaariri owisha, irira rirotaki koshintzi. Ikoyi ikoshite. 2-3 Eenitatsirika atziri shentziniriri ashitako, aririka ipokapaaki ashitariri, ari rashitaryaawakiniri ishineteri ikyaanaki. Aririka ikyaashitapaakiri, ikaemapaakiri rowishate iwaeropaeni, ari ipokashiteri maawaeni, eero ithaawantawakari ashitariri. Roojatzi raanakiri janta paashitomashiki, 4 reewatanakiri. Ari riyowaantetziri iñaani, rootaki royaateeyantaririni. 5 Aririka ikaemawityaari kaari iñaapiintzi rowishate, eero riyowaantetawakiri ipaante. Eero royaatziri inta ishiyaapithatanakyaari maawaeni.

6 Rootaki roshiyakaawentawitakanariri riraga Jesoshi omaanta tee riyotakoteeyironi oetarika roshiyakaawentziniriri. 7-9 Ikanteeyanakirini eejatzi:

—Kyaaryootaki iroka nokantemiri. Naaka oshiyawori ashitakontsi ikyaapiintzira owisha. Tema kimitaka iroka, aririka pikowaperotaki piyoteeri Tajorentsi paapatziyakinarika naari. Maawaeni eeroka jewatatsiri joriiyopaeni jaka kaari aapatziyanari kimitakimi koshintzi. Kaari piyotaakoperotakiriri Tajorentsi atziri. Omaanta naaka iyoperotziriri riraga Pawa. Ninkarika aapatziyenani naaka nowañaakiri ikantyaani nojeekakayeri eejatzi nopaperoteri oetarika owañeerini. 10 Ipokashitziri koshintzi ikoshite owisha, rowamaeri. Eerokapaeni jewatatsiri pikimiwitakari: rooma tee pikameethatzi. Tee piyotaakotantaperotziri Tajorentsi atziri, rootaki aririka ikame irira, tee riyoperotanakiri Tajorentsi. Rootaki kaari iñaaperotantariri rirori ikameethatzi. Tema rootaki kaari nomatantawo nojeekakayeri naaka eejatzi Pawa. Omaanta naaka nopokaki nowañaantakariri kameetha. 11 Naaka oshiyariri riraga shentziriri rowishate kameethari.

Tema naaka ashitariri kameethari aapatziyaperotanari rootaki nokowantakari nokamawenteri. 12 Tee nokimitari shentziniriri owisha ipinatziri ashitariri. Irira kaari ashitariri owisha. Aririka iñaawakiri rirori ipokapaaki manitzi, ithaawantanakari ishiyaapithatanakari; rookanakiri owishapaeni. Roojatzi raantapaakyaarikya riraga manitzi apaanipaeni owisha, rowamayitapaakirini. Maawaeni paashinipaeni owisha itsiparyaayitanakani. 13 Aritaki ikantari rirori. Tee ikenkithashiryaaperotziri owisha, inta ikenkithashiryaashitakari koriki ipineeteriri, rootaki ishiyaapithatantanakariri. Pikimitaka eerokapaeni jewatatsiripaeni pookanakiri irika kamampowaakiwitachari, tee pamitakotziri kameetha. 14-15 Tema naaka oshiyariri riraga shentziriri rowishate kameethari. Kyaaryo naaka ashitariri kameethari riraga aapatziyanari. Tema maawaeni irirapaeni nokashiyeeyirini nosheninka. Kimitaka niyotziri Pawa eejatzi riyotakina naaka, tema niyotziri riroripaeni, eejatzi naaka riyotzitana. Eejatzi nokamawenteri. 16 Eenitatsi eejatzi paashinijatzitatsiri atziri kaari joriiyotatsiri. Nokowakiri maawaeni irira eejatzi ikemantenari oetarika nokantziri, niyotaakotantariri Pawa Tajorentsi roojatzi raapatziyanteena. Aririka raapatziyena ari nokashiyeeri nosheninka. Tema nokashiyeeri nosheninka maawaeni aapatziyanari, joriiyotatsiri eejatzi paashinijatzitatsiri atziri.

17 Eejatzi ikantzi Jesoshi:

—Nokowashitari naaka nokamawenteri atziripaeni, rootaki nokamawenantyaariri iinja eejatzi nopiriintanee. Rootaki inintaperotantanari Pawa. 18 Tekatsi matashityaawonimi rowamaenami, inta nokowaperotaki nokamawenteri maawaeni atziri rootaki nomatantyaawori. Nomatero nokamawenteri atziri, eejatzi nomatero nopiriinte: rootaki ikowakaakinari Pawa.

Ari riyaatakaanakina naakapaeni.

19 Aritaki okantari ikantakiriri riraga Jesoshi. Roojatzi ipiyapiyawaantetanteeyapaakaririni maawaeni jewatatsiripaeni joriiyopaeni. 20 Eenitatsi osheki kantayitatsirini:

—Ikyaantashitakari kamaari. ¿Iitaka pikemijanantariri?

21 Ikantzi paashinipaeni:

—Tee ikyaantari kamaari, tema kameetha riyotaantzi. Kaari irinta kamaari: tema ineshironkatakiri kamampowaakitatsiri, rootaki ikokichaatakaantariri.

Rapiitziro ikantzi Jesoshi: "Naaka monkaatakariri Tajorentsi"

22 Okanta okyaawontsitapaaki. Monkaatapaaka kitejiri nokenkithashiryaantawori rowameethatanteetawori Tajorentsipanko paerani. Ipiyakaakina Jesoshi Jerojareeki.

23 Ari ikatziyatziyawaeta rirori janta owitheenkayitani otzinkamipaeni pankotsi, noetziro pankotsi Rashi Sharamooni. Tema rootaki ikaapanomatantakawori rinkinagaakitero okaatzira. 24 Ipiyowentapaakari osheki jewatatsiripaeni joriiyopaeni, rojatekapaakiri Jesoshi. Ikantapaakiri:

—Paerani pimanapithatakinawo. Pikantaperotena iroñaaka: ¿eeroka Rotyaantanewo Tajorentsi poemishitowaeri oroomajatzi?

25 Ikantawakiri:

—Aritaki nokanteeyawitakimini; omaanta tee paapatziyawakina. Oetarika nantayitakirini, rirotaki Pawa otyaantakinari matakaakinawori. Iroka nantayitakirini, rootaki riyotakaemirini naaka Rotyaantanewo Tajorentsi. 26 Aritaki nokantakimi: tee ro kaari pikowanteeyani pikemijantena, inta kaari pimatantawo pikemijantana. 27 Riraga aapatziyanari ikemiro nokantziri. Niyotziri maawaeni eejatzi irirapaeni royaatana. 28 Aritaki naaka nowañaakiri maawaeni. Tema roojatzi ikantyaani nojeekakaakiri naaka. Eero riyaatzi paamariki kaari tsiwakanitatsini. Nokempoyaaperotakiri, okimitzimotawitana noerikawakotakiri. Tekatsi aapithatenarini. 29 Riraga Pawa pakinariri ikantakina: “Pikempoyeenari irirapaeni”. Ranaakotakiri maawaeni itajonkantaperotzi, tekatsi aapithaterini eejatzi Pawa rakoki. 30 Nomonkaataperotakari Pawa, eejatzi naaka imonkaatakina.

31 Roojatzi maawaeni riraga jewatatsiripaeni joriiyopaeni ramawitanaka mapi rompojantyaaririmi. 32 Omaanta ikantanakiri rirori:

—Rirotaki Pawa tajonkakaakinari. Osheki noñaagayitakimironi. ¿Iitakama nantakiri pikowantari pompojantenari mapiki?

33 Ikantawakiri:

—Tee ro nompojantemiri mapiki pantzirowa kameethatatsiri. Eeroka shirampari, omaanta piitajorentsitashitaka, rootaki nompojantemiri mapiki.

34 Ikantanakiri rirori:

—Tema rojankinatakaantakiniri Tajorentsi atziri Iwaperiteki rirori, okantzi: “Nokanteeyemini eeroka maawaeni tajorentsitatsiri”. 35 Riraga ojankinatzirorini Iwaperite Tajorentsi ikantziri: “Tajorentsitatsiri”. Tekatsi akantero inashitakayaawo Iwaperite Tajorentsi. 36 Ikowakaakina Pawa, rootaki rotyaanantakinari jaka kipatsikika. Inkaaganki nokantakimi: “Naaka Itomi Tajorentsi”. ¿Iitaka iroñaaka pikanantanari: “Piitajorentsitashitaka”? Itajonkantaki Pawa. 37 Eerorika nokimitari irira eero paapatziyana. 38 Omaanta nokimitaririka, paapatziyeeyanani. Eerorika pikoyi paapatziyashitana naari, okameethatzi paapatziyakotenawo nantziri. Paapatziyawo, roojatzi piyotantyaari ikimitana Pawa. Eejatzi naari nokimitari irira. Piyoperotawakiro.

39 Rapiitziri ikowaperoeyawitanakani rayerimi, omaanta ipeyimotanakari Jesoshi.

40 Ari imontyaakaanakinawo naaka riraga Jesoshi Joriraaniki. Riyaatakaanakina janta intatsikeronta tsikarika paerani Jowani ikaawoshitantzi. Aritaki ijeekakaapaakina janta apite kashiri. 41 Osheki pokashitanakiriri eejatzi. Ikanteeyawakaapaakani:

—Tee itajonkantzi Jowani omaanta kyaaryootaki maawaeni ikantakotakiriri Jesoshika.

42 Osheki aapatziyayitawakaririni riraga Jesoshi janta.

11

Ipiriintanakiri Jesoshi Raajawo

1 Ijeeki Wetaaniyaki shirampari iwaero Raajawo, imantsiyataki. Ojeeki eejatzi ipankoki ritsiropaeni: rowaga Mariiya, eejatzi rowaga Maarita. 2 Chapinki ojeetziri Mariiya Awinkatharite iitziki. Ro ojeetantari kajankaari. Oshetantari oeshi eejatzi. Tema mantsiyataki

iyaariri, 3 rootaki otyaanantakariri kanterini Jesoshi. Inteenanta riyaatashitakiri. Iñaantapaakariri ikantapaakiri:

—Nowinkatharite, riraga Raajawo pinintaperotziri, mantsiyataki. Thame aate.

4 Ikemantawakariri Jesoshi ikantawakiri:

—Imantsiyatawitawakyaata omaanta eero ikamaperotzi. Ro imantsiyatantakari, ikowaki Pawa Tajorentsi maawaeni atziri ipinkathatena naari eejatzi ipinkathatzityaari irira.

5 Jesoshi inintaperotziro roori Maarita, irento, eejatzi iyaariri. 6 Ari ikemakotzitakari imantsiyataki, tee riyaatzita intsipaete, ijeekanaki apite kitejiri. 7 Roojatzi ikanantanakina maawaeni:

—Thame apiyeeyanakini eejatzi Joreeyaki.

8 Nokantanakiri naari:

—Iyotaanari, chapinki janta ari rompojakimimi mapiki riraga joreeyajatzi. ¿Eekiroma pipiyashitanaatyeeri janta? Eero aatzi: rowamaemikari.

9-10 Riyotantari Jesoshi oetarika ikenkithashireeyari Pawa Tajorentsi eejatzi oetaka ikowakaanari naari, ikantana maawaeni:

—Tema eeniro okaatzi 12 oorapaeni apaani kitejiri akatziyatziyawaetantyaari eero antziwatanta. Eejatzi eenitatsi 12 oorapaeni tsiteniri akatziyatziyawaetantyaaworika aritaki antziwatakya. Okimiwitakawo iroka, tekiraata omonkaata kitejiri rowamaena. Aritaki amatakiro akatziyatziyawaete janta. Eero rowamagaetana iroñaaka, eero. Pawa ikowakaakae aate aaka. Aririka aapatziyaperotyaari riraga Tajorentsi, eero imatziro paashini atziri ipakaakagaero aapatziyakarira.

11 Aritaki ikantakinari. Roojatzi ikanantanari:

—Imaashitaka* Raajawo. Niyaate iroñaaka nokaakapaeri rirori.

12 Nokantanakiri:

—Maaperotakirika, Nowinkatharite, aritaki retsiyatakotanee.

13 Omaanta ikenkithatakowitakari Raajawo, ikamaki. Naaka, noetakashitawitaka ro ikantanari: “Imaashita, imakoryaantari”. 14 Roojatzi ikantaperotantanakinari:

—Kamaperotakiroña Raajawoni. 15 Kameethaperotaki tee noñiiri naaka ikamimotena, pimatantyaawori paapatziyaperoeyanakinani, rootaki nokimoshiryaantanakari. Thame amineeyakiterini maawaeni.

16 Riraga Tomashi iiteetziri Tsipantzi, ikanteeyanani:

—Thame aateeyanakini maawaeni, rowamagaete aaka.

17 Roojatzi niyaatantanaka.

Nomagaeyakini niyanki awotsi. Okitejitanaki roojatzi nowaagantanaka. Tsitenini rootzimateentsi nareetya inampiki Raajawoni. Ikanteetawakina ikaatakotaki 4 kitejiri omonkyaaganteetantakariri Raajawoni omooki impeetaki. 18 Rowaga Wetaaniya okaakintawo Jerojaree, aamaashitya okaatzi 3 kiroometero. 19 Ipoñaaka Jerojareeki osheki joreeyajatzi pokashitzirori Maarita eejatzi Mariiya. Eejatzi itsipatawo wetaaniyajatzi. Ikantapaakiro:

—Eero petakotashitari piyaaririni.

20 Ari ritakawo apaani shirampari, kamanteroni Maarita:

—Kaakitakira Jesoshi.

---

* **11:11** Ikantzirorika joriiyopaeni imaashitaka omatero okantakotziri apite inashita. 1. Irira imaaki 2. Ikamaperotakitzi.

Ookanakiro opanko, jatanaki otonkiyotawakari. Omaanta Mariiya, eeniro ojeekanaki pankotsiki.

21 Okantawakiri rowaga Maarita:

—Aririkami pijeekimi jaka, Nowinkatharite, eeromi ikamimi aarinini. 22 Niyotaki iroñaaka oetarika pikanteriri riraga Tajorentsi aritaki ipakimi okaatzi pikowakoteriri.

23 Ikantapaakiro:

—Aritaki rapiiteero rañaagae piyaaririni.

24 Okantawakiri:

—Jee, aririka omonkaatapaakya kitejiri ipiriinanteeyariri Tajorentsi maawaeni kamayitatsirini, aritaki ipiriintanee rirori aarinini. Niyotakiro iroka.

25-26 Ikantapaakiro:

—Naaka añaakagaerini maawaeni kamawiteenchari, eejatzi nowañagaeri riraga piyaaririni eejatzi. Ikamawitakyaarika aapatziyanari ari rapiiteero rañaagae eejatzi. Eero noshinetziri apaani atziri aapatziyanari itsipatyaari Jatanaashi janta paamariki kaari tsiwakanitatsini. ¿Paapatziyawoma iroka nokantakimirika?

27 Okantawakiri:

—Jee, Nowinkatharite, niyotakimi eerokataki riraga Itomi Tajorentsi riraga Rotyaantanewo naamaakari.

28 Ari, piyaate pikaemiro pirento.

Roojatzi opiyanaka, okantziro rowaga Mariiya. Okamantathatapaakiro:

—Areetapaaka Iyotagaeri, ikaemakaantapaakimi.

29 Okantziro:

—Jee, ari.

Intsipaete okatziyanaka, iyaatashitanakiri Jesoshi. 30 Tekiraata rareetya rirori pankotsiki. Eeniro ijeeki janta otonkiyotakitarinta Maarita. Ari royiiro janta Mariiya. 31 Ari iñaakiro roori iyaatzi maawaeni tsipataworipaeni pankotsiki ari roemoshirenkaatziiro, roojatzi royaatantanakawo maawaeni. Iitawitaka ari iyaate apiitero iraakotyaari iyaaririni janta omookinta. 32 Ari oñaapaakiri Jesoshi, iyaatashitziri otziwerowashitapaakari owethatari. Okantapaakiri:

—Poemoshirenkapaena, Nowinkatharite. Aririkami pijeekimi jaka, eero ikamimi aarinini.

33 Iñaawakiro riraga Jesoshi irayimotapaakari, eejatzi riragaeyakani joriiyopaeni riraga tsipatayitaworini. Roojatzi ikantashiretanaki rirori, rowashiretanaka. 34 Ikantanaki:

—¿Tsika powakirika?

Okantawakiri:

—Janta, Nowinkatharite, nowakiri omooki. Thame paminakitero.

35 Ari riraapaaka riraga Jesoshi. 36 Rootaki ikanantanakari joreeyajatzi:

—Piñaakiri, osheki inintashiretawitarini.

37 Eenitatsi apaanipaeni kantaneentsiri:

—¿Kaarima irika kokichaatakagaeriri kamampowaakitatsiri? Eenirorikami jaka, ¿arima retsiyatakoteerimi eejatzi Raajawoni, eero ikamimi?

38 Rapiitziro ikantashireperotanaki rirori. Rokaakiwitapaakawo omoo imoontashitanteetakariri kaminkari impeetaki. Rashitakotanteetakari mapi. 39 Ikantapaaki riraga Jesoshi:

—Pipinoyaakoteri mapikika.

Okantawakiri rowaga Maarita:

—Eero, Nowinkatharite, ikaatakotaki imaakotaki 4 kitejiri ikamantakari. Shitzitanaki.

40 Ikantanakiro:

—Eero pikantzi: “Eero”. Tema nokantakimi: “Paapatziyakinarika aritaki piñaakiro itajonkante Tajorentsi”.

41 Roojatzi ipinoyaanteetakawo mapi. Raminanaki riraga Jesoshi jenoki, ikantanaki:

—Ariwee, Pawa, niyotaki pikemakina. 42 Niyotaki pikanta pikemapiintana. Eenitatsi osheki katziyimotanari jaka. Nokowaki riyote maawaeni potyaantakina, rootaki nokenkithatakaantzimiri.

43 Roojatzi ikaemaperotantanaka:

—Raajawo, pipiriintee, pipokae.

44 Roojatzi riyowantanaka kamawiteenchari. Chapinki roojotanteetawakariri tokoyatha: rakoki, iitziki, maawaeni. Ipashikapootanteetawakariri paaño. Iroñaaka ikantziri Jesoshi:

—Poojoryaakoteeri, potyaanteri riyaatee.

45 Riraga joreeyajatzi, rirotaki tsipateeyakaworini Mariiya, iñaakoeyakirini Jesoshi ipiriintakagaari Raajawo rowañaagaeri.

Rajaryagaeyakarini rowamaeri Jesoshi

Tema oshekini riraga jewatatsiri raapatziyeeyanakarini Jesoshi. 46 Paashinipaeni riraga jewatatsiri iñaakiri eejatzi ikijanaka. Roojatzi riyaatashitakiri warijeeyopaeni, ikantakotapaakiri riraga Jesoshi, okaatzi rantakiri. 47 Ari ikantakoeyakitzirini riraga warijeeyopaeni. Tema ikaemakaanteeyakirini riraga 70 jewawentziriri joriiyopaeni. Ikantawakaeyakani:

—¿Tsika akanterika? Riraganki shirampari osheki itajonkantapiintaki. 48 Aririka ashinetanakiri eekiro riyaatzi itajonkantzi, ari raapatziyeeyanakyaarini maawaeni atziri, ipokashiteekari oroomajatzi, ishekirowakoteekari Tajorentsipankoki. Eejatzi ithonkaekari aaka, maawaeni.

49 Itsipatari Kaejashi riroripaeni janta. Iroñaaka ojarentsi rirotaki irira iwinkatharite ñaanakowenantatsiripaeni. Ikantanaki rirori:

—Tekatsi piyote eerori. 50 Tee pikenkithashiryaakya. Pamineeyini: okameethatzimoeyeminiita ikameeta apaani shirampari rowawijaakoeyanteerini aakapaeni, eero athonkanta maawaeni aakapaeni.

51 Tee ikantashitari iroka. Rooma rirotaki iwinkatharite maawaeni ñaanakowenantatsiri. Riyotaakiri Tajorentsi, rootaki ikantakotzitantakariri ikamawenteeyerini riraga Jesoshi maawaeni joriiyopaeni. 52-53 Tee apatziro ikamawenteeyirini joriiyopaeni, inta ikamawenteri maawaeni atziri reentsitetantyaariri Tajorentsi maawaeni aapatziyariri rirori. Inashiteeyawitani, ijeekaeyini maawaeni nampitsikipaeni inteenaki omaanta ikamawenteri ipiyoeyantyaaririni maawaeni. Aripaete riraga jewatatsiripaeni joriiyopaeni rajaryagaeyakarini riraga Jesoshi, rowamaeri. 54 Rootaki kaari iroñaaka ikinapiinantanakari irira janta roshekitzinta joreeyajatzipaeni, tee roñaagapaari. Riyaatakaanakina paashiniki kipatsi. Ari ijeekakaapaakina nampitsiki oetachari Ejerayeemi othapikinta janta tekatsinta atziri ipanko.

55 Rootzimateentsi omonkaatya Kitejitatsiri Rawijantariri Ronampiri
Tajorentsi janta Ejiipitoki ikimoshireeyantyaarini maawaeni
nojoriiyotzinkarite. Iroñaaka itonkaanaki maawaeni Jerojareeki
rowameethatantanakyaariri, ipinkathatantyaariri Tajorentsi. Riyaa-
teeyanakini jeekatsiri tsikarikapaeni, 56 tema raminaminawitapaakari
Jesoshi. Ikyaapaaki maawaeni Tajorentsipankoki ipinkathateri
Tajorentsi, ikantawakaapaaka:
—¿Oetaka pikenkithashiryaari eeroka, arima ipokaki Jesoshi?
—Aamashitya aririka.
57 Tema aritaki ikantakaantakae aaka maawaeni atziri riraga wari-
jeeyopaeni eejatzi jewatatsiripaeni ñaanakowenantatsiripaeni:
—Aririka piñaakiri Jesoshi, pipoke pikamantakitena intsipaete.
Tema ikowaeyanakini raakaanteri.

12

Janta Wetaaniyaki ojeetziri tsinani Jesoshi

1 Tekiraata 6 kitejiri omonkaatantyaari nokimoshirewenantyaawori
Kitejitatsiri Rawijantariri Ronampiri Tajorentsi janta Ejiipitoki. Rare-
takaaneena riraga Jesoshi Wetaaniyaki janta ijeekinta riraga Raajawo
kamawiteenchari: riraga rowañagaeri Jesoshi. Tema itsipateeyaka-
woni ritsiropaeni, rowaga Maarita eejatzi rowaga Mariiya. 2 Ari ri-
wetsikaetakiro owanawontsi iñaaperotantyaariri Jesoshi. Tema eejatzi
ikaateeyirini Raajawo, naaka riyotaanewopaeni eejatzi paashinipaeni
atziri. Rakiyoteeyirini maawaeni. Maarita rowaga ritsiro riraga Raa-
jawo rootaki kitantatsirini okitziri atziripaeni. 3 Irento Mariiya ama-
paakiniri Jesoshi kajankapithari yoshaachari naariwo, kameethaper-
otatsiri. Pinaperotachari. Otziripithatantakari iitziki, roojatzi oshetant-
anakari oeshi. Kajankaenkatanaki maawaeni pankotsiki. 4 Ari eenitatsi
jaga Joorashi karyootejatzi rirowitaka riyotaanewo. Riyotaki riraga
Jesoshi rirotaki aakaanterini iinja. Ikantawakiro:
5 —¿Iitaka kaari pipimanantawo kajankapitharika? Pinaperow-
itachari osheki koriki. Apayitanakiririnimi riraga ashironkaenkari-
paeni. Omaanta peewanatashitakawo owinawo maawaeni.
6 Ikantashita: tee ineshironkatziri ashironkaenkari. Ikempoyaawi-
tanari noorikite maawaeni, omaanta rirotaki ayitanariri eechonkiini
noorikite. Tema eejatzi ikowaki eechonkiini owinawo kajankapithari,
rootaki ikijakotantawori tee opiri owinawo. 7 Ikantziri Jesoshi:
—Okantyaata. Iyotaki nokame, rootaki otziripithatantanari*
tekiraata nokame. 8 Ikantyaani ikaatemikya maawaeni
owashironkaenkari, ari pimatero pineshironkatapiinteeyerini.
Omaanta naaka eero nokantani nokaatemi maawaeni kitejiri. Eero
oshekitzi kitejiri pineshironkatantanakinari jaka kipatsiki.
9 Osheki joreeyajatzipaeni kemakoeyawakiririni riraga Jesoshi
eenitatsi janta, rootaki riyaatashitantanakari maawaeni. Eejatzi
riyaatashitanakiri maawaeni ikoyi iñaantyaariri Raajawo, riraga
kamawiteenchari ipiriintapaakiri rirori. 10 Rajaryagaeyakarini
maawaeni jewatayitatsirini Tajorentsipankoki: tema ikowanaki

* **12:7** Rametari joriiyopaeni ijeetantyaari kajankaari kaminkari eejatzi itziripithatantyaari ka-
jankapithari eejatzi ityaakitantyaari panetatsiri tokoyamaashiki iponatantyaaririra kaminkari
tekiraata ikitata. Roojatzi raantanakyaari ikitateri.

rowamaeri eejatzi Raajawo. 11 Osheki joreeyajatzipaeni ñaakoeyakiririni
riraga Jesoshi rowañaakiri Raajawo, rootaki iroñaaka osheki jewatatsiri
joriiyopaeni raapatziyeeyantanakaririni riraga Jesoshi, eejatzi
rotsipariitanakari paashinipaeni jewatatsiri riraga kowatsiri
rowamaerimi.

Riraga jerojareejatzi iñaaperotziri Jesoshi

12 Okitejitanaki oshekini pokaentsiri ikimoshireeyini maawaeni.
Ikemakoeyakirini riraga Jesoshi ari ipoki Jerojareeki. 13 Ari
ragaeyanakironi oshipaeni kompiroshi eejatzi paashinipaeni
oshiyawori raanakiro janta awotsiki itonkiyoteeyawakarininta Jesoshi.
Itacheronkawaanteteeyini:

—¡Sha! ¡Irika owawijaakotantatsini! ¡Ikameethaperotzi! ¡Rirotaki
Rotyaantanewo Tajorentsi! ¡Rirotaki irika reewawenteeyirini nojoriiy-
otzinkaritepaeni!

14 Iñaapaakiri Jesoshi apaani wooro tekiraata ikyaakotari atziri.
Rirotaki omapokaantapaakariri ikyaakotapaakari rirori. Rootaki
imonkaatantakawori jankinarentsi Iwaperiteki Tajorentsi. Okantziri:

15 “Maawaeni jeekatsiri Jerojareeki, eero pithaayi, pokapaaki jew-
awentemini ikyaakotapaakari wooraani tekira ikyaakoetari”.

16 Omaanta tee niyotzi naaka maawaeni riyotaanewo imonkaatziro
rojankinateetziro paerani Iwaperiteki Tajorentsi. Aritaki ikamawen-
tee riraga Jesoshi, ipiriintaka eejatzi riyaatanee jenokinta, ari okanta
nokenkithashiryaakotziro maawaeni noñaakiri atziri rantakiri rirori.
Rootaki nokanantari: “Kyaaryo ari okanta. Imonkaatakiro rirori oetaka
rojankinateetziri Iwaperiteki Tajorentsi”. 17 Ari chapinki ikaemiri
Raajawo: “Pishitowae”, ari shitowanee. Kamaperotawiteenchari,
omaanta rapiitziro rañee: nokaatzi osheki ñaakoeyiririni, roojatzi nokan-
takoeyakironi iroka noñeeyakirini. 18 Ari ikemakotakiri riraga Jesoshi
maawaeni atziri itajonkantzi rirori, rootaki riyaatashiteeyantakaririni
itonkiyotawakari maawaeni. 19 Roojatzi ikanantawakaantanaka wari-
jeeyopaeni:

—Ñaakiro. Maawaeni atziri royaatziri rirori. ¡Tee okameethatzi!
¿Oetakatya anteri? Tekira amatziri apakaeri rirori.

Riraga jewatatsiripaeni joriiyopaeni eekiro riyaatatzi iperatanaka
royaateri rirori.

Paashinijatzitatsiri atziri ikoyi iñeeri riraga Jesoshi

20 Itonkaanaki Jerojareeki osheki atziri ikimoshiretantyaari, eejatzi
ipinkathatantyaariri Tajorentsi. Ikaatziri kireeshiyajatzi owakira pey-
acha joriiyo. 21 Riyaatashiteeyapaakirini irirapaeni riraga Jiripi, rirotaki
wetheerajatzi. Ojeeki Wetheera Karireeyaki. Ikantapaakiri:

—Yeeyi, nokoyi noñeeri Jesoshi.

22 Jiripi riyaatashitanakiri ikantakiri Antereeshi. Roojatzi riyaatanta-
naka apite eejatzi riroripaeni ikanantyaariri riraga Jesoshi.

23 Ikantawakiri irira:

—Eerokataki paashinijatzitatsiri atziri omaanta pikoyi piyotena
naaka. Kameetharini. Okameethatawita maawaeni atziri maawaeni
kipatsiki raapatziyenami naaka. Tema rooteentsi nokamawentemi
eerokapaeni maawaeni atziri. 24 Kyaaryootaki iroka nokantemiri.
Aririka omanakitero teriiko mapipookiki, eerorika opariyapaaki
kipatsiki, eero oshooki roojatzi okantya: apaani okithoki ojeekanaki.

Omaanta tziroryaapaentsiri kipatsiki, kimiwitaka kamaki okithoki oshookantari owakirari owaatha, roojatzi okithokitantanakya osheki. 25 Eenitatsi atziripaeni kempoyaayiwitacharini, tee ikoyi rowashironkaya, omaanta ratsipetashitakawo ikempoyaaka, tema rootaki riyaatantyaari paamariki kaari tsiwakanitatsini. Omaanta kaari kempoyaacha inta rantakiniri Tajorentsi ikowakaakiriri omawitya ikemaatsiwentyaari kipatsikika, tema roojatzi ikantyaani rañaapae janta jenokinta nojeekakayeri kameetha. 26 Maawaeni kowatsiri rantenawo nokowakaakiriri, okameethatzi royaatenaata; tema ikaatena tsikarika nojeeki naari. Eejatzi iñaakiri Pawa ikameethatzi rirori. 27 Iroñaaka nokenkithashiryaanaka. ¿Oetaka nokanteriri Pawa? ¿Nokanteririka: "Pawa, rooteentsi rowashironkayena atziri, powawijaakotena"? Eero nokantziri. Tema ro noshintsitashitantakawori nopokantakari kipatsiki nokemaatsityaawo eejatzi nokamawenteri maawaeni atziri. 28 Roojatzi ikenkithatakaantakariri Ashitariri. Ikantziri:

—Pawa, nokowaki ipinkathateeyeminiita atziripaeni, iñaaperoeyeminiita pikameethatzi.

Roojatzi nokemaeyantakaririni Pawa janta jenokinta, ikantzi:

—Tema poñaagakotakityaanari notajorenka eeroka, rootaki iñaaperotantakinari atziripaeni nokameethatzi. Iinja papiitero poñaagakaanteroni notajorenka eeroka, rootaki iñaaperotantenari osheki atziri.

29 Ari ikemaeyawitawakarini katziyeeyawiteencharini, inta tee riyoperotawakiro. Ikantagaantashitanaka:

—Oñaawaepookitatzi.

Paashini kantayiteentsini:

—Iñaanatatziiri ronampiri Tajorentsi.

30 Ikantziri riraga Jesoshi:

—Tee naaka opokashitzi ñaagantsi iyotaantenari: inta eeroka riyotakagaeyawitakimini Tajorentsi otyaantakinari. 31 Iroñaakaroña ikantakowenteri maawaeni theenkantatsiri, ikantziri: "Eeniro pantziro kaari kameethatatsi, aritaki nowashironkaemi". Iroñaaka eejatzi rookakaakiri Pawa riraga iwinkatharite maawaeni kamaaripaeni eejatzi maawaeni kaari aapatziyana. 32 Rooteentsi rowamagaetena rowatzikakoetena koroshiki roojatzikya nokenkithashiryaakaakari maawaeni atziri, ipokashiteeyenani, ikoyi nowawijaakoteri riroripaeni.

33 Rootaki ikantakiri riraga Jesoshi. Ikamantzitakari tsika ikantyaaka ikamantyaari iinja.

34 Ikantawakiri atziri:

—Iyotagae Iwaperite Tajorentsi: "Roojatzi ikanteetatyeeyaani Rotyaantanewo Tajorentsi rañe". ¿Iitaka pikantziri? ¿Iitaka pikanantawori eeroka: "Ari rowamagaetakiri atziritapaentsirika"? ¿Ninkakya irika kamatsineka?

35 Rakanakiri:

—Notsipatemi naaka riraga iyotakoperotakaaneeriri Tajorentsi paashini eechonkiini. Paapatziyena iroñaaka. Eerorika paapatziyana eero piyotziri riraga Tajorentsi. Rootaki piyaatantyaari paamariki kaari tsiwakanitatsini. 36 Rootaki paapatziyantanari imatantyaawori reentsitetemi. Roojatzi ojeekantapaakimi pajankaneki noñaani.

Roojatzi riyaatantanaka imanapithatanakari.

Kaari raapatziyantari jewatatsiripaeni joriiyopaeni

37 Iñaawitakari osheki atziri itajonkantayitakini riraga Jesoshi omaanta
tee raapatziyeeyawakarini. 38 Imonkaatakiro rojankinatakotzi-
takaririni paerani Iseeyashi riraga kamanantayitzirorini iñaani
Tajorentsi, ikantzi:
"Nowinkatharite, eero roshekiperotzi aapatziyawakimini rowaga aka-
manteriri. Iñaawitemi pitajonkante. Omaanta eero raapatziyimi".
39 Rootaki kaari imatantyaawo raapatziyari Jesoshi. Tema ikantzitakani
eejatzi:
40 "Riraga Tajorentsi tee ishinetziri riyoperoteri kimitaka tee iñiiri
rokiki riraga kaari aapatziyaariri Jesoshi eejatzi tee ishinet-
ziri riyotakayeri rajankaneki kimitaka tee ikenkithashiryaa ra-
jankaneki. Ikantzi Tajorentsi: 'Iñeekari. Riyotzikari. Rameen-
tanakari. Nowawijaakotzirikari' ".
Rootaki kaari imatantawo maawaeni kaari aapatziyariri Jesoshi
ikenkithashiryaaroña. 41 Paerani iñaakiri riraga Iseeyashi ishipakiryaaki
Awinkatharite, impaetzi ikenkithatakotziri. 42 Eejatzi osheki
jewatatsiripaeni joriiyopaeni raapatziyawitanakari Jesoshi. Omaanta
ithaawantari warijeeyopaeni, rootaki kaari ikanantari inampijatzi:
"Naapatziyakari Jesoshi". Ikenkithashiryaa: "Ikijantanarikari
naapatziyari irira, eero ishinetanaana notsipataneeyaari atziri
janta piyotaantsiki nopinkathateri Tajorentsi". 43 Riraga
warijeeyopaeni ikowapiintzi iñaaperoeyerini atziripaeni ikameethatzi,
tee ikenkithashiryaakoperotari Tajorentsi iñaaperoteririka ririrapaeni
ikameethatzi.

Kameetha aapatziyari riraga Jesoshi

44 Roojatzi itacheronkawaantetantanaka riraga Jesoshi:
—Maawaeni aapatziyanari, tee apatziro naaka raapatziyaperotana,
inta eejatzi raapatziyitari otyaantakinari. 45 Maawaeni ñaapiintakinari,
iñaapiintzityaari eejatzi otyaantakinari. 46 Tema nopokapaaki jaka
kipatsiki, nokimitapaakari ootamentotsi niyotakotakaantyaariri
riraga Tajorentsi maawaeni atziri eero eekiro riyaatatyee ijeekanaki
tsiteniriki; omaanta imatziro raapatziyana, eero rantapiintanakiro
kaari kameethatatsi, inta imonkaatakiro ikowakaakiriri Tajorentsi.
47 Omaanta ninkarika kemayitawitakaworini nokantziri: eerorika
ikemijantaperotziro, eero nokantakowentziri naaka. Tee ro
nopokantari kipatsikika nokantakowentayiterini atziri, inta
nopokantari nowawijaakoteri. 48 Maawaeni theenkakinari kaari
aapatziyawori noyenkithari, eenitatsi okantakowenteri iinja. Iroka
noyenkithari nokantawitakari: iinja omonkaatapaakyaarikaroña
othonkantyaari kipatsi, ari okantakowenteri theenkakinari okaatzi
nokantziri. 49 Tee noñaawaetashita. Pawa otyaantakinari, rirotaki
kantanari: "Rootaki irokakya piñaawaetapaeri. Irokakya pikantapaeriri".
50 Riraga aapatziyawori kaminagaantsi rashi Pawa okaatzika
nokamantakiriri, ari owañaanakiri ikanteetatyeeyaani ijeeki jenokinta.
Tema nomonkaatakiro maawaeni okaatzi ikantakinari Pawa.

13

Jesoshi riyotagaeyakinawoni tsiteniriki tekiraata ikami

1 Rooteentsi nokimoshirewenteeyanakironi Kitejitatsiri Rawijantari
Ronampiri Tajorentsi janta Ejiipitoki. Aritaki riyotaki riraga Jesoshi
omonkaataka rookantanaawori kipatsika, ipiyantanaari Ashitaririki.
Ikantatyeeyaani ineshironkaeyakaeni maawaeni rashiteeyakaeni
kipatsijatzika. Iroñaaka ineshironkaperotee, tee ithaawanaki
ikamawentee.
2 Ari nowaeyani maawaeni notsipatakari Joorashi karyootejatzi,
riraga itomi Shimo. Ikenkithashiryaakaakari rajankaneki riraga
iwinkatharite kamaaripaeni riraga Joorashi raakaantawityaarini Je-
soshi iinja. 3 Riraga Jesoshi riyotaki Iriri iitakiri jewawenteroni
maawaeni oetarikapaeni kipatsikika eejatzi jenokinta. Riyotaki eejatzi
ipoñaaka Tajorentsiki, rooteentsi ipiyashitaneeri eejatzi. 4 Ari rowaka-
gaeyakinani irira Jesoshi, roojatzi ikatziyanaka. Raatonkoryaanakawo
iithaari. Rapineethakitanakawo roshewootantari. 5 Roojatzi ijantakawo
iñaa tajokira antawo, ikiwanteeyakinawoni noetzipaeni: nashi naari ee-
jatzi paashinipaeni riyotaanewo. Ro roshetantakinawori noetzi roshe-
wootantari. 6 Roowiteenchami ikiwayitzitapaakirimi riraga Peetero,
ikantziri:
—Rooma eerokataki Nowinkatharite, tee okameethatzi pikiwenawo
noetzi naari, inta okameethatemi nokiwemiromi piitzi eeroka.
7 Ikantawakiri:
—Tee piyotakotziro iroñaaka iroka nantakimiri. Aritaki piyotakiro
iinja.
8 Ikantziri rirori:
—Eerokya pikiwanawokya noetzikya.
Ikantawakiri:
—Eerorikakya nokiwimiro piitzi, eero akimitawakaa iinja.
9 Roojatzi ikanantakariri rirori:
—Nowinkatharite, eero apatziro pikiwenawo noetzipaeni, inta eejatzi
pikiwenawo nako, nopoo, maawaeni. Nokoyi akimitawakayaaroña.
10 Ikantawakiri:
—Eero rapiitziro ikiwakya kaawoshiteenchari. Rapiitziro ikiwiro
apaniroeni iitziki. Kiteteeyawitakimini eerokapaeni inta apaani kaari
kitetatsi.
11 Riyotakiri Joorashi rirotaki aakaanterini. Rootaki ikanantakari:
“Apaani kaari kitetatsi”. 12 Ithonkaeyakinani ikiwaeyakinawoni noetzi
maawaeni. Roojatzi ikithaatantaawo iithaari. Eejatzi ijeekimoteeyaki-
nani, ikantana:
—¿Piyoteeyakinima iroñaaka iitaka nanantayitaworini iroka-
paeni? 13 Rooma pikantapiinteeyanani: “Iyotaantatsiri”, eejatzi
“Nowinkatharite”. Kyaaryootaki iroka pikantakinari. Naaka iyota-
gaeyimirini. Okameethatzi pipinkathatena. 14 Naaka piwinkatharite,
omaanta nokiwakimiro piitzi namitakotantzimiri nokimitakari
ponampiri. Ari poshiyakotenawo naaka: pamitakoperotawakaya.
15 Noñaagakimiro inkaaganki tsika pikantya eeroka. Aritaki iroñaaka
pikimitawakagaeyanakyaani. 16 Kyaaryootaki iroka nokantemiri.
Ronampiri tee ranaakotziri omperatariri. Eejatzi riraga rotyaantanewo
eero ranaakotziri otyaantakiriri. 17 Iroñaaka piyotakiro iroka
niyotaakimiri, tema rootaki pikimoshiretantyaari pimonkaatakirorika
nokowakaemiri nokimoshiryaakaantemiri. 18 Eeniro iroñaaka apaani

nokantakoperoteri, tee maawaeni nokenkithatakotzimi. Niyoyagaeyakimini maawaeni, tema niyoteeyakimini. Eenitatsi Iwaperite Tajorentsi tekiraajeeni omonkaatyaata, okantzi: “Riraga owakotakinari nopaani, rirotaki piyankashitenani”. 19 Aritaki nokanteeyakimini tekiraata ragaetena. Piyotantari omonkaataka okaatzi nokantakimiri, aritaki paapatziyakotena naaka riraga Rotyaantanewo Tajorentsi riraga Owawijaakotantatsiri. 20 Kyaaryootaki iroka nokantemiri. Aririka raakameethateetawakiri notyaantanewo, eejatzi naari, raakameethatena. Aririka raakameethatawakina naari eejatzi ikimiteri riraga otyaantakinari raakameethateri.

Ikantzi Jesoshi: “Rooteentsi raakaanteetena”

21 Roojatzi rowashiretantanaka Jesoshi, ikamanteeyanani:

—Kyaaryootaki iroka nokantemiri. Eenitatsi jaka aakaantenani.

22 Ari naminawakaanaka naaka maawaeni riyotaanewo, tee niyotzi ninkarika kantakotakinari. 23 Naaka riyotaanewo inintaperotana Jesoshi, eenirona naari notziintanakari ichopineeki noñaanatantakari. 24 Rookotakina Peetero, ikantana:

—Pojampiteri. ¿Ninka ikenkithatakotzirika?

25 Roojatzi apawo notziitotaperotantanakariri ichopineeki riraga Jesoshi. Nokantakiri:

—Nowinkatharite, ¿ninka aakaanteminika?

26 Ikantakina:

—Aririka nochaantero paa, irika nopakiri, rirotaki aakaantenani.

Roojatzi rochaanantanakawo paa, ipakiri Joorashi itomi Shimo karyootejatzi. Ari raawakiro. 27 Roojatzi ikenkithashiryaakaantakariri iwinkatharite kamaaripaeni Joorashi raakaanteri rirori. Riraga Jesoshi riyotzi oetaka ikenkithashiryaari rirori. Ikantanakiri:

—Oetarika pikenkithashireeyirini pantero, pimateroota intsipaete.

28-30 Raantawakawori rowaga paa, rowakawo, roojatzi riyaatantanaka raakaanantyaariri. Rirotaki kempoyaakinariri noorikite maawaeni. Naakapaeni owaeyeencharini jaga tee niyotawakiro ikantakiriri: “Pimateroota intsipaete”. Riyaatantakari, raamaanaka apaanipaeni ikantziri Jesoshi: “Pamanante oyaari akimoshirewenantyaawori Rawijantariri Ronampiri Tajorentsi”. Paashini raamaaka ikanteri: “Piyaate pipashitayityaarini ashironkaenkari”. Niyankitaki tsiteniri ipiyashitanakari.

Ikamantakina naakapaeni riyotaanewo riyaateeta

31 Roojatzi ikamantanakina Jesoshi:

—Nopoñaanaka naari jenokinta, natziritapaaki jaka kipatsiki. Rooteentsi kijashitanari raantaneenari. Roojatzi nokamawenteri maawaeni atziri, nopiriinantaneeyari, nopiyantari jenokinta. Tema nokamawenantyaariri aapatziyeeyanarini ipinkathateeyanteenarini naari eejatzi Pawa ikanteri: “Tajorentsi riroperori. Rotyaantakaeri Itomi riraga Jesoshi ikamawentee aari”. 32 Eejatzi ikimitya Pawa, riyotakagaeyerini atziri ipinkathateeyinani naari. Eejatzi ikantakotenari rirori: “Rirotaki notyomi. Rantakiro kameetha maawaeni nokowakaantakariri rantero”. Iroñaaka imatero: eero ijamaneentawo. 33 Iroñaaka, niyotaanewopaeni, rooteentsi nookanteeyaneemirini. Pikowakowaperotana omaanta okimitaka nokantakiri jewatatsiripaeni joriiyopaeni chapinki, eejatzi iroñaaka

nokanteeyemini eerokapaeni: “Nopiyantari janta, omaanta eero pimatziroota eerori piyaateeta, tekira”. 34 Paashini nokamineeyemirini iroñaaka: “Pineshironkatawakaeyanikya maawaeni. Nokimitaka naaka noneshironkaeyimini, eejatzi pikimitawakaeyani eeroka, pineshironkatawakaeyanikya. 35 Aririka pineshironkatawakagaeyanikya, aritaki riyotakoeyakimini eeroka maawaeni atziri: eerokapaeni niyotaanewopero”.

Ikante Peetero: “Tee niyotziri Jesoshi”

36 Ikantzi riraga Peetero:

—¿Tsika piyaateka, Nowinkatharite?

Ikantakiri:

—Janta niyaatee, eero pimatziroota poyaatanakina iroñaaka. Iinja aritaki poyaatanakina.

37 Ikantziri rirori:

—Nowinkatharite, ¿iitarikya kaari nomatantyaawo noyaatemi iroñaaka? Omawitya rowamagaeteerika, aritaki okanta.

38 Ikantawakiri:

—¿Arima pantero? Kyaaryootaki iroka nokantemi. Tekirani iñiini tyaapa, pikante: “Tee niyotziri Jesoshi”. Okaate 3 pikante.

14

Raanakiri Jesoshi aapatziyariri Pawaki

1 Eejatzi ikanteeyanakinani Jesoshi:

—Eero pikenkithashiryaashipiintawo inta pameentyaari Tajorentsi. Eejatzi naari, pameentena. 2 Janta inampiki Pawa eenitatsi oshekini pankotsipaeni. Eero oshekitzimi, ari nokantemimi: “Tee oshekitzi”. Niyaate janta niwetsikaeyapaemini pipanko, pijeekanteeyapaeyaarini eeroka iinja. 3 Aririka nomatemiro pijeekantyaari, ari napiitaatero nopiyashiiyakitemini nagaeyaatemini. Aritaki notsipatapaakimi nojeekinta naari. 4 Piyotzi tsikarika niyaatee. Piyotzi eejatzi tsikarika nokinanaki.

5 Ikantziri riraga Tomashi:

—Tee niyotzi naaka tsikarika piyaatee. ¿Tsika niyotantyaari tsikarika pikinee?

6 Ikantakiri:

—Tema naaka oñaayemironi pikinantanakyaari pareetantyaari Pawaki, eejatzi naaka yotaapiinteeyakimironi kyaaryooperotatsiri, naaka añaakagaeyakimirini pikanteetatyeeyaani. Tekatsi pikantya piyaatashiteri Pawa, inta naaka aaneemini. 7 Piyoteeyantakinarinimi naaka piyoteeyakirinimi Pawa eejatzi. Paata piñeena nokamawenteri maawaeni atziri ikimitaaka ikantanari Pawa roojatzi piyoperoteri tsika ikantari rirori.

8 Ikantziri riraga Jiripi:

—Nowinkatharite, poñaagaeyenarini Piri; ari okaatapaaki, eero napiitaneemi nojampikowentaneeri.

9 Ikantakiri:

—Paerani notsipateeyakimini. ¿Tekirama piyotana? Maawaeni ñaakinari, kimitaka iñaakiri Pawa rirori. ¿Iitaka pikanantanari iroñaaka: “Poñaayenari piri”? 10 ¿Tekirama piyotzimate nokimitari Pawa? Eejatzi

ikimitana rirori. Tee nokantashita. Ikimitana irira, rirotaki matakaanawori notajonkantzi. 11 Tema nokantzimi nokimitari irira. Eejatzi ikimitana naari. Paapatziyawo iroka nokantakimiri. Eerorika pikoyi paapatziyashitana, ari piñaaperoeyakinani notajonkantaki, tema rootakikya paapatziyantanakinari.

Aririka riyaatanee Jesoshi, osheki imateniri aapatziyariri

12 Eejatzi ikanteeyanakinani riraga Jesoshi:

—Rootaki kyaaryootaki nokamantemiri. Maawaeni aapatziyenani ikimiteeyanani, eeniroka nantziro naaka eejatzi ikimitya rirori rantaperotero. Tema niyotaakiri atziri rootaki raapatziyantakinari apaanipaeni. Ari niyaateeta Pawaki, eejatzi opoki rowaga Ishire Tajorentsi amitakotemini. Roojatzi pikamanantyaari atziri maawaeni nokantakimiri naaka, rootaki raapatziyantayitenarini oshekini. 13 Aririka paapatziyanakina, aritaki nomatakimiro oetarika pikowakoteriri riraga Pawa. Iroka nokantemiro ikanantyaari maawaeni atziri iñaaperoteri Pawa. 14 Paapatziyaperotakinarika, pimatero pinetheena Naaka oetarikapaeni, aritaki nomatakimiro pikantenari. 15 Pinintaperotanarika, pikemijantaperoeyenani oetarika nokaminagaeyemirini. 16 Naaka amanerini Pawa rotyaanteeyemironi paashini Amitakoeyemirini. Aritaki imatakimiro. Roojatzi okantyaani otsipateeyemini roori: 17 rootaki rowaga Ishire Tajorentsi iyotayemironi maawaeni kyaaryootakotatsirini Tajorentsi. Omaanta tee riyoteeyironi irowa kaari aapatziyanari, rootaki kaari opokashiteeyantaririni otsipateeyarini. Omaanta aritaki kijokiro owanteeyakimirini eerori. Rootaki piyoteeyantakaworini eeroka. 18 Nopiyaneerika Pawaki, eero nookimi apaniroeni, ari nopiyashiiyemini Noshireki. 19 Rooteentsi niyaate. Eero rapiitana iñeeyanakinani kaari aapatziyanari, inta piñeeyenani eeroka. Ashi noyiro nañi, rootaki pañaanteeyanakarini eerori: pikantyaani pijeeki jenokinta. 20 Aririka nopiriintanee, aritaki piyoteeyanakini nokimitari Pawa. Tema eejatzi pikimiteeyenani eeroka, eejatzi nokimiteeyimini naari: akimitawakaeyani. 21 Maawaeni yotawakirori nokaminaakiriri, ikemijantaperotakirorika eejatzi, rirotaki nintashireperotanari. Pawa aritaki inintashireperotakiri nintashireperotanari. Eejatzi naari aritaki nonintashiretakiri rirori. Niyotakaaperoteri tsika nokanta.

22 Eenitatsi janta paashini Joorashi, kaari karyootejatzi. Rojampitziri irira, ikantziri:

—Nowinkatharite, piyotakaaperotakina naaka tsika pikantari. ¿Iitaka kaari piyotakaantari kaari aapatziyemini tsikarika pikantari?

23 Ikantakiri:

—Pinintaperotana eeroka omaanta tee inintaperotana riraga kaari aapatziyanari. Pinintaperotanarika, pikemijantaperotero nokantzimiri, roojatzi inintaperotantemiri riraga Pawa. Roojatzi nopokashiiyakimini pishireki, kijokiro nowantemiri Naaka eejatzi Pawa. 24 Omaanta kaari nintashiretanari, eero ikemijantaperotziro nokantziri. Iroka nokantakimirika, kaari nashi nokantzimiri naari, inta ikantziri otyaantakinari. 25 Eenironaka notsipateeyimini, aritaki nokamantzitakimiro omaanta tekiraata pikemaperotana. 26 Riyotzi Pawa paapatziyakina, rootaki rotyaanantemirori amitakotantatsiri roori Ishire Tajorentsi. Iyotakaemiro oetarikapaeni.

Okenkithashiryaakaapaakimiro maawaeni nokantzimiri. Rootaki kenkithashiryaakayemironi eerokapaeni maawaeni nokantakimiri.

27 Eekiro riyaatatyee ikantanakina riraga Jesoshi:

—Rooteentsi niyaate. Nokimoshiryaanaki naaka tee nowashiretakota. Nokowaki pikimitena pikimoshireeyanakini eeroka: tema naaka pikimoshirewente. Eero imatziro atziri roemoshirenkemi. Omaanta naaka oemoshirenkemini. Aririka eekiro piyaatatyee pikenkithashiryaakotena naaka aritaki nojeekakagaeyakimini kameetha. 28 Aritaki pikemakiro nokanteeyakimirini rooteentsi niyaate, eejatzi nopiyee. Aririka pinintaperotena kameetha pikimoshirewentena niyaate Pawakinta. Aritaki riraga Pawa ranaakotakina. 29 Iroñaaka nokamantzitakimiro tekirani niyaatee. Aririka piyotaki omonkaataka nokamantakimiri, paapatziyaperoeyantenarini. 30 Eechonkiini napiitzimi nokenkithatakaakimi. Awotsikitapaaki jewatatsiri maawaeni kaari aapatziyanari: rirotaki iwinkatharite kamaaripaeni. Tekatsi ikantya rirori reewawentena naaka. 31 Omaanta noshinetari rowamaena oyaatziriri rashi. Irira Pawa ikowakaakinari nokamawenteri maawaeni atziri. Rootaki nokanantariri riyoteeyantanakaworini atziri nonintaperotziri riraga Pawa, eejatzi nantapiintziniri oetakarika ikowakaakinari. Pikatziyanaki. Thame aatee.

15

Riraga Jesoshi rirojatzi oshiyakaawentacha owaatotha oowa

1 Ikantawitanaana riraga Jesoshi inta eekiro riyaatatzi riyotaana. Iroka paashini roshiyakaawentakinari irira:

—Naaka kimitawori owaatotha oowa. Eeroka kimitawori otha. Rirotaki Pawa thamaetakotzirori. 2 Aririka otha kaari kithokitapaentsiri riraga thamaetakotzirori ipejayitzironi, eejatzi rookiro. Omaanta rowaga kithokitatsiri rowameethatakotakiro okithokiperotantanakyaari. Kimitaka iroka, Pawa rantakimiro eerokapaeni aapatziyanari. Raapatziyaperotakaantemiri, ikameethatakaaperotakimi. 3 Iroka niyotagaeyakimirini, rootaki owameethashireeyakimirini Ishire. 4 Kijokiro powaeyenani. Aritaki naari kijokiro nowaeyemini. Otha oowa aririka ochewaryaanaki, eero omataa okithokite, rooma ari okamae. Aritaki pikimiteeyaworini eerori. Eerorika kijokiro powaeyenani, eero pimatziro piyoteeyerini kameetha paashini atziri raapatziyantenari. 5 Naaka kimitawori owaatotha. Eerokapaeni pikimitawo othapaeni. Maawaeni kijokiro oyenani rirotaki mateeyanakirorini oetarika nokowakaakiriri. Tema kijokiro noyeri naari. Omaanta aririka pintareeyanakinani, eero pantzimaetawo nokowakaakimiri. Rootaki okameethatantari kijokiro powanakina naaka. 6 Riraga kaari kijokiro owana, ari ikimitakaanteetakyaari otha oowa ipejeetero, thatzik. Roojatzi aririka ojampishitanaki, rookaetero paamariki, pok, otaya, tzininini. 7 Roojatzirika kijokiro powaeyanakinani eejatzi aririka paapatziyaperotyaawo nokantzimiri, pikantena oetarika pikowayitzirini: aritaki nomatakimiro. 8 Aririka pimatayitakironi oetarika nokowakayemiri, riyoperotemi maawaeni atziri eerokaperotaki niyotaanewopaeni. Aritaki iñaaperoteri atziri riraga Tajorentsi ikameethatzi.

Riraga Jesoshi isheninkatakari maawaeni riyotaanewo

9 Iroka eejatzi ikanteeyanarini riraga Jesoshi:

—Kimitaka inintashiretana Pawa osheki, eejatzi naaka nokimiteeyimini, nonintashireeyimini osheki. Kijokiro poyena, rootaki anintaperotawakagaeyantyaarini osheki. 10 Pikemijantaperoterorika nokaminagaeyimirini, aritaki nokantanakimiri nonintaperoeyanakimini naaka. Nokemijantaperotziro ikantakinari riraga Pawa, roojatzi ikantani inintaperotakina. 11 Ashi noyiro nokimoshiryaanaki naari. Ro nokamanantzimirori iroka pikimoshirewenantyaawori eeroka. Nokowaki pikimoshireperotanaki maawaeni. 12 Iroka nokaminaantemiri: tema nonintashireeyimini naaka. Rootaki nokaminaantakimiri: pikimitaaga eerori, pinintaperotawakagaeyani. 13 Riraga neshironkaperotziriri atziri, ikamawentakiririka, rirotaki nintashireperotziriri kameetha. 14 Aririka pimateeyakironi nokantakimiri, eerokaperotaki notsipamintharipero. 15 Eero noeteeyakimini iroñaaka nonampiri, tee riyotzi onampirentsi oetarika rantziri onampitariri. Omaanta niyotakagaeyakimini okaatzi ikamantakinari riraga Pawa, rootaki atsipaminthatawakaantaperotakari iroñaaka. 16 Tee eerokapaeni yoyeenani; inta naaka yoyayitakimirini eerokapaeni. Notyaantakimi panantyaawori oetarika nokowakaayitemirini. Eero patsipetawo oetarika pantayitenarini. Pikemijantaperotenarika, aritaki imatakaakimiro riraga Pawa oetarika pikanteriri. 17 Napiitanakimiro iroka nokaminagaeyakimini: pinintawakagaeyani maawaeni.

Theenkantatsiri roonakari Jesoshi eejatzi aapatziyariri

18-19 Eekiro riyaatatzi ikantakina Jesoshi:

—Riraga kaari aapatziyanari ineshironkatawakaaka. Aririkami pikimityaarimi eeroka, aritaki ineshironkatakimimi eeroka. Omaanta tee pikimitari. Niyoyeeyakimini maawaeni, rootaki roonantakimiri. Kyaaryo, roonantakimiri riraga kaari aapatziyanari, omaanta nokowanaki piyoperote ritawo roonana naari. 20 Pikenkithashiryaakiro nokantakimiri chapinki: “Riraga ronampiri tee ranaakotziri onampitariri”. Aritaki ikijakina. Eejatzi ikimitemi eeroka, ikijeeyemini. Tee ikemijantaperotziro nokanteeyawitakaririni. Eejatzi eeroka, eero ikemijantaperoeyimini pikamanteeyawityaariri eerokapaeni. 21 Rirotaki Tajorentsi otyaantakinari. Omaanta tee riyotziri maawani rirori, rootaki ikijantemiri. Tema piyotaakowitakinari riroripaeni. Rootaki ranantawori iroka. 22 Ari nopokashitawitakari, nokenkithatakaawitakari. Eeromi nopokashitzirimi eero eenitatsimi iroñaaka rantani. Omaanta iroñaaka tekatsi okantya ririrapaeni ikantero: “Tee niyotziro nantziro kaari kameethatatsi”. 23 Riraga oonakinari roonakari Pawa rirori. 24 Eero eeniromi rantani, eeromi iñaawitakina notajonkawentzimotakirimi. Nomatayitakironi kaari imatayitzini atziri. Omaanta iñaawitakina notajonkantzi, eekiro roonatyaana. Eejatzi roonitakari riraga Pawa. 25 Aritaki ikantari maawaeni. Tema monkaatapaaka iroka rojankinakotziteetakaririni rirori Iwaperiteki Tajorentsi: “Roonashiitana maawaeni, tekatsi nantawitya”. 26 Ari notyaantakimiro eerokapaeni Amitakotemini, rowaga Ishire Tajorentsi. Opoñaakya Pawaki, kameetha iyotaapaemiro kyaaryooperotatsiri. Aririka opokapaaki okantakotapaakina naaka. 27 Eejatzi eerori, okameethatzi pikantakotakina naari eejatzi. Tema

eeroka tsipatapiintakinari paerani nitantakawori niyotaakotakiriri atziripaeni.

16

1 Eekiro riyaatatzi ikantana riraga Jesoshi:
—Nokoyi eero pipakaero paapatziyana, rootaki nokanantzimirori maawaeni iroka. 2 Paata pikowaeyawityaani pikaaterimi ajoriiyotzinkarite janta piyotapiintaantsiki inta roepiyawakimi. Rowamaemi eejatzi. Aritaki riraga kijakimiri ikenkithashireeya rantziniri Tajorentsi ikowakaakiriri. 3 Tee riyotziri riraga Pawa, eejatzi naaka, tee riyotana, rootaki ranantemirori iroka. 4 Aririka omonkaatakya iroka nokantakimiri, aritaki pikenkithashiryaanakiro nokantakimikya rootaki iroñaaka nokanantzimirori. Paerani notsipatzimini, rootaki kaari nokanantzimini, omaanta rooteentsi niyaatee, rootaki nokanantaperotakimiri.

Opoke Ishire Tajorentsi
5 Ikantanakina riraga Jesoshi:
—Iroñaaka niyaate otyaantakinariki. Omaanta tee pojampitana: "¿Tsika piyaateka?" 6 Iroñaakaroña nokantakimi, rootaki petakoperotantanakari maawaeni pajankaneki. 7 Kyaaryooperotaki iroka nokantakimiro. Okameethatzimotzimi niyaatee. Eerorika niyaatee eero opokashitzimi Amitakoperotemini rowaga Ishire Tajorentsi. Aririka niyaatanaki, aritaki notyaanteeyapaakimironi Noshire. 8 Areetapaakimirika, ari oñaanashiretapaakiri maawaeni kaari aapatziyanari okanteri: "Eeroka antayitzirorini kaari kameethatatsi". Oñaanashiretapaakiri maawaeni ikamawenterira Jesoshi iñaaperotantariri Tajorentsi ikameethatzi, eejatzi rowameethatantyaariri. Eejatzi oñaanashiretapaakiri maawaeni tsika ikantyaari Tajorentsi ikantakowenantyaariri maawaeni kaari aapatziyanari. 9 Tema tee raapatziyana rootaki rowashironkaawentyaari iinja kaari kameethatatsi. Eejatzi rowaga Ishire Tajorentsi okanteri: "¿Iitaka kaari paapatziyantari Jesoshi?" 10 Maawaeni kaari aapatziyanari tee riyotakoperotziri Pawa Tajorentsi iñaaperotakotantanari naaka. Omaanta aririka opokapaaki rowaga Ishire Tajorentsi oñaanashiretapaakiri maawaeni atziri nokamawenteri eejatzi nopiyanteeyari Pawaki, rootaki raapatziyantenaririka iñaaperoteri rirori ikameethatzi. 11 Eejatzi opokashitantapaakari Ishire Tajorentsi iyotakagaeyapaerini maawaeni theenkantatsiri ari ikantakotanteri Tajorentsi, rowashironkagaeyerini. Tema rirotaki rirori rowashironkagaeyerini Jatanaashi riraga iwinkatharite kamaaripaeni, eejatzi rirotaki jewatatsiri maawaeni theenkakinari jaka kipatsiki. 12 Tekira eeniro osheki nokamantemirimi omaanta eero pimatziro piyoteeyawakironi iroñaaka. 13 Kyaaryooperotaki maawaeni iyoteemiri Ishire Tajorentsi. Aririka opokapaaki, iyotakaapaemiro maawaeni kyaaryootatsiri. Eero iyotaashita apaniroeni. Oetarika okemakinari naaka niyotaantziri aritaki iyotaapaemi maawaeni. Iyoteemi oetarika awijatsini iinja. 14 Aawakironi noyenkithari roojatzi iyotaantawakimi eeroka, tema apatziro okamantemiro maawaeni iroka noyenkithari. Tema ari oñaaperoteena. Tema apatziro okamantakotana naaka. 15 Maawaeni ikantayitanarini Pawa, nokantayitakironi naaka, rootaki

nokanantakimiri maawaeni: “Iyotaantemiri rowaga Ishire maawaeni iroka nokantziri”.

16 Ikantanakina Jesoshi:

—Paata eero piñaana. Paashini paata ari papiitero piñeena.

Ikantakota Jesoshi ikamawentee eejatzi ipiriinantaneeyari omaanta tee nokemaperotziri. 17 Roojatzi nokantagaantawakaeyakani:

—¿Tsika okantaka iroka ikantakaeri? “Paata eero piñiitana. Paashini paata ari papiitena piñeena”. Ikantzi eejatzi: “Niyaatee Pawaki”. 18 ¿Iitakakya ikanantari: “Paata”? Tee ayotakotawakiri oetarika ikantakaeri.

19 Riyotaki Jesoshi nokamantawakaaka. Riyotaki nokowawitari nojampiterimi. Ikantanakina:

—¿Pojampikowentawakaanakawo nokantakimiri? “Paata eero piñaana. Paashini paata papiitena piñeena”. 20 Kyaaryootaki iroka nokantemiri. Ari piraakotanakina maawaeni, powashiretanakya. Omaanta kimoshirewitachari maawaeni kaari aapatziyanari. Powashirewitakya eerokapaeni, omaanta ari papiitero pikimoshiryaanee.

21 Aririka omonkaatakya oeyowantyaariri otomi tsinani, okemaatsitakari. Ikoñaatantakari eentsite, tee okenkithashiryaanaka okemaatsitakari, inta okimoshirewentziri riraga otomi. 22 Aritaki pikimitakari iroñaaka eerokapaeni, powashiretawitaka nokamantari. Omaanta aritaki nopiriintanee napiitero noñaaneemi. Rootaki pikimoshireeyantanakarini, tekatsi owashiretakaaneemini eeroka. 23 Aririka nopiriintanee, roojatzi piñaantawaena eero pikowanaki pojampitena kyaaryootaki nokantemiri. Paerani nojeekawitani janta Pawaki roojatzi nopokantakari jaka kipatsikika eejatzi nopiyimaetaneeya Pawaki. Kyaaryootaki iroka nokantemiri: aririka paapatziyena, ari ramitakotemi Pawa oetarika pikanteriri. 24 Paerani tekira paapatziyanani, pikenkithatakaeyirini Pawa omaanta tee pikenkithatakoeyanani naaka. Iroñaakaroña pamanakotenaata roojatzi ikemantakimiri, ipantemiri okaatzi pikowakotanari pikimoshireeyantanakyaarini kameetha.

25 Eejatzi ikantanakina riraga Jesoshi:

—Ari noshiyaakaawentapiintzimironi oetarika, omaanta paata eero napiitziro noshiyaakaawenteemiro. Inta okameethatzi nokamantakoperoteri Pawa, eero nomanapithatzimiro. 26-27 Iinja eero pikenkithashiryaa pikantena naaka: “Nowinkatharite, pamaneri Pawa nokoyi ramitakotena”. Eeroka nintashiretakinari. Paapatziyena kyaaryo nopoñaaka Pawaki, rootaki inintaperotantakimiri irira Pawa. Ari ineshironkaperoeyakimini, rootaki ramitakotantemiri koetyeemotzimiri maawaeni. 28 Nojeekawitani riroriki, roojatzi nopokantakari kipatsikika. Iroñaaka nookaneero kipatsika, nopiyashitaneeri Pawa.

29 Nokantziri naakapaeni:

—Iroñaakaroña pikamantaperotakinawo. Tee poshiyakaawentanawo. 30 Ari tekirani nokantzimini, piyotzi oetaka nokenkithashiryaakari. Iroñaaka niyoteeyakini maawaeni pithotyaakiro piyotziro maawaeni, rootaki nokimoshiryaantakari pipoñaaka Tajorentsiki. Tekatsi iroñaaka nojampiteemiri.

31 Ikantawakiri Jesoshi:

—¿Kyaaryooma paapatziyaperotakina iroñaaka? 32 Rooteentsi nokemaatsitantyaawori, ari nominthaagakaantakimi, piyaatanaki eeroka pinampikipaeni. Pookaeyanakinani apaniroeni. Aritaki rootzimateentsi omonkaatapaakyaaroña. Inta tee naaka apaniroeni, kijokiro rowana riraga Pawa. 33 Ro nokamanantzimirori iroka piweshiryaantyaari. Aritaki piweshiryaawentakina. Jaka kipatsikika rowashironkaetemi, omaanta piweshireeyanakyaanikya. Nanaakotakiri maawaeni jeekatsiri kipatsikika, nopinkathariperotzi naaka, notsipatemi.

17

Jesoshi ikenkithatakayeri Iriri

1 Ari okaatapaaki maawaeni ikanteeyakinarini Jesoshi, roojatzi raminantanaka jenokinta, ramanantanakari Iriri, ikantakiri:

—Pawa, monkaatapaaka kitejiri nokamantyaari. Rooma naaka Pitomi. Paerani akashiyeeyakawoni nokamashiteri atziripaeni, pipiriinantaanari nokamawitakaga rootaki piñaaperotantariri maawaeni atziri ikameethatzi raapatziyantenari naaka eejatzi nowañaakiri ikantyaani ijeeki jenokinta atsipatawakaantyaari aaka. Iroñaaka pamitakotena nomonkaatapaakiro maawaeni nokemaatsiwenantyaariri. Ari nowañaakiri maawaeni aapatziyanari ipinkathatanteeyemirini eeroka. 2 Tema ari piitakina riraga pinkathariwenantatsiri maawaeni jeekatsirika kipatsiki, rootaki nomatantawori nañaakagaeyeerini maawaeni piyoyagaeyakinarini nashityaari. Ro piyoyaantakariri ikanteetatyeeyaani rañagaeyeeni itsipateeyeeni. 3 Eeroka Tajorentsi apintzi. Kameetha riyoteeyemini atziri maawaeni. Eejatzi kameetha riyote naaka potyaantanewo: tema naaka Jesokirishito. Maawaeni riyoperotena ikanteetatyeeyaani rañee jenokinta. 4 Jaka kipatsikika nantakimiro maawaeni pikowakaakinari, rootaki nopinkathatakaantakimiriri atziripaeni. 5 Paerani, Pawa, tekirani awetsikironi kipatsi, pitsipatanani janta jenokinta apinkathariiyini. Iroñaaka papiitero pikimitakagaena eejatzi akaate apinkathariiyeni.

6 Ari eekiro riyaatatzi ikantziri Ashitariri:

—Irika atziripaeni kipatsijatzi maawaeni pashitakari. Pikantakina: “Pikempoyaanakinari”. Ari niyotakaakiri maawaeni tsikarika pikantari. Raapatziyaperotawakawo maawaeni piyoyaakiri. 7 Iroñaaka riyoteeyanakimini eeroka itaperotawori piyotagaeyanakinani maawaeni okaatzi niyotagaeyakiririni. 8 Maawaeni piyotaakinari, nokamantakiri niyotaanewopaeni, niyotaaperotakiri maawaeni. Raapatziyakawo rajankaneki. Rootaki riyotakotantakinawori kyaaryo nopoñaakanta jenokinta eejatzi eeroka otyaantakinari. 9-10 Namanakoeyakarinika irikapaeni. Tee namanakoeyarini ririrapaeni kaari aapatziyanari inta apatziro irika nokempoyaakimiri. Tema eeroka ashitariri maawaeni irika, eejatzi pashitakaakinari naari maawaeni. Tema ashiteeyanakarini maawaeni, rirotaki ashi. Raapatziyana maawaeni, rootaki ipinkathatantanari. 11 Eero eekiro niyaatatyee nojeekanaki kipatsikika, omaanta irikakya jeekaneentsini maawaeni jaka, omaantakya naakakya piyashitaneemini. Pawa, eeroka riroperori. Tema eekiro piyaatatzi pitajonkantzi. Iroñaaka eeroka aminaneerini

pitajorenkaki, ikimitanteeri. Nokowaki imonkaatawakaya ikimitakae
aaka amonkaatawakaaka. 12 Notsipatanteeyakaririni maawaeni,
tema pimatakaakina, rootaki nomatariri nokempoyaantakariri.
Naminakowentakiri maawaeni; tekatsi ashironkaachani, inta
apaani rashironkaeya riraga Joorashi, rirotaki jatatsini paamariki
kaari tsiwakanitatsini. Aritaki omonkaatakya okantakotzirini
jankinatacharini Piwaperite paerani. 13-14 Niyotaakiri riroripaeni
pikantanari, rootaki iroñaaka ikijantanakariri maawaeni kaari
aapatziyanari. Ro ikijantakariri, tee ikimitarikya. Ikimitana
naari riraga niyotaanewopaeni nashi, tee nokimitari naari kaari
aapatziyanari. Iroñaaka nopiyashitaneemi. Tekiraata eenirona
nojeeki kipatsikika, nokantziri riroripaeni maawaeni piñaani, ro
nokimoshireperotakaantyaariri maawaeni, ikimitenaata naari
nokimoshiretzi. 15 Tee namanatziimi: “Paapithateri kipatsiki”, inta
apatziro nokantzimi: “Pikempoyeeri eero imatantari iwinkatharite
kamaari rantakayeeri oetarikapaeni”. 16 Irikapaeni tee ikimitari
theenkantatsiri, ikimitaakina naaka: tee nokimitari theenkantatsiri.
17 Pinashityaari riroripaeni, piyotakagaeyerini kyaaryooperotatsiri,
ikyaaryoowentemiro maawaeni pikowakagaeyiririni. Piñaani rootaki
kyaaryooperotatsiri. 18 Potyaantakina niyaatashitantariri atziripaeni
nokenkithatakagaeyirini. Eejatzi naari nokimitakari notyaanteeyerini
riyaatashitantyaariri atziri maawaeni kipatsiki ikenkithatakagaeyerini.
19 Nokyaaryoowentemiro maawaeni pikowakaakinari: tema
nokamawenteri riroripaeni, riyoteeyantyaaworini ikyaaryoowenan-
teeyemirorini oetarika pikowakaakiriri.

20 Iroka eejatzi ikantziriri Jesoshi Ashitariri:

—Tee riro namanakotari apatziro ayotaanewoka jaka; inta eejatzi
namanakotari maawaeni riraga raapatziyakagaeyaaripa: riraga
aapatziyeeyanarini iinja. 21 Nokowakikya ikimitawakaanakyaaroña
maawaeni. Tema akimitawakaaka, Pawa, atsipatawakaaka aaka.
Eejatzi nokowaki ikimitee aaka maawaeni riraga aapatziyanari,
roojatzi riyotantyaawori atziri kyaaryo potyaantaperotakina.
22 Pitajonkakowentakina nokimitantakimiri eerori, eejatzi
notajonkakowentakirini maawaeni rirori ikimitawakaantyaari.
Imonkaateeyakaeni aaka, akimitawakaaka. 23 Ikimitana
naari. Nokimitzimi eerori. Rootaki ikimitawakaaperotantyaari
maawaeni aapatziyanari, roojatzi riyotantyaari maawaeni atziri
potyaantakina, eejatzi pimonkaatakagaeyakinarini naaka eejatzi riraga
aapatziyanari, pinintaperoeyanani. 24 Tekirani ojeekini kipatsi, tema
pinintaperotanani, rootaki piitantakinari naari, nopinkathariwenteri
atziri. Iroñaaka, Pawa, nokowaki itsipateeyenani iñaantenari
nopinkathaperotanaki. Tema pikantana: “Pikempoyeeyenarini
maawaeni”, aritaki nomatakimiro. 25 Pikameethaperotaki,
Pawa. Tee riyotzimi maawaeni kaari aapatziyanari, omaanta
niyotzimi naari. Eejatzi riyoteeyakimini irikapaeni potyaantakinari,
26 niyotakagaeyakirini tsikarika pikantari eerori. Aritaki napiitakiniri
niyotakaaperoteri, pinintaperotantariri, pikimitakaantenari naari
pinintashireperotana. Eejatzi ikimiteeyakinani maawaeni. Ari okaatzi.

Rootaki ikantziriri Jesoshi Ashitariri.

18

Raantanakariri Jesoshi

1 Ipakaanakiro Jesoshi ikenkithatakaeri Ashitariri roojatzi
riyaatakaantanakina: Jesoshi, eejatzi naaka maawaeni riyotaanewo.
Noerinkanaka nomontyaanakawo piryaajanteniri iitachari
Sherooni. Notonkaanaki roojatzi nareetantapaaka Oriiwomashiki.
Nokyaapaaki. 2 Aritaki janta riyaatakaapiintanakina Jesoshi,
rootaki riyotantari riraga Joorashi, riraga aakaanterinira. 3-5 Riraga
jewatayitatsirini ñaanakowenantatsiri Tajorentsipankoki eejatzi
warijeeyopaeni rotyaantawakiri joraaropaeni eejatzi waariryaapaeni.
Reewatapaakiri riraga Joorashi. Ramapaaki ootamentotsipaeni,
oorenantyaaripaeni, rompojamentopaeni eejatzi; ipokashitapaakiri
riraga Jesoshi maawaeni. Riyotaki irira iitaka ikanteriri. Riyaatanaki
itonkiyotawakari, ikantawakiri:

—¿Ninka paminirika?

Rakapaakiri:

—Riraga Jesoshi najareetejatzi.

Ikantawakiri:

—Naakataki.

6 Ikanantawakariri riraga Jesoshi: “Naakataki”, roojatzi
ipiyantanakawo itapiiki. Ityaapaaki maawaeni kipatsiki, tereei.
7 Rapiitawakiri:

—¿Ninka pikowaperotzirika?

Ikantawakiri:

—Riraga Jesoshi najareetejatzi.

8 Ikantziri:

—Tema nokantakimi: “Naaka Jesoshi”. Naakarikakya pikoyi, pishine-
teri riyaateeta irikapaeni notsipatakarika.

9 Omonkaatantapaakawori ikantakiriri Jesoshi Ashitariri: “Irika
pikantakinari: ‘Pikempoyeenari’, tekatsi ashironkaachani”. 10 Roojatzi
Peetero inojakiryaantanakawo ichekamento. Ithatziitawakiri
ronampiri Iwinkatharite ñaanakowenantatsiripaeni, omaanta ithatzi-
itashitawakari ikempita rakojanorikitzirika. Iwaero onampirentsi
Maariko. 11 Roojatzi ikanantariri riraga Jesoshi rirori:

—Poepiyero pichekamento poyaankaero. Rootaki ikowakaakinari
Pawa ragaetena nokemaatsitawenantyaariri atziri. Eero
nothañaapithatari.

Raanakiri Jesoshi joraaro Aanashiki

12 Roojatzi ragaeyantakarini riraga Jesoshi. Rirotaki agaeyanakiririni
joraaropaeni, iwinkatharite joraaropaeni, waariryaapaeni.
Roojatzi roojotantanakari. 13 Ritapaentawo raanakiniri Aanashiki.
Rirotaki rikonkiri Kaejashi riraga iwinkatharite ñaanakowenantatsiri
iroñaaka. 14 Irika rirotaki kantakiriri jewatatsiripaeni joriiyopaeni:
“Okameethatzimotzimi ikameeta shiramparinta apaani, rowawi-
jaakotantyaariri maawaeni atziripaeni eero rowamaeri oroomajatzi”.

Peetero imanakotashitakari Jesoshi

15 Peetero rirotaki oyaatakowentawitanakariri riraga Jesoshi, notsi-
patari naaka. Riraga iwinkatharite ñaanakowenantatsiripaeni riyotana
naaka rootaki ishinetantanari naaka nokyaantapaaka niyankiiteki
ipankoki, notsipatapaakari riraga Jesoshi. 16 Omaanta riraga Peetero

ikatziyapaaka ashitakontsikira jantakirowa. Niyowanee inkokironta, nokantapaakiro shentzirori ashitakontsi:

—Pishineteri irira ikye.

Okantana:

—Jee, ari.

Roojatzi ikyaakaantapaakinari riraga Peetero. 17 Rowaga onampirentsi okantawakiri:

—¿Kaarimima eerori riyotaanewo Jesoshi?

Ikantziro:

—Kaarina.

18 Okatsinkaetyaaki. Roeshitaka paamari onampirentsipaeni, eejatzi waariryaapaeni. Rakitsiiyakani osheki paamariki. Eejatzi riraga Peetero itsipatapaakari maawaeni rakitsiiyapaakani.

Riraga Kaejashi rojampitakiri Jesoshi

19 Riraga iwinkatharite ñaanakowenantatsiripaeni rojampitakiri Jesoshi, ikantakiri:

—¿Ninka yotaapiintziririka? ¿Oetaka piyotaapiintziriri maawaeni?

20 Ikantawakiri rirori:

—Ikemakina maawaeni atziri niyotaantziri. Niyotaantapiintzi janta ipiyotapiintanta joriiyopaeni. Eejatzi niyotaantapiintzi jaga Tajorentsipankoki. Tekatsi nomanapithatziri atziri. 21 ¿Iitaka pojampitantanari naari? Pojampiteri irirapaeni kemakinari oetarika nokantakiriri. Riyotakiro riroripaeni.

22 Roojatzi ipajapootantanakariri apaani waariryaa katziyeenchari jaga. Ikantziri:

—¿Arima apiyathatakyaari iwinkatharite ñaanakowenantatsiri?

23 Ikantawakiri:

—Teerika kyaaryooperotatsiri nokantakiriri, piyotakayenawo. Rooma okyaaryootzirika nokantakiriri, ¿iitaka pipajapootantanakinari?

24 Rootaki riraga Aanashi rotyaanantakariri waariryaa raaneeri Jesoshi oojoteencharira janta Kaejashiki.

Rapiitziri Peetero imanakotashitakari Jesoshi

25 Riraga Peetero eekiro rakitsitatya. Roojatzi ikananteetakariri:

—Tema eeroka riyotaanewo Jesoshi.

Roojatzi imanakotashita, ikantanaki:

—Kaari naaka.

26 Itsipatari maawaeni janta paamariki apaani ronampiri Kaejashi. Rirotaki isheninka riraga ithatyaakempitawitakari riraga Peetero. Ikantziri:

—Eerokama noñaakiri oriiwomashiki itsipatzimi Jesoshi.

27 Rapiitakiro Peetero imanakotaka. Roojatzi iñaantanaka tyaapa.

Raanakiri Jesoshi Peraatoki

28 Okitejiityaanaki rookanakiro maawaeni ipanko Kaejashi. Raanakiri Jesoshi ipankoki Peraato, riraga oroomajatzi rirotaki jewawentziriri joriiyo. Kaari joriiyo, rootaki kaari ikowanta joriiyopaeni ikyaapae ipankoki. Ikantzi riraga jewatatsiri joriiyo:

—Rooteentsi owawentakotyaari Tajorentsi aaka akenkithatakoteeri paeraniperoroña aririka rawijanakiri joriiyopaeni ronampiri Tajorentsi janta Ejiipitoki. Aririka aate inthomaenta ipankoki Peraato eero amatziro oya aaka, eero iñaaperotee aaka Tajorentsi akameethatzi.

29 Roojatzi riyowashitantanakariri Peraato. Ikantawakiri riraga amaeyakiririnira:
—¿Iitaka rantakiri irika shiramparika pamantakinariri?
30 Ikantapaakiri rirori:
—Eenitatsi rantayitzirini. Eeromi rantziromi kaari kameethatatsi, eero namimirimi.
31 Roojatzi ikanantawitakari Peraato:
—Paaneeri eerori. Tema ojeeki jankinarentsi pashi yotayimiri powashironkaantyaariri. Pimateri eerori powashironkaeri.
Ikantapaakiri rirori:
—Tee ishineteetanari nowamaeri.
32 Rootaki ikantakiriri omonkaatantakari ikantzitakari Jesoshi. Tema ikantzitani: “Ari ikentakoteetena koroshiki”. 33 Roojatzi ipiyantanaa Peraato ipankoki. Ikaemakaanteeri Jesoshi. Ikantziri:
—¿Eerokama jewawentziriri joriiyopaeni?
34 Ikantawakiri Jesoshi:
—¿Piyowitakinakya? ¿Iitaka pojampitantanari? ¿Eenitatsima paashini kamantakimiri?
35 Rakanakiri:
—¿Naakama iroñaaka joriiyo? Rirotaki atziri amakimiri jaka, riraga jewatayitatsirini ñaanakowenantatsiri. ¿Iitaka pantakiri ikijantakimiri maawaeni?
36 Ikantawakiri riraga Jesoshi:
—Tee nopinkathariwenantzi jaka kipatsiki. Nopinkathariwenanterikami jaka, aritaki ikijakowentakinami maawaeni nonampiri: eeromi ishinetzirimi rirori riraga joriiyopaeni ramakinami. Omaanta tee jaka nopinkathariwenantzi.
37 Roojatzi ikanantakari:
—¿Kyaaryooma? ¿Eerokama jewaperotatsiri?
Jee, naaka jewaperotatsiri. Kyaaryo pikantakina. Nokantziri maawaeni atziri kyaaryooperotatsiri. Rootaki natziritantapaakari, rootaki nopokantakari kipatsikika. Maawaeni riraga iyotanakirori kyaaryooperotatsiri, rirotaki maawaeni aapatziyanari.
38 Ikantziri riraga Peraato:
—¿Oetaka iroka pikantziri: “kyaaryooperotatsiri”?
Roojatzi riyowashitantanaari irira riraga joriiyopaeni, ikantakiri maawaeni:
—Nojampitawitakimi inkaaganki, tee pikantana iitaka rantaperotakiri nowamaantyaariri.

Riraga Peraato ikowawitaka ipakayerimi Jesoshi
39 Eekiro riyaatatzi ikantzi:
—Aririka omonkaatapaeya Kitejitatsiri Rawijantariri Ronampiri Tajorentsi, noeyowapiintzimiri apaani romonkeetziri. Tema aritaki okantari ameteeyarini. ¿Pikoyima noeyowaemiri jewaperotzimiri? 40 Roojatzi ikaemantanaka maawaeni:
—Eero poeyowaanari irira, inta poeyowaenari riraga Warawaashi.
Tema irira rirotaki koshintzi.

19

1 Roojatzi raakaanantakariri Peraato riraga Jesoshi, ipajatakaantakiri. 2 Riraga joraaro itapotayitakinirini ramantheeri kitochee

okimiwitakawo tsikontochee. Ramantheetakaakariri. Ikithaatakiri kityonkamawori. 3 Ipokashitapiintakiri maawaeni riraga joraaro iñaathawaetashitari ipinkathatziri, ikantajeempiyaashitapaakari:

—Eeroka jewawentziriri joriiyo nopinkathatemi. Injii, injii, injii.

Roojatzi ipajawootantapaakari rakoki. 4 Rapiitziro riyowashitaneeri Peraato jewatatsiripaeni joriiyopaeni. Ikantziri:

—Rirotaki irika, napiitzimiri namaemiri. Nojampitawitakimi, omaanta tekatsi pikanteeyinani niyotantyaari iitaka pikijantakariri. Namakaanantariri pamineri eerokapaeni nopajatakaantakiri. Omaanta tee niyotzi iitakakya nowamaakaanantyaariri.

5 Riyowanee Jesoshi rirori. Ramantheetakawo okimiwitakawo tsikontochee, ikithaatakawo kityonkamawori. Ikanteeyirini Peraato:

—Rirotaki irika. Ñaakiri, nopajatakaantakiri.

6 Raminawakiri jewatayitatsirini ñaanakowenantatsiripaeni eejatzi waariryaapaeni. Ikaemanaki:

—¡Pikentakotakaanteri koroshiki! ¡Pikentakotakaanteri koroshiki!

Ikantziri Peraato:

—Pagaeyanakirini eeroka, pikentakotakaanteri. Nojampitawitakari, tekatsi nokemakotziri rantzi iitakakya nowamaakaanantyaariri.

7 Ikantawakiri jewatatsiri Tajorentsipankoki:

—Eenitatsi Iwaperite Tajorentsi iyotaanari okameethatzi ikame iitajorentsitashita. Tema ikantzi rirori: “Naaka Itomi Tajorentsi”, rootaki okameethatantakari ikame.

Rapiitakiri riraga Peraato rojampitakiri Jesoshi

8 Ikemantawakariri Peraato ikanteeyakiririni eekiro riyaatatzi ithaawaperotanaki. 9 Ipiyakaanaari, ikyaanee ipankoki eejatzi Jesoshi. Ikantapaeri riraga Peraato:

—¿Tsika pipoñaaka eeroka? ¿Ninkami eeroka?

Tee rakanakiri rirori.

10 Roojatzi ikanantanakari:

—¿Iitaka kaari pakantana? Naaka jewatatsiri atziriki. Nokowakirika, ari nomatero nookakaakowentemi. Eejatzi okimitaka, nokowakirika, nomatero nokentakotakaantemi koroshiki. Tema piyotakiro.

11 Ikantawakiri Jesoshi:

—Eeromi ishinetzimimi Tajorentsi, tekatsi pikantenami. Riraga amakaantakinari jaka, rirotaki antaperotakirori kaari kameethatatsi.

12 Roojatzi ikowantawitanaka Peraato ipakaerimi. Omaanta rapiitziro ikaemanaki jewatatsiripaeni joriiyopaeni:

—¡Aririka pipakaeri irira, tee pitsipaminthatari Seesari! Irika riraga kantashitachari: “Naaka jewatatsiri”. Tema rirotaki kijakiriri peewatzinkarite riraga Seesari janta Oroomaki.

Ikentakotakaantakiri riraga Jesoshi

13 Ikemantakari Peraato ikanteeyakiririni riyowakaaneeri Jesoshi. Janta riwetsikaetzironta, oenokamentotsi iwetsikaetziri mapi. Janta eenitatsi jeekamentotsi ijeekapiintzira Peraato ikantakowenantapiintzirira atziri. Nokantziro naaka maawaeni joriiyo: “Kawaata”.* 14 Okitejitanaki Kitejitatsiri Rawijantariri Ronampiri Tajorentsi janta Ejiipitoki. Roojatzi ikanteeyantakarini Peraato:

* **19:13** Ikantziro rirori ipaanteki arameeyojatzi Kawaata: opatziito pankotsi.

—Rirotaki irika jewatatsiri pashi eerori.

15 Omaanta ikaemaeyanakini riroripaeni:

—¡Payeri! ¡Paanakiri janta! ¡Pikentakotakaanteri koroshiki!

Rojampitziri ikantziri:

—¿Nokentakotakaanteri piwinkatharite?

Ikantawakiri riroripaeni:

—Tee nopinkatharitakaayiri, omaanta apaniroeni Seesari nopinkatharitakaayiri.

16 Roojatzi ikantakiri joraaropaeni:

—Paaneeri pikentakoteri.

Roojatzi raantanakari.

Ikentakotakaantakiri Jesoshi janta koroshiki

17 Roojatzi raashitantanaka Jesoshi koroshi. Rookanakiro pankotsipaeni riyowakotantanaki owitheenkapaataga inkokironta antawopaeni mapi, rareetantapaakawo tonkaariki oetachari Iitonakintsiki. Iitziro rowaga tonkaari joriiyopaeni: “Koorikota”. 18 Aritaki ikentakotakiri koroshiki. Itsipatakari apite shirampari. Ikentakotakiri riroripaeni paashini koroshiki apite. Rowamagaetakiri Jesoshi rojatekaetakiri niyanki. Apaani rowamagaetakiri rakoperoki Jesoshi, riraga paashini rampateki. 19 Peraato rojankinatakaantaki kantatsiri: “Jesoshi najareetejatzi, rirotaki jewawentziriri joriiyopaeni”. Ipatakakotakaantakiro koroshiki. 20 Okaakintawo nampitsi aritaki ikentakotakiri Jesoshi. Osheki jewatatsiri joriiyopaeni ñaanatakirori rojankinatziri. Ojankinatawitaka ipaante joriiyo, eejatzi oroomajatzi eejatzi ipaanteki kireeshiyajatzi. 21 Riraga jewatayitatsirini ñaanakowenantatsiri joriiyopaeni ikantziri Peraato:

—Tee okameethatzi pojankinatziro: “Rirotaki jewawentziriri joriiyopaeni”, inta pojankinate: “Irira kantashitachari: pinkathariwentziriri joriiyo”.

22 Ikantawakiri Peraato:

—Aritaki, nomatakiro: nojankinatakaantakiro. Eero ninashitawo nojankinari.

23 Ari ikentakotakiri joraaro. Ari ikaatzi 4 joraaro: itakariri rayitakiri ipashikari iitoki, paashini ishintoromashite, paashini ijapatote, paashini iithari eejatzi. Omaanta ipewiryaakotari, tee oshirika inta ontyaajaampanatashita maawaeni. 24 Rootaki ikanantawakagaeyakarini:

—Eero atzijagaero. Thame añaathawaetawentyaawo ninkarika ayiterini.

Aritaki ikantari joraaro. Imonkaatakiro kantatsiri Iwaperiteki Tajorentsi, ikantzi: “Ipawakaayitawoni noethaarini. Ipankinatzitenawo nopewiryaakotari”. 25 Rowaga riniro Jesoshi okatziyapaaka okaakini ikentakotakaga. Otsipatawo irentopero, roojatzi owaero Mariiya. Rootaki iina Kerejowashi. Eeniro jaga eejatzi Mariiya makaraarajato. Eejatzi naaka nokatziya okaakini. 26 Iñaanakiro Jesoshi riniro, eejatzi iñaakina naari. Ikantziro:

—Nana, ajaa, irikakya Jowa rirotaki pitomintanakyaari.

27 Ikantanakina:

—Ajaa, rootaki pinironteeyari pitsipataperoteeyawo.

Roojatzi naantanaawo nopankoki noshenantawori. Ro ikanantanari
tema inintashireperotakina. 28 Riyotanaki Jesoshi aritaki monkaataka
maawaeni. Roojatzi ikanantanaka:
—Nomiritaatyaami.
Ro ikanantari imonkaatakiro okantziri Iwaperite Tajorentsi.
29 Eenitatsi jaga chomokira yeekitaki kepishaari. Ijashiteetakiniri
piyonkashinkanarikira. Rojataakiniri jawokiikira. Ipakotakiri
ipaantekira riraga Jesoshi. 30 Ratsimiyawakiromi roojatzi
ikanantanaka:
—Aritaki iroñaaka, nomonkaatakiro ikowakaakinari Pawa.
Roojatzi roeyotantanaka, ikamanaki.

Rojataakiri Jesoshi

31 Iroñaaka riwetsikawenteeyironi joriiyo kitejiri nomakoryaantapiintari. Itziroriimatanakirika oorya, rooteentsi areetya saawaro rootaki kitejitatsiri nomakoryaantapiintari. Tee ikowaeyini joriiyopaeni riraga kentakoeyeencharini rowawijeero koroshiki, rootaki ikanteeyantakaririni Peraato:
—Pikagaakaantero iporipaeni, roojatzi pojataakaanantanakyaariri, ikamantyaari intsipaete.
32 Roojatzi riyaatashitanteeyanakaririni joraaro, ikagaaporitakiri iporikira riraga tsipatakariri riraga Jesoshi. Eejatzi ikagaaporitayiteetakarini paashinipaeni. 33 Apatziro rowashiwitapaakari Jesoshi, ikagaerimi iporikira: omaanta iñaapaakitziiri kamaki, rootaki kaari ikagaantari iporiki. 34 Omaanta apaani joraaro rojataapaakiri imerikiki. Iyowaatanaki riraa tyonkinininini. Eejatzi iñaa iyowaatanaki. 35 Naaka ñaakotakiriri, iroñaaka naaka kantakotakiriri paapatziyantyaariri Jesoshi. Niyotzi kyaaryo nokantzimiri. 36 Aritaki ikanteetakiriri, eejatzi omonkaataka Iwaperite Tajorentsi kantatsirini: “Eero ikagaayiteetzirini itonki apaani”. 37 Eenitatsi paashini jankinarentsi Iwaperiteki Tajorentsi okantzi: “Aritaki ramineeteri Rotyaantanewo Tajorentsi, riraga rojatagaetakiri”.

Romonkeetakiri Jesoshi omookira

38 Eeniro janta ijeekaki koroshiki Josee arimateeyajatzi. Riyotaanewo Jesoshi naawita, omaanta imanakiro. Ro imanantakawori ithaawantakari jewatatsiripaeni joriiyopaeni. Omaanta ishirampariwentanakiri riyaatashitakiri riraga Peraato ikantapaakiri:
—Pishinetayenari Jesoshini, naaneeriita.
Ikantawakiri:
—Paaneeri.
Roojatzi riyaatantanaka ragaateri. 39 Itsipatanakari riraga Nikoreemo. Rirotaki jatashitziriri paerani Jesoshi tsiteniriki. Raakotanakiniri itziritantyaariri. Imaemañaatziro owaa inchato owaero miira, eejatzi opane inchato owaero aaroe. Aamaashita okaatzi otenatzi 30 kiiro. 40 Ragaetaatziri Jesoshini. Ro tokoyatha rapineetakotantakariri, itsipatakiro kajankari. Rootaki rametari joriiyopaeni aririka riwetsikeri kamatsiri. 41 Ojeekinta pankirentsi okaakini ikentakoeyakirininta koroshiki. Janta pankirentsiki ojeekinta rowanteetyaariri, owakirarika imokaetzirika. 42 Rooteentsi itziroryaanaki oorya, omonkaatantyaari kitejiri amakoryaantapiintari.

Iñaakiro Josee okaakinitaki omoo. Rootaki rowantakariri Jesoshini janta. Ari ipinaashitanakiri mapi omooki. Ipiyanaa maawaeni pankotsiki.

20

Okowawitari Mariiya Jesoshini

1 Otominkotapaaki. Rooteentsi okitejitzimate iyaatakaakiro Mariiya
makaraarajato janta omooki rowawiitakarinta Jesoshini. Oñaapaakiro
ookanaka mapi rashitakotantawitakariri. 2 Oñaapaakiro inthomaenta
omooki. Tee oñiiri Jesoshini. Tekatsi. Oshiyakaanakawo roori. Ari
areetapaaka pankotsiki tsikarika nojeeki naaka eejatzi Peetero, oka-
mantapaakina:

—Tekatsi Jesoshini omooki. Tema ragaetaneeri. Tee ayotzi tsikarika
owaetakiri.

3 Okamantapaakina, niyaatantanakari naaka eejatzi Peetero.
Niyaatanaki rowawiteetakarinta. 4 Noshiyanaka apite, omaanta
nanaakotakiri Peetero. 5 Niyowapaaki noeyotapaaka naminanta-
paakari inthomaenta. Noñiiro tokoyatha ookanaka omooki, omaanta
tee nokyaapae. Tekatsi iwatha Jesoshini. 6 Rimpaetapaaki ipokapaaki
riraga Peetero. Rirotaki kyaapaentsiri inthomaenta. Roojatzi iñaapaakiro
tokoyatha. 7 Eejatzi rowaga paaño opashikantawitakariri iitoki, tee
otsipatawo tokoyatha. Apitziwita ookashitanaka roori. 8 Ari nokyaanaki
naaka, noñaakiro, roojatzi niyotantanakari piriintanaa Jesoshi.
9 Tekiraata nokenkithashireeyironi Iwaperite Tajorentsi kantatsiri:
“Ikamakirika Rotyaantanewo Tajorentsi, aritaki ipiriintanee”.
10 Noñaapaakiro, nopiyanaka nopankoki.

Aminawakiri Mariiya Jesoshi
(Mr. 16.9-11)

11 Omaanta Mariiya makaraarajato opiya omooki eejatzi katziyeen-
charira inkokiroeni, iraakotakari riraga Jesoshini. Oeyotanaka, ami-
nanaki inthomaenta. 12 Oñaakiri apite ronampiri Tajorentsi, ikithaatawo
kitamaari. Ijeekaki rowawiteetakarinta Jesoshini. Ijeekaki apaani
iitokira rowawiitakarira Jesoshini, paashini iitziki.

13 Ikantziro:

—Tsinani, ¿iitaka piraantari?

Okantawakiri irowa:

—Ragaetanakiri Nowinkathariteni. Tee niyotzi tsikarika rowaetakiri.

14 Roojatzi opithokaantanaka. Oñaamacheetawakari riraga Jesoshi
ikatziyapaaka, omaanta tee iyotawakiri.

15 Ikantziro:

—Tsinani, ¿iitaka piraantari? ¿Ninka pikoyirika?

Oetakaashiwitakari irira rirotaki thamaetakotzirori pankirentsi-
paeni. Okantziri:

—¿Eerokama aanakiriri Nowinkathariteni? Pikamantenaata tsikarika
powakiri. Aritaki naakiteri naari.

16 Ikantziro:

—Mariiya.

Opithokanaka, okantawakiri:

—¡Iyotaanari!

17 Okimoshiryaantari okenkithashireeya ipiyaka. Oerikawakiri. Roo-
jatzi awithakitantawakariri. Ikantziro:

—Pipankaena, eero poteyaana. Tekiraata noenokana Pawaki. Iroñaaka nokowaki piyaatashiteri maawaeni aapatziyanari, pikamantapaakiri maawaeni rooteentsi noenokaeya Pawaki. Tema rirotaki Tajorentsi. Tema rirojatzi Piri eeroka, piyotziri rirotaki Tajorentsi, rootaki pipinkathatantariri.

18 Roojatzi opokashitantaanari naaka, eejatzi paashini riyotaanewopaeni, okamantapaakina maawaeni:

—Noñagaerikya Awinkatharite.

Eejatzi okamantapaakina okaatzi ikantayitakirorini rirori.

Ritapaakari Jesoshi, roñaagaeyarini riyotaanewo

19 Itsiteniityaanaki oorya, nopiyoteeyakani, nokaatakiri paashini riyotaanewo. Nothaawantari jewawentziriripaeni joriiyopaeni, riraga owamaakaantakiririni Jesoshini, rootaki noyaawitantakawori ashitakontsi. Romapokashitapaakina riraga Jesoshi ikatziyapaaka niyanki. Ikantapaakina maawaeni:

—Pikimoshireeyanakini maawaeni.

20 Roojatzi roñaagantapaakinawori maawaeni rako eejatzi imerikiki. Noñaawakiri maawaeni rirotaki Nowinkatharite, roojatzi nokimoshiryaantanaka maawaeni. 21 Rapiitakina:

—Pikimoshireeyanakini maawaeni. Rirotaki paerani otyaantakinari Pawa, eejatzi eerori iroñaaka nokimitemi eeroka, notyaantemi.

22 Roojatzi itajonkantanakina maawaeni, joo. Ikantzi:

—Pagaero Ishire Tajorentsi, kijokiro owaeyanakimini maawaeni. 23 Piñaakiri atziri raapatziyaperotakina, roojatzi pikanantyaariri: “Ikamintheemi Tajorentsi eerori, eero ikijawentzimiro pantayitzirini”. Rootaki ikaminthaaperotantyaariri Pawa riraga pikantziri. Pikanteririka paashini atziri: “Tee paapatziyari Jesoshi, rootaki ikijawenantemirori Tajorentsi”, aritaki paata ikijawentakimiro.

Ikanteeyakirini Tomashi: “Noñeeyakirinikya Awinkatharite”

24 Ipokashitanteeyakinarini, tee añiiri Tomashi, riraga iiteetziri Tsipantzi: apaani peyeenchari. 25 Ipokantapaakari irira, nokamanantawakari:

—Noñeeyakirinikya Awinkatharite.

Omaanta ikantana:

—¿Kyaaryo? Tee naapatziyawo. Nokoyi noñeero rako, tsikarika ikyaaki kiraawo, nokoyi nomonkeero nakoempeki. Eejatzi nokoyi nomonkeero nako imerikiki. Eerorika nomonkiiro, eero naapatziyawo.

Rapiitakiri iñeeyakirini riyotaanewo riraga Jesoshi

26 Awijanaki apaani tominko, ari napiitziro nopiyoteeyanakani pankotsiki, itsipatakina maawaeni riraga Tomashi. Oshekini nothaawantakari maawaeni kijanakinari, rootaki napiitantakawori noyaawitantakawori ashitakontsi. Rapiitapaakina romapokapaakina riraga Jesoshi, ikatziyashitapaaka niyanki. Ikantapaakina maawaeni:

—Pikimoshiryaanakyaaroña maawaeni.

27 Roojatzi ikanantapaakari riraga Tomashi:

—Paminero nako. Pakote, pomonkeero pakoempeki jaka. Pakote, eejatzi pomonkeero pako nomerikikika. Eero pitheenkana, inta paapatziyena.

28 Roojatzi ikanantawakari riraga Tomashi:

—Eerokaperotaki Nowinkatharite, eerokaperotaki Notajorentsite.
29 Ikantapaakiri:
—Iroñaaka piñaakina, rootaki paapatziyantakinari. Eenitatsi kaari ñaanari, omaanta raapatziyeeyakinani: nokimoshireperotakaanakiri maawaeni irikapaeni.
30 Oshekini itajonkantayitakini riraga Jesoshi. Naaka maawaeni riyotaanewo, noñeeyakirini, omaanta tee nojankinatziro maawaeni jaka. 31 Ro nojankinatantakawori iroka paapatziyantyaariri maawaeni riraga Jesoshi rirotaki Rotyaantanewo Tajorentsi, riraga Itomi. Aririka paapatziyakyaari, aritaki rowañaakimi pikantyaani ijeekakaayemi rirori.

21

Rapiitziri riyotaanewo 7 iñaakiri Jesoshi janta Karireeyaki

1 Nokanta nopiyeeyanaani naakapaeni riyotaanewo janta Karireeyaki. Roojatzi rapiitana roñaagapaana riraga Jesoshi, eejatzi paashinipaeni riyotaanewo. Noñeeyawaerini othapyaakiini inkaareki Teweeryashiki. Iitziro eejatzi Inkaare Karireeya. Aritaki okantakari. 2 Nopiyoteeyakani, naaka itomi apite Sewereeyo. Nokaateeyirini Peetero, eejatzi riraga Tomashi. Itsipatana Nataneeri, riraga karireeyajatzi poñaachari Kanaaki. Eejatzi eenitatsi apite paashini riyotaanewo Jesoshi. Nopiyotaka maawaeni. 3 Ikantana Peetero:
—Niyaate noshiryaate.
Nokanteeyanakirini:
—Eejatzi naari.
Ari niyaateeyanakini. Noteteeyapaakani maawaeni pitotsiki. Noshiryaatawitaka, roojatzi nokitejitakotantaka. Tekatsi nayi. 4 Okitejitanaki ikatziyapaaka riraga Jesoshi othapyaakiini. Tee niyoteeyawakirini.
5 Ikantapaakina:
—Notsipaminthari, ¿Paaki shima?
Nokantawakiri:
—Tekatsi.
6 Ikantakina:
—Apawo pishiryaate pakoperoki, aritaki paaki.
Ari noshiryaatanaki maawaeni. Naaki oshekiniroña shima, tee naawyaakotziri notetakoteri nopitoki. 7 Naaka nokantziri Peetero:
—Jaa, rirotakimakya Awinkatharite.
Ari ikithaatanakawo rirori iithaari. Ipiinkashitanakiri ramaatanaki othapyaakiinira raatapaaka. 8 Nimpaetakotapae naakapaeni, nonoshikakotziri shima. Okaakitapae othapyaakiini, aamaashitaka okaatzi 100 meetero. 9 Nomitaanaki maawaeni omerikyaataki othapyaakiiniki. Noñaapaaki paamari, itashitziri shima. Eenitatsi eejatzi paa. 10 Ikantawakina:
—Pamagaantakinari iroñaaka shima pishiryaatakirira.
11 Rapiitziro rotetapaa Peetero pitotsikira inoshikaatakotapaakiri shima ishiryaatamentoki kipatsiki. Yeekiperotaki antaripaeni shima, ikaatzi 153. Oshekiperoroña omaanta tee opejanaki noshiryaatamento. 12-13 Ikantawakina:
—Ajaa, poya.
Ikagaakinawo paa eejatzi ikagaakinari shima. Nowaeyakarini maawaeni. Nothaawantakari nokanterimi: “¿Ninkamika”? Maawaeni

niyotawakiri rirotaki Awinkatharite. 14 Ikamaki chapinki Jesoshi, ipiri-
intanaa. Rootaki roñaagaana eejatzi maawaeni riyotaanewo. Iroñaaka
okaatzi 3 roñaagaana naakapaeni.

Riraga Jesoshi ikenkithatakaakiri Peetero

15 Nowaeyakani maawaeni. Roojatzi rojampitantakari Jesoshi riraga
Shimo, iitziri Peetero:

—Peetero, ¿panaakotakiri irikapaeni, pinintashireperotana eeroka?

Ikantawakiri rirori:

—Eeroka, Nowinkatharite, yotatsiri nonintzimi.

Ikantanakiri:

—Piyoteeri riraga aapatziyanari: tema ari roshiyakyaari nashi now-
ishaanite.

16 Rapiitakiri, ikantawakiri:

—¿Pinintashiretana?

Rapiitawakiri ikantawakiri:

—Jee, Nowinkatharite, eeroka yotatsiri nonintashiretzimirika.

Ikantziri:

—Pikempoyeenari maawaeni ameenteeyakinarini.

17 Rapiitziro rojampitziri, *tres*-tapaentsiri. Ikantziri:

—¿Pineshironkatanama?

Roojatzi rowashirewaetantanaka Peetero. Tema ro rowashiretanta-
kari okaatzi 3 rojampitziri Jesoshi okimitaka chapinki riraga Peetero
imanakotashitaka okaatzi 3. Ikantawakiri:

—Eerokakya, Nowinkatharite, yotzirorikya maawaenikya. Piyotana
eeroka nonintashiriimirika eechonkiini.

Ikantziri:

—Pikempoyeeri kameetharini maawaeni aapatziyanari. Tema
roshiyawitakaari nowishate. Piyotakoperotakina. 18 Kyaaryootaki
iroka nokantemiri: paerani, eeniro pewankariwaetzini, pikithaat-
apiintawoni piithaari. Piyaatapiintayitzini tsikarika pikoyiri
piyaate: tekatsi atziri kantemini: “Eero piyaatzi”. Omaanta aririka
pantyashipariperotapaaki, pakote pakoki, roojoteetemi, ikithaatemi
paashinipaeni. Raanakimi janta tsikarika tee pikowawita piyaate.

19 Aritaki ikantakiri. Riyotaakiri tsika ikantyaari rowamagae-
tantyaariri Peetero iinja. Aririka iñeeteri ikamaki, riyotanaki maawaeni
iñaaperotakiri Tajorentsi ikameethatzi. Roojatzi ikanantanakyaari:

—Thame, poyaatanakina.

20 Ipithokanaka Peetero. Iñaakina noyaatanakiri, rooma naaka riy-
otaanewo Jesoshi inintaperotziri. Chapinki nowakagaeyantakaririni Je-
soshi, naaka ojampitakiriri: “Nowinkatharite, ¿ninka aakaanteminika?”
21 Iñaantakinari Peetero, rookotana, eejatzi ikantziri Jesoshi:

—Nowinkatharite, ¿tsika ikanteeterika iinja riraganki?

22 Ikantawakiri:

—Nokoyirika ijeekanakiita jaka roojatzi nopiyanteeyaari, eero
pikenkithashiryaakotari. Omaanta eeroka poyaatenaata.

23 Rowaagaeyakinirini maawaeni paashinipaeni aapatziyariri Jesoshi
okaatzi ikantziriri irira. Iitashiwitaka irira eero nokami. Omaanta
tee ikantzi Jesoshi: “Eero ikami Jowa”. Inta ikantawitari: “Nokoyirika
ijeekanakiita jaka roojatzi nopiyantakyaari, eero pikenkithashiryaako-
tari”.

24 Naakapero riyotaanewo riraga Jesoshi, jankinatzirori iroka. Noñiiro
maawaeni. Niyoteeyakini kyaaryooperotaki maawaeni iroka nojanki-
natakiri. 25 Teera nothotziiro nojankinatziro maawaeni rantayitakirini
Jesoshi. Arimi ojankinatayitakotyaami maawaeni, rantayitakirini, naa-
maashitya ari iyeekitakiromi maawaeni kipatsi iñaanamentopaeni.

Ari okaatzi.

Naaka jankinatzirori:

Jowa

RANTAYITAKIRINI ROTYAANTANEWO JESOSHI

Rookashi rapiiteeniri rojankinatakiniri Teyoojiro

1 Nokoyi niwethatemi, nonintanewo Teyoojiro. ¿Tekatsima
oyemini? Naaka kameetha. Paerani nitantakawori nojanki-
natantakimirori, niyotaantakimirori osheki rantayitzirini Jesoshi.
Eejatzi niyotaantakimirori osheki riyotaantayitzirini. 2-3 Ari
iñaashitzimaetakawo ikamakira, ari rañaagae, roojatzi roñaagantapaakariri
riyotaanewopaeni. Osheki iñaakotapiinteeyirini rantapaakiri rirori,
rootaki riyoperotantariri rañaagae. Okaatzi 40 kitejiri roñaagapiinantariri.
Ikenkithatakotziri tsikarika ikanta Tajorentsi reewawenantzi.
Rotyaantanakiri riyotaanewopaeni riyoteeri paashini atziri oetarika
ikowakaakiriri ranteri. Ro kantziriri Ishire Tajorentsi. Roojatzi
riraga Tajorentsi raaneeri Itomi jenokinta, roojatzi noweyaantakawori
nokenkithatakotakiri paerani. Iroñaaka eekiro niyaatatzi nowaayemiro
nokantemi rantziri riraga rotyaantanewopaeni Jesoshi, riraga
otyaantanakiriri paerani.

4 Apaani kitejiri, tekira riyaatee jenokinta, ikaatakagaeyakirini Je-
soshi eejatzi riyotaanewopaeni ikantaperotakiri riraga Jesoshi:

—Eero pookanakiro Jerojareeki, nokowaki poyaawakiroota
ikashiyakaakimiro Ashitanari, rowaga pikemakinari chapinki
nokantzitakimiriroña. 5 Riraga Jowani ikaawoshitakotzimiri Tajorentsi
iñaaki, riyotantakari atziri paapatziyari Tajorentsi. Omaanta eero
ojamanitzi opokashitemi Ishire Tajorentsi, okithaatakaapaakimi,
riyotantyaari atziri kyaaryo pikemijantaperotakina naari.

Roenokantanakari Jesoshi jenokinta

6 Paashini kitejiri ipiyotawenteeyakarini Jesoshi riyotaanewopaeni
eejatzi paashinipaeni aapatziyariri janta tonkaariki owaero Oriiwom-
ashi. Rojampiteeyirini. Ikantziri apaani:

—Nowinkatharite, aaka isheninkani riraga achariniiteni Ishireey-
eerini. Paerani ijeekawitani jewawenantatsiripaeni achariniitenipaeni;
omaanta iroñaakaroña tekatsi. ¿Arima iroñaaka pikanteri paashini
reewawenteeyenani? Osheki nokowaki.

7 Ikantawakiri:

—Tee ikowakayimi Ashitanari piyotero tsikarika okaate.
Ojamanitatziirika rooma tsikarika okaate. Apatziro Ashitanarikya
apaniroeni kantatsini. 8 Iinja itajonkawenteeyeminiita eejatzi
opokashiteeyemini Ishire. Omatakayemi, rootaki nokowakaakimiri
pikenkithatakotena jaga Jerojareeki, eejatzi pithotyaanakiro Joreeyaki
pikenkithatakotena. Eejatzi pikenkithatakotena janta Jamaaryaki,
eejatzi pithotyaanakiro maawaeni paashinipaenikinta kipatsikinta,
pikenkithatakotena. Tsikarika piyaate nokowaki pikenkithatakotena.

9 Rootaki ikantanakiriri Jesoshi. Ari ramineeyawakirini maawaeni,
roojatzi roenokantana jenoki, ipeyimotanakari menkoriki. 10 Ari ram-
ineeyanakirini jenoki jorerirri, jatanaki. Ari romapokapaakiri apite
ronampiri Tajorentsi, ikatziyimoeyapaakarini. Ikimitapaakari shiram-
pari; kitamaamawori imaatha. 11 Ikantapaakiri:

—¿Eeniromi, karireeyajatzi? ¿Iitaka eekiro paminanta jenoki? Piñaawakiri riraga Jesoshi roenokanaka jenokinta. Eejatzi ipiye paata. Aririka ipiye, ikimitapaeya iroñaaka riyaatantanaari.

12 Roojatzi roerinkantanaa taapiki, ipiyeeyanaani Jerojareeki riraga rotyaantanewo Jesoshi kimitaka apaani kiroometero. Okaakini Jerojaree, tee inteenaperotzi.

13 Ari rareeteeyapaakani, rateeteeyapaakini oshitamenkota jenoki. Janta imaapiinteeyininta riraga Peetero, eejatzi Jowa, Jantyaako, Antereeshi, Jiripi, Tomashi, Waritoromee, Mateeyo, Jantyaako (riraga itomi Arijeeyo), Shimo (riraga kathaaperotzinkari antayitzirorini oetarikapaeni), eejatzi Joorashi (riraga itomi paashini Jantyaako), imaapiinteeyini maawaeni. 14 Ari rapiitapiinteeyironi ipiyoteeyani eejatzi ikenkithatakagaeyirini Tajorentsi. Itsipateeyarini rirentzipaeni Jesoshi, eejatzi riniro rowaga Mariiya, eejatzi paashinipaeni tsinani. Aritaki ikantani ikenkithatakaapiinteeyirini Tajorentsi.

Riyoyaayitantakaririni Mateeyashi poyaatariri Joorashini

15 Ari paashini kitejiri ikatziyanaka riraga Peetero ikatziyimoteeyanakarini iyemijantzinkaritepaeni. Aamashitya ikaateeyini 120. 16 Ikantzi:

—Nojoriiyotzinkaritepaeni, okameethatzi amonkaatero okantzirini Iwaperite Tajorentsi. Paerani iyoteerini Ishire Tajorentsi Iraviirini ikenkithatakotantaririni Joorashini: riraga jewateeyakiririni agaeyakiririni Jesoshi. 17 Aritaki akaateeyawitariniroña. Paerani itsipateeyawiteeni rantawaetakaawitakina. 18 Omaanta raakaantashitaari Awinkatharite, ipinatashiteetawitakari koriki. Raawitakari, roojatzi roepiyeeniri, rirotaki koriki ramananananteetakawori kipatsi. Roojatzi irira ishirikantanaka, shirik; ithatanaka. Roojatzi ithatyaakotantanaka, thatzik; ipityaankanaka; roojatzi ikotaantapaaka imotziki, waag, iyowapaaki isheeto. 19 Riyoteeyakirini maawaeni jerojareejatzi. Rootaki iitanteetawori kipatsi ramananteetziri Asheererama. Akantziro apaanteki aaka: “Iwinawoni Jesoshi rowamaanteetawitakariri”. 20 Aritaki paerani rojankinateetzironi mampaantsi kantatsiri: “Okaankipankotanaki ipankoni aakaanterini Awinkatharite, tekatsi jeekantzityaarini”. Eejatzi okantzini mampaantsi: “Okameethatzi eeniro poyaatyaarini kenkithatakaanantatsini”. 21-22 Iroñaaka thame akanteri paashini: “Pipoyaatyaari Joorashini”: tema rootaki ikowakaakaeri Tajorentsi. Rirotaki akanteri tsipatapiinteeyeerini paerani: ñaaperotziriri Jowani ikaawoshitantzini, eejatzi ñaapiintziriri Jesoshi. Akowaki ñaakiriri rañaagae eejatzi riyaatanee jenokinta: akanteri ikaateeyeeni akenkithatakoeyerini Jesoshi. ¿Ninka akanterika iroñaaka ipoyaatyaari? 23 Ari ikantzi paashini:

—Rirorika irika Josee Warajawaashi, iiteetziri eejatzi Jooshito. Teerika irira, rirorika irika Mateeyashika. Ari ikaemiri apite:

—Pipokanaki jaka niyanki. 24-25 Roojatzi ikenkithatakaeri Tajorentsi, ikantziri:

—Nowinkatharite, eerokakya iyotzirori tsika ikanteeyarini maawaeni atziri rajankaneki. Eeniro irika apite. Piyotakayenari ninkarika pikowakayaari eeroka poyaatyaarini Joorashini. Tekatsi ikanta iroñaaka rirori ikenkithatee eejatzi ranantee: tema kamaki rirori, jataki janta paamariki kaari tsiwakanitatsini.

26 Roojatzi iñaathawaetaka, tema riyoyaakiri Mateeyashi. Ari ikaataw-
itani chapinki rotyaantanewo Jesoshi 11. Iroñaaka ikaateeyeeni eejatzi
12.

2

Kitejiri iiteetziri: "Pentekoshiteshi"

1 Ari iroñaaka omonkaatapaaka kitejiri iiteetziro: "Pen-
tekoshiteshi". Ari ipiyoteeyakani Jerojareeki maawaeni
aapatziyariri Jesoshi. 2 Omapokashitapaakari, ikemawakiro
oshiyaawitawori antawo tampyaa, opoematapaaki, mooo.
Opoñaanaka jenokinta, othotyaapaakiro pankotsi ijeekaeyantarini.
3 Eejatzi okoñaatzimotashitapaakari oshiyaawitakawori paamari,
otsiparyagaeyapaakani ojeekanteeyapaakarini iitokipaeni maawaeni
jeekaentsiri. 4 Okithaatakagaeyapaakarini Ishire Tajorentsi. Roojatzi
iñaawaetantanakawo inashitachari paantentsipaeni tekatsi iyoteerini,
imateeyakironi rowaga oñaawaetakaapaakiri Ishire Tajorentsi.

5 Ari ijeeki janta Jerojareeki joriiyopaeni, aapatziyaperotawori
rojankinarini Moeseeshi, ipoñaayitanakani paashinipaeni kipatsiki,
tsikarika. 6 Ikemanteeyawakaririni iñaawaeteeyanakirini, rootaki
ipiyotawentapaakari osheki atziri. Ikemaeyapaakironi ipaantepero.
Tee riyotakotapaeri. 7 Rotsikanatakari, ikenkithashireeyapaakani
rojampitawakagaeyapaakani:

—Tema maawaeni riraga ñaawaeteentsirika rirotaki karireeyajatzi.
8 ¿Tsika akantaka akemanteeyanakaworini maawaeni apaante-
peropaeni? 9 Iroñaaka akaateeyakirini paaratyajatzi, meryaajatzi,
eraamajatzi. Eejatzi eenitatsi jeekatsiri Mesopotaamiyaki, Joreeyaki,
Kaparooshiyaki, Poontoki, Aashiyaki, 10 Jiriijiyaki, Pampiiriyaki,
Ejiipitoki. Eejatzi akaateeyakirini poñaayiteencharini okaakintapae
Shireeneki, janta kipatsiki owaero Riiwya. Eejatzi eenitatsi
areetantachari poñaayitacharini Oroomaki joriiyopaeni eejatzi
peyeenchari joriiyo. 11 Akaateeyakini joriiyoperotatsiri eejatzi
peyaachari joriiyo. Akaateeyirini kireeshiyajatzi eejatzi araawyajatzi.
Akemaperoeyakironi ashi apaantepero omawitya inashita atziri rashi
ipaantepaeni ikemayitzironi. 12 Ari rotsikanateeyanakarini oshekyantzi
atziri, tee riyotakotziri. Rojampitawakagaeyanakani:

—¿Tsika akantaka akemantawori apaantepero?

13 Omaanta paashinipaeni, ishirontawenteeyanakarini, ikantzi:

—Ishinkiteeyakani irinta, injii, injii.

14 Ari eeniro janta riraga Peetero, ikaateeyirini paashinipaeni
rotyaantanewo Jesoshi. Itacheronkawaantetanaki ikantanakiri:

—Nojoriiyotzinkaritepaeni, maawaeni eeroka jeekatsiripaeni jaka
Jerojareeki, piyoteeyawakironi iroka nokantemiri, pikemijanteeyawak-
inani. 15 Piitashiteeyawitakarini ishinkiteeyakani irikapaeni. Omaanta
tee ishinkiteeyani. Jaka aepatsiteki tema ishinkitapiinteeyani atziri
tsiteniriki, omaanta kitejiriki eero ishinkita. Tema iroñaaka tekira
ijenokitapaaki oorya. Tekira omonkaata ishinkitapiinteeta, 16 omaanta
iroka pikemakiri ikantakotziri kamanantzirorini iñaani Tajorentsipero
iitachari Joeri paerani, tema rojankinatzitakawoni oetarika ikantziri
Tajorentsi. 17 Ikantzi Tajorentsi: "Iinja iñeero maawaeni atziri
notyaanteniri Noshire. Okamantakaayiterini noñaani pitomipaeni,

pishintopaeni. Riraga ewankaripaeni niyotakaeri oetarikapaeni rajankaneki. Eejatzi Ishire Tajorentsi oñaagayitakirini antyashiparipaeni oetarikapaeni, kimiwitaka imishiwaetatzi. 18 Eejatzi maawaeni aapatziyenani shiramparipaeni, tsinanipaeni, notyaanteniri Noshire, ikenkithatakotantenari. 19 Ari nomatero iinja kaari piñaapiintzi jenoki eejatzi jaka kipatsikika: potsikanatanakyaawo. Aritaki piñeeyeroni iinja riraani oshekini kamaentsiri, eejatzi piñaawakiro otagaeyanakyaani pankotsipaeni: oshekipero okachaaperotanaki. 20 Nityaawo noetsiwakanakiri oorya; eejatzi riraga kashiri, ikityonkatanaki, roshiyanakyaawo iraantsi. Roojatzi omonkaatapaakya kitejiri rareetantapaakyaari Piwinkatharite reewatawenteri maawaeni atziri. Osheki imatapaakiro, ikantakoeyantyaaririni irira. 21 Omaanta rowawijaakoeyirini maawaeni atziri ikantzi: ‘Nowinkatharite, powawijaakotena’ ”.

Rootaki rojankinatzirini Joeri.

22 Eekiro ikantzi Peetero:

—Nojoriiyotzinkarite, pikemijantawakiro iroka nokantemiri, nokenkithatakoteri Jesoshi, riraga najareetejatzi. Itajonkantayitzini, imatayitakirini kaari añaapiintzi. Eejatzi imatayitakironi oetarikapaeni, ayotantariri itajorentsiperotaki. Tema piñaapiinteeyakirini eerori, piyotakiriroña. Tema rirotaki Tajorentsi matakaakiriri. 23 Paerani aritaki riyotakotzitarini irira, ikantzitani: “Aritaki okantyaari, ipimanteeteri riraga Jesoshi”. Rirotaki atziri kaari kameethatatsi owamaakiriri, omaanta eerokapaeni pikentakotakaanteeyakirini, powamaakaanteeyakirini.

24 Ari osheki ikemaatsitayitakawoni, ikamaperowitaka. Omaanta rowañaagaeri eejatzi Tajorentsi, tee ikowakayiri eekiro ikamaperotatye.
25 Tema rojankinatzitakawoni paeraniperoroña Iraviiri iñaani Jesoshi:

“Niyotaki kijokiro rowakina Ashitanari, ijeekaki nakoperoki ramitakotapiintakina, kaari nothaawantya. 26-27 Osheki nokimoshirewentakiri, rootaki nokanantariri: ‘Pawa, osheki niweshiryaaka. Niyotaki eero pookana janta jaawikinta. Eejatzi eero pishinetana nopathayi paata, tema piñaaperotana nokameethatzi. Niyotaki pimatakaakinawo iroka pikantakinari. 28 Piyotakaakinawo nokantyaani nañaaperotanaki, kijokiro owawakaeya, nokantyaani niweshiryaawentanakimi’ ”.

Rootaki iñaani Jesoshi rojankinatzirini Iraviiri.

29 Eekiro rowaaganakitziiro Peetero:

—Iroñaaka, nojoriiyotzinkarite, piyotaperotziro nokamantaperotemi ikamaki achariniiteni riraga Iraviirini, ikitataka. Eenitatsira iroñaaka ikitatakanta. 30 Kamanantzirori rinawitani. Riyotaperotzironi ikantaperotziriri Tajorentsi: “Kyaaryootaki iroka nokamantaperotemiri, eero namatawitzimi. Iinja reewawenante pijoriiyotzinkariperote, poyaatemini”. 31 Ñaakiro, tekirani ipiriintaani Rotyaantanewo Tajorentsi, omaanta riyotakotzitakarini Iraviiri. Tema rojankinatzitakani: “Ikante Rotyaantanewo Tajorentsi: ‘Pawa, niyotaki eero pookana janta jaawiki, eejatzi eero pishinetana nopathaye’ ”.

32 Rirotaki Jesoshi piriinteeriri Tajorentsi. Aritaki noñeeyakirini naari, iroñaaka nokamantaperotakimiro. 33 Aritaki raawaeri janta rakoperoki, ikaatantapaakariri reewawenantzi. Eejatzi

okithaatakaakari Jesoshi Ishire Tajorentsi, rowaga ikashiyakaakiriri Iriri. Iroñaakakya, rotyaanteeyakinawoni naari jaka: rootaki piñaanteeyakinarini eejatzi pikemaeyantakinarini. 34-35 Pamine, tee riro kenkithatakotachani riraga Iraviiri paerani, inta ikenkithatakotziri Rotyaantanewo Tajorentsi. Tee roenokaeya irira Iraviirini jenokinta inta riraga Rotyaantanewo Tajorentsi. Tema rojankinatzitani rirori paerani: “Irira Pawa Tajorentsi rirotaki kantziriri Awinkatharite riraga Rotyaantanewo Tajorentsi: ‘Pijeekapae jaka nakoperoki, pikaatena eewawenante roojatzi iñaaperoeyantemirini paata maawaeni kijeeyawitzimirini’ ”.

36 Eekiro ikamantanakiri Peetero:

—Tema aakateeyakini icharineeteni Ishireeyeerini. Kameetha riyoperoeyeroni maawaeni ajoriiyotzinkarite iroka nokantakimiri: pikentakotakaantawitakari Jesoshi, omaanta ipiriinteeri Tajorentsi, kyaaryo ipeyawaeri eejatzi Jewawenantatsiri, eejatzi Rotyaantanewo, kimitaka ikashiyakaakiriri acharinitiiteni paerani.

37 Ikemanteeyawakaworini iroka, osheki ikenkithashiryaaperoeyanakani. Riyotakoperotanaka kyaaryo rantziro kaari kameethatatsi. Rojampiteeyirini Peetero eejatzi paashinipaeni rotyaantanewo:

—Nojoriiyotzinkarite, ¿tsika nokanteeyaanika aritakima ikaminthagaena Tajorentsi?

38 Rakanakiri:

—Pikenkithashiryaagaeyakya, eero pikimitaaga paerani. Kameetha paapatziyari Jesokirishito eejatzi pikaawoshitakowentyaari Tajorentsi riyotantyaari atziri paapatziyari Jesoshi. Rootaki ikaminthaanteeyemirini Tajorentsi, eero rapiiteemiro ikenkithashiryaakotzimiroroña eejatzi kaari kameethatatsi panteeyawitakarini. Rootaki okithaatakaantakimiri Ishire rotyaantzimiri. 39 Rootaki ikashiyakagaeyakimirini eerori; eejatzi ikashiyakagaeyakirini rirori pisheninkatanakyaarini iinja, eejatzi maawaeni atziri jeekayitatsirini paashinipaeni kipatsiki. Rootaki ikashiyakagaeyakaerini maawaeni; rootaki ikowakagaeyakaeri Awinkatharite, aririka aapatziyeeyaarini.

40 Osheki paashini ikamantaperoeyiririni, ikowaki raapatziyakaaperotyaari. Eejatzi iroka ikantakiriri:

—Pookero kaari kameethatatsiri pantziri ari rowawijaakoteemi Tajorentsi. Rootaki eero rowashironkaantzimi paata.

41 Ari ikemaperotakiro oetarika ikantakiri riraga Peetero, raapatziyawakawo ari ikaawoshitawentakari Tajorentsi, aamashitya ikaateeyakini 3.000. 42 Ikantatyeeyaani ikemijantaperoeyirini iroka riyotagaeyiririni. Ikantatyeeyaani kameetha ikimitawakagaeyakani: itsipatawakagaeyakani rakiyotawakaeyani owanawontsi, ikenkithashireeyantakaririni riraga kamawenteeyakiririni, eejatzi ramanapiinteeyirini Tajorentsi.

Ijeeki kameetha riraga aapatziyariri Jesoshi

43 Riraga rotyaantanewo Jesoshi rantapiintakiniri atziripaeni kaari ñaapiinteeyirorini eejatzi imatayitakironi oetarika riyotantanakariri kyaaryo itsipatari Tajorentsi. Osheki rotsikanatanakari maawaeni atziri, ikantzi:

—Imatakaakiri Tajorentsi aapatziyariri Jesoshi. 44 Ari ikimitawakaeyakani irirapaeni. Tee ithaawakaeyawoni oetarikapaeni,

omaanta ipawakaapiinta tzimimotayitziririni, oetarikapaeni. 45 Ipimanteeyironi rowaagawo eejatzi iipatsite. Ipagaanteeyakirini iyorikite maawaeni aapatziyariri Jesoshi koetyeemotziriri. 46 Maawaeni kitejiri riyaatapiinteeyini janta Tajorentsipankoki. Eejatzi rakiyotawakaeyakani owanawontsi ipankokipaeni rirori, ikenkithashiryaantariri kamawenteeyakaerini. Aririka rowaeyani, ikimoshireperoeyini, eejatzi kameetha ipashitawakaeyakani. 47 Ikanteeyini:

—Kameetharini Tajorentsi.

Eejatzi riraga maawaeni jeekatsiripaeni iñeeyakirini rirori ikameethatzi. Ikantatyeeyaani maawaeni kitejiri raapatziyaperotanakyaari paashinipaeni atziri, roshekitakaaperoeyakirini Awinkatharite.

3

Ikenkithatakaantzi Peetero janta Tajorentsipankoki

1 Paashini kitejiri, shaawiityaaki oorya, itonkaanaki Peetero eejatzi Jowa janta Tajorentsipankoki oetotziikinta tonkaari. Maawaeni kitejiri shaawiityaaki oorya riyaatapiintzi joriiyopaeni janta ramanantapiintariri Tajorentsi. 2 Eeniro ijeekaki janta apaani shirampari kijopookitatsiri. Aritaki ikantzitapaaka paerani owakira ikoñaatapaaki. Ari maawaeni kitejiri ramaetapiintziri omooki Tajorentsipanko iiteetziro: “Kameethari omoo”. Aritaki rowaetapiintziri omooki inethaantyaariri iyorikite kyaayitatsirini. 3 Riraga Peetero eejatzi Jowa roowiteencha ikyeeyapaenimi Tajorentsipankoki, omaanta iñaawakiri rirori ikantawitawakari:

—Pikaminthayena, nojoriiyotzinkarite, pipena koriki.

4 Ari ramineeyapaakirini Jowa, Peetero, ikantziri:

—Paminenatya.

5 Raminaperotawitawakari, iitashiwitaka ari ipakirimi oetarika. 6 Omaanta ikantanakiri:

—Tekatsi noorikite, omaanta nokowaki nokaminthayemi. Nokanteri Jesokirishito, riraga najareetejatzi ikatziyatziyatakagaemi rirori. Iroñaaka pipiriinte, pikatziyatziyawaete.

7 Roerikakiri rakoperoki, ikatziyakiri. Intsipaete retsiyatakotee, ishintsitanaki iitziki. 8 Ishintsitzi ikatziyanaka, sherok. Ikatziyaperotanaka, ikatziyatziyawaetanaka. Itsipatanakari, ikyaanaki Tajorentsipankoki. Ijapojapotanaka, ikantanaki:

—Kameetharini Tajorentsi. 9 Iñeeyawakirini maawaeni atziri: ranaashitanaka. Ikemaeyawakirini ikantanaki:

—Kameetharini Tajorentsi. 10 Ari riyoteeyawakirini, rirotaki irika jeekawitacharini omooki, nethaapiinantawitachari koriki. Iñeeyakirini retsiyatakotee, rootaki rotsikanatantanakariri. Tee riyotakotziri.

11 Ari roerikaperotanakiri Peetero eejatzi Jowa. Eeniro ikatziya janta ipiyotapiinteeyantarinira: ro ikaapanomatakaantziro iiteetziro rashi Sharamoo, rirotaki wetsikakaantzirori paerani. Roojatzi ishiyashitantapaakari maawaeni atziri, rotsikanatapaakari. 12 Iñaawakiri Peetero, ikantawakiri ijoriiyotzinkaritepaeni:

—¿Iitarikya potsikanatantanari? ¿Iitaka paminanteeyanarini, jorerirriri? Eero piitashitana naaka Tajorentsi nanashitakaantaariri

irika kijopookiwitachari. Eero eejatzi piitashitana naapatziyaperotakari nomatantaariri. 13-14 Irira Tajorentsi rirotaki etsiyatakoteeriri. Paerani raapatziyapaakari Awaraama, Ijaaka, Jakoowo, eejatzi maawaeni achariniiteni. Okameethatzi pikimitagaeyarini rirori paapatziyeeyarini Tajorentsi. Rirotaki ñaaperotaperotziriri Jesoshi ikantzi: “Ñaakiro, ikameethaperotzi Notyomi, rantakinawo maawaeni nokowakaakiriri”. Kyaaryo osheki ikameethaperotzi Jesoshi. Rirotaki paakaantakiri. Ro ipankagaerimi Peraato, aritaki pikantakowentakiri: “Tee nokoyi pipankaeri”, omaanta pikowakiri ipankaeri owamaantatsiri. Kyaaryo ikamawenteeyerini maawaeni atziri. 15 Powamaakaantakiri owañaagaeyiririni atziri. Ikamawitapaenta, roojatzi ipiriinantaari Tajorentsi. Noñeeyeerini rootaki nokanantzimiri. 16 Eeniro irika shirampari: ikemakotantawakariri Jesoshi, raapatziyaperotakari kameetha, rootaki retsiyatakotanteeri. Irika iroñaaka piñaakiri. Tema piyoteeyirini. Ari raapatziyaperotakari Jesoshi, rootaki itekatsitantaari. Piñaakiri iroñaaka ranashitanaka.

17 Eejatzi ikanteeyirini Peetero:

—Ari nojoriiyotzinkaritepaeni, iroñaaka niyotaki tee piyotawitarini Jesoshi rirotaki Rotyaantanewo Tajorentsi. Eejatzi riraga jewatatsiripaeni tee riyoteeyawitarini rootaki pikentakotakaanteeyantakaririni rirori. 18 Omaanta irira Tajorentsi ishinetakimi panantakawori maawaeni iroka, pimonkaatantakawori maawaeni rojankinatakaakiri kamanantayitzirorini iñaani paeraniperoroña. Tema maawaeni rojankinatakotzitarini Rotyaantanewo Tajorentsi otzimatye ikemaatsityaawo. 19 Pikenkithashireeyanakyaani, eero pikimita paerani, inta paapatziyeeyarini Jesoshi; roojatzi ikaminthayemi Tajorentsi; tema rowameethateeyimini, eero ikenkithashiryaakoteemiro eejatzi kaari kameethatatsi pantayitawitarini. Eejatzi itsipateeyantemirini Awinkatharite, riweshiryaakagaeyemini. 20 Eejatzi iinja rotyaantemiri eejatzi Jesoshi, riraga Rotyaantanewo. Tema paeraniperoroña riyoyaakiri rotyaanteri rowawijaakoteri atziripaeni. 21 Omaanta iroñaaka ijeekapae janta jenokinta, ikantyaani roojatzi riraga Tajorentsi rowameethatantayitapaakyaaworini maawaeni, oetarikapaeni. Tema rootaki ikantziniriri paeraniperoroña riraga kamanantayitzirorini iñaani Tajorentsi, riraga rowameethateeyirini rirori: rirotaki ñaawaetakagaeyiririni maawaeni. 22 Ikantzini Moeseeshi: “Riraga Pawa Tajorentsi rotyaantemiri paashini kamanantzirorini iñaani Tajorentsi, ikimitena naari rotyaantakina. Rirotaki joriiyo ikimitakae aaka. Oetarikapaeni ikamantemiri, paapatziyawakyaari. 23 Omaanta maawaeni kaari aapatziyaarini rirori, ithonkaeyerini Tajorentsi, eero rapiiteero itsipatari ijoriiyotzinkaritepaeni”.

24 Eejatzi rojankinatakotzitawoni paerani Samoeri eejatzi maawaeni kamanantayitzirorini iñaani Tajorentsi iroka piñaayitakirini iroñaaka. 25 Aritaki ipokapaaki riraga Rotyaantanewo Tajorentsi ikashiyaakari rotyaanteeri. Tema ikashiyakaanantakaririni kamanantayitzirorini iñaani Tajorentsi eejatzi paejatziiteni riraga Awaraama, Ijaaka eejatzi Jakoowo. 26 Rotyaantakiri Tajorentsi aakaki, reewateeyakaeni riyotagaeyakaeroni. Eeniro panteeyironi kaari kameethatatsi, omaanta ipokashiteeyakimini rowawijaakoeyemini

eero pashironkanta; ikowaki riweshiryaakagaeyemini. Rootaki kyaaryo pikenkithashiryaanteeyanakyaarini, eero pikimitaga paerani.

4

Riraga yotaawakaencharipaeni ipiyotashitakari Peetero eejatzi Jowa

1 Eeniro ikenkithatzi Peetero eejatzi Jowa, ikenkithatakayiri atziripaeni. Ari ipokapaaki ñaanakowenantatsiripaeni, eejatzi jewatatsiri waariryaapaeni ashi Tajorentsipanko eejatzi saroseeyopaeni. 2 Ikijashireeyanakani, ikantawakaanaka:

—¿Oetakama riyotaantariri atziri? Iroka ikamantakiriri: “Ipiriintanee kamatsiripaeni: tema piriintanaa Jesoshi”. Tee okameethatzi iroka riyotaanteeyirini.

3 Itsitenitzimatantanaka oorya, ragaeyanakirini, omaanta eeniro jankinarentsi rashi rirori joriiyopaeni othañaantsita rojampitantyaariri atziri tsiteniriki, rootaki raantanakariri romonkyaagaeyapaakirini omonkyaagamentotsiki, roojatzi ikitejitakoeyakini. 4 Omaanta raapatziyaperotawakawo osheki kemaeyawakiririni Peetero, aamashitya ikaateeyakini 5.000 shirampari, aapatziyakariri Jesoshi; eejatzi okaateeyakini roori tsinanipaeni eejatzi eentsipaeni.

5 Inkaamani ipiyoteeyani eejatzi janta Jerojareeki jewatatsiripaeni, aataperoteenchari, iyotaantzirori Iwaperite Tajorentsi. 6 Ikaateeyirini Aanashi, riraga iwinkatharite ñaanakowenantatsiripaeni. Eejatzi itsipatari Kaejashi, paashini Jowa, Arejaantero, eejatzi maawaeni isheninka iwinkatharite ñaanakowenantatsiripaeni. 7 Ari ikaemakaantakiri Peetero, Jowa eejatzi riraga kijopookiwitachari rojatekakiri niyanki, rojampiteeyakirini:

—¿Ninka matakaakimirori petsiyatakotantariri irika shirampari? ¿Ninka kantakimiri? 8 Ari iyotaakiri Ishire Tajorentsi Peetero, omatakaaperotakiri. Ikenkithatakagaeyakirini piyotawenteeyaririni ikantzi:

—Jewatatsiripaeni eejatzi aataperoteencharipaeni. 9-10 ¿Pininaneentakina nantakirowa kameethatatsiri? Pojampitakina tsika nokantaka netsiyatakotakaantariri irika kijopookiwitachari. Nokowaki eerokapaeni eejatzi maawaeni atziri piyotawakiro. Rirotaki Jesokirishito riraga najareetejatzi etsiyatakoteeriri. Pikentakotakaantawitakari, omaanta ipiriinteeri Pawa Tajorentsi. Jee, imatakaakina Jesoshi netsiyatakotantariri irika iroñaaka katziyeencharika jaka etsiyatakoperotee. 11 Rirotaki Jesoshi oshiyakaawentachari mapitatsiri pitheenkakiri eerokapaeni wetsikawitawori pankotsi, omaanta iroñaaka ipeyakiro rooperotatsiri mapi pankotsi. Ikimiwita iroka Tajorentsi ipeyakiri Jesoshi riroperotatsiri. Eerokateeyakini oshiyakariri wetsikawitawori: pitheenkakiri Jesoshi. 12 Omaanta tekatsi paashini owawijaakotantatsini. Tee ijeeki jaka kipatsikika paashini owawijaakoteeni. Apaniroeni Jesoshi imatziro rowawijaakotee.

13 Ikemantawori iroka rotsikanateeyanakarini riraga jewatatsiripaeni. Ari imaeritanaki ikenkithashiryaakotanakari, iñaakirira tee ithaayi. Roojatzi ikantawakaaka:

—Ñaakiro, tee ithaawanteeyarini riroripaeni. ¿Iitaka kaari ithaawanta? Eejatzi tee ithotyaaperotziro Iwaperite Tajorentsi, tee niyotayiri naakapaeni, omaanta osheki riyotzi apaniroeni. ¿Tsika ikantaka riyotantakari? ¿Arima imatakiro Jesoshi, riraga kijokiro rowawitakari riyotagaeyirini? 14 Ari iñeeyakirini itsipatakari riraga retsiyatakoteeri. Tekatsi ikantya ikantakoteri.

15 Ari rotyaantanakiri:

—Piyowakite janta.

Ari riyowanaki. Roojatzi ikantawakagaeyanakani rirori jewatatsiripaeni:

16 ¿Tsika akanterika irintapaeni? Riyotanakiri maawaeni jerojareejatzi itajonkawentakiri riraga kijopookiwitachari. Tekatsi akante: "Tee imatziro". 17 Omaanta tee okameethatzi ikenkithatakagaeyanakirini atziripaeni. Thame akantaperoteriita: "Eerotya iroñaaka pikenkithatakotziri riraga Jesoshi. Aririka papiitero pikenkithatakoteri aritaki nowashironkaakimi".

18 Ari rapiiteeri, ikaemaeri. Ikantaperotziri:

—Eerotya iroñaaka pikenkithatakotziri Jesoshi. Aririka papiitero pikenkithatakoteri, aritaki nowashironkaakimi.

19 Rakanakiri:

—Tema iñee Tajorentsi maawaeni aari. Pikantaperotenatya: ¿Kameethama nothotyeero naapatziyemi okaatzi pikantakinari? Tema irira Tajorentsi naapatziyari. 20 Tekatsi nokantya iroñaaka nookaero nokenkithatakotziro iroka noñaaperotakiri, eejatzi iroka nokemaperotakiri.

21-22 Ari rapiitakiri eejatzi ikantaperowitakari, roojatzi rotyaanantaari. Tekatsi rante rowashironkaantyaariri. Paerani imonkaatakiro 40 rojarentsite kijopookiwitachari. Ari osheki ikenkithashireeyakironi atziri retsiyatakotziri Jesoshi, riyoteeyantakarini itajorentsitaki. Iñeeyakironi atziri iroka imatakaakiri, ikantapiinteeyanakini: "Kameetharini Tajorentsi, osheki imatakagaeyakirini aapatziyakariri Jesoshi", rootaki kaari rowashironkaantari.

Ramanakiri Tajorentsi riraga aapatziyariri Jesoshi

23 Ari roeyowaeyanakirini jewatatsiripaeni, roojatzi riyaateeyanakini Peetero eejatzi Jowa aapatziyeeyakaririni Jesoshi. Ikamantapaakiri iroka ikantawitakariri riraga jewatatsiripaeni ñaanakowenantatsiri eejatzi aataperoteenchari. 24 Ikemantawakawori iroka, ikenkithatakagaeyakirini Tajorentsi. Ishintsipaantetziro apaani, ikantzi:

—Nowinkatharite, eeroka wetsikirori jenoki, kipatsi, inkaare, maawaeni; eejatzi piwetsikaeyakirini maawaeni tzimanteeyaworini. 25 Eejatzi paerani piyotaakirini nochariniiteni Iraviiri, riraga aapatziyaperotzimiri. Iyotaakiri pishire, rojankinatantawori iroka:

"¿Iitaka ikijanteeyakarini riraga kaari yotziri Tajorentsi? ¿Iitaka ikenkithashiryaashitantawori joriiyopaeni ranteeyeroni kaari kameethatatsi? 26 Riraga iwinkatharitepaeni atziri jaka kipatsiki rajaryagaeyawityaarini Tajorentsipero, eejatzi riraga Rotyaantanewo, ikowaeyawityaani ithonkaeyerinimi".

27 Jaka nampitsikika ipiyoteeyakani rajaryagaeyawitakarini pitomi Jesoshi, riraga piñaaperotziri ikameethaperotatzi. Irira

piyoyaaperotakiri, eejatzi potyaantaperotakiri. Ikaateeyini ajaryaanteeyawitacharini Erooreshi, Poonshiyo Peraato, jewatatsiripaeni joriiyopaeni, eejatzi joraaropaeni tema rirotaki paashinijatzitatsiri atziri; maawaeni. 28 Paerani eeroka pikantaki: “Aritaki okantyaari”. Ari chapinki ithonkakiro imonkaatakiro irikapaeni. 29 Iroñaaka, Pawa, piyotakiro iroka ikantaperotawitakina: “Eero pikenkithatakoteeri Jesoshi”. Tema naaka aapatziyaperotakimiri. Pimatakaaperotena eero nothaawanta nokenkithataperotero piñaani. 30 Pitomi Jesoshi rirotaki Nowinkatharite iroñaaka, rootaki nokowantakari imatakaaperotena notajonkakowenante, netsiyatakotantyaariri mantsiyaripaeni; nomatapiintero kaari iñaapiinteeyini, niyotakagaeyerini atziri kyaaryo irira riroperotaki pitomi, eejatzi piñaaperotziri ikameethaperotzi.

31 Aritaki ramaneeyirini Tajorentsi. Roojatzi omoyekanaka pankotsi ijeekaeyantarini. Otajorentsiwenteeyapaakirini Ishire, roojatzi kameetha ikenkithatantawori iñaani Tajorentsi, tee ithaawaneentzi.

Raakameethatawakagaeyakani riraga aapatziyariri Jesoshi

32 Osheki ikaatzi iroñaaka aapatziyariri Jesoshi, kameetha ijeekaeyakini, eejatzi imonkaatawakagaeyakani: oetarika ikowaeyirini eejatzi oetarika ikenkithashireeyani. Tee imashithatawakagaeyani, omaanta ipawakagaeyakawoni maawaeni tekatsitzimotakiriri. 33 Rowaga Ishire Tajorentsi imatakaakiri riraga rotyaantanewo Jesoshi, rootaki kameetharini ikamanantapiintariri atziripaeni:

—Ikamawentakae Awinkatharite Jesoshi omaanta ipiriintakiri Pawa Tajorentsi, rañaakiri eejatzi iroñaaka.

Eejatzi ikanteeyini atziri:

—Tema ikameethateeyakini aapatziyariri Jesoshi. 34-35 Riraga ashitacharipaeni iipatsite eejatzi ipanko, ipimantagaanteeyini. Iroka opinayitarini, ramaeyakirini rotyaantanewo Jesoshi, ipapaakiri. Roojatzi ipagaantakiriri paashinipaeni rirori koetyeemotariri, kaari rashironkaanteeyantani aapatziyariripaeni Jesoshi.

Nokantakoteri pakiriri eejatzi amatawitantatsiri

36 Iroñaaka nokantakoteri aapatziyariri Jesoshi icharineeteni Rewii iitachari Josee. Paashini iitziri riraga rotyaantanewo Jesoshi: Werenawee. Akantzi aaka apaanteki: “Weshiryaakaantachari”. Rirotaki poñaachari Cheepereki. 37 Rashitawitawo kipatsi, omaanta ipimantziro. Raanakiro owinawo, ipapaakiri riraga rotyaantanewo Jesoshi aritaki ririrapaeni ipakiri aapatziyariri Jesoshi. Ipakiri atziri tekatsi oetarika royaari. Rootaki maawaeni aapatziyariri Jesoshi iñaaperotziri Werenawee.

5

1 Omaanta eeniro paashini aapatziyariri Jesoshi iwaero Ananiiyashi, ro iina Sajiira. Ipimantakiro iipatsite. 2 Tee ikoyi iperi rotyaantanewo Jesoshi maawaeni iyorikite, rootaki ikanantakawori iina:

—Aririka aate aperi koriki, eero akantziri tsika okaatzika ipineetakaeri. Apashitapaakyaari kashetani koriki akimitakaantero rootaki maawaeni ipineetakaeri, rootaki iñaaperotanteeri aari akameethatzi.

—Jee, aritaki.

Roojatzi riyaatanaki riraga Ananiiyashi apaniroeni, ipapaakiri rotyaantanewo Jesoshi iyorikite. Ikantapaakiri:

—Irika korikika, rootaki maawaeni owinawo noepatsiteni nopimantakiri.
3 Omaanta iyotaakiri Ishire Tajorentsi Peetero:
—Ikowaki ramatawitashitemi. Ipakimi kashetani koriki rashi iipatsite. Kaari maawaeni.
Rootaki ikanantariri:
—Ananiiyashi, pishinetaakari Jatanaashi itheeyakaakimi. Pikowawitakami pamatawiteromi Ishire Tajorentsi. Pipashitakinari kashetani piyorikite. 4 Tekirani pipimantero rowaga piipatsiteni rootaki pashi eerori. Ari pimateromi pamanantero oetarika pikowayitzirini eejatzi piperi ninkarika. ¿Iitaka pamatawitashitantanari? Naaka pamatawiwitakina apaniroeni; omaanta Tajorentsi eero pimatziri pamatawitziri.
5 Ikemantawakariri Ananiiyashi, roojatzi ityaantanaka, pog. Kamanaki. Ithaawaperoeyanakini osheki maawaeni ñeeyakiririni. 6 Roojatzi riwetsikaeyakirini ewankari ikitateri; raanakiri, ikitateri. 7 Ojamanitapaentzi eechonkiini, ari okyaapaaki iina roori. Tee iyotzi kamaki oemini. 8 Ikantawakiro Peetero:
—¿Kyaaryooma pipakinari maawaeni koriki, rowaga owinawo piipatsiteni pipimantakiri?
Ari akanakiri:
—Jee, nopakimiri maawaeni.
9 Roojatzi ikanantakawo roori:
—¿Iitaka pikimitantariri piimini, pamatawiteromi Ishire Tajorentsi? Okaakitapaaki kitatziriri piimini: rirojatzi aanakimini eerori.
10 Roojatzi otyaantanaka roori, pog, kamanaki. Ikyaapae riraga ewankaripaeni, iñaapaakiro, kamaki. Ari raanakiro, ikitatero roori, otsipatapaari oemini. 11 Ari ithaawaeyanakini maawaeni riraga aapatziyariri Jesoshi rowashironkaerikari Tajorentsi, eejatzi ithaawaeyanakini maawaeni kemakoeyakiririni. Ikenkithashireeyawoni: “Tee okameethatzi namatawitante. Rowashironkaanakari naari Tajorentsi”.

Retsiyatakotakiri osheki atziri

12-14 Ari ipiyoteeyakani maawaeni aapatziyariri Jesoshi janta kaapanomarentsiki iiteetziro rashi Sharamoo. Eejatzi eekiro riyaatatzi roshekiperotanaki aapatziyariri Awinkatharite. Osheki ikaateeyini shirampari eejatzi tsinani. Osheki iñaaperoeyakirini atziripaeni riraga aapatziyariri Jesoshi, ikanteeyini:
—Ikameethataperoeyini aapatziyariripaeni Jesoshi.
Omaanta riraga kaari aapatziyariri irira ithaawakaanteeyakaririni itsipateeyaarinimi.
Osheki itajonkawenantzi riraga rotyaantanewo Jesoshi. Osheki omatakaakiri Ishire Tajorentsi. 15-16 Rootaki rowapiinantakariri atziripaeni mantsiyaripaeni janta awotsiki: romaryaayitzirini shitashintsiki, okantyaata aririka rawijanaki Peetero, ipampitanakiri, eerorika ipampitanakiri aririka ramparyaatawakyaari rootaki retsiyatakotantyaari. Eejatzi ipiyotashiteeyakani osheki atziri, poñaachari nampitsikipaeni janta othapikiyitapaakini Jerojaree. Ramayitakinirini mantsiyaripaeni, eejatzi kyaantariri kamaari. Retsiyatakoeyeerini maawaeni.

Riraga ñaanakowenantatsiripaeni ikijaperotziri rotyaantanewo Jesoshi

17 Ari ikijanakiri iwinkatharite ñaanakowenantatsiri, eejatzi
paashinipaeni ñaanakowenantatsiri, tema rirotaki saroseeyotatsiri.
18 Ari raakaantakiri riraga rotyaantanewo Jesoshi, romonkyaa-
gakaantawitakari omonkyaagamentotsiki. 19 Omaanta niyanki tsiteniri
roeyowaeri ronampiri Tajorentsi riragapaeni rotyaantanewo Jesoshi,
rashitaryaapaakiniri ashitakontsi, raanakiri inkokiroeni. 20 Ikantzi:

—Piyaate janta Tajorentsipankoki, pikatziyapaaki. Pikamantaperoey-
erini atziri tsika ikantyaari ijeekanteeyari ikanteetatyeeyaani jenok-
inta.

21 Ikantawakiri:

—Jee, ari nokamanteeyakirini.

Ari owakira okitejitanaki riyaatanaki Tajorentsipankoki, riyotaanta-
paaki.

Eeniro iwinkatharite ñaanakowenantatsiripaeni eejatzi tsipateeyaririni
janta paashiniki pankotsi. Tekira riyotakoteri roeyoyiri rotyaantanewo
Jesoshi. Roojatzi ikaemakaantakiri maawaeni paashini jewatatsiri jori-
iyopaeni. Roojatzi ikantziri waarirya:

—Piyaate janta pomonkyaagakitzirinta tsitenini chapinki aapatzi-
yariri Jesoshi, pamaeyakinarini.

22 Ari riyaatashitawitakari, tee iñaapaakiri. Roojatzi ipiyantanaka,
ikantapaakiri:

23 —Tee añiiri. Noñaapaakiro pankotsi, oyaawitaperotaka. Eejatzi
eeniro ikatziyawitaka shentawitawori omoopaeni. Roojatzi
nashitaryaantawitapaakawo omoo, nokyaawitapaaka; tekatsi
noñaapaaki inthomaenta.

24 Ikemantawitakariri, ikantawakagaeyanakani:

—¿Tsikarika ikinanakika?

—Taanitya. Eerokaritya.

—¿Tsika akanterika iroñaaka?

—Taanitya.

25 Roojatzi ipokashitantapaakari apaani kamantapaakiriri, ikanta-
paeri:

—Riragapaeni shirampari pomonkyaagakaantawitakari, katziyeeya-
paakani janta Tajorentsipankoki. Riyotagaeyapaakirini atziri.

26 Roojatzi riyaatashitantanakari iyapitaanote itsipatantanakari
waariryaapaeni, ragaeyanakirini, omaanta tee ikoshekanakari
ithaawantakari atziri; ikantzi:

—Kameetha aanakiri ikijakowentarikari atziri aapatziyariri Jesoshi,
rompojanteerokari mapi aaka.

Rootaki raantanakariri kameetha, tee ikijanakiri. 27 Ari raanakiri,
rowapaakiri janta ijeekinta jewatatsiripaeni. Ikantawakiri
iwinkatharite ñaanakowenantatsiri:

28 —¿Iitaka pikenkithatakaantariri eejatzi atziri? Tema nokami-
naawitzimi: “Eero pikenkithatakotaneeri Jesoshi”. Iroñaaka eekiro
piyotagaeyirini maawaeni jerojareejatzi. Ro iroka pikantakotaki-
nari: “Irira jewatatsiripaeni owamaakaantakiriri Jesoshi; ikantashita
rantashitakawo kaari kameethatatsiri”. Tee okameethatzi pikan-
teeyakirini. Pimaeriteeyeni, eero pikamanantanee eejatzi.

29 Rakanakiri Peetero, ikantanakiri:

—Omaantakya naapatziyaperotari Tajorentsi. Eero naapatziyimi
eeroka aririka pikantena: “Eero pikenkithatakotziri Jesoshi”.

Inimotakiri paashinipaeni rotyaantanewo Jesoshi. 30 Eeroka kyaaryootatsi powamaakaantakiri Jesoshi. Pikentakotakaantakiri koroshiki. Omaanta ipiriinteeri Tajorentsipero. 31 Itzinagaeri rakoperoki janta jenokinta. Ipeyeeri Jewaperowenantatsiri eejatzi Owawijaakoeyakaerini. Ikowakagaeyakirini ajoriiyotzinkaritepaeni ikenkithashiryaaperotanteeyari eejatzi rookero rowaga kaari kameethatatsi ranteeyawitakarini aritaki ikaminthagaeyerini, eero ikenkithashiryaakoteero eejatzi okaatzi kaari kameethatatsi ranteeyawitakarini. 32 Aritaki noñaaperotakiro rantayitakirini Jesoshi, eejatzi niyotaki okithaatakagaeyakarini Ishire Tajorentsi maawaeni aapatziyariri Jesoshi. Rootaki nokenkithatakotapiinantariri rirori. Tekatsi nokantya nomaerite.

Roojatzi ikanteeyini paashinipaeni rotyaantanewo Jesoshi:

—Kyaaryo iroka ikantziri Peetero.

33 Ikemanteeyawakaririni, riyotanteeyawakaworini kyaaryo ranteeyakironi kaari kameethatatsi, rootaki ikijanteeyanakaririni, ikowaeyawitanakani rowamaerimi. 34 Omaanta ikatziyanaka apaani jewatatsiri iitachari Kamariyeeri. Rirotaki warijeeyo, eejatzi iyotaantzirori oetarika rojankinatziri Moeseeshi. Maawaeni atziri iñaaperoeyirini. Ikantzi:

—Nojoriiyotzinkarite, nokoyi ishitowaeyakiteniita aapatziyariri Jesoshi, eero ikemantawo nokantemiri.

Ari rotyaanteeyakirini inkokironta.

35 Roojatzi ikananteeyakarini:

—Nojoriiyotzinkarite. Kyaaryoowa, paamawentyaaga pantzirikarira aapatziyariri Jesoshi. 36 Pikemina. Nokenkithashiryaakayemiri apite shirampari. Nokantakotziri riraga Teyoorashi, rirotaki jeekatsiri paerani, osheki ikantakaaperotani. Ari ipiyotashitawitakari osheki ratzirite, naamaashitya ikaateeyini 400. Omaanta rowamaetakiri, roojatzi rinteenaryaantanakari oyaateeyawitaririni. Ipeyashiteeyanakani, tekatsi akemakoteeri eejatzi. 37 Eejatzi imawitanakawo rirori iitachari Joorashi, riraga karireeyajatzi. Janta rojankinatakoeyantani, eejatzi reewatawitanakari apaanipaeni atziri. Eejatzi rirori, rowamagaetawakiri. Rowaaganaka oyaatawitariripaeni, tekatsi akemakoteeri paashini. 38 Rootaki iroñaaka nokamanantzimiri, eero pashiiriiri irikapaeni, ikantakaata. Rirorika otyaantziriri atziri ikenkithatzi, tema eejatzi ipeyaneeya rirori. 39 Rirorika otyaantziriri Tajorentsi, tekatsi pikanteri pomaerinteri. Pikijimatzirikari Tajorentsi.

40 Ari inimoeyanakirini rirori. Ikaemaeri eejatzi, ipajatakaantakiri. Roojatzi ikantaperotawitari:

—Eero eejatzi pikenkithatakoteeri Jesoshi.

Roojatzi rotyaanantaari. 41 Ari riyaateeyanakini, ikimoshireeyanakini, ikanteeyini:

—Iñaaperotee Jesoshi akameethatzi, rootaki ishinetantakaeri akemaatsitawenteeyakarini.

42 Maawaeni kitejiri riyotaantapiintzi janta Tajorentsipankoki, eejatzi pankotsikipaeni. Ikantani: riyotaantapiintzi, ikamanantapiintzi. Ikamantapiintziri atziri:

—Jesoshi rirotaki riraga Rotyaantanewo Tajorentsi aamagaeyarini paerani.

6

Riyoyaakiri amitakotantatsini

1 Ari roshekyaantakari aapatziyariri Jesoshi, eejatzi ikijashiryaanaka
riraga iyotzirori ipaante kireeshiyajatzi. Ikantawakaanaka:
—Maawaeni kitejiri, aririka ipantawitya owanawontsi, tee ipap-
erotziro natziritzinkawote ashi aari: iroka kamayiteentsirini oemi.
Omaanta ipaperoeyirini kameetha iyotzirori ewereeyo, rowaga ipaante
joriiyopaeni. 2 Ari riraga rotyaantanewo Jesoshi ipiyoteeyakirini
maawaeni aapatziyariri Jesoshi. Ikantziri:
—Tee okameethatzi nookanakiro nokenkithatapiintziro iñaani
Tajorentsi, nopantayitemirorini owanawontsi. 3 Iroñaaka,
noyemijantzinkaritepaeni, piyoyee 7 shirampari, riraga piñaaperotziri
ikameethatzi. Piyoyeeri riraga iyothanetatsiri, kemijantaperotzirori
Ishire Tajorentsi. Akanteriita rirori rirotaki pantatsini owanawontsi.
4 Omaanta naaka, apatziro namaneri Tajorentsi, eejatzi nokenkithatero
iñaani.
5 Inimoeyakirini maawaeni iroka ikantakiriri. Riyoyaakiri Eshi-
teewa, rirotaki aapatziyaperotariri Jesoshi, kemijantaperotzirori Ishire
Tajorentsi. Riyoyaakiri eejatzi Jiripi, Pirookoro, Irikanoori, Temoo,
Parimeenashi. Eejatzi riyoyaakiri Nikoraashi, riraga peyeenchari jori-
iyo, poñaachari Antyokiiyaki. Omaanta iroñaaka raapatziyaperotari
Jesoshi. 6 Roojatzi roñaagantapaakari riraga rotyaantanewo Jesoshi.
Rowakiniri rako iitoki, roojatzi ramaneeyirini Tajorentsi: “Pamitakoey-
erini irikapaeni pantayitatsirini owanawontsi”.
7 Osheki ikaatzi kemaeyakirorini iñaani Tajorentsi. Eekiro
roshekyaaperotanakitya aapatziyakariri Jesoshi janta Jerojareeki.
Eejatzi oshekiniroña ikaatzi ñaanakowenantatsiri ikimitakotanaari
aapatziyariri Jesoshi.

Riraga Eshiteewa rirotaki riyoyaanewo Tajorentsi

8 Osheki ramitakoperotakiri Tajorentsi Eshiteewa. Osheki
imatakaakiri Tajorentsi ikenkithatakaantakariri atziri. Osheki
itajonkakaakari Tajorentsi. Imataperotayitzinirini atziri kaari
iñaapiinteeyini. Imatakaakiniri oetarikapaeni riyoteeyantakaririni
Jesoshi rirotaki Tajorentsi. 9 Eeniro ipiyotapiinteeyantarini
janta Tajorentsipankoki atziri riraga ipimanteetawitari paerani,
omaanta ipakaeri amanantawitariri. Eejatzi janta ipiyotanta
shireenejatzi, arejanteriiyajatzi, poñaachari Shiriishiyaki, Aashiyaki.
Riyaatashiteeyawitakarini Eshiteewa, ikijatheeyawitakarini eejatzi
ipiyapiyawaantetakari. 10 Omaanta osheki riyothanetzi Eshiteewa,
tekatsi ikanteeyerini ipiyapiyawaantetaperoeyaarini. Eenitatsi
riyotantari kameetha iñaawaetzi, tema iyotaakiri Ishire Tajorentsi. 11 Ari
osheki ikijeeyakirini riraganki, ikantziri paashini isheninkapaeni:
—Pamine, nokowaki pitheeyakotyaari Eshiteewa. Aririka pima-
teeyeroni nokantakimiri, nopinatemi koriki. Ro iroka pikantako-
tashityaariri: “Nokemakiri Eshiteewa, itheenkimatakiri Moeseeshi. Ee-
jatzi ikimitakiri rirori Tajorentsi, ikantzimatakiri”.
Ikantziri:
—Ari nokamanteeyerini atziripaeni.
12 Ikemanteeyawakani atziripaeni, ikijeeyanakani eejatzi
aataperoteenchari, iyotaantzirori rojankinarini Moeseeshi, maawaeni.

Intsipaete riyaatashiteeyakirini Eshiteewa, raapaentziri, shepik; ragaeyanakirini janta pinkatharipaeniki ikantakotantariri. 13 Raanakiri eejatzi riraga theeyachari, ikantapaakiri:

—Aritaki ikantaperotzi Eshiteewa, ikantapiintzi: “Tee okameethatzi Tajorentsipanko”. Eejatzi ikimitziro rojankinarini Moeseeshi, itheenkapiintziro. 14 Nokemakiri, ikantzi: “Riraga Jesoshi, najareetejatzi, ishekiroreero iroka Tajorentsipankoka. Ipaashinitero iroka ametayitakarini eejatzi ipaashinitayiteroni riyotaayitakaerini Moeseeshi”.

15 Ramineeyakirini maawaeni jeekaentsiripaeni, joreririri. Ishipakiryaapootanaki Eshiteewa, ikimitanakari ronampiri Tajorentsi.

7

1 Roojatzi rojampitantakari iwinkatharite ñaanakowenantatsiri riraga Eshiteewa:

—¿Kyaaryooma iroka ikantakiri?

Eshiteewa raakowenta apaniroeni

2 Ikantawakiri Eshiteewa:

—Nowinkatharitepaeni maawaeni, teewee nokantzimatziri Pawa Tajorentsi. Pikemena, nojoriiyotzinkaritepaeni. Paeraniperoroña iñaaperotantariri achariniiteni ipinkathatziri Tajorentsi, eejatzi naari iroñaaka nopinkathatziri. Paeraniperoroña ijeekantawitarini janta Mesopotaamiyaki achariniiteni Awaraamani, roñaagapaakari Tajorentsi riraga kameethatatsiri. 3 Ari ikantapaakiri: “Pookanakiro piipatsiteka eejatzi pisheninka, piyaate janta paashiniki kipatsi rowaga noñaayemiro”. 4 Roojatzi rookantanakawori iipatsite kareeyajatzi, rareetaka Araanaki. Aritaki janta ikamapaakiri iriri, roojatzi rareetakaakari Tajorentsi jaka aepatsitekika. 5 Omaanta, tee ipiri iipatsite, tee ipaneentziri eechonkiini ijeekantyaari. Eejatzi tekirani itzimini itomi. Omaanta ikantzitakarini Tajorentsi: “Paata ikoñaate pitomi eejatzi iinja oshekini impaetatsiri. Noperi irikapaeni iroka kipatsi”. 6 Eejatzi ikantakiri Tajorentsi: “Iinja riyaate poyaatemini ijeeki iipatsiteki paashinijatzitatsiri atziri rowaga Ejiipitoki. Okaate ojarentsi 400 ijeekanaki janta. Riraga ejiipitojatzi rirotaki owashironkaerini pisheninkani iinja, romperataperotakyaari osheki. 7 Roojatzikya nokantakotanteeyerini riraga omperatayitariri. Omaanta irira pisheninkani, noepiyayiterini jaka kipatsikika, ari ipinkathaperotakina jaka. 8 Nokowaki iroñaaka pitotonayityaani pishiramparitantari riyotantyaari atziri paapatziyaperotakina eejatzi pikenkithashiryaantyaawori nokantakimiri”. Rootaki ikantakiriri Tajorentsi Awaraama. Ari roojatzi ikoñaatapaaki itomi, riraga Ijaaka. Okaataki kitejiri 8, roojatzi itotonatantakari. Roojatzi ikoñaatapaaki itomi riraga Ijaaka, iitakiri Jakoowo. Itomipaeni riraga Jakoowo ikaateeyakini 12. Tema itotonatakaanteeyakirini maawaeni. Tema riroteeyakini achariniiteni. 9 Eekiro ikantziri Eshiteewa:

—Ari rantariteeyanakini itomipaeni Jakoowo, ikijeeyakirini apaani rirentzi, iwaero Josee. Ipimanteeyakirini, roojatzi ragaetanakirini Ejiipitoki. Omaanta kijokiro rowakiri Tajorentsi. 10 Janta rowashironkagaeyawitakarini jeekatsiripaeni, omaanta rowawijaakotakiri rirori Tajorentsi. Ramitakotziri oetarika rantziri rootaki iñaaperotantariri

iwinkatharite ejiipitojatzi iiteetziri Jarayoo. Iñaakiri otzimimotziri riyotantari, rootaki iitantanakariri riraga Josee jewaperotatsiri. Reewateeyirini maawaeni ejiipitojatzi, eejatzi isheninka Jarayooni. 11 Impaetzi ari itasheyeeyanakini maawaeni ejiipitojatzi eejatzi jaka aepatsiteki rowaga Kanaanaki, tsikarika ijeeki Jakoowo, eejatzi itasheyeeyanakini atziripaeni. Osheki rowashironkaeyanakani: tekatsi raanakiro rowaeyarini achariniiteni. 12 Riraga Jakoowo ikemakotakiro ari eenitatsi teriiko janta Ejiipitoki. Ritakari rotyaantakiri itomipaeni, ikantakiri: “Piyaate Ejiipitoki pamanantakite owanawontsi”.

Ari ramanantakitzi roojatzi ipiyantaa. 13 Rooteentsi ithonkimateero owanawontsi, eejatzi rapiiteeri rotyaanteeri itomipaeni ikantziri: “Piyaate pamanantakite eejatzi owanawontsi”. Ari riyaateeyanakini eejatzi, roojatzi iñeeyantapaakarini jewatatsiri. Ikantawakiri: “Naaka Josee pipimantakiri paerani”. Eejatzi ikantziri Josee Jarayooni: “Irika rirotaki yeeyiperopaeni naari”. 14 Roojatzi ikanantakari rirentzi: “Pikantaateri pawa ipokae jaka, eejatzi ikaateeyinira rirori”. 15-16 Roojatzi riyaatantanaka Jakoowo janta Ejiipitoki, ragaeyanakirini isheninkapaeni, ikaateeyini 75. Ari ikamapaaki janta. Roojatzi raaneeri Jakoowoni, ikitatapaeri janta Shekeemiki, ari oetari kipatsi ramanantzirini Awaraama. Irira pimantzirori kipatsi itomipaenini Emoori. Ipinatakiri koriki. Eejatzi paata ikimiteeyakarini maawaeni itomipaeni riraga Jakoowoni, ikamaeyakini maawaeni rirori janta Ejiipitoki.

17 Eekiro ikantziri Eshiteewa:

—Rootaneentsi omonkaatakya ikantakiririni Tajorentsi Awaraama. Ikaatzi osheki achariniiteni aari, roshekitanaki janta Ejiipitoki. 18 Impaetzi ipinkathariwentziri paashini Jarayoo, kaari yotakotziriri Josee. 19 Ramatawiteeyirini achariniiteni. Ishintsithateeyakirini, ragaeyakirini itomipaeni, rowamayiteeyakirini. 20 Roojatzi ikoñaatantapaaka Moeseeshi. Aritaki ikanta Tajorentsi, iñaakiri rirotaki kameetha eentsi. Ikaataki 3 kashiri ikempoyaakiri ashitariri janta inthomaenta ipankoki, imanapithatakiri ejiipitojatzi. 21 Tee imatziri imaneri eejatzi ipankoki, rootaki riwetsikantakanariri tsiwoonaki, imanakotawitakari othapyaakiini iñaaki. Okantaka rishinto Jarayoo opokaki roojatzi oñaantakariri. Ari aanakiri okempoyaakaantapaakiri onampiki, okimitakaantanakari rirotaki otomipero. 22 Riyotaaperotakiri ejiipitojatzi maawaeni okaatayitzini riyotayitzirini rirori. Kameetha iñaawaetzi. Imaperotziro oetarikapaeni rantayitzirini.

23 Eekiro riyaatatzi ikantziri Eshiteewa:

—Ari okaatzi rojarentsite Moeseeshi 40, roojatzi riyaatantanakari rareetari ijoriiyotzinkaritepaeni. 24-25 Ikenkithashiryaa riraga Moeseeshi ari reewateeyawakirinimi ijoriiyotzinkaritepaeni eejatzi ikenkithashiryaawitaka ari riyoteeyawakirini rirotaki amitakoeyerini. Ikenkithashiryaawitaka riyotemi rotyaantakiri Tajorentsi, omaanta tee riyotawakiri rirotaki jewatatsiri. Iñaakowentapaakiri apaani joriiyo, rowashironkaakiri: ipajapajaatakiri ejiipitojatzi, tak, tak. Ari ikijakowentapaakari Moeseeshi ijoriiyotzinkarite, roojatzi rowamaantapaakari ejiipitojatzi. 26 Inkaamani iñaakiri ijoriiyotzinkarite apite, ikijathatawakaanaka. Ikowawita rirori romaereerimi. Ikantziri: “Tema pijoriiyotzinkaritawakaaka.

¿Iitaka pikijawakaanteeyakarini?” 27 Ari rotatsinkawakiri riraga
kijaperoteenchari, ikantziri: “¿Ninkama peyakimiri iroñaaka
nowinkatharite? ¿Pikowakima pomperatayitenani? 28 ¿Pikowakima
iroñaaka powamaena naari, pikimitakaantenami riraganki ejiipitojatzi
powamaakiri chapinki?” 29 Ikemantawakari ikantakiriri, roojatzi
ishiyantanaka Moeseeshi, ithaawanaki. Roojatzi ijeekantapaaka
nampitsinentsiki janta iipatsiteki Mariyaani. Raapaaki iina, roojatzi
ikoñaatapaaki itomi apite.

30 Ari eekiro ikenkithatakagaeyirini Eshiteewa:

—Okaataki 40 ojarentsi ijeekimotziri Moeseeshi rikonkiri.
Roojatzi roñaagantakari ronampiri Tajorentsi, janta amorekimotakiri
inchashimpoki, janta okaankiitye tee oshookaperotzi inchashi
okaakintawo ochempi owaero Shinayii. 31 Raminanakiro, roojatzi
rotsikanaperotanakawo ikenkithashiryaa: “Amorekawitaka
inchashimpoki, omaanta tee otaaga. ¿Iitarikya?” Ari riyaatashiteromi,
ikowawita raminaperoteromi. Roojatzi ikemantakari Awinkatharite,
32 ikantziri: “Naaka Tajorentsipero, ikantani iñaaperoeyakinani
pijoriiyotzinkariteni paerani: riraga Awaraama, Ijaaka, eejatzi
riraga Jakoowo, maawaeni”. Jaa, omaanta riraga Moeseeshi
ithaawaperotanaki, tee raminanakiro. 33 Ikantziri eejatzi Tajorentsi:
“Piñaaperotena, pijapatoreeya, iroñaaka pikatziyantakawo kipatsi
nowameethatani, iroka nopaashinitziro. 34 Noñaakiri janta Ejiipitoki
pijoriiyotzinkarite niyoyaayitakirini, osheki rowashironkagaeyakani.
Nokemakiri ikaminthagaeyanakani, iroñaaka nokaminthagaeyirini.
Rootaki nopokashitantariri nopakakowenteri. Iroñaaka notyaantemi
eeroka janta Ejiipitoki”. 35 Tema paerani itheenkawitakari riraga
Moeseeshi, ikantzirini: “¿Ninkama peyakimiri nowinkatharite”?
Rirotaki irira rotyaanantakariri Tajorentsi. Iroñaaka ipeyakiri
jewatatsiri eejatzi owawijaakotziriri riraga achariniiteni. Rirotaki
otyaantakiriri ronampiri Tajorentsi paerani iñaakiri janta
inchashimpoki. 36 Ragaeyeerini ijoriiyotzinkaritepaeni, imatayitakironi
kaari iñaapiinteeyini eejatzi itajonkakowenantzi. Imatayitakironi
itajonkakowenantzi janta Ejiipitoki, janta ocheraaki inkaareki
Kityonkari eejatzi janta okaankiitye tekatsinta atziri ipanko. Okaatzi 40
ojarentsi imatapiintayitakironi.

37 Eejatzi ikantzi Eshiteewa:

—Rirotaki irika Moeseeshi kantziriri ijoriiyotzinkariteni: “Ikimitak-
inaka riyoyaakina Tajorentsi kamanantzirori iñaani, ari iinja riyoyeeri
paashini ajoriiyotzinkarite kamananterorini iñaani”. 38 Paerani ikinaki-
natanteeyarini achariniiteni janta tekatsinta atziri ipanko, reewawen-
teeyakirini riraga Moeseeshi. Janta ochempiki oetachari Shinayii
ikenkithatakaeri ronampiri Tajorentsi. Ikemawakiro Moeseeshi iñaani
Tajorentsi, roojatzi ikamananteeyakaririni maawaeni achariniiteni,
riyotaantakariri iñaani. Roojatzi ikamananteeyakaerini iroñaaka aari,
rootaki ayotantakariri rirori. 39 Tee notheenkiri naari oetarika riyotay-
itakaerini Moeseeshi, inta naapatziyaperotakawo maawaeni ikantziri
rirori. Omaanta paerani itheenkakiri achariniiteni, tee ikoyi raap-
atziyari. Ikowaeyawitani ipiyeemi Ejiipitoki. 40 Ikanteeyirini Aa-
wooni: “Riraga Moeseeshi rirowitaka agaeyakiteerini janta Ejiipi-
toki, ramaeyawitakaeni jaka. Omaanta riyaataki chapinki Shinayi-

iki. Iroñaaka tee ayotakotziri iitarika owakiriri kaari ipokantaa. Iroñaaka piwetsikaeyenani paashini atajorentsite, añaaperotero roori”. 41 Ari riwetsikaeyakironi, roshiyakaantakiri ewankari tooro. Ikoyi ipeyeeromi itajorentsite. Rowamagaeyakinironi owisha, ramashiyitakanawoni, ipashiyitakawoni. Ikimoshirewenteeyashitakawoni riwetsikani. 42 Ijamashiryaaneentakari Tajorentsi, rookanakiri: ishineteeyakirini ikenkithashirya rirotaki Tajorentsi riraga oorya, kashiri, ompokiropaeni, oetarikapaeni. Tema rootaki rojankinatakotzirini paerani riraga Amooshini. Ro iroka rojankinatzirini: “Nojoriiyotzinkarite, iroka ikantzimiri Tajorentsi: ‘Icharineeteni Ishirayeeri, janta okaankiitye pijeekaeyawitaninta paerani 40 ojarentsi. Omaanta aririka powamaantapiintanariri piratsi pitaantapiintanariri, ¿kyaaryoperoma pipinkathapiintaperotana naari? Tee. Tee pipinkathapiintana kyaaryoopero naaka, 43 inta piñaaperotapiintakiri irira Marooko piitajorentsitashitari ipankomawoki. Eejatzi pipinkathatashitakari oshiyariri ompokiro iwaero Renejaa. Pipinkathatashitakari piwetsikaeyirini eerori. Rootaki notyaanantyaariri inteenajatzi riraga ashiiryajatzi ragaeyakitemini raanakimi inampiki, romperateeyemini’ ”. Rootaki rojankinatzirini paerani Amooshi.

44 Eekiro ikantanatzi Eshiteewa:

—Ikantakoeyakinani naari nokantzimatashitakawo rootaki nanantakawori kaari kameethatatsiri. Omaanta tee apatziro ijeeki Tajorentsi pankotsiki wetsikachari mapi. Paeraniperoroña riraga achariniiteni riwetsikaeyakinirini Tajorentsi ipankomawo janta okaankiitye. Rantziro okimitaaka ikantakiriri Tajorentsi Moeseeshi. Riroma riyotakaakiri janta ochempiki tsikarika ikantya riwetsikantyaawori. 45 Ikamantakari riraga Moeseeshi, rirotaki Joshoe poyaataariri reewawenteeyaneerini achariniiteni. Rareetantapaakari jaka aepatsitekika rootaki ikashiyakaakaeri Tajorentsi paerani, eejatzi ramaeyakironi ipankomawo. Rareetanteeyawitapaakarini iñeeyapaakirini paashinijatzitatsiri atziri jeekawitachari jaka. Imatakaakiri Tajorentsi joriiyopaeni rookakaakiri riroripaeni iipatsite. Rootaki ipakiriri ajoriiyotzinkaritepaeni aepatsitepero. Ari iñaaperotziri Tajorentsi ipankomawoki, eejatzi Iraviirini iñaaperotzitakarini rirori janta. 46 Riraga Tajorentsi iñaaperotziri Iraviirini ikameethatzi. Ikantawitarini rirori: “Pawa, tema eeroka Tajorentsipero iñaaperotzimini achariniiteni. Iroñaaka nokowaki pishinetena niwetsikemiro pijeekantyaari”. 47 Omaanta riraga Tajorentsi tee ikowakayiri Iraviirini riwetsikero ipanko, omaanta ikowakaakiri itomi riraga Sharamooni rirotaki wetsikaperoteroni Tajorentsipanko. 48 Tee apatziro ijeekantawo Tajorentsi riraga jenokijatzi iroka Tajorentsipanko riwetsikaetziniri mapi. Tema ithotyaakiro maawaeni kipatsi: ijeeki tsikarika. Rirotaki matakirori oetarika ikoyiri. Tema rirotaki wetsikakirori maawaeni, oetarikapaeni. Aritaki ikantzita kamanantzirorini iñaani Tajorentsi:

49 “Ikantzi Pawa Tajorentsi: ‘Noshiyakaawentemiro. Jenokinta okimitaka nojeekinta. Rowaga kipatsi oshiyawitakawo shitashintsi naatzikantawo noetzi. ¿Tsika pikantyaaka piwetsikantenari pankotsi nojeekantyaari? ¿Arima nomonkaatashitakyaawo? 50 Tema naaka wetsikaeyakirorini maawaeni jeekatsiripaeni’ ”.

Rootaki ikantziri kamanantzirorini iñaani Tajorentsi.

51 Nojoriiyotzinkaritepaeni, kyaaryo noñaaperotatziri Tajorentsi
eejatzi nokemijantziro rojankinarini Moeseeshi omaanta eeroka,
tee pikoyi piyote. Poshiyeeyakarini paashinijatzitatsiri atziri: tee
pikenkithashireeya. Tee pikemijantaperotziri Tajorentsi. Aritaki
pikantatyaani pipiyathatakawo Ishire. Poshiyakari achariniiteni.
52 ¿Eenitatsima kamanantzirorini iñaani Tajorentsi kaari ikijini acharini-
iteni? Teewee añiiri, tema riyotashitaka kijeeyakiririni maawaeni.
Rowamagaeyakirini maawaeni kenkithatakaanantawitacharini;
riraga kantakiriri: “Iinja ipoke kameethataperotatsirini”. Tema
pokawitaka, rirotaki Jesoshi, omaanta tee piñaaperoeyawakirini eeroka,
inta paakaantakiri, powamaakaantakiri. 53 Piyoteeyawitawoni
ikaminaantziri Tajorentsi ronampiri riyotaawitariri Moeseeshi,
omaanta tee paapatziyaperotawo.

Rootaki ikantziriri Eshiteewa atziri.

54 Ari ikemaeyawakironi iroka ikantakiriri, roojatzi ikijanteeyan-
tanakani. Osheki ikijeeyanakirini, ratsikaekitawenteeyanakarini
raekiki, tyakirririri. 55 Omaanta irira Eshiteewa, riweshiryaawen-
tashiryaaperotakawo Ishire Tajorentsi. Raminaperotanaki jenokinta,
iñaakiro ishipakiryaani Tajorentsi. Eejatzi iñaakiri Jesoshi ikatziyaka
rakoperoki. 56 Ikantanaki:

—Jaa, irinta noñaaperotakiri jenokinta, riraga Atziriperotapaentsiri
janta rakoperoki Tajorentsi. Rirotaki Jesoshi.

57 Ishintsitanaki ikaemaperoeyanakini, rashiteeyanakironi
ikempita, ishiyashiiyapaakarini. Ragaeyapaentatziirini, shepik.
58 Ragaeyanakirini jata oweyaapaakanta nampitsi. Roojatzi
rompojanteeyakaririni mapiki. Riraga ompojakiriri, raatonkoryaakiri
iithaari, rowankitziro iitziki Sawoori, ikantziri:

—Paminawakinawo noethaari, nompojawakiriita.

Ikantziri:

—Ari.

59 Ari rompojampojaatakiri Eshiteewa, roojatzi ramanantanakari
Tajorentsi, ikantanakiri:

—Nowinkatharite Jesoshi, paashiretawaenawo noshire.

60 Rotziwerowanaka, antawo ikaemanaki, ikantanaki:

—Nowinkatharite, tee okameethatzi iroka ranteeyakirini, omaanta
eero pikijawentziro iroka rantakinari inta pipeyakoteniri.

8

1 Rootaki ikantakiri, roojatzi ikamantanaka. Ikantanaki rirori
Sawoori:

—Ariwee, kamaki; ñaa okaanteekirira.

Riyaatzi aapatziyariri Jesoshi janta Jamaaryaki

Roojatzikya ritantanakawori kijakiriri Eshiteewa ikijeeyakirini
maawaeni aapatziyariri Jesoshi janta Jerojareeki. Ithonkagaan-
teeyanakani, ishiyeeyanakani maawaeni paashinipaeni janta
Joreeyaki, eejatzi Jamaaryaki. Inta jeekaneentsiri riraga rotyaan-
tanewopaeni Jesoshi. 2 Ari ikitatakiri Eshiteewa. Riro tyaakitakotziriri
aapatziyaariri Jesoshi. Osheki riraakoeyakarini. 3 Omaanta Sawoori,
ikowawita ithonkaeyerinimi riraga aapatziyariripaeni Jesoshi.

Riyaatashiteeyirini ipankokipaeni, inoshikaeyirini shirampari, tsinani, maawaeni. Romonkyaagaeyakirini omonkyaagamentotsiki.

Raapatziyeeyakarini Jesoshi jeekatsiri paashinipaeniki nampitsi

4 Riraga shiyeeyaneencharini, ikinakinayitanakini paashinikipaeni nampitsi. Ikenkithateeyakotakirini Jesoshi eejatzi ikenkithateeyakironi iñaani Tajorentsi. 5 Riraga Jiripi rareetapaaka nampitsiki, ironta Jamaaryawero. Ikamantakotapaakiri Rotyaantanewo Tajorentsi raamaakari rirotaki Jesoshi. 6 Ikemaeyantakaririni, eejatzi iñeeyantakaririni itajonkantayitzini, raapatziyaperoeyawakarini atziripaeni. 7 Rowawijaakoeyakirini osheki kyaantawitariri kamaari, antawo ikaemaeyanakini riraga kamaaripaeni, roojatzi ishitowantanaka. Retsiyatakoeyakirini osheki kijopookitatsiri, eejatzi paashinipaeni atziri amashitachari iitziki. 8 Roojatzi ikimoshireeyantanakani riraga jeekatsiripaeni nampitsikinta.

9-11 Eenitatsi janta shirampari iitachari Shimo. Paerani osheki ojarentsi isheripiyaritawitaniroña. Tema ramatawitakiri maawaeni jamaaryajatzi, ikenkithashiryaakotakiri imatakiromi kaari iñaapiinteeyini, roojatzi rotsikanatantakaariri irirapaeni, rootaki ikantakaaperotantakari osheki. Iñaaperoeyawitakarini atziri: jewatatsiripaeni, atziritzinkaripaeni, maawaeni. Ikanteeyini:

—Irika Shimo ojeekantakari itajorenka Tajorentsi. Tema rirotaki jewatatsiri. Thame apinkathateri.

12 Omaanta roojatzi rareetantapaakari Jiripi, ikamantakotakiri Tajorentsi, tsika ikanta reewawenantzi. Eejatzi ikamantakotakiri Jesokirishito. Ari ikaawoshitakotakiri Tajorentsi maawaeni aapatziyeeyakaririni Jesoshi: shirampari, tsinani, maawaeni. 13 Eejatzi ikimiwitaa riraga Shimo ikantzi: “Eejatzi naaka naapatziyari”. Eejatzi ikaawoshitakoteetakiri Tajorentsi. Roojatzi kijokiro rowantanakari Jiripi. Iñaakotayitakirini oetarika rantayitakirini, eejatzi itajonkantaperotayitzini. Roojatzi rotsikanaperotanakari iñaakirowa rantayitakirini.

14 Riraga rotyaantanewo Jesoshi, jeekatsiri Jerojareeki, ikemakoeyakirini jamaaryajatzi raapatziyeeyakawoni rirori iñaani Tajorentsi, roojatzi rotyaanantakariri Peetero eejatzi Jowa janta. 15-16 Riyaatanaki.

Janta Jamaaryaki tekiraata okithaatakaari Ishire Tajorentsi jamaaryajatzi; apatziro ikaawoshitawenteeyakarini Awinkatharite Jesoshi. Rootaki aririka rareetakari riraga Peetero eejatzi Jowa ramanantakaariri Tajorentsi. Ikantziri: “Pikithaatakayaari riraga jamaaryajatzi Pishire. Tema rootaki matakayerini”. 17 Ari rowakiniri rako iitoki riraga jamaaryajatzipaeni, roojatzi okithaatakaantakari Ishire Tajorentsi, otajonkakagaeyakirini. 18 Iñaakotakiri riraga Shimo. Riyotanaki aririka rowapaakiniri rako iitoki atziri, okithaatakaakari rowaga Ishire Tajorentsi, roojatzi ikanantakari:

19 —Ajaa, koriki, nokowaki piyoteena notajonkante naari, nokimitemi eerori. Nokowaki aririka noyeniri nako iitoki atziritzinkaripaeni, raashireeyantyaaworini Ishire Tajorentsi.

20 Omaanta ikantanakiri Peetero:

—Itsipataantemiri Tajorentsi piyorikite rotyaantemi janta paamariki kaari tsiwakanitatsini. Piitakaashiwitaka eeroka ari pamanantakiro

itajorenka Tajorentsi. 21 Tekatsi pikantya pikimitena: riyotzimi Tajorentsi tee pikameethashiretzi. 22 Pikenkithashiryaagaeya, eero pikimita paerani, pookaero kaari kameethatatsi pantayitzirini. Pamaneri Tajorentsi, pikanteri: “Pikaminthagaena: pipeyakotenawo iroka kaari kameethatatsi nantakiri”. 23 Niyotakimi osheki pikantakaaperota, pikowawitaka pimonkaatenami, eejatzi ashi poyiro tee pikameethatzi. 24 Rakanakiri Shimo, ikantzi:

—Pikanteriita Tajorentsi ikaminthayena okantyaatakya eero niyaatanta paamariki kaari tsiwakanitatsini.

25 Riraga Peetero, Jowa, Jiripi ikamantakotakiro iñaani Awinkatharite, ikenkithatakotakiro. Ikinayitanakini osheki nampitsikipaeni Jamaaryaki, ikanteeyakirini jeekatsiripaeni:

—Aririka paapatziyeeyari Jesoshi, rowawijaakoteemi Tajorentsi, ragaeyanakimini jenokinta.

Roojatzi ipiyeeyantaani Jerojareeki.

Raapatziyaperotakari Jesoshi eteyopiiyajatzi

26 Ari ikantaki ronampiri Awinkatharite, ikantakiri Jiripi:

—Iroñaaka piyaatanaki, pikinanaki janta awotsiki kinachari okaankityе teenta oshookaperotzi inchashi: rowaga poñaaneenchari Jerojareeki, roojatzi areetachari janta nampitsi Kaashaki.

27 Ari riyaatanaki, ikinanaki awotsiki. Itonkiyotawakari shirampari poñaachari Eteyopiiyaki. Rirojatzi owinkathatzinkarite Kantaasheshi, riraga kempoyeeyinirorini maawaeni oorikite. Rootaki roori iwinkathawote eteyopiiyajatzi. Ari chapinki riyaatakitzi janta Jerojareeki, ipinkathaperotziri Tajorentsi. 28 Iroñaaka ipiyaa, ijeekaki ishiyakomentoki, iñaanatziro rojankinarini Iseeyashi, riraga kamanantzirorini iñaani Tajorentsi. 29 Ro Ishire Tajorentsi kantakiriri Jiripi:

—Piyaate janta, pitonkiyotawakyaawo shiyakomentotsinta.

30 Ishiyashitanakari, ikemapaakiri iñaanatziro. Ikantapaakiri:

—¿Pikemaperotakiroma iroka piñaanatzirika?

31 Rakanakiri:

—Teewee nokemaperotziro. ¿Tsika nokantyaaka nokemaperotantyaawori? Tekatsi iyotayenani. Potetapaeya, pijeekimotapaena jaka.

32 Eeniro iroka okantziri jankinarentsi iñaanatziri:

“Aririka rowamagaeteri owisha, imaeritashitanaka. Aririka rameeteetziri owishaaniki, imaeritashita. Eejatzi ikimityaari Rotyaantanewo Tajorentsi rirori, imaerite. 33 Rowashiwentagaeteri, eero okameethatzi ikantakoteetziriri. Roojatzi rowamaantyaari. Eero itzimi itomipaeni”.

34 Rojampitziri, ikantziri:

—Pikamantenatya. ¿Ninka ikenkithatakotziri riraga kamanantzirorini iñaani Tajorentsi? ¿Rirojatzima kenkithatakotashitacha? ¿Paashinima ikenkithatakotziri?

35 Roojatzi ikamanantanakari Jiripi, ikamantakotziri Jesoshi. Ritakanari okantziri rowaga Itawori Iwaperite Tajorentsi, riyotaaperotakiri. 36 Eekiro riyaatakaatziiri awotsiki, roojatzi iñaantapaakawo eteyopiiyajatzi iñaa. Ikantakiri:

—Eeniro iroka iñaa. ¿Kameetharima nokaawoshitakotyaari Tajorentsi?

37 Rakanakiri:

—Paapatziyaperotakaririka Jesoshi, kameetha pikaawoshitakotyaari Tajorentsi.

Ikantziri:

—Naapatziyaperotakari. Niyoperotaki rirotaki Jesokirishito Itomi Tajorentsi.

38 Ikanta ikatziyakaapaakawo ishiyakomento. Ari rayiitapaaki, ranashiteeyanakani, itsipatawakaanaka apite, ranashaateeyakawoni iñaa. Roojatzi ikaawoshitawentakari Tajorentsi. 39 Ari ishitowanee iñaakira roojatzi Ishire Awinkatharite omapokashitanakari aanakiri Jiripi inteena. Tee iñaawaeri eejatzi riraga itsipatawitari inkaaganki. Apaniroeni riyaatanee rirori, ikimoshireperotanaki. 40 Omaanta Jiripi, aanakiri Ishire Tajorentsi iñaakotashitapaaka nampitsiki janta oetanta Ashooto. Ari rareetantapaaka, ikenkithatayitanakini nampitsikipaeni:

—Paapatziyeeyaarini Jesoshi pawijakoeyantyaarini.

Roojatzi ipiyantanaa janta Sesareeyaki.

9

Ipaashinitantaari Sawoori

1 Ari ashi royiro ikijaperotaka Sawoori. Rajaryaawitakari rowamagaeyerinimi maawaeni aapatziyeeyaririni Jesoshi. Roojatzi riyaatashitantakari iwinkatharite ñaanakowenantatsiripaeni ikantziri:

2 Nokowaki pojankinateniri riraga aapatziyakaworini rojankinarini Moeseeshi jeekatsiri janta Tamaashikoki, pikanteri: “Pamitakoeyerini Sawoori eejatzi tsipatariri ragaeyerini maawaeni aapatziyariripaeni Jesoshi. Nokowaki ragaeyerini: shirampari, tsinani, maawaeni. Roojatzi roojoteeyerini, ramaeyakirini jaka Jerojareeki”.

Ari rojankinatziniri, ipakiri. 3 Roojatzi riyaatantanaka, ikantanaka shok, shok: roowitapaenchami Tamaashikoki. Omapokashitapaakari oshipakiryaapaaki, ikatziyakaga Sawoori: opoñaaka jenokinta. 4 Pariyanaki irira kipatsiki, tereei, ikematziiro iñaani Jesoshi jenokinta:

—Sawoori, Sawoori: ¿iitaka pikijantanari?

5 —¿Ninkamika, Nowinkatharite?

—Naaka Jesoshi, piijani. Pikijakiri maawaeni aapatziyanari rootaki pikijantakinari naari. 6 Iroñaaka eero pikijana omaanta pikatziye piyaate, powaaganakya janta Tamaashikoki. Iinja ari ikanteetemi oetarika panteri.

7 Ari ikatziyeeyakani riragapaeni shirampari itsipateeyawitakarini, osheki imaeriiyanakini. Tema ikemashitakawo paantentsi, omaanta tekatsi iñe. 8 Riraga Sawoori, ikatziyanaa. Rokiryaawitanaa, tee imateeya ikokichaatee, rootaki ikathatantanakariri, rareetakaakari Tamaashikoki. 9 Okaatzi ijeekashitaka 3 kitejiri. Tee ikokichaatee, tee rowaeya, tee riree.

10 Ari eeniro janta Tamaashikoki aapatziyariri Jesoshi, iitachari Ananiiyashi. Ramparyaatakari Awinkatharite, ikantapaakiri:

—¡Ananiiyashi!

Ikantawakiri:

—¿Iitaka, Nowinkatharite? Eenirona jaka.

11 Ikantakiri:

—Iroñaaka piyaate awotsiki iiteetzirinta Tampatsikari. Pikowakowatapaakiri shirampari iitachari Sawoori, riraga taarishojatzi. Pikowakowatapaakiri janta ipankoki Joorashi. Tsitenishitakotaki.

Eeniro rirori ramanana. 12 Koñaatziro iñaaperotakiro, iñaakimi
pikyaashitapaakiri, pipampitapaakiri iitoki, iñaanaa etsiyatakotanaki.
13 Ikantawakiri:
—Nowinkatharite, osheki nokemakotziri, ikenkithatakoteetziri riraga
pikantakinari. Osheki rowashironkaeyirini aapatziyeeyimirini janta
Jerojareeki, ikantanakirikya. 14 Rooma rotyaantziri jaka riraga jewata-
yitziririni ñaanakowenantatsiripaeni rirori ragaeyantanakinani maawaeni
ameenteeyimirini. Osheki nothaawantaperotakari.
15 Omaanta ikantakiri riraga Awinkatharite:
—Piyaate. Rooma rirotaki niyoyaakiri. Rirotaki kenkithatakotanaki-
nani. Ikenkithatakagaeyerini paata joriiyopaeni, kaari joriiyo, jew-
awentayitziririni atziri, maawaeni. 16 Eejatzi iinja noñaayeri oetarika-
paeni okaate ikemaatsitawentena.
17 Ari riyaatanaki Ananiiyashi, ikyaapaaki pankotsiki. Rowaa-
paakiniri rako iitoki, ikantziri:
—Sawoori, eerokataki noyemijantzinkarite. Rotyaantakina
Awinkatharite Jesoshi, riraga oñaagakimiri janta awotsiki pikinapaak-
inta. Rotyaantana pikokichaatantaneeyari, eejatzi okithaatakaakimi
Ishire Tajorentsi.
18 Roojatzi opariyaantanaka rokikira oshiyawitawori ipentaki
shima, kokichaataperotanee. Ari riyaatanaki, ikaawoshitakoteetakiri
Tajorentsi. 19 Ari rowawaetaka, roojatzi ishintsitantanaa.
Apaanipaeni kitejiri ijeekimotawitanakari aapatziyariri Jesoshi janta
Tamaashikoki. 20 Riyaataki riraga Sawoori ipiyotapiintaga joriiyopaeni,
ikantapiinteeyirini:
—Riroperotakiroña Jesoshi Itomi Tajorentsi.
21 Antawo tee riyotakotziri riraga kemaeyawakiririni. Ikanteeyini:
—Tema rirotaki riraga thonkaeyerinimi aapatziyariri Jesoshi
janta Jerojareeki. Tema rootaki ipokashitantawitakariri jaka
roojoteeyakiterinimi aapatziyariri Jesoshi, ragaeyanakirinimi janta
ñaanakowenantatsirikinta. Omaanta iroñaaka ikantzi: “Paapatziyaper-
otyaari Jesoshi”.
22 Eekiro riyaatanakitzi Sawoori ikenkithataperotzi, tee ithaawanta-
neentaari amineeyakiririni. Tee riyotakotziriroña riraga joriiyotatsiri.
Riyotakaaperotakiri, ikantzi:
—Riraga Jesoshi, rirotaki Kirishitotatsiri, riraga Rotyaantanewo
Tajorentsi.

Riraga Sawoori ishiyapithatakari joriiyopaeni

23 Ari awijanaki osheki kitejiri roojatzi rajaryaanteeyawitakarini
joriiyopaeni rowamaerimi riraga Sawoori. 24 Omaanta
riyotakotakiri Sawoori rajaryaakari. Maawaeni kitejiriki
tsiteniriki ramineeyawitakawoni joriiyopaeni ikyaantapiintari
rowaga Tamaashikoki, ikowaeyawitakani raawakirimi Sawoori,
rowamagaeyerinimi. 25 Omaanta, tsiteniriki itsipatanakari
riyotaanewopaeni otantotsiki rowaga inkitzirori pankotsipaeni;
rateetakaanakiri, roojatzi rotetantakari antawoki kantziri, roojatzi
royiitakotantaari kantziriki okaankiitziira. Roojatzi ishiyantanaa,
tee iñeeyawaerini owamagaeyerinimi. 26 Ari rareetapaaka Jerojareeki.
Ikowawitaka itsipateeyapaeyaarinimi aapatziyariri Jesoshi, omaanta
ithaawanteeyawakarini. Iitakashiwitakari tee raapatziyari Jesoshi.

27 Roojatzi raanakiri Werenawee, itentanakari janta ijeekinta
rotyaantanewo Jesoshi. Ikamantapaakiri:
—Kyaaryo, ragaeyerinimi Sawoorika ayemijantzinkarite janta
Tamaashikoki, omaanta janta awotsiki iñaakiri Awinkatharite Jesoshi,
ikenkithatakaakiri. Raapatziyari, roojatzi janta Tamaashikoki
ikenkithatakotapiintapaakiri irira, tee ithaawantayitapaakarini
theenkantatsiri.
28 Ari raakameethateeyakirini aapatziyariri Jesoshi, kameetha
ijeekimotakiri rirori janta Jerojareeki. Ikantani Sawoori, kijo
rowaeyakirini ayemijantzinkarite. Kameetha ikenkithatakotaperotziri
Awinkatharite. 29 Ikenkithatakagaeyawitakarini joriiyopaeni
iyotzirori ipaante kireeshiyajatzi, omaanta ipiyathateeyawakarini;
ikowaeyawitanakani rowamaerimi, 30 omaanta riyotakotakiri
iyemijantzinkarite, roojatzi raantanakari Sawoori janta Sesareeyaki.
Roojatzi rotyaanteeyakirini Taarishoki.
31 Kameetha ijeekaeyini aapatziyeeyakaririnipaeni Jesoshi
janta Joreeyaki, Karireeyaki, Jamaaryaki. Eekiro riyaatanakitzi
raapatziyeeyanakarini Jesoshi. Rameteeyakawoni iñaaperoeyirini
Awinkatharite. Eejatzi osheki iweshiryaakaaperoeyakarini Ishire
Tajorentsi.

Itajonkantayitzini Peetero janta Riiraki

32 Ari ikinakinayitakini Peetero rareetayitarini aapatziyariripaeni
Jesoshi, roojatzi rareetantakari nampitsiki iitachari Riira. Janta
ijeeki osheki aapatziyariri Jesoshi. 33 Iñaapaakiri shirampari iitachari
Eneeyashi. Okaatzi ojarentsi 8, imaryaaka imaamentoki, ikijopookitaki.
34 Ikantapaakiri:
—Eneeyashi, rirotaki Jesokirishito etsiyatakoteemini. Pikatziyanee,
piwetsikaero pimaamento.
Intsipaete ipiriintanaka. 35 Iñeeyakirini riirajatzi, eejatzi saroonajatzi;
roojatzi maawaeni raapatziyeeyantanakarini Awinkatharite Jesoshi.
36 Ojeekawita Joopeki aapatziyariri Jesoshi oetachari Tawiita. Owaero
ipaanteki kireeshiyajatzi: Toorikashi. Kameetha iroka antayitzirini:
ashi oyiro oneshironkatantayitzini. 37 Omantsiyatanaki, roojatzi oka-
mantaka. Ari ikiwachempokiteetakiro owathani, roojatzi rowakiro
janta shitamenkotsiki, janta jeñokiini. 38 Rowaga Riira okaakintawo
Joope aritaki ijeeki riraga Peetero. Riraga aapatziyariripaeni Jesoshi,
ikemakotakiri rirori eeniro ijeeki janta. Rootaki rotyaantanakariri apite
shirampari:
—Pishintsite, pikantakiteri Peetero ipokeeta.
Ari riyaataki, ikantaperotapaakiri:
—Intsipaete, poyaatanakina paminakitero tsinani, kamaki.
39 Ari riyaatanaki Peetero, royaatanakiri. Rareetakaakari, raanakiri
janta pankotsiki jeñokiini. Otapotheeyawentakawoni maawaeni ka-
mayiteentsirini oemi, iragaeyakani. Eeniro oñaapiyitakironi ookayi-
takirini, eejatzi oethaariperopaeni. Okanteeyakini:
—Tekirani okamini Tawiita, opayitanawoni maawaeni iroka
noethaari.
40 Ari roemishitowaeyapaakirini maawaeni atziri. Rotziwerowanaka,
ikenkithatakaeri Tajorentsi. Ipithokashitanakawo kamaentsiri, ikan-
tanakiro:

—Tawiita, pipiriintee.

Roojatzi okiryaantanaa, oñaatziiri Peetero okaakini, roojatzi opiriinantanaa. 41 Ikathawakoteero, ikatziyeero. Ikaemaeyakirini eejatzi aapatziyeeyaririni Jesoshi, eejatzi roori ikaemaeyakironi kamayiteentsirini oemi, maawaeni. Ikyaapaaki, ikanteeyawakirini:

—Pamine, añaanee eejatzi.

42 Ari ikemakoeyakironi maawaeni joopejatzi. Ikaatzi oshekini aapatziyayitanakaririni Awinkatharite Jesoshi. 43 Osheki kitejiri ijeeki Peetero Joopeki. Ijeeki ipankoki Shimo, riraga wetsikapiintziriri mashitsipaeni.

10

Koroneeryo, riraga kapitaanotatsiri, raapatziyakari Jesoshi

1 Ari eeniro ijeeki janta Sesareeyaki shirampari iitachari Koroneeryo. Rirotaki iyapitaanote osheki joraaro, poñaayitacharini Itaaryaki. 2 Kaari joriiyo omaanta raapatziyaperotari Tajorentsi. Eejatzi ikimiteeyarini maawaeni jeekimotziriripaeni. Osheki ikaminthagaeyirini joriiyopaeni owashironkayitacharini. Ikantatyaani ikenkithatakaeri Tajorentsi. 3 Itsiteniityaanee oorya iñaashitawakari ronampiri Tajorentsi, roñaagaperotapaakari. Rokaakintapaakari, ikantapaakiri:

—Koroneeryo.

4 Raminaperotawakiri, joreririri. Oshekini ithaawantaperotanakari. Ikantawakiri:

—¿Iitaka, Nowinkatharite?

Ikantanakiri:

—Ikemakimi Tajorentsi pamanapiintakiri, eejatzi iñaakimi pikaminthaakotapiinteeyakirini atziripaeni. 5 Rootaki ikowantakari iroñaaka potyaante apaanipaeni shirampari janta Joopeki. Pikaemakaanteri riraga Shimo, iiteetziri eejatzi Peetero. Irira ikamantemi oetaka ikowakaakimiri Tajorentsi. Pikemijantawakiri. 6 Irira ijeekimotziri iitachari eejatzi Shimo, riraga wetsikapiintziririni mashitsi. Eenitatsi ipanko othapyaakiini antawo inkaare.

7 Ari ipiyanaa ronampiri Tajorentsi, riraga kenkithawaetakaakitziriri. Ikaemakiri Koroneeryo ronampiri apite, eejatzi joraaro apaani. Riraga joraaro rirotaki aapatziyaperotariri Tajorentsi. Ikaateeyirini amitakoeyiririni Koroneeryo. 8 Ikamanteeyakirini maawaeni iroka ikantakiriri ronampiri Tajorentsi, roojatzi ikantziri:

—Nokowaki piyaateeyeni Joopeki, pamineri riraga Peetero.

Ari riyaateeyanakini. 9 Inkaamani, aririka itampatsikatapaaki oorya, rokaakinantapaakawo rowaga Joope. Tekiraata rareetapaakari, riraga Peetero eeniro rateetanaki jenoki, ikenkithatakaeri Tajorentsi. 10 Itasheyawitaka, ikowawita royaami. Eenitatsi wetsikiniriri royaari, omaanta tekira othonkiro, ari ramparyaatakari. 11 Iñaakiro jenokinta inthomaenta. Ayiitakotapaaki pankotsiki oshiyawitawori tokoya antawo. Roerikakoetakiro janta okaamawotapaakinta. 12 Rotetayitakani inthomaenta maawaeni inashiyitacharini riraga kaari rowaeta; rirotaki otetayiteenchani chaancho, maankipaeni, jenokiweripaeni, maawaeni. 13 Iroñaaka ikemawakiri Tajorentsi, ikantziri:

—Peetero. Ajaa, thame powamaeri, eejatzi poyaari.

14 Ikantawakiri:

—Nowinkatharite, paerani pikantakiri nochariniitenipaeni iitarikapaeni ikameethatzi royaari, eejatzi iitarikapaeni kaari royaari. Eejatzi naari, tee nametapiintari noyaari irika kaari rowaetari pikantawitakinarika noyaari iroñaaka.

15 Rapiiteeri:

—Tema naaka Tajorentsi. Nokantzimi naaka: “Kameetharini rirori-ipaeni”. Aririka nokowakaakimiri naaka, eero pikantashitari eerori: “Tee ikameethatzi”. 16 Rapiiteeniri paashini:

—Powamaeri, poyaari.

Roojatzi itzinaakotanteetaariri jenokinta.

17 Tee riyotakotawakiro Peetero iroka iñaakirika. Ikenkithashiryaanaka: “¿Iitaka ikowakaanari Tajorentsi nanteniriri? ¿Iitakakya ikanantanari”?

Roojatzi rareetantapaaka pankotsiki rotyaantanewo Koroneeryo. Rojampitakowentapaakiri:

—¿Tsika ipanko Shimo, riraga wetsikapiintziriri mashitsi?

Ikamanteetawakiri:

—Iroka ipankoka.

18 Ari rojampitakiri atziri inthomaenta:

—¿Arima ijeekimotzimi riraga Shimo Peetero?

Rakanakiri:

—Jee, aritaki ijeekaki.

19 Eeniro ikenkithashiryaawo Peetero iñaakiri, ari okantakiri Ishire Tajorentsi:

—Ikantaka rareeteeyapaakani 3 shirampari, kowapaakimiri. 20 Payiitashiteri. Eero pikantashiryaashita, poyaateeyanakirini. Tema naaka amaeyakiririni.

21 Ari ranaashitashitapaakari, ikantapaakiri:

—Naaka pikoyiri. ¿Iitaka pipokashitantanari?

22 Ari rakanakiri rirori:

—Rotyaantakina Koroneeryo, riraga kapitaanotatsiri. Rashi royiro ikameethatzi, eejatzi iñaaperotziri Tajorentsi. Maawaeni joriiyotatsiri iñaaperoeyirini ikameethatzi. Ikantziri ronampiri Tajorentsi: “Pikaemakaanteri Peetero pipankoki. Pikemijantawakiro iñaani”. Rootaki rotyaanantanari jaka.

23 Ari ikantawakiri:

—Pikyaapae.

—Ari.

Ineshironkatawakiri roejeekawakiri. Inkaamani royaatanakiri, itsipateeyanakarini apaanipaeni aapatziyariri Jesoshi rirotaki joopejatzi. 24 Apaani imagaeyanakini niyanki, roojatzi rareetantaka janta Sesareeyaki. Royaakiri Koroneeryo janta, ipiyoteeyakirini maawaeni isheninka eejatzi itsipaminthapiinteeyarini. 25 Roojatzi rareetanteeyapaakarini Peetero, riyowashitanakiri Koroneeryo riwethatawakari, roojatzi rotziwerowashitawakari iitziki, ipinkathatawakiri. 26 Ari ikatziyakagaari Peetero, ikantziri:

—Pikatziyanee. Tee naaka Tajorentsi, rooma naaka atziri eejatzi, akimitawakaaka.

27 Ari ikenkithatakaawakaapaaka, ikyaapaakira pankotsiki. Iñaapaakiri osheki piyoteenchari, 28 Ikantapaakiri:

—Naaka joriiyo. Piyoteeyini eerori tee ishinetana nojoriiyotzinkarite notsipateeyaarini paashinijatzitatsiri atziri. Eejatzi tee ishinetana nareetyaari. Nokenkithashireeyakironi tee ikowakaanawo iroka Tajorentsi. Omaanta iroñaaka riyotaakina Tajorentsi tee okameethatzi nopinkiri paashini atziri, tee okameethatzi nokante: “Tee ikameethatzi”. Niyotaki ishinetakina Tajorentsi notsipatyaari paashinijatzitatsiri atziri. 29 Ari pikaemakaantakina, roojatzi nopokantanaka, tee nokijotanaki. Iroñaaka nojampitemi, ¿iitaka pikaemakaanantanari?

30 Ikantawakiri Koroneeryo:

—Chapinki tsitenini oorya, ikimitaka iroñaaka, namanakiri Tajorentsi jaka nopankoki. Noñaakiri ikimiwitapaakari shirampari, ikatziyimotapaakina. Ikithaatawo shipakiryaatsiri iithaari. 31 Ikantapaakina: “Koroneeryo, ikemakiro Tajorentsi pamanakiriri. Riyotakimi osheki pineshironkatayitzirini ashironkaenkari. 32 Potyaanteri atziri janta Joopeki, ikaemakiteri Shimo, iiteetziri eejatzi Peetero. Ijeekimotziri paashini Shimo, riraga wetsikiriri mashitsi. Ojeeki ipanko othapyaakiini antawo inkaare”. 33 Intsipaete nokaemakaantakimi, roojatzi pipokantaka. Iroñaaka nokaateeyakirini riraga Tajorentsi jaka. Nokowaeyakini nokemaeyeroni iroka ikowakaakimiri Awinkatharite.

34 Ari iñaawaetanaki Peetero, ikantzi:

—Iroñaaka niyotaperotaki tee rinashitakagaeyeeni Tajorentsi atziri. Ikowakaakiri maawaeni atziri, joriiyo eejatzi kaari joriiyo raapatziyeeyarini Jesoshi, rootaki reentsitetantariri maawaeni. 35 Tee ikenkithashiryaakoteero inashitayitanika añaani eejatzi ametayitarini inashitacharipaeni, omaanta iñaaperoeyakirini ikameethatzi maawaeni pinkathateeyiririni, eejatzi maawaeni antapiintzirori kameethatatsiripaeni. 36 Naaka joriiyo. Piyoteeyawakironi iñaani Tajorentsi reewateeyakinani, riyotakagaeyakinani. Kameethari iroka ikantakinari: “Aririka paapatziyaperoeyarini Jesokirishito, kameetha nojeekakagaeyemini, pikimitawakaanteeyarini”. Rooma rirotaki Awinkatharite maawaeni, 37 piyoteeyakironi. Reewataki Jowani kaawoshitantatsiri ikenkithatakotakiri, ikantzi: “Kameetha pikaawoshitawenteeyarini Tajorentsi”. Roojatzi ikenkithatakotakiri paashinipaeni, itanakawori janta Karireeyaki. Ikamanantakiro iñaani Tajorentsi maawaeni nampitsikipaeni janta Joreeyaki. 38 Ikamanteeyirini atziri tsika ikantakiri Tajorentsi Jesoshi, riraga najareetejatzi, rotyaanantakawori Ishire, eejatzi ipitakari itajorenka; rootaki ikinakinayitantakarini, ranantayitakaworini kameethatayitatsirini. Rowawijaakoeyakirini kyaantariri kamaari. Eejatzi retsiyatakoeyakirini mantsiyaripaeni. Kijokiro royiri Tajorentsi, rootaki imatantakariri. 39 Noñeeyakirini rantayitzirini janta inampikipaeni nojoriiyotzinkaritepaeni, eejatzi janta Jerojareeki. Noñaakowenteeyakirini rowamaanteetakariri, ikentakotanteetakariri koroshiki. 40 Aritaki okaataki kitejiri 3 ipiriinteeri Tajorentsi, roñaagakinari. 41 Tee roñaagari maawaeni atziri, inta naakapaeni roñaagakari. Riyoyaakina Tajorentsi, rootaki noñaantawaariri. Ikamaperotawitaka, ipiriintanaa eejatzi. Roojatzi nowakaawaari, eejatzi nirakaawaeri. 42 Rotyaantayitakinani nokenkithatakoteri Jesoshi rirotaki owawijaakotantatsiri. Ikantakina: “Pikamanteeyerini

atziri: ‘Ikowakaawaeri Tajorentsi Jesoshi ipiriinteeri maawaeni kamatsiripaeni roojatzi ikantakowenteeyerini maawaeni atziri: añaatsiri eejatzi kamawitachari’ ”. 43 Tema paerani ikenkithatakotzirini Rotyaantanewo Tajorentsi riraga kamanantayitzirorini iñaani Tajorentsi, ikanteeyini: “Eeniro ranteeyakironi maawaeni atziri kaari kameethatatsi; omaanta aririka raapatziyeeyarini Rotyaantanewo Tajorentsi, ikaminthagaeyerini rirori, eero ikijawentziri ranteeyirini, eero rowashironkaawentziniri kaari kameethatatsiri rantawitakari, eero ikenkithashiryaakoteero eejatzi”.

44 Eeniro ikenkithatzi Peetero, roojatzi opokashitantakari Ishire Tajorentsi. Eejatzi opokashiteeyakirini maawaeni kemaeyawakirorini ikantakiriri. 45 Ari rotsikanateeyakarini riragapaeni joriiyo, aapatziyariri Jesoshi: riraga tsipatariri Peetero. Ari riyoteeyanakini rotyaantaperotakiro Tajorentsi Ishire, okithaatakaakari paashinijatzitatsiri atziri. Rootaki rotsikanatantanakariri. 46 Ikemaeyawakirini isheninka Koroneeryo iñaawaetantashitakawo paashinipaeni paantentsi, tee riyotagaetziri, eejatzi ikanteeyini:

—Kameetharini Tajorentsi.

47 Ari ikantanaki Peetero:

—Ikimitakae aari, raashireteeyakironi Ishire Tajorentsi. Rooma okameethatzi ikaawoshitakoteeyarini Tajorentsi.

Ikantziri paashinipaeni joriiyo:

—Jee, kameethataki.

48 Roojatzi ikanantariri Peetero isheninka Koroneeryo:

—Pikaawoshitawenteeyarini Jesokirishito, riyoteeyantemirini atziri piñaaperotakiri.

Ikanteeyanakirini:

—Intsipaete pikaawoshitakotenari Tajorentsi.

Ari imatakiniri. Rootaki ikantantakariri isheninkapaeni:

—Pijeekimotanakinakya apaanipaeni kitejiri, piyotaaperotanakina paashini.

Ari ijeekanaki.

11

Ikemaeyakini jerojareejatzi raapatziyakari Jesoshi kaari joriiyo

1 Ikemakoeyakirini riraga rotyaantanewo Jesoshi eejatzi maawaeni aapatziyariripaeni Jesoshi jeekatsiri janta joreeyaki, ikemakoeyakirini Koroneeryo. Ikanteetakiri:

—Raapatziyakari Jesoshi paashinijatzitatsiri atziri; riro aapatziyakaakariri Peetero.

2 Itonkaantanaari Peetero Jerojareeki, ikenkiimatashiteeyawakarini ijoriiyotzinkaritepaeni: aapatziyariri Jesoshi omaanta eeniro ikenkithashiriiro eejatzi itotonatya ishiramparitantari. 3 Ikanteeyawakirini:

—¿Iitaka piyaatashitantariri paashinijatzitatsiri atziri? ¿Iitaka pakiyotantariri rirori? Tee okameethatzi.

4 Ithotyaaperotakiniri Peetero, ikantziri:

5 Iroñaaka nokamantemi. Janta nojeekakitzinta Joopeki, nokenkithatakaeri Tajorentsi. Koñaatziro noñaaperotakiro, tema noñaakiro oshiyawitawori tokoya antawomawo. Roerikaetakiro janta okaamawotayitapaakinira, opoñaaka jenokinta, ayiitzimotapaakina.

6 Naminaperotawakiro, joreriri: noñaakiri kaari owaeyani: chaancho,
maanki, jenokiweri, maawaeni. 7 Nokemakiri Tajorentsi, ikantakina:
“Iroñaaka powamaeri; poyaari”. 8 Omaanta nokantawitakari:
“Nowinkatharite, eero nowari. Tee nametari kaari rowaetari, kaari
ikowakagaetana noyaari”. 9 Rapiitakina, ikantana: “Tema naaka
Tajorentsi kantzimiri: ‘Kameetharini’. Eero pikantashitari eerori: ‘Tee
ikameethatzi’ ”. 10 Aritaki okaatzi 3 rapiitakina. Roojatzi itzinagaero
jenokinta. 11 Ikanteeyapaakani 3 shirampari rareeteeyapaakani janta
pankotsiki nojeekinta. Ipoñaanaka Sesareeyaki, rotyaanteetakinari.
12 Roojatzi okanantakina Ishire Tajorentsi: “Poyaatanakiri, eero
pikijotanaki”. Ari noyaatanakiri. Eejatzi royaatanakina irikapaeni
ayemijantzinkarite, ikaateeyini 6. Nokyagaeyapaakini ipankoki riraga
kaemakaantakinari. 13 Ikenkithatakaawakina, ikamantawakina tsika
ikantakari iñaantakariri ronampiri Tajorentsi. Roñaagantapaakariri,
ikantziri: “Potyaanteri atziri janta Joopeki. Pikaemakaanteri Shimo:
iiteetziri eejatzi Peetero. 14 Rirotaki iyotaapaemironi Iwaperite
Tajorentsi, pawijakotanteeyaari. Eejatzi ikimitagaeya rirori maawaeni
jeekayitatsirini pipankoki”. 15 Nitantakawori nokenkithatakaakiri, roo-
jatzi okithaatakaanteeyakarini Ishire Tajorentsi. Okimiteeyakaenika
aari itantakaeri. 16 Nokenkithashiryaanakiro iñaani Awinkatharite
ikantzitakari: “Riraga Jowa ikaawoshitakotantariri Tajorentsi
iñaaki, rooma naaka ari nokithaatakaakimiro Ishire Tajorentsi”.
17 Paerani aapatziyanteeyakaririni Awinkatharite Jesokirishito, tema
ikithaatakaakaero Tajorentsi Ishire. Iroñaaka imonkaatanakiniri rirori
paashinijatzitatsiripaeni atziri. ¿Arima nothañaakyaari? Tema irira
rirotaki Tajorentsi.

18 Ikemaeyantawakaworini iroka, tekatsi ikantaneeri rakaneeri, inta
ikanteeyanakini:

—Kameethaperotakiroña Tajorentsi. Rooma ikowakagaeyakirini
eejatzi paashinijatzitatsiri atziripaeni ikenkithashiryaagaeya, raap-
atziyaperoeyarini rirori, riyaatanteeyanakarini janta jenokinta.

Itsiparyaayitanakironi janta paashinipaeniki nampitsi

19 Riraga kijakiriri Eshiteewani, eejatzi ikijeeyanakirini maawaeni
aapatziyariri Jesoshi, roojatzi ishiyeeyantanakani paashinikipaeni
kipatsi: Jeniishiya, Cheepere, Antyokiiya, maawaeni. Janta tee
ikenkithatakagaeyirini paashinijatzitatsiri atziri, inta rothataayitzirini
ijoriiyotzinkaritepaeni ikenkithatakaayitakirini. 20 Eeniro itsipatay-
itakarini paashinipaeni aapatziyariri Jesoshi, poñaayitaneencharini
Cheepereki, eejatzi Shireeneki. Rareetantayitapaakarini rirori
janta Antyokiiyaki, ikenkithatakaapaakiri kireeshiyajatzi eejatzi.
Ikanteeyirini:

—Paapatziyari Jesokirishito pawijakotanteeyarini.

21 Itajonkakowentapiintziri Awinkatharite, ikaatantakari oshekini aa-
patziyeeyawakaririni Jesoshi, ameenteeyaririni Tajorentsi.

22 Ari janta Jerojareeki ikemakoeyakirini riraga aapatziyariripaeni
Jesoshi. Rotyaantakiri Werenawee janta Antyokiiyaki. 23 Rareetapaaka
rirori, iñaapaakiri ineshironkatziri Tajorentsi antyokiiyajatzi. Iki-
moshiryaapaaki, ikanteeyirini:

—Kyaaryooroña, kijokiro powaeyirini riraga Awinkatharite,
pikyaaryoowenteniri maawaeni ikowakagaeyakimirini.

24 Kameetharini rirori Werenawee. Kijokiro rowaperotziro Ishire
Tajorentsi, ashi royiro raapatziyaperotari Awinkatharite. Eejatzi eekiro
riyaatzi roshekiteeyanakini aapatziyariripaeni Awinkatharite.
25 Roojatzi rowaagantanaka Werenawee Taarishoki, ikowapaakiri
Sawoori. Iñaapaeri, roojatzi royaatantaariri Antyokiiyaki. 26 Janta ikan-
tani ipiyotapiintzirinta aapatziyariri Jesoshi okaatzi apaani ojarentsi.
Riyotaapaakiri oshekyantzi atziri. Aritaki janta itanakawo iiteetziri
aapatziyariri Jesoshi: “Kirishiteyanotatsiri”.
27 Roojatzi rareeteeyantapaakani Antyokiiyaki paashinipaeni ka-
manantayitzirorini iñaani Tajorentsi, ipoñaanaka rirori Jerojareeki.
28 Eenitatsi apaani iitachari Akaawo. Ikatziyapaaka janta ipiyoteeyan-
inta, iyotaakiri Ishire Tajorentsi, rootaki ikanantari:
—Iinja itasheyeeyanakini atziripaeni janta maawaeni Joreeyaki.
Eenironi ipinkathariwenantzi Kiraaworyo, tema monkaataka ikantz-
itarini Akaawo. 29 Ikanteeyini aapatziyariri Jesoshi:
—Thame akaminthagaeyerini ayemijantzinkaritepaeni janta
Joreeyaki, apakaanteri oetarika koetyeemotariri. 30 Tsikarika
okaatayitzini jeekimotayiteerini, aritaki okaate apakaantayiteririni.
Aritaki imatakiro ikantakiri. Ipiyotakiri koriki, ipawakiri Were-
nawee, eejatzi Sawoori. Ikantakiri:
—Ajaa, irika koriki: pagaeyanakinirini aataperoteenchari aap-
atziyariripaeni Jesoshi janta Jerojareeki, ikaminthagaeyantyaaririni
ashironkagaeyacharini.
Ari raanakiniri jerojareejatzi, ipapaakiri rirori. Ari rowaa-
gaeyakinirini rirori ashironkagaeyacharini.

12

Erooreshi Akiriipa, rirotaki kijakiriri aapatziyariri Jesoshi

1 Roojatzi riraga jewaperowenantatsiri Erooreshi, iiteetziri
eejatzi Akiriipa, ikijayitakirini apaanipaeni aapatziyariri Jesoshi.
2 Rowamaakaantakiri Jantyaako, ro ithatyaanteetakariri jawiri,
thatzik. Irira rirentzi Jowa. 3 Riyotaki inimoeyakirini joriiyopaeni,
rootaki raakaanantawitakariri Peetero eejatzi. 4 Ro raakaanantakariri
apaani kitejiriki rowantapiinteetawori paa kaari tapiyacha.
Iitashiwitaka aririka omonkaatakya kitejiri Rawijantari achariniiteni
paerani, roñaagaeyerini joriiyopaeni rowamaeri. Raakiri, roojatzi
ipakiri 16 joraaro, shenterini. 5 Ari romonkyaagaetakiri. Riraga
aapatziyariripaeni Jesoshi ikantatyaani maawaeni kitejiriki
ramanakowentapiinteeyarini, ikantziri: “Powawijaakoteeri Peetero”.
6 Ari otsitenitananki, ro inkaamani roeyowakaanterimi Erooreshi,
rowamaakaanantyaaririmi. Ikowawita ramineeyerinimi atziri
rowamaakaantakiririka. Ari omonkyaagakaantawitakari Peetero
omonkyaagamentotsiki, imaanaki; rojatekakiri apite joraaro, imaaki
irira. Roojotantakari apite karenatha. Ishentawitakawo ashitakontsi
paashinipaeni joraaro. 7 Ari romapokashitapaakari janta ronampiri
Awinkatharite. Rotzinkapaakiri imerikiki, ikaakapaakiri. Ikantakiri:
—Pishintsite pipiriintee.
Roojatzi oshiryaashitantanaka karenatha apaniroeni rakokitzirira,
roojotantawitakariri. 8 Eejatzi ikantziri:
—Pikithaataneeyawo pimaatha, pijapatotaneeya.

Ari ikithaataa, ijapatotetaa. Eejatzi ikanteeri:
—Papineekakotya pijawamento poyaatanakina.
9 Ishitowanee, royaatanakiri. Tee riyotzi Peetero kyaaryooperotakirika rowawijaakoteeri ronampiri Tajorentsi. Raamashitaka imishiwaetashitaka. 10 Rawijanakiri shentawitariri apaani, eejatzi paashini rawijanakiri. Rareetakawo ironta ashitakontsi, ironta ikinantapiintari nampitsiki. Ashitariimotashitanakari. Rawijaneero, rowaaganaka janta awotsiki. Roojatzi rinteenaryaantanakari ronampiri Tajorentsi. 11 Riyotakotaa Peetero, ikantzi: "Iroñaaka niyoperotaki rotyaantakinari Nowinkatharite ronampiri raakowentakina rowamaenami Erooreshi. Eejatzi ikimitakowentakina, tsikarika ikantenami nosheninkapaeni". 12 Ikenkithashiryaanakiro, roojatzi riyaatantaka opankoki Mariiya, riniro Jowa. Iiteetziri eejatzi Marikoshi. Janta ipiyoeyakaninta osheki aapatziyariri Jesoshi, ikenkithatakagaeyirini Tajorentsi. 13 Rompojakowitapaakawo Peetero ashitakontsi, rowaga othapikitzirinta: tok, tok. Ari okatziyashitawitanakari onampirentsi oetachari Roore. 14 Iyowaantetawaeri ipaante Peetero, roojatzi okimoshiryaantaperotanaka. Omaanta tee ashitaryaanakiniri, omaanta oshiyashitanaka. Okamanteeyirini kenkithatakagaeyiririni Tajorentsi:
—Pokapae Peetero omookinta.
15 Ikanteeyawakironi:
—Pishinkiwentashitaka.
Eekiro okantanakitzi:
—Kyaaryooperotaki.
Ikantakiro:
—Kaari Peetero, irintakya ronampiri Tajorentsi aminakowentziriri.
16 Eekiro rompojanakitziroroña, tok, tok, roojatzi rashitaryaantaanari. Ari iñeeyawaerini, rotsikanatakari, ikantawakagaeyanakani:
—¿Tsika ikinapaeka?
17 Ari rakotashitanakiri, ikantziri:
—Pimaerite.
Roojatzi ikamanteeyapaerini tsika ikanteeri Awinkatharite, roeyowaantaariri. Eejatzi ikantziri:
—Pikanteri Jantyaako, eejatzi pikamanteeyerini ayemijantzinkaritepaeni.
Roojatzi ishitowantanaa, riyaatanee imanapithatakari joraaropaeni.
18 Okitejitanaki osheki ikantawakaawenteeyakarini joraaropaeni:
—¿Tsikakya ikantanakaka iroñaaka Peetero?
19 Ikowakowatakaantawitakari Erooreshi, tee iñaagaeri. Rojampiiyawitakarini joraaro shentawitariri:
—¿Tsikaroña ikinaneeka?
Rakanakiri, ikantanakiri:
—Taanitya, tsikarika, tee niyotzi; tee noñaawaeri.
Ari ikijakiri Erooreshi rirori, rowamaakaanteeyakirini, shemi. Ari roojatzi rookaneero rirori Joreeya, rowaaganaa janta Sesareeyaki, roojatzi ijeekantapaa.

Ikamantakari Erooreshi
20 Ari ikanta Erooreshi ikoshekawakari poñaachari Tziiroki eejatzi Shirooki ikanta ikenkithashiryaagaeyakani ikoshekanewo raakameethateeri, tema ari riyompariteeya. Rotyaanteeyakini jatashiterini rirori.

Ikanta jeekapankotziriri rirori rameentaperotanewo, iitachari Waraashito raakameethatawakiri pokashitakiriri. Ikanteeyapaakirini:

—Pikanteri Erooreshi: “Paakameethateeri tziirojatzi eejatzi shiroojatzi riyomparityaata, eero pithañaawo royaari”.

Ikantziri Waraashito:

—Ari, namitakoeyemini.

21 Ari paashini kitejiri ikaemaeyakirini Erooreshi, raakameethateeyakirini. Rowaneenkatakawo jewawenantatsiri iithaari, ijeekaki janta iwinkatharimentoki. Osheki ikantakaaperotaka ikenkithatakagaeyakirini. Ikantziri:

—Eero pikenkithashiryaashita. Nopaeyemini maawaeni koetyeemotayitakimirini.

22 Roojatzi ikimoshireeyantanakani pokaentsiri, ikanteeyanakini:

—Kaari irira atziri akemaeyakirini, inta apaani tajorentsi. Kameetharini rirori.

23 Ari osheki ikantakaaperotaka Erooreshi, riweshiryaawentakawo ikanteeyakiririni atziri. Omaanta roonakari Awinkatharite, rotyaantakiri ronampiri ikantakiri:

—Tee iñaaperotana Erooreshi. Piyaate pomantsiyeeri.

Ari riyaataki, roojatzi romantsiyaantakari, ikamantaka, roojatzi rowantakari chowitsi.

24 Omaanta riraga aapatziyariri Jesoshi ikinakaantayitanakawoni iñaani Tajorentsi. Roshekiperotanaki aapatziyeeyawakaworini. 25 Riraga Werenawee, eejatzi Sawoori retakotari aapatziyariri Jesoshi janta Jerojareeki. Roojatzi ipiyantanaa Antyokiiyaki, itsipatanaari Jowa, iiteetziri eejatzi Marikoshi.

13

Riyaatzi Sawoori eejatzi Werenawee janta Cheepereki

1 Iroñaaka janta Antyokiiyaki ikaateeyirini aapatziyariri Jesoshi matakaakiriri Ishire Tajorentsi: omatakaakiri apaanipaeni kamanantayitzirorini iñaani Tajorentsi eejatzi paashini apaanipaeni omatakaakiri riyotaakiri atziri Iwaperite Tajorentsi. Iwaero apaani omatakaanewo Ishire Tajorentsi rirotaki Werenawee, paashini Shimo (iiteetziri eejatzi Chenkari), paashini Rooshiyo, (riraga shireenejatzi); paashini Maneemi, (itsipamintharini pinkathari Erooreshi eenironi ikaatzini), paashini Sawoori, (iiteetziri eejatzi Paaworo), maawaeni. 2 Ari paashini kitejiri ipiyoteeyani ipinkathatziri Awinkatharite ikenkithatakaakiri, itzitawenteeyakarini Tajorentsi. Roojatzi okanantakari Ishire Tajorentsi:

—Pikanteeyerini Werenawee eejatzi Sawoori: “Panteniri Tajorentsi oetarika ikowakaakimiri”.

3 Ari roojatzi rowakiniri rako iitoki ramanakowentakiri Tajorentsi, roojatzi ikanantanakariri:

—Piyaate pantero ikowakayimiri Tajorentsi, naakakya kanterini Tajorentsi ramitakotemi.

4-5 Ari otyaantakiri Ishire Tajorentsi, roojatzi riyaatantakari Sereeyoshiyaki janta okaakini inkaare antawo. Raanakiri Jowa Marikoshi ramitakotantyaariri. Ari rotetapaaka pitotsiki. Otyaantakotziri tampyaa, ikinakotanaki Cheepereki, rootaki

antawo othampishi. Ojeeki janta nampitsi oetachari Jaramiina: rareetanteeyapaakarini janta, ikenkithatapaakiro iñaani Tajorentsi janta ipiyotapiinteeyaninta joriiyopaeni. 6 Roojatzi ithotyagaeyanakironi maawaeni nampitsiki janta Cheepereki, maawaeni. Roojatzi rareeteeyapaakani Paajoshiki. Janta iñaapaakiri sheripiyaritatsiri, iitachari Warijesooshi, rirotaki joriiyo. Roshiyaarimi kamanantayitzirorini iñaani Tajorentsi, ikantapiintzi:

—Naaka kenkithatzirori iñaani Tajorentsi.

Jaa, itheeyashita. 7 Itsipatapiintari jewawenantatsiri iitachari Seerijiyo Paaworo. Eeniro riyoperotzi irira. Ikaemakaantakiri Werenawee, eejatzi Sawoori; ikowaki ikemiro iñaani Tajorentsi. 8 Ari ikanta Sawoori ikenkithatakotapaakiri Jesoshi omaanta ithañaawitakari riraga sheripiyari; tee ikowakaawitari riraga jewawenantatsiri raapatziyari Jesoshi. 9 Ari iyotaaperotakiri Ishire Tajorentsi Sawoori, iitachari eejatzi Paaworo. Iyotaakotakiri sheripiyari, rootaki raminaperotanakiri Paaworo, 10 ikantanakiri:

—Pamatawitantaperotaki. Teeroña pikameethatzi; pikimitakari iwinkatharite kamaari. Tee pikoyiro kameethatayitatsirini, inta pikowaperotaki pamatawitantayiteni. Pikowaki pamatawiteeyerini maawaeni kowatsiri riyoteri Nowinkatharite. Eerowa pikenkithashiryaaneenta. 11 Iroñaaka itajonkemi Nowinkatharite pitsitenishitakote. Ojamanitanaki, eero paminitaa.

Roojatzi itsitenishitakotantanaka, tee ikokichaatanee. Ipampipampitanaki, ikantanaki:

—Teewee nokokichaatzi. Pikathataneenawee.

12 Ari iñaawakiri riraga jewawenantatsiri, rootaki rotsikanatantanakari. Roojatzi raapatziyantanakari Jesoshi. Ikantzi:

—Kameethawee iroka ikamantakotziriri Awinkatharite.

Rowaaganaa kenkithatzirori iñaani Tajorentsi janta Aashiyaki

13 Ipoñaaka Paaworo Paajoshiki, rotetanaka pitotsiki, roteteeyanaani eejatzi maawaeni ikaateeyirini. Ikinakotanaki janta Peerijiki, rowaga pampiiriyakiwero. Riraga Jowa Marikoshi rookanakiri, ipiyanaa rirori Jerojareeki. 14 Roojatzi paashini kitejiri rowaagaeyanaani riroripaeni eejatzi. Rareeteeyapaakani janta paashiniki Antyokiiya: rowaga pishiiryawero. Saawaroki ikyeeyapaakini ipiyotapiinteeyanira joriiyopaeni, ari ijeekaeyapaakini. 15 Iñaanateetziro eechonkiini rojankinarini Moeseeshi paeraniperoroña, eejatzi eechonkiini rojankinarini kamanantayitzirorini iñaani Tajorentsi paerani. Roojatzi riraga jewawentzirori janta ikantawakiri:

—Nojoriiyotzinkarite, pikowakirika eerori pikemijantakayeri atziri jaka, pikamanteri iroñaaka.

16 Ari ikatziyanaka Paaworo, rakotashitakiri romaeryagaeyakirini. Ikantziri:

—Nojoriiyotzinkarite, pikemijantena. Eejatzi eerokakya maawaeni paashinipaeni atzirika pinkathaperotakiriri Tajorentsi, pikemijanteeyawakinani. 17 Iroñaaka nokenkithatakotemiri Tajorentsi raapatziyari joriiyopaeni. Paerani riyoyaakirini riragapaeni achariniiteni raapatziyari. Impaetzi, ijeekantakari rirori janta Ejiipitoki romperatantawitakaririni, roshekitakaawitakarini Tajorentsi. Itajonkakowenteeyirini, roojatzi rowawijaakowenantaari ejiipitojatzi. 18 Okaatzi 40 ojarentsi ikempoyaakiri riraga achariniiteniroña janta

okaankiteronkiitzinta ijeekakagaeyawitakarini omaanta osheki itheenkaeyakirini Tajorentsi. 19 Ikowaeyawitakani rareeteeyaanimi Kanaanaki omaanta eenitatsi jeekawitacharini paashinijatzitatsiri atziripaeni, otzikaeyawitawakaririni. Rinashitayitani rirori. Roojatzi itajonkawentziniri Tajorentsi achariniiteniroña. Ithonkaeyakirini okaatzi ipaantepaeni 7. Roojatzi ipakiri achariniiteni iipatsite, ikantziri: “Ajaa, iroka piipatsite, pijeekaeyantyaarini”. 20 Paerani ikashiyakaakari Tajorentsi Awaraamani ipashityaari icharineeteni iipatsite, omaanta roojatzi ijeeki irirapaeni janta Ejiipitoki. Rimpaetakiri riraga Tajorentsi raantanaariri iipatsiteki. Maawaeni iroka okaataki ojamanitaki 450 ojarentsi. Janta ijeekawitanta, tekatsi jewawenantaperoeyeririni, inta riyoyaakiri Tajorentsi kantakotantatsiripaeni riyotakaantyaariri aririka rantziniri oetarika ikowakaakiri. Roojatzi reewatakaantzi riraga kamanantzirorini iñaani Tajorentsi iwaero Samoeri. 21 Roojatzi ikantakiri achariniiteni Tajorentsi: “Nokowaeyakini atziri reewawentaperoeyenani”. Ari riyoyaakinirini noshametzi Sawoori itomi Shishi, reewawenantaririni achariniiteni. Riroteeyakini icharineeteni Irijamiini. Okaatzi 40 ojarentsi reewawenantaki Sawoori, 22 roojatzi ikanantaa Tajorentsi: “Eero reewawenantanee eejatzi Sawoori, tee ikameethatzi, inta reewawenantee Iraviiri, riraga itomi Isayii. Rirotaki noñaaperotakiri ikameethaperotaki, tema ari rantakinawo maawaeni nokowakayiriri”. 23 Rirotaki icharineeteni Iraviirini owawijaakotakaeri: iwaero irira Jesoshi. Tema ikantzini Tajorentsi: “Riro icharineeteni Iraviirini owawijaakoeyeririni atziri”. Monkaataka iroñaaka ikantzitakaririni. 24 Roojatzikya Jowa kaawoshitantatsiri ikenkithatakagaeyakiririni maawaeni ajoriiyotzinkaritepaeni: “Pikenkithashiryaagaeyani, eero pikimiteeyaani paerani, ari nokaawoshitakoeyemirini Tajorentsi, eejatzi rowawijaakoeyemini irira”. Roojatzi ikenkithatapaaki riraga Jesoshi. 25 Eejatzi riraga Jowa rooteentsi ikame, ari ikantzi: “Tee naaka irira pikenkithashireeyawitarini. Tee naaka riraga owawijaakoeyemirini, omaantakya poyaatanari rirotaki Jesoshi owawijaakotemini. Osheki noñaakoweenkatakiri rirori; rooma naaka tee noñaakoweenkata”.

26 Eekiro rowaaganakitziniri Paaworo, ikanteeyakirini:

—Nojoriiyotzinkaritepaeni, tema asheninkateeyakarini Awaraamani, eejatzi eerokapaeni paashinijatzitatsiri atziri, thame akimitaperoeyaarini rirori, apinkathaperoeyerini Tajorentsi. Iroñaaka nokanteeyemini: aririka aapatziyeeyarini Jesoshi, ari rowawijaakoeyakaeni. 27 Omaanta tee riyoteeyawakirini jerojareejatzi, itheenkaeyawakirini. Eejatzi ikimiteeyakani iwinkatharitepaeni, tee riyoteeyawakirini rirotaki Rotyaantanewo Tajorentsi. Maawaeni saawaro iñaanatapiinteeyawitawoni rojanki-natayitzirini kamanantayitzirorini iñaani Tajorentsi, omaanta tee ikemaperotawakiro, rootaki kaari riyoperoeyantawoni kameetha okenkithatakotziri Jesoshi. Tema okantzi: “Rowamaeteri paata Rotyaantanewo Tajorentsi”. Ari rowamaakaanteeyakirini maawaeni atziri rirori, rooma tee riyotawakiri. 28 Tekatsi rantawitya, rowamaakaantashitakari. Ikantakowentashitakari Peraato riraga jewawentziriri: “Powamaakaanteri”. 29 Monkaateeyakani maawaeni rojankinatakotziteetakaririni: osheki rowashironkaakiri,

ikentakoteetakiri koroshiki, ikamaki. Roojatzi paashinipaeni atziri royiitakoteri rowaeri janta omooki impeeta. 30 Ikamaperowitaka, omaanta rowañaagaeri Tajorentsi. 31 Ari okaataki osheki kitejiri roñaagayitarini riyotaanewopaeni, riraga tsipateeyapaaririni chapinki Jerojareeki: riraga poñaachari Karireeyaki. Riroteeyakini iroñaaka kamanteeyiririni atziri:

—Piriintanaa Jesoshi. Noñaagaeyakirini.

32-33 Eekiro ikanteeyanakitziirini Paaworo:

—Okameethataki ikanteeyakiririni paerani Tajorentsi achariniiteni. Rojankinatakaakiri paerani ojeekantakari mampaantsi, apiteteenchari. Okantzini: “Ikanteri Tajorentsi Rotyaantanewo paata: ‘Rooma naaka kowashitacha: nopiriinanteemiri nokantaperotanteemiri notyomi’ ”. Iroñaaka nokanteeyemini: imatakiro Tajorentsi ikantakiririni acharini-iteni: ipiriinteeri Jesoshi, ayoteeyantakarini rirotaki Rotyaantanewo Tajorentsi. 34 Iroka paashini ikantakiririni Tajorentsi: “Notyomi, nomonkaataperotemiro maawaeni okaatzira nokantayitakiririni Iravi-irini: notajonkakowentemi peewaperowenantyaari”. Aritaki okimi-takaantzi Iwaperite Tajorentsi: ikamaperotawitaka, ipiriintaneeri Iriri, eero ijeekaperotzi inthomaenta kipatsiki. 35 Tema rootaki iroka rojank-inatakiniri paashiniki mampaantsi: “Tajorentsi, niyotaki eero pishinet-ziri pitomi ipathaye kipatsiki: rooma osheki piñaaperotakiri ikameethap-erotzi”. 36 Pikenkithashireeri Iraviirini, paerani imonkaatakiniri Tajorentsi maawaeni ikowakaeriri. Roojatzi ikamantaka rirori. Ikita-teetakiri, itsipatagaetakiri isheninkapaeni, roojatzi ipathaaperotanta-naka. 37 Omaanta irira Jesoshi ipiriinteeri Tajorentsi, tee ipathaaneentzi rirori. 38-39 Iroñaaka, nojoriiyotzinkarite maawaeni, piyoteeyawakironi iroka. Eeniro panteeyakirini kaari kameethatatsiri, omaanta añaatsi iroñaaka Jesoshi, ikaminthagaeyakimini. Tee ikowakayimi piyaateeyeni paamariki kaari tsiwakanitatsini, inta ikowaki rowameethateeyemini, rowawijaakoeyemini. Iroka rojankinarini Moeseeshi, tekatsi okantya owameethateeyemini. 40 Kyaaryoowa, pikimitarikari riraga ojanki-natzirorini kamanantayitzirorini iñaani Tajorentsi ikantzini:

41 “Ikantzimi Tajorentsi: ‘Pamine, theenkantatsiri, pikenkithashireeyanakyaani: nothonkaeyiminikari. Iinja piñeeyinani notajonkawenantaperotanaki nomatayiteroni kaari piñaapiinteeyini. Aririka nokamantawitemi oetarika nanteri, eero pikemijantana’ ”. Rootaki ikantziri kamanantayitzirorini iñaani Tajorentsi. Ari nojoriiyotzinkaritepaeni, iroñaaka paapatziyaari Jesoshi, ithonkaeyiminikari Tajorentsi.

Rootaki ikantakiriri Paaworo ijoriiyotzinkaritepaeni.

42 Ari ishitowaeyanakinira, roojatzi ikantaperoeyawakirini riraga paashinijatzitatsiri atziri:

—Iinja paashini saawaro pipokaeyenira eejatzi. Paashini pikenkithatakagaeyenawoni niyotaperotantanakyaari.

43 Ari riyaateeyanakini. Eeniro ikinanaki Paaworo awotsiki, itsi-patanakari Werenawee. Royaateeyanakirini osheki aapatziyariri Je-soshi: rirotaki apaanipaeni joriiyopero, paashinipaeni peyachari jori-iyo. Ari ikantakiri Paaworo:

—Eekiro pikemijantaperotapiinteri Jesoshi ineshironkatantemiri Tajorentsi.

44 Ari paashini saawaro ipiyoteeyakani maawaeni antyokiiyajatzi.
Ipiyotawentawo ikemijantero Iwaperite Tajorentsi. 45 Riraga jewatat-
siripaeni joriiyopaeni riraga kaari aapatziyariri Jesoshi iñaakirira piy-
oteeyeencharini, roojatzi okantzimoneenantanakari. Ikanteeyini:

—Tee okameethatzi iroka ikantziri Paaworo, eejatzi tee ikameethatzi
irira. Osheki ramatawitantzi.

46 Kameetha rakaperotanakiri Paaworo, eejatzi Werenawee. Tee
ithaawashiretanaki, ikantzi:

—Eerokateeyakini nitawitakari nokamanteeyawitakimironi iñaani
Tajorentsi, omaanta pitheenkawakiro eeroka. Iroñaaka niyotaki tee
pikoyi pikanteetatyeeyaani pañaaperotee janta jenokinta. Iroñaaka
niyaatashiteri niyotaakiteri irira paashinijatzitatsiri atziri, niyotaki
raapatziyari Jesoshi rirori. 47 Rootaki niyaatashitantyaariri, rooma
rotyaantakina Nowinkatharite ikantana: "Tema eeroka notyaantakiri
maawaeni kipatsiki pikantayiterini paashinijatzitatsiri atziri, rawi-
jakotanteeyari riroripaeni. Pikenkithatakagaeyerini maawaeni, pitho-
tyeeyanakironi maawaeni nampitsipaeni".

48 Ikemanteeyawakaririni riraga kaari joriiyotatsi, iki-
moshireeyanakini. Ikanteeyini:

—Kameetharini iñaani Awinkatharite.

Ari ijeeki osheki kaari joriiyotatsi riyoyagaeyakirini Tajorentsi ijeeki
jenokinta, ikanteetatyeeyaani: riroteeyakini aapatziyeeyakaririni
Jesoshi, maawaeni. 49 Othotyaayitanakani iñaani Awinkatharite
maawaeni nampitsikipaeni janta.

50 Omaanta irira jewatatsiri joriiyo, osheki ikijeeyanakani.
Riyaatashiteeyironi tsinanipaeni aapatziyawitariri Tajorentsi
sheninkatakariri aataperoteencharipaeni, eejatzi riyaatashiteeyakirini
aataperoteencharipaeni rirori. Ikanteeyirini:

—Thame akijeeyerini riraga Paaworo, eejatzi Werenawee. Tee
ikameethatzi.

Roojatzi rotyaanantanakariri:

—Thame piyaateeyanakini. Eero pipokae paata jaka nonampikika.

51 Ari rirori, rotekimotanakiri kipatsi iitzikira, pakak, pakak.
Ikantziri:

—Iroñaaka piyoteeyakinani eero napiiteero nopiyaa. Tee pikowaeyini
pikemijante.

Roojatzi riyaatantanaka Ikooñoki. 52 Omaanta ikimoshireper-
oeyanakini aapatziyariripaeni Jesoshi janta Antyokiiyaki. Kijokiro
owaperoeyakirini Ishire Tajorentsi.

14

Rowaaganaa Paaworo janta Ikooñoki

1 Janta Ikooñoki ikyaapaaki Paaworo eejatzi Werenawee janta pankot-
siki ipiyoteeyantapiintarinira joriiyo, ikenkithatapaaki. Raapatziy-
eeyawakarini Jesoshi oshekini joriiyo, eejatzi kaari joriiyotatsi. 2 Riraga
joriiyopaeni, kaari aapatziyari Jesoshi, riyotagaeyakirini paashinijatz-
itatsiripaeni atziri, ikijeeyawakirini aapatziyariripaeni Jesoshi. 3 Ari
ojamani ijeekapaaki Paaworo, ikenkithatakotapiintziri Awinkatharite,
tee ithaawantari atziripaeni. Riraga Awinkatharite, imatakaakiri
riraga Paaworo eejatzi Werenawee itajonkantayitzini, imatakaakiri

oetarika kaari iñaapiintayitzini. Riyotakaakiri atziri kyaaryooperotaki ineshironkatantaperotaki Tajorentsi. 4 Omaanta ikijathatawakagaeyanakani maawaeni ikooñojatzi. Eejatzi inashiyitanakani: apaanipaeni kimitayitanakaririni jewatatsiripaeni joriiyo. Rirori paashini kimitayitanakaririni riraga Paaworo eejatzi Werenawee. 5 Maawaeni kaari aapatziyariri Jesoshi riraga joriiyo, kaari joriiyotatsi, jewatatsiri: ikowaeyawitakani rompojanteeyarinimi mapi Paaworo, eejatzi Werenawee. 6 Ari eenitatsi apaani kamantakiriri, rootaki ishiyeeyantanakarini janta Riishitaraki. Roojatzi rowaagantanaka Teeriwiki. Rootaki nampitsipaeni rikawooniyawero. Eejatzi riyaatzi othapikitapaakinta, 7 ikamanteeyapaakirini atziri tsika ikantyaari rawijakotanteeyari.

Riyaatzi Paaworo Riishitaraki

8 Janta Riishitaraki ari ijeekaki shirampari amashitachari iitziki. Roojatzi ikantzitapaaka owakirani ikoñaatapaaki. Tee ranashineenta eechonkiini. 9 Ikemijantawakiri Paaworo. Ari raminapaakiri irira riyotakotakiri, rameentakari Tajorentsi, rootaki imatantyaariri retsiyatakotantyaariri. 10 Antawo itacheronkawaantetanaki ikantakiri:

—Pikatziyaperotee.

Roojatzi romyaantanaka rirori, japok, roojatzi ikatziyatziyatantanaka. 11 Oshekiniwee ikaatzi ñaakirori iroka imatakiri Paaworo. Ari iñaawaetanteeyawoni iñaani rikawooniyajatzi, antawo ikanteeyanakini:

—Rayiitashitapaakae tajorentsika, ikimitapaakari shirampari.

12 Riraga Werenawee iitashitari Joopiteri. Riraga Paaworo kenkithatakaantatsiri, rootaki iitantakariri rirori Merekooryo. 13 Janta otsipanampitawo rotantoteetziri nampitsi ari ojeeki roori opanko Joopiteri. Eejatzi riraga ñaanakowenantatsiri irira ramaeyakirini tooropaeni, eejatzi oteyaki inchateyaki. Ramayitakinirini janta ikyaapiintziro nampitsi, ikaateeyakirini osheki isheninkapaeni. Ikowaeyawitakani rowamaenirimi tooropaeni; iperimi Werenawee eejatzi Paaworo.

14 Ikemantawakari rirori, itzijagaanakiro imaatha. Ishiyashiteeyanakarini piyotawentariri. Ikaemanaki, ikantzi:

15 —Atziripaeni. ¿Oetaka panteeyirini? Eejatzi akimitawakagaeyani: aaka atziri. Ro nopokantakari nokamantemiro pookaero kaari kameethatatsiri pantayitzirini. Eero iroñaaka patsipetashitawo piñaaperotashitawo piwetsikayitzirini. Pikenkithashireeyerini Tajorentsipero, riraga añaaperotatsiri. Rirotaki wetsikaeyirorini jenoki, kipatsi, inkaare, maawaeni; wetsikaeyirorini eejatzi maawaeni jeekanteeyaworini. 16 Paerani ishineteeyimini maawaeni kaari joriiyotatsiri oetarika pametayitakarini pantayiterini pikowashitayitakarini eerokapaeni. 17 Omaanta riwetsikakimiro Tajorentsi riyotakagaeyimirini tsikarika ikanta. Ineshironkaperoteeyakimini. Rowariyeeyakimironi inkani. Ikithokitakaapiinantawori inchatopaeni. Ikemakaapiintzimiro poyaari. Roemoshirenkapiinteeyimini pajankaneki. Rirotaki irika nokowakaakimirini pipinkathaperoteri; eerokya pipinkathaperotashitana naaka.

18 Osheki ikamantapiintawitakariroña, omaanta roowitaneencha rowamaashityaanarimi tooro. 19 Roojatzi ipokantapaaka joriiyopaeni,

poñaayitacharini Antyokiiyaki eejatzi Ikooñoki. Ramatawitapaakiri osheki atziri, ikantziri:

—Osheki ramatawitantzi Paaworo; pikijeri.

Ari rompojanteeyakarini mapiki, iiteeyawitakarini kamaperotaki. Inoshikanakiri, rookakitziri janta othapikitapaakinta nampitsi. 20 Ari riyaatashiteeyakirini aapatziyariri Jesoshi, itapotheetapaakari; roojatzi piriinantanaa. Ipiyeeyanaani nampitsiki. Inkaamani rowaaganaa Paaworo Teeriwiki, itsipatanaari Werenawee. 21 Ikenkithatakotapaakiri tsika ikantari Tajorentsi rowawijaakotantzi. Ikemijantaperotakaakiri osheki atziri. Roojatzi ipiyantaa Riishitaraki, Ikooñoki, Antyokiiyaki. 22 Eekiro riyaatanakitzi raapatziyakaaperoeyakarini aapatziyariri Jesoshi. Ikantaperotziri:

—Eero pookiro iroka paapatziyaperotakari. Osheki akemaatsitayityaawoni oetarikapaeni, roojatzikya aatanteeyaarini janta reewaperotzinta Tajorentsi; omaanta eero akantashiryaa.

23 Janta ipiyotapiinteeyanira aapatziyariri Jesoshi, riyoyagaeyakirini aataperoteencharipaeni ashi piyotaantsi. Roojatzi itzitawenteeyakarini Tajorentsi ramaneeyirini, ikanteeyirini:

—Irika aapatziyeeyakimirini. Paminakowenteeyerini eejatzi pookakaakowenteeyerini.

24 Ari ikinayitanakini paashiniki kipatsipaeni, ritapaakawo Pishiiriyaki, roojatzi rareetantapaaka eejatzi Pampiiriyaki. 25 Ikamanantziro iñaani Tajorentsi janta nampitsi owaero Peeriji, roojatzi rowaagantanaa janta Ataaryaki. 26 Roojatzi rotetantanaka pitotsiki, ikinakotanee Antyokiiyaki. Aritaki janta rotyaanteetakirinta paerani, ikanteetzirini Tajorentsi: “Irika, pineshironkateri imatantemirori oetarika pikowakayeriri”. Rooma aritaki imatakiro.

27 Rareetantapaari Antyokiiyaki ipiyoteeyapaakirini aapatziyariripaeni Jesoshi. Ikenkithatakagaeyakirini maawaeni rantakagaeyakiririni Tajorentsi rirori. Eejatzi ikantakiri tsika ikantaari ishineteeyantaaririni paashinijatzitatsiri atziripaeni raapatziyeeyantaaririni rirori Jesoshi. 28 Ari ojamani ijeekimotaatziri iyemijantzinkaritepaeni janta.

15

Ipiyoeyakani aapatziyariri Jesoshi janta Jerojareeki

1 Ari rareeteeyapaakani Antyokiiyaki joriiyopaeni poñaachari Joreeyaki. Irirapaeni rirotaki aapatziyariri Jesoshi omaanta riyotaapaakiri ayemijantzinkarite, ikantapaakiri:

—Rojankinatzini Moeseeshi: “Pitotonayiteroni pishiramparitantari”. Eerorika pantziro iroka, eero pawijakotee.

2 Ari ipiyathatawakari Paaworo, itsipatari Werenawee. Tee eechonkiini iñaanatawakiri: osheki riyotaawakaeyawitakawoni. Riro ikowakaakari maawaeni aapatziyariripaeni Jesoshi rotyaantakiri Paaworo, Werenawee, eejatzi apaanipaeni paashini. Ikantawakiri:

—Piyaateeyeni Jerojareeki janta ijeekinta rotyaantanewo Jesoshi, eejatzi riraga aataperoteencharipaeni aapatziyariri Jesoshi. Pojampitakowentapaakiri ikantakotziro iroka. ¿Kyaaryoma ikowakagaeyakinani nototonateeyeroni noshiramparitantari?

3 Ari rotyaanteeyakirini, ikinanaki Jeniishiyaki. Rowaaganaka, roojatzi Jamaaryaki. Ikamantapiintayitzirini aapatziyariri Jesoshi janta:

—Osheki raapatziyeeyarini Jesoshi iroñaaka paashinijatzitatsiri atziri, rookaeyakironi rameteeyawitakarini paerani.

Rootaki ikimoshireperotanteeyawakarini maawaeni kemaeyawakiririni.

4 Roojatzi rareeteeyapaakani janta Jerojareeki, raakameethateeyawakirini maawaeni aapatziyariripaeni Jesoshi: rotyaantanewo Jesoshi, aataperoteencharipaeni ipiyotantapiinantari, eejatzi maawaeni aapatziyariri Jesoshi. Ikantapaakiri:

—Niyaatanaki inteenanta oshekiniwee inashitayitacharinipaeni nampitsipaeni. Nokantakotakiri Jesoshi nokantayitakirini paashinijatzitatsiri atziri. Osheki imatakaakina Tajorentsi naapatziyakagaeyakarini paashinijatzitatsiripaeni atziri. Iroñaaka oshekini rirori rirotaki reentsitepaeni Tajorentsi.

5 Omaanta ikatziyayitanakani apaanipaeni warijeeyo, aapatziyariri Jesoshi rirori. Omaanta ikantzi:

—Otzimatye itotonatya ishiramparitantari paashinijatzitatsiri atziri. Otzimatye athotyeero rojankinarini Moeseeshi, maawaeni.

6 Ari paashini kitejiri ipiyoteeyanaani eejatzi rotyaantanewo Jesoshi, aataperoteencharipaeni ipiyotantapiinantarira, maawaeni. Ikowaeyakini riyote oetarika ikanteriri Antyokiiyajatzi. 7 Osheki iñaawaetantawakagaeyakawoni iroka. Roojatzi ikatziyantanaka Peetero, ikanteeyakirini:

—Noyemijantzinkarite. Paerani riyoyaakina Tajorentsi, piyoteeyakironi eerori: tema piñaakoeyakinani. Aritaki riyoyaakina nokamanteeyirini paashinijatzitatsiri atziri tsika ikantyaari raapatziyanteeyariri Jesoshi, rawijakotanteeyari. 8 Tema riro Tajorentsi iyotzirori akenkithashireeyarini ajankaneki. Rirotaki otyaantziniriri paashinijatzitatsiripaeni atziri Ishire, ayoteeyantakarini rawijakoeyeeni. Rooma iroñaaka ikimiteeyakaeni aari. 9 Kyaaryo, aritaki amonkaateeyakarini rirori. Tema eejatzi ikantzi Tajorentsi: “Pimonkaatawakagaeyakani”. Raapatziyari Jesoshi paashinijatzitatsiri atziri, rootaki rowameethashiryaantariri. 10 Iroñaaka, ¿pikowakima pikanteri Tajorentsi: “Tee piyotzi”? Eeniro iroka pikowakiro pipomeentsitakaaperotyaari ayemijantzinkaritepaeni. Aakateeyakini joriiyo ameteeyawitakawoni paerani, omaanta tee amatziro athotyeeyironi, eejatzi maawaeni achariniiteni, tee imateeyironi rirori imonkaatero. ¿Tsika ikantyaari paashinijatzitatsiri atziri imatantyaawori? Osheki opomeentsitaka. 11 Ineshironkatakae Jesokirishito, rootaki awijakoeyantakarini. Tema maawaeni akemijanteeyironi iroka. Eejatzi ikimitagaeya rirori paashinijatzitatsiri atziripaeni.

12 Imaeriteeyanakini maawaeni piyoteencharipaeni. Ikemijanteeyawakirini Werenawee, eejatzi Paaworo. Ikantakiri:

—Imatakaakina Jesoshi notajonkakowentziri paashinijatzitatsiri atziri. Imatakaakina kaari iñaapiinteeyini, rootaki riyoteeyantakarini kyaaryo Jesoshi rirotaki Tajorentsi.

13 Ikanta ithonkakiro ikamanantzi. Roojatzi ikantanaki Jantyaako:

14 —Noyemijantzinkarite, pikemijantena. Ikenkithatakaemi Shimo
tsika ikanta Tajorentsi ritantakawori ineshironkateeyakirini paashini-
jatzitatsiri atziri. Aritaki riyoyagaeyakirini ikenkithatakotantakariri.
15 Omonkaataka iroka rojankinatzitakarini kamanantzirorini Iñaani
Tajorentsi iitachari Amooshi. Rojankinatzini:
16-18 "Ikantzi Awinkatharite: 'Iinja nopiyapae kipatsiki, niwetsikapaero
eejatzi inampini Iraviiri ishekiroryagaeyawitakarini. Niwet-
sikaero eejatzi maawaeni pankotsi. Nokowaki rameenteeye-
nani maawaeni paashinijatzitatsiri atziri, nokowaki raapatziy-
eeyenani'. Rootaki ikantziri Awinkatharite, wetsikirori paerani
maawaeni jeekatsiripaeni".
19 Rootaki nokanantakari naaka tee okameethatzi apomeentsitakayaari
riraga paashinijatzitatsiripaeni atziri. Raapatziyaririka Tajorentsi,
monkaataka. 20 Omaanta, thame apakaanteri jankinarentsi. Akaman-
teri iroka: "Pijeekapithatero riwetsikani atziri iitajorentsitashitari: am-
atawitashiteeyiminikari. Eero piñaaminthatziro tsinani kaari payi. Eero
powari shirikachari, powakotawokari iwatha riraa". 21 Tema maawaeni
saawaroki, aririka ipiyotapiinteeyani ajoriiyotzinkaritepaeni, ikantani
ithañaapiintakawo iroka nokantzimiri: tema ithañeeyakawoni paerani
Moeseeshi. Eerorika ranteeyironi iroka, ari okameethatzi raakameetha-
teeyerini ajoriiyotzinkaritepaeni.

Rootaki ikantakiriri Jantyaako.

22 Ari inimoeyakirini rotyaantanewo Jesoshi, aataperoteenchari ee-
jatzi maawaeni aapatziyariripaeni Jesoshi, ikantzi:

—Kameethataki. Rootaki akamanteriri antyokiiyajatzi.

Ari riyoyeeyakirini apite jewawentziriri aapatziyariri Jesoshi:
Joorashi Warajawaashi, eejatzi Shiirashi. Ikantakiri:

—Eerokapaeni oyaateeyaneerini Paaworo eejatzi Werenawee janta
Antyokiiyaki. Pikamantapaakiri ayemijantzinkaritepaeni nokantakiri
eejatzi pipapaeri jankinarentsika.

23 Iroka okantziri jankinarentsi rojankinatziniri:

"Nokoyi niwethatemi noyemijantzinkarite tsikarika pikanta pijeeki.
Jaka Jerojareeki nokaateeyirini rotyaantanewo Jesoshi eejatzi
aataperoteenchari aapatziyariri Jesoshi. Iroñaaka nojanki-
nateeyimironi eerokapaeni kaari joriiyotatsi, jeekatsiri janta
Antyokiiyaki, Shiiryaki, eejatzi Shiriishiyaki. 24 Nokemakotakiri
riraga nokaateeyawitarini: osheki ikenkithatakaashiwitakimiro,
ikompitakaakimiro. Ikantashiretakaantemiri. Tee naaka
otyaanterini. 25 Aritaki inimoteeyakinani maawaeni naari
notyaantemiri irika niyoyaakirika. Itsipatanakyaari Werenawee,
eejatzi Paaworo: irika nonintaperotanewo. 26 Riroteeyakini
kaari thaawatsini ikamawenteri Awinkatharite Jesokirishito.
27 Notyaantemiri Joorashi eejatzi Shiirashi. Ikamantaperotemiro
rirori, iroka nojankinatzimiri. 28 Ari inimotakiro Ishire
Tajorentsi, eejatzi inimotakina naari nokamantemiro iroka. Eero
nopomeentsitakaantzimiro, omaanta apatziro pimatero iroka.
29 Eero powari riraga rowawiitakanariri riwetsikani atziri. Eero
powakotawo riraa iwathakira. Eero powari shirikachari. Aririka
powakyaari, osheki ikenkithashiryaanakya joriiyopaeni. Eero
piñaaminthatziro tsinani kaari payi. Aririka pimatayitakironi

irokapaeni, kameethataki. Ari kameetha pijeekaeyeni. Ari okaatzi nokantakimiri”.
Rootaki rojankinatziniriri Antyokiiyajatzi.

30 Ari riyaateeyanakini Antyokiiyaki riraga rotyaantanewo, ipiyoteeyapaakirini aapatziyariripaeni Jesoshi, ipapaakiri jankinarentsi. 31 Iñaanateeyawakironi, roojatzi ikimoshireeyantanakani. 32 Rirotaki kamanantayitzirorini iñaani Tajorentsi riraga Joorashi, eejatzi Shiirashi. Osheki ikenkithatakaapaakiri ikimoshiryaakaapaakiri, ikemijantakaaperoeyapaakirini. 33 Ojamani ijeekimotakitziri, roojatzi ipiyantaa eejatzi Joorashi. Riwethateeyanaarini riraga iyemijantzinkaritepaeni, ikantawakiri:

—Kameethakya piyaatee.

Roojatzi ipiyantanaa kameetha janta ijeekinta otyaantakiriri. 34 Omaanta riraga Shiirashi ikowaki ijeekanaki Antyokiiyaki.

Rapiitakiro ikinakinayitanakini Paaworo

35 Roojatzi ijeekantapaaka Paaworo, eejatzi Werenawee. Riyotaantaki, ikamanantanakiro iñaani Awinkatharite. Itsipateeyakarini eejatzi osheki paashinipaeni, ikamananteeyini. 36 Paashini kitejiri ikantzi Paaworo:

—Werenawee. Thame añagaateri eejatzi ayemijantzinkarite janta maawaeni nampitsikipaeni: riraga paerani akamanteeyakitzirini iñaani Awinkatharite. Aminaateriita tsikarika ikanteeyakani.

37 Ikowawita Werenawee raanakirimi eejatzi Jowa. Iiteetziri eejatzi Marikoshi. 38 Omaanta Paaworo, ikantakiri:

—Paerani janta aatantakari Pampiiriyaki, rookanakae. Tee itsipatanakae janta akenkithatzinta. Eero iroñaaka aaneeri.

39 Tee inimotanakiri, roojatzi rotsiparyaantanakari. Riraga Werenawee raanakiri Marikoshi. Rotetanaka pitotsiki, riyaataki Cheepereki. 40 Omaantakya Paaworo, raanakiri riraga Shiirashi. Ikanteeyini aapatziyariri Jesoshi:

—Nowinkatharite, pineshironkateeyerini irika, kijokiro powanakiri kameetha.

41 Ari ikinanaki Shiiryaki, eejatzi Shiriishiyaki. Janta ikemijantakaaperoeyakirininta aapatziyakariri Jesoshi.

16

Itsipatanakari Temoteeyo riraga Paaworo eejatzi Shiirashi

1 Iinja rareetapaaka Teeriwiki, eejatzi Riishitaraki. Ijeekanaki janta aapatziyariri Jesoshi iitachari Temoteeyo. Rootaki rinirontari joriiyo. Rooma irira iriri, kaari joriiyo. Riniro rootaki kemijantzinkawo. 2 Ikanteeyini aapatziyariripaeni Jesoshi janta Riishitaraki eejatzi Ikooñoki:

—Ikameethatzi Temoteeyo.

3 Ikowaki Paaworo itsipatanakyaari. Riyotakoeyirini joriiyopaeni iriri rirotaki kaari joriiyo, ikanantariri Temoteeyo:

—Aririka pikowaki poyaatena pitotonatya pishiramparitantari, raakameethatanteeyemirini joriiyo.

Ikantziri:

—Ari.

Ari raanakiri, itothowawentanakari joriiyopaeni, jeekatsiri janta nampitsikipaeni. 4 Roojatzi ikinantanakari nampitsikipaeni, riyotagaeyakirini maawaeni ikantayitzirini jerojareejatzi: riraga rotyaantanewo Jesoshi eejatzi aataperoteenchari aapatziyariri Jesoshi. Ikantzi:

—Aririka raapatziyakyaari Jesoshi paashinijatzitatsiripaeni atziri, eero akantziri: “Pipeyeeyani joriiyo”. 5 Rootaki raapatziyakaaperotantakariri kameetha maawaeni aapatziyariri Jesoshi. Maawaeni kitejiripaeni eekiro riyaatatzi roshekiperotanakitzi aapatziyariri Jesoshi.

6 Ikinanaki Jiriijyaki, Karaashiyaki. Tema okantzitakari Ishire Tajorentsi:

—Eero pikamanantzi janta Aashiyaki.

7 Rareetaka Miishiyaki, ari ikowawitaka riyaatemi Witziiniyaki. Omaanta tee oshinetziri Ishire Tajorentsi. 8 Ikinanaki Miishiyaki, roojatzi roerinkantanaka Toroowareki: ari noñaawakiriri naari. 9 Tsiteniriki imishitakiri Paaworo apaani masherooniyajatzi. Ikatziyimotapaakari, ikantaperotapaakiri:

—Pipoke jaka masherooniyaki, pamitakoeyakitenani.

10 Roojatzi nokowantanaka tsika nokinantyaari nareetantyaari masherooniyaki. Niyotanaki rotyaantakina Tajorentsi janta nokamanantyaariri jeekatsiripaeni tsika ikanteeyaarini rawijakoeyanteeyaarini.

Riyaatzi Paaworo Eyoroopaki

11 Janta Toroowareki noteteeyanakani pitotsiki. Aakotanakina tampyaa Jamotowaashiyaki. Inkaamani eejatzi nowaaganaka Neyaaporishiki. 12 Nowaaganaka eejatzi Jiriposhiki. Rootaki jewatakaantzirori nampitsi Masherooniyawero. Inampitapaawo iroñaaka poñaachari Oroomaki. Ari nojeekaeyapaakini apaanipaeni kitejiri. 13 Ari saawaroki noshitowanee omooki inkinagaakitzirori nampitsi, niyaatanaki janta othapyaakiini iñaa. Naamaapaakari aritaki janta ikenkithatakaapiintziri joriiyopaeni Tajorentsi. Nojeekapaaki, nokenkithatakaapaakiro tsinanipaeni piyoteenchari. 14 Ojeeki apaani kemawakinari oetachari Riirya. Opoñaanaka paerani nampitsiki janta Tziyateeraki. Rootaki pinkathatakiriri Tajorentsi. Opimantapiintayitzironi tokoya kityonkaneeronkari. Raapatziyashiryaakaakawo Awinkatharite okaatzi okemawakiri ikantayitzirini Paaworo. 15 Okaawoshitakotakari Tajorentsi, otsipateeyakarini maawaeni jeekatsiripaeni opankoki. Okantaperotakina:

—Piyotaakina nokemijantaperotziri Awinkatharite, piyaateeyeni nopankoki, pijeekimotakitena.

Ari okowakaakina, rootaki nokanantakari:

—Thametya.

16 Ari paashini kitejiri niyaateeyanakini janta ikenkithawaetakaapiinteetzirinta Tajorentsi. Otonkiyotawakina onampirentsi, riyotakaero kamaari. Iyotashita, okenkithawaetakotzitawo oetarikapaeni tekiraatarika oñiiro. Rootaki raantayitarini osheki koriki riraga omperatawori. Ikantapiintziri atziri:

—Pikowakirika pikemero, pipinatena.

17 Ari oyaateeyanakinani. Okaemanaki, okantzi:

—Irika shirampari, riroteeyakini aapatziyariri Tajorentsi, riraga jenokijatzipero. Ikamanteeyemini tsika pikantya pawijakotanteeyari.

18 Aritaki okantapiintatyaani maawaeni kitejiriki. Ijamapaakawo Paaworo, ipithokashitanakawo, ikantakiri kamaari:

—Rirotaki Jesokirishito nokemijantziri, rootaki nokanantzimiri: pookaneero.

Roojatzi rookantanaawo. 19 Roojatzi riyotantanaka riraga omperatawori, ikantanaki:

—Tee okameethatzi; iroñaaka tekatsi akanteeya aanteeyari koriki.

Roojatzi raantakari Paaworo eejatzi Shiirashi, shepik. Inoshikanakiri nampitsiki, niyanki: janta ijeekinta jewawentziroripaeni nampitsi. 20 Raanakiri jewawentziroriki ikantapaakiri:

—Ikenkithashiryaakagaeyakinani maawaeni jeekatsiripaeni jaka anampiki. Tema joriiyo rirori. 21 Ikamantakotziro iroka rametayitakarini rirori. Tee oshinetziro iroka, rowaga rojankinatziri oroomajatzi. Tema aaka asheninkateeyakarini oroomajatzi. Rootaki kaari okameethatanta akemijantawakiro ikantakaeri, eejatzi tee okameethatzi ametayityaawoni.

22 Ikijeeyanakani maawaeni piyoteencharipaeni, roojatzi ikanantari komantaante:

—Paatonkoreeri iithaari Paaworoka, eejatzi Shiirashika; pipajamerikiteri.

23 Osheki ipajaperotakiri, roojatzi romonkyaagantakari omonkyaagamentotsiki. Ikantaperotziri osheki riraga shentziriri:

—Kameethaga pishentaperoteri, ishiyakari.

24 Ikemakiro iroka ikaminaaperotakiriri, romonkyaagaakiri. Eejatzi rawitayitzitakiri iitziki, rawitatantakari inchakota. 25 Niyankipaeteni tsiteniri, ari ramaneeyirini Tajorentsi, romampaawaetawenteeyakarini. Ikemijanteeyirini paashinipaeni romonkyaagayitzirini. 26 Omapokashitanaka omoyekanaka kipatsi, eejatzi omoyekanaka pankotsi, tsikarika maawaeni otzinkamipaeni, moye, moye, moye. Intsipaete ashitareeyanakani ashitakontsipaeni. Roojatzi awitaryaantanaka inchakota, rawitatanteetawitakariri iitzikira.

27 Ipiriintanaka shentziriri. Iñaakiro ashitakontsi, ashitareeyanakani. Iitashiwitaka shiyeeyanakani riraga romonkyaaganewopaeni, roojatzi raantanakawo ijawirite, roowiteenchami rowamashitanakyaami rirojatzi. 28 Ari intsipaete ikaemakotanakiri Paaworo:

—Eero powamaashitaa eeroka. Roojatzi nojeekaeyini maawaeni jaka, tee noshiya.

29 Ikantzi shentziriri ikantziri ronampiri:

—Pamakina ootamentotsi.

Ramakiniri, roojatzi ikyaantanaka rirori janta roojotawitakarinta. Rompetatanaka, rotziweroyimotapaakari Paaworo, eejatzi Shiirashi. 30 Roojatzi raantanari inkokironta. Ikantziri:

—Iyotaantatsiri, ¿tsika nokantyaaka naari nawijakotanteeyari?

31 Ikantawakiri:

—Paapatziyeeyaarini Nowinkatharite Jesoshi, rowawijaakotanteemiri. Eejatzi ikimitagaeyani maawaeni pisheninka.

32 Riyotaaperotziri iñaani Tajorentsi. Eejatzi isheninkapaeni rirori, riyotagaeyirini. 33 Aritaki tsiteniriki raantanakari riraga shentziriri, ikiwayiteerini iroka raawyaakirira ipajatakiri, roojatzi raawinantaari. Roojatzi ikaawoshitakotantaariri Tajorentsi, ikaateeyakirini maawaeni isheninka. 34 Ari itsipatanakari rateetanaki ipankoki, rowakaapaakari.

Raapatziyeeyarini Tajorentsi, rootaki ikimoshireeyantanakarini rirori eejatzi maawaeni isheninka.

35 Ari okitejiityaanaki, riraga jewawentzirori nampitsi rotyaantziri waariryaa:

—Piyaate omonkyaagamentotsiki, pikantakiteri shentziriri roeyowaeri aapatziyariri Jesoshi.

Ari riyaataki, ikamantapaakiri shentziriri:

—Potyaanteeyeerini riyaateeta rirori.

36 Roojatzi ikanantakari rirori:

—Ikantaana jewawentzirori nampitsi notyaantaneemi. Iroñaaka pishitowanee, kameetha piyaatanaki.

37 Omaanta ikantziri Paaworo:

—Tema eenitatsi nowaperite nokimitantariri oroomajatzi. Tee rojampitakowentena jewawentzirori, tee riyotzi eenirorika nantani. Ipajatakaantashitakina, eejatzi romonkyaagakaantashitakina. Tema iñeeyakinani maawaeni jeekatsiripaeni rowashironkaakina: iiteeyawitani eeniro nantani. ¿Arima iroñaaka romanakiro roeyowakaantashitaana? Eerowa niyaatzi iroñaaka. Ipokeeta rirori, rirojatzitakya oeyowaatenani riyoteeyantyaarini atziripaeni tekatsi nante.

38 Ari ipiyanaa waariryaa, ikamantapaeri. Riyotantakari jewawentzirori nampitsi eenitatsi Paaworo iwaperite ikimitantariri oroomajatzi, ari ithaawaeyanakini. 39 Ipokapaaki, kameetha ikenkithatakaapaakiri. Roojatzi roeyowaantapaari:

—Iroñaaka piyaatee, pookaneero nonampi.

40 Ari ishitowanee, ikinanee opankoki Riirya. Iñaapaeri ayemijantzinkaritepaeni, ikantapaakiri:

—Kameethakya pijeekaeyeni.

Roojatzi rowaagantanaka paashiniki nampitsi.

17

Rareetapaaka Paaworo eejatzi Shiirashi Tejawoonikaki

1 Ikinakaanakiri Paaworo Ajiiporishiki, Aporooñaki, roojatzi rareetantaka Tejawoonikaki. Ari janta ojeeki ipiyotaantapiintarira Joriiyo, 2 roojatzi ikyaantapaaka. Aritaki ikantatyaani rametapiintawo ikenkithatakaapiinteeyirini joriiyo. Okaatzi 3 saawaro riyotagaeyirini okantayitzirini Iwaperite Tajorentsi. 3 Ari riyotaaperotapaakiri. Roojatzi ikantziri:

—Aritaki okantzita Iwaperite Tajorentsi: “Ikemaatsitawakyaawoota riraga Rotyaantanewo Tajorentsi. Aritaki ikamaki, roojatzi ipiriinanteeya”. Riro nokamantakotziri Jesoshi, rirotaki Rotyaantanewo Tajorentsi.

4 Raapatziyaperotawakari Jesoshi apaanipaeni kemijantziriri, roojatzi royaateeyantanakaririni Paaworo, eejatzi Shiirashi. Eejatzi ikimiteeyakani osheki kaari joriiyotatsi, pinkathateriri Jesoshi eejatzi royaateeyanakirini Paaworo. Eejatzi okimitaka roori tsinani, isheninkapaeni jewatatsiripaeni. Aapatziyeeyakarini Jesoshi. Rooripaeni osheki, tee apaanipaeni. 5 Ari osheki ikijanaka joriiyopaeni, riraga kaari aapatziyarini Jesoshi; ipiyoteeyakirini antapiintziroripaeni kaari

kameethatatsi, eejatzi perantzipaeni. Ikijakagaeyakarini jeekatsiripaeni nampitsiki. Riyaateeyanakini ipankoki Jasoo, ikowaeyawitapaakarini Paaworo, eejatzi Shiirashi. Ikowawitaka raanakirimi janta ipiyoteeyakaninta atziri, ikijeeyerinimi. 6 Tee iñaapaeri riroripaeni, omaanta inoshikashitanakari Jasoo, eejatzi apaanipaeni aapatziyariri Jesoshi. Raanakiri janta jewatatsiripaeniki nampitsi. Ikaemaeyapaakini:

—Eeniro irika kijakaanteeyakiririni maawaeni jeekatsiripaeni maawaeni nampitsiki. Eeniro irika Jasoo aakameethatawakiriri. 7 Ikaminaanteeyini aapatziyariri Jesoshi, ikantzi: “Eero pimonkaatziniri Seesari ikantzimiri. Eenitatsi paashini jewawenantatsiri, riraga Jesoshi: rirotaki pimonkaateniri rirori”.

8 Ikemantawakawori iroka, ikijeeyanakani atziripaeni, eejatzi riraga jewatatsiripaeni nampitsi. 9 Ikantanaki Jasoo, eejatzi paashinipaeni:

—Eeniroka koriki: pikempoyaanakinari piyotantenari eero noshiyapithatzimi, tekatsi nante. Otzimerika nantani, ari paaperoteriita noorikite.

Rareetaka Paaworo eejatzi Shiirashi Wereeyaki

10 Ikanta kemijantzinkaripaeni rotyaanteeri tsiteniriki riraga Paaworo eejatzi Shiirashi, riyaate Wereeyaki. Rareetantapaakari, roojatzi riyaatantapaaka ipiyotapiinanta joriiyo. 11 Irirapaeni kameethaperoteentsiri, tee roshiyari riraga tejawoonikajatzi. Ikowaperotaki ikemijantero Iwaperite Tajorentsi. Iñaanatapiintziro maawaeni kitejiriki riyotantyaari kyaaryooperorika iroka ikantakiriri. 12 Oshekini raapatziyeeyarini Jesoshi, joriiyopaeni eejatzi kireeshiyajatzi. Aapatziyari tsinanipaeni kaari joriiyotatsi, rootaki isheninkapaeni pinkatharitatsiri, maawaeni. Eejatzi raapatziyari Jesoshi shiramparipaeni, tee apaanipaeni inta oshekyaantzi. 13 Ari riyotaantziro Paaworo iñaani Tajorentsi janta Wereeyaki. Ikemakotakiri joriiyotatsiri, riraga tejawoonikajatzi kaari aapatziyari Jesoshi. Ipokapaaki rirori, ikijakaapaakari atziri, ikantashiryaakaakiri. Ikantziri:

—Eero pikemijanteeyirini Paaworo, inta pikijeeyerini irira.

14 Riraga aapatziyariri Jesoshi intsipaete rotyaantakiri Paaworo janta inkaareki. Omaanta irira jeekaneentsiri Shiirashi, itsipatanakari Temoteeyo. 15 Eeniro aanakiriri Paaworo janta Ateenashiki. Ikantawaeri:

—Aririka pareeteeya pinampiki, pikaemakaantapaenari Shiirashi eejatzi Temoteeyo ipokanakiita intsipaete.

Ari riyaatanaki, ikantakaantapaeri.

Rantayitapaakirini Paaworo janta Ateenashiki

16 Ari royaapaakiri Paaworo janta Ateenashiki. Rirotaki royeeyapaakirini Shiirashi eejatzi Temoteeyo. Iñaakiro janta nampitsiki oshekini riwetsikashitayitarini iitajorentsitashitayitarini, roojatzi rowashiretantapaaka. 17 Eejatzi janta osheki riyotagaeyirini joriiyopaeni eejatzi kaari joriiyotatsi: riraga pinkathateeyiririni Tajorentsi. Osheki riyotaawakagaeyakani. Eejatzi ikimitakaapiintakari maawaeni atziri janta nampitsiki niyanki. 18 Riyotaapaakiri kowapiintatsiri riyote oetarikapaeni, ikaateeyirini riyotaanewopaeni Epekooreyo. Eejatzi ikaateeyirini oyaatzirori oetaka riyotaakiri riraga atziri ikanteetziri eshitoeko. Riraga Paaworo ikamantakotziri Jesoshi ikamawentakae aaka, eejatzi ikantzi:

—Ipiriintee kamatsiripaeni.

Ikantzi apaanipaeni kemawakiriri:

—¿Iitaka ikantakiri irika ñaawaetashitachari?

Ikantzi paashini:

—Ikamantakotziri paashinijatzi tajorentsitatsiri.

19 Roerikakiri, raanakiri janta ipiyotapiinteeyaninta iiteetziri Areyoopawo, ikanteeyirini:

—¿Kameethama niyotero iroka pikantakiri? Nokowaeyini niyotero tsika okantakotari iroka. 20 Tee nokemapiintziro iroka pikantakiri. Nokowaeyini niyotero oetaka kantakotachari.

21 Aritaki ikantari ateenashijatzi: tee ithamaetzi, inta ikowaki ikemijantashityaari kenkithatakagaeyiririni owakiratatsiri apaanipaeni kaari ikemapiinteeyini. Eejatzi ikimiteeyani poñaacharipaeni inteena, ikenkithatakotashitayitawoni oetarikapaeni. 22 Janta ikatziyaka Paaworo niyanki, ikantziri:

—Ateenashijatzi. Niyotakotakimi eerori, ashi poyiro pikemijantaperoteeyawitani. 23 Janta nokinakinayitzininta noñaayitakironi iroka pikemijantashitayitarini. Eejatzi noñaapaakiro janta powapiintziniri pitajorentsite oetarikapaeni. Eeniro ojankinataka, okantzi: “Apinkathatantyaariri tajorentsitatsiri kaari iyotakoetzi”. Riraga kaari piyotzi eeroka: pikemijantaperotashitari, rirotaki irika nokamantakotziri. 24 Riraga Tajorentsipero, rirotaki wetsikirori kipatsi. Riwetsikaeyirini maawaeni jeekantaworipaeni. Rirotaki wetsikirori jenokinta eejatzi kipatsi. Tee ijeekantawo rowaga pankotsi riwetsikiri atziri. 25 Inta aakakya, tekatsi akanteri etakotyaari. Teeroña ikoyiri etakotariri. Tema rirotaki owañaayiteerinipaeni, etakoteeyakaerini rirori. Tema rirotaki pakaerori maawaeni, oetarikapaeni. 26 Apaani riwetsikawitaka paerani, rirotaki itakaworini; iroñaaka ashekiteeyanakini, athotyagaeyanakironi maawaeni kipatsipaeni. Rirotaki Tajorentsipero kantatsiri tsikarika ajeekaeyeni aaka maawaeni atziri, eejatzi tsikarika okaate othonkaeyantyaarini; rirotaki kantakaantzirori. 27 Ijeekakagaeyakaeni akowantyaari ayoteeyerini, eejatzi añaanteeyaririni iinja. Omaanta tee rinteenatee. 28 Rirotaki owañagaeyakaerini. Rirotaki shewatakaayiteerinipaeni. Rirotaki jeekakaayiteerini. Rooma aritaki ikantzitani atziri pashi paerani mampaapiintachari: “Kyaaryo aakateeyakini ijeekakaani Tajorentsi”. 29 Aakateeyakinirika ijeekakaanipaeni Tajorentsi, tee okameethatzi pikenkithashiryaakoteri Tajorentsipero roshiyari riwetsikanipaeni atziri: riwetsikaetziri ooro, peraata, mapi, oetarikapaeni. Eejatzi eero roshiyakaawentziri oetarika ikenkithashiryaari atziri. 30-31 Paerani tee riyotawitani achariniiteni, tekatsi ikanteri Tajorentsi ikijawenteri rantayitzirini. Omaanta riyotzi rirori tsika okaate ikantakowenantyaariri maawaeni atziripaeni. Eenitatsi shirampari iitachari Jesoshi, ikamaperotawitaka. Roojatzi ipiriinantaari Tajorentsi, riyotanteeyaririni maawaeni atziri. Iitakiri rirori kantakowenantatsiri. Iinja ipiriinteeri atziri roojatzi kameetha ikantakowenteri. Rootaki ikananteeyaririni atziri iroñaaka: “Pikenkithashireeyanakyaani, eero pikimita paerani, inta pameenteeyaarini Tajorentsipero”. Aritaki ikanteeyirini maawaeni atziri, tsikarika ijeekakagaeyirini.

Rootaki ikantakiriri Paaworo.

32 Ikemanteeyawakaririni ikantzi: “Ari ipiriintanee kamawiteenchari”, eenitatsi apaanipaeni shirontawentanakariri; omaanta ikantanakiri paashinipaeni:

—Iinja papiiteenawo iroka eejatzi.

Roojatzi riyaatantanaa Paaworo. 33-34 Ijeekagaantanaki aapatziyawakariri Jesoshi, roojatzi royaatantanakari rirori. Iita apaani aapatziyariri Jesoshi Ironiishiyo: rirotaki jewatatsiri janta nampitsiki, ikaateeyirini ipinkathariiyini riyotaawakagaeyakani. Eejatzi okemijantzi tsinani oetachari Taamarishi. Ikaatziri eejatzi paashinipaeni aapatziyariri Jesoshi.

18

Riyotaantzi Paaworo janta Korintoki

1 Roojatzi rookanakiro Paaworo Ateenashi, rowaaganaa janta Korintoki. 2 Janta iñaapaakiri joriiyotatsiri iitachari Akiirishi. Poontojatzi rinawita, ipoñaanaka iroñaaka Itaaryaki. Owakira rareetapaaka. Itsipatapaakawo iina, Pirishiira. Ro ipokantakari, riraga jewawenantatsiri iitachari Kiraaworyo ikijeeyakirini joriiyo jeekaeyawitacharini Oroomaki, rotyaanteeyakirini:

—Piyaateeyeni paashiniki kipatsi, eero pijeekaeyini jaka.

Ari ijeekaeyapaakini Korintoki. Roojatzi rareetantapaaka Paaworo, ijeekimotapaakiri. 3 Eejatzi ikimitawakagaeyakani, riyoteeyini rantziro kaawirawitzipanko riwetsikaetziro kaawirawitzi. Rootaki ijeekimotantapaakariri, itsipatawakaapaaka janta riwetsikaeyironi. 4 Maawaeni saawaroki riyotaawakagaeyakawoni janta ipiyotaapiintanta joriiyopaeni. Raapatziyakaaperoeyakarini joriiyotatsiri, kaari joriiyotatsi eejatzi. 5 Ari ipoñaanaka masherooniyaki Shiirashi eejatzi Temoteeyo, rareetantapaaka jaka. Iñaapaakiri Paaworo, ikenkithatakaakiri rirori. Ikamantapiintawitakari joriiyotatsiri:

—Rirotaki Jesoshi riraga Rotyaantanewo Tajorentsi aamagaeyarini paerani.

6 Omaanta ipiyathateeyawakarini joriiyo eejatzi ikantzimaeyakirini, rootaki rotekimotantanaariri iithaari Paaworo riyoteeyantyaarini rootaki riyaatee. Ikantanakiri:

—Eerokataki jatashitachani janta paamariki kaari tsiwakanitatsini: tee añiiro nantani nashi naari, tema nokamantawitakimi. Iroñaakaroña niyaatashiteri irira paashinijatzitatsiri atziri, nokenkithatakagaeyerini.

7 Ari ishitowanaki janta, ikinanakiro ipankoki Jooshito: rirotaki pinkathateriri Tajorentsi. Itsipanampitawo pankotsi ipiyotantapiintarira. 8 Riraga Kiriishipo rirotaki jewawentzirori janta ipiyotaantapiintari joriiyopaeni. Kameetha raapatziyari Awinkatharite. Eejatzi ikimiteeyakani maawaeni jeekatsiripaeni ipankoki, raapatziyeeyarini Jesoshi. Eejatzi ikimitagaantaka osheki korintojatzi. Ikemawakiro iñaani Tajorentsi raapatziyaperotawakawo roojatzi ikaawoshitakotanteeyakarini Tajorentsi. 9 Ari paashini tsiteniriki kimitaka imishiwaetatzi Paaworo iñaashitakari riraga Awinkatharite, ikemakiri ikantziri:

—Eero pithaayi. Eekiro piyaatatyee pikamanante, eero pimaeritzi. 10 Kijokiro nowakimi. Jaka nampitsiki, tema ikaatzi osheki aapatziyanari. Tekatsi ikanteetemi rowashironkaetemi.

11 Roojatzi ijeekantanaka apaani ojarentsi, okyaawontsitapaaki eejatzi. Riyotagaeyakirini korintojatzi iñaani Tajorentsi.
12 Ipinkathariwenantzi iroñaaka Kariyooni akaayajatzi. Roojatzi joriiyopaeni ikijantanakari Paaworo. Raanakiri janta ijeekinta iyotaawakaenchari. 13 Ikantapaakiri:
—Irika shirampari, ikantajeempiyaakari atziri: “Paapatziyaperoeyaarini Tajorentsi”, omaanta ikinakaashitakawo iñaani Tajorentsi.
14 Roowitaneenchami iñaawaetanakimi Paaworo, ari riraga Kariyooni ikantziri joriiyotatsiri:
—Eeroka joriiyotatsiripaeni, pashiiryaakinani. Aririkami ranteromi irika kaari kameethatatsi, aririkami rowamaantemi, aritakimikya okameethatemi pamakirimi jaka naakaki. 15 Iroñaaka pikantawakaawentakawo iroka riyotaantziri. Pikantawakaawentashitakawo iwaeropaeni. Pikantawakaawentakawo Iwaperite Tajorentsi. Eerokaritya. Osheki pashiiryaakinani: eero pipokashitana. 16 Piyaateeyaneeni.
Ari riyaateeyaneeni. 17 Riraga kireeshiyajatzi raagaeyakirini Sooshiteneshi, shepik; ipajeeyakirini, tak, tak. Riraga pajatakiriri rirotaki jewawentzirori janta ipiyoteeyantarininta joriiyopaeni. Iñaakotawitakari Kariyooni ipajeeyakirini, omaanta tekatsi otzikaakotanakyaarini, tekatsi ikanteeyerini.
18 Osheki kitejiri ijeekanaki Paaworo, roojatzi ipiyanta, rookaneeri ayemijantzinkaritepaeni. Rotetapaaka pitotsiki, aakotanakiri tampyaa Shiiryaki, ikantanaka, jakirириri. Itsipatanakawo Pirishiira eejatzi oemi, Akiirishi. Eeniro ikashiyakaakiriri Paaworo Tajorentsi, rootaki rameetantawori iishi maawaeni janta Shinkereeyaki. 19 Rareeteeyantapaakarini Ejeesoki. Riyaatantanaari Paaworo, ari rookaneeri itsipatarini. Omaanta tekirani riyaateeni apaniroeni riyaatapanaatzi ipiyotapiinanta joriiyo, ikenkithatakaapaakiri. 20 Ikanteeyawitawakarini:
—Ojamanitanakiita pijeekanaki, piyotagaeyanakinaniita.
Omaanta tee ikoyi rirori. 21 Ikantanakiri:
—Osheki nothaankitee iroñaaka; omaanta aririka ikowakaakina Tajorentsi, nopiyee iinja.
Roojatzi rotetantanaa eejatzi pitotsiki, aakotanakiri tampyaa, ikantanaka eejatzi jakirириri. 22 Rareetapaaka Sesareeyaki, roojatzi rowaagantanaka Jerojareeki, rareetapaakari ayemijantzinkaritepaeni jaga. Roojatzi rowaaganaa eejatzi Antyokiiyaki, ipoñaanakanta paerani.

Ikinayitakini Paaworo tres-tapaentsiri

23 Ojamani ijeekanaki Paaworo Antyokiiyaki. Ari rapiiteero eejatzi. Ikinakinayitanakini Karaashiyaki, eejatzi Jiriijyaki. Riyotaaperoeyakirini maawaeni aapatziyariri Jesoshi.
24 Rareetaka Ejeesoki joriiyo iitachari Apooro, rirotaki arejanteriiyajatzi. Kameetha ikenkithatapiintzi, riyotantaperotziro Iwaperite Tajorentsi. 25 Ikamanteetziri tsika ikantani Jowani, eejatzi tsika okantari maawaeni ikenkithatakotzirini Jesoshi, omaanta tekira ikemakoperotziro maawaeni rantayitzirini rirori. Ithotyaaperotakiro riyotaantziro maawaeni riyotayitawitarini. 26 Ari ikenkithatakotaperotziro janta pankotsiki ipiyoteeyantarinira. Tee ithaayi, kameetha ikenkithatzi. Ikemantawakari Akiirishi, eejatzi Pirishiira, ikantziri Apooro:

—Nokowaki nokenkithatakayemi eechonkiini.

Ikantzi:

—Ajaatya.

Ari eechonkiini ithotyaakiniri, riyotagaeyakirini tsika ikantari Jesoshi, eejatzi tsika akanteeyarini aatanteeyarini janta Tajorentsiki.

27 Roojatzi ikantziri Apooro aapatziyariripaeni Jesoshi:

—Nokowaki niyaate iroñaaka Akaayaki, niyotagaeyerini jeekayitatsirini janta.

Ari ikanteeyawakirini:

—Kameethataki piyaate, piyotagaeyerini kameetha. Ajaa, jankinarentsi pagaeyanakinirini.

Iroka rojankinatawakiniriri iyemijantzinkarite janta: “Paakameethateeyawakiriniroña Apooro, pikemijanteeyawakirini”.

Ari paerani ineshironkatzitakari Tajorentsi akaayajatzi, rootaki raapatziyanteeyakaririni Jesoshi. Iroñaaka, rareetantakari Apooro, osheki retakoeyapaakarini. 28 Riyotaaperotakiri riyotaperotantaari. Ikemaeyakirini atziri riyotaantaperotziro Iwaperite Tajorentsi, ikantzi:

—Rirotaki Jesoshi okenkithatakotziri Iwaperite Tajorentsi, rirotaki irira Rotyaantanewo Tajorentsi.

19

Riyaataki Paaworo Ejeesoki

1 Ijeekantakari Apooro Korintoki, riraga Paaworo ikinanaki tonkaarikipaeni, rareetapaaka Ejeesoki. Iñaapaakiri apaanipaeni aapatziyariri Jesoshi. 2 Ikantapaakiri:

—Paerani paapatziyeeyantakaririni Jesoshi, ¿okithaatakaakimima Ishire Tajorentsi?

—Tee. Tee nokemakoneentziro roori.

3 —¿Iitakakya pikaawoshitawentari?

—Nokaawoshitawentari Jowa.

4 Ari ikantziri Paaworo:

—Aririka ikenkithashiryaanakya atziri, rookaero kaari kameethatatsi rantziri, ari ikaawoshitakiri Jowa riyotantyaariri atziri tee ikoyi rapiitapiintero kaari kameethatatsiri, inta ikowaki raapatziyaperotyaari Tajorentsi. Tema eejatzi ikantzitarini: “Paapatziyeeyaarini riraga impaetapaenani, rirotaki Jesoshi”.

5 Ikemanteeyawakaworini iroka, ikaawoshitawenteeyanakarini Awinkatharite Jesoshi. 6 Paaworo rowakiniri rako iitokipaeni aapatziyariri, roojatzi opokashitantakariri Ishire Tajorentsi, iñaawaetanteeyanakawoni paashinipaeni paantentsi, kaari riyoteeyini. 7 Aamaashitya ikaateeyini 12 shirampari kaawoshitawenteeyakaririni Jesoshi.

8 Ari riyaatapiintzi Paaworo pankotsiki ipiyotantari joriiyopaeni, ikaatzi 3 kashiri ikenkithatakaantayitakini. Tee añiiri thañaakotyaarini. Osheki ikamantakotakiri Tajorentsi, tsika ikanta ikantakowenantzi. Roojatzi osheki riyotaawakagaeyakani. 9 Apaanipaeni, tee añiiro ikenkithashiryaantari, tee ikoyi ikemijante. Ikanteeyirini riraga atziripaeni:

—Tee okameethatzi iroka riyotaantziri Paaworo.

Roojatzi rookantanaari Paaworo, raanakiri aapatziyariripaeni Jesoshi. Ikenkithatakaapiintziri maawaeni kitejiri janta riyotaantapiintzinta Tziraano. 10 Okaatzi apite ojarentsi riyotaantapiintzi, rootaki ikemantakawori maawaeni aashiyajatzi iñaani Awinkatharite. Ikemaeyakironi: joriiyopaeni, kaari joriiyotatsi, maawaeni.

11 Itajonkantayitzini Paaworo, imatantawori kaari añaapiintzi. Rirotaki matakaeriri osheki Tajorentsi. 12 Ipampitzitziri atziri iwaañoerote Paaworo, eejatzi ipewiryaakotaga roojatzi raanakiro paashinikipaeni mantsiyatzinkarikipaeninta inteenanta rootaki etsiyatakotakaakiriri. Eejatzi rowawijaakoteeri kyaantariri kamaari. 13-14 Eeniro janta joriiyo, kinakinayitatsirini, owawijaakotapiintawitariri kyaantariri kamaari: riroteeyakini itomipaeni Esheewa, ikaateeyini 7. Esheewa rirotaki joriiyo, isheninkatakari jewawenantatsiri ñaanakowenantatsiripaeni. Iñeeyawitakarini Paaworo rowawijaakotziri kyaantariri kamaari. Ikowaeyawitani ikimityaarimi, ikantashitantariri paashini kamaari:

—Eeniro Jesoshitatsiri ikenkithatakotziri Paaworo. Rirotaki amitakotanari nowawijaakoteri irika kyaantzimiri. Pookaneeri, atama pijeekantakari.

15 Rakanakiri kamaari:

—Noñiiri Jesoshi. Noñiiri Paaworo. Rooma eeroka, tee niyotzimi. ¿Iitaka nokemijanantemiri? 16 Roojatzi ijapokashitantanakariri kyaantariri kamaari, japok, japok; rantawakiri riroripaeni ranaakoeyawakirini. Roojatzi ishiyamerikiiyanakani, rookanakiro pankotsi. Osheki rowatsinaakiri.

17 Ikemakoeyakirini maawaeni ejeesojatzi: joriiyo, kaari joriiyotatsini, maawaeni. Ithaawaeyanakini eejatzi ikanteeyakini:

—Ikameethatzi Awinkatharite Jesoshi: imatakaeri aapatziyaperotariri rowawijaakotziri kyaantariri kamaari. Omaanta kantakaaperotawori, tekatsi matakayerini.

18 Roojatzi ipokapaaki osheki aapatziyariri Jesoshi, ikanteeyapaakini:

—Eeniro nantayitzironi kaari kameethatatsi, tee nokoyi napiitero, inta nokowaki rowameethatena Tajorentsi.

19 Osheki sheripiyaritatsiri ramayitakironi jankinarentsi rashitayitarini: rootaki iyoteeriripaeni isheripiyaritantari. Ipiyoteeyakironi, roojatzi itayimotantakari maawaeni atziri. Ikanteeyini:

—Tee nokoyi namatawiteeyeerini eejatzi natziritzinkaritepaeni.

Imonkaateeyakironi owinawo jankinarentsi, opineeyakani S/.11.000.000. 20 Osheki ikinakayitanakironi iñaani Awinkatharite, eejatzi ijeeki osheki aapatziyeeyaworini.

21 Roojatzi roshiretantakawo Paaworo riyaate Jerojareeki, roojatzi riyaatantanaka. Ikinanaki Masherooniyaki, eejatzi janta Akaayaki. Ikantzitaka:

—Nitanakyaawo niyaate Jerojareeki, roojatzi niyaatanaki Oroomaki.

22 Rotyaantaki apite amitakotapiintziriri masherooniyajatzipaeni: riraga Temoteeyo, eejatzi Eraashito. Rirori Paaworo, ojamani ijeekanaki janta Aashiyaki.

Ikijeeyanakani ejeesojatzi

23 Tee iroñaaka eechonkiini ikantawakawentyaawo iroka akamantakotakiriri Awinkatharite. 24 Ijeekinta wetsikapiintzirori peraata

iitachari Rimiiteyo. Roshiyakawentapiintziro opanko Aretemiija ikemijantapiinteeyantaworini atziripaeni. Rowaga Aretemiija rootaki iitajorentsiteeyirini. Eeniro riraga amitakotziriri, wetsikapiintziniriri rowaga oshiyakaantsi opanko Aretemiija; ari ipinatapiintziri osheki peraata, ragaeyantarini osheki koriki. Omaanta tee iroñaaka ramananteero aapatziyariri Jesoshi, roojatzi ikenkithashiryaantanaka Rimiiteyo.
25 Rootaki ipiyoteeyantakaririni maawaeni atziripaeni, ikanteeyirini:
—Antapiinteeyirorini iroka oshiyakaantsi agaeyantarini ayorikite osheki. 26 Iroñaaka piñaakiri Paaworo, eejatzi pikemakotakiri: ramatawiteeyirini osheki atziri, ipaashiniteeyantaaririni asheninkapaeni. Ikantzi: “Riraga Tajorentsipero kaari iroka riwetsikayitzirini atziri”. Tee apatziro riyotaante jaka: rooteentsi ithotyeero Aashiyaki riyotaantayiteni. 27 Itheenkaeyanakaenikari maawaeni atziri, eejatzi itheenkanakirokari maawaeni awetsikaeyakirini. Tema opinkathawoperotzi Aretemiija: raapatziyeeyawitakawoni maawaeni aashiyajatzi, eejatzi maawaeni atziri. Ipinkathateeyawitawoni iroñaaka, omaanta raapatziyeeyantaririni Paaworo, rookaeyaneeroni raapatziyawowa roori.
28 Ikemanteeyawakaworini iroka, ikijeeyanakani. Ikaemaeyanakini:
—Opinkathawotaperotzi Aretemiijaka, iroka pinkathariwenteeyiririni ejeesojatzi.
29 Ikaemaeyanakini jeekatsiripaeni nampitsiki. Ishiyeeyanakani maawaeni janta rantawaetapiinteeyininta. Inoshikaeyanakirini Kaayo, Arishitaariko, jererere. Irira rirotaki masherooniyajatzi apite, tsipatapiintariri Paaworo. 30 Ikowawita Paaworo royaatakowentanakirimi janta, omaanta tee ishinetziri aapatziyariri Jesoshi. 31 Eeniro ijeeki eejatzi apaanipaeni jewatatsiri, poñaachari Aashiyaki, nintaperotziriri Paaworo. Rotyaantziri iyemijantzinkarite kantapaakiriri:
—Eerowa poyaatziri janta rowamaemikari.
32 Ikaemaeyanakini piyoteencharipaeni, inashitayitakani ikantayitzirini. Ikaemashiteeyanakani. Omaanta tee riyoteeyini osheki atziri oetarika ipiyotawentari. 33 Eenitatsi janta Arejaantero, rotyaantani joriiyo, rojatekakiri niyanki. Itzinaapaakiri rako rirori, riyotantyaari ikowaki ikenkithatakagaeyerinimi. 34 Omaanta riyoteeyantakarini irira joriiyo, ojamanitanaki ikaemapiinteeyanakini maawaeni:
—Opinkathawoperotzi Aretemiija, iroka pinkathawowentziriri ejeesojatzi.
Roojatzi ishirinkakotantanaka oorya. 35 Romaeryagaeyakirini riraga jankinatapiintatsiri janta nampitsiki. Roojatzi ikanteeyirini:
—Natziritzinkaritepaeni. Tema aakateeyakini ñaaperoeyirorini Aretemiija, eejatzi ashentapiintziniro opanko. Tema eejatzi ashentapiintziniro iroka oshiyakawori, pariyapaentsiri jenoki. Ayoteeyanakironi iroka, 36 tekatsi kantatsini tee kyaaryoopero iroka nokantakiri. Kameetha iroñaaka pimaeriteeyanakini. Eero pishintsitzi panteri irika shiramparipaeni. 37 Irika pamakiri, tekatsi ikantero opanko, eejatzi tee ikantzimatziro atajorentsite. 38 Eeniro eejatzi irika Rimiiteyo, ikaateeyirini paashini antzirori peraata. Ikowakirika ikantakotante apaani, kameetha raaneeri janta kantakotantatsiriki, roojatzi riyotaawakagaeyani janta. Intsipaete riyaatanaki janta ikantakowentawakaya. 39 Eenitatsirika paashini pikowakiri piyoteri,

ari pikanteri iinja riraga iyotaawakaachari, ipiyoteeyakanira.
40 Jaka iroñaaka apiyoteeyakani, akijathatawakagaeyakani.
Ikantakotashiteekari akijeeyakirini awinkatharite, roojatzi tekatsi
akantya akantakowenteeya aaka.
41 Ikanantawori iroka, rotyaanteeyeerini maawaeni piyoteencharipaeni:
—Iroñaaka, pipitsimaryagaeyaneeni, piyaateeyeni pipankokipaeni.

20

Riyaatanaki Paaworo Jerojareeki

1 Ari imaeriiyanakini ejeesojatzi. Roojatzi rirori Paaworo ikaemaeyirini aapatziyeeyaririni Jesoshi, riyotaaperoeyirini. Roojatzi
riyaatanee, rowaaganaa Masherooniyaki. 2 Janta osheki ikinakinayitanakini, osheki riyotaantayitanakini. Roojatzi rareetantanaka
Kireeshiyaki. 3 Ikaatzi 3 kashiri ijeekapaaki. Rooteentsi rotetyaawomi
pitotsi riyaatantyaarimi Shiiryaki. Roojatzi riyotakotantakariri joriiyo
rajaryaawitakari rowamaerimi. Roojatzi ikenkithashiryaantanaka:
—Nopiyaneeta janta Masherooniyaki.
4 Ari riyaatanaki, ikaateeyanakini Soopateri itomi Piiro rirotaki
wereeyajatzi; Arishitaariko eejatzi irira Sekoonto rirotaki tejawoonikajatzi; Kaayo rirotaki teeriwijatzi; Temoteeyo; Teekiko, eejatzi Toroojimo
rirotaki aashiyajatzi, maawaeni. 5 Reewateeyanakinani Toroowareki,
royagaeyakinani janta. 6 Awijanaki kitejiri rowanteetapiintawori paa
kaari tapiyacha, roojatzi nopoñaanaa Jiriposhiki, nokinakotanaki pitotsiki. Okaatzi 5 kitejiri nareetantaari Toroowareki, janta ijeekinta oyeeyakinarini. Roojatzi nojeekantapaaka okaatzi 7 kitejiri.
7 Otominkotapaaki. Nopiyoteeyakani nakiyoteeyantawakaakani
owanawontsi nokenkithashiryaantaririni Jesoshi ikamawenteeyakaeni. Ikenkithatakagaeyakinani Paaworo. Roshiretakawo
riyaate inkaamani, rootaki rojamanitantanakawori ikenkithatanaki,
wero, wero. Roojatzi niyankiiteni tsiteniri. 8 Ijeeki oshekini
ootamentotsi janta nopiyoteeyakaninta. Ro nopiyoteeyantakarini
shitamenkotsi ironta jeñokiininta. 9 Ijeekaki omooki riraga ewankari
iitachari Eyoteeko. Ojamani ikenkithataki Paaworo, rootaki
aantapaakariri iwochokini. Roojatzi ipariyantanaka: ikinateenaki,
sherooo, roojatzi jaawiki ompojateepaaka, tereei, janta kipatsiki. Ari
nayiitashiiyanakirini, itzinaawitapaakari; irira kamapaaki. 10 Ari
ranashitashitapaakari Paaworo rirori. Imaechopineetapaakiri,
rawithakiperotapaakiri. Ikantzi:
—Eero powashiretakotari: irika añaagae.
Ari ipiriintanaa.
11 Ari nateeteeyaneeni, ikagaapaakiro Paaworo paa, nowaeyakawoni
nokenkithashiryaanakari Jesoshi riraga kamawentakaeri.
Ikenkithatakagaeri, roojatzi okitejitantanaka. Roojatzi riyaatantanaa.
12 Ragaetaneeri ewankari ipankoki, añaanee. Tee eechonkiini
riweshireeyanakani.
13 Neewatakotanaki pitotsiki, nokinakotanaki nokowaki
noonthagaeyari Paaworo Ashooki; tema irira ikinanaki awotsiki.
14 Ari iñaapaana Ashooki, roojatzi notetantanaariri pitotsiki.
Nowaagaeyanaani Mitereeneki, nokantanaka, jakirirriri. 15 Inkaamani

nowaaganaa eejatzi. Nomontenampitanakawo Kiiyo. Paashini kitejiri, roojatzi janta Saamoshiki. Roojatzi paashini kitejiri nareetapaaka Mireetoki. 16 Ikenkithashiryaaka Paaworo rawijitanakyaawo Ejeeso, eero rojamanitapae Aashiyaki. Ikowaperotaki rareetziteeya Jerojareeki, roonthaantapaeyawori kitejiri oetachari Pentekoshiteshi.

Ikenkithatakayiri Paaworo ejeesojatzi

17 Rotyaantaki Ejeesoki, ikaemakaantakiri aataperoteenchari aapatziyariripaeni Jesoshi janta.

18 Ari rareeteeyapaakani ejeesojatzi, roojatzi ikanteeyantawakarini:

—Piyotakoperotakina tsika nokantari nojeekimotanteeyakimirini. Owakirani nareetaka Aashiyaki, aritaki nokantzitapaaka, roojatzitatsi iroñaaka. 19 Janta osheki nantawaetapiintziniri Awinkatharite, teekya ro nokantakaaperotya. Niraakotapiintakimi. Eejatzi okantzimoneentakina janta rajaryaawitakina nojoriiyotzinkaritepaeni rowamagaeyenanimi. 20 Nothotyaakiro, tema aritaki nokanteeyakimironi maawaeni iroka kameethatatsiripaeni. Tee nomaeritashita. Niyotagaeyimini janta ipiyoteeyakaninta atziripaeni eejatzi janta pipankokipaeni. 21 Nokanteeyirini joriiyo, kaari joriiyotatsiri, maawaeni: “Pikenkithashiryaagaeya piyoteeyantayaaririni Tajorentsi. Paapatziyari Nowinkatharite Jesokirishito”.

22 Ari iroñaaka niyaate Jerojareeki, iyaatakaanakina Ishire Tajorentsi. Tee niyotzi tsikarika ikanteetena janta. 23 Apatziro niyotakiro iroka okantakinari Ishire Tajorentsi. Maawaeni nampitsiki okantapiintana: “Kyaaryo roojoteetemi, rowashironkagaetemi”. 24 Omaanta tee nokowaperotzi nokanteetatyeeyaani nojeeki jaka kipatsiki, intakya nokowaperotaki nomateniri Awinkatharite Jesoshi oetarika ikowakaakinari. Eejatzi nokowaperotaki nothotyeeniri iroka nantawaetapiintziniriri. Okameethatzi iroka nokamantapiinteeyimirini: “Ineshironkateeyakaeni Tajorentsi”. 25 Niyotaki iroñaaka eero añaawakagaa eejatzi. Nokaateeyawitakimini, nokamanteeyakimironi tsika ikantari Tajorentsi reewawenantzi. 26 Rootaki iroñaaka nokamanantzimirori iroka. Aririka rowashironkagaantemi Tajorentsi, tee naaka owashironkaakaantzimini: tema nokamantzitakimini paerani. 27 Tee nothaayi, nothotyaakimiro maawaeni ikantayitzirini Tajorentsi.

Rootaki ikanteeyiririni Paaworo.

28 Eeniro iroka ikanteeyiririni eejatzi:

—Kyaaryoowa, paakowenteeyerini piyemijantzinkarite janta. Tema eerokateeyakini iyoyaani Ishire Tajorentsi, paminakowenteri maawaeni aapatziyariripaeni Jesoshi, petakoeyaarini. Tema riroteeyakini rowawijaakoeyakirini Jesoshi, ikamawenteeyakirini, apaatawenteeyakarini riraa. 29 Iinja, niyaataneerika, ipokashitemi amatawitemini: noshiyakaawentakiri katsimatatsiri. Eero ipeyakotzimi, ikowaki rowashironkaemi. Niyotakiro iroka. 30 Eenitatsi jaka pikaateeyawitanika kenkithatakaawitemini, omaanta eero otampatsikataperotzi riyotagaeyemini. Rookakaemirikari piyemijantzinkarite, royaatantyaariri rirori. 31 Kyaaryoowa, pikenkithashireperotero. Okaatakira 3 ojarentsi niyotaapiintakimi. Nokantatyeeyaani: tsiteniriki, kitejiriki. Eejatzi niraakotapiintakimi. 32 Nokantziri Awinkatharite: “Paminakowenteeyerini ejeesojatzi, eejatzi pamitakoteri raapatziyawo piñaani”. Aritaki omataka iñaani

aapatziyakaaperotakimi, owawijaakoeyakimini. Tema pikaateeyirini aapatziyeeyakaririni Jesoshi riyoyagaeyakirini. 33 Tee noñaawenatzitari iyorikite paashini atziri. Tee noñaawenatzitari iithaari. 34 Piyoteeyakini naakakya antawaetantacha, naantari oetarika koetyeemotanari, eejatzi netakoeyakarini notsipateeyarini. 35 Nomayitakironi maawaeni iroka piyoteeyantyaarini eerori petakotanteeyaririni paashinipaeni. Pikimiteeyenani naari, pantawaetaperoteeyeni, petakotanteeyaaririni owashironkaachari. Pikenkithashireero iñaani Awinkatharite Jesoshi, ikantzitarini: “Ro kameethaperotatsiri apashitantya. Tee apatziro okameethatzi aashityaawo oetarika ipashiteeteeri”.

36 Rootaki ikanteeyakiririni Paaworo irira. Roojatzi rotziwerowanaka, ikaateeyirini ejeesojatzi maawaeni, ikenkithatakagaeyirini Tajorentsi. 37 Riragaeyanakani maawaeni. Rawithakiteeyawaerini, riwethateeyawaarini. 38 Rowashiretakoeyanakarini ikemakirira ikantaneeriri: “Eero piñagaana eejatzi”. Rookaeyawaerini janta pitotsiki, raminawaeri riyaatee.

21

Eekiro rowaagatya Paaworo

1 Roojatzinookaeyantanaarini aapatziyakaaperoeyaririni ejeesojatzi. Noteteeyanakani pitotsiki, tampatsika nokinakotanaki Kooshiki, nokantanaka jakiririri. Inkaamani nowaaganaa Roorashiki, roojatzi nowaagantanaa Paataraki. 2 Noñaapaakiro janta pitotsi poñagaenchari Jenishiyaki. Notetapaaka, nokinakotanaki. 3 Noñaantanakawori Cheepere, nokinanampitanakiro nampateki. Nanaanakiro, roojatzi Shiiryaki, naatakotapaaka Tziiroki. Janta nampitsiki royiitanakiro marineero owaagawontsi. 4 Nokowayitapaakirini naari aapatziyariri Jesoshi. Noñaantapaakariri, nojeekimotapaakiri 7 kitejiri. Iyotagaeyakirini Ishire Tajorentsi, ikanteeyantaririni Paaworo:

—Eero piyaatzi Jerojareeki: rowashironkagaetawakimikari.

Omaanta tee ikemijantziri Paaworo. 5 Ari omonkaataa notetantanaari eejatzi niyaateeyaneeni. Itsipateeyanakinani aapatziyariripaeni Jesoshi roojatzi othonkapaakanta nampitsi, janta othapyaaki, namaneeyakirini Tajorentsi. Roojatzi niwethatawakagaeyanaani. 6 Notetanaawo pitotsi, ari ipiyeeyanaani rirori ipankokipaeni.

7 Ari nopoñaanaka Tziiroki, nokinakotanaki, nowaaganaa eejatzi Toremaeraki. Nareetapaakari ayemijantzinkarite niwethatapaakari. Apaani nomaaki. 8 Inkaamani nowaaganaa eejatzi. Nareetantapaakari Sesareeyaki, nareetapaakari Jiripi, riraga iyotaantatsiri. Aritaki ikaateeyirini riraga *siete*-tatsiri paerani, payitzirorini owanawoni kamayiteentsirini oemini. Ari osheki nojeekimotapaakiri. 9 Eenitatsi rirori rishinto okaatzi 4, jeekashitachari; okamananteeyini roori Iñaani Tajorentsi.

10 Osheki nomaanaki. Ari rareetapaaka kamanantzirorini iñaani Tajorentsi iitachari Akaawo, ipoñaanaka rirori Joreeyaki. 11 Ipokashitapaakina, raapaakiro roojothakitari Paaworo. Rirojatzi oojotashiteenchari iitziki, rakoki. Ikantzi:

—Aritaki okantzi Ishire Tajorentsi: “Eejatzi ikimiteetakiri paata riraga ashitaworika roojothakiro. Roojoteri joriiyopaeni, riraga jerojareejatzi: shirik, shirik. Iperi kaari yotziri Tajorentsi, raanakiri”.

12 Nokemantawakawori iroka, nokaateeyakirini maawaeni kemijantzinkaripaeni janta, nokanteeyawitarini Paaworo:

—Eero piyaatzi Jerojareeki.

13 Rakanakina:

—¿Iitaka piraantari? ¿Iitaka pikantashiryaakaantanari? Tema naaka aapatziyaperotariri Awinkatharite Jesoshi. Roojoteetenaata janta Jerojareeki, rowamagaetenaata: tee nothaawantari.

14 Tee ikemijantana, roojatzi nomaeritantanaka. Nokanteeyini:

—Omawitya oetarika ikowakayimiri Awinkatharite.

Rareeteeyanakani Jerojareeki

15 Roojatzi niwethateeyanaarini sesareeyajatzi, nokinanee tonkaariki, niyaatantyaari Jerojareeki. 16 Itsipateeyanakinani apaanipaeni aapatziyariri Jesoshi, rirotaki sesareeyajatzi. Raanakina janta ipankoki Manashoo, riraga cheeperejatzi: rirotaki itakaantawori aapatziyariri Jesoshi. Nomayimotapaakiri rirori. 17 Nareetantapaakari Jerojareeki, raakameethateeyawakinani ayemijantzinkarite, ikimoshirewentawakina. 18 Okitejitanaki rareetakayenari Paaworo Jantyaako, noyaatanakiri naari. Janta ipiyoteeyakaninta maawaeni aataperoteenchari aapatziyariripaeni Jesoshi. 19 Niwethatawakagaeyakani, roojatzi ithotyaakiniri Paaworo, ikenkithatakaapaakiri:

—Rotyaantakina Tajorentsi nokenkithatakagaeyirini oshekini paashinijatzitatsiri atziri. Ikaateeyini osheki aapatziyeeyakaririni Jesoshi.

20 Ikemantawakawori, ikanteeyini:

—Tajorentsi rirotaki kameethari.

Roojatzi ikanteeyirini:

—Pamine, Paaworo, amonkaatawakagaeyakani aapatziyeeyarini Jesokirishito. Raapatziyeeyakarini oshekiperoroña ajoriiyotzinkaritepaeni, omaanta eejatzi ikemijantaperoteeyakironi rojankinatzirini Moeseeshi. 21 Osheki ikemakoeyakironi pikantziriri ajoriiyotzinkaritepaeni, jeekimotziriri paashinijatzitatsiri atziri: “Pookero rojankinarini Moeseeshi. Eero pitothowaeyirini pitomi. Pookaeyeeroni iroka ameteeyawitarini aari”. 22 ¿Tsika pikantyaari? Aritaki ikemakoeyakimini, areetapaakimini: ikijeeyawakimini. 23 Pikemijantero iroka nokantemiri: eeniroka paashinijatzi shirampari, eenitatsi ikashiyakaakiriri Tajorentsi. 24 Paaneeri maawaeni rirori Tajorentsipankoki, pikanteri Tajorentsi rowameethatanteeyemirini. Pipinateniri irikapaeni oetarika, rameetantyaawori iishi. Roojatzi riyoteeyantanakyaarini ajoriiyotzinkaritepaeni tee kyaaryoopero iroka ikemakotakimiri. Riyotanaki pimonkaatakiro Iwaperite Tajorentsi rojankinatakaakiriri paerani Moeseeshi. 25 Omaanta riraga paashinijatzitatsiri atziri, riraga aapatziyariri Jesoshi: nopakaantakiri rirori jankinarentsi. Eeniro iroka nokantakiriri: “Eero powayitarini iwatha rowaetakinirori riwetsikaetziniri, kaari Tajorentsi. Eero powakotawo riraa iwathakira. Pityaawo pookero riraa ari poyaawo iwathapero. Eero powari shirikachari. Eero piñaaminthatziro tsinani kaari payi”. Romonkyaagaetakiri Paaworo.

26 Ari ikemijantakiri Paaworo. Okitejitanaki raanakiri ewankaripaeni, ikanteeyakirini rowameethatantyaariri, eejatzi ikyeeyapaakini Tajorentsipankoki. Ikantapaakiri janta:

—Okaate 7 kitejiri nomonkaatantakyaawori nanteeyerini rowameethatantenari Tajorentsi. Roojatzi nowamayeniri piratsipaeni, notayeniri.

27 Roowiteencha omonkaatyaami 7 kitejiri. Iñeeyakirini janta Tajorentsipankoki joriiyopaeni, poñaachari Aashiyaki. Ikijakaakari piyoteencharipaeni, roojatzi ragaeyakirini Paaworo, shepik. 28 Ikaemaeyanakini:

—Nojoriiyotzinkarite, pamitakoeyenani. Rirotaki irika kinakinatatsiri maawaeniki nampitsi amatawiteeyiririni atziri; ikanteeyakirini: “Tee ikameethatzi joriiyopaeni. Tee okameethatzi rojankinarini Moeseeshi. Tee okameethatzi Tajorentsipankoki”. Rootaki ikanteeyiririni atziri. Paminetya iroñaaka ramakiri eejatzi jaka paashinijatzitatsiri atziri, kaari okameethatantanaa iroñaaka iroka pankotsika kameethatawitachari.

Rootaki ikanteeyakiririni. 29 Chapinki iñaawakiri Paaworo janta nampitsiki, itsipatawitari Toroojimo: riraga ejeesojatzi. Iitashiteeyawakarini rirotaki ikyaakaapaakiri Tajorentsipankoki, rootaki ikanantakari: “Ramakiri jaka paashinijatzitatsiri atziri”.

30 Ari ikijeeyanakani maawaeni nampitsiweri, ipiyoteeyanakani janta. Raakiri Paaworo shepik, inoshikanakiri inkokironta, jererererere. Roojatzi rashitantanakawo Tajorentsipanko. 31 Roowiteencha rowamaerimi, omaanta ikemakotakiri riraga iyomantaantete joraaropaeni, kaateentsiripaeni 600. Ikamanteetziri:

—Ikijeeyanakani maawaeni jerojareejatzi.

32 Ishintsitzi raanakiri joraaro, eenitatsi kapitaanotatsiri, ishiyashiteeyanakarini. Iñaanteeyawakaririni atziri, ipakaanteeyanakaririni ipajeeyirinira. 33 Ari ipokapaaki komantaante, raapaakiri Paaworo. Roojotakaantakiri. Ro roojotantapaakariri apite karenatha. Rojampikowentapaakiri riroripaeni:

—¿Ninka irika? ¿Oetaka rantakiri pikijeeyantakaririni?

34 Ipaashinitayitanakironi ikantayitanakirini. Ikaemaeyanakini, tekatsi ikantya komantaante riyotakoteri, rootaki raakaanantanakariri janta ipankoki joraaro. 35 Rareetapaakawo ateetamentotsinta, osheki rotatsinkaeyanakirini. Roojatzi rateetakaantapaakari joraaro. 36 Royaatanakiri osheki atziri ikaemaeyanakini:

—Powamayeri.

37 Roowitapaencha ikyaakaapaakirimi Paaworo pankotsiki. Ikantziri riraga komantaante:

—¿Kameethama nokenkithatakayemi?

38 Ikantziri:

—¿Piyotziroma ipaante kireeshiyajatzi? ¿Tema eeroka ejiipitojatzi riraga kijakaakariri atziri chapinki? ¿Tema eeroka aaneeriri chapinki 4.000 owayiri janta okaankiityeenta tee oshookaperotzi oetarika?

39 Rakanakiri:

—Tee. Naaka joriiyo. Nopoñaanaka Taarishoki, rowaga shiriishiyawero. Iyotakotzirori nonampi. Iroñaaka nokantemi: pishinetena nokenkithatakayeri atziri.

40 Ari ishinetakiri, ikantziri:
—Intsipaete, pikenkithatakayeri.
Roojatzi ikatziyantapaaka ateetamentotsiki. Roojatzi itzinayimotanakiri atziri rako. Imaeriteeyanakini, roojatzi ikenkithatakagaeyantakarini. Ro ikenkithatakaantariri ipaante ewereeyo, rootaki rashi joriiyopaeni.

22

Ikenkithatakaakiri Paaworo joriiyopaeni

1 Iroka ikanteeyiririni Paaworo:
—Nojoriiyotzinkarite. Iroñaaka naaka kantakotachani. Pikemijanteeyawakinani.
2 Ikemantawakariri iñaawaetantanakawo ewereeyo, eekiro osheki imaeritaperoeyanakini. Ari ikantanaki:
3 —Naaka joriiyo. Ari ojeekakaakina nana janta Taarishoki, ironta shiriishiyawero. Jaka nampitsikika ari nantaritaki. Riyotaakina Kamariyeeri, ithotyaaperotakinawo iroka ikanteeyirini achariniiteni. Nokowaperotaki noshintsiteniri Tajorentsi oetarika nantziniriri, nokimitawitakimi eerori iroñaaka. 4 Nokijaperotziri iyotaantzirori iroka owakiratatsiri, rootaki nowantayitaririni, noojotakaantayitakirini, eejatzi nomonkyaagakaantayitakirini shirampari, tsinani, maawaeni. 5 Riyotana iwinkatharite ñaanakowenantatsiri kyaaryootaki iroka nokantakimiri. Eejatzi ikimiteeyanaani maawaeni aataperoteenchari joriiyopaeni: riraga iyotaawakaenchari, riyoteeyini. Riroteeyakini panawori jankinarentsi rojankinatziniri tamaashikojatzi. Rotyaantakina nokijeeyantyaaririnimi aapatziyeeyaririni Jesoshi. Niyaatawitaka Tamaashikoki nayiterimi jeekatsiri janta, noojoterimi. Namakirimi jaka rowashironkaantyaaririmi ñaanakowenantatsiri.
6 Nokinanaki awotsiki, nokaakintapaakawo Tamaashiko. Ari ikaataki tampatsika oorya. Omapokapaakina, amorekakotapaakina amorekatsiri, opoñaaka jenokinta. 7 Notyaanaki kipatsiki, tereei. Nokemakiri ikantakina: “Sawoori, Sawoori. ¿Iitaka pikijantakinari?” 8 Nakanakiri: “¿Ninkamika Nowinkatharite?” Ikantakina: “Naaka Jesoshi, najareetejatzi: naaka pikijakiri”. 9 Iñeeyakironi notsipateeyarini iroka amorekatsiri, omaanta tee ikemaeyawakironi ikantakinari Jesoshi. 10 Nokantziri: “¿Iitaka pikowakaakinari nanteri?” Ikantana Awinkatharite: “Pikatziyanee, piyaate Tamaashikoki. Janta ikanteetemi oetarika panteri”. 11 Oshipakiryaakoperotanakina amorekatsiri, rootaki kaari nokokichaatantanaa. Ari ikathatanakina notsipataripaeni. Roojatzi rareetakaantakina Tamaashikoki.
12 Ijeeki janta shirampari iitachari Ananiiyashi. Ikemijantaperotziro rojankinarini Moeseeshi. Iñaaperoeyirini maawaeni joriiyo, jeekatsiripaeni janta. 13 Ipokashitakina, rokaakintapaakina, ikantapaakina: “Sawoori, eerokataki noyemijantzinkarite. Paminanee”. Roojatzi naminantanaa, kokichaatanaana. 14 Eejatzi ikantana: “Riyoyaakimi Tajorentsi piyotantyaawori ikowakaakimiri rirori. Riyoyaakimi pikemaperotantyaariri. Riyoyaakimi piñaawaetantyaawori rowaga Kameethaperotatsiri. Eejatzi riyoyaakimi pikemaperotantyaariri rirori. 15 Eejatzi pikenkithatakoteri. Pikanteri maawaeni atziri iroka piñaakiri eejatzi iroka pikemakiri. 16 ¿Iitaka

pojamaninkantawori? Thame, pikaawoshitakotyaari Tajorentsi. Eeniro kaari kameethatatsi pantayitzirini, omaanta aririka pameentyaari Tajorentsi, rowameethateemi".

17 Ari roojatzi nopiyanaa Jerojareeki. Namanawitakari Tajorentsi janta Tajorentsipankoki, roojatzi okimiwitaka nomishiwaetatzi, 18 tema noñaashitakari Awinkatharite. Ikantakina: "Pishintsite, pookaneero Jerojaree, pishiyanaki. Eero ikemijanteetziro iroka pikenkithatakotakinari". 19 Nokantziri: "Nowinkatharite, riyoteeyakini nothotyaakiro maawaeni pankotsi ipiyoteeyantarinira joriiyo, nagaeyakirini aapatziyemini. Nomonkyaagakaantakiri, eejatzi nopajatakaantakiri. 20 Naaka owamaakaantakiriri Eshiteewani: riraga kantakotzimiri. Nokatziyaka okaakini, nokantziri: 'Kameetha ikame'. Naminakiniri owakiniriri imaatha". 21 Omaanta ikantakina: "Thame piyaate. Nokowaki notyaantemi inteena, janta ijeekinta paashinijatzitatsiri atziri".

22 Ikemijanteeyawitakarini joriiyopaeni, omaanta ikemaeyantawakaworini iroka, ikaemaeyanakini. Ikanteeyini:

—Pookaneeri. Tee okameethatzi rañee: powamayeri, ikameeta.

23 Ikaemaeyanakini, ikijeeyanakani, rootaki raatonkoryagaeyanakawoni itzinaatzinaatakiro imaatha jenoki eejatzi kipatsipane romanapanetakiro jenoki. 24 Iñaateeyakaririni komantaante ikijeeyakani, roojatzi ikanantakari joraaro:

—Paanakiri, pikyaakaanakiri janta: pipajapajaateri ikanantemiri oetarika rantakiri ikijeeyantakaririni ijoriiyotzinkaritepaeni.

25 Ari roojotawitakari ipajatantyaaririmi. Ari ijeeki janta kapitaanotatsiri, ikantziri Paaworo:

—Eenitatsi nowaperite nokimitantariri oroomajatzi. Tekira piyotakoteeyanani eenitatsirika nantani, ¿arima pipajatakaantashitakina?

26 Ikematziiri, riyaatashitakiri komantaante. Ikantapaakiri:

—¿Iitaka pantakayeriri? ¡Kyaaryoowa! Eenitatsi irira iwaperite roshiyantariri oroomajatzi ikimitantanari.

27 Ari ipokashitakiri komantaante, ikantziri:

—Pikantaperotenaata. ¿Eenitatsima piwaperite pikimitantariri oroomajatzi?

Ikantziri:

—Jee, eenitatsi.

28 Ikantanaki komantaante:

—Osheki nopinawentakiro nowaperite nokimitantariri naaka oroomajatzi.

Ikantzi Paaworo:

—Owakirani nokoñaataki ari otzimaki nowaperite nokimitantariri oroomajatzi.

29 Intsipaete rotyaantaneeri riraga pajaterinimi. Omaanta komantaante, ithaawanaki. Riyotaki roojotakaantashitakari kimitakariri oroomajatzi: tee okameethatawita roojotakaantashityaarimi.

Raanakiri Paaworo janta jewawentziriri joriiyopaeni

30 Ikowaki komantaante riyotaperote oetarika ikantakotantariri joriiyopaeni Paaworo. Inkaamani roojoryaakoteeri. Ipiyotakaanteeyakirini jewawenantatsiripaeni ñaanakowenantatsiri, eeniro maawaeni jewawentziriri joriiyopaeni. Roojatzi roerinkakaantanakari Paaworo, raanakiri janta.

23

1 Raminaperotapaakiri maawaeni iyotaawakagaenchari. Ikantziri:
—Nojoriiyotzinkarite. Niyotzi iñaaperotakina Tajorentsi. Nokantatyaani kameetha nojeeki, roojatzi iroñaaka.
2 Riraga Ananiiyashi iwinkatharite ñaanakowenantatsiri, ikantziri tsipatariri janta:
—Pipajawaanteteri.
Ari, ipajawaanteteetakiri.
3 Ikantanaki Paaworo:
—Eerokataki eeroka ikijekya Tajorentsi: eeniro pantani: osheki pamatawitantzi. Iroñaaka eeniro pijeeki jaka, pikowaki pimonkaateromi Iwaperite Tajorentsi, pikantakowenantenarimi. Omaanta pipajatakaantashitakina, tee pimonkaatziro Iwaperite Tajorentsi.
4 Ikantanaki katziyeenchari jaga:
—Rirotaki pikantakiri iwinkatharite ñaanakowenantatsiripaeni.
5 Rakanakiri:
—Nojoriiyotzinkarite, tee niyotzi rirorika iwinkatharite ñaanakowenantatsiri. Okantzi Iwaperite Tajorentsi: “Eero pikantzimatziri jewawenantatsiri atziripaeni”. Niyotakimirika, eero nokantzirimi.
6 Opokimotapaakiri ikenkithashiryaanaka Paaworo janta rojatzinkaakarinta ñaanakowenantatsiri, eeniro janta saroseeyopaeni eejatzi warijeeyopaeni. Ikaemanaki:
—Nojoriiyotzinkarite. Naaka warijeeyo. Naaka itomi warijeeyo. Niyotaki ipiriinteeyeeni maawaeni kamaentsiripaeni, rootaki ikijantakinari iroñaaka irikapaeni.
7 Ikemanteeyawakaworini iroka ikantakiriri, ikijathatawakagaeyanakani warijeeyopaeni eejatzi saroseeyopaeni. Ikijawakagaeyanakani. 8 Ikantapiinteeyini saroseeyopaeni: “Eero ipiriinta kamaentsiripaeni. Tee añiiri Tajorentsi ronampiri. Tee añiiro ashire aari”. Omaanta ikanteeyini warijeeyo: “Apiriinteeyaneeni. Eenitatsi ronampiri Tajorentsi. Eenitatsi ashire maawaeni”. 9 Ari ikijathatawakagaeyanakani. Ikatziyanaka iyotaantzirori Iwaperite Tajorentsi, rirotaki warijeeyo. Ikantaperotanaki:
—Tekatsi nokemakoteri irika rantakiro kaari kameethatatsiri. Aririka riyotaakiri Tajorentsi. Aririka riyotaakiri ronampiri.
10 Eekirowa ikijathatawakagaeyanakani. Raamaanaka komantaante ari ichokiryagaetakiri Paaworo. Rotyaantakiri joraaro:
—Piyaate, pagaateri.
Ari ranashiteeyanakani, riyaatanaki niyanki, raapithateeyawaerini. Raaneeri janta ipankoki joraaropaeni. 11 Apaani imaaki, otsitenitanee eejatzi, ikoñaatzimotapaakiri Awinkatharite. Ikantapaakiri:
—Piweshiryaanakya. Pikenkithatakotakina jaka Jerojareeki, eejatzi pikimiteeya iinja janta Oroomaki.

Raaneeri Paaworo Sesareeyaki

12 Ari okitejitanaki, apaanipaeni joriiyopaeni, rajaryaagaeyawitakarini Paaworo rowamaerimi. Ikantawakagaeyakani:
—Iroñaaka tekiraata owamayiri, eero oyitaa, eejatzi eero iritaa amiri. Aririka amatawitawakagaeyani, tema akowatzi rowashironkagae Tajorentsi.

13-14 Ikaateeyawitakani 40 shirampari ajaryaawitakariri rowamaerimi. Riyaatashiteeyakirini jewawenantatsiripaeni ñaanakowenantatsiripaeni eejatzi aataperoteencharipaeni. Ikantapaakiri:

—Tekiraata nowamaeri Paaworo, rooma eero nowanaa, eejatzi eero niranee. Eerorika nowamaeyirini, nokowaeyakini rowashironkayenaata Tajorentsi. 15 Pikaateeyerini maawaeni iyotaawakagaenchari, pikantakiteri riraga komantaante: “Pamakinari Paaworo, nokowaki niyotakotaperoteri, iitarika rantakiri”. Rootaki pikanteriri. Omaanta naakakya, niwetsikaeyitakyaani nowamaantawakyaariri niyanki awotsi, tekiraata rareetya.

16 Eeniro otomi ritsiro Paaworo, ikemakowentakiri rikonkiri rajaryaagaetakari rowamagaeteri. Ari riyaatanaki janta ipankoki joraaro, ikamantathatapaakiri rikonkiri. 17 Roojatzi ikaemakaanantakari rirori apaani kapitaanotatsiri, ikantziri:

—Paanakiri irika ewankari janta ijeekinta komantaante. Eenitatsi ikanteriri.

18 Roojatzi raantanakari janta. Ikantapaakiri:

—Ikaemakina Paaworo, riraga omonkyaagakiriri chapinki. Ikantakina: “Paanakiniri komantaante irika. Eenitatsi ikanteriri”.

19 Ari ikathatanakiri eekitziroeni jaga. Imanakaakari, rojampitakiri:

—¿Oetaka pikoyiri pikantenari?

20 Ikantziri:

—Ikantawakaaka joriiyopaeni, ikowakoeyakimini paaneeniri Paaworo janta riyotaawakagaeyakaninta. Ikowaki ramatawitemi, ikante ikowaki rojampitakowentaperoteri konki. 21 Omaanta, eero paapatziyari Jesoshi. Eenitatsi shirampari, ikaateeyakini 40, ajaryaakariri rowamaeri. Ikanteeyakini: “Tekiraata owamayiri, eero oyita eejatzi eero irita amiri. Eerorika owamaeri akowaki rowashironkagaeyeeniita Tajorentsi”. Iroñaaka riwetsikaeyakani. Royagaetakimi iroñaaka panteniri iroka ikowakotemiri.

22 Ari rotyaantziri komantaante riraga ewankari. Ikantawakiri:

—Eero pikantziri paashini atziri iroka pikantakinari.

—Ari.

23 Roojatzi ikaemiri apite kapitaano. Ikantziri:

—Aririka oniyankiitetzimatanaki, piwetsikaeyerini 200 joraaro raanakiro ichekamentopaeni, 70 kyaakotyaarini kawayo, eejatzi 200 oerikeroni rojataamento. Riyaateeyini Sesareeyaki. 24 Piwetsikeniri Paaworo kawayo, ikyaakotanakyaari. Kameetha pagaeyanakirini janta ijeekinta jewatatsiri Jeerishi.

25 Roojatzi rojankinatziniri jankinarentsi, ikimitakiro iroka: 26 “¿Eeniromi Jeerishi? Nokoyi niwethatemi tsikarika pikanta pijeeki. Naaka Kiraaworyo Riishiyashi ojankinatzimirori iroka. Osheki nopinkathatzimi. 27 Piñaawakirira irika shirampari notyaantemiri. Roowiteencha rowamaerimi chapinki joriiyopaeni. Ikanteetana eenitatsi iwaperite ikimitantariri oroomajatzi, roojatzi niyaatashitantakariri, notsipateeyanakarini joraaro, nowawijaakoteeri. 28 Nokowaki niyote oetaka ikantakotanteetariri, naanakiri janta riyotaawakagaeyakaninta. 29 Nokemapaakiri, ikantawakaawenteeyawoni jankinarentsi rashi riroripaeni. Omaanta tekatsi ikantakoeteri omonkyaaganteetyaariri eejatzi rowamaanteetyaariri. 30 Eenitatsi kantapaakinari rajaryagaetakari

rowamagaeteri, rootaki notyaanantakimiriri. Notyaantemiri iinja riraga kijakiriri riyaatashitemi ikantakoperoteri Paaworo". Rootaki rojankinatziniriri, roojatzi ipawakiri joraaro, ikantziri:

—Eenitatsi iroka nowaaritate paanakiniri Jeerishi, eejatzi paanakiniri Paaworo.

31 Ari ikemijantakiri joraaro, raanakiri Paaworo. Tsiteniriki rareetakaakari Anteepatzirishiki. 32 Okitejitanaki ipiyeeyanaani joraaro inampiki. Irira tsipataperotanakariri Paaworo riraga kyaakoeyanakaririni kawayo. 33 Rareeteeyantapaakarini Sesareeyaki, ipapaakiri pinkathari jankinarentsi. Eejatzi riraga Paaworo, roñaagapaakiri. 34 Iñaanatawakiro jankinarentsi, roojatzi rojampitantawakari:

—¿Oetaka piipatsite pipoñaantakari?

Rakanakiri Paaworo:

—Nopoñaanaka Shiriishiyaki.

35 Ikantziri pinkathari:

—Iinja ipokawakiita kantakotemini, ari nokemijantanakimi.

Roojatzi ikanantakari joraaro:

—Pashitakoteri janta ipankoki Erooreshi, paminaperoteriroña.

24

Ikantakowentziri Jeerishi riraga Paaworo

1 Okaataki kitejiri apawakooni, ari riyaatanaki Ananiiyashi, riraga iwinkatharite ñaanakowenantatsiri itsipatanakari apaanipaeni aataperoteenchari. Eeniro eejatzi itsipatanakari ñaawaetakotantatsiri, iitachari Teeretoro. Riyaatashitakiri pinkathari ikantakoeyerini Paaworo. 2 Ikaemaetakiri, roojatzi ikenkithatzi Teeretoro. Ikenkithatakaapaakiri Jeerishi, riweshiryaapaakari eejatzi ikantakotashitakari Paaworo, ikantzi:

—Iroñaaka, nowinkatharite, nopaasonkiteeyimini. Kameetha pipinkathariwenteeyakinani, rootaki kameetha nojeekaeyantakarini jaka. Powameethateeyakinawoni oetarikapaeni jaka aepatsiteki, 3 pamitakoeyakinani rootaki nopaasonkitantakimiri maawaeni. 4 Iroñaaka eero nojamanitzimiro. Aritakikya pametawo pineshironkatantzi, eechonkiini nokowaki pikemijantawakina. 5 Noñaakiri irika Paaworo, osheki roñaashirenkantzi. Ikijakagaeyakarini joriiyopaeni maawaeni nampitsikipaeniweri. Rirotaki jewatakaeriri kemijanteeyiririni riraga najareetejatzi. 6 Roowitaneencha ramashitantyaawomi Tajorentsipankoki kaari kitetatsi, roojatzi nagaeyantakaririni. Roowitaneencha nomonkaateromi rojankinateeyanarini Moeseeshi, nokantakowenantyaariri iroka. 7 Omaanta rareetapaaka Riishiyashi riraga komantaante. Rotatsinkantayitapaakinarini, raapithatapaakinari. Rotyaantakina nopokantakari jaka, noñaawaetakotantyaariri Paaworo. 8 Iroñaaka pojampiteri, piyotantyaari kyaaryorika iroka nokantakotakiriri.

9 Ikanteeyanakini joriiyopaeni:

—Kyaaryootaki iroka ikantakiri. Aritaki okantakari.

10 Ari riraga pinkathari ikantakiri Paaworo iñaawaete rirori, ikantzi:

—Niyotaki okaatzi iroñaaka osheki ojarentsi pipinkathariwenteeyirini natziritzinkaritepaeni, rootaki nokimoshiretantanakari. Iroñaaka

naaka kantakotaachani. 11 Intsipaete, pojampitakowenteeyenani. Owakiratatsi okaatzi 12 kitejiri niyaatantakitari Jerojareeki. Niyaatakitzi nopinkathatakitziri Tajorentsi. 12 Tekatsi ñeenani nokijathatawakayaani janta Tajorentsipankoki, eejatzi tee nokijathatawakayaani janta pankotsiki nopiyoteeyaninta nampitsiki, tekatsi. Eejatzi tee nopiyoteeyirini osheki atziri. 13 Tekatsi ikantya iroñaaka riyotakaaperotemi iroka ikantakotashitakinari. 14 Iroñaaka nokamantaperotemi. Naapatziyari riraga Tajorentsi rirotaki raapatziyarini nochariniiteni paerani. Nokemijanteeyironi rojankinarini Moeseeshi, eejatzi roori rojankinarini kamanantayitzirorini iñaani Tajorentsi. Kyaaryo, eeniro riyotaakinari Jesoshi ayoteeyantyaarini aateeyanteeyarini jenokinta, omaanta ikantashiteeyakani irikapaeni tee okameethatzi aapatziyawo. 15 Nokimiteeyakarini rirori, niyotaki ipiriinteeyeerini Tajorentsi maawaeni kamawiteencharipaeni: kameethatatsiri, kaari kameethatatsi, maawaeni. 16 Rootaki nokowaperotantakari nowameethashiretzimotyaari Tajorentsi, eejatzi atziri. Tema iñeeyakinani. Nokowaki nojeeke kameetha, niyotantyaari iñaaperotakina nokameethatzi. 17 Nojeekawitaka janta inteena osheki ojarentsi, iroñaaka nopiyaa. Namakiniri nosheninkapaeni ipakaantashitayitakaririni jeekatsiri inashitachariki nampitsipaeni. Eejatzi nopashitapaakari Tajorentsi oetarika. 18 Paminetya iroñaaka, iñaakina janta Tajorentsipankoki, nopinkathaperotziri Tajorentsi. Tekatsi nopiyotakayaari, eejatzi tekatsi nokijakayaari. 19 Ari ijeekitaka janta joriiyopaeni poñaacharipaeni Aashiyaki, rirotaki kijakagaeyakaririni atziripaeni. Eenirorikami nantayitzirini, tema ari ipokakimi rirori ikantakowentenami. 20 Omaanta ¿oetaka ikanteeyirini irikapaeni? ¿Oetaka riyotakotanari janta riyotaawakagaeyakaninta? ¿Eenitatsima nantakiri? 21 Apatziro nokantakiri chapinki: “Niyotaki ipiriinteeyaneeni maawaeni kamawiteencharipaeni, rootaki pikantakowenantakinari iroñaaka”.

22 Riyotaperotzi riraga Jeerishi iroka akantakotziriri Tajorentsi. Ikantanaki:

—Aritaama iroñaaka. Iinja ipokawaeta komantaante Riishiyashi, ari nokantakowentemi.

23 Ikantziri kapitaano:

—Paaneeri Paaworo, pomonkyaagaeri: paminaperoteri, omaanta pishineteri oetarikapaeni ikoyiri. Eejatzi pishineteri tsipatapiintakariri retakotyaari.

24 Paashini kitejiri ipokapaaki Jeerishi. Itsipatapaakawo iina oetachari Toroshiiya. Irowa rootaki joriiyo. Ikaemakaantziri Paaworo ikemijanantyaariri. Ikenkithatakotziro tsika akantya aapatziyantyaariri Jesokirishito. 25 Eejatzi ikenkithatakotziro tsika akantyaari akameethashiretanee, eejatzi ajeeke kameetha. Eejatzi ikenkithatakotziri Tajorentsi, tsika ikantyaari iinja ikantakowenantyaariri maawaeni atziri. Ari ithaawanaki Jeerishi. Ikantzi:

—Iroñaaka piyaatee. Iinja tekatsirika nante, ari nokaemakaanteemi paashini.

26 Ari oshekitaki ikaemakaantapiintakiri, iitashitaka Jeerishi ari ipashitaneeyarimi koriki ishinetantyaaririmi riyaatanteeyari. Ari ikenkithatakaapiintakiri, omaanta tee ipiri koriki. 27 Apite awijanaki

ojarentsi. Ipoyaataari Jeerishi riraga Poorishiyo Jeeshito. Ikowaki ikimoshiretakayeri joriiyopaeni, rootaki kaari ishinetantaari Paaworo ishitowae.

25

Rawentaakari Paaworo Seesari

1 Ari rareetapaaka Jeeshito janta ipinkathariwenantenta. Imaapaaki
3 Sesareeyaki, roojatzi rowaagantanaa Jerojareeki. 2 Eeniro riraga je-
wawenantatsiripaeni ñaanakowenantatsiri, eeniro jewawentziriri joriiyo,
iñaawaetakoeyirini Paaworo. Ikantziri Jeeshito:

3 Pikimoshiretakayena. Pamakaantakinari Paaworo jaka Jerojareeki.
Ari rajaryaawitakari romapokawakirimi niyanki awotsi,
rowamaakirimi. 4 Ikantzi Jeeshito:

—Ijeekawakiita Sesareeyaki. Eero ojamanitzi nopiyee. 5 Ari
eenirorika rantani, nokowaki itsipatanakina jewatatsiripaeni ikan-
takotantyaariri.

6 Ari aamaashitya ijeekaki janta 8 kitejiri, rooma teerika 10. Roojatzi
ipiyantaa Sesareeyaki. Inkaamani ijeekaki janta iwinkatharimentoki.
Ikaemakaantziri Paaworo. 7 Rareetapaaka, ari rojatekawakiri joriiy-
opaeni riraga poñaachari Jerojareeki. Osheki ikantakotaperotantyaariri
Jeeshito. 8 Rirojatzi kantakowentaacha Paaworo, ikantzi:

—Tekatsi nokantero Iwaperite Tajorentsi raapatziyawo joriiyopaeni.
Tekatsi nokantero Tajorentsipanko. Eejatzi okimitaaka, tekatsi nokantz-
imateri Seesari.

9 Omaanta Jeeshito ikowaki ikimoshiryaakagaeyerini joriiyopaeni.
Ikantziri Paaworo:

—Pikemaki iroñaaka ikantakoeyakimini irikapaeni. ¿Pikoyima piyaate
Jerojareeki? Janta ari nokantakowenteemiri.

10 Rakanaki Paaworo:

—Eenitatsi nowaperite nokimitantariri naaka oroomajatzi,
ariwitakami jaka pikantakowentenami. Piyoperotaki tekatsi
nokantziri joriiyopaeni. 11 Nantakirorika kaari kameethatatsi,
nokantzimatakiririka Tajorentsi, eeniro nantani rowamaanteetenari,
ari. Kameethataki rowamagaetenaata. Omaanta aririka ikantako-
tashiteeyanani, tekatsi pikantya pishinetakowentena. Nokowaki
potyaantena iroñaaka Seesariki: nawentayaari, ikantakowenantenari
rirori. 12 Ari ikenkithatakaakiri Jeeshito riraga iyotaawakaenchari.
Roojatzi ikantziri Paaworo:

—Iroñaaka pikowaki notyaantemi Seesariki. Aritaki notyaantemi
rironiki, ikantakowenantemiri.

Ikenkithatakaakiri Jeeshito Akiriipa

13 Ari okaataki apaanipaeni kitejiri imaaki. Areetapaaka Sesareeyaki
jewawenantatsiri Akiriipa, itsipatawo Wereniishe. Ipoki rareetari
Jeeshito. 14 Ijeekapaaki osheki kitejiri, ari ikenkithatakotakiri Paaworo:

—Eeniro jaka shirampari romonkyaagakiri Jeerishi.
15 Niyaatantakari Jerojareeki, ikantakotakiri joriiyopaeni: riraga
jewawenantatsiripaeni ñaanakowenantatsiri, aataperoteenchari
joriiyopaeni, maawaeni. Ikowakotakina nokantakowentashityaari
Paaworo: “Eeniro rantani”. 16 Omaanta nokantakiri: “Naaka
oroomajatzi. Tee nametawo noshinetakaantashityaari tekiraatarika
ikantakoetziri. Ikemawakiroota irika pikantakoteriri eerokapaeni.

Rirojatzikya ñaawaetakotaacha". 17 Roojatzi ipiyoteeyantakani jaka, ari
tee nojamaninkiro. Inkaamani nojeekaki jaka nowinkatharimentoki,
nokaemakaantakiri Paaworo. 18 Ari neewawitaka ikanteeyini rantap-
erotziro kaari kameethatatsi. Omaanta, tekatsi ikantakotaperoeyerini.
19 Ikijathatawakaawentakawo iroka raamaashiteeyakarini rirori.
Eejatzi ikijathatawakaawentakari Jesoshini. Ikamaki, omaanta
ikantzi Paaworo: "Añaagae". 20 Tee niyotzi tsika nokanterori
nojampitakowenantyaawori iroka ikantayitzirini. Nojampiwitakari
ikowakirika riyaate Jerojareeki, janta nokantakowenantyaaririmi.
21 Omaanta ikowanaki ikantakowenteri irira Seesari, riraga Awoshito.
Ari nokantakiri joraaro ishenteri, roojatzi notyaanantyaariri janta
Seesariki.

22 Ikantzi Akiriipa:

—Nokowaki nokemijanteri naaka.

Ikantziri:

—Aritaki, inkaamani pikemeri.

Ikenkithatakaakiri Paaworo Akiriipa

23 Inkaamani riyaataki Akiriipa, eejatzi Wereniishe. Ari rowa-
neenkaperoteeyanakani apite. Ikyaanaki janta ipiyotapiinteetanta.
Ikaateeyakirini komantaantepaeni, eejatzi pinkatharitatsiripaeni: ri-
raga jeekatsiripaeni janta. Riraga Jeeshito, ikaemakaantakiri Paaworo.
Ari ramapaakiri joraaropaeni. Ikantzi Jeeshito:

24 —Pinkathariwenantatsiri Akiriipa. Maawaeni eeroka nokaa-
teeyirini jaka. Eeniro irika. Ipokashiteeyakinani maawaeni joriiy-
opaeni: jerojareejatzi, eejatzi irika jeekatsiripaeni jaka. Ikantakotaw-
itari irika: "Tee okameethatzi eekiro ijeeki". 25 Omaanta tekatsi niy-
otakoteri nowamaantyaariri. Eeniro iroñaaka rawentaakari Seesari,
ari iroñaaka nokoyi notyaanteri riroriki. 26 Omaanta tee niyotzi
oetarika nokantaperoteriri awinkatharite. Rootaki nokaemakaanan-
takimiri eeroka, ojampitakowenantyaariri. Roojatzikya ojeeke nojanki-
natakotantyaariri. 27 Eeniro irika nomonkyaagakiri. Tee okameethatzi
notyaantashityaari, tekatsirika nokantakoteri.

26

1 Riraga Akiriipa ikantziri Paaworo:

—Iroñaaka noshinetemi eeroka ñaawaetakotaachani.

Roojatzi itzinaantanakawo rako Paaworo, rirotaki ñaawaetakotaacha
apaniroeni:

2 —Piñaakina, Pinkathariwenantatsiri Akiriipa. Iroñaaka nokantemi
oeta ikijawenantakinari nojoriiyotzinkarite. Nokimoshirewentakimi,
3 tema piyotaperotziro maawaeni rametayitarini nojoriiyotzinkarite,
eejatzi piyotzitawoni maawaeni ikantawakaawenteeyarini. Nokowaki
pikemijantaperotena, eero pijamashiryaana.

4 Riyotakotziteeyakinani nojoriiyotzinkaritepaeni paerani eenironi
newankaritapaeni. Nojeekini Jerojareeki, nokaateeyakirini
nosheninka. Roojatzi iroñaaka riyotana. 5 Tema kemijantzinkari
warijeeyotatsiri. Paerani nowarijeeyowitani naari, nokimitaperow-
itarini. Riyotaperoeyakinani nojoriiyotzinkaritepaeni, ikowakirikami
ikanteeyeminimi. 6 Nokowaperotaki noñeeri ikashiyakaakariri
Tajorentsi nochariniiteni, rootaki iroñaaka pikantakowenantakinari.

7 Pinkathari Akiriipa, paerani ikoñaatantapaakarini nochariniiteni
Jakoowoni itomi ikaatzi 12, ijoriiyoteeyinini. Iroñaaka ikowaeyakini
maawaeni icharineeteni iñeeri riraga Rotyaantanewo Tajorentsi,
rootaki rantawaetantanariri irira iroñaaka. Ikantatyaani
raamagaeyawitakarini: kitejiriki, tsiteniriki. Iroñaaka nokantakiri
ipokaperotaki, rootaki ikantakotantanari iroñaaka nojoriiyotzinkarite.
8 ¿Piitzima eero imatziro Tajorentsi ipiriinteeri kamatsiripaeni? ¿Iitaka
pitheenkantariri?

9 Nokenkithashiryaawitani naari paerani okameethatzi nokijeri
riraga aapatziyeeyaririni Jesoshi riraga najareetejatzi. 10 Aritaki
nomatakiro janta Jerojareeki. Nomonkyaagayitawitakarini
osheki riyoyaanewopaeni Tajorentsi. Rirotaki otyaantakinari
jewawenantatsiripaeni ñaanakowenantatsiri. Nokowaeyawitani
ikamaeyenimi aapatziyeeyaririni Jesoshi. 11 Aritaki osheki
nowashironkaapiintawitzitarini janta nampitsikipaeni. Nokijan-
takariri, rootaki noyaakyaatantakariri roojatzi paashiniki nampitsiki
ijeekinta paashinijatzitatsiri atziri. 12 Rootaki niyaatashitanta-
witakariri tamaashikojatzi, rotyaantana jewawenantatsiripaeni
ñaanakowenantatsiri nayerimi. 13 Ari nokantanaka niyaatanaki awotsiki,
itampatsikataki oorya. Ari noñaawakiro janta awotsiki shipakiryaatsiri
opoñaanaka jenokinta, shipakiririri. Oshipakiryaaperotapaakiroña,
anaakoperotakiri oorya. Inkitapaakina, eejatzi rirori nokaateeyakinira.
14 Notyagaeyanakini kipatsiki, tereei. Roojatzi nokemantakariri,
ikenkithatakaana ipaanteki ewereeyo. Ikantakina: “Sawoori,
Sawoori. ¿Iitaka pikijantanari? Aririka nokenkithatakayemi, ¿iitaka
pikijashiryaantanari? Tema eeroka kijashiteencha apaniroeni”.
15 Nakanakiri: “¿Ninkami, Nowinkatharite?” Ikantakina: “Naaka
Jesoshi, piijaneentani. 16 Pipiriintanee, pikatziyanee. Nokowaki
nopeyeemi etakoeyaaririni atziripaeni, kamanteeyeririni; rootaki
nokenkithatakaantzimiri iroñaaka. Pikanteri atziri iroka piñaakirika,
eejatzi okaatzi noñaayemiri iinja. 17 Oetarika rantakayemiri
pijoriiyotzinkaritepaeni, eejatzi paashinijatzitatsiripaeni atziri, ari
nowawijaakotemi: eero noshineteeyirini rowashironkaeyemini. Ro
notyaanantakimiri riyoteeyanteeyarini. 18 Okimitzimotawitakari
otsitenitzimotawitakari: tee riyoteeyanani, tema irira Jatanaashi
amatawiteeyiririni. Piyaatashiteeyerini piyoteeyerini rameenan-
tenari, roojatzi okimitzimotyaari ijeeki kitejiriki. Roojatzi
nowameethateeyanteeyaririni, eero nokenkithashiryaakoteeri
kaari kameethatatsi ranteeyawitakarini; ikaateeyerini maawaeni
aapatziyeeyanarini, eejatzi nojeekakagaeyerini kameetha”.
19 Rootaki noñaakiri eejatzi rootaki ikantakinari Jesoshi. Tee
nopiyathatari, inta nothotyaakiniri ikantakinari. 20 Nitanakari
riraga tamaashikojatzi, nokamantakiri. Roojatzi janta Jerojareeki
nokamanantaki. Eejatzi nothotyagaeyakirini janta Joreeyaki.
Nokamanteeyakirini riraga kaari yotziri Tajorentsi, maawaeni.
Nokamanteeyakirini: “Pikenkithashireeyanakyaani, eero pikimita
paerani, inta pameenteeyaarini Jesoshi. Kameetharoña pijeekaeyeeni,
riyoteeyanteeyarini atziri kyaaryo paapatziyaperoeyakarini”. 21 Ari
nokenkithatakotakiri Jesoshi, rootaki ragaeyantakinarini joriiyopaeni
janta Tajorentsipankoki, ikowaki rowamaenami. 22 Ikantatyaani

Tajorentsi retakotana: paerani, roojatzi iroñaaka. Rootaki nomatantawori nokenkithatakagaeyirini pinkatharitatsiri, kaari pinkatharitatsini, maawaeni. Ari niyotaantapiintziro rojankinarini kamanantayitzirorini iñaani Tajorentsi, eejatzi rojankinarini Moeseeshi. Nokamantakotziri ikenkithatakotziniri paerani: monkaataka ikenkithatakotziniri, añaayitakironi. 23 Tema rootaki ikantzitarini: "Ikemaatsityaawo Rotyaantanewo Tajorentsi, ikamae. Roojatzi reewawenteeyerini maawaeni kamaentsiripaeni, ipiriintanee. Ikanteeyerini joriiyo, eejatzi paashinijatzitatsiri atziri: 'Iroñaaka piyotaperoeyerini Tajorentsi' ".

24 Aritaki okantari ikantakiriri Paaworo. Antawo ikaemanaki Jeeshito:

—Piñaawaetashitaka, pishinkiwentashitaka, piyojeempiyaaka.

25 Rakanakiri:

—Tee noñaawaetashita, niyoperotaki. Kyaaryootakiroña iroka nokantakimiri. 26 Irika Akiriipa riyoteeyironi iroka nokantakiri, rootaki kameetha nokenkithatakaaperotakiriri. Tekatsi nomaneri, niyoperotaki ithotyaakiro, riyotawakiro; tee omana. 27 Pinkathariwenantatsiri Akiriipa, tema paapatziyakawo rojankinateeyakinirini kamanantayitzirorini iñaani Tajorentsi. Niyotaki paapatziyakawo.

28 Rakanakiri:

—Roowiteencha paapatziyakayenarimi Jesokirishito.

29 Rakanakiri:

—Roowiteenchami pikemijante, rooma ojamanitanakirika, tee niyotzi. Omaanta nokantakiri Tajorentsi pikimitanteenari naari. Eejatzi nokowakagaeyawitakarini ikimiteeyenanimi maawaeni kemaeyakinarini iroñaaka: apatziro tee nokowakayimi roojotanteetemiro iroka karenatha.

30 Ikatziyanaka pinkatharitatsiri: riraga Akiriipa, Jeeshito, eejatzi okimitaka Wereniishe, okatziyanaka roori. Eejatzi ikimiteeyanakani maawaeni jeekimoteeyiririni, ikatziyeeyanakani. 31 Riyaateeyanakini, ikantawakagaeyanakani:

—Tekatsi rante Paaworo ikamantyaari. Tekatsi rantawitya, romonkyaagashiitakari.

32 Riraga Akiriipa ikantziri Jeeshito:

—Eeromi rawentaarimi Seesari, potyaanterimi riyaateetami.

27

Jataki Paaworo Oroomaki

1 Eeniro janta iyapitaanote osheki joraaro, iitachari Jooriyo. Rirotaki iyapitaanote joraaropaeni iiteetziri rashi Awoshito.* Ikanteetziri:

—Eeniro iroñaaka antawo pitotsi, paaneeri Paaworo Itaaryaki, eeniro ironta paashini roojoteetziri.

Eejatzi ikanteetana:

—Pikowakirika poyaatanakiri Paaworo, potetyaawo ironta pitotsinta ikinantyaari rirori. 2 Ari noteteeyanakawoni pitotsi poñaachari Ataramiishiyaki, roowiteencha iyaate nampitsikipaeni janta othapyaakini Aashiya: janta owapiintanta pitotsi. Ari nokinakoyitanakini, notsipatanakari Arishitaariko. Ipoñaanaka

* **27:1** Awoshito okantakotziri apaanteki aaka: jewaperowenantatsiri.

rirori Tejawoonikaki, rowaga Masherooniyawero. 3 Okitejitanaki nareetaka Shirooki. Riraga Jooriyo, ineshironkatakiri Paaworo: ishinetakiri riyaatzi rareetantapaentari iyemijantzinkaritepaeni janta, ari retakoeyawakarini. 4 Roojatzi nowaagantanaa eejatzi. Ro oepiyakoteenami tampyaa, rootaki nokinantanakari okaakini kipatsi ojeeki niyankyaanini inkaare antawopero othampishi owaero Cheepere. Tema nokinakotanaki jantakironta. 5 Nomontyaanaawo inkaare okaakintawo Shiriishiya eejatzi Pampiiriya. Nowaaganaa, nareetapaaka Miiraki, rowaga Riishiyawero.

6 Ari iñaapaakiro kapitaano joraaropaeni pitotsi poñaachari Arejanteriiyaki: iyaatemi Itaaryaki, roojatzi noteteeyantanakawoni. 7 Okaatzi osheki kitejiri nokinakoeyanakini, eentsikiroeni. Opomeentsitzimotakinani, omaanta nokaakintapaakawo Jeniiro. Tee oshinetaana tampyaa, rootaki ninkitantanakawori paashini kipatsi ojeeki niyankyaani antawopero inkaare. Nokinakotanaki jakakiroka othampishiki owaero Kereeta, ojeekira nampitsi Jaramoone. 8 Opomeentsitzimotakina, omaanta ninkitanakiro rowaga othampishi. Roojatzi nareetanaka ironta iiteetziro Kameethari Othatapiinta Pitotsi. Okaakintakawo nampitsi oetachari Rasheeya.

9 Iroñaaka ojamanitanaki, tema kyaawontsitakotaki. Ari okoweenkataperotanaki nokinakotanaki, rooteentsi otampyaate, osheki omoetonkani. Ikaminaawitakari Paaworo:

10 —Nojoriiyotzinkarite, niyotaki opomeentsitzimotakae akinakoeyanakini iroñaaka. Agaekari antawo tampyaa. Otsitsiyikari pitotsi, othonkakari owaagawontsi, eejatzi apiinkaeyinikari aari.

11 Riraga kapitaano, tee ikemijantziri Paaworo, ikemijantaperotziri riraga jewatziriri marineero. Eejatzi ikemijantziri riraga ashitawori pitotsi. Ikanteeyini rirori:

—Thame owaagaeyaneeyani.

12 Rootaki opokantyaari antawo tampyaa, omaanta tee okameethatzimotziri nojeekaperoeyeni janta. Riraga oshekiteentsiri ikowaeyakini nowaagaeyaneeyaani. Ikowawitaka nareetyaami Jeniishiyaki, ironta Kereetawero. Janta ojeekapiintzi pitotsi, okameethatzimoteeyirini nojeekaeyenimi janta. Ikowaki janta royaawakirootami tampyaa, awijanakiita kyaawontsi. Okameethatzi ithatakoteromi pitotsi Jeniishiyaki: tee añaaperotziro tampyaa janta.

13 Ari roojatzi kameetha otajonkakiro tampyaa: iyaatzi janta noshireeyawitakawoninta niyaatemi. Iitashiteeyawitani ari nareeteeyami Jeniishiyaki, roojatzi nowaagantanaa. Nokinakotanaki othapyaaki othampishi Kereeta. 14 Omaanta, tee ojamanitzi, ari omapokapaakina antawo tampyaa, ikanteetziro Noreeshite. Opoñaanaka kipatsiki, 15 otyaantaperotakiro pitotsi niyankyaani; tekatsi okantya iyaate okinapaakinta tampyaa. Ari noshinetakotanaka, eekiro otyaantaperotziro. 16 Nokinakotanaki janta oetachari Kaawora. Eejatzi opoñaanaka tampyaa otapothakyaaga. Opomeentsitzimoeyawitakinani, omaanta nomatakiro noojotakotakiro pitochaani: rowaga onoshikapiintziri opatakira. 17 Roojatzi raamaashitakawo ari otsiparyaanakya taawirapaeni riwetsikantawori antawo pitotsi roojatzi roojotantakawori. Eejatzi ithaawaeyanakini ookakoeyenanimi

kipatsiki, janta Shiiriteki, rootaki ragaeyantaaworini maawaeni tokoyatatsiri. Ishinetakiro pitotsi, ikantzi:

—Aanakiroota tampyaa, tekatsi akantero.

18 Okitejitanaki eekirokya otyaantakotaperoeyakinani tampyaa. Ari rowiinkaeyakironi owaagawontsi, poog, poog, poog. 19 Awijanaki apite kitejiri. Okitejitanaki rowiinkashitakawo eejatzi owaagawo pitotsi, jookatha, maawaeni. 20 Ari okaatanaki osheki kitejiri: tee ikoñaatee oorya, eejatzi ompokiro, tekatsi. Okantatyeeyaani tampyaa antawo otajonkaki, mooo. Noeteeyawitakani eero nawijakoteeyeeni.

21 Awijanaki osheki kitejiri, tee nowaeya. Ikatziyanaka Paaworo, ikantaki:

—Atziritzinkari, okameethatakimi pikemijantawakinami. Eeromi ookiromi Kereeta, eero otsitsiyimi pitotsi, eero othonkami maawaeni. 22 Omaanta piweshireeyanakyaani iroñaaka. Iinja otsitsiyanaki pitotsi, omaanta eero apiinkaeyini aaka. 23 Rirotaki Tajorentsi aakowentakinari. Naapatziyari naaka eejatzi nopinkathaperotziri. Chapinki noñaakiri ronampiri romapokapaakina. 24 Ikantakina: “Paaworo, eero pithaayi. Aritaki pareetakyaari Seesari, riraga oroomajatzi. Pikantakiri Tajorentsi ikaminthagaeyerini maawaeni pikaateeyakirini jaka: aritaki ikemijantakimi”. 25 Iroñaaka piweshiryaanakya. Naapatziyakari Tajorentsi, niyotaki ari omonkaatakya maawaeni ikantayitakinarini. 26 Omaanta iinja ookakotakae tampyaa othampishiki, omaanta eero akamaeyini.

27 Okaatanaki iroñaaka 14 kitejiri, iroñaaka otsitenitanaki. Nokinakotashitanaka inkaareki oetachari Ateerya. Oniyankiityaanaki, raamaaka marineero ari nokaakintakawo othapyaakini. 28 Iñaantakawo, ojaanaatzirika. Okaatzi 37 meetero. Tee ojamanitzi ari rapiitakiro. Okaatzi iroñaaka 28 meetero niyotantakari merikyaatapaaki. 29 Ithaawaeyanakini, ikantzi:

—Kyaaryoowa, ompojakotawokari mapi.

Janta opataki rowiinkakiro 4 othatakotantari pitotsi tenatatsiri, othatakotantakari niyankyaaki. Ikowaperotanaki okitejitee. 30 Ikowaperotawitanaka riraga marineero rowawijaakotya, rowiinkeromi pitochaani ikinakotantyaarimi othapyaaki. Ikowawita rookaeyenanimi naaripaeni. Ikowaeyawitakani ramatawiteeyenanimi, ikanteeyawitanani:

—Nowiinkeroota othatakotantari pitotsi, ironta othowakitziri. Ro naanteeyawori pitochaaniki, nowiinkero jaga, okijotantyaari antawo pitotsi.

Jaa, ikowaeyawitani rookaeyenanimi. 31 Riraga Paaworo ikantakiri kapitaano, eejatzi joraaropaeni:

—Eerorika kijokiro royiro marineero pitotsi, tekatsi pikantya eerori pawijakoeyeeni. Eero pishinetziri rookaeyanakaeni.

32 Roojatzi ipejantakawo joraaro jookatha: iroka othatakotantawitari pitochaani. Rowiinkakiro, poog. 33 Rooteentsi okitejitee, ikanteeyakirini Paaworo:

—Thame, powaeyawakyaaniita. Okaatzi iroñaaka 14 kitejiri pijeekashitaka, tee powaeya. 34 Iroñaaka nokantaperotakimi, powaeyani. Pishintsitantaneeyari. Piyoperotanaki: tekatsi oyeminiroña.

35 Ikanantawori iroka, ipaasonkitakiri Tajorentsi, noñeeyakirini.
Ikaatakiro paa, reewataki rowaka. 36 Riweshireeyanaani maawaeni
rowaeyanakani. 37 Nokaateeyakini maawaeni otetawori pitotsi 276.
38 Ikemaeyanakani, ari rowiinkaeyakironi maawaeni teriiko, roojatzi
opiyonkatantanaa pitotsi.
39 Ari okitejitaperotanee, tee riyoteeyeeroni kipatsi. Omaanta
iñaakiro othanthaa roojatzi janta kipatsiki, ojeekakinta impaneki.
Ikowaeyawitakani raatakotapaakyaami janta. 40 Rookaero
othatakotantawitarinta inkaareki. Ari ithataryagaero jookatha
oojotantawitarini oomaro. Rowankitero tokoya, rowaga othowakitziri.
Aakotanakina tampyaa, ikowaeyawitani raatakotapaakyaami im-
panekiiteki. 41 Omaanta nawikakotapaaka niyankyaaki, ayeentapaaka
eentaatzira. Awikaperotapaaka othowaki. Okijotaperotapaaki, tee
eewotanee. Rowaga omoetonkaare okagaakiro opataki, watzireeii.
42 Ikowaeyawitani joraaro rowamagaeyerinimi maawaeni riraga
romonkyaanewopaeni. Ikenkithashiryaanaka:
—Ramaatanakikari, ishiyapithatanakaekari.
43 Omaanta ikowaki kapitaano rowawijaakoteri Paaworo. Tee ishine-
takaantziri rowamagaeteri. Ikanteeyakirini maawaeni iyotatsiripaeni
ramaatzi:
—Peewaeyeni pijapokanaki, pamaateeyanakini roojatzi janta kipat-
siki. 44 Eerokapaeni kaari yotatsi pamaate, eenitatsi iroka okotaki
taawira, eejatzi kagayiteentsirini: rootaki pamaatantanakyaari.
Aritaki okantakari, nawijakoeyantaarini. Naateeyapaakani janta
kipatsikinta.

28

Ijeekaeyapaakini Maarataki

1-2 Naateeyantapaakarini, ineshironkataperoeyawakinani riraga
jeekatsiri janta. Ikantawakina:
—Owaero iroka paashini othampishi Maarata: ojatekakiro inkaare
antawo.
Ari roejawakinawo paamari, ikaemaeyakinani:
—Pipokanaki jaka, pakitsitapaeya paamarika.
Opariyaki inkani, okatsinkaetyaanaki. 3 Raayitapaakini
Paaworo incheempeki, okaatsinatziitzi. Roejapaakiro paamariki.
Ojaawaperotanaki roojatzi ishitowantanaka maanki, roojatzi
ratsikawakotantapaakari rakoki, thatzik. 4 Iñeeyatziirini ithatantakari
rakokira, ikantawakagaeyanakani:
—Aamaashitya rirotaki owamaantatsiri. Ikemawakiroota. Tee ipi-
inkatziirakya janta inkaareki, omaanta iñaashityaawoota iroñaaka, roo-
jatzi ikamantakya.
5 Roojatzi rotekantanakari maanki paamariki, rookakiri, pokiree;
tee ikemaatsitari. 6 Iitashiteeyawitakani ari raawaakanakirimi; intsi-
paete ityaanakimi, ikamanaki. Ojamani raminashiiyakarini, joreririri.
Iñaatziiri ikenkithashiryaanakani eejatzi, ikanteeyini:
—Rirotaki tajorentsitatsiri rootaki kaari ikamanta.
7 Eeniro okaakini rowaga iipatsite riraga pinkathariwentziriri
jeekatsiripaeni. Iwaero Poowiryo. Raakameethateeyawakinani.
Okaataki 3 kitejiri kameetha ineshironkaeyakinani. 8 Eeniro iriri

rirori imaamentokinta. Ijaawamerikitaki, eejatzi ishiwaetaka. Rareetapaakari Paaworo irira, ramanakiri Tajorentsi, eejatzi rowakiniri rako iitoki, roojatzi retsiyatakotantaari. 9 Imatantakawori iroka, ipokashiteeyakirini maawaeni paashini mantsiyatatsiripaeni. Retsiyatakoeyeerini. 10 Osheki iñaaperoeyakinani jeekatsiripaeni. Rooteentsi niyaate, ipaeyawakinani oetarika koetyeemotakinari.

Rareetaka Paaworo Oroomaki

11 Ari ikaatzi 3 kashiri, roojatzi noteteeyantanakani pitotsiki poñaachari Arejanteriiyaki. Opokantakari chapinki antawo tampyaa, eeniro ojeekaki pitotsi janta othampishiki antawo inkaare. Eeniro ikijaathowayitzironi okimitakaantayitakawoni atziri tsipantzi rowithaakotakiro janta opatakira pitotsi. Iwaero apaani Kaashitori, paashini iwaero Pooroshi. 12 Nareetapaaka Shirakoosaki, okaatzi 3 nomaanaki. 13 Nowaaganaa eejatzi, ninkitaneero janta othapyaaki, roojatzi Reejyo. Okitejitanaki opoñaanaka tampyaa rampateki oorya. Roojatzi okitejitanaki nareetantakawori Poteyooriki. 14 Noñaapaakiri ayemijantzinkaritepaeni. Ikowaki nojeekimotanakiri 7 kitejiri. Ari nowaaganaka, nareetantaka Oroomaki. 15 Ari ikemakoeyawakinani ayemijantzinkaritepaeni, roojatzi ipokashiteeyantakinani, itonkiyoteeyawakinani. Ojamani ipoñaayitanakani. Apaanipaeni itonkiyoteeyawakinani Jororepiyoki, eejatzi paashinipaeni janta *Tres* Taweerinashiki. Paaworo, iñaantawakariri, ipaasonkitakiri Tajorentsi eejatzi riweshiryaanaka. 16 Nareetantakari Oroomaki, ishinetakiri Paaworo ijeekapaaki ipankoki rirori. Itsipatakari apaani joraaro, aminiriri.

17 Imaapaaki 3, roojatzi ikaemakaantakiri jewatayitziririni joriiyopaeni. Ipiyoteeyantakarini, ikantakiri Paaworo:

—Nokanteeyemini, nojoriiyotzinkarite. Tee nokantzimatziri atziritzinkaritepaeni aari. Eejatzi tekatsi nokantakotziro iroka rameteeyawitarini atziripaenini paerani. 18 Omaanta roojoetakina janta Jerojareeki, ikantziri oroomajatzi: “Payeri irika”. Rojampitakowentakina pinkathariwenantatsiri, roojatzi ikowawita romishitowakaantenami. Riyotaki tekatsi nanteri nokamantyaari. 19 Omaanta ipiyathatawakari joriiyopaeni, rootaki nawentaantakariri Seesari. Tekatsi nokantzimatziri natziritzinkaritepaeni. 20 Rootaki nokaemakaanantakimiri, nokenkithatakagaeyakimini. Paerani aamagaeyawitakarini Rotyaantanewo Tajorentsi ipokantyaari. Iroñaaka nokanteeyirini atziripaeni areetaka, rootaki roojotanteetakinari karenathaki.

21 Rakaeyanakirini:

—Tekatsi noñi jankinarentsi poñaachani Joreeyaki, kenkithatakotemini. Eejatzi tee ijeeki ajoriiyotzinkarite kantakotemini. 22 Omaanta nokowaeyakini pikantena oetarika pikenkithashiryaayitzirini. Inashitaka iroka paapatziyari Jesoshi: niyotaki osheki ikijawenteeyakawoni janta maawaeni nampitsikipaeni.

23 Ari riyotakagaeyakirini tsika okaate kitejiri ikantawakawenteeyantyaaworini. Ari osheki riyaateeyanakini ipankoki. Ikantaperotawakiri tsika ikanta Tajorentsi reewawenantzi. Ritakawo amaetyaaka, roojatzi itsiteniityaakowentakiro. Ikowaki riyotakaaperotakiri rojankinatakotziri Moeseeshini, eejatzi maawaeni kamanantayitzirorini iñaani Tajorentsi: tema rojankinatakotakiri

Jesoshi. 24 Raapatziyakari apaanipaeni, itheenkakiri paashinipaeni.
25 Ipiyathatawakaanaka, roojatzi rinteenaryaawakaanaka. Tekira
riyaatzini, ikantaki Paaworo:

—Kyaaryo iroka okantakiri Ishire Tajorentsi. Ojankinatakaakiri
Iseeyashini, kamanantzirorini iñaani Tajorentsi. Rojankinatakiniri
rirori ajoriiyotzinkaritepaeni. 26 Ikantzini:

“Piyaate janta joriiyopaeniki, pikantapaeri: ‘Eeniwitacha pikempita
pikemantyaarimi, omaanta tee piyotawakiro. Eeniwitacha poki,
paminantari, omaanta tee pikokichaaperotzi’. 27 Iroñaaka tee
añiiri atziri ikenkithashiryaantari kameetha. Tee ikoyi ikemi-
jantzi, tee ikoyi raminaperotero kyaaryooperotatsiri, ikowaper-
otakiro rantero kaari kameethatatsi, rootaki ikantashireeyan-
takarini: ‘Eero akemijantzi. Aminikari. Akemijantzikari. Ayota-
perotzikari. Akenkithashiryaakari. Owawijaakotakari’ ”.

28 Piyoteeyawakironi iroñaaka: rowawijaakotantzi Tajorentsi. Iroñaaka
rotyaantziri aapatziyakariri Jesoshi riyotakagaeyerini paashinijatzitat-
siri atziri. Ikemijanteeyawakini ririrapaeni.

29 Ikemantawakawori ajoriiyotzinkaritepaeni iroka ikantakiriri,
riyaateeyanakini, ipiyapiyawaantetawakagaeyanakani.

30 Okaatzi apite ojarentsi ijeekaki Paaworo pankotsinentsiki,
ipinatakiro. Raakameethateeyakirini maawaeni areeteeyaririni.
31 Ikantatyaani ikantakotapiintziri Tajorentsi, tsika ikantari rirori
reewawenantzi. Ikantakotapiintakiri Awinkatharite Jesokirishito, tee
imaniro. Tekatsi thañaakotyaarini ikenkithatzi.

Naaka jankinatzimirori:

Rookashi

RIRAGA PAAWORO ROJANKINATZINIRI OROOMAJATZI

1 Nokoyi niwethateeyemini, oroomajatzi, tsikarika pikanta
pijeeki. Naaka Paaworo jankineeyimirorini iroka. Rotyaantakina
Jesokirishito nantawaetziniri. Ikowakaakina nokamanteeyerini
atziri tsika ikantari Tajorentsi rowawijaakotantzi. Tekatsi paashini
ikowakaenari. 2-3 Tema paerani ikamanteeyakirini Tajorentsi riraga
kamanantayitzirorini iñaani ipoñaakya jenokinta Itomi, ratziritapaaki,
rowawijaakoeyantyaaririni maawaeni kaari kameethatayitatsirini.
Ikantakirini rirotaki icharineeteni Iraviiri riraga jewawenantatsiri
maawaeni joriiyo paeraniperoroña. Roojatzi rojankinatakaantakaririni
Tajorentsi riraga kamanantayitzirorini iñaani, rootaki ojeekantakari
iroñaaka Iwaperite Tajorentsi. 4 Roojatzi ipokantaka Jesokirishito
jaka kipatsikika, rowamagaetawakiri, roojatzi ipiriinantanaa.
Rootaki ayoteeyantakani eeniro itajorenka, rirotaki Itomi Tajorentsi,
eejatzi okithaatakiri Ishire. Rootaki apinkathaperoeyantakaririni.
5 Naapatziyakari riraga Jesoshi, rootaki ikaminthaantakinarini,
eejatzi rotyaanantakanarini aapatziyakagaeyaarini maawaeni
paashinijatzitatsiri atziri. 6 Eejatzi eeroripaeni, ikowakaakimi
pisheninkateeyaarini. 7 Osheki inintashireperoteeyakimini Pawa
Tajorentsi janta Oroomaki, tema riyoyaakimi reentsitetantzimiri
eejatzi maawaeni paashinipaeni aapatziyeeyaririni. Iroñaaka
nokowaki ikantyaani ineshironkaperoeyemini, eejatzi kameetha
ijeekakagaeyemini. Eejatzi ikimitakagaeyemini Awinkatharite
Jesokirishito.

Ikowaki Paaworo rareetyaari oroomajatzi

8 Iroñaaka nokamantemi: tsikarika niyaatayitakini nokemakotapi-
intakimi pameentaperoeyakarini Jesokirishito. Ikemakoeyakimini
maawaeni atziripaeni, jeekayitatsirini tsikarikapaeni, rootaki
nopaasonkitantakariri Tajorentsi, tema naaka eejatzi aapatziyariri
Jesokirishito. 9 Riyotzi Tajorentsi namanapiintziri ramitakoeyemini.
Nokyaaryoowentziniri nantawaetziniri, eejatzi nokantani
nokenkithatakotziri Itomi: nokamanteeyirini atziri tsika ikanta
rowawijaakotantzi. 10 Eejatzi nokantziri Tajorentsi: “Nokowaki,
Pawa, pikowakayenarika, nareeteeyarini oroomajatzi”. 11 Osheki
nokenkithashireeyakimini noñeemi: nokowaki omatakagaeyemini
oetarikapaeni rowaga Ishire Tajorentsi, paapatziyaperotantyaariri
Jesoshi. 12 Eejatzi aririka añaawakagaeyaani aapatziyawakaaperoeyakani,
ari aweshiryaakaawakagaeyaani. 13 Nokowaki piyoteeyeroni,
noyemijantzinkarite, osheki nokowapiintawitaka niyaatashiteeyem-
inimi, omaanta tee ikowakaana Tajorentsi niyaatashitemi.
Nokowawita namitakoeyeminimi, nokimitaakiro namitakoeyakirini
paashinijatzitatsiri atziri janta paashinikipaeni nampitsi riyotaap-
erotakiri Tajorentsi 14 Nokowaperotaki nokenkithatakaapiinteri
kireeshiyajatzi, riraga yotawitachari eejatzi paashinipaeni atziri; tema
nokenkithatakaapiinteri maawaeni riroripaeni: riraga yotawitachari
eejatzi riraga kaari yotatsi. Tema rotyaantakina Tajorentsi

nokenkithatakagaeyerini maawaeni. 15 Rootaki nokowaperotantakari nokenkithatakagaeyemini eerokapaeni jaga Oroomaki eejatzi.

Ikowaki Tajorentsi rowawijaakoteri maawaeni atziri

16 Tee nopashiwenta nokamanteeyirini atziri tsika ikanta Jesokirishito ikaminthagaeyakaeni. Itajonkawenteri Tajorentsi maawaeni aapatziyeeyaririni, rowawijaakoeyerini. Ritakari riyotaakiri joriiyopaeni, eejatzi iroñaaka riraga kaari joriiyotatsi. 17 Ñaakiro, aririka ameentaperotakyaari Jesoshi, iñaaperoeyakaeni Tajorentsi akameethatzi. Tema paerani rojankinatakaakiri irira riraga Awakookoni: "Iñaaperoeyerini Tajorentsi ikameethatzi maawaeni ameentariri kameetha ijeekanteeyaari janta jenokinta".

Ikijeri Tajorentsi maawaeni theenkantatsiri

18 Riraga Tajorentsi jeekatsiri jenokinta, riyotakagaeyakaeni ikijakiri maawaeni kaari aapatziyari, eejatzi maawaeni antapiintzirori kaari kameethatatsi, eejatzi riraga maawaeni kaari kowatsi raapatziyawo iroka kameethatatsiri.

19 Ikowakirikami riyoteeyenimi tsika ikantari Tajorentsi, aritaki riyoteeyakinimi. Tee opomeentsitzimotawitari, tema riyotagaeyawitakarini. 20 Paerani okoñaataki maawaeni riwetsikaeyakirini, ayoteeyantakarini eenitatsi Tajorentsi, eejatzi eenitatsi itajorenka. Koñaataperotaki. Tekatsi ikanteeyaani theenkantatsiri ikanteeyeni: "Tee niyotakotziri Tajorentsi". 21 Tema riyoteeyawitaririni, omaanta tee ipinkathateeyirini. Ikaminthaapiinteeyawitarini riraga Tajorentsi, omaanta tee ipaasonkiteeyirini riroripaeni. Tee ikenkithashiryaagaeyani: ratsipetashitakawo ikenkithashiryaashitakawo oetarikapaeni ikoyiri rirori; rootaki iroñaaka kaari añaantawo riyotantari. 22 Omawitya ikanteeyawitani: "Osheki niyotzi naaka", omaanta tee riyotziri. 23 Ikameethaperotaki Tajorentsi, ikantani ijeeki jenokinta. Omaanta tee ipinkathateeyirini atziripaeni, inta iitajorentsitashiteeyakarini tsimeripaeni, oretsi, maanki, maawaeni: eejatzi iitajorentsitashiteeyakawoni riwetsikanewopaeni ikimitakaantakari atziri eejatzi paashinipaeni oetarikapaeni.

Rowashironkagaeyirini Tajorentsi kaari aapatziyariri

24 Osheki ikowaeyakini atziri ikenkithashiryaapiinteeyakironi kaari kameethatatsi, iñaathatapiinteeyawoni tsinani; rootaki ikanantari Tajorentsi: "Ari ikantakaata, tee ikoyi ikemi, ranteroota". 25 Ari paerani riyoperoeyawitarini tsika ikanta Tajorentsi, omaanta ramatawiteeyaani apaniroeni. Ipinkathatashiteeyakawoni maawaeni riwetsikaeyirini Tajorentsi, iitajorentsitashitari. Omaantakya riraga wetsikaeyirorini, tee ipinkathateeyirini irira. Omaanta aaka thame añaaperoeyerini rirori, akanteetatyeeyaani. Aritaki okantyaari. 26 Rootaki ishinetantariri Tajorentsi riraga kaari joriiyo ranteeyironi oetarika ikowaeyakirini. Tee okoyi tsinani aye oemi, omaanta okowaki antatenkatawakaeyani okaateeyini otsinaninkaeteki. 27 Eejatzi ikimitzitaka riraga shirampari: tee ikoyi raye iina, omaanta ikowaki rantatenkatawakaeyani ishiramparinkaeteki. Oetarikapaeni ranteeyakirini, omaanta tee riyotzi ipashiwentakayaawo. Ari rowashironkaeyakirini Tajorentsi.

28 Ari tee ikowaeyini ipinkatheeyerini Tajorentsi eejatzi
ikenkithashiryaakotyaari rirori, rootaki ikanantakari Tajorentsi:
“Ikantyaata. Ikenkithashireeyaawoota kaari kameethatatsi, eejatzi eero
ijeekimaeta kameetha”. 29 Rantapiinteeyakironi kaari kameethatayi-
tatsirini: ashi royiro tee ikameethateeyini, ishirontawo kaari rayi,
oshirontari kaari ayi, iñaawenatzitakari atziri rashitayitarini, ikowaki
rowashironkaayiterini paashinipaeni, ikowawitaka ikimitakotyaari
paashinipaeni rootaki ikijawakaanteeyakarini, rowamaawaka-
gaeyakani, ikijathatawakagaeyakani, ramatawitantapiinteeyini,
ikatsimatawakagaeyakani, ikantakotantashita makaawaanteri
riroripaeni, 30 itheeyakotawakagaeyakani, ikijeeyakirini Tajorentsi,
rakawaanteteeyakirini paashinipaeni, ikantakaaperoeyani,
ikantashiteeyawitani, “Naakapero”, ikowakowayitakini ranteeyeroni
paashinipaeni kaari kameethatayitatsini, ipiyatheeyakarini
ashiteeyaririni, 31 tee añeeyironi riyoteeyantarini, tee imonkaateeyironi
oetarika ikanteeyawitarini, tee inintawakagaeyaani, tee riyotzi
ipeyakoteniri paashinipaeni okaatzi rantziri, tema tee ineshi-
ronkatawakagaeyaani. 32 Riyoteeyawitawoni ikantziri Tajorentsi:
“Maawaeni antapiinteeyirorini kaari kameethatatsi riyaateeyeni
paamariki kaari tsiwakanitatsini”, omaanta rothataashiteeyani
ranteeyironi eejatzi inimotakiri paashinipaeni antzirori iroka kaari
kameethatatsi.

2

Riraga joriiyo eero rawijakotashiteeyaani omawitya rirotaki joriiyo

1 Naamaaka ijeeki joriiyo kantatsiri: “Ñaa, okantateekirira
ikemawakiroota, tee ikameetheeyeni”. Omaanta nokamantemi:
kyaaryoowa, aririka pikantakoteri paashinipaeni atziri: “Eeniro
rantani”, eejatzi eerori eeniro pantani, pikimiteeyakarini
riraga pikantakotawitakarira. 2 Ayoteeyakini okameethatzi
rowashironkagaeyirini Tajorentsi riraga antzirori kaari kameethatatsi.
Tema riyotakotziri maawaeni atziri okaatzi rantziri. 3 Omaanta eerori,
pikantzi: “Eeniro rantanipaeni irinta”, eejatzi pikimiteeyakarini,
pantapiinteeyakironi eerori kaari kameethatatsi. ¿Piitashitama
eerori eero rowashironkaeyimini Tajorentsi? Tema riyoperotakiro
okaatzi rantziri maawaeni atziri. 4 Pamine, osheki ineshironka-
teeyakimini, ikaminthaaperoeyakimini, tee intsipaete roonimi:
ojamani royaakoeyawitakimini pikenkithashireeyaneeyaanimi
pookaeyeronimi kaari kameethatatsi panteeyirini. Omaanta, tee
pookaeyironi. 5 Tee pikenkithashiriiro ikantziri Tajorentsi, tee pikoyi
pikenkithashireeyaani. Eekiro piyaatatzi pantapiinteeyironi kaari
kameethatatsi, rootaki rowashironkawenantemiri rirori. Kyaaryo, iinja
ikijaperoeyerini maawaeni antzirori kaari kameethatatsi. Omaanta
ayoteeyanakini ikameethaperotzi rirori, eero ikijashitari atziri,
riyoperotakiri maawaeni, tsikarika ikanteeyani.

6 Rowashironkaeyerini maawaeni kaari kameethatatsi, omaanta
ijeekakagaeyerini kameetha janta jenokinta maawaeni kameethateey-
atsirini. 7 Aririka akowaperote añagaeyerini Tajorentsi eejatzi akowap-
erote akameethaperotanaki, eejatzi akowaperote akanteetatyeeyaani

ajeeke jenokinta, thame akyaaryoowenteeyeroni maawaeni ikowakagaeyakaerini. Roojatzi ijeekakagaeyeeni jenokinta, akanteetatyeeyaani ajeekimotapaeri. 8 Omaanta riraga kaari kameethatatsi, kaari kowatsi riyotero ikowakaawitariri Tajorentsi inta ikowashiteeyani rantapiintero kaari kameethatatsi, tema ikijaperoeyerini rirori, rowashironkaaperoeyerini. 9 Imonkaatawakagaeyaani joriiyo eejatzi kaari joriiyotatsi: aririka ikantyaani rantero kaari kameethatatsi, ari rashironkagaeyaani, rowashironkaeyerini Tajorentsi. 10 Omaanta maawaeni antapiintzirori kameethatatsiri iñaapaeri Tajorentsi jenokinta, iñaaperotawaeri rirori, ijeekakagaeyerini kameetha: joriiyopaeni, kaari joriiyotatsi, maawaeni. Amonkaatawakagaeyakyaani. 11 Riraga Tajorentsi tee rinashitakagaeyarini paashinijatzipaeni atziri: riyotzi akimitawakagaeyakani maawaeni.

12 Riraga paashinijatzitatsiri atziri tee iñiiro rojankinarini Moeseeshi, omaanta eeniro rantayitzirini, eejatzi riyaate paamariki kaari tsiwakanitatsini. Omaanta eero ikantziri Tajorentsi: “¿Iitaka kaari paapatziyantawo rojankinatzirini Moeseeshi?” Omaanta riraga joriiyopaeni iyotawitawori rojankinarini, eeniro rantayitzirini, eejatzi riyaate rirori paamariki kaari tsiwakanitatsini; ari rowashironkaaperoteri Tajorentsi, ikanteri: “Tee paapatziyaperotawoni iroka rojankinatzirini Moeseeshi”. 13 Eero iñaaperotashitari Tajorentsi ikameethatzi riraga kemashiteeyawitaworini iñaani, intakya iñaaperotaperoeyini ikameethatzi riraga aapatziyaperotawori iñaani: tema rootaki ikowakaakiriri. 14 Pamineri riraga paashinijatzitatsiri atziri, tsika ikanteeyani. Tee iñaawitawo Iwaperite Tajorentsi, omaanta apaanipaeni eeniro rantayitakironi okantayitzirini. Ñaakiro, riyotashitayitani ijeeki kameetha. 15 Aririka ijeeki kameetha, ayoteeyakini riyotawitawo rirori okantziri Iwaperite Tajorentsi. Eeniro ikenkithashiryaakari Tajorentsi rajankaneki: riyoteeyakini okameethatzirika ranteeyirini, rooma teerika. 16 Iinja ikanteri Tajorentsi riraga Jesokirishito: “Eeroka yotzirori tsikarika okantari ranteeyakirini atziripaeni, pithotyaakiro maawaeni ikenkithashireeyirini. Iroñaaka eeroka kantakoterini tsikarika riyaateeyeni. Eeroka kantatsini aririka añaaperoteri ikameethatzi, aririka owashironkayeri”. Rootaki nokamanteeyiririni naari, ikenkithashireeyantyaarini, rowawijaakoeyanteeyaarini.

Riraga joriiyo eejatzi kaminagaantsi Tajorentsi

17 Omaanta, eerokarika joriiyo, kyaaryoowa. Pikantzikari: “Niyotziro naaka rojankinarini Moeseeshi. Nosheninkataperotakari naaka Tajorentsi”. Pikantakaaperotakarira. 18 Piyoteeyironi ikowakagaeyakaerini Tajorentsi. Paerani piyotawitakawoni Iwaperite Tajorentsi, rootaki piyoteeyantawitakaworini kameethatayitatsirini. 19 Iroñaaka piitashiteeyawitani pimatero piyotakagaeyerini maawaeni kaari yoteeyatsini okaatzi ikowakaakimiri Tajorentsi. Kimiwitaka poorentakoeyerinimi maawaeni jeekaeyatsirini tsiteniriki, 20 piyotakagaeyerinimi maawaeni kaari yoteeyatsini, okimiwitaka piyotagaeyerinimi eentsipaeni. Kyaaryo piyoteeyawitawoni Iwaperite Tajorentsi, tema kameetha riyotaawitakimi, tee amatawitantzi. 21 Pamine, piyotagaeyerinimi paashinipaeni, omaanta, ¿iitaka kaari pitantawo piyoteeya eerori? Tema okameethatawita piyotaawakagaeyaanimi eerori. Eeniro pikanteeyawitakaririni

paashinipaeni: “Eero pikoshitzi”. Roojatzi pantzitanakawo eerori pikoshitzi. 22 Pikanteeyawitarini: “Eero piñaathatzimotawo piina paashini tsinani”. Roojatzi pantzitanakawo eerori, eeniro piñaathatzimotawo piina paashini tsinani. Pikanteeyawitarini: “Eero piitziro piwetsikani: ‘Rootaki Tajorentsi’. Kaarimachee”. Aririka poonari iitajorentsitashitari, ¿iitaka pikoshitantawori ashi owaagawo ikemijantapiinteetzinta? 23 Pikantakaaperoeyakani, pikanteeyawitani: “Niyotziro naaka iñaani Tajorentsi”. Omaanta teerika pimonkaatayitzironi okantayitzirini, tema pitheenkakiri Tajorentsi. 24 Eenitatsi iroka rojankinateetziniriri paejatziiteni: “Eeniro rantayitakirini ajoriiyotzinkarite kaari kameethatatsi, rootaki ikantzimateeyantakaririni Tajorentsi riraga kaari joriiyotatsi, ikanteeyini: ‘Tee ikameethatzi Tajorentsi, eero aapatziyari’ ”.

Tee rinashitayitarini Tajorentsi joriiyopaeni

25 Pamine, aririka pikemijantaperotero iñaani Tajorentsi, tee patsipetashitawo pijoriiyotzi, tema piyotakiri rirori. Omaanta teerika pikemijantaperotziro, patsipetashitakawo pijoriiyotashitawita. 26 Aririka rantapiintero kameethatatsiri kaari joriiyotatsi, tema iñaaperoteri Tajorentsi rirori ikameethatzi. Ikimitakaanteeyari joriiyo, aapatziyariri Tajorentsi rirori. 27 Eerokarika joriiyo, piyotawitaworika rojankinarini Moeseeshi; omaanta teerika pikemijantaperotziro, ¿okameethatzima? Teewee, tee okameethatzi. Pamineri riraga kaari joriiyotatsi: tee iñaaneentziro Iwaperite Tajorentsi, omaanta aririka ijeeki kameetha, rantakiro ikowakaakiriri Tajorentsi. Tema okameethaperotzi iroka. Eejatzi tema roñaagakiri paashinipaeni tee pikameethatzi eerokapaeni. 28 Kaari joriiyopero riraga kaari aapatziyarini Tajorentsi. Eejatzi tee okameethatzi itotonawitakyaarika ishiramparitantari, teerika raapatziyari rirori. Ratsipetashitakawo itotonatziro. 29 Omaanta riraga joriiyoperotatsiri rirotaki riraga kenkithashiryaapiintziriri Tajorentsi rajankaneki rootaki okithaatakaantariri Ishire Tajorentsi. Tee ro iñaaperotantariri itotonatzirowa ishiramparitantari, omaantakya iñaaperotantariri raapatziyakari. Eerorika iñaaperotziri atziri, omaantakya riraga Tajorentsi rirotaki ñaaperoterini.

3

1 Naamaashitaka pikantzi: “¿Natsipetashitama nojoriiyotaki? ¿Natsipetashitama nototonatziro noshiramparitantari?” 2 Tee patsipetawitawo pijoriiyotzi. Tema irira joriiyo riyotaakiri Tajorentsi iñaani. 3 Kyaaryo, tee raapatziyeeyarini maawaeni, eenitatsi amatawiterinimi Tajorentsi. ¿Arima ramatawitakiri Tajorentsi riraga aapatziyariri? 4 Eero ramatawitziri. Omawitya ramatawitanteeyeeni maawaeni atziri, omaanta Tajorentsi tekatsi ikantya ramatawiteeyeeni rirori. Tema paerani rojankinatzini Iraviiri, ikantzi: “Kyaaryooperotaki, Tajorentsi, piñaani: tee pitheeyaa. Tekatsi ikantya atziri ipiyatheeyemini”. 5 Naamaashita eeniro ijeeki kantashitachari: “Aririka nantero kaari kameethatatsi, roojatzi riyoteeyantanakyaani paashinipaeni ikameethaperotaki Tajorentsi, tee ikimitana naari. Roojatzi aririka ipinkatheeyerini, ¿iitaka iroñaaka ikijawenantenawori Tajorentsi kaari kameethatatsi nantayitzirini? Tema rootaki ipinkathatantyaariri

paashinipaeni". (Iroñaaka nokenkithatziro kimitariri kaari aapatziyariri Tajorentsi.) 6 Tee okameethatzi iroka raamaayiwitakarini. ¿Arima ramatawitakae Tajorentsi? Eero. Ikantzi rotyaanteri antapiintzirori kaari kameethatatsi paamariki kaari tsiwakanitatsini. Eeromi rantziromi iroka, eeromi imatziromi ikantakoneentawomi paashinipaeni atziri. 7 Ñaakiro, ¿okameethatzima notheeya niyotakaantyaariri atziri tee itheeya Tajorentsi, roojatzi ipinkathatantyaariri? Teewee. Aririkami okameethatemi notheeya, eeromi ikijawentanawomi Tajorentsi notheeya. Omaanta, tee okameethatzi iroka ikantziri. 8 ¿Okameethatzima antapiintero kaari kameethatatsi ikimoshiryaantyaari Tajorentsi? Teewee, eero antziro. Okameethatzi rotyaante aaka Tajorentsi paamariki kaari tsiwakanitatsini kantashitayitaworini iroka, ñaa, okantateeteri iinja iñaashitateetyaawoota. Omaanta eeniro kantakotashitakinari: "Riyotaakiri Paaworo paashini atziri rantero kaari kameethatatsi". Itheeyashita rirori.

Aakapaeni maawaeni anteeyakironi kaari kameethatatsi

9 Pamine, aakapaeni joriiyo. ¿Okameethatzima akante: "Tee ikameethateeyeni paashinipaeni atziri, omaantakya aaka kameethateentsiri?" Tee okameethatzi akantero iroka. Tema amonkaatawakagaeyakani, eenitatsi antanipaeni maawaeni: aaripaeni, eejatzi riraga paashinijatzitatsiripaeni atziri. 10 Tema aritaki okantzi Iwaperite Tajorentsi: "Tee ijeeki kameethaneentatsini apaani. 11 Tekatsi kowatsini riyoteri Tajorentsi, eejatzi tekatsi kowatsini riyotero ikowakaawitariri. 12 Ipiyathateeyakarini Tajorentsi maawaeni, ranteeyironi maawaeni kaari kameethatatsi. Tekatsi antzirori kameethatatsiri, tekatsipero. 13 Tee okameethatzi iñaawaetashitayitarini. Osheki otheeyakaari ineni. Osheki ikijathateeyirini paashinipaeni, ikimiwitakari maanki koweenkatatsiri atsikantaniri. 14 Osheki ikatsimatakiri paashinipaeni, ikijathatapiinteeyakirini. 15 Eejatzi rametakawo rowamaayitashitakarini atziri. 16 Tsikarika riyaatayitakini, rowashironkaayitakirini paashinipaeni. 17 Tee riyotziro ikaminthaante, ineshironkatante, ijeekantyaari kameetha. 18 Tee ipinkathateeyirini Tajorentsi". Rootaki rojankinatakiniriri Tajorentsi maawaeni atziri paeraniperoroña.

19 Ayoteeyakini iroñaaka rashironkaaperotya maawaeni yoteeyawitaworini rojankinarini Moeseeshi. Riyoteeyawitakawoni oetaka ikowakaakiriri Tajorentsi, tekatsi kanteeyatsini: "Tee niyotzi". Tema rowashironkagaeyerini maawaeni atziri antzirori kaari kameethatatsi. 20 Tekatsi ikante atziri: "Nanteeyakironi maawaeni okantziri rojankinarini Moeseeshi, iroñaaka iñaaperotena Tajorentsi nokameethatzi". Teewee, tee imatziro. Tema rootaki Rojankinarini Moeseeshi iyotagaeyakaerorini eeniro antani.

Rowawijaakoeyakirini Tajorentsi maawaeni aapatziyariri Jesokirishito

21 Iroñaaka nokamantemi: riyotagaeyakaeni Tajorentsi tsika ikantya iñaaperotanteeri akameethatzi. Riraga Moeseeshini eejatzi riraga kamanantayitzirorini iñaani Tajorentsi rojankinatzitakaero ipoke Itomi Tajorentsi ikamawentakae rowawijaakotanteeri. Tee ro ikamanteeri amonkaatero Rojankinarini Moeseeshi,

22 omaanta ikamanteeyakaeni aririka aapatziyakyaari Jesokirishito,
iñaaperoeyakaeni Tajorentsi akameethatzi. Aritaki amonkaatawaka-
gaeyakani, aakateeyakini joriiyo eejatzi paashinijatzitatsiri atziri:
23 tema eeniro anteeyakironi kaari kameethatatsi, maawaeni. Tee
anteeyironi kameethatayitatsirini ikowakagaeyakaerini Tajorentsi.
24 Ikamawentakae Jesokirishito rootaki aririka aapatziyeeyakarini
irira, rowawijaakoeyakaeni Tajorentsi, iñaaperoeyakaeni akameethatzi.
Tema ineshironkateeyakaeni: tee ikenkithashireeyeeyaawoni
eejatzi kaari kameethatatsi anteeyakirini. 25-26 Rotyaantakiri Itomi,
ikamawentakae, apaatawenteeyakaeni riraa. Iroñaaka, aririka
aapatziyakyaari, monkaataka, eero ikenkithashiryagaawo eejatzi
anteeyakirini. Eejatzi paerani, tekiraatani ipokini jaka kipatsiki Jesoshi,
tee rowashironkagaeyirini Tajorentsi riraga aapatziyariri. Riyotzitani
iinja ikamawenteeyerini riraga Itomi. Rootaki ayoteeyantakarini
ikameethaperotaki Tajorentsi eejatzi iñaaperoeyakirini maawaeni
aapatziyeeyaririni Jesoshi ikameethatzi.

*Tekatsi akantya aari akantakaaperotya, eero amatziro owawijaako-
teeya apaniroeni*

27 Iroñaaka tekatsi akantya akantakaaperotya. ¿Iitarikya? Tema
tekatsi akantya owawijaakoteeya apaniroeni. ¿Iitaka kaari
amatantawo? Tema apatziro Tajorentsi rowameethatee aakapaeni
riraga aapatziyariri Jesoshi. 28 Ñaakiro, aririka aapatziyaari Jesoshi,
rowameethatakae Tajorentsi. Tee ikanteeyeeni: “Pimonkaateeyeroni
rojankinarini Moeseeshi pawijakoeyanteeyaarini”. 29 ¿Apaniroenima
rowawijaakoeyirini Tajorentsi joriiyo? Teewee, tema eejatzi
rowawijaakoeyakirini paashinijatzitatsiri atziri. 30 Apintzi Tajorentsi,
ikaminthagaeyakaeni maawaeni. Riyotaki amonkaatawakagaeyakani.
Aririka raapatziyaari joriiyo, riraga Jesoshi rowawijaakoteri. Aririka
raapatziyaari irira paashinijatzitatsiri atziri, rowawijaakoteri eejatzi.
Roojatzi iñaakiri riraga Tajorentsi ikameethatzi maawaeni. 31 Aririka
aapatziyakyaari Jesoshi, ¿okameethatzima ookaero Iwaperite Tajorentsi?
Teewee, eero ookaero. Aririka aapatziyakyaari, rootaki anantyaawori
okamanteeyakaerini.

4

Roshiyakaavenantzi Awaraamani

1 Piyoteeyakini tsika ikantani achariniiteniperoni Awaraama.
Iroñaaka nokamantemi: 2 tee rowawijaakotaa apaniroeni.
Rowawijaakotyaami apaniroeni, imateromi ikantakaaperotyaami,
ikantemi: “Osheki nokameethataki, nawijakotantaari”. Omaanta
tema riyotaki Tajorentsi tee ikameethatzi Awaraamani. 3 ¿Oetaka
okantziri Iwaperite Tajorentsi? Tema okantzi: “Raapatziyakaarini
Awaraama Tajorentsi, rootaki iñaaperotantaririni ikameethatzi”.
4 Noshiyakaawentemiri: eenirorika thamaetenirini iwaatorote, tema
okameethatzi ipinateri. ¿Okameethatzima ikanteri: “Irika, korikika,
nopashitzimirira”? Tee okameethatzi: tema ipomeentsitakanari
ithamaetziniri. 5 Omaanta riraga Tajorentsi, rinashita: eerorika
antayitzironi kameethatayitatsirini, omaanta ameentyaaririka
Tajorentsi, aritaki rowameethateeyakaeni, iñaakae akameethatzi.

Eero apomeentsiwentari apinateri. 6 Ñaakiro, tekatsi antaperote rowameethatanteeri Tajorentsi, omaanta riweshiryaakagaeyeeni, aririka aapatziyaari ari iñaaperotakae akameethatzi. Tema rootaki ikantakirini Iraviiri:

7 “Ikimoshireeyakini maawaeni atziri riraga ikamintheeri
Awinkatharite. Eero ikenkithashiryaaneero eejatzi kaari
kameethatatsi rantayitzirini. 8 Kyaaryo, ikimoshiryaaperotanaki,
riyotaki eero ikijawentziri riraga Awinkatharite rantayitzirini”.

9 ¿Ninka ikenkithatakotziri Iraviirini? ¿Apaniroenima ajoriiy-otzinkarite? Tema ikenkithatakotziri eejatzi maawaeni paashini-jatzitatsiri atziri. Tema ayoteeyakini raapatziyakari Awaraamani, rootaki iñaaperotantakariri Tajorentsi ikameethatzi. 10 Omaanta ¿tsika okaatzika iñaaperotantakariri Tajorentsi ikameethatzi? Tema tekirani ijoriiyotzini, tekirani itotonatzironi ishiramparitantari. 11 Ñaakiro, tekirani itotonatzironi rameentarini Tajorentsi, rowameethatantariri. Roojatzikya itotonatzironi, riyoteeyantakarini atziripaeni ritakawo rameentakari Tajorentsi rootaki iñaaperotakiri irira ikameethatzi. Iroñaaka ayoteeyakini aritaki ikimiteeyaarini rirori paashinijatzitatsiri atziri: eero iitashita itotonatero iñaaperotantyaariri Tajorentsi ikameethatzi, omaantakya rameentzitakarini irira. Tema riraga Awaraamani rirotaki itaperotakawori rameentakari rirori. 12 Eejatzi ikimiteeyaarini maawaeni atziritzinkarite aari, aririka rameentyaari Tajorentsi. Eero iitashita aririka itotonatero, ari rawijakotee, omaanta okameethatzi rameentyaari rawijakotanteeyaari. Ikimityaari achariniiteni Awaraama, tekira itotonatzironi ishiramparitantari paerani rirori.

Eenitatsi iroka ikashiyakaakaririni Tajorentsi Awaraamani

13 Ari rameentashitakari Awaraamani Tajorentsi, rootaki iñaaperotantakariri rirori ikameethatzi, roojatzi ikantakiri: “Nokowakaakimi iinja paawakiro okaatzi nokashiyakaakiriri maawaeni jeekatsiri kipatsiki”. ¿Iitaka ikanantaririni iroka? ¿Imonkaatayitakironima rojankinarini Moeseeshi? Teewee, tekirani ojeekini. Ro ikanantakarini, rameentakarini. 14 Apatzirorikami iñaaperoterimi Tajorentsi riraga kowawitachari imonkaateromi rojankinarini Moeseeshi, tema ramatawitakirimi Awaraamani okaatzira ikantakiriri. Eero okameethataneemi rameentawitakarira. 15 Rowashironkagaeyerini Tajorentsi maawaeni kaari monkaap-erotzirori rojankinarini Moeseeshi, ikijiri. Omaanta eerorikami otzimimi rojankinarini Moeseeshi, tekatsimi okantya ikijawenterimi Tajorentsi. 16 Aririka ameentyaari Tajorentsi, tema imonkaatakiro ikantakaeri. Kyaaryo, ineshironkaeyakirini maawaeni kimiteeyaririni Awaraamani. Tee apaniroeni ineshironkaeyerini joriiyo, omaanta ineshironkaeyakirini maawaeni aapatziyariri. Tema rirotaki Awaraamani itakawori raapatziyari; aririka aapatziyari aari, akimiteeyaarini irira. 17 Tema ikantakirini paerani Tajorentsi: “Eerokataki itaperotakaworini, impaetzikya ikimiteeyemini osheki paashinijatzitatsiri atziri”. Rirotaki Tajorentsi kijokiro rowakiri Awaraamani tema rameentakari. Eejatzi rowañagaeri kamayitawiteencharini, tema rirojatzi tzimakagaeyirorini maawaeni añeeyakirini.

18-20 Riyotakotaka Awaraamani antyashiparitaki, rootzimateentsi ikame. Aamaashitya okaataki rojarentsite 100. Eejatzi riyotakiro iina antyashipawotaki, eejatzi tee iyotzi otzimeri eentsite. Tekatsi reentsite omaanta ikashiyakaakari Tajorentsi: “Aritaki roshekitaki pichariniitaperoeyaarini”. Omaanta tee itheenkiri Tajorentsi, riraga Awaraama ikenkithashiryaakiro ikantakiriri, riyoperotaki kyaaryo ikantakiriri, imonkaatero maawaeni. Tekirani ijeekini ichariniitenipaeni, raapatziyakari Tajorentsi eejatzi riweshiryaawentakari, ikantzi: “Tema ikameethataki Tajorentsi”. 21 Riyoperotzini eenitatsi itajorenka, tekatsi pomeentsitzimotyaarini; riyoperotzini rantero maawaeni ikantakiriri. 22 Rootaki ikanantakari Tajorentsi: “Rameentakina Awaraama, rootaki noñaaperotantariri ikameethatzi”.

23-24 Rootaki ikantakiririni Awaraamani, eejatzi iroñaaka ikanteeyakaerini aari; ayoteeyakini aririka ameentyaari Tajorentsi, iñaaperoeyakaeni akameethatzi, ikimitakaanteeyakaeni tee antziro kaari kameethatatsi. Tema rirotaki piriinteeriri Awinkatharite Jesoshi. 25 Eeniro anteeyakirini kaari kameethatatsi, rootaki ikamawenanteeyakaerini Jesoshi. Roojatzi ipiriintanaa eejatzi, rootaki ayoteeyantakarini maawaeni iñaaperoeyakaeni akameethatzi maawaeni aapatziyariri rirori, okimitaka tee antapiintziro kaari kameethatatsi.

5

Iñaaperoeyakaeni Tajorentsi akameethatzi, ayoteeyantakarini ajeeke jenokinta

1 Ari ikamawenteeyakaeni Awinkatharite Jesokirishito, rowawijaakoeyantakaerini. Iroñaaka ameenteeyakawoni maawaeni ikantakaeri Tajorentsi, rootaki iñaaperoeyantakaerini akameethatzi, okimitaka tee antziro kaari kameethatatsi; rootaki iroñaaka raakameethatanteeyakaerini maawaeni. 2 Kyaaryo aapatziyakari Jesoshi, rootaki ineshironkatantakaeri Tajorentsi, ikantatyaani. Osheki aweshiryaawentakari, ayoteeyakini añeeyeerini janta ipinkatharitaperotzinta. 3 Eejatzi, aririka akemaatsityaawo oetarikapaeni, kameetha aweshiryaawentyaari Tajorentsi. Ayoteeyakini aririka akemaatsityaawo, iyotaakaero eshiwenantyaawori oetarikapaeni. 4-5 Eejatzi aririka eshiwentakiro, ramitakotakae Tajorentsi akyaaryoowentakiro antawaetziniri rirori. Aririka akyaaryoowentakiniri oetarikapaeni, ayotanaki ameentakawo ikantakaeri, eejatzi ayotanaki tee ramatawiteeyeeni. Tekatsi ikantee ramatawiteeyeeni, tema rotyaantakaero Ishire okithaatakaakae, rootaki iroñaaka inintaperoeyantakaerini kameetha. Aweshiryaawentakari.

6 Ñaakiro, paerani ashironkaaperoeyakani, tekatsi akantya owawijaakotashitya aaka apaniroeni. Roojatzi omonkaatantakari kitejiri ikowakiri Tajorentsi, ipokaki Jesoshi. Tee apinkathatawitarini, omaanta ikamawenteeyakaeni. 7 Ari tekatsi añaapiinte paashini atziri kowatsini ikamawenteri paashinipaeni kameethatatsiri, rowawijaakotantyaariri. Omaanta eenitatsirika kameethaperotatsiri atziri, aamaashitya eenirorika apaanipaeni kamawentziriri rirori. 8 Omaantakya aaka tee akameethateeyini, omaanta rotyaantakiri Tajorentsi Itomi riraga Jesokirishito ikamawenteeyakaeni. Tema rootaki

ayoteeyantakarini ineshironkaperoeyakaeni, inintaperoeyakaeni.
9 Apaatawentakae riraa, ikamawenteeyakaeni. Tema ameentakari
rootaki iroñaaka iñaaperotantakaeri Tajorentsi akameethatzi,
okimitzimotawitakari tee antziro kaari kameethatatsi. Iinja, ikijeri
Tajorentsi maawaeni antapiintzirori kaari kameethatatsi, inta aaka,
aritaki rowawijaakoeyakaeni. 10 Paerani akijawitarini Tajorentsi,
omaanta ikamawenteeyakaeni Itomi, iroñaaka apinkathatakiri rirori;
eejatzi irira, iñaaperotakae akameethatzi. Iroñaaka eero rapiitero
ikamae eejatzi Jesoshi, inta ikantyaani rañaaperotee, imatantawori
itajonkawentapiinteeyakaeni iroñaaka. 11 Kaari apatziro iroka,
inta eejatzi ayoteeyakini aapatziyakari Awinkatharite Jesokirishito,
rootaki iñaaperoeyantakaerini Tajorentsi akameethatzi. Tema rootaki
aweshiryaawenantariri iroñaaka.

Rantakiri Araani akamantyaari omaanta rantakiri Jesokirishito añaantyaari

12 Paerani ritakaantakawo kaari kameethatatsi apaani atziri, riraga
Araani; rootaki ikamantakari rimpaetzi. Eejatzi akimiteeyakarini
aaka eejatzi riraga maawaeni paashinipaeni atziri: anteeyakironi
kaari kameethatatsi, ashi owaeyanakironi. Rootaki iroñaaka
akamaniteeyantarini aari maawaeni: ashi oyiro akamaeyini
maawaeni. 13 Paerani tekirani ojeekini rojankinarini Moeseeshi,
rantapiinteeyakironi atziri kaari kameethatatsi. Omaanta tekira
riyotaperoeyironi kameetha oetaka ikowakagaeyakiririni Tajorentsi:
ñaakiro, tekirani ojeekini rojankinarini Moeseeshi. 14 Omaanta eekiro
riyaatanakitzi ikamaeyanakini maawaeni atziri, ritakaantanakawo
owakira tzimajaantaneentsiri, riraga Araani, roojatzi ijeekantapaaka
Moeseeshini. Omawitya tekiraata otzimi kaminagaantsi rashi
Tajorentsi, tema riraga anteeyakirorini kaari kameethatatsi
ikamaeyakini, omawitya rantakiro inashitapaeni kaari kameethatatsi.
Tema owamagaeyakirini okaatzi ranteeyakirini. Riraga Araani
roshiyawitakari riraga pokapaentatsiri rimpaetzi, 15 omaanta
rinashitaka rirori eejatzi. Eeniro rantakiri Araani akamaeyantakarini
aakapaeni. Omaanta ikaminthaaperoeyakaeni Tajorentsi, tee
ikoyi ikijawentaperoteero antayitzirini, rootaki rotyaanantakariri
pokapaentatsiri: riraga Jesokirishito. 16-17 Iroka rantakiri Araani
owamagaeyakirini osheki atziri, omaanta iroka rantakiri Jesokirishito
owañagaeyakirini osheki atziri. Tema ikamawentakae maawaeni
aaka, rootaki iroñaaka ineshironkataperoeyirini Tajorentsi rirori, tee
ikenkithashiryaakoteero anteeyakirini, omaanta iñaaperoteeyakaeni
maawaeni aapatziyariri Jesokirishito akameethatzi. Rowañagaeyakaeni
maawaeni, akanteetatyeeyaani ajeekae jenokinta.

18 Rantakiro kaari kameethatatsi apaani shirampari: riraga
Araani, rootaki maawaeni aakapaeni aateeyantyaarinimi paamariki
kaari tsiwakanitatsini. Omaanta eeniro rantakiri paashini
shirampari, riraga Jesokirishito. Rootaki imatantawori Tajorentsi
iñaaperotakae akameethatzi, ajeekaeyanteeyarini jenokinta,
akanteetatyeeyaani. 19 Tee ikemijantaperotziri Araani Tajorentsi
okaatzi ikantawitakariri, rootaki kaari akameethateeyantani.
Ikemijantaperotakiri Jesokirishito Iriri, rootaki imatanteeyakaerini
iñaaperoeyakaeni akameethatzi. 20 Rojankinatakaakiri paerani

Tajorentsi Moeseeshi ayoteeyantakarini tee okameethatzi iroka anteeyakirini. Tee akameethaneentzi eechonkiini, omaanta osheki ineshironkaeyakaeni Tajorentsi. 21 Ari tee akameethateeyini, rootaki akamaeyantakarini, omaanta aapatziyeeyakarini Awinkatharite Jesokirishito, rootaki ineshironkatanteeyakaerini Tajorentsi. Tee ikijawenteero anteeyakirini, omaanta iñaaperoeyakaeni akameethatzi rootaki akanteetatyeeyaani ajeekimotantapaeyaariri iinja janta jenokinta.

6

Aririka akaawoshitakoeyaarini Tajorentsi kimiteeyakani atsipateeyakarini Jesoshi akamaeyakini eejatzi apiriinteeyanaani

1 Ayoteeyakini ikamawentakae Jesokirishito rookakowentakae eero omperatantanee eejatzi kaari kameethatatsi. ¿Oetaka anteeyerini iroñaaka? ¿Antapiinteeyeeronima kaari kameethatatsi ineshironkantapiinteeyeerini Tajorentsi? 2 Eero. Eero antapiinteero eejatzi kaari kameethatatsi. Okimiwitaka akamaki, eero amatantawo antapiinteero kaari kameethatatsi eejatzi. ¿Iitaka, ikanantari apaani kaminkari nantapiinteroota? Eero imatziro. 3 Aapatziyantakariri Jesokirishito eejatzi akaawoshitawenteeyakarini, kimitaka akaateeyakirini akamaeyakini. ¿Tema piyotziro? 4 Eejatzi okimitaka akaateeyakirini akitateeyakani, eejatzi okimitaka akaateeyakirini apiriinteeyaani. Iroñaaka ajeekaeyaneeni kameetha, akimiteeyakarini Jesokirishito: ikamaki, ikitateetakiri roojatzi itajonkaperoteeri Ashitariri ipiriinantaariri eejatzi.

5 Iroñaaka akimiteeyakarini Jesoshi. Okimitaka akaateeyakirini akamaeyakini, eejatzi okimitaka akaateeyakirini apiriinteeyanaani: añeeyaneeni, omaanta inashiteeyanaani maawaeni aakapaeni. 6 Paerani osheki akowapiinteeyini antapiinteeyironi kaari kameethatatsi, omaanta okimitaka atsipatakari Jesokirishito akentakoeyakani koroshiki, akamaeyakini: ¿iitakama akowanteeyari eejatzi apiiteero kaari kameethatatsi? Paerani okimitaka aakateeyakini ratziritepaeni iwinkatharite kamaaripaeni, rantakaapiintakaero kaari kameethatatsi; omaanta iroñaaka okimiwitaka akamaki, tekatsi ikantya romperatee eejatzi. 7 Ñaakiro, aririka ikame atziri, tekatsi omperateeyaarini. Iroñaaka aaka, eero anteero kaari kameethatatsi. 8 Aririka akaateeyakirini Jesokirishito akamaeyakini, ayoteeyini akaateeyerini eejatzi ajeekimoteri janta ijeekinta rirori. 9 Ayoteeyakini ikamaki, eejatzi ipiriintanaa. Eero rapiiteero ikamae eejatzi: tekatsi ikanteeya ikamae eejatzi. 10 Ikamantakari Jesoshi, ikamawentakiro kaari kameethatatsi anteeyakirini. Monkaataka: eero ikamae eejatzi. Iroñaaka añaanee: kijokiro rowaeri iroñaaka Tajorentsi, ikanteetatyeeyaani. 11 Eejatzi eeroripaeni, pikimiteeyakani pikamaperoeyakini, eero panantaawo kaari kameethatatsi; omaanta rañaakagaeyemini eejatzi Awinkatharite Jesokirishito tema ijeekanaki pajankaneki, rootaki, piyoteeyantaaririni piweshiryaakayaari Tajorentsi.

12 Tema okimiwitaka pikamaki: eero iroñaaka pantapiinteero kaari kameethatatsi, eero pikenkithashiriiro roojatzi eero pantziro okowashitari piwatha. 13 Ari okimiwitaka pikamaki, eero pathaagakotaawo iroñaaka piwatha antakaapiinteemiro kaari

kameethatatsi. Eejatzi okimiwitaka rowañagaemi Tajorentsi, rootaki pishinetantyaariri rantakaayitemironi kameethatayitatsirini. 14 Eero iroñaaka panteero kaari kameethatatsi. Tekatsi okantya omperatemini pantero oetarikapaeni, tema ikaminthagaeyakimini Tajorentsi, ineshironkateeyakimini.

Noshiyakaawentemiri apaani omperataarewo

15 ¿Iitaka anteri iroñaaka? Ayoteeyakini tekatsi omperateeyeeni eejatzi ayoteeyakini ineshironkatapiinteeyakaeni Tajorentsi. ¿Okameethatzima antashitapiintyaawo kaari kameethatatsi ineshironkatantapiinteeyakaerini? Teewee, tee okameethatzi. 16 ¿Ninkama pipinkathataperoteri? Aririka pipinkathateri iwinkatharite kamaaripaeni, rantakaapiintemiro kaari kameethatatsi, omaanta rootaki piyaatantyaari paamariki kaari tsiwakanitatsini. Omaanta aririka pipinkathateri Tajorentsi, eejatzi pikemijantaperoteri, rantakaapiintemiro kameethatayitatsirini, rootaki piyaatanteeyari jenokinta Tajorentsiki. 17-18 Kyaaryo paerani pipinkathatawitarini iwinkatharite kamaari, omaanta iroñaaka pipinkathateeri Tajorentsi. Pikemijantaperoteero maawaeni riyotagaeyeemirini irira, rootaki nopaasonkitantariri. Pantapiintawitawoni kaari kameethatatsi, omaanta oeyowakimi Ishire Tajorentsi, iroñaaka pantapiinteero kameethatayitatsirini.

19 Nokamantemiro okimitawo iñaawaetzi atziripaeni, riraga theenkatsiri pikemaeyantyaaworini. Okimitaka paerani pipinkathawitarini iwinkatharite kamaari eejatzi eekiro piyaatatye panantaworini kaari kameethatatsi, okameethatzi iroñaaka pipinkathateeyerini Tajorentsi eejatzi eekiro piyaatatye panteeyantyaaworini kameethatayitatsirini, pikameethaperoeyantyaarini. 20 Paerani, pikemijantaperoeyawitarini iwinkatharite kamaari pantawitakawo oetarikapaeni, tee pipinkathateeyirini Tajorentsi. 21 Omaanta osheki iroñaaka pipashiwentakagaawo panteeyawitarini: ¿iitaka ipinatemirimi kamaari? Panteeyawitanarini, rootaki piyaatantyaarimi paamariki kaari tsiwakanitatsini. 22 Iroñaaka tekatsi ikantya iwinkatharite kamaari romperateeyeemini eejatzi: tema iroñaaka pipinkathateeyeerini Tajorentsi, panteeniri okaatzi ikowakayemiri. Rowameethashireeyemini rirori, ijeekakagaeyemini jenokinta pikanteetapaatyeeyaani. 23 Pantapiinteeyawitakawoni kaari kameethatatsi, piyaateeyantyaarinimi paamariki kaari tsiwakanitatsini. Omaanta paapatziyakari Awinkatharite Jesokirishito, rootaki ikaminthaantashitakimiri Tajorentsi, ijeekakagaeyashitemini jenokinta, pikanteetapaatyeeyaani. Tema ikaminthaashiiyeeni ikowashita.

7

Aririka aapatziyaari Jesoshi tee omperateeyeeni rojankinarini Moeseeshi

1 Noyemijantzinkarite, eerokateeyakini nojoriiyotzinkarite, nokenkithatakagaeyemini. Tema piyotzi aririka ikame asheninka, tekatsi ikanteeya raapatziyeeyaawo ikantawitakaririni kaminagaantsi. 2 Noshiyakaawentemiro iroka. Okantzi Iwaperite Tajorentsi: “Aririka aye tsinani oemi, kijokiro owanakiri, roojatzi ikamantakya. Tee okameethatzi ookashityaari”. Omaanta aririka ikamaki,

ojeekashitanaa, omatero roori antero oetarika okoyiri. 3 Omaanta eenirorika oemi, tee okameethatzi oñaathatzimotyaari paashini shirampari. Aririka ikamaki oemi, ari okameethatzi agae paashini oemi, iroñaakakya tee oñaathatzimotari itaworini oemi. Tekatsi thañeeyaawoni ayeeta paashini. 4 Eejatzi, noyemijantzinkarite, ikamaki Jesokirishito: eejatzi okimiwitaka pikaateeyakirini, pikamaeyakini. Iroñaaka eero omperateemi rojankinarini Moeseeshi, tema okimiwitaka kamakimi. Omaanta rañaakagaeyeemini eejatzi Tajorentsi panteeyantyaaworini maawaeni ikowakagaeyakimirini. Okimiwitaka aakiri paashini oemi, riraga Jesokirishito. 5 Paerani aapatziyawitarini iwinkatharite kamaaripaeni. Akowapiintawitawoni antapiintero kaari kameethatayitatsini, rowaga ithañaapithatawitakaeri Tajorentsi. Aritaki akanteeyarini, antapiinteeyironi okaatzi okowakiri awatha, rootaki aateeyantyaarinimi paamariki kaari tsiwakanitatsini. 6 Omaanta iroñaaka okimitaka akamaeyakini. Eero akenkithashiryaagaeyaawoni ikanteeyirini joriiyopaeni, rameteeyarini rirori. Iroñaaka tee antapiintziro okantzirini rojankinatzirini paerani okaatzi okowaki awatha, intakya antapiinte okowakagaeyakaerini Ishire Tajorentsi.

Akyaaryoowentero eero anantaperotawo kaari kameethatatsi

7 ¿Iitaka nokanteeyimirini? ¿Nokantzimima tee okameethatzi rojankinarini Moeseeshi? Teewee, tee nokantzimi. Eeromi otzimimi, eero niyotziromi nantayitzirini kaari kameethatatsi. Eeromi okantzimi: “Eero piñaawenatawo rashitayitarini paashinipaeni”, eero niyotziromi kaarira kameethatatsi. 8 Iyotaawitakina tee okameethatzi nokowashiryaaperoeyironi oetarikapaeni, niyotawitawo; omaanta eekiro niyaatatyee nokowashiryaaperotanakiro oetarikapaeni. Eeromi otzimimi kaminagaantsi rashi Tajorentsi, eero niyotziromi tee okameethatzi nokowashiryaawitakari. 9 Paerani, tekirani niyotzironi Kaminagaantsi rashi Tajorentsi, nokimoshiryaashitawitakani. Omaanta roojatzi iyotaantakina eeniro nantani, rootaki nowashiretantakari. Niyotanaki niyaatemi paamariki kaari tsiwakanitatsini. 10 Noetawitaka aririka nanteromi maawaeni okantziri Rojankinarini Moeseeshi nokanteetatyeeyaani nojeekemi jenokinta, omaanta tekatsi nokantya nomonkaatero. Iyotaakina iroñaaka eenitatsi nantani, rootaki niyaatantyaarimi paamariki kaari tsiwakanitatsini. 11 Osheki nokenkithashiryaakiro kaari kameethatatsi, amatawithawitakina, rootaki kaari nomonkaatantaworini okantziri Rojankinarini Moeseeshi. Roojatzi niyotantanaka iyaatakaatyeenami paamariki kaari tsiwakanitatsini. 12 Ñaakiro, okameethaperotaki Rojankinarini Moeseeshi: rootaki iñaani Tajorentsi, okameethaperotaki.

Ikantziri iitaka antapiinantawori kaari kameethatatsi

13 Ari okameethatzi Rojankinarini Moeseeshi, omaanta ¿iitaka niyaatantyaarimi paamariki kaari tsiwakanitatsini? ¿Rooma rojankinarini Moeseeshi jatakayenanimi? Kaari, omaanta jatakayenanimi nantakiro kaari kameethatatsi, rootaki niyaatantyaarimi. Tema iyotagaana rojankinarini Moeseeshi tee okameethatzi iroka nantawitakarini. 14 Okameethataki roori, tema Tajorentsi rirotaki jankinatakaantzirori; omaanta naaka, kantakaashitakawo tee

nokameethatzi naaka. 15 Tee niyotakota oeta awijimotakinari: nokowawita nojeekemi kameetha, omaanta, tee nomatziro. Nantapiintakiro kaari nokowaperotawita nanteri. 16 Niyotaki tee okameethatzi iroka nantayitakirini, niyotaki okameethataki iroka iyotaantziri Rojankinarini Moeseeshi. 17 Tee nokowawita nanteromi oetarikapaeni, omaanta ashi noyiro tee nokameethatzi, rootaki nanantawori. 18 Niyotaki tee nokameethaperotzi nowathaki. Nokowaperotawitaka nanteromi kameethatayitatsirini, omaanta tee nomatziro. 19 Tee nantapiintziro kameethatatsiri nokowawitari nanterimi, inta eekiro nantapiintanakitziro kaari kameethatatsi kaari nokowawita nanteri. 20 ¿Iitaka nantashitantawori kaari nokowawita nantero? Rooma ashi noyiro tee nokameethatzi, rootaki nantashitantakawori.
21 Aritaki nokantatyaani: nokowawitaka nojeekemi kameetha, omaanta omapokakina eejatzitanee nantaneero kaari kameethatatsi. 22 Nokenkithashiryaaperotawitakawo najankaneki iñaani Tajorentsi, nokowaperotawitaka nanteromi kameetha ikowakaakinari. 23 Osheki nokenkithashiryaakotaka nowathakira eenitatsi kaari shinetenani nantero kameethatatsiri. Osheki nokenkithashiryaawitakari Tajorentsi, nokowawitaka nanteromi ikowakaakinari. Omaanta tee nomatziro nantero, omapokashitanaana nantaneero eejatzi kaari kameethatatsi. 24-25 Osheki nashironkaawitaka. Nokenkithashiryaawitaka nanteromi ikantakinari Tajorentsi, omaanta ashi noyiro tee nokameethatzi. ¿Ninka amitakotenani eero nantapiinantawo eejatzi kaari kameethatatsi? Tema tee nokoyi niyaate paamariki kaari tsiwakanitatsini. Rirotaki Awinkatharite Jesokirishito amitakotenani. Rootaki iroñaaka osheki nopaasonkitantariri Tajorentsi.

8

Amitakoeyakaeni Ishire Tajorentsi

1 Rootaki aapatziyeeyantaririni Jesokirishito kameetha, eejatzi kijokiro oyeri, eero rowashironkagaeyeeni. Tema eero iroñaaka antapiinteeyironi kaari kameethatatsi akoyiri aari. 2 Paerani ashi noyironi nantapiintzironi kaari kameethatatsi, niyaatemi paamariki kaari tsiwakanitatsini. Omaanta naapatziyakari rirori, owawijaakotantaanari Ishire Tajorentsi, owañaashiryaantaanari. Ojeekakagaena iinja janta jenokinta, nokanteetapaatyeeyaani. 3 Ñaakiro, tekatsi okantya owawijaakoeyeeni rojankinarini Moeseeshi: ashi oyiro tee akameethatzi. Tee amonkaateeyironi okantakaeri. Omaanta rowawijaakoeyakaeni Tajorentsi. Rotyaantakiri Itomi jaka kipatsiki, ratziritapaaki, ikimitaperotapaakae aari, omaanta tee rantziro kaari kameethatatsi. Ikamawentakae aaka, ipaashinitakagae eero akimitantaa paerani. 4 Iroñaaka, aririka aapatziyawo Ishire Tajorentsi, ari amonkaatakiro okantakaeri Iwaperite Tajorentsi. Paerani ashi oyironi tee akameethatzi, tee amonkaatzironi okantakaeri.
5 Riraga kaari kameethateeyatsini ikenkithashiryaakopiintawo rantero kaari kameethatatsi. Omaanta riraga yotzirori Ishire Tajorentsi ikowaki rantero okowakaakiriri. 6 Aririka akenkithashireero akowashitayitarini aari, aate paamariki kaari tsiwakanitatsini. Aririka akenkithashireero okowakaakaeri Ishire, ari ajeekaki kameetha eejatzi kameetha akanteetatyeeyaani ajeekimoeyerini Tajorentsi. 7 Aririka

akenkithashiryaakotero antayiteroni akowakiri aari, atheenkakiri rirori: tee akoyi antayiteroni ikowakagaeyawitakaerini. Rootaki kaari amatantawo antero. 8 Tee imatziro ikimoshiryaakayeri rirori maawaeni antapiintayitzirorini oetarikapaeni ikowashitakari.

Tsika ikanta riraga kameethatayitatsirini

9 Omaantakya eerokapaeni, tee pijeekaeyini iroñaaka okimitaaga okoyiri piwatha, inta okithaatakaapaakimiro eerori Ishire Tajorentsi, rootaki pijeekaeyantaarini kimitaka okowakaakimiri Ishire. Riraga kaari kithaatakotawori Ishire, tee riyotziri Jesokirishito. 10 Osheki pantakiro kaari kameethatatsi, rootaki pikamaeyantyaarini piwatha, omaanta pisheninkatakaririka rirori, iñaaperotakimi Tajorentsi pikameethatzi pishireki, pikanteetatyeeyaani pijeekimoteri. 11 Tema rowaga Ishire opiriinteeri Jesoshi. Iroñaaka aririka okithaatakaakimi roori, opiriinteeyeemini eejatzi eerori, owañeeyeemini pishireki eejatzi. Ro imatanteemiri pameentakawo. 12 Iroñaaka, noyemijantzinkarite, atsipetashiwitakawo aapatziyawitakari iwinkatharite kamaari, eejatzi atsipetashitawitakawo antero kaari kameethatatsi. 13 Aririka pantapiintero iroka, piyaate paamariki kaari tsiwakanitatsini. Omaanta aririka paapatziyawo Ishire Tajorentsi, eero panteero eejatzi kaari kameethatatsi, roojatzikya pijeeke jenokinta, pikanteetapaatyeeyaani.

Itominteeyakarini Tajorentsi aapatziyariri Jesoshi

14 Maawaeni atziri ikithaatakaakari Ishire Tajorentsi, riroteeyakini reentsitepaeni Tajorentsi. 15 Pamine, aririka okithaatakaakae roori, aakateeyakini itomipaeni rirori eejatzi rishinto. Tee akimitari romperanawo, eejatzi eero athaawantari. Eero akimitaa paerani athaawanteeyawitarini iitarikapaeni. Tema kyaaryo, akanteeri Tajorentsi iroñaaka: “Pawa nashi”. 16 Aririka ayotaki okithaatakaakae roori, eejatzi iyotagaeyakaeni, rootaki ayoteeyantakarini reentsiteteeyakaeni Tajorentsi. 17 Aakateeyakinirika reentsitepaeni, ari ipaeyakaeni Tajorentsi maawaeni ikowakaakaeri ojeekimoeyeeni iinja, akimiteeyaarini Jesokirishito. Iroñaaka aririka akimitakoeyakyaarini akemaatsityaawo oetarikapaeni, aritaki iinja akimitakoeyaarini, kameetha ajeekimoeyapaerini Tajorentsi, aweshiryaawenteeyaarini.

Iinja eero akenkithashiriiro oetarika akemaatsitawitakari iroñaaka

18 Iinja kameetha ijeekakaaperoeyeeni janta inampiki, kyaaryo ajeekaperote roojatzi eero akenkithashiriiro oetarikapaeni akemaatsitawitakari iroñaaka jaka. 19 Ayoteeyakini maawaeni riwetsikaeyakaeni Tajorentsi ijeekakaaperoeyakaeni kameetha, eejatzi ipeyee iinja pinkatharitatsini. Raamagaeyaarini maawaeni ikantzi: “¿Tsika okaateka itajonkawenanteeyeerini maawaeni reentsitepaeni ayoteeyantaririni?” 20-21 Ratsipetashitakawo ijeekayitakini maawaeni riwetsikaeyakirini Tajorentsi: ikamapiinteeyakini rirori tsimeripaeni, pankirentsipaeni, maawaeni; eero añagaeri eejatzi iinja. Tekatsi ranteeyawityaani ikamaeyantakarini, omaanta ikamaeyantakarini rantakirini paerani Araani. Riyotaki Tajorentsi iinja eero okimitaa iroñaaka, inta rowameethaperoeyeerini eejatzi maawaeni ikaatzi jeekanteeyaworini kipatsi, tema eejatzi ikimitagae aari iinja rowameethaperoeyeeni: tema aakateeyakini reentsitepaeni maawaeni.

22 Ayoteeyakini rowashironkaapiinteeyakani maawaeni riwetsikani
Tajorentsi, eejatzi ikamaeyini: ikantani, roojatzi iroñaaka. Tema
ikimiteeyakawoni tsinani, rowashironkaapiinteeyironi, tema
atsikamoonthatziro tsinani aririka okoñaawaanite eentsite. 23 Eero ap-
atziro okaatzi riwetsikakiro Tajorentsi oyeero kitejiri rowameethatero,
inta eejatzi aaripaeni aapatziyariri Jesoshi, ashironkagaeyawitakani,
oyeero. Tema eeniro akemaatsiteeyakarini, omaanta eenitatsi Ishire
Tajorentsi, ojeekantakae ajankaneki amitakoeyakaeni. Omaanta
akowaeyakini ikimitakaantaperoeyeeni Tajorentsi aaka reentsitepaeni
ipaashinitakagae aririka apiriinte. Roojatzi eero akemaatsitaawo
oetarikapaeni, eero akamae eejatzi. 24 Aririka ayotaki imonkaatero
Tajorentsi ikantakaeri, aapatziyakari awijakotantaari. Omaanta tekira
ithonkiro, tekira imonkaateeyironi maawaeni ikantakaeri aari rootaki
oyaakotantyaariri. Omonkaatakyaarika, ¿arima oyaakoteero okaatzi
ikantakaeri? Eero. 25 Aririka ayotaperotaki imonkaateero ikantakaeri,
kameetha eekiro aatatyee oyaakotero, eero akantashiryaa.

Amitakoeyakaeni Ishire Tajorentsi, okantziri Tajorentsi ramitakoeyeeni

26 Tee ayoperoeyini aari, omaanta amitakoeyakaeni Ishire Tajorentsi.
Tee ayoperoeyini amaneri Tajorentsi kameetha, omaanta iyotzi
roori Ishire, okantakowenteeyakaeni; kameetha okenkithatakaeri,
eero amatziro akimityaawo. 27 Riyoperotakae Tajorentsi okaatzi
akenkithashiryaari ajankaneki, eejatzi riyotakiro oetarika okantziriri
Ishire. Aririka okantakowentakae, iyotakiro maawaeni ikowakaakaeri
Tajorentsi, rootaki amanantyaariri, tema rootaki Ishire kantakoteeni.

28 Ayoteeyakini aririka anintaperotakiri Tajorentsi, eejatzi aririka
antapiintakiro ikowakagaeyakaerini, roojatzi ikantyaani rirori ita-
jonkakowenteeyeeni. Aririka opomeentsitzimotawitakae, omaanta
eero ishinetee owashironkaeya. 29 Paeraniperoroña riyotzitakaeni
ari aapatziyakyaari rootaki ikantzitantakarini: “Ikameethatanaki aa-
patziyeeyanarini, ikimiteeyaari Notyomi”. Tema irira rirotaki Je-
sokirishito. Rirotaki itomipero paeraniperoroña, ijeekitani; rim-
paeteeyakaeni aririka aapatziyeeyarini irira ari reentsiteteeyakaeni
aari, akimitaari paashini reentsite Tajorentsi. 30 Paerani ikantzi-
takani: “Neentsiteteeyaarini”, roojatzi reentsitetaperoeyakaeni; ee-
jatzi iñaaperoeyakaeni akameethatzi ikimitakaantakae tee antziro kaari
kameethatatsi. Eejatzi ikantzitakani: “Iinja kameetha ijeekimoeyenani
jaka nonampikika”.

31 Tema okameethateeyakini iroka. Ñaakiro, itajonkawentap-
eroeyakaeni Tajorentsi: ¿ninka iroñaaka owashironkagaeyeeni?
Tekatsi. 32 Tee ithañeeyari Itomi, omaanta rotyaantakiri jaka
kipatsiki ikamawenteeyakaeni. Tema ayoteeyakini eejatzi iinja
ipapiinteeyeeni aaka maawaeni koetyeemoeyakaerini. 33 Tema
riyoyagaeyakaeni Tajorentsi, iñaakae akameethatzi ikimitakaantakae
tee antziro kaari kameethatatsi: ¿ninka iroñaaka kantatsini
eeniro antani? Tekatsikya. 34 ¿Ninkama kantakoteenika: “Eeniro
pantani”? Tekatsi: tema ikamawenteeyakaeni Jesokirishito
rowawijaakoeyakaeni. Eejatzi ipiriintanaa, ijeekimotapaeri
Ashitariri rakoperoki, ikaatziri ipinkathariwenteeyakaeni, eejatzi
raminakowentakae. 35 ¿Ninkama ookakaeyerinika Jesokirishito

inintaperoeyakaeni? Tekatsiroña. Omawitya rowashironkagaeteerika, aririka opomeentsitzimoeyeeni oetarikapaeni, rajaryagaeteerika rowashironkagaetee, aaperoterika atashe, tekatsirika akithaatyaari, athaawantayitarini oetarikapaeni, rowamagaetakaerika; omaanta ikantani Jesokirishito, inintaperoeyakaeni. 36 Okimita okantzitakarini rojankinateetakirini paeraniperoroña: “Naapatziyakimi Tajorentsi, rootaki rajaryaantapiinteetakinari rowamagaetena. Ikimitakaantena owisha: tema rowamaapiinteetayitzirini maawaeni kitejiri rowantariri”. 37 Kyaaryo osheki inintaperoeyakaeni Jesokirishito, ikantani: itajonkawenteeyakaeni, ranaakotakaakaeri maawaeni kowatsiri rowashironkaakae. Tema rootaki aweshiryaawentaperoeyantakaririni. 38-39 Kyaaryo, tekatsi ookakagaeyenarini ininteeyakaeni: eero imatziro ronampiri Tajorentsi, kamaaripaeni, pinkatharipaeni, jenokijatzi, kipatsijatzi, maawaeni riwetsikaeyakirini Tajorentsi, eero imatziro. Okantawitya aririka akamaki, eeniroka añi, eero imateeyironi iroñaaka, eejatzi eero imatziro iinja. Rooma aapatziyakari Awinkatharite Jesokirishito, iroñaaka inintaperoeyakaeni, eejatzi kijokiro rowaeyakaeni maawaeni.

9

Tajorentsi riyoyaakiri ninkarika ikowakaakiri irira

1-3 Osheki nokenkithashiryaakotakiri maawaeni nojoriiyotzinkarite. Kyaaryootaki iroka nokantakiri, riyotaki Jesokirishito tee notheeya. Eejatzi okithaatakaakina Ishire, iyotakaakina kyaaryo nokantaki. Netakoperotakari nojoriiyotzinkarite, tee raapatziyari Jesoshi. Aririkami nomateromi nowawijaakoterimi riroripaeni, niyaateetami paamariki kaari tsiwakanitatsini rawijakotanteeyarinimi; niyaaterikami janta, eero noñiirimi naaka Jesokirishito. Ñaakiro, osheki nokowaperowitaka rawijakoeyeenimi 4 icharineeteeyakarini Ishirayeeri.* Tema irira reentsiteteeyawitakarini Tajorentsi. Iñeeyakirini itajonkantaki, eejatzi ikemaeyawitakawoni ikantawitariri, riyoteeyawitakawoni Rojankinarini Moeseeshi, riyoteeyawitakani tsika ikantyaami raapatziyarimi, eeniro ikashiyakagaeyakiririni aririka ikemijantaperoteri, 5 riroteeyakini icharinitenipaeni riraga itakaworini paerani, riroteeyakini icharinitenipaeni paerani Rotyaantanewo Tajorentsi. Tema rirotaki Tajorentsi, okameethatzi akanteetatyeeyaani añaaperoeyerini eejatzi apinkathataperoeyerini maawaeni. Aritaki okantyaani.

6 Riyoteeyawitawoni Iwaperite Tajorentsi, omaanta tee raapatziyeeyawoni. ¿Iitaka kaari raapatziyeeyantawoni? ¿Ramatawitakirima Tajorentsi? Teewee, tee ramatawitziri. Pamine, maawaeni icharineeteni Ishirayeeri tee ikimitaperoeyarini: rooma tee raapatziyeeyarini Tajorentsi maawaeni, inta apaanipaeni. 7 Eejatzi tee ikimitaperoeyarini Awaraamani maawaeni icharineeteni. Tema ikantakirini paerani Tajorentsi: “Apatziro picharinitaperoeyaarini maawaeni icharineeteni riraga Ijaaka”. 8 Iroñaaka nokamantemiro iroka roshiyakawentziri. Tee reentsitetari Tajorentsi maawaeni icharineeteni Awaraamani. Apatziro isheninkaeyakarini riraga icharineeteni Ijaaka. 9 Tema ikantakirini

* **9:4** Ishirayeeri eejatzi Jakoowo rirotaki apitetachari iwaero apaani atziri.

Tajorentsi riraga Awaraama: “Awijaneentsirika apaani ojarentsi roojatzi otzimantakya Jaara otomi”. 10 Paashini ojarentsi ikoñaataki Ijaaka. Ikantaka rantaritaki, raaki iina, owaero Riweeka. Roojatzi omotzitakiri, rirotaki tsipantzi. 11-13 Eenirowa rirori omotzitziri riniro, tekira rantziro kameethatatsiri eejatzi tekira rantziro kaari kameethatatsi, omaanta eeniro ikowakaetakariri Tajorentsi. Irira riyoyaakiri ikantzitakawoni rowaga Riweeka: “Riraga jewatatsini ikoñaatapaaki ipinkatheeteri riraga oyaatapaakyaarini”. Tema rootaki okenkithatakotzitakaririni Iwaperite Tajorentsi: “Ikantzi Tajorentsi: ‘Nonintaperoteri Jakoowo osheki, omaanta riraga Isawoori eero nonintaperotziri osheki’ ”. Ñaakiro, riyotzitani Tajorentsi ikowakaetakaririni: roojatzi imatakaantakari.

Tsika ikantziriri Tajorentsi joriiyo eejatzi kaari joriiyotatsi

14 ¿Okameethatzima akante: “Tee okameethatzi iroka rantziri Tajorentsi”? Teewee, eero akantzi. 15 Tema paerani ikantakirini Moeseeshi: “Tema naaka kantatsiri ninkarika noneshironkateri, eejatzi ninkarika netakotyaari”. 16 Tee riro atziri kantatsini, inta Tajorentsi. Riyotzi irira ninkarika ineshironkataperoteri. 17 Tema paerani ojankinatakani ikantziririni riraga iwinkatharite ejiipitojatzi: “Nopeyemi pinkatharitatsini, riyoteeyantyaarini atziri osheki notajorentsitaki, eejatzi osheki ipinkathateeyantenarini maawaeni jeekatsiripaeni kipatsiki”. 18 Ñaakiro, tema rirotaki Tajorentsi kantatsiri ninkarika ikowakaari ineshironkateri. Tema eejatzi rirotaki kantatsiri ninkarika kijoshiretatsiri rajankaneki. 19 Naamaashita iroñaaka pikantena: “¿Arima? Kyaaryorika pikantakiri, ¿iitaka ikijawenantenawori nantayitzirini? Tema nantayitakironi rantakaakinari rirori”.

20 Pamine, eeroka atziri: tee okameethatzi pipiyathatyaari Tajorentsi, osheki ipinkatharitzi irira. Noshiyakaawentemiro kowitzi. Okantzirima wetsikirori: “¿Iitaka kaari piwetsikantana naari kameetha?” 21 Rowaga wetsikirori tema rootaki kowakawori tsikarika okanterori kipatsi. Apaani owatha kowitzi. Tema okameethatzi owetsikakiri apaani rooperotatsiri, omaanta paashini tee opantaperotya. 22 Aririka ikowaki Tajorentsi, tema okameethatzi rowashironkaayiterini iinja. Tema okameethatzi riyotakagaeyerini atziri eeniro itajorenka. Omaanta tee rowashironkagaeyirini intsipaete riraga kaari kameethateeyatsini, omaanta imaeritakotashitawo rantayitzirini, tema ikowakiri ikenkithashireeyami ikaminthaantakyaaririmi. 23 Omaanta ikaminthaaperotakiri riraga jatatsini jenokinta; ikowakaakiri riyoteeyeni osheki ikaminthaantzi, eejatzi osheki ipinkatharitzi. 24 Riyoyaakiri apaanipaeni joriiyo riyoteeyantaaririni eejatzi riyoyaakiri apaanipaeni kaari joriiyotatsi. Aakateeyakini riyoyayitakirini, ayoteeyantaaririni. 25 Tema paerani rojankinatakotzitakaeni riraga Oseeyashi, ikantzi:

“Ikantzi Tajorentsi: ‘Kaari naawita nosheninka, omaanta iroñaaka nosheninkataari. Kaari naawita nonintanewo, omaanta iroñaaka nonintaperoteeri’ ”. 26 Eejatzi janta tsikarika Tajorentsi ikantakiri: “Kaari naawita nosheninka”, iinja ikenkithatakoteeteeri riraga peyaachani ikanteri: “Eerokapaeni reentsitepaeni Tajorentsi, riraga añaaperotatsiri”.

27 Eejatzi eenitatsi iroka rojankinatakirini Iseeyashi. Ikenkithatakotakiri joriiyopaeni ikantzi: “Ikaateeyakini icharineeteni Ishirayeeri oshekiperoroña. Ikimitakawo opane impaneki roshekiperotaki. Omaanta eero roshekiperotzi awijakotaatsini. 28 Iinja imonkaatero Tajorentsi maawaeni ikantakiri: romapokaeyerini maawaeni theenkantatsiri, rowashironkagaeyerini. Ithotyaaperoeyerini, maawaeni”.

29 Tema eejatzi rojankinatakini rirori, ikantzitakani: “Eeromi ikamintheeyeenimi Tajorentsi, riraga antzirori oetarikapaeni, eeromi isheninkateeyeenimi, tema ari ithonkaeyeenimi maawaeni, akimiteeyaarinimi riraga joroomajatzini eejatzi riraga komoorajatzini”.

Ikamantziri iitaka kaari raapatziyantari joriiyopaeni

30 ¿Iitaka eejatzi nokamantemiri? Paerani riraga paashinijatzitatsiri atziri tee ikowaeyawitani rowameethateri Tajorentsi, omaanta iroñaaka raapatziyeeyarini rootaki iñaaperotantakariri ikameethatzi. 31 Omaanta riraga joriiyopaeni ikowaeyawitani rirori imonkaatayiteronimi ikantayitziririni Moeseeshi ikameethatantyaarimi, omaanta tee imateeyironi. 32-33 ¿Iitaka kaari iñaaperotantariri riroripaeni ikameethatzi Tajorentsi? Tee rameenteeyarini omaanta ikowaeyawitani rantero oetarikapaeni. Osheki ikompitakawo, tee ikowaeyini raapatziyari Jesoshi. Paerani rojankinateetzironi iroka: “Ikantakotakiniri Tajorentsi Rotyaantanewo: ‘Notyaantawityaanari joriiyopaeni notyomi, omaanta eero riyoteeyawakirini. Okimiwitaka rantziwatyaawo mapi, ipariyantyaawo; tee riyoteeyirini rirotaki Notyaantanewo, rootaki rowashiretantyaari. Omaanta eero rowashireta riraga aapatziyariri, inta riweshiryaawentaperoeyaarini’ ”.

10

1 Noyemijantzinkarite janta Oroomaki, osheki nokowaperotaki rawijakoeyenimi maawaeni nojoriiyotzinkarite, osheki namanapiintziri Tajorentsi: “Paapatziyakagaeyaarini nojoriiyotzinkaritepaeni rawijakotanteeyaari”. 2 Niyotaki osheki ikowaeyawitani ikyaaryoowentenirimi Tajorentsi oetarikapaeni rantziniriri, ishintsiteniri maawaeni. Omaanta tee riyoteeyini oetarika ikowakaaperoeyakiririni. 3 Tee riyoteeyini tsika ikanteeri Tajorentsi iñaaperotanteeyaarini ikameethatzi. Ikowaeyawitani rowameethatashityaami apaniroeni, omaanta tee ikoyi raapatziyawo okaatzi ikantziro Tajorentsi iñaaperotantakariri ikameethatzi. 4 Pamine, ipokaki Jesokirishito, ikamawenteeyakaeni. Iroñaaka, aririka aapatziyakyaari rirori, ari iñaaperoeyeeni Tajorentsi akameethatzi. Atsipetashitakawo iroñaaka antayiteroni ikantzirini Moeseeshi awijakotanteeyaarimi.

Tsika akantya awijakoeyanteeyaarini

5 Paerani riraga Moeseeshi ikenkithatakotakiri riraga kowatsiri rawijakotantyaawomi Rojankinarini Moeseeshi: “Eenitatsirika kowatsini imonkaayiteroni rawijakotantyaari, okameethatemi imonkaateeyeronimi maawaeni, ikanteetatyeeyaani. Eeromi ikompitawomi”. 6 Omaanta aririka aapatziyeeyaarini Jesoshi iñaaperotantariri Tajorentsi akameethatzi eero akantzi ajankaneki: “Pomeentsitaka awijakotanteeyari. Thame aatashiteri Jesokirishito janta jenokinta, aakiteri jaka rowawijaakotanteeri”. Eero akantashita; 7 eejatzi eero akantashita: “Thame aate tsikarika iyaatzi

ishire kamaentsiripaeni inthomaenta kipatsi, apiriinantyaariri Jesokirishito, rowawijaakotanteeri". Eero akantzi. Tema tzinaanaa paerani. 8 Aririka aapatziyakyaari, aritaki awijakotee: eero antayitzironi pomeentsitayitacharini. Tema eeniro jaka iñaani Tajorentsi: kaari pomeentsitachani pikenkithatakotero eejatzi pameentyaawo. Rootaki iroka nokamanantapiintziri: paapatziyari Jesoshi pawijakotanteeyarini. 9 Aririka pikamanteri paashinipaeni atziri pipinkathatakiri rirori, eejatzi aririka pikenkithashiryaakiro pajankaneki ipiriinteeri Tajorentsi, aritaki pawijakotee. 10 Ñaakiro, aririka ameentyaari riraga Jesoshi ajankaneki iñaaperoeyeeni Ashitariri akameethatzi; eejatzi aririka akamanteri paashinipaeni atziri aapatziyakari rirori, aritaki awijakotee. 11 Tema okantzini Iwaperite Tajorentsi: "Eero ipashiwenta riraga aapatziyariri Jesoshi, tema eero ramatawitziri". 12 Amonkaatawakagaeyakani: joriiyo eejatzi paashinijatzitatsiri atziri, apintzi Awinkatharite. Ameenteeyakarini, rootaki ipinkathariwenanteeyakaerini, ineshironkateeyantakaerini maawaeni. 13 Tema eejatzi okantzini Iwaperite Tajorentsi: "Rawijakoeyeeni maawaeni ameenteeyaririni Awinkatharite".

Osheki itheenkanteeyini joriiyopaeni

14 Eerorika raapatziyari Tajorentsi atziri, ¿tsikama ikantyaaka rameenantyaariri? Eero imatziro. Eerorika ikemakotziri, ¿tsika ikantyaaka raapatziyantyaariri? Eero imatziro. Tekatsirika kenkithatakaantatsini, ¿tsika ikantyaaka ikemakotantyaariri? Eero imatziro. 15 ¿Arima imatakiro atziri riyaate ikenkithatero iñaani Tajorentsi tekatsirika otyaanterini irira? Eero imatziro. Tema okantzini Iwaperite Tajorentsi: "Tema osheki aweshiryaawentakari riraga pokatsiri kenkithatzirorini iñaani Tajorentsi, tema añaaperoeyakirini". 16 Omaanta tee raapatziyeeyimini maawaeni. Tema rootaki ikantakirini paerani Iseeyashi: "Nowinkatharite, nokamanteeyawitakarini, omaanta eenitatsi osheki kaari aapatziyeeyimirini". 17 Eerorika ikamanteetee, eero amatziro aapatziyari Jesoshi. Tema ikamanteetakae ikamawentakae irira, rowawijaakotantakaeri.

18 Tema ikemaeyakini maawaeni joriiyopaeni. Kyaaryo, ikemaeyawitakawoni. Tema okantzini Iwaperite Tajorentsi: "Riyaataki kenkithatakaantatsiri maawaeni kipatsiki, ikemaeyakirini maawaeni jeekatsiripaeni". 19 ¿Tee riyoteeyawakironi joriiyopaeni? Tema ikamantakirini paerani Moeseeshi: "Ikantzi Tajorentsi: 'Iinja paamakotyaari paashinijatzitatsiri atziri pimaninteeyawitakarini. Ro pikijantyaariri nowawijaakoeyeerinira' ". 20 Eejatzi rojankinatakini Iseeyashi: "Ikantzi Tajorentsi: 'Tee ikowawitena riyotena riraga atziripaeni, omaanta riyoteeyakinani iroñaaka: niyotakaaperoeyakirini. 21 Omaanta riraga joriiyopaeni nokantapiintawitakari, omaanta ipiyathatakina, tee ikoyi raapatziyena' ". Rootaki rojankinatakinarini riraga Iseeyashi.

11

Tsika ikantyaaka riraga joriiyopaeni

1 Naamaashita pojampitena iroñaaka: “¿Arima? ¿Eeroma iroñaaka
rookaeri Tajorentsi maawaeni joriiyopaeni, riraga reentsiteteeyaw-
itarini?” Eero. Tema naaka joriiyo. Nocharineeteeyakarini
Awaraamani eejatzi Irijamiini. 2-3 Naakateeyakini joriiyo.
Tema paerani riyoyagaeyakinani Tajorentsi, roojatzi iroñaaka
raakameethateeyantaanarini. Tema piyoteeyakini okantzini
Iwaperite Tajorentsi. Okenkithatakotakirini Iriiyashi paerani,
ikenkithatakaeri Tajorentsi, ikantziri: “Nowinkatharite, teewee
ikameethateeyini irika nojoriiyotzinkarite. Rowamaapiintayitakirini
riraga kamanantayitzirorini piñaani. Rookakaayiteerini isheninka
raapatziyeeyawitzimini. Iroñaaka ikowaeyakini rowamaena naari.
Apaniroeni naaka naapatziyimi”. 4 Tema piyoteeyakironi eejatzi
rowaga rakanakiriri, ikantzirini: “Eenitatsi ikaatzi jeekatsiri
7.000 shirampari aapatziyaperotanari. Tee rotziwerowashitawo
ipinkathatanteeyaworini rirori rowaga Waari iitajorentsiteeyawitarini
paashinipaeni”. 5 Eejatzi okimitaaka iroñaaka. Eenitatsi eejatzi apaa-
nipaeni joriiyo riraga riyoyaanewo Tajorentsi, ineshironkaeyakirini.
6 Ñaakiro, ineshironkaeyakirini, tee ikantziri rantero oetarikapaeni.
Ikanteririkami rantayiteronimi oetarikapaeni, tee ineshironkatziri.
7 Ari, ¿tsika okantari iroñaaka? Ikowaeyawitakani iñaaperoeyerinimi
Tajorentsi, omaanta, tee. Iñaaperotayitakirini apaanipaeni: riraga
riyoyayitakirini. Omaantakya paashinipaeni, tee ikowaeyini
raapatziyaperoeyaarini Tajorentsi inta romajontyaakiri rajankaneki.
8 Tema eejatzi okantzini Iwaperite Tajorentsi: “Ipeyapithatakiri
Tajorentsi ikenkithashiryaantawitari. Iñaayitawitakawoni oetarikapaeni,
ikemayitawitakawoni, omaanta tee riyotakotawakiro: tee raapatziyari
Tajorentsi. Aritaki ikanteeyani, roojatzi iroñaaka”. 9 Eejatzi
ikantzini Iraviiri: “Riweshiryaawentawitakawo oetarikapaeni,
omaanta ramatawiteeyaani apaniroeni. Roojatzi ikamaeyeni,
ikemaatsiwenteeyaawoni rantayitzirini. 10 Eero iinja ojeeki riyotantari,
eero riyoteeyini. Ikantyaani ashi royiro rashironkaeya”.

Tsika ikantaka joriiyo eejatzi paashinijatzitatsiri atziri

11 Ari itheenkaeyakini joriiyopaeni rootaki nojampitantzimiri:
¿Ikijaperoeyakirinima iroñaaka Tajorentsi rirori, eero ishinetan-
tari rawijakotya? Teewee. Omaanta ranantakawori kaari
kameethatatsi rowawijaakoeyantakaririni paashinijatzitatsiri
atziri ikowantyaari joriiyopaeni ikimiteeyaarini riroripaeni,
raapatziyaari Jesoshi. 12 Itheenkaeyakini, tee ikowaeyini raapatziyari
irira, omaanta rawijakoeyeeni paashinijatzitatsiri atziri. Iinja,
aririka raapatziyaperoeyaarini joriiyopaeni rirori, tema eekiro
riyaatatyee raapatziyaperoeyarini eejatzi paashinijatzitatsiri atziri
rawijakotanteeyaarini.

13 Tee eerokapaeni joriiyo. Piyoteeyini rotyaantakina Tajorentsi
nokenkithatakagaeyakimini. Aririka notsipatyaari nojoriiyotzinkarite
nokantani nokenkithatakotero nantawaero eejatzi pawijakotantyaari
osheki eerokapaeni. 14 Nokowaki nokenkithashiryaakagaeyerini
iñaani Tajorentsi nojoriiyotzinkarite eejatzi raamaawaeta kaari
joriiyo, rawijakotagaananteeyarini rirori. 15 Itheenkaeyakini iroñaaka,
rootaki kaari iñaaperoeyantarini Tajorentsi ikameethatzi; omaanta
eeroka iñaaperoeyakimini pikameethatzi. Omaanta iinja iñaaperoeyeerini

rirori ikameethatzi, tema okameethaperotanaki. Riyaateeyenimi oshekipero janta paamariki kaari tsiwakanitatsini, omaanta iinja riyaatagaanteeyini osheki janta jenokinta, okimiwitaka ipiriinteerimi.
16 Pamine, iñaaperotakirini Tajorentsi Awaraamani ikameethatzi, rootaki riyoyaantakariri icharineetenipaeni ratziritantyaariri. Noshiyakaawentemiro eejatzi inchato: aririka okameethataki oparitha, tema eejatzi okameethataki owaempeki roori. Okimitaka ikameethatakini Awaraamani, eejatzi ikimityaari iinja icharineeteni ikameethateeyanakini.

17 Iroñaaka noshiyakaawentemiro eerokapaeni kaari joriiyo rowaga inchato oetachari oriiwo. Okameethataki oparitha, omaanta tee okithokitzi owaempekiki. Rootaki ichekanteetawori, rookaeteero. Rayi paashini owaempeki, omaanta roori oriiwoniro. Riyontaakiro roori, rootaki tzimatsini okithoki. Ro oparitha shookakayeroni. Rowaga owaempekini ichekaetziro oshiyakaawentziri joriiyo; rowaga owakirari oriiwoniro riyontaakiro oshiyakaawentakimi eeroripaeni, tema eeroka kaari joriiyo. 18 Iroñaaka eero pikantakaaperota eerori: “Nokameethatzi naaka, tee nokimitari riraga joriiyo”. Ñaakiro, tee pijeekashita apaniroeni, eero pimatziro apaniroeni, inta omatakaakimiro Ishire Tajorentsi, kimitaka oparitha oriiwo amitakotakiro owaempeki oriiwoniro. Ari okanta riyotaakaero riraga joriiyopaeni ramitakotakae eejatzi riweshiryaakagaeyakaeni.
19 Naamaashita pikantzi: “Rookakiri Tajorentsi joriiyo kimitaka ichekanteetawori owaempeki oriiwo rooma riyontaakinawo. Tema iroñaaka kijokiro royena naaka”. 20 Kyaaryo, omaanta itheenkakiri, rootaki rookantawitakariri. Paapatziyeeyakarini Jesoshi eeroka, rootaki kijokiro rowaeyantakimirini. Kyaaryoowa pikantakaaperotashitakarira, omaanta okameethatzi pipinkathataperoteri. 21 Pamine, rookakiri riraga Tajorentsi riraga theenkiriri, omawitya rirotaki riyoyaawitakari. Eejatzi eeroka, kyaaryoowa rookimikari aririka pitheenkiri.

22 Piyoteeyakini ikaminthaantaki Tajorentsi, omaanta eejatzi rowashironkagaeyakirini riraga antzirori kaari kameethatatsi. Aririka pikantyaani paapatziyari, ari ikantyaani ikamintheeyemini. Eerorika pikantyaani paapatziyaperotari, rookaneemi eerori.
23 Eejatzi riroripaeni: aririka rookaero itheenkirira roojatzi raapatziyeeyarini, ari iñaaperoeyerini Tajorentsi ikameethatzi, tema rirotaki Pinkatharipero. Okimiwitaka riyontaakiro eejatzi oriiwoki. Tema rirotaki rirori kantakowenteriri tsikarika ikanteeyerini atziri.
24 Paerani tee piyoteeyawitarini, omaanta iroñaaka iñaaperoeyakirini pikameethatzi. Aririka raapatziyari riraga iyoeyawitariri ni, tema eejatzi iñaaperoeyeerini rirori ikameethatzi.

25 Noyemijantzinkarite, eenitatsi nokoyiri nokamantemiri kaari piyoteeyawitani. Ro nokamanantemiri tee nokoyi pikantakaaperotya. Pamine, itheenkaeyawitani riraga joriiyopaeni iroñaaka, omaanta eero roojatzi ikantatyaani. Aririka omonkaatakya raapatziyeeyari Tajorentsi paashinijatzitatsiri atziri, roojatzi omonkaatanteeya eejatzi raapatziyanteeyaariri riraga Tajorentsi eejatzi joriiyopaeni.
26 Kyaaryo rawijakoeyeeni iinja, maawaeni irira. Tema paerani okantzini Iwaperite Tajorentsi: “Ikantzi Tajorentsi: ‘Ijoriiyotaki

riraga owawijaakoeyeririni, raapatziyakagaeyaarini isheninka rookakagaeyerini itheenkantzi. 27 Nomonkaatero iinja maawaeni nokantzitakaririni icharinііteni paerani: nowawijaakoeyerini, eero napiiteero nokijantari kaari kameethatatsi ranteeyakirini' ".

28 Iroñaaka ikijeeyakirini, eejatzi itheenkaeyakirini; rootaki iroñaaka rowawijaakoeyantakimirini Tajorentsi eeroka. Omaanta inintzitarini riraga itakaantakaworini joriiyopaeni, rootaki eejatzi iroñaaka inintaperoeyantakaririni maawaeni. 29 Tee ramatawitantzi Tajorentsi: eero raapithateero oetarika ipaeyakaerini, eero rotsiparyaagaari riraga riyoyaakiri. 30 Paerani tee paapatziyarini Tajorentsi, omaanta iroñaaka itheenkaperoeyakirini joriiyopaeni rirori, rootaki ikaminthagaeyantakimirini eeroka. 31 Iroñaaka tee raapatziyari joriiyo, omaanta iinja raapatziyeeyaari eejatzi, ikimiteeyeemini eerori. Roojatzi ikaminthaanteeyariri Tajorentsi, ikimitakaanteeyeemini eerori ikaminthagaeyakimini iroñaaka. 32 Ikantzi Tajorentsi: "Eeniro rantanipaeni maawaeni atziri, omaanta nokowaki noneshironkaeyerini maawaeni, nowawijaakoeyerini".

Riraga Paaworo iñaaperoteri Tajorentsi

33 Tema osheki ikameethaperotaki. Eenitatsi riyotantari, osheki riyotzi. Tee amatziro ayotziro ikenkithashiryaari rirori, tee ayotayitzironi rantayitzirini. 34 Tema rootaki okantziri Iwaperite Tajorentsi: "¿Eenitatsima yotzirori ikenkithashiryaari Awinkatharite? ¿Eenitatsima yoteeriri ranantayitaworini oetarikapaeni? 35 ¿Eenitatsima perini Tajorentsi oetarikapaeni ipantyaariri okaatzi ikoyiri? Tekatsi. Tema irira ipakae aaka maawaeni, oetarika". 36 Ñaakiro, rirotaki irira wetsikirori maawaeni. Itajonkakiri maawaeni, ijeekaeyantakarini. Tema rirotaki ashiteeyaririni maawaeni jeekaeyatsirini. Thame iroñaaka maawaeni apinkathataperoeyerini, akanteetatyeeyaani. Aritaki okantyaari.

12

Okaate rantayiterini aapatziyariri Jesoshi

1 Noyemijantzinkarite, tema osheki ikaminthaaperoeyakaeni Tajorentsi. Rootaki nokowakaaperotantakimiri eero pantashitawo eerori oetarikapaeni, inta panteniri irira okaatzi ikowakayimiri. Eenirowa pañi, kameetha pijeeke riweshiryaawenantemiri: rootaki ikowakagaeyakiririni maawaeni aapatziyariri Jesoshi. 2 Eero pikimiteeyarini theenkantatsiri, omaanta paashini pikenkithashiryaagaeyapiinteni. Piyotaperotero ikowakaakimiri Tajorentsi: okameethaperotaki. Aririka pantapiintero iroka, monkaataka: iñaaperoeyemini Tajorentsi pikameethatzi.

Eero pikantakaaperota

3 Ikantakina Tajorentsi: "Piyotagaeyerini oroomajatzi", rootaki nokamananteeyimirorini iroka. Eero pikantakaaperota, eero piitashita panaakoeyakirini paashinipaeni pipinkatharitzi. Pikenkithashireeyaani tsika pikantari, piyoteeyeni imatakaaperotakimirika Tajorentsi paapatziyakari Jesoshi. 4 Pamine tsika akanteeyarini: eenitatsi oki aminantari, akempita akemantari, apaante añaawaetantari, ako oerikantari, aetzi anashitantari, maawaeni. 5 Eejatzi akimiteeyakarini maawaeni aapatziyeeyaririni Jesokirishito:

akaateeyakini osheki, asheninkatawakagaeyakani. Omaanta inashitayitakani anteeyakirini. 6 Tema osheki ineshironkaeyakaeni maawaeni. Imatakagaeyakaeni antayitakironi oetarikapaeni, omaanta inashitayitakani. Eero aperawentawo antayiteroni. Aririka imatakaakimiro pikenkithatakayeri atziri, paapatziyaperotyaari kameetha pikenkithatakaantyaariri irira. 7 Aririka imatakaakimi petakotyaari paashinipaeni, ari pantero petakotyaari kameetha. Aririka imatakaakimi piyotaante, ari piyotaante kameetha. 8 Aririka imatakaakimi piweshiryaakayaari paashinipaeni, ari kameetha piweshiryaakagaeyaarini. Eejatzi aririka ikantemi pipashitatyaarini ashironkaenkari oetarikapaeni, pipaperoteri: eero pishampitsitzi. Aririka pamitakoteri paashinipaeni, eero piperatari, inta pishintsite pamitakoteri. Aririka pineshironkateri paashinipaeni, piweshireeyeeyani.

9 Pinintaperoeyerini paashinipaeni kameetha, eero pikantashitari: “Nonintakimi”, omaanta pinintaperoteri. Eero poejokirotawo kaari kameethatayitatsini, omaanta pikowaperote pantayiteroni kameethaperotatsiri. 10 Pinintaperotawakagaeyaani maawaeni: tema pikimitawakagaeyakani, paapatziyeeyarini Jesoshi. Pikowaperoeyeni pipinkathatawakagaeyani paashinipaeni. 11 Eero piperata, omaanta pikowaperoeyeni pishintsite panteniri Awinkatharite maawaeni ikowakagaeyemirini. 12 Piyoteeyakini imatakimiro Tajorentsi maawaeni ikantakimiri: iroñaaka piweshiryaawentyaawo. Aririka opomeentsitzimotemi oetarikapaeni, pimaeritakotashitawo inta pikanteri Tajorentsi: “Pamitakotena”. Tema okameethatzi pikantyaani pamaneri Tajorentsi. 13 Pipapiinteri piyemijantzinkarite koetyeemotariri. Paakameethatapiinteri ninkarika areetemini.

14 Pikanteri Tajorentsi ikamintheeyerini kijeeyakimirini, eero pipiyatari. 15 Aririka ikimoshiryaanaki atziri, pitsipatanakyaari pikimoshiryaaperotanaki eerori. Aririka rowashiretya atziri, aritaki pitsipatanakyaari powashiretya piweshiryaantanakya. 16 Paakameethatawakagaeyaani maawaeni atziripaeni. Eero pikantakaaperota inta paakameethateri owashironkaenkaripaeni pineshironkateri. Eero pikantzi: “Naaka yotzinkaripero”.

17 Aririka rantzimotemiro pisheninka kaari inimotzimi, eero pipiyatari. Kameetha pijeeke riyoteeyantemirini atziri pikameethataki. 18 Eero pipiyawaantetari paashinipaeni. Pikowaperoeyeni paakameethateeyerini paashinipaeni, maawaeni. 19 Noyemijantzinkarite, osheki nonintaperoeyakimini. Eero pipiyatari owashironkaawitemini. Rirokya Tajorentsi piyakowentemini. Tema paerani rojankinatakaantakironi Iwaperiteki, ikantakini: “Naaka piyawenteemini, naaka owashironkagaeyeririni. Tema naaka Piwinkatharite. 20 Aririka ayeri kijakimiri itashe, piperi rowanawo roya. Aririka imiritaki irira, pipakoteri imiri. Pantakirorika iroka, roojatzikya ipashiwenantanakya, eerokya rapiiteero ikijeemi eejatzi”. 21 Eero pathaagawo kaari kameethatayitatsini antakayemiro oetarikapaeni, omaantakya pikaminthayeri paashinipaeni, poñaayeri kameethatayitatsirini.

13

Okameethatzi apinkathateeyerini pinkathariwenteeyeerini

1 Pathaagakoperoeyaarini maawaeni jewatatsiripaeni: tema rirotaki
Tajorentsi kowakaakiriri reewawenante. Eeromi ikowakaerimi,
eeromachee reewawenantzimi. 2 Riraga piyathatariri jewatatsiri,
eejatzi ikimitakiri Tajorentsi, ipiyathatakari irira. Tema rirotaki
kowakayiriri reewawenantzi. Iinja rowashironkagaeyerini maawaeni
piyathateeyakaririni. 3 Riraga jeekatsiri kameetha tee ithaawantari
pinkathari, intakya riraga antapiintzirori kaari kameethatatsi.
Eerorika pikoyi pithaawantyaari pinkathari, pijeeki kameetha;
pijeekirika kameetha, tekatsi ikantemi. 4 Kyaaryo, ikowakaakiri
Tajorentsi ipinkathariwenante pijeekaeyantyaarini kameetha.
Omaanta teerika okameethatzi pantayitzirini, ari pithaawantakyaari.
Tee ratsipetashita ipinkathariwenantzi. Ikowakaakiri Tajorentsi
rowashironkagaeyerini maawaeni antzirori kaari kameethatatsi. 5 Tee
akoyi rowashironkagaeyeeni Tajorentsi, omaanta akowaki antero
inimotziriri, rootaki okameethatantari apinkathateri pinkatharipaeni.
6 Rootaki eejatzi pipagaanantariri pinkatharipaeni piyorikite. Pip-
inatakiri ranantyaawori ikowakayiriri Tajorentsi: ipinkathariwen-
teeyakimini. 7 Pipinateeyeerini maawaeni okaatzira pireewitakiriri: pi-
paeri koriki, impoeshito oetarikapaeni. Pikemijantaperoeyerini eejatzi
pipinkathateeyerini.

Kameetha anintawakaaperoeyaani, maawaeni

8 Eero pireewitayitzirini atziri oetarikapaeni, inta pinintaper-
otawakagaeyaani. Aririka anintawakagaeyaani, amonkaatayiteroni
rojankinatayitzirini Moeseeshi, maawaeni. 9 Ikaminaakini: “Eero
piñaathatzimotawo piina paashini tsinani, eero piñaathatzimotari
piimi paashini shirampari, eero powamaantzi, eero pikoshitzi,
eero piñaawenatawo rashitayitarini paashini atziri”. Osheki eejatzi
ikantakirini. Eejatzi ikantakini: “Pikimitaaga eeroka pikaminthaaga,
eejatzi pikimiteeyirini paashinipaeni pikaminthagaeyerini,
pinintaperoeyerini”. Aririka anteeyakironi iroka, tema amonkaatakiro
maawaeni ikantakirini Moeseeshi. 10 Aririka anintashireperoteri
paashini atziri, tekatsi akantya akijashireeri tema amonkaatakiro
maawaeni ikantzirini Moeseeshi.

Eero ojamanitzi ipiyashitaate Awinkatharite

11 Eero ojamanitzi ipiyashiteeyeeni Awinkatharite ragaeyantaateerini
atsipateeyantyaaririni. Paerani aapatziyantakaririni, aetashiteeyaw-
itakarini, ari ojamanitanaki ipiyanteeyari. Iroñaaka aamagaeyakarini,
rootaki okameethatantari ajeeke kameetha. 12 Aririka antapiintero
kaari kameethatatsi, kimitaka ajeekaki tsiteniriki, amanantawori antay-
itzirini. Aririka ajeeki kameetha, kimitaka ajeekaki kitejiriki, tee apashi-
wentakaawo antayitzirini. Ari iroñaaka oshiyawitakawo rooteentsi
okitejitee, tema rootzimateentsirika ipokae Awinkatharite eejatzi. Eero
antapiintziro iroñaaka kaari kameethatayitatsini, inta okameethatzi
ajeekaeyeni kameetha. 13 Thame iroñaaka kameetha ajeekaeyeni. Eero
antayiteeroni kaari kameethatayitatsini, eero ashinkiteeyaani, eero
añaathatawo kaari ayi, eero oñaathatari kaari ayi, eero akijawakagaa, eero
añaawenataperotzitari rowaagawo paashini atziri, 14 eero antayitzironi
kaari kameethatatsi akowayitzirini eejatzi akenkithashiryaayitzirini.

Omaantakya thame akanteri Awinkatharite Jesokirishito ramitakoeyeeni kameetha ajeekaeyantyaarini.

14

Okameethatzi raakameethatawakagaeyaani maawaeni atziri

1 Ikowakirika paashinipaeni aapatziyariri Jesoshi ikaateeyemini piñaaperoeyerini Tajorentsi, ari paakameethateeyawakirini. Tekirarika riyotaperotayiteroni maawaeni ikowakagaeyakaerini Awinkatharite, omaanta eero pipiyawaantetakotari okaatzi riyotawitari rirori. 2 Noshiyakaawentemiro. Eenitatsi kantatsiri okameethatzi owaeyaarini iitarikapaeni: iwatha, shinki, chochokipaeni, maawaeni. Omaanta eenitatsi paashini kaari yotaperotatsi: iitawitachari tee okameethatzi oyaari iwatha. 3 Pametari eeroka powapiintari iwatha, eero pimanintaneentziri riraga kaari owari. Eejatzi, teerika powapiintyaari iwatha, eero pikantzi: “Tee ikameethatzi riraga owariri iwatha”. Tema riroteeyakini itomipaeni Tajorentsi, iñaaperoeyakirini rirori ikameethatzi. 4 Tema rirotaki Tajorentsi Iwinkatharite. ¿Okameethatzima pikante eerori: “Tee ikameethatzi rirori, tee raapatziyaperotari Iwinkatharite”? Tema Tajorentsi kantawenterini rirori okameethatzirika rantayitakirini, eejatzi ramitakoteri rantayitakironi kameethatayitatsirini. 5 Eejatzi eenitatsi paashini kantayitatsirini: “Tee omonkaatawakagaeyani kitejiripaeni, inashitakagaeyawoni apaanipaeni kitejiri añaaperotaperotantyaariri Tajorentsi”. Irira paashini ikantzi: “Okameethateeyini maawaeni kitejiripaeni añaaperotantyaariri, tee inashitayitani”. Ari okameethatzi piyoteeyeni oetarika pikoyiri eerori, omaanta eero pikantawakaawentawo kitejiripaeni. 6 Riraga kantatsiri: “Ninashitakagaawo apaanipaeni kitejiri noñaaperotantaariri”, tema ikowaki ipinkathateri Awinkatharite. ¿Iitaka athañaakotantyaariri? Riraga paashini, rowari iwatha, ipaasonkitziri Awinkatharite, eejatzi ipinkathatziri. ¿Iitaka athañaakotantyaariri? Eejatzi riraga kaari owari iwatha, ipaasonkitziri Awinkatharite eejatzi ipinkathatziri rirori. Tema eejatzi okameethatzi.

7 Tee ajeekawaetashita apaniroeni aaka iroñaaka anantyaawori akowayitzirini. Eero akantashita oetarika antayiterini iroñaaka, eejatzi tsikarika okaate akamantyaari. 8 Iroñaaka añeeyatyeeni aari, kameetha apinkathateeyirini Awinkatharite, anteniri rirori maawaeni ikowakagaeyakaerini. Rirotaki kowakagaeroni tsikarika okaate akame, omaanta akantatyeeyaani apinkathateeyirini. Ikantani ipinkathariwenteeyirini añaatsiri eejatzi kamaentsiri, maawaeni. 9 Ikowaki Jesokirishito ipinkathariwenteeyerini añaatsiripaeni eejatzi kamatsiripaeni, rootaki ikamantakari eejatzi ipiriinantaari. 10 ¿Iitaka pikantakotantakariri piyemijantzinkarite: “Tee ikameethatzi”? ¿Iitaka pikiñaanikowenantayitakaririni? Eero pipeyakotziro iroka: iinja añagaeririka Tajorentsi, roojatzi ijeekanaki Jesokirishito iwinkatharimentoki ikananteeri okameethatzirika anteeyakirini aari. 11 Iroka ikantzi Awinkatharite Iwaperiteki: “Nokantani nañaaperotzi naaka, kyaaryootaki iroka nokamantemiri. Iinja rotziwerowashiteeyenani maawaeni atziri ipinkathateeyenani. Ikanteeyenani: ‘Eeroka Tajorentsipero’ ”. 12 Kyaaryo, añagaeyeerini eejatzi, ari akamanteeyerini maawaeni okaatzika antayitakirini

jaka kipatsiki, roojatzi ikantakoeyantakarini okameethatzirika antayitakirini.

Kyaaryoowa, pantakaerikari piyemijantzinkarite kaari kameethatatsi

13 Ari iroñaaka tee okameethatzi akantakotantariri ayemijantzinkarite
oetarika, akante: “Tee okameethatzi rantayitzirini rirori”.
Kyaaryoowa, pipakaakaerikarira raapatziyari Jesoshi. 14 Riyotaakina
Awinkatharite Jesoshi, rootaki niyotantakari okameethataki
maawaeni rowaetayitarini. Okameethatzi oyaari iwatha. Omaanta
riraga iitashitachari: “Tee okameethatzi oyaari iwatha”, ari
okameethataki eero rowantari rirori; rooma tee okameethatzimotziri
aririka rowakyaari rirori. 15 Eejatzi eerori, aririka poyimotyaari
piyemijantzinkarite ipinkakirira rirori, aritaki powashiretakaakyaari:
tee okameethatzi. Aritaki pikenkithashiryaakaanakyaari, tee pinin-
taperotziri. Tema ikamawentakiri Jesokirishito rirori, iroñaaka eero
pitheenkakaeri. 16 Piiteeyawitani okameethatayitakini pantayitakirini,
omaanta kyaaryoowa, ikantzimawentzimirokari paashinipaeni.
17 Aririka apinkathatakiri Tajorentsi, eero akenkithashiryaayitzironi
owayitarini eejatzi irayitzirini; omaanta akemijantaperotero
Ishire Tajorentsi akameethatantyaari, ajeekantyaari kameetha,
akimoshirewenteeyantyaaworini rowaga Ishire. 18 Aririka kameetha
akemijantaperotakiro, ari kameetha antawaeteniri Jesokirishito.
Roojatzi iñaaperoeyeeni Tajorentsi eejatzi maawaeni atziripaeni
akameethatzi.

19 Thame iroñaaka aakameethateeyerini ayemijantzinkarite,
maawaeni; eejatzi ikimitee rirori, raakameethateeyeeni. Eejatzi
ayotaawakagaeyaani kameetha aapatziyaperoeyantyaaririni.
20 Piyoterika ari pookakaakiri atziri raapatziyari Jesoshi tema
poyimotakari iwatha, okameethatzi eero poyimotari iwatha. Kyaaryo
okameethatzi oyaari iitarikapaeni, omaanta tee okameethatzi
ookakayeri atziri raapatziyari Jesoshi. 21 Tee okameethatzi pantero
oetarikapaeni pookakaantyaariri atziri raapatziyakari Jesoshi: eero
powashitari iwatha, eero pirashitawo pyaarentsi eejatzi kepishaari,
oetarikapaeni, maawaeni. 22 Aririka piyotaki ishinetakimiro
Tajorentsi oetarikapaeni, eero pikantakowenanteeyarini riraga
kaari ametawo, eero pikantawakaawentawo. Aririka piyotaperotaki
okameethataki pantayitakirini, tema ari pikimoshiryaaperotanaki.
23 Omaanta piiterika tee okameethatzi oetarikapaeni rantayitzirini
piyemijantzinkarite, eero pantashitawo eerori, otzimikari pantani.
Teerika piyotzi ikowakaakimiro Tajorentsi pantero, tee okameethatzi
pantashityaawo.

15

Pikenkithashiryaakotyaari piyemijantzinkarite, eero pikenkithashiryaakotashita apaniroeni eeroka

1 Ñaakiro, aririka aapatziyaperotakyaari Jesoshi eejatzi ayoteeyakini
okameethatayitakini iroka nokenkithatakotakiri, omaanta
okameethatzi akenkithashiryaakoeyaarini riraga kaari shintsishireper-
otatsini, tekira riyoperotzironi kameetha Iwaperite Tajorentsi. Eero
antashitawo akowakaayitarini aari, 2 omaanta akenkithashiryaakoey-
erini ayemijantzinkarite, ikimoshireeyantyaarini riroripaeni. Eejatzi

amitakoeyerini riyoperotantyaari, raapatziyaperotantyaariri. 3 Tema eejatzi riraga Jesokirishito, tee rantashitawo ikowakari irira. Tema rojankinatakotzitakani paerani: “Riraga Jesokirishito ikantziri Iriri: ‘Ikijeeyakinani maawaeni kijeeyakimirini eerori’ ”. 4 Rowaga Ishire Tajorentsi ojankinatakaakiri paejatziiteni ayoteeyantyaaworini kameethatayitatsirini antayiterini, eshiwenantyaawori pomeentsitzimoyiterini oetarikapaeni, aweshiryaawenantyaariri Tajorentsi, eejatzi ayotaperotantyaari iinja ajeeke kameetha janta inampiki. 5 Nokowaki Tajorentsi ramitakotapiinteeyakaeni eshiwenantakawori akemaatsitayitakarini oetarikapaeni, eejatzi riweshiryaakagaeyakaeni. Nokowaki iroñaaka ramitakoeyemini paakameethatawakagaeyaani. Rootaki ikowakagaeyakimirini Jesokirishito eejatzi. 6 Tema amonkaatawakagaeyakyaani akanteeyeni: “Tema ikameethataki Pawa Tajorentsi eejatzi Awinkatharite Jesokirishito”. 7 Tema raakameethateeyakaeni irira. Iroñaaka pikimiteeyaarini, paakameethatawakagaeyaani maawaeni, iñaaperoeyantyaaririni atziri Tajorentsi ikameethatzi.

8 Paerani ipokantakari Jesokirishito jaka kipatsiki, retakoeyakarini ijoriiyotzinkaritepaeni riyoteeyantakarini tee ramatawiteeyirini Tajorentsi. Eejatzi riyotakagaeyakirini imonkaateeyeroni maawaeni ikantakiririni ichariniiteni paerani. 9 Eejatzi ikowakaakiri riyoteeyeni paashinijatzitatsiri atziri ineshironkaeyakirini, ikanantyaari rirori: “Tema ikameethataki Tajorentsi”. Rootaki okantzirini Iwaperite Tajorentsi: “Nokamanteeyerini paashinijatzitatsiri atziri: ‘Ikameethataki Tajorentsi, thame omampaawenteeyaarini’ ”. 10 Eenitatsi paashini Iwaperite Tajorentsi kantatsiri: “Tee eeroka naawita joriiyo, omaanta pikaateeyerini rirori piweshiryaawenteeyaarini Tajorentsi”. 11 Paashini eejatzi rojankinataki, okantzi: “Maawaeni kaari joriiyotatsi ikanteeyeni: ‘Tema ikameethatzi Tajorentsi’. Piñaaperoeyerini maawaeni”. 12 Eejatzi riraga Iseeyashi rojankinatzini: “Itzimini icharineeteni Isayii, ipoke ipinkathariwenteeyerini paashinijatzitatsiri atziri, riyoteeyakini rowawijaakoeyerini”. 13 Tema ayoteeyakini imonkaateeniro Tajorentsi maawaeni ikantakaeri. Pameenteeyakarini, rootaki nokowantakari roemoshirenkaeyemini, kameetha ijeekakagaeyemini. Roojatzi otajonkawenteeyemini Ishire Tajorentsi piyotaperotantyaari eero ramatawitzimi Tajorentsi, ithotyaakimiro maawaeni ikantakimiri.

Osheki ikowaki Paaworo ikenkithate

14 Iroñaaka, noyemijantzinkarite, niyotaki pikameethateeyakini, eejatzi piyoperoeyakironi iñaani Tajorentsi pimateeyantakaworini piyotaawakagaeyakawoni. 15 Iroñaaka osheki nojankinateeyakimironi, nokenkithashiretakaakimiro maawaeni iroka eero pipeyakotantawo. Kyaaryo, ineshironkatakina Tajorentsi, 16 rootaki rotyaanantakinari nokenkithatakagaeyerini riraga kaari joriiyotatsi. Nokamanteeyakirini atziri tsika ikanta Jesokirishito rowawijaakoeyantakaerini. Roojatzi owameethaperoeyakirini Ishire Tajorentsi maawaeni raapatziyari Jesoshi, roojatzi raakameethateeyakirini Tajorentsi. 17 Rootaki niweshiryaawenantakimiri: riyoyaakina Jesokirishito nokamanteeyakimini tsika ikanta Tajorentsi. 18 Eero nokenkithatakotashitayitawoni

oetarikapaeni, apatzirokya nokenkithatakotero imatakaakinari. Riraga paashinijatzitatsiri atziri iñeeyakinani, eejatzi ikemaeyakinani, rootaki raapatziyantayitaaririni Jesokirishito. 19 Otajonkakaakina Ishire Tajorentsi, nomatayitantaworini oetarikapaeni kaari iñaapiintzi atziripaeni.

Ari nokenkithatakagaeyakirini atziripaeni janta, nitanakawo nokinanaki Jerojareeki, tema nothotyaanakiro maawaeni nampitsikipaeni roojatzi nareetantaka janta Iriiriyaki. Nokamanteeyakirini tsika ikanta Jesokirishito rowawijaakotantzi. 20 Nokowaperotaki nokenkithatakagaeyerini riraga kaari iyotakoeyiririni irira. Tee nokoyi napiitakotapaeri naari tsikarika paashini atziri ikenkithatakotakiri. 21 Tema okantzi Iwaperite Tajorentsi: “Ikemero riraga kaari kemakowitawori; riyoteeri riraga kaari yotawitariri”. 22 Ari osheki nokenkithatakagaeyakirini kaari yotatsi, rootaki kaari nareetanta pijeekira eerori. 23 Omaanta nothotyaagaeyakironi nampitsi jaka, nokenkithatakagaeyakirini jeekayitatsirini, eejatzi osheki ojarentsi nokowawita noñeemimi, 24 rootaki niyaatantyaari iinja pinampiki. Tsikarika okaate nojeekimoeyanakimini roojatzi nawijantanakya janta Eshipaañaki. Nokowaki eejatzi pamitakotena nowaaganakya janta.

25 Omaanta nitapaentyaawoota niyaatapaente Jerojareeki, nagaeyanakinirini ayemijantzinkarite 26 iyorikite ipakaantziriri riraga masherooniyajatzi eejatzi riraga akaayajatzi. Ipiyoteeyiniririni ashironkaenkari koriki. 27 Aritaki ikowakaakawo ineshironkaeyerini joriiyopaeni janta Jerojareeki. Tee isheninkawitari, omaanta tema riroteeyakini itakariri ikamanteeyakirini tsika ikantyaari rawijakotanteeyaarini. Ikanteeyini: “Tema rirotaki aapatziyakagaeyakaerini joriiyopaeni, rootaki okameethatantari iroñaaka akaminthagaeyerini rirori. Apaeyerini koriki ramananantyaawori koetyeemotakariri”. 28 Aririka nopapaakiri koriki ipiyoteeyiniririni, ari niyaate pinampiki. Roojatzi nowaaganeeya, roojatzi Eshipaañaki. 29 Niyotaki aririka nareetapaakimi nokenkithatakaapaakimi piweshiryaawentaperotantyaariri Jesokirishito.

30 Iroñaaka, noyemijantzinkarite, tema akimitawakagaeyakani aapatziyakari Awinkatharite Jesokirishito, eejatzi iyotagaeyakaeni Ishire Tajorentsi anintaperotawakagaeyakani. Nokowaki iroñaaka pamaneri Tajorentsi pikanteeyerini ramitakotena, 31 eero raantana riraga theenkantatsiri janta Joreeyaki. Eejatzi pikanteri riyotagaeyerini riraga jerojareejatzi ikimoshirewenantyaariri koriki ipakaantziriri iyemijantzinkarite. 32 Roojatzi aririka ikowakayena Tajorentsi, nareeteeyapaakimini, osheki nokimoshiretapaaki. Eejatzi osheki oemoshirenkawakagaeyaani maawaeni. 33 Tema ijeekakagaeyakaeni kameetha Tajorentsi, maawaeni. Nokowaki kijokiro rowaeyanakimini. Aritaki okantyaari.

16

Riwethateeyarini oroomajatzi

1 Iroñaaka nokamantemi: iinja iyaatashitemi oñeemi ayemijantzinkawote Jeewera. Opoñaaka Shinkereeyaki, osheki etakoeyakarini aapatziyariri Jesoshi janta. 2 Nokoyi paakameethateeyawakironi, tema rootaki aapatziyariri Awinkatharite. Petakoeyaawoni,

pipayitawakironi maawaeni koetyeemotyaaworini. Tema etakoeyakarini osheki ayemijantzinkarite; eejatzi naari, etakotapiintakina. 3 Niwethatawo Pirishiira eejatzi riraga Akiirishi. Osheki ramitakoeyakinani rirori nantawaeteeyinirini Jesokirishito. 4 Paerani rooteentsi rowamagaetenami, omaanta owawijaakotakina Pirishiira eejatzi riraga Akiirishi. Owawijaakotantakinari, rooteentsi rowamagaeteromi roori, eejatzi oemi. Osheki nopaasonkiteeyakironi: naari eejatzi maawaeni ayemijantzinkarite jaga, riraga kaari joriiyoteeyatsini. 5 Niwethateeyarini maawaeni aapatziyariri Jesoshi piyotapiinteeyacharini jaga opankoki. Niwethatari eejatzi Epeneeto, nonintaperotakiri rirori. Paerani nokenkithatakaantakariri riraga aashiyajatzi, rirotaki jewateentsiri raapatziyanakari Jesokirishito.

6 Niwethatawo Mariiya, tema osheki etakoperoeyakimini roori. 7 Niwethateeyarini notsipaminthari Antorooniko eejatzi Jooniyashi. Paerani notsipateeyakarini romonkyaagaetakina omonkyaagamentotsiki. Osheki iñaaperoeyakirini riraga rotyaantanewopaeni Jesokirishito. Reewateeyakinani naari, raapatziyaperotakari Jesoshi paerani. 8 Niwethatari Ampiiriyashi, raapatziyakari riraga Awinkatharite, osheki nonintaperotakiri rirori. 9 Niwethatari Orowaano, osheki ikaateeyakinani nokenkithatakotakiri riraga Jesokirishito. Eejatzi rirori Eshitaakishi, niwethatari; osheki nonintaperotakiri. 10 Eejatzi niwethatari Apereeshi; riraga Jesokirishito osheki iñaaperotakiri ikameethatzi, tema osheki ikemaatsitawentziniri. Niwethatari Arishitooworo, eejatzi maawaeni jeekatsiri ipankoki. 11 Niwethatari nojoriiyotzinkarite Erooriyo. Niwethateeyarini riraga aapatziyariri Awinkatharite riraga jeekatsiri ipankoki rashi Narishiisho.

12 Niwethateeyawoni Terijeena, eejatzi Terijoosha, tema roojatzi antawaetziniriri Awinkatharite. Eejatzi okimitaka Peereshira, niwethatawo. Osheki nonintaperotakiro. 13 Niwethatari Roojo, riraga aapatziyaririroña Awinkatharite. Eejatzi niwethatawo riniro, osheki etakotakina nokimitakaantakawo ro nana. 14 Niwethateeyarini Ashiinkirito, Jerekoonte, Reemashi, Patoroowashi, Eeremeshi, eejatzi maawaeni ayemijantzinkarite tsipateeyaririni. 15 Eejatzi niwethateeyarini Jirooroko, Joorya, Neeryo, eejatzi ritsiro, rowaga Oriimpashi, eejatzi maawaeni aapatziyeeyaririni Jesoshi tsipateeyaririni, maawaeni. 16 Piwethatawakaya, paakameethaperotawakagaeyani. Riwethateeyimini maawaeni aapatziyeeyaririni Jesokirishito jeekatsiri paashinikipaeni nampitsi.

17 Iroñaaka nokantemi, noyemijantzinkarite: piyoteeyerini riraga iyotagaeyiririni ayemijantzinkarite ikantawakagaeyani, eejatzi piyoteeyerini antakayiriri kaari kameethatatsi, eejatzi kantzimiri: “Tee okameethatzi paapatziyawo iroka riyotagaeyakimirini”. Eero pitsipateeyarini, eero poyaateeyirini. 18 Tee rantziniri rirori ikowakagaeyawitaririni Awinkatharite Jesokirishito, omaanta rantashiteeyawoni ikowayitzirini rirori. Kameetha iñaawaetawita, omaanta ikowaki ramatawiteeyerini kaari tzimatsini riyotantari.

19 Riyoteeyakimini atziri pikemijantaperotakiri Awinkatharite, rootaki niweshiryaawenantakimiri. Omaanta nokowaki piyotaperoeyeni pantero maawaeni kameethatayitatsirini; omaanta roori kaari kameethatatsi, eero pantaneentziro eechonkiini. 20 Tema Tajorentsi

jeekakagaeyimirini kameetha. Eero ojamanitzi ranaakotaperoteri Jatanaashi eero rantakaanteemiro eejatzi kaari kameethatatsi. Nokowaki iroñaaka ineshironkaeyemini Awinkatharite Jesokirishito.
21 Riwethateeyimini Temoteeyo; itsipatakina nantawaeteeyinirini Jesoshi. Eejatzi riwethateeyimini notsipaminthari Rooshiyo, Jasoo, eejatzi Soshiipatere. 22 Naaka Teereshiyo jankinatziniriri Paaworo iroka. Eejatzi naari, aapatziyariri Awinkatharite. Niwethateeyimini naari. 23 Eejatzi riwethateeyakimini rirori Kaayo. Nojeekimotziri jaka ipankoki. Eejatzi ipokapiintzi aapatziyariripaeni Jesoshi jaka ipankoki, osheki raakameethateeyakinani, ineshironkaeyakinani. Riwethateeyimini Eraashito, riraga kempoyeeyiniririni iyorikite jeekatsiri jaka. Eejatzi riwethateeyimini ayemijantzinkarite iitachari Kowaarito. 24 Nokoyiri Awinkatharite Jesokirishito ineshironkateeyemini maawaeni eeroka. Aritaki okantya.

Ikaatakiro rojankinari

25 Thame iroñaaka apinkathateeyerini Tajorentsi. Rirotaki matakaakimiri pikemijantaperotantakariri, aririka ameenta-peroeyakyaawoni iroka nokenkithatakotakimiri Jesokirishito. Paeraniperoroña tee riyoteeyini riraga itakaantaworini ari ipokaki rirori rowawijaakoeyeeni. Tee ikamantzirini Tajorentsi,
26 omaanta iroñaaka riyotakagaeyakaeni. Rojankinatakaakirini riraga kamanantayitzirorini iñaani paerani, eejatzi iroñaaka rotyaanteeyakinani naari nokamanteeyakirini maawaeni atziripaeni: “Okameethatzi paapatziyeeyarini Tajorentsi”. Tema okameethatzi aapatziyaperotyaari rirori, tee ikamanitzi irira, ikantatyaani rañi.
27 Osheki riyoperotziroña apaniroeni rirori. Thame, maawaeni aapatziyeeyarini Jesokirishito, akanteeyeni: “Tema ikameethaperotaki Tajorentsi”. Aritaki okantyaani.

Naaka ojankinatzimirori:

Paaworo

RITAKAWO PAAWORO ROJANKINATEEYAKINIRINI KORINTOJATZI

1-2 Nokoyi niwethateeyimini eerokapaeni, noyemijantzinkarite janta Korintoki, tsikarika pikanta pijeeki. Naaka Paaworo jankinateeyimirorini iroka. Tema riyoyaakina Tajorentsi, rootaki rotyaanantakinari Jesokirishito, ikowakaakina nokenkithatakoteri. Notsipatari jaka Jooshiteneshi nojankinateeyimironi maawaeni aapatziyeeyaririni Jesoshi jaga. Paapatziyakari rirori, rootaki rowameethateeyantakimirini; iroñaaka pisheninkatakari Tajorentsi. Pikimiteeyakarini maawaeni ameenteeyakaririni Awinkatharite, rootaki rowawijaakotantakariri. Tema iroñaaka asheninkateeyakarini maawaeni aapatziyeeyaririni rirori tsikarika ijeekaeyini. 3 Nokowaki ineshironkaeyemini Pawa Tajorentsi, eejatzi nokowaki kameetha ijeekakagaeyemini. Eejatzi ikimiteeyemini riraga Awinkatharite Jesokirishito.

Riweshiryaawenteeyarini Paaworo korintojatzi

4 Paapatziyakari Jesokirishito, rootaki ineshironkaeyantakimirini Tajorentsi, rootaki iroñaaka nokanantariri: “Ariwee, pimatakagaeyakirini korintojatzi”. 5 Osheki itajonkakowenteeyakimini rirori, kameetha ijeekakagaeyakimini, riyotakaaperoeyakimironi oetarikapaeni ikowakagaeyakimirini. Eejatzi imatakaakimiro piyotagaeyakirini paashinipaeni atziri tsika ikantya rirori rawijakotanteeyaari. 6 Tema monkaataka nokanteeyakimirini paerani: kyaaryo ranteeyakimironi Jesokirishito maawaeni. 7 Tema rirotaki Awinkatharite: paamagaeyaari roojatzi ipokanteeya. Tema itajonkakowentakimi pimatantakawori pantziniri oetarika ikowakagaeyakimirini, tekatsi koetyeemotemini eejatzi. 8 Ikanteetatyeeyaani ramitakotemi eekiro piyaatatyee pameentyaari rirori kijokiro poyeri; roojatzi, aririka ipokae, iñaaperoeyapaemini pikameethatzi. Eero ikijawentapaemiro pantayitawitarini. 9 Eero ramatawiteeyimini Tajorentsi, aritaki imatakimiro okaatzi ikashiyakaakimiri. Tema eeroka riyoyagaeyakimini pikempiyaminthatantyaariri Itomi Awinkatharite Jesokirishito.

Ikantziri: “Pinintaperotawakagaeya”

10 Noyemijantzinkarite, tema apinkathateeyirini Awinkatharite Jesokirishito. Rootaki iroñaaka nokantakowenanteeyantzimirini kameetha inimoeyakimini maawaeni, eerokya pikenkithashiryaantawo oetarikapaeni. Pikempiyaminthatawakagaeyani, eero pikantawakaawenteeyawoni oetarikapaeni. 11 Rootaki nokanantzimiri iroka, tema ikamantapaakina okaateeyinira Koroe osheki pipiyapiyawaantetawakagaeyanakani. 12 Eenitatsi kantashitacharipaeni: “Naapatziyari naari Paaworo”. Eenitatsi paashini kantashitacharipaeni: “Riro naapatziyari Apooro”. Paashini kantashitacharipaeni ikantzi: “Riro naapatziyari Sheejashi”.* Paashini kantashitacharipaeni eejatzi ikantzi: “Naaka apatziro naapatziyari

* **1:12** Sheejashi rootaki inashita iwaero Peetero.

Jesokirishito". Rootaki nokanantzimiri: "Eero pipiyawaantetawakagaeyani". 13 ¿Itsiparyaakama Jesokirishito? Tee, rirotaki apaani. ¿Nokentakotawentakimima naaka? ¿Pikaawoshitakotakinama naaka? Teewee. 14 Iroñaaka nopaasonkitziri Tajorentsi tee nokaawoshitakoteeyimirini Tajorentsi. Inta apatziro nokaawoshitakotakiri Tajorentsi Kiriishipo, eejatzi Kaayo. 15 Tekatsi kantashitachani: "Pikaawoshitakotakari Paaworo". 16 Eejatzi nokaawoshitakotakiri Tajorentsi riraga Eshiteejana, eejatzi ikaateeyinira. Tee nokenkithashireeyari paashini nokaawoshitakotakiririka Tajorentsi.

Jesokirishito rirotaki iyothanitatsiri eejatzi itajorenka Tajorentsi

17 Tee rootaki rotyaanantenari Jesokirishito nokaawoshitakotanteri Tajorentsi, intakya rotyaanantanari nokamantakotziro kameethatatsiri. Nokamanantzirika, tee nokantakaaperothatakayaawomi noñaani. Nokantakaaperothatakayaawomi, eero okameethatzimi. Piitakaashiiyanikari ikowakaakimi Tajorentsi piyoteeyeni osheki pawijakotanteeyaari. Omaanta rirotaki Jesokirishito kamawenteeyakaerini koroshiki, rootaki rowawijaakoeyantakaerini: rootaki iroka nokowakiri niyotakagaeyemini. 18 Aririka akamantawityaari riraga jatatsini paamariki kaari tsiwakanitatsini: "Ikamawentakimi Rotyaantanewo Tajorentsi koroshiki, ikowawita rowawijaakoeyeminimi", tema ishirontawenteeyakaeni. Omaanta aaka, awijakoeyakaeni, ayoteeyakironi iroka iñaani rootaki itajorenka Tajorentsi omatantawori owawijaakoeyakaeni. 19 Aritaki rojankinateetzini: "Ikantzi Tajorentsi: 'Nothonkiteeri riyotantawitari riraga yotayitawitacharini. Nopeyapithateeri kenkithashiryaawitachari okaatzi ikenkithashiryaawitari' ".

20 ¿Tsika ikantyaaka iroñaaka yotzinkari? ¿Tsika ikantyaaka iroñaaka iyotaantzirori Iwaperite Tajorentsi? ¿Tsika ikantyaaka eejatzi riraga yotaawakaachari? Tema itheenkakiro Tajorentsi maawaeni riyoteeyawitarini atziripaeni. 21 Tema irira yotawitachari tee riyoteeyirini Tajorentsi. Omaanta irira riyotanetzi, rootaki ikowantari rowawijaakoeyerini maawaeni aapatziyawori okaatzi nokamanteeyakiririni: riraga ameenteeyakaririni. Omaanta riraga theenkantatsiri ishirontawentashitakina okaatzi nokamantawitakariri. 22 Tema ikowaki joriiyopaeni atajonkeniri oetarikapaeni riyotantyaari itsipatakae Tajorentsi. Riraga kireeshiyajatzi ikowaki riyotaashitawakaapiintyaawo oetarikapaeni. 23 Omaanta nokamantziri atziri: "Ikamawentakae Jesokirishito koroshiki rowawijaakoeyantakaerini", rootaki ikijantakinari joriiyo. Omaanta irira kaari joriiyotatsi, ishirontawenteeyakawoni okaatzi nokamantziriri. 24 Omaanta ijeeki riyoyagaeyakirini Tajorentsi rowawijaakoteri: joriiyo, eejatzi kaari joriiyotatsi. Riyotakagaeyakirini rirori eenitatsi itajorenka Jesokirishito, rowawijaakotantyaariri. Eejatzi eenitatsi iyothanetaantsi riyotakaakae okaatzi ikowakaakaeri Iriri. 25 ¿Iitaka itheenkaeyantaririni atziri Tajorentsi? Tema irira anaakoperotantatsiri riyotzi. Tema rirojatzi anaakoperotantatsiri ishintsitzi. Tee añiiri atziri kimityaarini.

26 Pikenkithashireeyakya, noyemijantzinkaritepaeni, tsika pikanteeyawitarini ikaemanteeyakimirini Tajorentsi. Osheki itheenkaeyakimini patziritzinkarite, ikanteeyini: "Tee riyotzi aapatziyariri

Jesoshi". Kyaaryo, tee peewawenteeyirini, eejatzi tee pashaaganta, rootaki itheenkaeyantzimirini. 27 Ishirontawenteeyawitakimini atziri, tee iñaaperoeyawitzimini, tema ikenkithashiryaakotawitakimi tee piyotzi, omaanta riyoyaakimi Tajorentsi rowawijaakoeyemini. Riyotakaaperoeyemi, ipeyeeyemini jewawenantatsini. Roojatzikya ipashiwenanteeyanakyaani shirontawenteeyawitzimirini, theenkaeyawitzimirini. 28 Riyoyaaperotakiri Tajorentsi riraga kaari jewatatsiri, riraga pinkimayitawitaririni atziri, riraga theenkapiintawitariri: irira reentsitetaperoeyarini rirori. Omaantakya riraga jewawenantawitachari eejatzi yoteeyawitacharini rowashironkagaeyirini. 29 Iroñaaka tekatsi ikantya atziri ikantakaaperotzimotyaari Tajorentsi. 30 Paapatziyakari Jesokirishito, rootaki rowañagaeyantakimirini Tajorentsi, ijeekakagaeyemini inampiki. Tema rirotaki Jesoshi riyotakagaeyakaeni, owameethateeyakaerini, rinashitakaakae amatantyaari ashiperotyaari rirori, owawijaakoeyakaerini. 31 Tema aritaki rojankinateetzironi: "Eero akantakaaperota aaka, omaantakya añaaperoteri Awinkatharite ikameethaperotzi".

2

Tsika ikanta Paaworo ikenkithatakaantapiintzi

1 Eejatzi naaka, nareetantapaakimiri, noyemijantzinkarite, nokenkithatakotapaakiri Tajorentsi. Tee nokantakaaperothatapaakawo noñaani, tee niyotaashitayitapaemironi niyotayitzirini naaka; apatziro niyotaapaemiro ikantziri rirori. 2 Eenironi notsipatzimi apatziro nokowaki nokenkithatakotapaakiri Jesokirishito, ikamawenteeyakaeni koroshiki. Tekatsi paashini nokenkithatakote. 3 Nopashiwentashiryaawitapaaka, nothaawashiryaawitapaaka, okimityaami nokinakashiryaashityaawomi. Nokenkithashiryaakotakawo, aamashitya eero nomatziro kameetha naapatziyakaakimiri Jesoshi eerokapaeni. 4 Pamine, nokenkithatakaapaakimi eejatzi nokamantapaakimiro iñaani Tajorentsi, omaanta tee niyotaashitapaemiro niyotayitzirini naari. Iyotaakaaperotakimi Ishire Tajorentsi kyaaryootaki ini, eejatzi itajonkakowenteeyakimini piyotantawori kyaaryo niyotaakimiri. 5 Rowaga riyotagaeyawitzimirini atziri, tekatsi okantya owawijaakoteeyemini, omaanta itajonkakowentakimi Tajorentsi pawijakoeyantakarini.

6 Aririka niyotaapiintziri aapatziyaperotariri Jesoshi riraga yoperotzirori iñaani Tajorentsi, kyaaryo nothotyaakiniri irira niyotaaperoeyirini, niyotaki ikemawakiro nokantakiriri. Omaanta tee niyotaashitari riyotayitziririni atziripaeni riraga kaari aapatziyariri Jesoshi eejatzi iwinkatharitepaeni. Eero owawijaakoeyirini roori riyotaawakaashitayitarini oetarika riyotashitari riroripaeni. 7 Omaantakya nokenkithatakotziro riyotayitzirini Tajorentsi. Paerani imanawitakawo, tee ayoteeyawitawoni. Paeraniperoroña, tekirani riwetsikironi oetarikapaeni, ikantzitani: "Nojeekakagaeyerini kameetha jaka nonampiki maawaeni riraga pinkathaperoeyenarini paata". 8 Tee riyoteeyironi paerani riraga jewatatsiri. Aririkami riyoteeyakironimi, eeromi ikentakotakaantzirimi Awinkatharite, riraga kameethaperotatsiri. 9 Rootaki rojankinatanteetakawori: "Eeniro riwetsikakiri Tajorentsi kaari iñaayitzini atziri, tee ikemakotziro, tee

ikenkithashiriiro. Omaanta riwetsikiniri maawaeni nintaperotziriri ijeekantyaari kameetha”.

10 Omaantakya riyotakagaeyakaerini Tajorentsi aaka, tema rootaki owaagakaerori Ishire. Iyotaaperoeyakaeroni maawaeni, tema othotyaakironi maawaeni ikenkithashiryaakiri rirori. 11 ¿Ninkama yotzirori ikenkithashiryaari atziritzinkari? Tema apatziro riyotziro rirori. Eejatzi okimitaka, tekatsi yoteroni ikenkithashiryaari Tajorentsi: apatziro iyotzi Ishire roori. 12 Pamine, tee akemijantashitayitawoni riyotayitzirini atziripaeni, inta akemijantakiro Ishire Tajorentsi. Rootaki ayotantakawori ikowaki Tajorentsi ineshironkateeyeeni, ijeekakagaeyeeni kameetha. 13 ¿Pikemakiroma nokantakimiri? Tee riyotziro atziripaeni, eejatzi tee riyotagaeteeroni, inta iyotagaeyakaerorini Ishire Tajorentsi. Iyotagaeyakaeni aakapaeni rowaga jeekantashiretariri, ikemaeyantaworini irowa. 14 Riraga kaari ojeekantashireta Ishire Tajorentsi, tee ikemawakiro okantayitzirini, inta ishirontawentakawo. Tekatsi ikantya ikemero. Ro kaari ikemantawo, tee ojeekantashiretari roori. Apatziro ikemaeyironi iñaani Tajorentsi ojeekantashiretaperotari. 15 Ikemathateeyakironi riraga atziri ojeekashiretantari, omaanta riraga theenkantatsiri tee ojeekantari, rootaki kaari riyotantawo oetarika kameethatatsiri. 16 Pamine, rojankinatakoetziro Ishire Tajorentsi okantzi: ¿Eenitatsima yotzirori ikenkithashiriiri Awinkatharite? ¿Eenitatsima materoni riyoteeri Tajorentsi? Tee añiirikya. Omaanta aaka ojeekantakae roori, rootaki omatero iyotakagae oetarika ikowakaakaeri Jesoshi antero eejatzi ayotero. Omaanta niyotziro naaka ikenkithashiriiri rirori, tema riyotaakinawo.

3

Ikijawakagaeyakani korintojatzi

1 Eejatzi naaka, noyemijantzinkarite, tee nokantzimi kimitakimi kemijantaperotzirori Ishire Tajorentsi, inta nokantakimi kimitakimi kaari kemijantaperotzirori. Tema pikimitaka owakira paapatziyari Jesokirishito, pikimiteeyakarini eentsi. 2 Rootaki niyotagaeyantzimirorini paerani kaari opomeentsitantya. Noshiyakaawentzimiro: okimitzimotakina nirakaakimiro tenitsi; tee nopaeyimirini iwatha, tekira pimatziro powa. Roojatzi pikanta iroñaaka, tekira pimateeyironi. 3 Tekira pikemijantaperotziro Ishire Tajorentsi. Eeniro paamakotawakaeyawoni oetarikapaeni eejatzi pikijawakagaeyakani, tee pikemijantaperotziro rowaga Ishire. Pikimitakotakari kaari aapatziyeeyaririni Jesoshi. 4 Aririka ikantzi apaani: “Naapatziyari Paaworo”, eejatzi ikantzi paashini: “Naapatziyari Apooro”. Tema pikimiteeyakarini kaari aapatziyariri Jesoshi.

5 Pamine, ¿tsika ikantaka Apooro? Eejatzi, ¿tsika nokantari naari pikantawakaawenantanari? Naakateeyakini apatziro atziri, omaanta riyoyaakina Tajorentsi romperatena, rootaki naapatziyakaantakimirori. 6 Okimitzimotakina nopankitziro naari okithoki pajankaneki. Rowaga okithoki oshiyakaawentziro iñaani Tajorentsi. Paapatziyimaetakawo. Iinja Apooro, kimitawitaka thamaetatsiri, eekiro riyaataki riyotaakimi iñaani Tajorentsi. Omaanta irira rirotaki aapatziyakaaperotakimiri kimitaka

ishookakaayitzirorini okithoki. 7 Rootaki riraga pankitatsiri eejatzi
riraga thamaetatsiri riyotaakiri eechonkiini; omaantakya irira
Tajorentsi rirotaki shookakaayitzirorini. Tema raapatziyakari.
8 Eejatzi imonkaatawakaaka riraga pankitzirori eejatzi riraga
thamaetatsiri. Rootaki imonkaatanteeyaanaririni riraga ashitawori
pankirentsi ipinatanteeyaariri. 9 Eejatzi okimitaka, nomonkaatakari
Apooro nantziniri Tajorentsi ikowakagaeyakinarini. Eerokapaeni
poshiyeeyakawoni rowani Tajorentsi. Eejatzi poshiyakawo ipanko
riwetsikakiri.
10 Noshiyakaawenteri yotaperotatsiri wetsikirori pankotsi. Ikantak-
ina nokatziyero otzinkamipaeni. Roojatzi paashini atziri wetsikakaak-
inawori pankotsi. Tema riyoyaakina Tajorentsi eejatzi imatakaakina
nityaawo nokenkithatakaakimiri eerokapaeni eejatzi oshekini paashini
atziri iñaani Tajorentsi: naapatziyakaakari Jesokirishito. Iinja eekiro
riyaatatyee riyotaakimi Apooro iñaani Tajorentsi; eejatzi eenitatsi
paashini owaagawakimirori. Omaanta okameethatzi aamayawo akom-
pitakarikari ayotaakiriri paashini atziri iñaani Tajorentsi. 11 Otzinkami
pankotsi oshiyakari Jesokirishito, irira oshiyakawori otzinkamipero.
Tee añiiri paashini oshiyaawoni otzinkamipanki. 12 Riraga owaa-
gawakirori, ¿iitaka riwetsikantyaawori? Roorika ooro, roorika pi-
raata, roorika mapi shipakiryaatsiri, roorika inchato, roorika inchashi,
roorika kompiroshi: akenkithashiryaakoperotero oetarika kijoperotat-
siri. 13 Ari okoñaatanaki iinja aririka ipokae Jesoshi riwetsikayitzirini
okameethatatziirika. Okimitaka paamari otaaga inchapanki aawi-
iro, inchashi, kompiroshi, irira Tajorentsi ikantakowenteri romper-
anawo oetarika rantakiniriri aririka rantakiro kameethatatsiri rooma
rantakirorika kaari kameethatatsi. 14 Aririka okameethataperote an-
teeyenirini, oshiyakawo kijoperotatsiri awetsikantayitaworini; aritaki
kameetha ipinateeyakaeni. 15 Teerika okameethatzi antayitakirini,
okimityaawo awetsikantakawo kaari kijotatsini; otaanakya irowa os-
hiyakaawentakae tee antaperotziniri Tajorentsi kameetha. Aririka aw-
ijakotawitakya, omaanta tekatsi jeekimotaneeni apatziro aaka owawi-
jaakotyaa. Tekatsi okantya ipinatee.
16 Tema aakateeyakini oshiyakawori Tajorentsipanko ijeekantari
Tajorentsi. Tema eejatzi okimitaka ojeekanteeyakaeni Ishire.
17 Eerorika pikamintheeri ijeekantari rirori, eero eejatzi ikaminthayimi
eerori. Okameethaperotzi ijeekantarira: tema ijeekantatziimi
eerokapaeni pajankaneki.
18 Eero pamatawitashita eeroka apaniroeni. Aririka pikaateeyirini
iitawitachari riyoperotzi oetarikapaeni, aritaki pikantakaaperota tee
okameethatzi iroka. Aririka pikantakaaperotyaawo piyotayitzirini,
eero riyotakayimi Tajorentsi. Omaanta pikanteririka: “Tee niyotzi
naaka, piyoteena”, aritaki riyotaaperotakimi. 19 Itheenkakiri Tajorentsi
okaatzi riyotayitawitarini atziripaeni jaka kipatsiki. Tema aritaki
rojankinatziteetani: “Riraga iyotayitawitaririni iitawitaka tekatsi
ayerini, omaanta omapokapaakiri owashironkagaantsi owamaakiri.
Eejatzi ikimiteeyakani maawaeni kantakaaperowenteeyaworini
riyotayitzirini: romapokapaakiri Tajorentsi, rowashironkagaeyerini”.
20 Eejatzi rojankinatziteetani: “Riyotzi Awinkatharite tee okameethatzi
ikenkithashireeyakirini yoperotawitachari”. 21 Eero pikantakaaper-
otashitari atziri, tee okameethatzi. Riwetsikaeyakimirorini Tajorentsi

maawaeni jeekayitatsirini piweshiryaawenantyaawori roori. Rootaki nokanantzimiri: 22 “Rotyaantakina Tajorentsi namitakoeyantemirini, eejatzi rotyaantakiri Apooro eejatzi Peetero rirori, maawaeni ramitakoeyantemirini. Riwetsikaeyakironi maawaeni jeekayitatsirini kipatsiki, aweshiryaawenantyaawori. Añaatsimirika piweshireeya, pikamakirika eejatzi piweshiryaanakya. Piweshiryaawentyaawo jeekayitatsirini iroñaaka, eejatzi jeekayitatsirini iinja. 23 Tema pikempiyamintheeyakarini Jesokirishito, riweshiryaawentakimi. Eejatzi okimitaka, irira ikempiyaminthatakari Pawa Tajorentsi, rootaki eeroka pikempiyamintheeyakarini Pawa. Tema riweshiryaawentakari rirori eejatzi eerokapaeni”.

4

Rantayitakirini Rotyaantanewo Tajorentsi

1 Iroñaaka piyoteeyakinani naaka romperanari Jesokirishito. Omaanta rotyaanteeyakinani nokamantayitenirini atziripaeni iroka kaari riyotawitarini paerani: okaatzi rantakiri Tajorentsi. 2 Aritaki okameethaperotaki nokyaaryoowenteniri oetarika ikowakaakinari, eero namatawitziri. Eejatzi okimitaka, maawaeni antziniriri Tajorentsi okameethatzi ikyaaryoowenteniri okaatzi ikowakaakiriri. 3 Tee nokenkithashiryaapiintawo oetarika pikantakotashiteeyanarini, eenitatsirika nantakiri; eejatzi tee nokenkithashiryaapiintawo oetarika kantakotashiteeyenarini paashini atziripaeni. Eero nokantakota naaka, tee nokantzi: “Nokameethatzi”. 4 Nokenkithashiryaaka naari tekatsi nantani, omaanta eero nokantashita: “Kameetha nantakiro maawaeni”. Intakya Awinkatharite rirotaki kantakowentenani rirori, okameethatakirika oetarika nantakiri. 5 Rootaki iroñaaka nokamanantemirori: iroñaaka tee okameethatzi akantakotashityaari paashinipaeni: “Eenitatsi rantani”; iinjakya ari ayotaperoeyanakini. Aririka ipokae Awinkatharite, ikitejitakotapaakiro maawaeni okaatzi manawitachari iroñaaka tsiteniriki. Roñaagaero oetarika akowaperoeyirini maawaeni ajankaneki. Akameethatzirika ari ikanteeyeeni Tajorentsi: “Kameethatakimi”.

6 Pamine, noyemijantzinkarite, naaka kenkithatakotacha, eejatzi nokenkithatakotziri Apooro piyotanteeyenarini eero piñaakoweenkatashitantari atziri. Aririka pikante: “Nonintaperotziri irinta”, paamawentyaawo pimanintzirikari paashini. 7 ¿Iitakama pikantakaaperotakari kimitaka panaakotakiri paashini atziri? Tema Tajorentsi pashiteeyimirorini maawaeni jeekimoteeyemirini. Iroñaaka ¿iitakama pikantakaaperotantari, kimitaka tee ipashitzimiro?

8 Pikimitakotawitakari ashaagantachari: piitashiteeyawitakani piyoperoeyini: tee pikowaeyini riyotagaeyemini. Piitashiteeyawitakani eerokapaeni jewaperowenantatsiri, pimanintakina naari. Pikimitakaantakina naaka patzirite. Jaa, nokowawitaka peewawenantaperoeyanakinimi, atsipatawakayaami eewawenanteeyenimi. 9 Ari nokaateeyakirini paashinipaeni rotyaantanewo Jesoshi, tema pikimitakaanteeyashitakinani onampirentsipaeni: pimaninteeyakinani. Eejatzi okimitaka rajaryaagaetakina rowamagaetena; ramineeyakinani maawaeni: ronampiri Tajorentsi eejatzi atziripaeni. 10 Noñaaperotakiri Jesokirishito ikameethatzi, rootaki pikanteeyantanarini: “Tee

piyotzi". Omaanta pikenkithashiryaashitaka paapatziyeeyakarini kameetha rirori, rootaki pikanantari: "Niyoteeyakinimi naari". Pikanteeyashitani: "Tekatsi imatzimaetya riraga Paaworo, osheki amateeyakironi aaka". Osheki piñaaperotashita eeroka apaniroeni pikameethatzi, omaanta naaka pimaninteeyakinani. 11 Osheki aapiintakinani notashe, aapiintakinani nomiri, shipaakowaetakina noethaariki, ipajapajaapiinteetanani, nokinakinayitakini; roojatzi iroñaaka. Tekatsi nashi nopanko nojeekantyaari. 12 Nokantatyaani nopomeentsitapiintakawo nantawaetzi nakoki. Aririka ikijeetakina, nokantziri Tajorentsi: "Pikaminthayeri riraga kijakinari". Aririka ikijaperopiinteetena, eero nopiyatari. 13 Aririka itheeyakoteetakina, kameetha nokenkithawaetakaawakiri. Kyaaryo, ipinkaetakina, ikimitakaanteetakina kaagashi, ikanteetzi: "Tee ikameethatzi Paaworo".

14 Tee ro nojankinatantzimirori iroka nopashiwentakagaeyemini, omaanta nokimitakaantakimi eeroka neentsitepaeni nonintaperotziri; nokowaki nokaminthayemi, nokaminaantemiri kameetha. 15 Omawitya eenitatsi oshekiperoroña yotagaeyakimirorini iroka kameethatatsiri okantakotziri Jesokirishito, omaanta tee ijeeki osheki ashitzimirini. Pamine, nokamanteeyakimironi iroka kameethatatsiri paapatziyantakariri Jesokirishito, rootaki apaniroeni naaka nokimitakaanantakimiri eeroka notyomipaeni, nishintyopaeni. 16 Rootaki nokanantaperoeyantzimirini: "Poshiyakotaperoeyenawoni". 17 Rootaki notyaanantzimiriri Temoteeyo, nokimitakaantakari notyomi nonintaperotziri. Ikyaaryoowentakiniri Awinkatharite oetarika rantziniriri. Ikenkithashiryaakayemiro tsika okantari nokamantakotapiintziri Jesokirishito, tsikarika janta ipiyotawenteeyarini.

18 Apaanipaeni pikaateeyinira ikantakaaperoeyakani, tema iitakaashitawitaka eero niyaatashiteeyimini naari. 19 Omaanta ikowakaakinarika Awinkatharite, nokowaki intsipaete niyaatashiteeyemini. Eero naapatziyashitapaakawo ikantayitzirini riraga kantakaaperotachari, omaanta niyotapaaki naari eenirorika imatakaakiriri Tajorentsi. 20 Aririka reewawentakae Tajorentsi, eero añaawaetashiwaetawo inta antaperoeyeroni kameetha okaatzi ikowakagaeri. Tema irira rirotaki amitakotakaeri. 21 ¿Oetaka pikowaeyakirini? ¿Pikowaeyakinima nareetemi nowashironkaemi? ¿Rooma pikowaeyirini nareetemi noneshironkaperoeyapaemini?

5

Itsipatayitakarini aapatziyariri Jesoshi kaari kameethatatsiri. Pookeri

1 Ikamanteetakina pikaateeyakirini ayirori iyashiyani. Raayiteeroni shirampari rinirothori raawitarini iriri. Tekatsi kimityaarini: riraga kaari yoterini Tajorentsi eero rayiro raawitari iriri. 2 Omaantakya eeroka pikantakaaperoeyakani kimitaka kameetha paapatziyari Jesoshi. ¿Iitaka kaari powashiretakotantari okaatzi rantakiri rirori? Roojatzi aririka pipiyotawenteeyaarini Tajorentsi, piyotemi tee okameethatzi pishinetziri ipokajeempiyaashitapaeya rirori. 3 Tee nokaateeyawitzimini, omaanta nokenkithashiryaakoeyakimini. Okimitzimotakina aririka nojeekimoteeyawitakimini, nokanantzimiri

tee okameethatzi rayero iyashiyanipaeni. 4 Itajorentsiperotaki Awinkatharite Jesoshi, riro matakaakinawori nokantakowenantariri riraganki. Aririka pipiyoteeyani piyoteeyeni nokenkithashiryagaeyakimini naari. 5 Pishineteri Jatanaashi raanakiriita, rowashironkaeriita. Roojatzi aririka ikenkithashiryagaeya, ari rawijakotee paata ipokaerika Awinkatharite Jesokirishito.

6 ¿Iitakama pikantakaaperotantari? Tee okameethatzi. Noshiyakaawentemiro. Tema piyoteeyini ojeekirika tapiyakaawori paa eechonkiini, otsichaagantanakawo maawaeni paa, otapiyakagaeyakawoni maawaeni. 7 Pookaeri riraga noshiyakaawentakimiri tapiyakaawori paa, pikimiteeyantyaaworini paa owakirari, kaari tapiyacha. Eerorika pookiri, poshiyakotanakarikari rirori. Ñaakiro, rowamagaetakiri Jesokirishito, roshiyakari owisha rowamaantapiinteetari rowaga kitejitatsiri rawijantakari paerani ronampiri Tajorentsi janta Ejiipitoki. 8 Iroñaaka, aririka aweshiryaawentyaari Tajorentsi, thame akameethatanaki: eero amatawitantzi. Eero akija, eero antapiintziro kaari kameethatatsi.

9 Nojankinatantawori paerani, nokanteeyawitakimini eero pitsipatari mayempitzirori tsinani kaari rayi. Eejatzi eero pitsipatawo mayempitziriri shirampari kaari ayi. 10 Tee nokenkithatakotziri kaari aapatziyariri Jesoshi mayempitzirori kaari rayi, riraga kowaperotzirori tzimimotayitziririni atziripaeni, amatawitantatsiri ikoshite, kenkithatakaawitawori riwetsikashitayitarini atziri. Tee nokantzimi: “Eero pitsipatari kaari aapatziyariri Jesoshi”. Tekatsi pikanteeyani pookawakaya, tema pikantyaani piñaapiinteri ijeeki jaka kipatsiki. 11 Omaanta nojankinatakotziri riraga kantatsiri: “Naaka piyemijantzinkarite”. Omaanta eeniro imayempitziro tsinani kaari rayi, eero kijokiro powaeyirini. Eejatzi pikimiteeyirini riraga kowaperotzirori rashitayitarini paashinipaeni, eejatzi kenkithatakaashitawori riwetsikayitzirini atziri, ikowawita ipeyiromi iitajorentsite, theeyawaetashitachari atziri, eejatzi shinkitzinkari eejatzi amatawitziriri atziri ikoyi ikoshiteri. Aritaki nokantakimi, eero pitsipatari rirori eejatzi eero poyimotari. 12 ¿Arima pikantakotakiri tsika ikantyaaka kaari aapatziyarini Jesoshi? Eero. Omaanta pimateri irira pikantakowenantyaariri riraga piyemijantzinkarite. 13 Omaantakya Tajorentsi rirotaki kantakowenterini kaari aapatziyariri Jesoshi. Iroñaaka pookaeyeerini riraga kaari kameethatatsiri pitsipateeyawitakarini: eero piitakashitari raapatziyakari Jesokirishito.

6

1 Aririka pikijakiri piyemijantzinkarite, ¿okameethatzimotzimima pawentaapaakyaari kaari aapatziyari Jesoshi ikantakotantemiri tsikarika pikanteeyaari? Teewee. ¿Tema okameethatemi pawentaapaakyaarimi irira piyemijantzinkarite? 2 Tema piyotzi riraga aapatziyariri Jesoshi rowameethatziri Tajorentsi imatero ikantakowenteeyantyaaririni maawaeni atziri, tsikarika ikanteeyaarini. Aririka pikantakowenteeyerini iinja maawaeni atziri, ¿iitakakya kaari pimatantawo iroñaaka pikantakowenteeyerini piyemijantzinkarite? Tema aritaki pimatakiro pikantakowentawakaya. 3 Tema piyotzi akantakowenanteeyerini iinja ronampiri Tajorentsi rinawita tsikarika

ikanteeyaarini. Akantakowenteeyerinirika rirori, ¿eeroma pimatziro pikantakowenteeyerini iroñaaka atziritzinkari eerori? 4 Eenitatsirika iroñaaka pikijawakaawentari, okameethatzi piiteri paashini piyemijantzinkarite, ninkarika, ikantakowenanteeyemirini tsikarika pikanteeyaarini. 5 Nokantero iroka pipashiwenantyaari. ¿Tekatsima aapatziyariri Jesoshi yoteroni ikantakoteri paashinipaeni tsikarika ikantyaari? 6 Omaanta tee apatziro pikijakiri piyemijantzinkarite, tema eejatzi pawentaakari kaari aapatziyariri Jesoshi. Pantzimotakiri kaari kameethatatsi.

7 Patsipetashiteeyakawoni pawenteeyakarini kantakowenantatsiri riraga kaari aapatziyariri Jesoshi; tema tee ikowakaakimi Tajorentsi pantero iroka. Omaanta kameethatawitachari pimaeritakotero awijashitya: omawitya ikoshiteetemiita. 8 Omaanta eeroka tee pimaeritakotziro inta pantashiteeyakawoni: pamatawitantzi eejatzi pikoshitawakagaeyakani tema ari paanakiri pawentaanikinta kaarinta aapatziyariri Tajorentsi. Osheki pantapiinteeyakirini piyemijantzinkarite. 9-10 Riraga kaari kameethatatsi eero rareeta janta ipinkatharitzinta Tajorentsi. Tema piyotziro, eero pikompitawo. Eero riyaatzi janta ipinkatharitzinta riraga shirontawori tsinani kaari rayi, eejatzi riraga pinkathatzirori iitajorentsitashitari, eejatzi ñaathatzimotawori iina, eejatzi antatenkatawakaachari ishiramparinkaeteki, eejatzi koshintzi, eejatzi kowaperotzirori rashitayitarini rowaagawo paashinipaeni, eejatzi shinkitzinkari, eejatzi theeyawaetashitachari ratzirinkaki, eejatzi amatawitziriri ratzirinkaki ikoshitantariri. Tekatsikya ikanteeya rirori rareeteeya janta ipinkatharitzinta Tajorentsi. 11 Aritaki pikimitayitawitarini. Omaanta rowameethateeyakimini Awinkatharite Jesokirishito, eejatzi Ishire Tajorentsi; rootaki iñaaperotantakimiri Tajorentsi pikameethatzi, reentsitetakimi.

12 Ikanteetzi: “Okameethatzi nantero oetarikapaeni kaari ithañaakotee Jesoshi”, omaanta aririka antashityaawo oetarikapaeni, tee amitakotee maawaeni: tema atsipetashitakyaawo antero apaanipaeni. Tee akoyi ametaperotyaawo kaari inimotziri paashinipaeni aapatziyariri Jesoshi. 13 Eeniro owanawo akemari. Eejatzi eeniro asheetomawo ojeekantari owanawo. Omaanta iinja eero añaagaero owaeyari eejatzi asheetomawo. Ipeyeero Tajorentsi, eero añaagaero jenokinta. Tema atsipetashitawo añaawenaperotawo oetarikapaeni. Tee ro riwetsikantee amayempitero kaari ayi, intakya riwetsikantakaeri Awinkatharite akenkithashiryaanteeyaaririni rirori. Eejatzi ikimita, ikenkithashiryaapiinteeyakaeni aaka. 14 Eenitatsi itajorenka Tajorentsi, rootaki imatantawori ipiriinteeri Awinkatharite Jesoshi, eejatzi ikimitagae aaripaeni: ipiriintanee iinja.

15 Awathapaeni aari rootaki rako Jesokirishito, ikempita, roki, iitzi, maawaeni. Tema piyotakiro iroka. Aakateeyakinirika iwatha rirori, ¿okameethatzima amayempitero tsinani ñaayitziririni paashinipaeni shirampari? Tema okimiwitaka amayempitakaakiri Jesoshi tsinani. Teewee, tee ari okantakotya: tee okameethatzi. 16 Aririka imayempitziro shirampari tsinani, okimitzimotakari Tajorentsi raaperotakiro. Tema piyotziro. Rojankinateetzi, ikanteetziri: “Apite ikaatawitani shirampari eejatzi tsinani, omaanta aririka raawakakya apaani ikan-

tanakya, tee okameethatzi rookawakagaeya”. 17 Omaanta aririka akempiyaminthatakari Awinkatharite, tema apaani akanta ashireki.

18 Eerokya pimayempitziro kaari payi, eerokya pimayempitziri kaari payi. Oetarikapaeni paashini kaari kameethatatsi pantayitakirini, powashironkaakiri paashinipaeni pisheninka; omaanta riraga mayempitzirori paashinipaeni tsinani, rowashironkaakiro iwatha rirori apaniroeni. 19 Tema piyotzi ojeekantakawo piwatha Ishire Tajorentsi. Rotyaantakimiro Tajorentsi kijokiro owantakimiri. Tee eeroka iroñaaka jewawentashitachani, inta riraga Tajorentsi jewawentzimiri. 20 Rowawijaakoetanteemiri osheki opomeentsitzimotawitakari: tema rotyaantakiri Itomi ikamawentakae, rapaatawentakaero riraa ipinawenantakaerori kaari kameethatatsi antakiri. Iroñaaka, oetarikapaeni pantayitakirini, pantakiniri Tajorentsi, iñaaperotanteetyaariri irira ikameethatzi.

7

Ikenkithatakotziri aatsini iina

1 Ari chapinki pojankinatantakinari, eenitatsi pojampitakinari piyaaritateki: okameethatzirika payi piina, piimi. Iroñaaka nakemi. Kyaaryootaki okameethataperotzi eero payi piina. 2 Omaanta aririka pijeekashitya, kyaaryoowa pimayempitzirokari tsinani kaari payi; eejatzi tsinani, kyaaryoowa omayempitzirikari shirampari kaari ayi. Rootaki okameethatantari paaperoteroota piina, eejatzi aaperoteriita tsinani oemi. 3 Okameethatzi shirampari imatero iina, eejatzi okimitya roori oshinetayaari oemi. 4 Iina eero eewawentziro owatha roori apaniroeni, inta eejatzi reewawentziro owatha oemi. Eejatzi ikimitya rirori oemi, eero reewawentziro iwatha rirori apaniroeni, inta eewawentziro iwatha iina eejatzi. 5 Eero pithañaapithatawo piina; eejatzi tsinani, eero pithañaapithatari piimi. Omaanta aririka pikantawakaya: “Eeroota añaaminthatawakaa ajeekashitawakya apaanipaeni kitejiri; iyotyaata amaneri Tajorentsi”, ari kameetha okanta, omaanta aririka omonkaatapaeya roojatzi pimatanteeyaawo eejatzi. Pamine, eerorika papiitziro rantakaemirokari Jatanaashi kaari kameethatatsi. 6 Tee nokantaperotawitzimi: “Paye piina”, omaanta pikowakirika paye, okameethatzi. 7 Nokowawitaka pikimiteeyenanimi naari,* omaanta rinashitakagaeyakaeni Tajorentsi, tee amonkaatawakagaeyani. Irika apaani, eeniro imatakaakaeri. Irira paashini, inashita imatakagaeyakaerini rirori. 8 Riraga kaari aatsi iina, eejatzi kamaentsiri iina, nokamanteeyemini: kameetha pikimiteeyenani naari, pijeekashitya. Eejatzi okimitya tsinani, kameetha ojeekashitya roori. 9 Omaanta eerorika pimatziro pijeekashitya, kameetha pagae eejatzi. Kameetha paye, tee okameethatzi pikowawaetashitya paye. Eejatzi okimita tsinani, tee okameethatzi okowawaetashitya ayeeta.

10 Iroñaaka nokaminaaperotero aatsiri oemi. Tee naaka kaminaaperoteroni inta Awinkatharite: tee okameethatzi pookaeri piimi. 11 Aririka pookaeri, pijeekashitaperoteeya. Eerorika pijeekashita, papiiteeri pagaeri eejatzi piimentawitari. Eejatzi okimitaka, tee okameethatzi rookaero shirampari iina.

* **7:7** Tekatsi Paaworo iina.

12 Iroñaaka nokamanteri paashinipaeni, tee riro Awinkatharite kamanterini: eenirorika ayemijantzinkarite iina kaari kemijantatsini, aririka okowaki aaperoteri, tee okameethatzi rookaero. 13 Eejatzi tsinani, rirorika piimi kaari kemijantzinkari, aririka ikowaki kijokiro rowaperotemi, tee okameethatzi ookaeri. 14 Ojeekirika tsinani aapatziyariri Jesoshi, eejatzi oemi tee raapatziyari Jesoshi, irira tee ikimitari theenkantatsiri; rinashitakari Tajorentsi, ikantzi: “Rirotaki oemi aapatziyanari. Rirotaki iriri eentsitepaeni. Nokowaperoteeyakirini raapatziyeeyenani maawaeni”. Eejatzi okimitaka iina aapatziyanari, teerika aapatziyari Jesoshi roori. Tee okimiteeyawoni theenkinkawo; rinashitakaakawo Tajorentsi, ikantzi: “Rootaki iina aapatziyanari. Rootaki riniro reentsitepaeni. Nokowakaaperotakiro aapatziyena, eejatzi nokowaperotakiri raapatziyeeyenani eentsitepaeni. Aririka rookiro aapatziyariri iina eejatzi rookakotantakiri reentsite, eero riyotakoteeri reentsitepaeni Tajorentsi. Omaanta eerorika ashitariri rookiro iina, eeniro riyotaakotziri Tajorentsi”. 15 Teerika okemijantzi iina ayemijantzinkarite, okowakirika ookaeri, ari okameethatzi ookaeriita. Eejatzi oemi ayemijantzinkawote, teerika raapatziyari rirori: ikowaerika rookaero, ari okameethatzi rookaeroota. Tekatsi iroñaaka kanterini shirampari ayemijantzinkarite kijokiro rowantyaawori rowaga kowatsiri ookaeri. Eejatzi okimityaari tsinani aapatziyariri Jesoshi aririka ikowaki oemi rookaero, tekatsi kanterini kijokiro owantyaawori. Tee ikoyi Tajorentsi akijawakagaeyaani. 16 Tsinani, aririka kijokiro poyiri piimi kaari aapatziyarini Jesoshi, tee piyotzi aririka powawijaakotakaanteeri. Eejatzi pikimita eerori, shirampari: aririka kijokiro poyero piina kaari aapatziyariri Jesoshi, tee piyotzi aririka powawijaakotakaanteero.

17 Aritaki riyoyagaeyakimini Tajorentsi. Kameetha panteeyenirini Awinkatharite oetarika ikowakaemiri eerori. Rootaki nokanteeyakiririni maawaeni aapatziyariri Jesoshi tsikarika ipiyoteeyakani. 18 Paerani riyoyagaeyakimini Tajorentsi. ¿Pitakawoma pitotonatziro pishiramparitantari? Aritapaaki, pipeyakotero. Eeroka paashini, teerika pitotonatziro, eero pikoyi iroñaaka pitotonatero, ataama. 19 Aririka pitothowawityaawo pishiramparitantari, tekatsi okantemi owawijaakotemi. Eejatzi okimita, teerika pitotonatziro, tekatsi okantemi owawijaakotemi. Ro kameethaperotatsiri anteri akemijantaperotero ikanteeyeerini Tajorentsi. 20 Tsikarika pikanteeyawitani paerani riyoyaantakimiri, aritaki pikantyaari. 21 Riyoyaantakimiri Tajorentsi, ¿eerokarika ipimanteetziri? Eero pikenkithashiryaashitapiintawo. Omaanta ishineteemirika pipinateeya amanantawitzimiri, okameethatzi pishitowanee. 22 Riyoyaantakimiri Awinkatharite, eerokarika pimantaarewo paerani pinawita, ari iroñaaka okimitaaka riraga Jesoshi ipakaakowenteemi. Tema rowawijaakotzimi. Eerokarika kaaririka pimantaarewo pinawita riyoyaantakimiri, iroñaaka okimitaka ramananteemi Jesokirishito, iroñaaka ikantemi rirori oetarikapaeni pantayiteniririni. 23 Kimiwitaka ramanantakimi irira, osheki piwinawo. Rooma osheki ipomeentsitawentakimi rowawijaakotantakimiri. Eero pishinetziri atziri ikantzimi oetarika panteri, omaanta panteniri Tajorentsi oetarika ikowakaakimiri. 24 Rootaki, noyemijantzinkarite, nokamanantzimirori

iroka: tsikarika pikanteeyawitani paerani riyoyaantakimiri, aritaki pikantyaari; omaanta kijokiro powanakiri Tajorentsi.

25 Iroñaaka nokenkithatakotero kaari shinetaariri shirampari, eejatzi kaari matzirori tsinani. Tekatsi ikantaperotena Awinkatharite, inta nokamantemi nokenkithashiryaari naari. Ineshironkatakina, rootaki kaari namatawitantzimi. Piyoteeyironi iroka. 26 Rooteentsi opomeentsitzimoteeyeeni, rootaki nokenkithashiryaantakawori iroka. Tsikarika pikanteeyakani iroñaaka, aritaki pikantyaari. 27 Paakirika piina, eero pookaero. Pijeekashitarika iroñaaka, eero pikoyi paye piina. 28 Aririka paye piina, okameethatzi: tee pantziro kaari kameethatatsi. Eejatzi aririka aye oemi rowaga kaari shinetaariri shirampari, kameetha: tee antziro kaari kameethatatsi; omaanta osheki pikemaatsiteeyaani. Aririka payi, osheki opomeentsitzimotaperoeyakimini. Tee nokoyi opomeentsitzimotemi, rootaki nokanantzimiri: “Eero payi iroñaaka”.

29 Iroñaaka nokamantemi, noyemijantzinkarite: eero ojamanitzi ipiyanteeyaari Awinkatharite. Kyaaryoowa, rookakaashiteetemirokari pantayitawitanaririni Awinkatharite ikowakaemiri. Eenirorika piina, omaanta pikyaaryoowenteniri riraga Tajorentsi ikowakaakimiri. 30 Aririka petakowaetya, aririka pikimoshirewaete; omaanta eero pikenkithashiriiro inta pikyaaryoowenteniri Awinkatharite panteniri. Aririka pamanantayiteni oetarikapaeni, omaanta eero ojamanitzi piñiiro pamanantayitawitarini. 31 Eero ojamanitzi piweshiryaawentawityaawo jeekayitatsirini kipatsiki, roojatzi eero pimatziro piweshiryaawentyaawo. Kameetha pijeekawita iroñaaka, eeniro pameteeyakarini, omaanta inashitayitanakyaani maawaeni añaayitzirinika kipatsiki; iinja opomeentsitzimoteeyemini.

32 Nokowaki eero pikenkithashiryaapiintanakawo. Riraga jeekashitachari, ikenkithashiryaapiintziro ikowayitzirini Awinkatharite, ikowaki ikimoshiryaakayeri irira. 33 Omaantakya riraga aatsiri iina, ikenkithashiryaapiintziro maawaeni rantapiinteeyirini atziri eejatzi okaatzi awijimotziriri jaka kipatsiki: ikowaki ikimoshiryaakayero iina, 34 osheki ikenkithashiryaayitakawoni oetarikapaeni. Rowaga tsinani jeekashitachari eejatzi kaari shinetaariri shirampari: osheki okenkithashiryaagaeyeroni ikowayitzirini Awinkatharite, okamantakiri: “Oetarika pikowakaenari, ari nomatakimiro. Oetarika pikowakayenari nokenkithashireeyaari, ari nokenkithashireero”. Omaanta rowaga aatsiri oemi okenkithashiryaatziiro maawaeni rantapiinteeyirini atziri, okowaki okimoshiryaakayeri oemi. 35 Rootaki nokamanteeyantzimirorini iroka, nokowaki namitakoeyemini, tee nokoyi nopomeentsitakaemi. Nokowaki kameetha pijeekaeyeni, eejatzi piyoteeyini panteeyenirini Awinkatharite oetarikapaeni ikowakayemiri.

36 Pamine, eenitatsirika pishinto kaari shinetaariri shirampari, aririka piñaakiro antawotaki, pikoyi iroñaaka paakayero oemi; ari kameethataki. Ayeeta, eero añiiro pantani. 37 Aririka pikowaperote pithañeeyawo ari kameethataperotaki, eero pikemijantashitari riraga ashiryaayitemirini, omaanta pantero pikowaperotziri eerori, oetarika pikenkithashiryaari, okameethatzi. 38 Ñaakiro, aririka paakayero pishinto, okameethatzi; omaanta aririka pithañeeyawo,

okameethaperotzi. 39 Aririka aye tsinani oemi, ari kijokiro owanakiri, roojatzi ikamakotaki. Aririka ikamaki, ari oshinetaantsiteya agae paashini oemi okowaperotzirika. Omaanta apatziro agae aapatziyariri Awinkatharite. 40 Aririka okanteetatyeeyaani ojeekashitya, nokenkithashiryaaka okimoshireperotanaki. Ari naamaaka riyotaakinawo Ishire Tajorentsi iroka nokamantakimiri.

8

Iwatha rowamagaetzinirori riwetsikashitayitarini iitajorentsitashitari

1 Iroñaaka nakemi tsika pikanteriri iwatha rowayitzinirorini riwetsikashitayitarini iitajorentsitashitayitarini pojampitakinaga chapinki. Iitakayitawitakani atziripaeni riyotaperotzi tsika ikanteriri iwatha. Omaanta, aririka ayotashitya, akantakaaperotakari. Tee ikowakaaperotee Tajorentsi ayowaetashitya, inta ikowakaaperotakae anintashireperotawakaeyani ayotaperotawakaantyaari ajeekanteeyari kameetha. 2 Eenitatsirika iitakaawitachari riyotzi okaatzi kameethatatsiri rantero, apaniroeni ramatawitaa: tee riyotaperoeyini. 3 Omaanta aririka anintaperoteri Tajorentsi riyotagaeyeeni irira. 4 Pojampitakowentakiri iwatha rowaetakinirori iitajorentsitashitari riwetsikayitzirini. Ari ayoteeyini tee otajorentsitzi riwetsikashiteetari. Apatziro ijeeki apaani Tajorentsipero, tekatsi paashini. 5 Eenitatsi jeekayitatsirini janta jeñokiinira eejatzi jaka kipatsiki iitajorentsitashitayitarini atziri. Eenitatsi osheki iitajorentsitashitayitarini, osheki iwinkatharitepaeni. 6 Ayoteeyakini aaka apintzi Tajorentsi, riraga Pawa. Tema rajaryaakawo riwetsikero maawaeni añaayitakirinika eejatzi aakapaeni. Eenitatsi eejatzi apintzi Awinkatharite: riraga Jesokirishito, wetsikaeyakirorini maawaeni jeekayitatsirini eejatzi aaka.

7 Omaanta eeniro ayemijantzinkarite kaari yoteeyirorini iroka nokamantakimiri. Paerani rameteeyawoni apaanipaeni ikenkithatakaawitawoni riwetsikashitayitarini atziripaeni. Aririka rowakarini iwatha rowamagaetzinironi, iitawitakarini ashipero riraga iitajorentsitashitayitarini. Tee riyotawita; aririka rowashityaari iroñaaka iwatha rowamagaetzinirori riwetsikaetziri, osheki ikenkithashiryaanakya, iitakawita tee okameethatzi royaari. Roshiyakaawitakawo rantakiro kaari kameethatatsi. 8 Aririka oyaari iwatha, eero ikijawenteeri Tajorentsi. Oyaaririka, tekatsi ikantee. Atzityaaririka, eero rowameethashireetee. 9 Kameetha poyaari, omaanta kyaaryoowa pantakaerikari kaari kameethatatsi riraga kaari yotatsi. Omaanta pishineteri royaariita iitarikapaeni ikoyiri. 10 Iñeemirika kaari yotatsi powaka janta opankoki iitajorentsitashitayitarini, ikantzikari: “Riyotzi rirori. Nokimityaariita noyaari naari iwatha rowamagaetzinirori iitajorentsitashiteetari”. Rootaki rowantakawori omawitya ikenkithashiryaakotawori: “Tee okameethatzi noyaawo”. Rootaki ipakaagaanantakawori royaateri Jesokirishito. 11 Piyotaperotzi okameethatantari poyaari. Omaanta rirori, tee riyotzi. Aririka rowashityaari, osheki ikenkithashiryaanakya: “Teerika okameethatzi nantakirika, eeniro iroñaaka nantani”. Aririka rookaero royaatzirira Jesoshi rootaki riyaatantyaari paamariki

kaari tsiwakanitatsini. Omaanta rirotaki piyemijantzinkarite, ikamawentakiri Jesokirishito. 12 Tee okameethatzi pantakiri. Tema ikantakae riraga Jesoshi: “Pinintaperoeyerini pisheninka, eero pantakayiri kaari kameethatatsi”. Aririka pantakiro iroka, tema pantzimotakiri Jesokirishito. 13 Rootaki nokanantzimiri: aririka nowakyaari iwatha, nantakaakiri noyemijantzinkarite kaari kameethatatsi, eerowa napiiteeri nowari iwatha eejatzi. Nantakaerikari kaari kameethatatsi.

9

Ikantziri Paaworo: “Pikimiteeyenani naari”

1 Tema ishinetakina Tajorentsi oetarikapaeni. Tema rotyaantakina. Tema noñaaperotakiri Awinkatharite Jesokirishito. Tema rirotaki matakaakinawori naapatziyakaantakimiri. 2 Teerika riyoteeyini paashinipaeni rotyaantakina Jesoshi, omaanta eerokapaeni piyoperoeyakinani rotyaantakina. Tema eerokapaeni naapatziyakagaeyakimirini Jesoshi rowawijaakotantemiri. Rootaki piyotantari rotyaantakina Awinkatharite. 3 Eenitatsi theenkakinari, ikantakowenantakinari, ikantzi: “Tee rotyaantzimi Tajorentsi”. Ari eenitatsi iroka nokantawakiriri: 4 “Tema okameethataki pamitakotena: pipena noyaari eejatzi nomiri. 5 Aririka nokinayitanakini nokenkithatakaayiterini atziri; eenitatsirikami noena aapatziyariri Jesoshi, tema okameethatzimi notsipatanakyaawomi. Aritaki rantapiinteeyakironi paashinipaeni rotyaantanewo Jesoshi, eejatzi rirentzipaeni, eejatzi Peetero. Eejatzi okameethatzi ipakiromi owanawo eejatzi omiri. 6 ¿Apaniroenima naaka eejatzi Werenawee nopomeentsiwentyaawo nopinatero nowanawo?

7 Noshiyakaawentemiro: tema ipinakowentapiinteetziri joraaro. Aririka apomeentsiwentyaawo apankitziro oowa, tema ari athotagaantero. Aririka ashentapiinteri apirapaeni, tema irapiintziro iteni”. Rootaki nokantakiriri riraga theenkakinari. 8 Nokenkithatakotakiro añaapiinteeyakirini, omaanta ¿oetaka okantziri rojankinatzirini Moeseeshi? 9 Ajaatya iroka okantziri: “Eero poojopatziri tooro ayiteetziri iyatharekitho aatzikakitzirori teriiko ishaagantyaawori, omaanta pishinetziri roya”. ¿Apaniroenima waaka ikenkithashiryaakotari Tajorentsi? Tee. 10 Tema eejatzi aakapaeni oshiyakaawentakae rojankinarini. Iyotagaeyakaeni oetarika anteeyakirini. Aririka atziri ikiyaapanetakiro kipatsi ipankitantyaawori, ikowaki irira raagaantayiteeroni okithoki paata. Eejatzi ikimita riraga shaagakitzirori, ikowaki raagaantayiteeroni okithoki rirori. 11 Pamine, oshiyakaawentaka nopankitakimiro pishireki iñaani Tajorentsi. ¿Opomeentsitzimotzimima iroñaaka pipagaantena noyaari, nokithaatyaari, oetarikapaeni? 12 Aririka pipagaantashitayityaarini paashinipaeni, tema okameethatzimi pipagaantakinami naari. Omaanta tekatsi pipena. Paapatziyakawoni paerani iroka kameethatatsiri nokamantakotziriri Jesokirishito. Osheki opomeentsitzimotakinani, omaanta tee nokoyi nookakayemiro paapatziyakarini, rootaki kaari nokowakotantzimini oetarikapaeni. 13 Pamine. Riraga antawaetatsiri Tajorentsipankoki ari ipoñaakaapiintawo rowanawo janta, royaari. Eejatzi riraga taakiniriri

Tajorentsi piratsipaeni janta aritaariki, rowagaantakaga rirori iwatha ipashiteetariri Tajorentsi rootaki ipantakariri rirori koetyeemotariri. Tema piyotziro aritaki okantakota. 14 Eejatzi okimita roori, ikantziri Awinkatharite: “Irira kemijantawakiriri okameethatzi ipashityaari koetyeemotariri riraga kenkithatzirori iroka kameethatatsiri”. 15 Okameethawita naagaantemimi oetarikapaeni, omaanta tekatsi nayitemi.

Eejatzi tee ro nojankinatantzimiro pipantenari oetarikapaeni. Nokimoshiretaki tekatsi nokowakotemini; aririkami aakinani notashe, eero eejatzi nokantzimimi: “Pipena noyaari”. Ayenaata, nokameeta. Eerokya nokowakotantzimi oetarikapaeni. 16 Aririka nokamantakotero iroka kameethatatsiri riyotaantari atziri ikamawentakiri Jesoshi, tekatsi nokantya nokantakaaperotya. Tekatsi nokantya nomaerite, eenitatsi nokenkithashiryaari: “Eerorika nantero, tee nantziniri Nowinkatharite ikowakaawitakinari rootaki rowashironkaantenari”. 17 Naakami kowashitachanimi niyotaante, tema ari ipinatenami Tajorentsi. Omaanta tee naaka nokowawita, tema rirotaki omperatakinari. 18 ¿Iroñaaka oetaka ipinatenari? Okameethatawitani nokowakoteeyeminimi, omaanta tee nokoyi pipinatena. Apatziro niweshiryaawenteeyanakimini naapatziyakagaeyakimirini Jesoshi.

19 Ipineetenarikami, nopeyakyaami ratzirite pinatenanimi, ikantapiintenami oetarikapaeni nantapiinteniririmi. Omaanta nopomeentsiwentashiteeyakarini osheki atziri naapatziyakaantariri Jesoshi. 20 Aririka nokaateeyakirini joriiyo, nokimiteeyakarini rirori naapatziyakaantariri Jesoshi. Tema irira rirotaki aapatziyawori rojankinarini Moeseeshi, rootaki nokimitantakariri rirori, naapatziyakaantariri. Omaanta tee noñaaperotziro iroñaaka rojankinarini Moeseeshi, tee nopomeentsitawentawo. 21 Omaanta aririka nokaateeyakirini paashinijatzitatsiri atziri riraga kaari aapatziyawori rojankinarini Moeseeshi, nokimiteeyakarini rirori, naapatziyakaantariri Jesokirishito. Tee nokamanteeyirini ikantawitari Tajorentsi paeraniperoroña; inta nokemijantakaaperoteeri ikantziri Jesokirishito. 22 Eejatzi, aririka nokaateeyakirini kaari maperotzirori raapatziyawo kameetha, nokimitakowitakari rirori, naapatziyakaantaperotakari. Aritaki nokimiteeyawitakarini maawaeni atziripaeni naapatziyakaanteeyantakaririni Jesoshi apaanipaeni. 23 Rootaki nokimitapiinanteeyaaririni riroripaeni raapatziyeeyantyaaworini iroka kameethatatsiri niyotagaeyakiririni. Eejatzi naari niweshiryaawentyaawo iroka kameethatatsiri kenkitharentsi amitakoterini atziri.

24 Pamine, tema piyoteeyini ishiyeeyanakani osheki shirampari riyotanteeyarini ninkarika anaakotanteentsini. Ranaakotantaki apaani riraga shiyaperoteenchari, ari ipaetziri iiteetziri pereemyo riweshiryaantyaari kameetha. Eejatzi pikimityaari eerori, pishiyaperotanaki paantyaawori pereemyo. Aririka pishintsiwenteniri ikowakaakimiri Tajorentsi, aritaki paakiro weshiryaakayemini. 25 Rirojatzi aamakowentacha maawaeni kowawitachari ranaakotante aririka ishiye. Rootaki ikaminthaantari rirojatzi imatantyaawori ishiyaperote raantyaawori amantheerentsi. Intsipaete opathayi irowa, omaanta iroka amantheerentsi ayeri aaka, eero opathaanitzi roori, rootaki okameethatantari ashintsitashiperotero aantyaawori kaari

pathanitatsi. 26 Eejatzi naaka tee notzipitzipitayitanakini noshiyanaka, omaantakya noshiyanaka nomatantawori nanaakotante. Paashini noshiyakaawentemiri kapojawakaachari. Ikapojawakaaperotaka riyotantyaari ninkarika anaakotantatsini. Okimiwitaka eejatzi nokapojaperotziri paashini, tee nokapojashitari; tee nantashitawo naaka oetarikapaeni inta nokyaaryoowentziniri Tajorentsi ikowakaakinari, 27 noshintsitaperotakiniri; nomperata naaka. Osheki nokenkithatakagaeyirini paashinipaeni, tee nokoyi ikantena Tajorentsi paata: “Tee pantaperotanawo nokowakaawitzimiri”.

10

Ikenkithatakoyitzirini joriiyopaeni paerani

1 Iroñaaka, noyemijantzinkarite, nokamantemi piyotantyaari tsika ikanteeyarini joriiyopaeni janta okaankiityeenta paerani. Otsimankapitheeyakirini menkori ijeekantakawowa Tajorentsi: eejatzi oteenkaryaaganaki inkaare antawo, niyanki ranashitanteeyanakawoni piryaapathatanaki. 2 Janta jaawiki menkori, janta inkaareki riyotagaeyakirini Tajorentsi riyoteeyantakarini raapatziyaperoeyakarini paerani Moeseeshi. Tema okimiwitaka ikaawoshitakotakiri Tajorentsi eeniro royaatziri Moeseeshi. 3 Rowapiinteeyakawoni rowanawo ipapiinteeyakiririni Tajorentsi. 4 Rirapiinteeyakironi iñaa ipapiintziriri, rowaga shitowaatatsiri mapiki. Rowakiniri Tajorentsi rowaga mapi, oshiyakaawentakiri Jesokirishito, oyaateeyanakiririni. 5 Omaanta tee inimotziri Tajorentsi. Tee riweshiryaawenteeyarini osheki riraga atziripaeni, rootaki ikamaeyantakarini janta okaankiityeenta.

6 Pikenkithashiryaagaeyeroni iroka piyoteeyantyaarini ikowakaemiri Tajorentsi. Kyaaryoowa, pikimiteeyarinikari joriiyopaeni: pikoyirokari kaari kameethatatsi. 7 Eero paapatziyawo iitajorentsitashiteetari jaka kipatsikika. Tema imatagaantakiro paerani. Ojankinatakani: “Ijeekaeyanakini atziri, rowaeyakani eejatzi ishinkiteeyakani. Roojatzi ikatziyanteeyanakani, romampagaeyanakani, eejatzi ishironteeyanakawoni tsinanipaeni”. 8 Kyaaryoowa, akimitakoeyarinikarira aakapaeni: paerani iñaaminthateeyakironi kaari iina, rootaki ikamanteeyakarini 23.000 atziri apaani kitejiriki. 9 Iñaantagaantakari Awinkatharite, riyotantyaari aririka ikijantakyaari rantakiri, rootaki rotyaanantakanariri osheki maanki. Roojatzi ratsikanteeyakaririni, ikamayitakini. Kyaaryoowa, oshiyakotarikarira aakapaeni, añaantarikari Tajorentsi. 10 Eejatzi apaanipaeni ikiñaanikowentakiri irira, rootaki rowamaagaanteeyantakaririni riraga ronampiri Tajorentsi. Kyaaryoowa, akimiteeyarinikari aaka, akiñaanikowenteri.

11 Ro imatantayitakaworini iroka, akenkithashiryaantanakyaari. Rojankinateetzironi, ayoteeyantakarini iroñaaka. Rootawiteencha omonkaateeya ipokanteeyari Jesokirishito. 12 Iroñaaka aririka pikante: “Nokantatyeeyaani naaka nokyaaryoowentero naapatziyari”, nokantzimi naari: “Paamawentyaaga, pantzirokari kaari kameethatatsi”. 13 Eeniro akenkithashireeyironi antero kaari kameethatatsi: ashi owaeyironi maawaeni atziri antziro. Omaanta aririka ameentyaari Tajorentsi, ramitakoeyeeni eero anantawo.

Ikyaaryoowentakae ramitakoperoeyeeni eerokya anantawo kaari kameethatatsi akenkithashiryaawitakari.

14 Rootaki, nonintaperotanewo, nokamanantemirori iroka: “Eerokya pipinkathatziro riwetsikashiteetari iitajorentsitashitari”. 15 Eeniro piyotantari, iroñaaka pikenkithashireeyeroni iroka nokantzimiri. 16 Aririka akanteri Tajorentsi: “Ariwee, Pawa, eeroka panawori iroka niriri”, tema akimitawakaapiinteeyakani, aweshiryaawenteeyawoni riraa Jesokirishito rapaatawentakae. Eejatzi aririka akagaapiintziro paa, tema akimitawakaapiinteeyakani, aweshiryaawenteeyawoni iwatha, akenkithashireeyirini ikamawenteeyakaeni. 17 Ari okaatzi owapiinteeyarini paa apaani. Eejatzi okimitawita, osheki akaateeyawitani omaanta amonkaatawakagaeyakani, asheninkateeyakarini Jesokirishito: tema apaani ikanta.

18 Pikenkithashireeyeroni rameteeyakarini joriiyopaeni. Riraga ñaanakowenantatsiri aririka itaakiniri Tajorentsi ipira paashini atziri janta aritaariki, tema itsipatakarira irira ipinkathateeyakirini rirori, tema ari rowakaakyaari iwatha. 19 Eenitatsi iroka nojampitemiri: “¿Tajorentsima iroka riwetsikaetzirika?” Kaari. Tema ratsipetashitawo rowapiintziniro iwatha. 20 Eenitatsi iroka nokamantaperotemiri. Eeniro rowakiniri kaari aapatziyariri Jesoshi ipira. Omaanta kaari Tajorentsi rowakiniri, inta kamaari. Tee nokowakayimi pitsipatyaari riroripaeni ipinkathateeyakirini kamaari. 21 Aririka pirawenteri Awinkatharite, eero pimatziro pirawenteri kamaari eejatzi. Aririka powawentyaari Awinkatharite, eero pimatziro powawentyaari kamaari eejatzi. 22 ¿Arima pikowaki ikijimi Awinkatharite? ¿Panaakoeyirinima pishintsitaperotzi? Teewee. Tee panaakoeyirini eejatzi rowashironkaantyaari Tajorentsi ninkarika ameentakotyaarini kamaari.

23 Ikanteetzi: “Okameethatzi nantero oetarika kaari ithañaakotee Jesoshi”, omaanta aririka antashityaawo oetarikapaeni, eero oshintsitakae maawaeni, tema atsipetagaantashityaawo. Kyaaryo amatakiro akoyiri, omaanta eerorika amitakoeyerini paashinipaeni atziri ishintsitakayeri rajankaneki, ari tee okameethatatzi antashitayitawityaarini. 24 Eero pikenkithashiryaakotapiintziro pikowayitawitarini eerori, omaanta pikenkithashiryaakotapiinteri ikowayitziri paashinipaeni, eejatzi ikaatzi amitakoteri. 25 Aririka ipimantayitzini iwatha, poyaari. Eero pojampitakowentziri: “¿Tsika ipoñaaka irika? ¿Rooma rowamagaetzinirori iitajorentsiteetziri?” Aririka pamananteri iwatha, eero pojampitakowentziri, piitzikari aririka poyaari eero pikameethashiryaanaki. 26 Okantzini Iwaperite Tajorentsi: “Irira Awinkatharite ashitayitaworini kipatsi eejatzi maawaeni jeekanteeyaworini”.

27 Aririka ikaememi kaari aapatziyariri Jesoshi rowakayemi ipankoki. Aririka pikowaki piyaate, powaeyaarinikya maawaeni ipaeyawakimirini. Eero pojampitakowentziri iwatha, eero piitziri aririka poyaari, eero pikameethashiryaanaki. 28-29 Omaanta ikanteetemirika: “Eenitatsi irika iwatha, rowaetzinirori iitajorentsitashitari”. Aririka eenitatsi jaga eejatzi piyemijantzinkarite kaari shintsiperotatsi rajankaneki, ari pikenkithashireeri irira iiteri tee okameethatzi royaari, eero powari eerori eejatzi. Omawitya eeroka

piyotawitaka tekatsi ikantemi iwatha, omaanta pikaminthayeri riraga kaari yotatsi.

Naamaashitaka eenitatsi kantatsini: “Ishinetana Tajorentsi noyaari oetarikapaeni, ¿iitarikya ithañaakotashitantanariri riraga kaari yotatsi? 30 Aririka owapiinteeyarini, akantapiinteeyirini: ‘Ariwee, Pawa, eeroka panaariri nowayitarini’ ”. Aririka apaasonkiteri, ¿iitarikya ikiñaanikowenanteeriri oyaaririka?

31 Ari nokamantemi. Aririka powaeyani, eejatzi aririka pireeyeni; omaanta oetarikapaeni pantayiterini, panteniri Tajorentsi ikowakaemiri, riweshiryaawenantemiri. Roojatzikya ikanteeyeni atziri: “Tema ikameethatzi Tajorentsi. Kameetha ijeekakagaeyirini aapatziyariri Jesoshi”. 32 Eero pantakayiri kaari kameethatatsi riraga joriiyo, riraga kaari joriiyotatsi, eejatzi aapatziyeeyaririni Tajorentsi. 33 Oetarikapaeni nantayitzirini, nokoyi namitakoeyerini atziri. Tee naaka etakotachani apaniroeni, inta netakotapiinteeyarini paashinipaeni atziri. Ro nomatapiinteeyantanaririni rawijakoeyantakyaarini.

11

Antayitzirini tsinani kemijantayitatsirini

1 Poshiyakotenawo, nokimitaka naari nomonkaatakari Jesokirishito.

2 Pikenkithashiryaapiintakina, eejatzi pikenkithashireero maawaeni niyotapiintakimirini, rootaki noñaaperotantakimiri. 3 Eenitatsi iroka, piyotero: riraga Jesokirishito kanteeyiririni atziri oetarika ranteeyerini; riraga shirampari kanteeyirorini iina; eejatzi riraga Tajorentsi kantziriri Jesokirishito. 4 Pamine riraga shirampari, aririka ramaneri Tajorentsi, eejatzi aririka ikamanante iñaani, tee rametawo ipashikayinatya. Aririka ipashikayinatakya, tema itheenkatziiri Jesokirishito. 5 Omaanta tsinani, aririka amaneri Tajorentsi, eejatzi aririka okamanante iñaani, opashikapiintaka. Teerika opashikapiinta, otheenkatziiri oemi: okimitzimotakawo ameetakiro oeshi, kimitaka tsinani mayempiro. 6 Teerika okoyi tsinani opashikayinatya ari okameethatzi ameetero oeshi. Omaanta aririka opashiwentakayaawo ameeta, kameetha opashikayinatya.

7 Riroma shirampari, eero ipashikayinata: tema ikimiwitakari Tajorentsi, eejatzi ipinkathatziri. Rooma tsinani, oñaaperotziri oemi. 8 Paeraniperoroña ritakari Tajorentsi riwetsikakiri shirampari. Rootaki imeriki shirampari riwetsikakiniriri tsinani; omaanta omeriki tsinani, tee riwetsikaetziri shirampari. 9 Riraga shirampari tee riwetsikawenteetakiniro tsinani, inta rowaga tsinani riwetsikawenteetakiniri shirampari.

10 Okameethatzi opashikayinatya tsinani riyotanteeyaarini ronampiri Tajorentsi oñaaperotziri oemi. 11 Pamine, tee ojeekashita tsinani, tee ijeekashita shirampari. Ikowaki Awinkatharite akoetyaawakagaeyani. 12 Irowa imeriki shirampari riwetsikakiro tsinani, eejatzi iroñaaka okoñaatapiintziri tsinani otomi. Omaanta Tajorentsi wetsikaeyiririni maawaeni. 13 ¿Oetaka pikenkithashireeyarini eeroripaeni? Aririka amaneri tsinani Tajorentsi, ¿kameethama opashikaryaayinatya? 14 Aakapaeni shirampari, iroñaaka tee ametawo aeshithanthamaeshiteeyini. Aritaki apashiwentakya. 15 Omaanta tsinani, tema añaaperoteeyironi oeshithanthamaeshitzi oeshi: rootaki

opashikayinatantari. 16 ¿Eenitatsima kowatsiri ipiyapiyawaantetena?
Nokamantemi: nameetakawo iroka nokamantakimiri, eejatzi
rameeteeyakawoni maawaeni aapatziyeeyakaririni Tajorentsi.

Riyotaantziro rowawentapiinteeyarini Jesoshi

17 Eenitatsi paashini nokamantemiri. Tee noñaaperotziro
iroka panteeyirini aririka pipiyoteeyani: tee okameethatzi, tee
pamitakotawakaaneenta. 18 Nityaawo nokamantemiro iroka. Ika-
manteetana aririka pipiyoteeyani pipinkathatantapiintariri Tajorentsi,
pipiyawaantetawakagaeyanakyaani, tema pikenkithashiryaatziiro
inashitachari. Naamaashita kyaaryo ikamantagaanteetakina.
19 Pipiyawaantetawakagaeyanakyaani piyoteeyantakaririni
ninkarika kyaaryoowentaperotzirori raapatziyari Jesoshi. 20 Aririka
pipiyoteeyani pikenkithashiryaakoteri Awinkatharite, powaeyawitani,
tema tee powakoeyarini Awinkatharite kameetha. 21 Aririka
powapiinteeyani, pagaanteeyanakani powanawo eerori, powapitha-
teeyawakaani paashinipaeni. Tee poyaawakagaeyani powantyaari
maawaeni. Itasheyaki apaanipaeni, ishinkitaka paashinipaeni.
22 ¿Oetakama jaga panteeyirini? Tema eeniro pipanko powantyaari,
pirantyaari. ¿Pitheenkakirima riraga pokashitziriri raapatziyari
Tajorentsi? ¿Pishirontawentarima riraga kaari ashaagantacha? ¿Tsikama
nokantemika? ¿Arima noñaaperotemi? Teewee.

23-25 Irira Awinkatharite iyotaanawori iroka nowaagakimirika.
Paerani, tsiteniriki raakaanteeyakirini, raakiro Awinkatharite Jesoshi
paa. Ikantziri Iriri: “Ariwee, Pawa, eeroka panawori iroka noyaari”,
roojatzi ikagaakiro. Ikantzi: “Eenitatsi iroka paa oshiyaawori nowatha:
aririka powapiintyaawo, pikenkithashiryaapiinteeyenani. Tema naaka
kamawenteeyakimirini”. Ari rowaeyakawoni. Roojatzi raakiro eejatzi
riramento. Ikanteeyirini: “Eenitatsi iroka awishoowaantsi oowa,
aririka pirapiinteeyeroni, pikenkithashireeyenani, piyoperoteeyeni
apaatawenteeyemini niraa pawijakoeyanteeyarini. Aririka
nokamawentemi, piyotanaki eero namatawitzimi, nomatemiro
maawaeni nokamantakimiri”. Roojatzi ranashitantanaka
tsiteniriki, roojatzi raanteetakari. 26 Aripaete powapiinteeyaawoni,
pirapiinteeyeroni, piyotaantapiintyaariri atziri ikamawenteeyakaeni
Awinkatharite. Pimatapiinteeyeroni, roojatzi ipokanteeyari.

27 Aririka powawentyaari, aririka pirawenteri, pikenkithashiryaako-
teri: eero pantashitawo. Eeniro rantani riraga antashitawori:
itheenkakiro iwatha Awinkatharite, itheenkakiro riraa. 28 Pityaawo
piyotakotya eeroka, eenirorika pantani. Piyotakotyaarika tekatsi
pantani, ari poyaawo, eejatzi pirero. Eenirorika pantani ari
pityaawo pookaero kaari kameethatatsi pantziri eejatzi pamaneri
Tajorentsi ipeyakotemiro pantani, eejatzi pijeeki kameetha
roojatzi pimatero powawentyaari Jesoshi, pirawenteri. 29 Tee
okameethatzi owashiwaetyaawo, eejatzi irashiwaetyaawo. Teerika
akenkithashiryaaperotziri Awinkatharite, tema owashiwaetakawo,
irawaetashitakawo: eeniro ojeeki antani; ari rowashironkaakae
Tajorentsi. 30 Rootaki pimantsiyagaanantayitakarini osheki, eejatzi
kaari pishintsitantayitani. Rootaki eejatzi ikamagaantayitantakarini
piyemijantzinkaritepaeni. 31 Aririka ayotakotakya eenirorika antani,
okameethatzi akenkithashireeya, eero akimitagaa paerani, ookaero

kaari kameethatatsi antakiri; roojatzi ameentanteeyaariri Jesokirishito, eero rowashironkagae Tajorentsi. 32 Tema eejatzi okameethatzi ikantakowentee Awinkatharite, eejatzi rowashironkae, okantyaatakya eero aatanta paamariki kaari tsiwakanitatsini. Tee ikowakagaeyeeni atsipateeyaarini maawaeni riraga theenkantatsiri.

33 Iroñaaka noyemijantzinkarite, aririka pipiyoteeyani powawenteeyarini Awinkatharite, poyaawakaawakyaata. 34 Aririka pitasheyaperotaki, pityaawo poya janta pipankoki. Eero pipiyotashiteeyani pikemantyaawori pitashe: eenirorika pantani. Aririka nareetemi nothotyaapaemiro, niyotaayitemironi paashini.

12

Ikenkithatakotziro omatakagaeyakaerini Ishire Tajorentsi

1 Iroñaaka, noyemijantzinkaritepaeni, niyoteeyemironi maawaeni omatakagaeyakimirini Ishire Tajorentsi. Tee nokoyi pikompiteeyaawoni, inta nokowaki piyoteeyawakironi. 2 Piyoteeyini paerani tee paapatziyeeyawitarini Jesoshi inta pikemijantashitayitawitawoni piwetsikashitayitarini, piitajorentsitashitawitari. Tema omajontziteeyakini roori. Pamatawitashitaka eeroka apaniroeni. 3 Nokowaki piyoteeyawakironi iroka. Aririka oñaawaetakaakiri Ishire Tajorentsi atziri, eero ikantzi: “Tee ikameethatzi Jesoshi”. Eejatzi okimitaka, eeromi piyoteerimi, eero pikantzimi: “Irira Jesoshi rirotaki nowinkatharite”.

4 Inashitayitakani omatakagaeyakaerini antawaetziniri Tajorentsi, omaanta apaani Ishire Tajorentsi. 5 Inashitayitakani iroka anteeyenirini Awinkatharite, omaanta apaani ikanta irira. 6 Inashitayitakani anteeyakinirini Pawa Tajorentsi, omaanta rirotaki irira riyoyaakaero oetarika antayiterini eejatzi ramitakotakae amonkaatero maawaeni. 7 Iyotagaeyakaeni Ishire amitakotawakaantyaari kameetha ajeekimotantyaariri Tajorentsi. 8 Iyotakaayitakirini apaanipaeni kameetha ikaminaantakariri paashinipaeni; riro paashinipaeni iyotaakaeri kameetha riyotaantakaerori paashinipaeni. Okaatzi iyotakaayitziririni apaani: rowaga Ishire Tajorentsi. 9 Eejatzi omatakaayitzirini paashinipaeni rameentaperoeyakawoni ikantayitzirini Tajorentsi; paashinipaeni omatakaakiri retsiyatakotayitzirini mantsiyaripaeni. 10 Eejatzi matakayitziririni paashinipaeni itajonkantayitzini. Paashinipaeni omatakaakiri ikenkithatakotziro kameetha Iñaani Tajorentsi. Paashinipaeni iyotakaakiri riyotayiterini kenkithatakaantatsiri: rirotakirika kenkithatakaeriri kamaari, rooma kaaririka. Paashini, omatakaayitakirini iñaawaecheepookitashitawo paashinijatopaeni paantentsi kaari riyotzi rirori. Paashini eejatzi omatakaayitakirini riyotanakiro kameetha okaatzi iñaawaeteri rirori eejatzi rowaagakaeniro. 11 Inashitayitakani iyotagaeyakaerini, omaanta apatziro apaani iyotagaeyiririni: rootaki Ishire Tajorentsi. Oetarika okowakaayitziririni, rootaki iyotaayitziririni, omatakaantakariri.

12 Pamine: apaani okantawita awatha, omaanta eeniro aetzi, ako, aeki, akempita, maawaeni. Osheki okantawita, omaanta apaani okantawita awatha. Eejatzi ikimita riraga Jesokirishito. 13 Apaani okantawita Ishire Tajorentsi. Opokapaaki ojeekanantapaakawori

ashire, rootaki asheninkatawakaanteeyantakaririni, okimitakagaeyakaeni apaani akanta. Akaateeyirini joriiyo, paashinipaeni kaari joriiyotatsi; omawitya apaanipaeni pimantaari rinawita, paashinipaeni kaari ipimanteetzi. Kijokiro owaeyakaeni Ishire Tajorentsi: apaani okanta.
14 Noshiyakaawentemiro. Apaani okantawita awatha, omaanta
eenitatsi anashitantari, oerikantari, aminantari, akemantari,
osheki inashitapaeni. 15 Tee okantzi aetzi: “Tee naaka rako,
tee naaka iwatha rirori”. Kyaaryo aetzi rootaki awatha, tee
inashita. 16 Tee okantzi akempita: “Tee naaka roki, tee naaka
iwatha rirori”. Ñaakiro, tema rootaki akempita awatha, tee
inashita. 17 Iyotyaarikami awatha rootaki aminantyaarimi, ¿arima
amatakiromi akemantyaawomi? Iyotyaarikami akemantyaarimi,
¿arima amatakiromi akemaenkatantyaarimi? 18 Omaanta kameetha
riwetsikayitakironi Tajorentsi awatha: akemantyaari, aminantyaari,
akatziyatziyawaetantyaari, maawaeni. Oetarika ikoyiri, imatakiro.
19 Iyotakyaarikami oki ojeekakimi, ¿tsika akantyaakami? 20 Kyaaryo,
apaani okanta awatha, omaanta eenitatsi aetzi, oki, akempita, ako,
maawaeni.
21 Tekatsi okantya oki okantero ako: “Tee pikameethatzi”. Eejatzi aeto,
tee okantziro aetzi: “Tee nokoyimi”. Teewee, tee okantziro. 22 Eenitatsi
jeekantayiteerini awathakipaeni oetarikapaeni, omaanta apaanipaeni
tekatsi ishintsini aetakaashiwitawo ojeekashita, omaanta okameethaperotaki ojeekayitzini. 23 Eejatzi okimita, eenitatsi apaanipaeni apashiwentakaakari, omaanta okameethatzi ojeeki. Akithaatakotyaawo
kameetha tee akoyiro iñaagaete. 24 Tee akithaatakotawo kaari apashiwentaka. Omaanta kameetha riwetsikayitakironi maawaeni awatha riraga Tajorentsi. Okameethatzi ojeekaeyeni rowaga kaari añaaperotawita.
25 Imatakiro iroka amitakotawakagaeyantyaarini aetzi, oki, maawaeni.
Tekatsi okanteeyani okijawakagaeyani. 26 Aririka okatsitaki eechonkiini apaani, ari akemaatsitanakyaawo maawaeni awathaki. Tekatsirika
oyeroni awatha eechonkiini tema kameetha akimoshirewenteeyakironi
maawaeni awatha.
27 Aakateeyakini oshiyakawori iwatha Awinkatharite Jesokirishito.
Aakateeyakini eejatzi oshiyakawori iitzi, rako, roki, ikempita,
oetarika. 28 Iroñaaka akaateeyakirini osheki aapatziyeeyaririni
Jesoshi. Reewawentakae irira rotyaantagaantakae apaanipaeni
ikenkithate. Paashinipaeni rotyaantakiri ikamanantayitzirorini
iñaani. Paashinipaeni rotyaantzi riyotaantzi. Roojatzi paashinipaeni
rotyaantayitakirini itajonkantzi, paashini retsiyatakotayitzirini
mantsiyatzinkari, paashinipaeni ramitakotziri paashini atziri,
paashinipaeni rotyaantakiri ikantayitzirini aapatziyariri Jesoshi
oetarika rantayiterini, eejatzi paashini iñaawaetashitayitawoni
paashinijatopaeni paantentsi. 29 ¿Rotyaanteeyakaenima akenkithate
maawaeni? Teewee. ¿Akamananteeyinima iñaani Tajorentsi maawaeni?
¿Ayotaanteeyinima maawaeni? ¿Atajonkanteeyinima maawaeni?
Teewee. 30 ¿Etsiyatakoeyirinima maawaeni aaka mantsiyaripaeni?
¿Amateeyakironima maawaeni ayotayitakironi paashinipaeni paantentsi?
¿Amateeyakironima maawaeni owaagakiniri asheninka iroka ikantziriri
rirori? Teewee. 31 Omaanta kameetha pikowakotaperoteri Tajorentsi
imatakayemiro rooperotatsiri antawaerontsi.

Kameetha anintaperotawakagaeyaani

Omaanta iroñaaka niyotaaperotemiro kameethaperotatsiri.

13

1 Aririka amatero añaawaetashiwityaawo paashinipaeni paantentsi,
eejatzi aririka amatero akemero ipaante ronampiri Tajorentsi,
omaanta eerorika anintaperoeyirini paashinipaeni, tema
atsipetashiteeyakawoni, ayotashitayitawitakawoni añaawaetzi.
Akimitawokari kampana, okantashita, toon, toon, toon. Akimitarikari
tampoo ikantashita, teen, teen, teen. 2 Aririka ayotzitayityaawoni
kaari iñeetzi, aririka ayotzitakityaawo maawaeni imanayitawiteeni
Tajorentsi, aririka amatayitakironi maawaeni riyotayitzirini
atziri Iwaperite Tajorentsi, eejatzi aririka akyaaryoowentaper-
otero aapatziyaperotyaari Tajorentsi, rootaki amatantyaawori
oshirinkayiteroni ochempipaeni: omaanta eerorika anintaperotziri
paashinipaeni, atsipetashiteeyakyaawoni ayotashitawitakawo
maawaeni, tee iñaaperotana Tajorentsi nokameethatzi. 3 Aririka
apashitayityaarini ashironkaenkari maawaeni jeekimoteeri, aririka
akyaaryoowentaperoteri kameetha Tajorentsi akenkithatakoteri,
rootaki ikijanteeri atziri, itaawenanteerori; omaanta eerorika
anintaperotziriri paashinipaeni, atsipetashiteeyakyaawoni maawaeni,
tee iñaaperotanee Tajorentsi akameethatzi.

4 Aririka anintaperoeyerini paashinipaeni, tema amaeritako-
tashityaawo oetarika awijatsini, akaminthayeri paashinipaeni, eero
akijashiryaaneentashitari riraga ashaagantzinkari eejatzi riraga
jewatatsiri tema pikowawitaka poshiyaari, eero ajagaakotawo,
eero akantakaaperota. 5 Aririka anintaperoteri paashinipaeni eero
akantakaaperota, eero oñaashirenkiri paashinipaeni, eero antashitawo
akowaperotziri aaka, inta anteniri ikowakagaeri rirori; eero akijiri
intsipaete, eero akenkithashiryaapiintziro kaari kameethatatsi
rantayiteetzirini owashironkaakae. 6 Aririka anintaperoteri
paashinipaeni, eero akimoshirewentziro kaari kameethatatsi
ranteetziri intakya akimoshiryaawentero kyaaryooperotatsiri,
7 akantani akempoyeeri, akantani kameetha ameentaperotyaari,
akantani akenkithashiryaakotari ari rantakiro kameethatatsiri,
omaanta amaeritakotashityaari oetarikapaeni ranteri.

8 Aririka anintaperoteri paashinipaeni, eero apakaero; omaanta
eero akantatyaani akenkithatero iñaani Tajorentsi, eero akantatyaani
añaawaetashityaawo paashinipaeni paantentsi. Eero akantyaani
ayotashitawityaawo oetarikapaeni, omaantakya akanteetatyeeyaani
anintaperotawakagaeyani. 9 Tee ayotaperotawitani iroñaaka,
akamanantakoteri apatziro okaatzi ayotakotakiriri. 10 Iinja
ipokapaakirika kameethaperotatsiri, eero akowaero iroka
kameethatayitawitacharini iroñaaka. Tema ari ayotakiro maawaeni.
11 Paerani eenironi eentsitawitani añaawaetashiwaeta, ayotashitayitarini
aari eechonkiini, ayotzi akenkithashiryaawita eechonkiini. Omaanta
iroñaaka antaritapaakika, ookanakiro antzirowa akimiwitakari
eentsipaeni. 12 Iroñaaka kimitaka aminaatakotakiri Tajorentsi
ñaarontsiki, tee ikoñaataperotzi. Iinja aminapootaperotapaeri jenokinta.
Iroñaaka ayoteeyawitarini eechonkiini, iinja ayotaperoeyapaerini,

okimitaka riyoperotakae iroñaaka. 13 Iroñaaka akantatyaani ameenteeyakarini Tajorentsi, ayoteeyakini eero ramatawitee rootaki ayotantari ari aate iinja jenokinta, anintaperotawakagaeyakani. Omaanta kameethaperoteentsiri anintaperotawakagaeyaani.

14

Iñaawaetashitayitaworini paashinipaeni paantentsi

1 Pikowaperoeyeni pinintaperoeyerini paashinipaeni. Eejatzi pikowaperotero pantero maawaeni omatakaakaeri Ishire Tajorentsi, pikamananteeyaaririni paashinipaeni iñaani Tajorentsi. 2 Eenitatsi atziri omapokashitakari iñaawaetashitanakawo paashinipaeni paantentsi. Tee ikemawakiri atziri omaantakya Tajorentsi. Tekatsi atziri kemawakironi ikantziriri. Omanawitaka iroka oñaawaetakayiri Ishire. 3 Omaanta riraga iyotaantzirori iñaani Tajorentsi, riyotaakiri atziri ishintsitakaakiri rajankaneki, ikimoshiretakaakiri, riweshiryaakaakari. 4 Riraga ñaawaetashitawori paashinipaeni paantentsi kaari riyotzi, ishintsishiretaki apaniroeni, omaanta riraga kenkithatakotziriri Tajorentsi rashiki ipaante rirori riyotagaeyakirini maawaeni iyemijantzinkarite, ishintsishiretaki irira. 5 Nokowawita maawaeni eeroka piñaawaetero paashinipaeni paantentsi, omaantakya nokowaperotaki pikamanantero iñaani Tajorentsi pashiki pipaante. Riraga kenkithatakirori iñaani Tajorentsi ranaakotziri riraga ñaawaetashitawori paashinipaeni paantentsi; tema ramitakotakiri paashinipaeni atziri riyoperotziri Tajorentsi. Omaanta eenirorika owaayiniriri iñaani riraga ñaawaetashitawori paashini paantentsi, okameethatzi eejatzi.

6 Pamine, noyemijantzinkarite, noñaanatashitapaemirika paashinijatoki paantentsi tema natsipetashitapaakyaawomi eero piyotawakiromi oetarika nokantemiri. Nokowapiintaki namitakoeyemini, tema rootaki nokamanantzimirori okaatzi kaari piyotzi apaanteki ashi, rootaki niyotakaantakimirori piyotakotantyaariri kameetha Tajorentsi. Tema nokamantzimiro iñaani irira. Tema niyotaakimi. 7 Noshiyakaawentemiro. Tee añi kiina, tee oshiyari atziri. Omaanta ari omatashitakyaawo opaemate aririka ijonkateetero. Aririka apatziro ijonkatashityaawo toot, toot, toot, tee ayotakotziro oetarika mampaantsi okanterimi. 8 Pamine, itziwooteetziri joraaro riyotantyaari rooteentsi romanatya, tziiii, tziiii, tziiii. Eerorika opoemaenkatzi kameetha, ¿arima riyoteeyakini omanatachani riwetsikanteeyarini romanatantyaari? Eero. 9 Eejatzi pikimiteeyakawoni. Aririka iñaawaetashitawityaawo kaari ikematheetzi wero, wero, ¿tsika okantyaaka ikemanteetawakyaaworini pikanterimi? Okameethatzi piñaawaetantyaawo ashi apaante akemathatakaantyaariri asheninkapaeni okaatzi pikanteriri. Tema ari patsipetashitakyaawo piñaawaetashitya. 10 Jaka kipatsikika eenitatsi osheki paantentsipaeni. Inashitayitakani, omaanta tee ikompiteeyawoni riraga ashitawori ipaante. 11 Omaanta teerika akemaperotziro ipaante ñaawaetatsiri, kaari asheninka. 12 Tema pikowaeyakini omatakagaeyemini Ishire Tajorentsi, ari okameethatzi pikowaperotaki iroñaaka omatakayemi pamitakoteri piyemijantzinkarite riyotantyaariri Tajorentsi kameetha.

13 Rootaki nokamanantzimirori iroka: aririka piñaawaetero paantentsi
kaari riyoetzi, okameethatzi pikanteri Tajorentsi ramitakotemi
pimatantyaawori powaayeniri piyemijantzinkarite apaante ashi
pikantakiriri. 14 Aririka noñaanatantyaari Tajorentsi paantentsi
kaari noñaawaetantari, nokenkithatakaawitakari rirori noshireki,
omaanta tee niyotziro noñaawaetashitaka. Eejatzi tee namitakotziri
paashini atziri. 15 ¿Iitaka nanteri naari? Aririka namaneri
Tajorentsi okameethatzi noñaawaetantyaawo paanteentsi noshireki
kaari niyotzi; omaanta eejatzi okameethatzi namaneri nopaanteki
nomatantyaari nokenkithashiryaakotero okaatzi nokantziri. Aririka
nomampaawentyaari Tajorentsi, rooma nomampaantyaaworika
paanteentsi noshireki kaari niyotzi, omaanta okameethatzi eejatzi
nomampaawentyaari nopaanteki okaatzi niyotziri. 16 Pamine, aririka
piñaaperoteri Tajorentsi, omaanta pinashitakyaaworika pipaante, ¿tsika
ikantyaaka ikemathatantyaawori riraga owakirari tsipateeyakimirini?
Eero riyotawakiro oetarikapaeni pikanterimi. 17 Aririka pipaasonkiteri
Tajorentsi paashinijatotatsiriki paantentsi, eejatzi itsipatzimirika
paashinipaeni atziri, teerika riyotziro iroka paashini paantentsi eejatzi
teerika ikemimi kameetha, tekatsi pikantya piyotayeri riroripaeni. Tee
ikemawaantetzimi.

18 Nanaakoeyakimini noñaawaetantashitakawo paanteentsi nojeekira
apaniroeni, kaari niyotzi, rootaki nopaasonkitantariri Tajorentsi.
19 Omaanta aririka apiyotawenteeyarini Tajorentsi, nokowaperotaki
noñaawaetantyaawo niyotaperotakiri, niyotaantyaariri paashinipaeni.
Aririka noñaawaetantashityaawomi osheki ñagaantsi paantentsi kaari
piyotzi, eero amitakotzimi. Natsipetashitakyaawomi, wero, wero.
Okameethatzi noñaawaetero apaanipaeni ñagaantsi pikemaeyakirini.

20 Iroñaaka, noyemijantzinkarite, eero poshiyakotari eentsi:
pikenkithashiryaaperotanakya. Eerokya pikenkithashiriiro
kaari kameethatatsi: intakya pikimiteeyarini owakira koñaatatsi,
tee ikenkithashiriiro kaari kameethatatsi. Omaanta aririka
pikenkithashiryaaperotanakya, kameetha pikimityaari antaripaeni,
eenitatsi riyotantari. 21 Eeniro iroka okantzirini Iwaperite Tajorentsi:

“Ikantzi Awinkatharite: ‘Nokantawitakari joriiyopaeni, omaanta tee
ikemijantana. Iinja notyaanteniri paashinipaeni atziri, inashitay-
itaworini ipaante, ikamantawityaari, omaanta eejatzi rirori, eero
ikemijantawakiri’ ”.

22 Rootaki nokanantzimirori iroka: iñaawaetashiteetakawo paashinijato
paantentsi riyotantyaariri kaari aapatziyari Jesoshi. Tee
iñaanatashitanari aapatziyariri Jesoshi riyotaantariri. Omaanta
okameethatzi akamanteri aapatziyariri Jesoshi okaatzi riyotaakaeri
riraga Tajorentsi eerorika oetarika ikowakaakaeri antero. Omaanta
eero akamanteri kaari aapatziyariri Jesoshi iroñaaka: rooma eeroota
aapatziyawo.

23 Pamine, nokamantemiro: pipiyotawenteeyaaririnika Tajorentsi,
aririka piñaawaetantashiteeyakyaawoni paantentsi kaari piyotzi: wero,
wero, wero; eero ikemiro maawaeni. Aririka ikyaapaaki paashini
atziri, kaari aapatziyarini Jesoshi; tema ari ikantapaaki: “¡Sha!
Pamineritya irika, ithawirentsitaki”. 24 Omaanta aririka piyotaante
apaanteki, ari ikemapaakiro kaari aapatziyariri Jesoshi aririka
ipoki. Ikemapaakimirika, riyotantyaari tee ikameethatzi, eeniro

rantani. Okenkithashiryaakayeri maawaeni ikemaeyapaakirini.
25 Ikenkithashiryaaneero maawaeni imanawitakari rajankaneki.
Roojatzi rotziwerowashitantanakari Tajorentsi, ipinkathatantyaariri.
Ikantemi: “Kyaaryo, itsipataperoeyakimini Tajorentsi”.

26 Ñaakiro, noyemijantzinkarite. Aririka pipiyoteeyani, kameetha
pomampaaya apaanipaeni, riyotaante paashini, ikenkithatakaante
paashini, paashini iñaawaetantashitakawo paantentsi kaari riyotzi,
paashini rowaagaeyakinirini aapatziyariri Jesoshi ikantakiriri.
Omaanta, oetarikapaeni panteeyerini, pantero piyotanteeyaaririni
piyemijantzinkarite. 27 Eenitatsirika ñaawaetashityaawoni paantentsi
kaari riyotzi, kameetha iñaawaete aririka ikaate apite, eerorika
3: eerokya osheki. Eero itsipatawakagaeyani iñaawaetantyaawo.
Rityaawo apaani, rimpaetapaaki paashini. Omaanta okameethatzi
ijeeki rowaagaeyakinirini pisheninka ikantakiriri. 28 Teerika
añiiri owaagaeyakirorini ikantziri, okameethatzi imaerite, eero
iñaawaetantashitawo paantentsi kaari riyotzi piyoteeyeencharini,
omaanta kameetha iñaawaetashirete rajankaneki, eejatzi iñaanateri
Tajorentsi rajankaneki.

29 Okameethatzi riyotaantero Iñaani Tajorentsi, ikaatzi
kamanantayitzirorini iñaani Tajorentsi apite, eerorika 3. Omaantakya
paashinipaeni, ikenkithashiryaakotaperoeyeroni ikamantayitakiririni
okameethatzirika. 30 Aririka riyoteeri Tajorentsi paashini jeekatsiri
kaari riyoteeyawitani paashinipaeni, okameethatzi imaerite. Aririka
ithonkatapaakiro riraga jewatatsiri ikenkithatzi, roojatzi rirori
imatantanakyaawo riyotaante. 31 Okameethatzi riyotaantero
iñaani Tajorentsi apaani, roojatzi rimpaete paashini, roojatzi
riyoteeyantyaarini maawaeni kowatsiri, riweshiryaanteeyaarini
maawaeni. 32 Riraga kamanantayitzirorini iñaani Tajorentsi, kameetha
imaerite, aririka ritakyaawo iñaanataki paashini. Tema imatziro atziri
imaeritawakiita roojatzi ithonkantapaakyaawo itakawori roojatzi
iñaawaetantanakya paashini. 33 Tee ikoyi Tajorentsi akishiyeenkatya
añaawaete eero akemaperotantawakawo iyenkithari, inta ikowaki
amaeriteeyanakini kameetha, akemanteeyawakyaaworini.

Aririka ipiyotawentapiintari Tajorentsi maawaeni rowameetha-
teeyirini, ameteeyakani 34 tsinani omaeriteeyakini. Tee oshinetaantsita.
Kameetha okemijante, tema aritaki okantzi Iwaperite Tajorentsi.
35 Okoyirika iyote oetarikapaeni, kameetha ojampiteri oemi janta
opankoki. Tee okameethatzi oñaawaete pipiyotawenteeyarinirika
Tajorentsi. 36 Pamine, tee eerokapaeni itawori piyotanteeyironi
iñaani Tajorentsi. ¿Piitakima apaniroeni piyotziro eerokapaeni?
37 ¿Pikaateeyirinima kamanantzirorini iñaani Tajorentsi? ¿Pikaateeyirinima
aapatziyaperotawori Ishire Tajorentsi? Okameethatzi riyotawakiro
iroka nojankinatzimiri rootaki kaminagaantsi rashi Awinkatharite.
38 Eerorika raapatziyawo pisheninka iroka, eero paapatziyeeyarini
rirori. 39 Rootaki, noyemijantzinkarite, pikowaperotanteeyarini
pikamanteri paashinipaeni iñaani Tajorentsi. Omaanta eero
pithañaapithatari iñaawaetantyaawo paantentsi kaari riyotzi. 40 Omaanta
powameethatero oetarikapaeni pantayitzirini. Tee okameethatzi
piñaawaeteeyini: pimaeriteeyini maawaeni, pikemijanteri apatziro
apaani ñaawaetatsini.

15

Ikenkithatakotakiri Jesoshi ipiriinantakari, eejatzi apiriinantyaari aari

1 Iroñaaka noyemijantzinkarite, nokenkithashiryaakagaemiro eejatzi
nokamantzitakimiri: tema okameethataki paapatziyitawakawoni;
roojatzi iroñaaka pikanta piyotaperotzi kyaaryooperotaki,
tee otheeyaantsita. 2 Rootaki owawijaakoeyemirini, aririka
pikantatyeeyaani paapatziyantyaawo, omaanta eerorika eekiro
piyaatatyee paapatziyawo eero owawijaakotzimi.
3 Nityaawo nokamantakimiro iroka rooperotatsiri ikamantziteetak-
inari: eeniro anteeyakirini kaari kameethatatsi, rootaki ikamawenan-
teeyakaerini Jesokirishito. Imonkaatakiro okamantakotzitaririni
Iwaperite Tajorentsi. 4 Romonkyaagaetakiri omooki. Okaataki 3 kitejiri
ipiriinantanaari eejatzi. Imonkaatakiro eejatzi okamantakotzitaririni
Iwaperite Tajorentsi. 5 Roñaagakari Peetero, eejatzi roñaayitapaari riraga
riyotaanewopaeni. 6 Roojatzi roñaagaeyaarini osheki ayemijantzinkarite,
ipiyotawakagaeyani. Ranaakotakiri 500 ñagaeyakiriri*ni*. Ijeekaeyanakini
iroñaaka osheki ñaakiriri rirori, omaanta ikamagaantaki apaanipaeni.
7 Roojatzi roñaagantari Jantyaako, eejatzi roñaagaeyaarini maawaeni
rotyaantanewopaeni. 8 Riweyaantanaana naari roñaagana, omaanta tee
nokimitari paashinipaeni rotyaantanewo, tee nojeekakaakiri Jesoshi
eejatzi paashini riyotanewo jaka kipatsiki.
9 Rotyaantakina, omaanta tee nokimitari paashinipaeni
rotyaantanewo, tee nokameethatzi; tema nokijawitarini maawaeni
aapatziyariri Jesoshi. 10 Ineshironkatakina Tajorentsi, rootaki
nokimitantariri iroñaaka. Tee ratsipetashitawo ineshironkatakina.
Ipomeentsiwentaari Tajorentsi paashinipaeni riraga rotyaantakiri,
omaanta nanaakoeyakirini naaka, nopomeentsiwentaperotakari
nantawaeteniri. Tee nantashityaawo naari, omaanta ineshi-
ronkatakina, nomatantakawori. 11 Aririka nokenkithatakagaeyemini,
rirorika paashini rotyaantanewo kenkithatakagaeyemirini: tee
opaashinitzi. Aritaki omonkaatawakaakya nokamanteeyimirini:
aririka paapatziyawo, aritaki pawijakotee.

Ipiriinte kamaentsiripaeni

12 Pamine, nokamanteeyakimini: “Ikamaki Jesokirishito, ipiriintanaa
eejatzi”. Paapatziyeeyawakinani. ¿Iitarikya pikantagaanantakari eero
ipiriinta kamaayiteentsirini? 13 Eeromi ipiriintaami kamaentsiri,
eeromi ipiriintaami riraga Jesokirishito. 14 Eerorikami ipiriintemi,
natsipetashitakawomi nokamanantayitzini, patsipetashitakawomi
eerori aapatziyeeyarini Jesoshi. 15 Eejatzi piyotakimi notheeyakotakari
Tajorentsi. Ñaakiro, tema nokamantakotakiri: “Ipiriinteeri
Jesokirishito”, omaanta eeromi ipiriintaami kamayiteentsirini,
eeromi ipiriinteerimi rirori. 16 Eeromi ipiriintaami kamaentsiri,
eeromi ipiriintaami Jesokirishito. 17 Eeromi ipiriintaami,
patsipetashiteeyakyaawonimi paapatziyeeyakarini; eeniromi
ojeekimotemimi kaari kameethatatsi, 18 eejatzi ikantyaami
riyaatapiintemi paamariki kaari tsiwakanitatsini kamaeyatsirini,
eejatzimi riraga aapatziyeeyawitaririni Jesokirishito. 19 Eejatzi
aaka, eeromi apiriintaami, atsipetashitakawomi aapatziyawitakari

iroñaaka Jesokirishito, owashironkaaperotakyaami, anaakoeyakirinimi maawaeni atziri ashironkagaeyacharinimi.

20 Omaanta ipiriintaperotanaa Jesokirishito, reewaeyakirini
maawaeni paashini kamaeyatsirini eero ikamae eejatzi. 21 Eeniro
rantakiri riraga Araani, rootaki akamaeyantakarini iroñaaka.
Eejatzi ikimitakari, eeniro rantakiri riraga paashini shirampari,
riraga Jesokirishito, rootaki apiriinteeyantyaarini iroñaaka.
22 Asheninkateeyakarini Araani, rootaki akamaeyantakarini. Eejatzi
okimitaka, asheninkateeyakarini Jesokirishito iroñaaka, rootaki
rowañaanteeyeerini. 23 Reewaeyakaeni rirori. Roojatzi aririka ipokae,
ipiriinteeyaneeni maawaeni aapatziyeeyaririni. Aritaki okantyaari:
aririka omonkaatakya, apiriinteeyaneeni maawaeni. 24 Ikantziri
Jesoshi ashitariri:

—Ari okaatapaaki. Tema nothonkakiri kamaaripaeni,
jewatatsiripaeni irira, nantatsiripaeni, theenkantatsiripaeni eejatzi
ponampiripaeni naawita piyathatakimiri paerani, maawaeni.
Iroñaaka Pawa, pipinkathariwenteri eeroka maawaeni jeekaeyatsirini.
25 Ipinkathariwenante Jesokirishito jaka kipatsiki roojatzi
ithonkaeyantyaaririni maawaeni kijeeyawitakaririni. 26 Roojatzi
eero ikamae eejatzi atziri. 27 Okantzini Iwaperite Tajorentsi: “Iitakiri
Tajorentsi Jesokirishito jewawentzirori maawaeni jeekaeyatsirini”.
Tema okantzi: “Maawaeni jeekaeyatsirini”, omaanta eero ipinkatha-
riwenantzi Iriri: tema rirotaki iitakiriri pinkathariwenantatsini.
28 Iinja aritaki ranaakoeyerini Jesokirishito maawaeni jeekaeyatsirini,
ipinkathariwenteeyerini maawaeni. Apatziro irira Iriri, tekatsi
ikantya ipinkathariwenteri. Ikanteri: “Pawa, eeroka noñaaperotzimi,
panaakoeyanani maawaeni pipinkathariperotaki eeroka”. Kyaaryo,
Tajorentsipero irira, pinkathariwenantaperotatsiri rirori.

29 Pamine, eenitatsi kaawoshitawentariri kamaentsiri. Eeromi ipiri-
intaami kamaentsiri, tema ratsipetashityaawomi ranteromi. 30 Eejatzi,
eeromi apiriintaami, tema natsipetashityaawomi nopomeentsiwen-
tapiintawo nokenkithatzi. 31 Paapatziyeeyakarini Awinkatharite
Jesokirishito, rootaki niweshiryaawenanteeyakimirini: kyaaryo iroka
nokantakimiri. Eejatzi okimitaka, kyaaryo iroka nokamantemiri:
tee niyotzi tsika okaateka rowamaawenteetenawo nokenkithatzi.
Maawaeni kitejiri eenitatsi kowawitachari rowamaawentenawo.
32 Janta Ejeesoki ikijaperotakina jeekatsiri, osheki opomeentsitaka.
Pamine, eeromi apiriintaami, tema natsipetashitakyaawomi. Eero
apiriintaami, eero akenkithashiretzirimi Tajorentsi: thame owaeyani,
thame ashinkiteeyani; roojatzi akamantakya, ari okaatzi. 33 Eero
pishinetziri theenkantatsiri ramatawitemi. Tema kyaaryo ikanteetzi:
“Eero kijokiro poyiri theenkantatsiri: rantakaemirokari kaari
kameethatatsi”. 34 Pikenkithashireeya, eero papiiteero eejatzi kaari
kameethatatsi. Pikaatapiinteeyirini kaari yoteeyirini Tajorentsi:
¿iitarika kaari pipashiwenanta?

Owakirari iwatha

35 Aririka rojampitee theenkantatsiri: “¿Tsika ikanteeyaka
ipiriinantaneeyaari kamaentsiri? ¿Tsika okantyaaka iwatha, aririka
ipiriinte?” 36 Tee ikenkithashiryaa rirori. Eerorika opankita
okithoki kipatsiki, roojatzi okamantakya, eero oshooki. 37 Aririka

apankitero okithoki, tee apankitakotziro owatha, owaato, oshi, maawaeni: athatyeero apankitziro okithoki. Aririka apankitero teriiko, aririka paashini okithoki, 38 omaanta Tajorentsi ijeekakaakiro owatha, owaato, oshi, maawaeni; imatakiro ikowakaakirori. Teriiko okithokitakaero okithokipero roori. Kaniri ojeeki owathapero roori. Eejatzi okimiteeyakani maawaeni shookayitatsirini. 39 Tee imonkaatawakagaeyani iwatha maawaeni añayitatsiripaeni. Eeniro atziri rashi rirori iwatha, rinashita rirori tsimeri. Rinashita eejatzi shiwankitzinkari. Rinashita eejatzi shimapaeni. 40 Eeniro jeekatsiri kipatsiki, eejatzi jeekatsiri jenokinta. Ikameethateeyakini, omaanta inashitayitakani, tee imonkaatawakagaeyani. 41 Ishipakiri oorya. Rinashita riraga kashiri, ikitamaashitatzi rirori. Rinashita eejatzi riraga ompokiro, ikitapookitzi. Eejatzi rinashiteeyakani ompokiropaeni: apaani kitejagaakiwitachari, omaanta paashini, tee.

42 Eejatzi oshiyakari aari, aririka apiriintanee: eero akimitaa iroñaaka. Ikiteetee, ari apathagaeyanakini. Apiriinteerika, eero apathaanee eejatzi. 43 Kitateencharika, tee okameethatzi. Apiriinteerika, eero apiiteero apathagae. Iroñaaka tee ashintsitzi, rooma apiriinteerika, ashintsitaperotanee. 44 Iroka awatha ikitateetziri, tema ametakawo kipatsi ajeekaeyantawoni. Aririka apiriintanee inashitanakya awatha, ametantapaakyaawori ajeekaeyapaeni janta jenokinta. 45 Okantzi Iwaperite Tajorentsi: “Añaatsiri naawitani riraga jewateentsiri paerani shirampari, riraga Araani”. Omaanta impaetapaentsiri, riraga Rotyaantanewo Tajorentsi, rirotaki owañaantaperotatsiri, eenitatsi itajorenka irira. 46 Tema itawo iroñaaka iroka awatha ajeekantakari jaka kipatsiki; iinja ojeekae awatha owakirataatsini, jeekatsiri jenokinta roori. 47 Riwetsikaetakiri kipatsi riraga jewateentsiri atziri iiteetziri Araani, rootaki kipatsi iwatha. Omaanta riraga apitetapaentsiri rinashita, ipoñaaka jenokinta. Tema rirotaki riraga Rotyaantanewo Tajorentsi. 48 Ijeekawitani kipatsiki Araani, eejatzi akimiteeyakarini maawaeni jeekatsiri jaka kipatsiki. Ijeeki jenokinta paashini, eejatzi akimiteeyaarini maawaeni jatatsini jenokinta. 49 Eejatzi okimitaka: oshiyaanteeyakawoni aaka iroñaaka iwatha riraga kipatsijatzi, iinja oshiyapaakyaawo iwatha riraga Rotyaantanewo Tajorentsi riraga jenokijatzi.

50 Rootaki, noyemijantzinkarite, nokamanantzimirori iroka: tekatsi okantya iroka awathaka iyaate janta ipinkatharitzinta Tajorentsi, tema ari opathagae. Tekatsi okantya iyaate janta teenta ipathagaeyininta jeekatsiri. 51 Pamine, nokamantemiro iroka manawitachari: eero akamaeyini maawaeni, omaanta apaashiniteeyanakini maawaeni. 52 Itziwootanteetanakya ayoteeyantyaarini monkaataka. Intsipaete kimiwitaka amachookanakitzi apaani aaka añaatsiri apaashinitanaki. Eejatzi intsipaete ipiriinteeyanakirini Tajorentsi maawaeni aapatziyaririni Jesoshi riraga kamaeyawiteencharini; eero ikamae eejatzi. Ari ipaashinitanaki irirapaeni eejatzi. 53 Ashi oyiro apathagaeyini, omaanta eero apathagaeyeeni eejatzi. Ashi oyiro akamaeyini, omaanta eero akamaeyeeni eejatzi. 54 Opathagaeyanakini iroka awathaka maawaeni, omaanta eenitatsi awatha kaari pathaanitatsini. Akamaeyanakini maawaeni, rooma iinja, eero akamaeyeeni eejatzi. Roojatzi omonkaatakya iroka rojankinateetziri:

“Ariwee. Eero apiitaa akamaeyeeni eejatzi. 55 Eero akenkithashiryaaga
akame. Kameethawee. Iroñaaka eero athaawanteeyaawoni
akame”.
56 Aririka antayiteroni kaari kameethatatsi, ari athaawantakyaawo
akame. Eenitatsi eejatzi rojankinarini Moeseeshi, kamantakaeri:
“Eeniro pantani”. 57 Rootakikya rowawijaakoeyantakaerini
Awinkatharite Jesokirishito. Ariwee. Kameetharini Tajorentsi.
Eero athaawanteeyawoni akame. 58 Rootaki, noyemijantzinkarite
nonintaperotziri, nokamanantemirori iroka: pikyaaryoowenteniri
Awinkatharite oetarikapaeni panteniriri, eero piperashiryaa,
pikantatyeeyaani pikyaaryoowentero. Rootaki kaari pipakaantyaawo.
Piyoteeyakini eero patsipetashitawo pipomeentsiwentyaari.

16

Aapatziyariri Jesoshi ipiyotziniri jerojareejatzi iyorikite

1 Iroñaaka nokenkithatakoteri koriki pipiyoteniri ayemijantzinkarite
ashironkagaeyacharini janta Jerojareeki. Iroka nokamantzimiri, noka-
mantakiri eejatzi aapatziyariri Jesoshi janta Karaashiyaki. 2 Maawaeni
tominko okameethatzi pipiyotapiinteniri jerojareejatzi piyorikite,
pikempoyeniri. Tsika ikaate piyorikite, pikempoyaagaanteniri.
Pityaawo pipiyotzityaanari iroñaaka, opomeentsitzimotzimikari aririka
nareetapaakya. 3 Eejatzi nokowaki piyoyiitya aaneenirini. Aririka
nareetapaeya, nojankinateniri jerojareejatzi, riyotantawakyaariri.
Roojatzi otyaanantyaariri Jerojareeki. 4 Pikowaeyenirika niyaate naari,
ari notsipateeyanakyaarini.
5 Iinja niyaate noñeeyemini, omaanta nityaawo niyaatapaente
Masherooniyaki. 6 Aririka ojamani nojeekimoteeyemini, aririka
nokyaawontsitakotaki. Roojatzi pikaminthagaeyawakinani,
tsikarika niyaate eejatzi. 7 Aririka noñaapaakimi, tee nokoyi
noshintsitanaki nawijanakimi. Nokowaki ojamani nojeekimotanakimi,
ishinetenarika Awinkatharite. 8 Omaanta nojeekanakiita jaka Ejeesoki,
roojatzi omonkaatantyaari kitejitatsiri owaero Pentekoshiteshi.
9 Ikowakagaeyakinani osheki nokenkithatakagaeyanakirini. Osheki
raapatziyeeyarini Jesokirishito. Omawitya ijeeki eejatzi osheki
kijeeyakinarini.

Riwethateeyakarini iyemijantzinkaritepaeni

10 Rareetapaemirika Temoteeyo, pineshironkaeyawakirini. Tema
ikimitakina naari, osheki rantawaetziniri Awinkatharite. 11 Eero
pitheenkawakiri. Aririka omonkaatapaakya ipiyee jaka, eejatzi
kameetha pineshironkatawaeri, kameetha rareetzitanteeyaari jaka.
Noyayitakirini, eejatzi paashinipaeni ayemijantzinkarite. 12 Eejatzi
nokantawitakari ayemijantzinkarite Apooro. Nokantaperotawitakari
riyaatemi iñeemimi, itsipatyaarimi paashinipaeni aapatziyariri Jesoshi.
Tee ikoyi riyaate iroñaaka. Aririka iinja riyaatanaki.
13 Kyaaryoowa, ramatawiteetzimikari. Pikyaaryoowenteeyeroni
paapatziyaperoeyarini Jesoshi. Eero pithaawanteeyani. Pishintsiteniri
Tajorentsi maawaeni. 14 Thame anintaperoeyerini atziripaeni,
oetarikapaeni anteniriri. 15 Piyoteeyirini, noyemijantzinkarite, riraga
Eshiteejana eejatzi ikaateeyinira irira reewateeyirini akaayajatzi
raapatziyeeyarini Jesoshi. Ikyaaryoowentakiro ikaminthagaeyirini

maawaeni ayemijantzinkarite rowameethatziri Tajorentsi. Tekatsi kanterini, riyotashitaka ikaminthaawakagaeyakani. 16 Ipomeentsitaka ramitakotaperoteeyimini, oetarikapaeni rantayitzimirini. Nokowaki paapatziyeeyawakyaarini rirori, eejatzi paapatziyeeyawakyaarini maawaeni kimiteeyakaririni. 17 Niweshiryaawentawakari riraga areeteeyacharini riraga Eshiteejana, Jorotonaato, eejatzi Akaeko. Eeniroteeyatsini jaka, okimitzimotakina eerokateeyakinirika tsipateeyakinarini jaka. 18 Ikimoshiryaakaakimi pajankaneki chapinki, iroñaaka ikimoshiryaakaapaakina naari najankaneki. Rootaki okameethatantari piñaaperoeyawakirini rirori.

19 Riwethataperoeyakimini maawaeni piyotawentaririni Tajorentsi jaka Aashiyaki. Eejatzi riwethateeyimini Akiirishi eejatzi roori Pirishi-ira, eejatzi maawaeni piyotapiinteeyacharini janta ipankoki. Tema riyoteeyakini aapatziyeeyaririni Awinkatharite. 20 Riwethateeyakimini maawaeni ayemijantzinkarite kameetha.* Aririka piwethatawakaakya, ari kameetha paakameethatawakagaeyaani. 21 Naaka Paaworo wethateeyimirini. Naaka jankinateeyimirorini iroka nakoki. 22 Riyaateeta paamariki kaari tsiwakanitatsini maawaeni kaari ninterini Awinkatharite. Pishintsite, Nowinkatharite, pipokae. 23 Nokowaki kameetha ineshironkaeyemini Awinkatharite Jesoshi. 24 Tema eeroka aapatziyeeyaririni Jesokirishito, rootaki iroñaaka nonintaperoeyantzimirini. Aritaki okantyaari.

Naaka jankinateeyimirorini iroka:

Paaworo

* **16:20** Rametari joriiyopaeni paeraniperoroña ithowootawakaeya aririka riwethatawakaeya.

RIRAGA PAAWORO RAPIITEENIRI ROJANKINATEENIRI KORINTOJATZI

1 Naaka Paaworo nojankinateeyimironi eerokapaeni korintojatzi. Nokoyi niwethatemi eerokapaeni tsikarika pikanta pijeeki. Paerani rotyaantakina Pawa Tajorentsi noshiyakaawenteri Jesokirishito, nokenkithatakayeri maawaeni atziri. Nojankinateeyimini maawaeni aapatziyariri Jesoshi jaga Korintoki eejatzi jaga maawaeni kipatsiki owaero Akaaya. Iroñaaka notsipatari jaka ayemijantzinkarite Temoteeyo. 2 Maawaeni kitejiriki namaniri Pawa Tajorentsi, nokantziri:

—Pineshironkaeyerini aapatziyariri Jesoshi janta Korintoki eejatzi pamitakoteri ijeekanteeyarini kameetha. Eejatzi ikimiteeyemini riraga Awinkatharite Jesokirishito.

Ashironkayaarika ari ishintsitakaakae Tajorentsi ajankaneki

3 Thame añaaperoteri Tajorentsi, riraga Ashitariri Awinkatharite Jesokirishito. Rirotaki neshironkateeyakaerini eejatzi weshiryaakagaeyeerini. 4 Aririka ashironkaeyawityaani tema ari riweshiryaakagaeyakaeni. Pamine, itakawori riweshiryaakagaeyakaeni aari, roojatzi ayoteeyantakarini aweshiryaakagaeyaarini riraga paashinipaeni ayemijantzinkarite, aririka rashironkaeya rirori. 5 Kyaaryo, aritaki okanta akemaatsitakyaawo ikimitaakaga paerani Jesokirishito, aritaki riweshiryaakaanakae Pawa Tajorentsi. 6 Ro nokemaatsitantakawori riweshiryaawenantemiri rirori, eejatzi rowawijaakotantemiri. Aririka riweshiryaawentakina naaka eejatzi eeroka ari riweshiryaawenteetakimi, tema piyotakotakina riweshiryaawentakina irira. Ari pikantya eeroka pikemaatsitayityaawonirika, ari riweshiryaakaakimi rootaki peshiwenantyaawori oetarikapaeni. 7 Rootaki niyotantari eerokapaeni eekiro piyaatatyee pameentyaari Jesokirishito. Tema niyoperotaki aririka pikimiteeyenani pikemaatsityaawo eerori oetarikapaeni, eejatzi pikimiteeyenani piweshiryaawenteeyaarini Tajorentsi.

8 Nokowaki piyoteeyeni, noyemijantzinkaritepaeni, osheki nokemaatsitaperotayitakawoni janta Aashiyaki, tema nokenkithatakotantakariri Jesokirishito. Osheki nashironkaaka, tee eechonkiini. Nokenkithashiryaawitaka aritaki nokamaki. 9 Kyaaryo nokamemi; omaanta ishinetziro Tajorentsi riyotaakina tee okameethatzi ameentyaawo ashintsini aakapaeni inta ameentyaawo ishintsini rirori, riraga piriinteeriri kamaentsiripaeni. 10 Ari rowawijaakotakina riraga Tajorentsi, kaari nokamanta; eejatzi eekiro riyaatatyee rowawijaakotena irira, roojatzi ikowaki nokame. Niyotzi ikantyaani rowawijaakotapiintena, 11 aririka pamaneeyerini Tajorentsi ramitakotena. Roojatzi, aririka riyoteeyeni paashinipaeni ikemijantakimi rirori, rowawijaakotakina, osheki riweshiryaawenteeyaarini irira eejatzi ipaasonkiteri.

Pimatero pameentyaawo nokantzimiri

12 Niyotaki iroka: tema ramitakotakina riraga Tajorentsi, ineshironkatakina, rootaki nokyaaryoowenantanariri nantziniriri. Tee niyotashita oetarika nantziniriri, omaanta riyotaakina rirori okameethatantari nantayitakinirini. Niyotaki piñaaperotakiro

okameethataki nantayitakinirini, eejatzi ikimitaka paashinipaeni atziri, rootaki nokimoshiryaantakari. 13-14 Tee opomeentsita piñaanatero maawaeni nojankinatzimiri, eejatzi tee opomeentsita piyoteeyeroni. Niyotaki iroñaaka eechonkiini pikemaperotawakiro nokamantakimiri paerani, eejatzi eechonkiini paapatziyawitakina. Nokowaki eekiro piyaatatyee piyotero paashini nojankinatzimiri roojatzi piyoperoeyawakironi kameetharini. Aririka ipiyee Awinkatharite Jesoshi, niweshiryaawenteeyemini, omaanta nokowaki pikemaperotero nokamantzitakimiri piweshiryaawenteeyantenarini iroñaaka. 15-16 Ari niyotaki piweshiryaawentawitakina, piñaaperotawitakina, rootaki nokenkithashiryaantawitakari napiitaatemi nareetaatemi. Niteeyeminimi noñagaeyaneeminimi, roojatzi nowaaganakyaami janta Masherooniyaki. Roojatzi noñaapaemimi eejatzi, roojatzikya nowaaganakyaami Joreeyaki. Apite aweshiryaawentawakagaeyaanimi. 17 ¿Arima nokowaki namatawitemi? ¿Nokimitakarima amatawitantatsiri kantashitachari: “Ari”, eejatzi kantashitachari: “Eero”? Tee nokimitari. Tee nokoyi naaka namatawitemi.

18 Tema imonkaatziro Tajorentsi ikantziri, tee ramatawitantzi. Eejatzi naaka, nomonkaatziro ikowakaakinari, rootaki kaari nokanantapiintzimi: “Ari nantero”, roojatzi nokantashitzimi: “Eero nantziro”. 19 Ari nokaatakiri Shiirashi, eejatzi Temoteeyo nokamanteeyakimini tsika ikantari Jesokirishito, riraga Itomi Tajorentsi. Tee ikantzi rirori: “Ari nantero”, roojatzi ikantashita: “Eero nantziro”. Apatziro ikantapiintzi: “Ari nomatakiro”, roojatzi rantziro. 20 Kyaaryo ranteeyakaeroni maawaeni ikashiyakaakaeri Tajorentsi aakapaeni atziripaeni. Tema ikamawentakae rowawijaakotanteeri. Rootaki akanteeyantaririni maawaeni atziri ikameethataki, ipinkathateeyantyaaririni rirori. Aritaki okantyaari. 21 Aapatziyeeyakarini Jesokirishito, rootaki itajonkawenantakaeri Tajorentsi asheninkatawakagaeyantakarini. Eejatzi riyoyeeyanani naaka nokenkithateeyakoterini. 22 Tema rotyaantakiro Ishire ojeekantakae ajankaneki. Iroñaaka ayoteeyakini itomintakae, rishintontakae, rootaki kaari rookaeyanteeni.

Ikamanteeri iitaka kaari riyaatanta iñaagaeri

23 Rootaki kaari niyaatanta noñeemi paerani, tee nokoyi nokenkithatakaawentemiro pantayitawitakarini: tee nokoyi nowashiretakagaeyemini. Riyotzi Tajorentsi tee notheeya. 24 Tee nokoyi nokantapiinteeyemini pikemijantaperoeyenani naari, tema pikemijantaperoeyakirini Tajorentsi. Omaanta nokowaki namitakoeyemini: niweshiryaakagaeyemini maawaeni.

2

1 Nokenkithashiryaaka: “Iroñaaka eero niyaatzi noñeeri riraga korintojatzi. Napiitakagaarikari nowashiretakagaeyaarini, eejatzi nowashiretakotarikari naari”. 2 Aririka nowashiretakayemi, tema eejatzi naari ari nowashiretakoeyemini. Roojatzi tekatsi janta weshiryaakagaeyenani naari. Aririka noñeeyeemini piweshireeyani, ari niweshiryaaneeya naari. Rooma eerorika piweshireeya, eero niweshiryaa naari. 3 Rootaki paerani nojankinatantzimirori, nokaminaantakimiri: “Pookero iroka kaari kameethatatsi

pantayitzirini". Tema tee nokowaki nopokantyaari nowashiretakoeyemini, omaanta okameethatzi niweshiryaakagaeyemini. Nokenkithashiryaakotzimi eerokapaeni pikemijantaperotena okaatzi nojankinatzimiri rootaki atsipatawakaantaari akimoshireeyeni. 4 Paerani nojankinateeyantakimirorini, osheki nowashiretakotakimi eerokapaeni, tema osheki niraakoeyakimini. Tee nojankinatakimiro nowashiretakaantemiri, omaanta nokowakini piyoteeyenani osheki nonintaperoeyakimini.

Ipeyakotziri Paaworo riraga antawitaworini kaari kameethatatsi

5 Kyaaryo nowashiretakotawitakari riraga kantzimatanari, omaanta tee apatziro naaka rowashiretakaawitakina inta eejatzi eeroka rowashireperotakayimi. Tee nokoyi nokantakoteri osheki, tema tee nokoyi nokantakowaetashityaari. 6 Ari powashironkaeyakirini rirori, rootaki rookantaawori rantawitakarini, iroñaaka monkaatapaaka. 7 Iroñaaka eero pikijiri eejatzi, omaanta pikaminthagaeyerini: pipeyakoteniri okaatzi rantawitakari. Eerorika pipeyakotziniri ari ikantashireperotakya, ikenkithashirya: "Eero ipeyakotantanawo Tajorentsi eejatzi okaatzi nanantawitakawori". 8 Nokowaki iroñaaka piyotakayeri kyaaryo pinintaperoeyakirini, pipeyakoteniri okaatzi rantawitakari. 9 Paerani nojankinatzimiro nokantzimi: "Powashironkaeri riraga antzirori kaari kameethatatsi". Nokantashitzimi iroka noñaantashitzimi. Nokowaki niyote kyaaryorika pikemijantaperotakina. 10 Niyotaki ari pipeyakoteeniri okaatzi rantakiri; eejatzi naari omawitakya oetarika rantawitakari nopeyakotantakawori. Okaatzi nopeyakotakayeniriri tema nopeyakowentemiri eeroka. Riyotzi Jesokirishito kyaaryo nopeyakotakiri pimatanteeyaaworini pikimitaawakaeyani iroñaaka. 11 Tema tee akoyi rantakagaeyeeroni Jatanaashi kaari kameethatatsi. Ayotaki osheki ikowawita ramatawiteeyeenimi.

Ikamantakae Paaworo iitaka ipaasonkitantariri Tajorentsi

12 Ari chapinki nareetaka Toroowashiki, nokamanteeyakirini jeekatsiripaeni tsika ikanta Jesokirishito rowawijaakotantzi. Osheki ramitakotakina Awinkatharite, osheki raakameethateeyakinani jeekatsiripaeni, eejatzi nokenkithatakotantakariri Jesoshi osheki raapatziyakari rirori. 13 Omawitakya osheki atziri janta raapatziyakari Jesoshi, osheki nokowawitapaakari noyemijantzinkarite Teeto, omaanta tee noñiiri. Tema nokowawitaka nokemijantakotemi eerokapaeni. Osheki nokenkithashiryaakimi, rootaki kaari nojeekaperotanta janta roojatzi nowaagaantanaari Masherooniyaki.

14 Ari nokantani naari nopaasonkitapiintziri Tajorentsi. Tema itentapiintee tsikarika aateeyini. Naapatziyeeyarini Jesokirishito, rootaki itajonkakowenteeyantakinarini, imatakagaeyantakinaworini maawaeni ikowakagaeyakinarini. Iroñaaka niyotakaakirini maawaeni jeekatsiripaeni riyotakotantyaariri rirori. 15 Akimiwitakawo aaka kajankapaneri itagaetziniriri Jesokirishito inimotantyaariri Tajorentsi. Tema othotyaanakiro okajankaekatanaki maawaeni ikemaeyantyaaworini riraga awijakotatsini eejatzi riraga theenkantatsiri. 16 Niyotagaeyawitarini iñaani Tajorentsi omaanta apaanipaeni itheenkaeyakironi, rootaki okantakowenantyaariri riyaatantyaari paamariki kaari tsiwakanitatsini. Rowaga kamantaantsi oshiyakariri riroripaeni kaminkari shitzitatsiri.

Riraga paashinipaeni niyotagaeyakirini, ari raapatziyawo rirori, rootaki riyaatanteeyaarini jenokinta, ikantyaani ijeeki. Rowaga kamantaantsi oshiyakariri riroripaeni kajankatatsiri kameetha. Osheki nokenkithashiryaaperotakirowee: noshinetzirikari riyaateeyeni paamariki kaari tsiwakanitatsini. Eeromi ramitakotanami Tajorentsi, eero nomatziromi naapatziyakagaeyaarinimi paashinipaeni. 17 Eeniro osheki iyotaantashiteeyawitaworini iñaani Tajorentsi raantyaari koriki. Tee nokimitari naaka. Rotyaantakina Tajorentsi niyotaantero iñaani, riyotaki nokowaperotaki niyotaantero kameetha. Eejatzi ramitakotakina Jesokirishito.

3

Ikenkithatakotziri riyotakayeriri atziri kameetha riyotaantzi

1 Nojankinatantawori iroka, ¿piitashitama napiitaatatyeemiro eejatzi najagaashitaata? Tema eero. Tee nokoyi paashini atziri rojankinatakotena naaka nokameethatzi roojatzi rotyaantemi eeroka. Eejatzi tee nokoyi pojankinatakotena nokameethatzi potyaanantyaari paashini atziri. 2 Riyaateeyanakimini riraga amatawitantatsiri ipakimi kaarita rojankinatatzi paashini atziri, okantzi: “Irika atziri kameetha riyotaantzi iñaani Tajorentsi”, omaanta otheeyashita. Omaanta naaka omawitya tekatsi kaarita rojankinatakotenari paashinipaeni atziri nopemiri eeroka, piyotzi kameetha niyotaantzi iñaani Tajorentsi. Tema paapatziyakawo rootaki ipaashinitantakimiri Tajorentsi, iroñaaka pijeeki kameetha, rootaki riyotantakawori paashinipaeni atziri kyaaryooperotaki okaatzi niyotaakimiri. 3 Poñaaganteeyarini paashini atziri kyaaryo paapatziyari Jesoshi, tema pijeeki kameetha. Tema pikimitakawo iyaaritate rojankinatzi Jesokirishito, ikantzi: “Riraga Paaworo riyotaantziro noñaani kameetharini”. Tema niyotaakotakimiri Jesokirishito rootaki pijeekantyaari kameetha iroñaaka. Iroka kaarita kaari rojankinatantawo tziintaki paperiki, inta owameethashiretakimi Ishire Tajorentsi omatakaakimi pijeeki kameetha. Paeraniperoroña riraga Tajorentsi rojankinatakiro iñaani mapiki omaanta opeyakotakya roori. Iroka kaarita iroñaaka tee okimita iroka ojankinateenchari paerani mapiki, inta antawaetakayirini Ishire Tajorentsi ojankinatakiro pajankaneki eerokapaeni; tema okanteetatyeeyaani ojeeki. Omawitya rojankinatakiro itakawori iñaani Tajorentsi mapiki.

4 Niyotaki kyaaryootaki okaatzi niyotaakimiri. Nameentakari Jesokirishito rootaki ramitakotantanari Tajorentsi nantayitakironi nokantakimirika. 5 Kyaaryo, tee nomatziro nantashitanari apaniroeni ikowakaakinari, omaanta rirotaki rirori matakaakinawori. 6 Rirotaki irira riyotakaanari owakirani inimotawakaantsi: okantana tsika ikanta iroñaaka rowawijaakotantzi. Kaari nokenkithatakoeyirini rojankinarini Moeseeshi, inta nokantakoeyirini antzirori Ishire rajankanekipaeni atziri. Tema okantakoeyirini rojankinarini Moeseeshi eeniro rantani atziripaeni, rootaki riyaatantyaari paamariki kaari tsiwakanitatsini, omaanta rowaga Ishire Tajorentsi añaakaakiri atziripaeni ikantyaani ijeeki.

Okameethatzi iroka owakirari ikashiyakaakaeri Tajorentsi

7 Paeraniperoroña achariniiteni Moeseeshi rameentaperotakari Tajorentsi. Rootaki ikantakiri irira itonkaashitanakiri itonkiyotawakari

ikenkithatakayeri janta Shinayiiki. Ro rojankinatzimotantakariri rirori mapimaanka okaatzi ikowakaakiriri atziri. Eejatzi ikantakiri Tajorentsi: “Maawaeni kaari monkaatziro okantziri rojankinarini, ari riyaateeyakini paamariki kaari tsiwakanitatsini”. Iñaantakariri Moeseeshi Tajorentsi ishipakiryaapaakiro irira rowaga ipoo, shipakiririri. Roojatzi roerinkantapaa ikenkithatakaantyaariri ijoriiyotzinkarite iñaani Tajorentsi. Roojatzi iñaanteeyawaaririni rirori oshipakiryaaka ipoo, omaanta tee imateeyironi eekiro riyaatatyee raminapooteeyeerini, tema osheki ishipakiryaaki: omaanta shipakiryaantsi eentsikiroeni opeyimata. 8 Riyotaantakariri riraga Moeseeshi atziripaeni ikantziri Tajorentsi ari oshipakiryaanaki rootaki oñaaganteeyarini atziri eechonkiini itajorenka Tajorentsi. Omaanta iroñaaka ayotaki itajonkawentero irira osheki aririka niyoteeyerini atziri iñaani owakirari, okantakotziro Ishire. 9 Riraga Tajorentsi roñaaganteeyeni eechonkiini itajorenka ishipakiryaantapaaki ipoo Moeseeshi riyotaantakariri iñaani rowaga kantakowentakiriri maawaeni atziri riyaate paamariki kaari tsiwakanitatsini. Ari roñaagaperotanteeyawoni itajorenka aririka ayotakagaeyerini atziri tsika ikantari Tajorentsi iñaaperoteri rirori ikameethatzi eejatzi ipeyakoteniri okaatzi rantakiri. 10 Kyaaryo okameethatzi rowaga iñaani riyotaantzirini Moeseeshi eenironi ishipakiryaaki ipoo omaanta iroñaaka tee oshintsitzi itawori iñaani Tajorentsi. Tema iroñaaka osheki anaakotakiro owakirari iñaani okantakotziro Ishire Tajorentsi. 11 Okameethatawitaka okaatzi riraga Tajorentsi rojankinatakaakiriri Moeseeshi tema otsipatakari oshintsitzini, omaanta eero okanteetatyaani ojeeki. Iroñaaka riyotaakae kameetha Jesoshi owakirari iñaani Tajorentsi, anaakotakiro itakawori ñaagantsi paerani, osheki oshintsitzi roojatzi okanteetyaani ojeeki.

12 Tema ayotaki eero othonka roori ayotagaeyirini atziripaeni eejatzi eero ipoyaataa rootaki kaari apashiwenanta ayotagaeyantakaririni atziri. 13 Tee akimiteeyarini Moeseeshini, ipashikapootaka rirori riyotaantakiro iñaani Tajorentsi: tee ikoyi iñeeyerini ijoriiyotzinkarite opeyaneeya ishipakiryaapootawitaka. 14 Omawitya ishipakiryaakiro ipoo Moeseeshi tee ikoyi raapatziyeeyawoni iñaani Tajorentsi riroripaeni, rootaki kaari ishinetantari irira raapatziyaperotyaari. Ikantani iñaanatapiintawitawo rojankinarini Moeseeshi roojatzi iroñaaka, omaanta tee riyotakotziro. Okimiwita ipashikawo ikenkithashiryaantari, ipakaero riyotaantziri rowaga owakirari iñaani Tajorentsi okantakotziri Jesokirishito opoyaatakawo rowaga rojankinarini Moeseeshi. Tekira ipashikaryaakaantziro riyotaantziri. Apatziro Jesokirishito matzirori ipashikaryaakaakaero aapatziyantyaariri. 15 Kyaaryo, roojatzi ikanteeyani iroñaaka. Aririka iñaanatero rojankinarini Moeseeshi, tee riyotakotziro: tekatsi ikantya ikemantyaawori. 16 Omaanta aririka rameentyaari Awinkatharite, riyotakayeri eero ramatawitantaa rirojatzi; omaanta riyotaperotanaki Jesokirishito rirotaki owawijaakotantatsiri rotyaantakiri Tajorentsi. 17 Eenitatsi Awinkatharite Ishire, iyotagaeyakaeni eero apomeentsiwentawo rojankinarini Moeseeshi. 18 Iroñaaka tekatsi amatawiteeyeerini, inta eenitatsi ayoteeyirini. Ayoteeyakini ikameethaperotaki Awinkatharite. Otajonkawenteeyakaeni Ishire akimiteeyantyaaririni. Iroñaaka akimiteeyawitakarini eechonki-

ini. Akantani apaashinitapiintanaki. Iinja akimitaperoeyapaeyaarini, akameethaperoeyapaeni.

4

Kameetha ikenkithatakotziro Paaworo iñaani Tajorentsi

1 Tema ikaminthagaeyakinani Tajorentsi ipeyakotakinawo nantawitakari, rootaki rotyaanantanari nokenkithatakayeri atziripaeni. Rootaki iroñaaka eero nokantashiretashita eejatzi eero nopakagaero niyoteeri paashinipaeni atziri. 2 Omaanta tee nokoyi namatawiteri, eero napiitero nantero oetarika kaari kameethatatsi nopashiwentakotanakawokari aririka riyotanaki rirori: tee ikameethatzi riraga paashini amatawiteeyiririni. Tee nopaashinitziro iñaani Tajorentsi, eejatzi tee nokamantashitari atziri okameethatayitakini ikowayitzirini rirori: namatawitzirikari. Omaanta kyaaryo niyotagaeyakirini. Piyoteeyakini, eejatzi riyotaki Tajorentsi kyaaryo iroka nokantakimiri. 3 Eenitatsirika kaari yotatsini tsika ikantyaari rawijakotanteeyaari, riroteeyakini jatatsini janta paamariki kaari tsiwakanitatsini. Tema tee ikoyi raapatziyawo iñaani Tajorentsi. 4 Ramatawitakiri Jatanaashi kaari aapatziyariri Jesoshi. Tema rirotaki iwinkatharite maawaeni theenkantatsiri. Tee ikowakayiri riyote tsika ikantyaari rawijakotee; tee ikowakayiri riyoteeyeni osheki ipinkatharitzi Jesokirishito, eejatzi rirotaki irira Tajorentsipero. 5 Tee naaka kenkithatakotacha naari, inta riraga Awinkatharite Jesokirishito nokenkithatakotziri. Naapatziyakari rirori, rootaki nokowantakari netakoeyemini. 6 Paeraniperoroña riwetsikantawori Tajorentsi kipatsi otsitenitawitani, omaanta ikantzi: “Okitejitanaki”. Roojatzi okitejitantanaka, rootaki iroñaaka amineeyantarini oetarikapaeni. Okimiwitaka iroka iroñaaka riyotakagaeyakinani iñaani Tajorentsi tsika ikantakotari Jesokirishito. Okimiwitaka iroka iroñaaka otamoreka najankaneki iyotaakina nojeekantari kameetha. Tema iroka iñaani iyotaakotakinari Tajorentsi osheki inintaperotakae eejatzi osheki ikameethatzi, tekatsi rantani, eejatzi osheki ipinkatharitzi kimitaka roñaagakaero Jesokirishito. Okimiwitaka iroka iroñaaka riyotakagaeyakaeroni tsika ikantari Jesokirishito, ayotantakari osheki ipinkatharitaki irira.

Irira Tajorentsi rirotaki matakaakaeri akenkithatzi

7 Ayotantariri Tajorentsi eejatzi Jesokirishito kimitaka eenitatsi powaagawo pinaperotachari. Omaanta iroka pinaperotachari ojeeki awathaki. Tema roori osheki ashipetawathatzi. Riraga Tajorentsi ikowakaakaero ashipetawathate riyotanteeyaarini atziripaeni rotyaantakiro Ishire omatakaakina nokenkithatakoteri riraga Jesoshi. Eejatzi ikowaki riyotanteeyaari riroripaeni eero amatakaa aaka apaniroeni. 8 Nokantzimi iroka tema rowashironkaetakina riraga kijakinaripaeni. Omaanta tee ishinetziri Tajorentsi rookakaenawo nokenkithatakotziri Jesoshi. Tee niyotaperoeyini oetarika nanteri omaanta niyotzi ikantani Tajorentsi ramitakoeyanani. 9 Osheki ikijeetakina, omaanta riraga Tajorentsi tee rookana; ipajapajaatapiinteetakina, omaanta tee ishinetziri rowamaena. 10 Okimitaka paerani ijeeki osheki kowapiintawiteenchari rowamaakaanteri Jesoshi, ari iroñaaka ijeeki osheki kowapiintawitachari rowamaakaantenami naari; tema

niyotaakiri atziripaeni iñaani Tajorentsi. Apaniroeni Jesoshi rowawijaakotapiintakina, riyoteeyantakarini paashinipaeni atziri rirotaki Añaatsiri eejatzi ishintsitakaakina nokenkithatakotantyaawori iñaani. 11 Kyaaryo, eeniro nañi omaanta oshekiwitaka nokamapiintakoterimi Jesoshi. Ro nokemaatsitantapiintakawori iñaaperotanteri paashini atziri rirori rirotaki matakagaeyakinaworini eekiro niyaatyee niyotaakoteri. 12 Nokenkithatzi, rootaki nokemaatsitantakawori osheki rooteentsi nokamimi, omaanta paapatziyeeyakarini Jesoshi eerokapaeni, rootaki pijeekaeyantaarini kameetha, tema riro jeekakaakimiri Jesoshi.

13 Tema rojankinatzini paerani riraga ayemijantzinkariteni: “Naapatziyakari Tajorentsi, rootaki nokenkithatakaantariri atziri iñaani rirori”. Eejatzi nokimiteeyakarini naari: naapatziyakari Jesoshi, rootaki eekiro niyaatatyee nokenkithatakotakiri irira. 14 Ayoteeyakini eeniro riraga piriinteeriri Awinkatharite Jesoshi. Iinja ipiriintaperoeyeeni aari eejatzi, eekiro aatakotatyee atsipateeyaarini Jesoshi. 15 Osheki nokemaatsitawenteeyakimini, piyoteeyantyaarini ikamintheeyeemini Tajorentsi. Rootaki paapatziyantakariri Jesoshi pipaasonkiteeyerini eerokapaeni, pikanteeyeni: “Tema ikameethatzi Tajorentsi”. Rootaki raapatziyakaantakariri rirori atziripaeni, roojatzi iñaaperotantyaariri riraga Tajorentsi ikameethatzi.

Eero akantashiretashita

16 Iroñaakakya, osheki nokemaatsiwentakari nokenkithatakiro Iñaani Tajorentsi rootaki eenitatsi osheki paashini atziri iñaaperotantariri rirori rootaki kaari nokantashiretanta eejatzi tee nopakaero nokenkithatakotziri Jesoshi. Osheki amakoteeyapaakini, kimitaka antyaashipariteeyanakityeeni, akamaeyanakini; omaanta eero akenkithashireeyironi. Tema ikantani riraga Tajorentsi riweshiryaakagaeyakaeni maawaeni kitejiriki. 17 Iroñaaka rowashironkagaeyakinani theenkantatsiri, omaanta tee natsipetashitzimaetawo nashironkaaka. Eechonkiini noñaakiro iroñaaka, omaanta riyotzi Tajorentsi, roojatzi iinja kameetha ijeekakagaeyenani janta inampiki. Nokanteetatyeeyaani nojeeke kameetha, eero okimitaa jaka. 18 Rootaki eero nokenkithashireperoeyironi pomeentsitayitacharini eejatzi jeekayitatsirini noñeeyerini jaka kipatsiki. Ari iinja opeyeeyaani maawaeni añeeyakirini jaka. Omaanta nokenkithashiryaaperotero kaari noñaapiintzi iroñaaka: rowaga jeekaeyatsirini jenokinta. Eero opeyaa roori.

5

Ikenkithatakotziro akimoshireeyantaarini

1 Tema ayotzi awatha jaka kipatsiki oshiyawitawo pankotsi kaari kijotatsi intsipaete ojoweyanaki. Eero ajeekantawo osheki ojarentsi. Omaanta ayoteeyakini aririka akamaeyeni jaka, aapatziyeeyaririka Jesoshi, ari ajeekaeyini jenokinta. Eenitatsi janta awatha kameethari jeekanitatsini riwetsikakaeniri Tajorentsi, kaari irira atziri wetsikakaeroni. Akanteetapaatyeeyaani ajeeke janta. 2 Iroñaaka jaka kipatsiki osheki nashironkaapiintaka roojatzi osheki nokowakiri Tajorentsi ipenawo nowatha owakirari janta jenokinta. 3 Roojatzi eero apatziro ojeeki ashire, omaanta ojeeki eejatzi awatha owakirari. 4 Eeniro ajeeki jaka osheki ratekaperotzi:

tee akowaeyawitani ookaero iroka awatha, omaanta akowaperotaki awatha owakirataatsini. Akowaki apaashinitanee ojeekantyaari awatha owakirari kaari thonkanitachani. 5 Rirotaki Tajorentsi reentsitetakae ipantakaerori owakirari awatha. Omaanta eejatzi iroñaaka rotyaantakinawo Ishire niyoperoeyantarini kyaaryo iinja itajonkawentena, ipoyaatantakinawori nowatha owakirari. 6 Rootaki niyoperoeyantanakarini riraga Tajorentsi imonkaatero iroka. Ayoteeyakini eeniro nojeekaeyini jaka kipatsiki, tekiraata atsipataperotyaari Awinkatharite. 7 Tekira noñeeyerini irira, omaanta nameentaperotari rirori, niyoteeyantakarini noñeeri iinja. 8 Omaanta ayotakoeyakirini Tajorentsi iinja ipakaero awatha owakirari kimitaka ikantzitakaeri. Tema aweshiryaawentakawo ookero awatha kipatsijato aatantyaari jenokinta ajeekantyaari awatha owakirari atsipatantapaeyaariri Awinkatharite Jesoshi. Aweshiryaawenteeyawitarini irira jaka kipatsiki, omaanta osheki akowawitaka atsipataperotyaari janta jenokinta, anampitaperotyaawo. 9 Rootaki nantziri naaka eeniroka nojeeki jaka, nokowaperotaki nomonkaateeyeroni okaatzi ikowakaakinari riweshiryaawenanteeyenarini. Eejatzi, aaterika janta jenokinta atsipateeyari, akowaki oemoshirenkanteeyaariri. 10 Iinja ikantakowenanteeyeeni Jesokirishito. Aririka iroñaaka antayiteroni kameethatatsiri, ipinateeyeeni; aririka antayiteroni iroñaaka kaari kameethatatsi eejatzi oetarika akowashitari aaka, eero ipinateeyeeni aritaki apashiwentakya.

Ikenkithatakotaa rirojatzi Paaworo

11 Kyaaryo niyotzi Jesokirishito iinja ikantakowenanteeyeeni, rootaki osheki nopinkathateeyantakaririni, rootaki naapatziyakaanteeyakaririni atziri. Riyotzi Tajorentsi nopinkathataperotakiri, rootaki eekiro niyaatatyee nokenkithatakayemiro kyaaryooperotatsiri; eejatzi nokenkithashireeya piyotakoeyakinani nokenkithatakayimiro kyaaryooperotatsiri. 12 Tee nokoyi noñaanatakotya naaka nokameethaperotzi. Omaanta tee nokoyi eejatzi pipashiwentakotena. Riraga kantzimatakinari, osheki ikantakaaperotaka rirori, ikantakaaperotawentayitakawoni rantayitzirini, omaanta tee ikameethashiretzi. Ikantzimatakina rirori, omaanta nokowaki piyote nokenkithatziro kyaaryooperotatsiri, rootaki pimatantyaawori pikanteri: “Kaari. Riraga Paaworo riyotaakae rowaga kameethaperotatsiri”. 13 Aririka pikenkithashireeya noshinkiwentatya, tema eero nopakaero niyotaantziro iñaani Tajorentsi, tema ikowakaakina nantero pikenkithashireeya: ro nanantawori ikowakaakinari rirori niyotaantakiro iñaani. Aririka pikenkithashireeya ayoperotatye, antero kameethatatsiri okameethatzi, tema antero kameethatatsiri amitakotantemiri.

14-15 Osheki inintaperotakina Jesokirishito, ikaminthaaperotakina. Niyotaki ikamawenteeyakaeni maawaeni: iroñaaka okimiwitaka akamaeyakini maawaeni, eero antapiinantaawo eejatzi kaari kameethatatsi. Eejatzi ikowakaakae eero antawentaa aaka apaniroeni, omaanta anteniri rirori ikowakaakaeri: tema ikamawenteeyakaeni, ipiriintanaa eejatzi.

16 Paerani noetawitakari Jesoshi rirotaki atziri, tee niyotawitarini rirotaki Tajorentsi. Omaanta iroñaaka niyoperotakiri, niyotaki

tsika ikanta. Eejatzi riraga ayemijantzinkarite, eero atheenkiri: tema iñaaperoeyakirini Tajorentsi ikameethatzi. 17 Ninkarika aapatziyaarini Jesokirishito, ari rinashitakaakyaari rirori; eero ikenkithashiryaapiintawo ikimitaaga paerani eejatzi eero rantapiintziro rantawitarini, omaanta ipaashinitanee. 18 Rirotaki itakawori Tajorentsi rotyaantakiri Jesokirishito ikamawenteeyakaeni, rowameethateeyakaeni, rootaki imatantyaawori iñaaperotantakaeri rirori akameethatzi. Iroñaaka ikowaki akamanteri paashinipaeni atziri raapatziyari Jesoshi imatantyaariri Tajorentsi raakameethatantyaariri rirori. 19 Ñaakiro, rotyaantakiri Jesokirishito rowameethateeyeeni aaka, iñaaperoeyanteerini akameethatzi. Eero ikenkithashiriiro eejatzi kaari kameethatatsi anteeyawitarini. Iroñaaka rotyaanteeyakaeni aari akamanteeyerini paashinipaeni atziri, aririka raapatziyaari Jesoshi, ari reentsitetakyaari rirori maawaeni. 20 Kyaaryo, rotyaantakina Tajorentsi nopiyawenantyaariri Jesokirishito: nokamanteemiro iñaani Tajorentsi. Rootaki niyotaantemirori okaatzi rantakiri Jesoshi okimiwitaka riyotaakimi Tajorentsi. Eejatzi riraga Jesokirishito ikowakaakimi paapatziyari iñaaperotantemiri rirori pikameethatzi. 21 Tekatsi rante rirori kaari kameethatatsi, omaanta rotyaantakiri Iriri ikamawenteeyakaeni. Tema rowashironkaawentashitakawo okaatzi antayitzirini. Rootaki imatantyaawori roeyowapithateero antani eejatzi iñaaperotee kimitaka tekatsi antani. Okimitzimotawitakari rantakiro rirori kaari kameethatatsi. Rootaki iroñaaka rowameethatanteeyeerini Tajorentsi, iñaakae akameethatzi.

6

Tsika ikantapiinta Paaworo

1 Iroñaaka nantziniri Tajorentsi ikowakaakinari, rootaki nokanantzimiri: “Ikaminthaaperoeyakimini; tema paapatziyari Jesokirishito eejatzi pinetheeri ipeyakotemiro pantani. Rootaki nokanantzimiri: ‘Eero iroñaaka pitheenkiri: eero papiitziro pantapiintero kaari kameethatatsi’ ”. 2 Eenitatsi iroka ikantziri riraga Tajorentsi Iwaperiteki:

“Pikantakina, rootaki nokemijanantakimiri; monkaataka kitejiri pawijakotantaari, rootaki namitakotantakimiri”.

Iroñaaka eejatzi naari nokamantemi: monkaataka iroñaaka kitejiri okameethatzi paapatziyari Jesoshi, pawijakotantyaari.

3 Tekatsi nokantya pikijantenari; omaanta kameetha niyotagaeyakimini piyoteeyantakarini pawijakoeyeeni. 4 Nokantani nopankinatanari Tajorentsi iñaani, nokyaaryoowentakiro, piyoteeyantakarini kyaaryo nopinkathataperotakiri. Nokantani nopankinatanari iñaani, omaanta osheki nokemaatsitawentakari, nashironkaapiintaka, maawaeni. 5 Ipajapajaatakina joraaro, romonkyaapiintakina. Ikijapiinteeyakinani atziripaeni. Osheki opomeentsitzimotakina nokenkithatakagaeyirini atziripaeni. Nokakitapiintzi tsiteniriki. Nokemapiintakiro notashe. 6 Omaanta kameetha nojeeki, niyotaantaperotakiro iñaani Tajorentsi, osheki nomaeritakotashitakawo ikijakina kaari kemijantatsi, nokaminthaakiri paashinipaeni. Amitakotapiintakina Ishire Tajorentsi, noneshironkaperotantakariri paashinipaeni, 7 Kyaaryootaki iroka niyotaantapiintziri, tee notheeya. Itajonkakowentapiintakina Tajorentsi, rookakowentakina,

eejatzi imatakaakina naapatziyakaakariri paashinipaeni atziri ikameethatantaari. 8 Eekiro niyaatatyee nopankinatanari Tajorentsi iñaani omawitya eenitatsirika pinkathatakinari, eenitatsirika shirontawentakinari, eenitatsirika ñaaperotakinari, eenitatsirika ookathatakinari. Naakapaeni riroperotatsiri omaanta ikantakotana notheeyashita. 9 Tee riyoteeyanani atziripaeni, omaanta riyotakina Tajorentsi. Rajareeyawitakinani atziri rowamaenami, omaanta eeniro nañi. Osheki ipajapajaateetakina, omaanta tee nokami. 10 Nowashiretakoeyakarini ajoriiyotzinkaritepaeni, omaanta niweshiryaawentakari Tajorentsi. Nashironkaawitaka naari, omaanta niyotagaeyakirini atziripaeni kameetha riweshiryaawenantaariri rirori. Tekatsi nowaagawo omaanta ipashitakina maawaeni koetyeemotakinari.

Osheki ikamintheeyakirini Paaworo riraga korintojatzi

11 Noyemijantzinkarite, nokamantaperoeyakimini maawaeni nokenkithashiryaaka, eejatzi maawaeni nantziro eejatzi nokamantzimi iitarika nanantawori: tekatsi nomanapithatemi. 12 Rootaki iroñaaka eekiro niyaatatyee nonintaperotakimi eerokapaeni, omaanta kimitaka eeroka tee pinintaperoeyinani kimitaka paerani. 13 Ari nokimitakaanteeyakimini notyomipaeni, nishintyopaeni: osheki nonintaperoeyakimini. Eejatzi nokowaki poshiyakotenawo, pinintaperoeyenani naakapaeni eejatzi.

Eero kijokiro poyiri riraga kantashitachari raapatziyarimi Jesoshi

14 Eero kijokiro poyiri riraga kaari aapatziyariri Jesoshi. Pamine, aririka akameethataki, ¿akimitakarima riraga kaari kameethatatsi? ¿Amonkaateeyakarinima? Teewee. Okimitaka kitejiri eejatzi tsiteniri: tee omonkaatawakaaya, inashita roori. Riraga aapatziyaperotariri Jesoshi tee imatziro ijeeki kameetha aririka itsipatakari aapatziyaperotariri Jatanaashi. 15 Riraga Jesokirishito eero inimotziro oetarika rantziri Jatanaashi. Rootaki riraga ameentariri rirori eero imatziro itsipatapiintari atziri jamashiryaakariri Jesoshi. 16 ¿Omonkaatawakaakama Tajorentsipankoki eejatzi opanko tsikarika ojeeki roshiyakaawentziriri iitajorentsite atziri? Teewee. Pamine, kijokiro rowaeyakaeni Tajorentsi, riraga añaaperotatsiri, tema paerani rojankinateetzironi iñaani rirori okantzi:

“Ikantzi Tajorentsi: ‘Kijokiro nowaeyanakirini maawaeni aapatziyanari, eero nookaeyirini. Notajonkawenteeyerini, eejatzi ipinkathateeyenani’ ”.

17 Eejatzi rojankinateetzironi:

“Pitsipareeri riraga antzirori kaari kameethatatsi. Eero kijokiro powaeyirini, eero pantayitzironi kaari kameethatatsi kimitariri rirori. Apatziro pijeekanaki piweshiryaawentena naaka. Roojatzi naakameethaperoeyemini maawaeni eeroka nashi neentsitepaeni. 18 Notominteeyemini, nishintoteeyemini, pikanteeyenani: ‘Pawa’. Rootaki ikantakiririni Awinkatharite, riraga Tajorentsipero riraga antzirori oetarika”.

7

1 Ari, nonintanewopaeni, ayoteeyakironi iroka ikashiyakaakaeri Tajorentsi. Eero iroñaaka antayitzironi kaari kameethatatsi, eejatzi

eero akenkithashiryaakotawo antero, apakagaerikari ameentarira Tajorentsi. Thame akyaaryoowenteeyenirini ikowakagaeri. Eejatzi okameethatzi athaawantyaari antero oetarika kaari ikowakaakaeri.

Paaworo ikenkithatakotakiri raapatziyakari korintojatzi

2 Nokowaki kameetha pameenteeyenani eejatzi pinintaperoeyanani. Piyoteeyakini tee nowashironkagaeyimini, tee nantakagaeyimironi kaari kameethatatsi, tee namatawiteeyimini. 3 Tee nokantzimi: “Eeniro pantani”, teewee. Tema nokamantakimi osheki nonintaperoeyakimini. Nokantani nokenkithashireeyakimini jaka kipatsiki, eejatzi aririka nokamae, nokantyaani nokenkithashireeyapaemini janta jenokinta. 4 Niyotaki pinintaperoeyakinani eejatzi pipinkathateeyakinani rootaki niweshiryaawenantakimiri, nokimoshirewenantakimiri. Nokantziri osheki atziri: “Riraga korintojatzi osheki raapatziyari Jesoshi”. Omawitakya osheki rowashironkaetakina, niweshiryaawentaperoeyakimini.

5 Paerani, nareetantakari Masherooniyaki, tee nomatziro nomakoryaapae: rowashironkaapiinteetakina. Tsikarika niyaataki osheki ikowaki rookakayenawomi niyotaakiri atziri. Riraga kaari aapatziyariri Jesoshi ikijawakina osheki. Nokenkithashiryaakopiintaka najankaneki. 6 Omaanta riraga Tajorentsi tema riweshiryaakaapiinteeyarini ninkarika kantashiretakiriri. Eejatzi naari, riweshiryaakaakina rirori rareetantakinari Teeto. Rotyaantakinari rirori, rootaki nokimoshiryaantakari. 7 Ari niweshiryaawentakari irira itsipatakina. Eejatzi ikamantapaakina paakameethateeyawakirini chapinki, eejatzi riweshiryaawentakimi. Ikamantakina pompeteeyakinani, eejatzi pikenkithashiryaanaka: eero papiiteero iroka pantawitarini paerani. Eejatzi ikamantakina pinintaperoeyakinani. Nokemantawakariri ikantapaakina, osheki nokimoshiretanaki. 8-9 Nojankinatantakimirori paerani, nokenkithashiryaakagaeyakimini. Piñaanatantakawori nowaaritate, ari powashiretakoeyawitakani. Omaanta roojatzi pookakiro pantawitari, eejatzi pikantziri Tajorentsi ipeyakotemiro okaatzi pantakiro. Rootaki tee natsipetawoni nojankinateeyakimironi. Tema ikowakimi Tajorentsi powashiretakotya pantakirowa. Paerani nokenkithashireeyanakimini, omaanta iroñaaka akimoshireeyakini. 10 Aririka kameetha rowashiretakotya atziri okaatzi rantakiri kimitaka ikowakiri Tajorentsi, ari ikantziri irira ipeyakoteniri okaatzi rantawitakari. Aritaki ipeyakotakiniri rantawitakari eejatzi rowawijaakoteri, eero ikanteetatyeeyaani ikemaatsitantyaawori janta paamariki kaari tsiwakanitatsini. Roojatzi eero rowashiretantanaa paashini. Omaanta riraga atziripaeni omawitya rowashiretakotyaawo okaatzi rantayitzirini, tee ikoyi inetheeri Tajorentsi ipeyakoteniri roori. Tema tee ikoyi ijeeki kameetha kimitaka ikowakaakiriri Tajorentsi. Rootaki riyaatantyaari paamariki kaari tsiwakanitatsini. Ikantatyeeyaani itsipareeri Tajorentsi. 11 Omaanta eerokapaeni pinethaakiri irira ipeyakotemiro kaari kameethatatsi pantakiri. Iroñaaka piyotakotaa okaatzi pantakiri. Pikantakiri paashinipaeni ipakaero kaari kameethatatsi. Pikantakina iroñaaka rantakiro rirori. Tema pithaawantari Tajorentsi rowashironkaemikari. Poyaakoperotana napiitantaatemiri nareetaatemi niyotantyaari pikowaperotaki pikemijantaperoteri Tajorentsi. Pikowaki powashironkaeri antzirori kaari kameethatatsi. Rootaki poñaagantakariri eeroka tekatsi pantani.

12 Nojankinatantakimirori paerani kaari apatziro nokowakaakimi pamitakoteri riraganki antakotziriri iriri kaari kameethatatsi, inta eejatzi iriri, pamitakoteri. Omaanta nokowakaaperotakimi piyoteeyakini pinintaperoeyakinani. Tema rootaki ikowakaakimiri eejatzi Tajorentsi.

13 Ari iroñaaka niweshiryaawenteeyakimini, eejatzi niweshiryaawentawaari Teeto. Osheki ikimoshiryaapaaki, ikamantapaana: “Kameetha ijeekakagaeyawakinani korintojatzi”. 14 Chapinki tekiraatani riyaatashitemi, nokamantawakiri: “Ikameethateeyakini korintojatzi, kameetha raakameethatawakimi”. Ari rareetantakimiri riyotaki kyaaryo nokantakiriri, tee notheeya. Eejatzi okimitaka, tee namatawiteeyimini eerokapaeni. 15 Iroñaaka eenironi ikenkithashiryaakotemi, osheki inintaperoeyakimini: riyotaki pikemijantaperoeyawakirini eejatzi pipinkathateeyawakirini. 16 Eejatzi naari, niweshiryaawenteeyakimini: niyotaki pantapiintakiro ikowakaakimiri Tajorentsi.

8

Osheki ikaminthaantzi riraga masherooniyajatzi

1 Iroñaaka, noyemijantzinkarite, nokowaki nokamantemi osheki ikamintheeyakirini Tajorentsi maawaeni ayemijantzinkarite jaka Masherooniyaki. Rootaki ikowantakari rantero okaatzi ikowakaakiriri Tajorentsi. 2 Osheki rowashironkagaeyawitakarini ayemijantzinkaritepaeni jaka omaanta osheki riweshiryaawenteeyakarini Tajorentsi. Eejatzi tee rashaagantaperotawita, omaanta osheki koriki ipiyoteeyinirini aapatziyariri Jesoshi janta Jerojareeki, rotyaantakiri. Riyoteeyakini rashironkagaeyakani ayemijantzinkarite janta. 3 Noñaakiri rootaki nokanantakotakimiri tee eechonkiini rotyaantziri inta osheki. Tee riyoteeyini ithañeeyaari iyorikite. Tekatsi kanterini: “Pikaminthayeri ayemijantzinkarite omaanta naaka tee nomatziro”. Rirotaki yotashitakawo apaniroeni ikamintheeri. 4 Inethaaperoeyakinani, ikantzi: “Nokowaki namitakoeyerini noyemijantzinkarite”. 5 Ari niyotawitaka iperi koriki, omaanta romapokakina ikanteeyakinani: “Nanteniri Tajorentsi oetarika ikowakaanari, eejatzi nantemiro oetarika pikantakinari. Pikamantena oetarika ikowakaakinari Tajorentsi”. 6 Ari chapinki itanakawori Teeto ikantakimi: “Pipiyoteniri jerojareejatzi piyorikite”. Ari kameetha pipiyoteeyakirini. Iroñaaka notyaanteemiri rirori eejatzi ikanteemi pipiyotaperoeyeenirini eejatzi piyorikite, roojatzi potyaanteri ayemijantzinkarite janta Jerojareeki. Pikaminthaaperoeyerini piyemijantzinkarite. 7 Osheki panaakoeyakirini paashinipaeni piyemijantzinkarite: panaakotakiri pameentaperoeyarini Tajorentsi, pikenkithataperoeyini, piyoperoeyini, pikyaaryoowentaperotziniri Awinkatharite ikowakaemiri, eejatzi pinintaperoeyakinani. Iroñaaka nokowaki panaakoeyerini pineshironkataperoeyerini ashironkaenkari.

8 Tee nokoyi nomperatemi pipaeyerini ashironkaenkari, omaanta aririka pipaperoteri, piyotakagaeyerini paashinipaeni kyaaryo pinintaperoeyakirini piyemijantzinkarite. 9 Tema eejatzi osheki inintashireeyakaeni Awinkatharite Jesokirishito. Osheki

rashaagantaka janta jenokinta, eejatzi oshekipero ipinkatharitzini, omaanta ipokantakari jaka kipatsiki, rookanakiro maawaeni kameethatatsiripaeni jenokinta. Rashironkaawitapaaka: tekatsi jeekimotaneerini, itheenkaeyakirini atziri. Rashironkaawentakae aari, okantyaata kameetha ijeekakagaeyeeni janta jenokinta.

10 Ari iroka nokaminaakimiri oetaka kameethatatsiri pipantyaariri piperi piyorikite. Paerani tema eeroka itaperotakawori pikowakiro pipagaanteri piyorikite eejatzi itaperotakawori pipiyotapaakiri. 11 Pikowaeyakini petakotyaari jerojareejatzi: iroñaaka, eenitatsirika piyorikite pipagaanteritya, ajaatya, pithonkeritya pipagaanantyaariri kameetha pipiyoteri, potyaanantyaariri. Pipagaantashiyiityaarini kameetha. 12 Aririka pipashityaari Tajorentsi pikowashitantari pipagaantashitariri kameetha, aritaki riweshiryaawentakyaawo oetarika pipashitariri. Tekatsirika powaagawo eero ikijantzimiro rirori eerorika pipashitari.

13 Tee nokoyi opomeentsitzimoeyemini pipantyaariri paashinipaeni eejatzi eero opomeentsitzimoeyarini paashinipaeni. Nokowaki pimonkaatawakaeyani. 14 Omaanta eenitatsi iroñaaka osheki pashaaganteeyakani, okameethatzi pikaminthayeri riraga ashironkaenkari. Iinja aririka rashaagantakya rirori, eejatzi aririka pashironkagaeyakyaani eerori, roojatzikya ipiyatemi ikamintheeyemini eerori. Okameethatzi pimonkaatawakaya. 15 Tema okantzini Iwaperite Tajorentsi: “Riraga piyotaperotawitakawori manaa, tee otzimimoteeri eejatzi tzimagaantapaetsiri. Omaantakya riraga aatsiri eechonkiini, tee rashironkaa rirori. Aritaki imonkaatawakagaeyakani maawaeni”.

Rootaki thame amitakotantyaariri riraga ashironkaenkari.

Rotyaanteeri Teeto iñaagaeri eejatzi korintojatzi

16 Ari ikimitakina Teeto, osheki inintaperoeyakimini, rootaki nopaasonkitantakariri Tajorentsi. 17 Nokantakiri: “Piyaatashiteeri eejatzi korintojatzi, piñeeri”. Omaanta tee apaniroeni naari nokowakayeri, rirojatzi kowashitaperotachari iñaagaemi eejatzi. 18 Notyaantemiri paashini ayemijantzinkarite itsipatanakyaari. Osheki ikenkithatapiintziro iñaani Tajorentsi, rootaki iñaaperoeyantakaririni maawaeni aapatziyariri Jesoshi. Eejatzi eerori, pikemakoeyakirini. 19 Eejatzi riyoyeeyakirini ayemijantzinkarite jaka itsipatanakina naari janta Jerojareeki, ramitakotena naaneeniri ashironkaenkari koriki. Osheki ikamintheeyakirini ayemijantzinkarite, rootaki ikanantyaari riraga jerojareejatzi: “Ikameethataki Tajorentsi”. Eejatzi riyoteeyanakini osheki akaminthagaeyakirini. 20 Ari ikaataki osheki koriki potyaanteniriri, osheki pikamintheeyakirini. Rootaki nokowantakari eenitatsi tsipatenani naaneeniri; tekatsi nokantya ikanteetanakari: “Pikoshitakiri”. 21 Tee apaniroeni nokoyi iñaaperotena Tajorentsi nokameethatzi, eejatzi nokoyi iñaaperoeyenani atziripaeni nokameethatzi.

22 Eejatzi piñaawaeri paashini ayemijantzinkarite notyaanteri. Niyotakiri, ikyaaryoowentakiro rantziniri Tajorentsi. Nokamantakiri osheki pameenteeyakarini Jesoshi eejatzi osheki pikaminthaanteeyakini, rootaki ikowaperotantakari riyaate iñeemi. 23 Riraga Teeto, kijokiro rowapiintakina, ramitakopiintakina netakoeyakimini. Eejatzi riraga itsipateeyaarini iñeemi, rirotaki rotyaantanewopaeni ayemijantzinkaritepaeni jaka. Rirotaki kameethaperotatsiri

aapatziyaperotariri Jesokirishito. 24 Ari osheki nokantapiinteeyakirini aapatziyariri Jesoshi jaka: “Ikameethateeyakini korintojatzi”. Rootaki nokowantari pipagaanteri ayemijantzinkaritepaeni janta Jerojareeki piyorikite riyotantyaawori kyaaryo pinintaperoeyakirini rirori.

9

1-2 Tekatsi okantya nojankinatantemirori: “Pikaminthaantyaariri piyemijantzinkarite”. Tema piyoperotaki pikamintheeyakirini. Niyotaki tee pithañeeyarini piyorikite, rootaki nokamanantariri masherooniyajatzi: “Okaataki iroñaaka apaani ojarentsi ikowantakari korintojatzi eejatzi paashinipaeni atziri janta kipatsi owaero Akaaya rotyaanteniri jerojareejatzi koriki”. Riyotakoeyakimini, rootaki ikowaperoeyantakarini ikimiteeyemini, retakoeyatyaaririni riroripaeni. 3-4 Ari nokanteeyakirini: “Ikowaki korintojatzi rotyaanteniri jerojareejatzi iyorikite”. Iroñaaka notyaanteri riroripaeni reewatanakina, ikantemi pipiyotaperotantyaariri. Nimpaetanee naari noñeeyemini, aririka itsipatanakina paashinipaeni masherooniyajatzi. Aririka iñaapaakimi pipiyotakiniri jerojareejatzi piyorikite, riyoteeyapaakini kyaaryo nokantakiriri, eejatzi eero nopashiwenta naari. 5 Ari nokantakiri irika ayemijantzinkaritepaeni reewatanakina, pipiyoteeyantyaaririni piyorikite. Eerokapaeni kantashitachari paerani: “Netakotyaari ashironkaenkari”, tee naaka kantaperotemini. Rootaki okameethatantari piperi kameetha.

Tajorentsi ramitakotemi oetarika aririka pamitakoteri paashini atziri oetarikapaeni

6 Pikenkithashiryaakotero iroka: aririka pipiyoteri piyorikite, pikimiwitakari pankiwaetatsiri: aririka ipankitero osheki okithoki, rowiitero iinja osheki. Omaanta ipankiterorika eechonkiini, ari eechonkiini raye. Eejatzi eeroka, aririka piperi paashini eechonkiini piyorikite eejatzi Tajorentsi apatziro ramitakotemi eechonkiini; omaanta aririka piperi osheki ari osheki ramitakotemi. 7 Rootaki pikenkithashiryaakoeyeroni kameetha, piyoteeyakini tsika ikaate koriki pikowakiri piperiri. Aritaki ikaataki piperiri. Eero pithañaashiretari, eejatzi eero ishintsitzimi paashinipaeni. Tema Tajorentsi inintashireperotakiri riraga pashitariri weshiryaawentariri. Tema ikoyi pimonkaatero iroka. 8 Aririka kameetha piperi piyorikite, tema riyotzi Tajorentsi eejatzi ikaminthaaperotakimi kameetha. Aritaki ipakimiro maawaeni koetyeemotakimiri, ipaperotemiro ojeekantyaari, rootaki pimatantyaawori pikaminthaantyaariri eejatzi paashinipaeni. 9 Tema aritaki okantzini Iwaperite Tajorentsi:

“Riraga oyaatziriri Tajorentsi ipashitagaantari rowaagawo owashironkaenkari. Tee ratsipetashita ikamintheeyirini ririrapaeni, eerokya ipeyakotziro Tajorentsi ikaminthaantzi. Tema Tajorentsi imatakaakiri eekiro riyaatatye ipashitari paashinipaeni”.

10 Riraga Tajorentsi ipapiintziri pankiwaetatsiri okithoki ipankitantyaawori, eejatzi ipapiinteeyakaeni owaeyarini. Tema eejatzi roshekitanakimiro tzimimoeyemirini ojeekantyaari pikaminthagaeyantyaaririni ashironkaenkari. 11 Eekiro riyaatakaatyeemi

Tajorentsi petakotaperotantyaariri paashinipaeni. Roojatzi ipaasonkiteeyerini rirori, iñaaperotaperoeyerini.
12 Aririka etakotantya aari, apaperoteri aapatziyariri Jesoshi riraga ashironkaenkari koetyeemotakariri. Omaanta eejatzi ayotagaeyerini ipaasonkiteeyerini Tajorentsi. 13 Aririka pikaminthagaeyerini piyemijantzinkarite, riyoteeyanakini rirori kyaaryo eeroka rirotaki aapatziyaperoeyaririni Jesokirishito kimitaka pikantzi. Eejatzi riyoteeyanakini tee pithañeeyari piyorikite, omaanta osheki petakotantaka, roojatzi iñaaperoeyerini Tajorentsi. 14 Osheki ikenkithashireeyakimini, eejatzi osheki ramanapiintziri Tajorentsi ramitakoeyemini. Riyoteeyakini oshekipero ineshironkateeyakimini Tajorentsi. 15 Thame apaasonkiteeyerini irira okaatzi ipashitakaeri, tema ikaminthaaperoeyakaeniwee: rotyaantakaeri Itomi Jesoshi ikamawentakae rowawijaakotanteeri. Tee amatziro athotyeero ayotero tsika okaatzika ipashitakaeri.

10

Ikamantakowentaa rirojatzi Paaworo

1-2 Ari itsipateeyemini janta kijakinaripaeni, itheeyakotana, ikantzimi: “Tee ikameethatzi Paaworo: tee rantziro ikowakaakiriri Tajorentsi. Aririka itsipateeyakimini ithaawantzimi, tee ishincheenkaperotzimiro ipaante. Omaanta aririka ijeeki inteena ipakaantakimi iyaaritate, ari ishincheenkaperotzimiro”. Omaanta tema ineshironkaeyakaeni Jesokirishito, tee ishincheenkatee: eejatzi naaka, nokoyi nokimityaari rirori. Nokantemi eerokapaeni jewawentziriri maawaeni aapatziyariri janta: “Pookeri irirapaeni kantzimiri: ‘Tee rantziro Paaworo ikowakaawitariri Tajorentsi, omaanta rantashitakawo ikowayitzirini rirori’ ”. Teerika imaeritzi rirori, paminawakinakya niyaatashiteri, eero nothaawantapaakari, inta nokijathatapaakiri. Omaanta tee nokoyi nokijatheeyapaemini eeroka, inta nokowaki aakameethatawakagaeyaani maawaeni. 3 Jaka kipatsikika eenitatsi kamaari kijeeyakaerini: tekatsi akantya omanateri; tee ikimiteeyarini atziripaeni omanateeyantyaaririni. 4 Ikimitaka joraaropaeni romanatziri kijakiriri inashitzinkawokipaeni tonkamentotsi, eejatzi aakapaeni omanatantyaari kijanteerori iñaani Tajorentsi inashitzinkawokipaeni oshiyawoni tonkamentotsi. Tema riraga Tajorentsi rirotaki tajonkakowenteeyakaerini amatantyaariri apiyateeyantyaaririni riroripaeni, eejatzi anaakotakiri. 5 Eenitatsi riraga piyathatakariri Tajorentsi, eejatzi kantziriri atziri: “Eero paapatziyari Jesoshi”. Omaanta itajonkakowenteeyakaeni Tajorentsi amaeritakaantyaariri maawaeni piyatheeyawitakaririni, eejatzi ameentakaaperotantyaariri; eejatzi akempoyaakiro okaatzi akenkithashiryaantari amatantyaawori akemijantaperoteri Jesoshi. 6 Eejatzi janta pinampiki niyotaki pikemijantaperoeyakinani, omaanta naamaashitaka itzimagaantaki apaanipaeni piyathatakinari. Omaantakya riraga piyathatakinari, nokanteri Tajorentsi rowashironkagaeyerini.

Naaka rotyaantanewo Jesokirishito

7 Eeniro kaweyakinari, eejatzi theenkakinari. Iitawitakina tee naaka rotyaantanewo Jesokirishito. Ikantakotashitaka rirojatzi: “Naaka

rotyaantanewo Jesokirishito", omaanta nokantemi naaka: "Naakapero rotyaantanewo". 8 Nokantapiintakimi rotyaantakina, omaanta kyaaryootaki iroka nokantzimiri. Ikowakaakina Awinkatharite naapatziyakaaperoeyemirini: tee ikowakaana notheenkakagaeyemini. Nantziniri ikantakinari, rootaki kaari nopashiwenanta. 9 Tee nojankinatakotziro paashini, tema tee nokoyi nothaawakagaeyemini nowaaritateki. 10 Eenitatsi kantayitzimirini: "Ichereemotakiri Paaworo rojankinatantzimiri: ikijathatashitakimi. Aririka ipoke jaka, piñaawakiri tekatsi pipinkathatantawakyaariri. Tee riyotzi ikenkithatakaaperoeyemini". 11 Pikamanteri rirori: "Aririka rareeteeyemini Paaworo, ikamantaperotapaemiro iroka rojankinateeyimirini. Eero rinashitapaawo ipaante".

Tee okameethatzi ajagaaperotya

12 Ari iñaaperoeyashitaani ikameethatzi rirojatzi riraga theenkaeyanarini. ¿Iitaka nokowantyaari nokimiteeyarini ririrapaeni? Ikanteeyakini: "Nomonkaatawakagaeyakani naaka, nokameethaperoeyakini". Kyaaryo, imonkaatawakagaeyakani, omaanta tee riyoteeyini, tee añiiro riyoteeyantarini. 13 Tee nokoyi noñaaperotashitya naaka: apatziro nokowaki nantakiniri Tajorentsi maawaeni ikowakaakinari. Niyotaki ikowakaakina naapatziyakaaperoeyemirini eerori. 14 Tee nantziro kaari ikowakaana, omaanta tema naaka rirotaki itaperotakawori nokenkithatakagaeyakimini paerani. Naakakya itaperotakawori kamanteeyakimirini: "Aririka paapatziyeeyarini Jesokirishito, ari rowawijaakoeyeemini". 15 Tee nokoyi nokantashitya nantakiro naaka rantakiri rirori: tema rinashitayitakani. Nokowaki eekiro piyaateeyatyeeni eerori paapatziyaperoeyanakyaarini Jesoshi. Roojatzi nokamanteeya naari, 16 nokenkithatakagaeyerini paashinipaeni atziri eejatzi, riraga kaari riyoteeyirorini. Eero nimpaetziri paashinipaeni kenkithatakaantatsiri, eero nokantashita naaka aapatziyakagaeyaririni riraga raapatziyakaakari rirori. 17 Tee okameethatzi ajagaaperotya antakiri aari, omaanta okameethatzi aweshiryaawentyaawo imatakagaeyakaerini Awinkatharite. 18 Tee ikameethatzi ñaaperotashitachari rirojatzi ikameethatzi, omaantakya riraga atziri iñaantakari roojatzi ikanantakari Awinkatharite ikameethatzi.

11

Riraga Paaworo ikenkithatakotaa rirojatzi eejatzi kijakiriri

1 Nokowaki nokenkithatakoteeya naaka eejatzi. Teerika añiiro niyotantari, omaanta eero pijamaneentana. 2 Omaanta niyotzi eeniro pimaeritakotana. Naamaakotapiintzimi kimitaka Tajorentsi ikenkithashiryaakopiintzimi eeroka, tema nokowaki paapatziyaperotyaari apatziro Jesokirishito. Noshiyakaawentemiro, tema ikowaperotapiintzi shirampari rayero kaari shinetariri shirampari. Aririka oshinetaakyaari paashini shirampari ari imanintanakiro, rookaero. Eejatzi nokimitaka naari, nokowaki naapatziyakaaperotemiri Jesoshi iñaaperotantemiri Tajorentsi pikameethatzi, eero rookantzimi. 3 Paerani riraga Jatanaashi ikyaantapaakari maanki ramatawitantakaworini Eewa. Tema rantakaakiro opiyathatantakariri Tajorentsi.

Iroñaaka nothaawakaakimi poshiyawokari Eewa: ramataw-
iteeyiminikari. Eero pishinetziri ikompitayemiro okaatzi
pikenkithashiryaari, inta eekiro piyaatatye pikenkithashiryaakoper-
otyaari Jesokirishito. 4 Tee pikenkithashiryaaneenta. Pikemijan-
tashiteeyawakarini maawaeni jatashiteeyimirini. Inashita iroka
ikenkithatakotakiri Jesoshi. Nokowakaakimi iyotagaeyemini Ishire
Tajorentsi, omaanta ikowakaakimi rirori riyotagaeyakotemirini
kamaari. Nokamanteeyakimini paapatziyari Jesoshi pawijakoeyan-
teeyaarini, rinashita riyotagaeyakimirini rirori amatawiteeyimirini.
¿Iitaka pikemijanteeyantaririni? 5 Riraga amatawitantatsiri
ikantakaaperotaka ikenkithashireeya ranaakotakina ikenkithatakotziri
Tajorentsi. Omaanta tee nokenkithashiryaakotziri naaka
ranaakotakina. Itheenkaeyawitanani rirori, omaanta ¿iitaka
nokowantyaari nopinkathateri rirori? 6 Raamaawitakina tee
nokenkithatzi kameetha, omaanta niyotayitzironi kameetharini iñaani
Tajorentsi. Piyoteeyakinani niyotayitzirini kameetha.
7 Pamine, paerani owakira naapatziyakaantakimiriri, tekatsi
nokowakoneenteeyemini, inta nantawaetzi nojeekantyaari rootaki
nomatantyaawori nokenkithatakotakimiri Jesoshi ari pawijakotantee-
yari. 8 Eejatzi naaki iyorikite ipakinari paashinipaeni aapatziyariri
Jesoshi, rootaki kaari nonethaakotantzimiri piyorikite nomatantawori
niyotaanteeyakimini eerokapaeni. 9 Nojeekimoeyantakimirini,
nashironkaawitaka, omaanta tee nokamantzimi. Roojatzi ipoñaaka
Masherooniyaki ayemijantzinkaritepaeni, ipapaakinari eejatzi
koriki. Rootaki tee nokowakoeyimini koriki eejatzi tekatsipero
nokowakoeyemini eerori iinja. 10 Iroka nokashiyakaakimiri
rootaki kyaaryooperotatsiri kimitaka kyaaryooperotatsiri iñaani
Jesokirishito rootaki iroñaaka nokamanteeyeririni maawaeni
akaayajatzi tekatsi nokowakoeyemiririni. 11 ¿Iitaka nokamanantyaariri?
¿Piitzima tee nonintashireeyimini? Riyotzi Tajorentsi kyaaryo
nonintashiryaaperoeyakimini osheki. 12 Omaanta nokowaki
niyotakaaperoeyemini tee nokimitari riraga paashinipaeni
iyotagaeyawitzimirini, amatawiteeyimirini. Pipinatziri, rootaki
riyotagaeyantakimirini rirori. Omaanta naaka, tekatsi nokowakotemi.
13 Tee rotyaantziri riraga Tajorentsi. Ramatawiteeyakimini.
Roshiyakaantashitaka rirotaki rotyaantanewo Jesokirishito. 14 Aritaki
ikanta, ramatawitantzi, ikimitakari Jatanaashi, ramatawitantzi rirori.
Roshiyakaantashitakari rirori ronampiri Tajorentsi. 15 Aritaki ikantari
aapatziyariri kamaari: ikowaki roshiyakaantashitaka aapatziyariri
Tajorentsi. Tema ikenkithatakotashitakari atziri ijeekantyaari
kameetha. ¡Ashironkaamatsiterini! Iinja Tajorentsi rowashironkaeri
rotyaanteri paamariki kaari tsiwakanitatsini.

Riraga Paaworo ranaakoeyirini kijakiriri riyotaperotzi

16 Napiiteemiro: eero piitashitana tee añiiro niyotantari. Omaanta
piitashitenarika kaari yotatsi, pikemina nokantemi: kimitaka pikemi-
jantakiri riraga amatawitantatsiri. 17 Tee ikamantana Awinkatharite
nokenkithatakotya, tee ikowakaana nokantakaaperotashitya, kimitaka
riraga amatawitantatsiri. 18 Omaanta ikantakaaperoeyani riraga
kijeeyakinarini: iroñaaka nokimitawityaari naari, nokantakaaperotya.
19 Tema piiteeyawitakawoni eenitatsi piyotantari. Rootaki

pikemijananteeyaririni riraga amatawitantatsiri paapatziyawo theeyaantsi riyotaakimiri. 20 Omaantakya riraga amatawiteeyimirini, tee pitheenkiri rirori. Osheki romperateeyakimini, raapitheeyakimirini piyorikite, ikantakaaperotzimoeyakimini, eejatzi ipajapooteeyakimini eejatzi ikaweyeeyakimini. ¿Iitakakya? 21 Pikowaki eerokapaeni nokimiteri irikapaeni kaari yotzinkari; omaanta kyaaryo tee niyotzi nokimityaari.

Ari riraga amatawitantatsiri eeniro osheki ikantakaaperotawentawoni okaatzi rantakiri: iroñaaka nokimiwityaari, noñaawaetakotero okaatzi awijimotakinari. 22 Ikantakaaperowentakawo ijoriiyotaki. Tema naakakya joriiyo. Isheninkatakari Ishirayeeri, riraga riyoyaanewo Tajorentsi. Eejatzi nokimitakari naari. Ikantzi: “Nosheninkatakari Awaraamani”. Eejatzi naari, nosheninkatakari irira. 23 Ikantashitawita: “Nantziniri Jesokirishito ikowakaakinari”. Omaanta naaka osheki nanaakotakiri. Osheki nokyaaryoowentakiro nantziniri Jesokirishito ikowakaakinari, rootaki romonkyaaganteetapiintawitakinari omonkyaagamentotsiki, ipajapajaatantapiinteetakinari, omaanta riroripaeni, kaari. Osheki nokamapiintawitaka. 24 Riraga nojoriiyotzinkarite ipajapajaatapiintakina, tak, tak, tak, okaataki 39 ipajatakina. Paashini kitejiri eejatzi 39 ipajapajaataana, tak, tak, tak. Eejatzi ikimitaana paashini kitejiri, okaataki kitejiri apawakooni ipajapajaatakina. 25 Paashini kitejiri rompojantapiintakinawo inchashithaki, tak, tak, tak. Okaatzi apite rapiiteetakina. Eejatzi paashini kitejiriki rompojantaanawo mapi, pok, pok, pok. Eejatzi nokinakowitaa pitotsiki antawokiroña inkaare. Ari otsitsiyanaki, roowiteencha nopiinkemi. Roojatzi eejatzi nokimitapiintaka napiitaki 2 inashitaka kitejiri, nopiinkemi. Apaani kitejiri nothataaga inchapankikira niyankyaanikira inkaare, opoñaaga pitotsi; roojatzi nokitejitakotaki. 26 Osheki nokinakinayitanakini nokenkithatantakari. Osheki nopiinkemi eniki. Osheki ikoshitapiintakina koshitantatsiri, rowashironkaapiintakina. Rowamaenami nojoriiyotzinkarite eejatzi paashinijatzitatsiripaeni atziri. Rowamaenami jeekatsiri nampitsiki. Notzimpinawitaka antamiki ari opomeentsitzimotakina osheki janta. Roowiteencha nopiinkemi antawokiroña inkaare. Rowamaenami atziri itheeyashita ikantzi: “Naaka aapatziyariri Jesoshi”. Omaanta tee. 27 Osheki opomeentsitzimotakina, osheki nashironkaapiintaka. Osheki tee nomatziro nomaye tsiteniriki. Nokemapiintakiro notashe eejatzi nomiri. Osheki kitejiri tee otzimi noyaari. Nokemakiro nowatsinkari, tekatsi nopewiryaakotari.

28 Kyaaryo nokemaatsitawo maawaeni iroka, eejatzi nokantani nokenkithashiryaapiintakiri ayemijantzinkarite, nokowakaaperotakiri raapatziyaari Tajorentsi kameetha. 29 Aririka rowashiretaka ayemijantzinkarite, nowashiretakotakari naari. Eenitatsirika ayemijantzinkarite rantakagaetakiri kaari kameethatatsi, ari noshiyari Tajorentsi nokijawentakirori okaatzi rantzi riraga antakaakiriri ayemijantzinkarite kaari kameethatatsiri. Eejatzi nopashiwentakotyaari antakirori.

30 Nokamanteeyakimironi iroka piyoteeyantyaarini eero nokantakaaperota okaatzi nantakiri, tema tee naaka antashityaawoni oetarikapaeni, omaanta riraga Tajorentsi matakaanawori maawaeni.

31 Riyotaki rirori tee notheeya. Rirotaki Iriri Awinkatharite
Jesokirishito, thame akanteetatyeeyaani añaaperoteeyerini maawaeni.
32 Paerani ipinkathariwenantzini riraga Areetashi. Rotyaantziri
amitakotantatsiri ipinkathariwenantzi janta Tamaashikoki. Irira
rirotaki otyaantziriri joraaropaeni jaga ashitakokira rinkiteeyakironi
maawaeni nampitsi ragaetanteenarimi. Ikowakowaeyawitakinani
joraaropaeni, 33 omaanta raanakina ayemijantzinkarite janta
shiirikoki inkitzirori nampitsi. Rateetakaanakina roojatzi omoo,
impaetzi royiitakotaana kipatsiki kantziriki. Rootaki nomatantawori
noshiyapithatakari pinkathari aakaantenanimi.

12

Koñaatziro iñaakiri Paaworo kimitaka jataki jenoki

1 Pamine, tee okameethawita nokenkithatakotapiintya naaka
nokameethatzi, omaanta nokowaki nokamantemi noñaakiri naari.
Eejatzi nokamantemiro ikamantakinari Jesokirishito. 2-3 Okaataki
iroñaaka 14 ojarentsi raanakina Awinkatharite janta jenokinta, janta
oshekinta okameetheetyaaperotzi. Iyaatakirika nowatha, tee niyotzi:
apatzirorika iyaataki noshire. Riyotzi Tajorentsi rirori. 4 Tekatsi
nokantya nokamantemiro maawaeni nokemakiri janta. Aririkami
nomawitakyaawomi, eero ikowakaanawo Tajorentsi nokamantemiro.
5 Osheki niweshiryaawentayitakawoni noñaayitakirini, omaanta
tekatsi nokantya nokantakaaperotyaawo. Omaanta nokamantemi
tee nomatziro nokameethatzi naari apaniroeni. Tekatsi nomate
nanteniri Tajorentsi ikowakaakinari apaniroeni: rirotaki Tajorentsi
matakaanawori oetarikapaeni, rootaki niweshiryaawenantakariri.
6 Niweshiryaawentakyaawomi nantakiri naari, eeromi otzimimi
niyotantari, eejatzi notheeyami. Ñaakiro, tekatsi nante apaniroeni.
Tee nokoyi nokamantemiro nantayitzinirinika naari. Eenitatsi
piñaakotakinari eejatzi pikemakotakinari: monkaataka, eero
nokantzimiro paashini.

7 Eenitatsi osheki riyotakaakinari Tajorentsi, omaanta tee
ikowakaana nokantakaaperotyaawo. Rootaki ishinetantakariri
Jatanaashi rowashironkaakina, nokemaatsitantakawori no-
mantsiyataki. 8 Okaataki 3 nonethaawitakari Awinkatharite
nokantziri: “Petsiyatakotena”, 9 omaanta ikantakina: “Noneshi-
ronkatemi, monkaataka. Eero netsiyatakotzimi, omaanta
eero nookimi: notajonkakowentemi pimatantyaawori pantero
oetarika nokowakaakimiri”. Iroñaaka niweshiryaawentakawo
iroka nokemaatsitakari: niyotaki iroñaaka itajonkakowentakina
Jesokirishito. 10 Rirotaki niweshiryaawentaperotakari. Tee noshintsitzi,
ishirontawenteeyakinani paashinipaeni, nokemaatsitayitakawoni
oetarikapaeni, ikijeetapiintakina, nashironkaapiintaka, omaanta
niweshiryaawentakari Jesokirishito. Tema riyotzi tee noshintsitzi,
eenitatsi osheki tee nomatziro nantero, omaanta imatakaakina nantero.

Kameetha ijeekaki Paaworo janta Korintoki

11 Ñaakiro, osheki nokenkithatakotaa naaka. Okameethatemi
piñaaperotenami nokameethatzi, pikenkithatakotenami kyaaryooper-
otatsiri, omaanta, tee. Rootaki nokenkithatakotantaari naaka
kyaaryooperotatsiri. Tee nokameethatzi naari, tekatsi nantaperote

apaniroeni. Omaanta tee ranaakoeyanani riraga iyotagaeyawitzimirini piñaaperoeyawitarini ikameethatzi. 12 Okameethawita pikenkithashiryaakoperotenami naari. Paerani, eeniro notsipateeyimini, ari piñaakoeyakinani omatakaakina Ishire Tajorentsi notajonkantayitakini, nantayitakironi kaari piñaapiintzi. Tema iroka niyotakaaperoeyakimini kyaaryo rotyaantaperotakina Jesoshi. 13 Nokamintheeyakimini, maawaeni. Nokimitakaanteeyakimini maawaeni aapatziyariri Jesoshi janta paashinikipaeni nampitsi. Apatziro eeroka, tee nokanteeyemini: “Pipena koetyeemotakinari”. Tekatsikya nantziri oetarika pitheenkantanari.

14 Rooteentsi niyaate noñaantaatemiri eejatzi. Okaate 3 nareetaatemi. Eero opomeentsitzimoeyimini, tekatsi nokowakoeyemini. Apatziro nokowaki pinintaperoeyenani eejatzi pipinkathatena. Nokimitakagaeyakimini neentsitepaeni. Eentsitepaeni tee ipapiintee koetyeemoteeri, omaanta aaka apapiintziri koetyeemotariri rirori. 15 Nokañaashitawo maawaeni nantakiri paapatziyaperoeyantyaaririni. Oshekipero nonintaperoeyawitakimini eeroka, omaanta eerori, tee pipiyatana pineshironkatena.

16 Ari ikanteeyimini kijakinari: “Kyaaryo, tekatsi ikowakoeyemini Paaworo, omaanta eenitatsi riyotantari rirori. Naamaaka ramatawiteeyakimini, raapithatantzimirori oetarikapaeni”. 17 ¿Eenitatsima raapithatakimiri riraga notyaantakimiri? Tekatsi. 18 Chapinki notyaantakimiri Teeto eejatzi notyaantakiri paashini ayemijantzinkarite. ¿Eenitatsima rayitakimiri rirori? Tema ikimitakina naari: tekatsi ikowakoeyemini.

Osheki ikenkithashiryaaka Paaworo

19 ¿Piitashiteeyawitakani apatziro nokowaki noñaawaetakotya naaka kyaaryooperotatsiri? Pikompitakawo iroka pikenkithashireeya. Naapatziyakari Jesokirishito, rootaki nokowantakari naapatziyakagaeyemirini. 20 Osheki nokenkithashiryaaka iroñaaka. Naamaashitya aririka noñeeyapaakimini eero noñaaperotaperoeyapaemini. Eejatzi naamaashitya eero piñaaperotawakina naari. Naamaashitya noñaapaakimi aririka pipiyapiyawaantetawakaaka, aririka piñaawenashiryaakotawakaya aririka tee pimonkaatawakaaka, aririka pikijathatawakaaka, aririka pinashiiyaawoni pikenkithashiryaari, aririka pikantzimatawakagaeyakani, aririka pithawetakotawakagaeyakani, aririka pikantakaaperoeyakani, aririka osheki pikantashiwaetayitakani, maawaeni; tee pijeekaeyini kameetha. 21 Naamaashitya aririka nareeteemi eejatzi nowashiretakotapaemi. Ro nowashiretakotantemiri, riyotaakina Tajorentsi tee okameethatzi panteeyakirini. Nopashiwentakayaari riraga kaari ookironi kaari kameethatatsi rantapiintayitakirini: riraga mayempiyitzirorini tsinani, riraga shirontawentawori iina, riraga ayirori iyashiyani, maawaeni.

13

Ikowaki Paaworo ikemijantakaaperoeyerini korintojatzi

1 Ari okaataki apite noñaantaatzimiri paerani, iroñaaka nareetaatemi eejatzi. Ari okantzini Iwaperite Tajorentsi: “Eenitatsirika apite eerorika 3, ñaakoterini atziri rantakiro kaari kameethatatsi, piyoperotaki kyaaryo rantaperotakiro, rootaki okameethatantyaari powashironkaeri”.

2 Paerani eenironi nareetantakimiri apitetapaentsiri nokamineeyawitakarini ipakagaero riraga antzirori kaari kameethatatsi, eejatzi iroñaaka nojankineeyakinirini ipakaanteeyaworini ninkarika eekiro riyaatatyee rantero kaari kameethatatsi. Tema iroka apitetapaentsiri nokaminaantziri. Aririka napiitero nareetaatemi tema rootaki tres-tapaentsiri rootaki nowashironkaantapaakyaariri eerorika ipakaero rantziri. 3 Rootaki piyoteeyantanakyaarini kyaaryo naaka rotyaantanewo Jesokirishito eejatzi nokamanteeyimironi iñaani. Tee ithaawakagaeyimini irira, omaanta osheki ipinkathariwenteeyakimini, itajorentsitaperotaki. 4 Ikentakotanteetakaririni paerani Jesoshi, tee ishintsitawita, omaanta itajonkakowentakiri Tajorentsi rañaantaari. Eenitatsi iroñaaka osheki itajorenka. Tee noshintsiteeyini naari, nokimiwitakari Jesokirishito paerani janta koroshiki. Omaanta itajonkawentakina, rootaki iroñaaka nomatantawori nanteniri oetarikapaeni ikowakaakinari namitakotantemiri.

5 Okameethatzi piyotakoeyani eerokapaeni kyaaryorika paapatziyaperoeyakarini Jesokirishito, eejatzi kameetha pikemijantaperoeyakirini. Tema piyotzi okithaatakaakimi Ishire itajonkawenteeyakimini. Teerika okithaatakaakimi, tee kyaaryo paapatziyari Jesokirishito. 6 Niyotzi aririka pikenkithashiryaakoperotyaawo okaatzi nokantzimiri eejatzi nantziro, ari piyotero kyaaryo riyoyaakina Tajorentsi nokenkithatakaantemiri eerokapaeni iñaani. 7 Namanapiintziri Tajorentsi ramitakoeyemini eero pantziro kaari kameethatatsi. Tee nokoyi nowashironkaemi. Eejatzi tee nokowawita piñaaperotashitena, omaanta nokowaperotaki pijeeki kameetha omawitya paashini atziri ikenkithashiryaakotena natsipetashitakawo nantakiri. 8 Aririka pantero kyaaryooperotatsiri, eero nowashironkaemi. Tema eero nomatziro nantziro kaari ikantanari Tajorentsi. Omaanta aritaki apatziro namitakotakiri aapatziyariri Jesoshi. 9 Nokimoshirewentzimi aririka pameentaperotakyaari Jesoshi eejatzi pikemijantaperoteri. Aririka pameentaperotyaari monkaataka, eero okantzimoneentana pitheenkanarika, tema tekatsi okantya nowashironkaemi, omawitya ikenkithashireeya amatawitantatsiri nothaawaneentatzi. Omaanta aritaki namaniri Tajorentsi ramitakoeyemini paapatziyaperoeyarini. 10 Rootaki noshintsithateeyantzimirini nojankinatakimiro iroñaaka, roojatzi aririka nareeteeyemini tekatsikya noshintsithatawentapaemiri eejatzi. Ikowakaakina Tajorentsi nopinkathariwenante, omaanta tee nokoyi nowashironkaeyantemirini, omaanta namitakoeyemini paapatziyaperotantyaariri.

Riwethateeyanaarini

11 Noweyaantaneemiro, noyemijantzinkarite, niwethateeyaneemini, nokowaki piweshiryaawenteeyaarini Jesokirishito. Pikenkithashireeyani, eero papiiteero eejatzi kaari kameethatatsi. Piweshiryaakaawakagaeyaani, paakameethatawakagaeyaani, roojatzi kijokiro rowaemi Tajorentsi. Tema osheki inintaperoeyakaeni, kameetha ijeekakagaeyakaeni. 12 Piwethatawakaeya, paakameethataperotawakagaeyaani. 13 Riwethateeyimini maawaeni ayemijantzinkarite jaka. 14 Nokowaki iroñaaka ineshironkaeyemini Awinkatharite Jesokirishito, inintashireeyakimini Pawa Tajorentsi, eejatzi ikithaatakaakimiro Ishire pijeekanteeyaarini kameetha.

Ari okaatzi
Naaka nojankinateeyimirini:

Paaworo

RIRAGA PAAWORO ROJANKINATZINIRI KARAASHIYAJATZI

1-2 Nokoyi nowethatemi noyemijantzinkarite tsikarika pikanta pijeeki janta Karaashiyaki. Naaka jaka Paaworo jankinatzimirori iroka. Tee naaka rotyaantanewo atziri, tee ikantana atziri: “Pikenkithatakoteri Jesoshi”, inta otyaantakinari rirotaki Jesokirishito, nokenkithatakaapi-intziriri atziri. Eejatzi Ashitariri rotyaantakina: riraga piriinteeriri. Nokaateeyakirini jaka aapatziyariripaeni, notyaanteeyakimironi iroka jankinarentsi eerokapaeni. 3 Nokantapiintziri Pawa Tajorentsi: “Pineshironkaeyerini karaashiyajatzi, pijeekakagaeyerini kameetha”; eejatzi rirori nokantapiintziri Awinkatharite Jesokirishito. 4 Tema rirotaki shinetashiteencha paerani ikentakotanteetakariri, rootaki ikowakaakiriri Pawa Tajorentsi. Tee akameethawitani, rootaki ikentakowenantakaeri, rowawijaakoeyanteerini, maawaeni: eero akimitagaa paerani. 5 Thame añaaperotaperoeyerini Tajorentsi akanteetatyeeyaani. Aritaki okantyaari.

Ijeeki apaani owawijaakotantatsiri: riraga Jesokirishito

6-7 Nokenkithashiryaakotakimi, tsikarika pikanteeyakarini. Riyoyaayitakimini Tajorentsi, rootaki ineshironkatantakimiri Jesokirishito. Apatziro irira rirotaki owawijaakotzimiri. Rooma eeroka paapatziyakari irira. Omaanta iroñaaka netakoperotakimi, intsipaete pipeyakotakiro iroka niyotaawitakimiri. Paapatziyimaetakari paashinipaeni janta, ikompitakagaeyakimironi. Ikowaki rantakagaeyemironimi paashini eejatzi, ikantawitzimi: “Eero imatziro Jesokirishito rowawijaakotemi apaniroeni, inta eejatzi pimonkaatero rametayitarini joriiyopaeni”. Omaanta kyaaryo nokamanteeyawitaki-mini tsika pikantyaaka pawijakotanteeyari. Eerorika paapatziyana, eero pawijakotee. 8 Omaanta aririka naaka nopaashiniteromi iroka nokamantzitakimiri, okameethatemi rowashironkaenami Tajorentsi, rotyaantenami paamariki kaari tsiwakanitatsini. Eejatzi ikimitya riraga ronampiri Tajorentsi, aririka ipaashiniteromi, okameethatemi eejatzi rowashironkagaeyerinimi Tajorentsi. 9 Aritaki nokamantzitakimi, iroñaaka napiiteemiro: eenitatsirika paashiniteroni nokamantzitakimiri, aritaki rowashironkaakiri Tajorentsi. 10 ¿Ninka nokowakiri nokimoshiryaakayeri? ¿Riroma atziripaeni? Kaari, tema rirotaki Tajorentsi. ¿Riroma atziri nokowaki niweshiryaakayaari? Kaari. Nokowakirikami niweshiryaakayaari atziri, tekatsi nokantyaami nantenirimi Jesokirishito.

11 Iroñaaka, noyemijantzinkarite, piyoteeyakini nokamanteeyakimini tsika akanteeyari awijakoeyantyaarini. Tee riro atziri ashityaawoni iñaani kameethatatsiri. 12 Kaari atziri iyotakaanawori iroka, tee riro iyotaanawori atziri, inta Jesokirishito iyotakaanawori maawaeni. Thame aapatziyawo apatziro iroka.

Tsika ikantaka Paaworo ipeyantaari rotyaantanewo Jesoshi

13-14 Piyoteeyakini tsika nokantawitani paerani: naaka joriiyo, nanaakoeyakirini maawaeni noshiramparinkaki: nomonkaataperotawitawoni maawaeni rametapiinteeyarini nojoriiyotzinkaritepaeni. Kyaaryo, nomataperotawitawoni maawaeni rameteeyarini nocharini-iteni paerani, rootaki nokijantawitaririni maawaeni ameenteeyaririni Jesoshi. Najaryaagaeyawitakarini. Nokowawitani nookakagaeyerinimi ameenteeyaririni rirori. 15 Omaanta paerani, tekirani nokoñaatapaakini, riyotzitakinani Tajorentsi. Ineshironkatzitakinani, rootaki riyoyaantaanari rowawijaakotaana. 16 Riyotakaakinari itomi, rootaki niyotantariri tsika ikanta. Eeroka kaari nojoriiyotzinkarite, omaanta ikowakaakina nokamanteeyanteemirini tsika ikanteeyakaerini rowawijaakotanteeyakaerini. Tee nojampitashitari paashinipaeni atziri: "¿Oetaka nokamanteriri atziri?" 17 Tema rotyaantakina Tajorentsi rirotaki irira nokenkithatakotziri. Tee niyaatzi Jerojareeki nojampiteri paashini rotyaantanewo Jesoshi: ritakari rotyaantakiri riraga Tajorentsi, inta niyaataki Araawyaki. Roojatzi nopiyanaa eejatzi Tamaashikoki.

18 Ari 3 ojarentsi nojeekanaki, roojatzi niyaatanaki Jerojareeki, noñaantapaakariri Peetero. Okaataki kitejiri 15 nojeekimotapaakiri. 19 Eejatzi noñaakiri Jantyaako, riraga rirentzi Awinkatharite. Tee noñiiri paashinipaeni rotyaantanewo Jesoshi. 20 Iñaakina Tajorentsi, riyotaki tee notheeya. Kyaaryootaki iroka nojankinatakimiri. 21 Roojatzi nokinay-itanakini janta iipatsitekinta shiiryajatzipaeni eejatzi shiriishiyajatzi-paeni. 22 Tekirani riyoteeyanani riraga aapatziyariri Jesokirishito janta Joreeyaki, 23 omaanta ikemakotashitakina naapatziyari Jesokirishito. Ikanteeyakini: "Ikijeeyawiteeni maawaeni, ikowawitani ipakaakaer-imi raapatziyakarira Jesoshi omaanta iroñaaka ikamanteeyeerini atziri: 'Paapatziyeeyarini Jesokirishito' ". 24 Riweshiryaawentakina maawaeni aapatziyariri janta, ikanteeyini: "Tema ikameethatzi Tajorentsi, rowaw-ijaakotakiri Paaworo".

2

Ipiyanaa eejatzi Paaworo Jerojareeki

1 Ari awijanaki okaataki 14 ojarentsi, roojatzi nopiyantanaa eejatzi Jerojareeki. Notsipatanakari Werenawee eejatzi naaneeri riraga Teeto. 2 Tekatsi kaemakaantenani; omaanta riyotakaakina Tajorentsi okameethatzi niyaatenta. Nitakawo tee niyaatashiiyirini maawaeni aapatziyariripaeni Jesoshi janta, inta niyaatashiiyakirini riraga jewawentziriri ayemijantzinkarite. Nokantziri: "Nokamantaperotakiri paashinijatzitatsiri atziripaeni: 'Rirotaki Jesoshi apatziro imatakiro rowawijaakotee' ". Nojampiteeyirini: "¿Okameethatzima iroka nokamantapiinteeyiririni riroripaeni? ¿Natsipetashitawoma?" Ikanteeyanani: "Jee, kameetha; tee patsipetashitawo". 3 Eejatzi Teeto, omawitya kaari joriiyo, tee ikanteeyerini: "Pitotonatya pishiramparitantari". 4 Omaanta ijeeki paashinipaeni joriiyo kantawitachari: "Naaka piyemijantzinkarite", omaanta kaari. Tee raapatziyaperotari Jesokirishito. Ikenkithashiryaawita: "Kameetha Jesoshi, omaanta okameethaperotzi eejatzi amonkaateeyeroni rameteeyarini achariniiteni". Itsipateeyakarini aapatziyariri Jesoshi tsikarikapaeni iñaaperotzirinta Tajorentsi. Omaanta ro

itsipatantakariri, ikowaki riyote nomonkaateeyironirika rameteeyarini ajoriiyotzinkaritepaeni, ikowaeyawitani itotonatakagaeyaarinimi. Tee riyotzi awijakoeyakaeni maawaeni aapatziyariri Jesokirishito, tee romperateeyeeni Jesokirishito amateeyeroni rameteeyakarini joriiyopaeni. 5 Omaanta naaka, tee inimotana. Tee naapatziyakoneentari eechonkiini ikantziri. Nokowaperoeyakini piyotaperotero apatziro riraga Jesoshi rirotaki owawijaakotantatsiri.

6 Pamine, riraga jewawentziriri aapatziyariri Jesoshi rirotaki paerani riyotaanewo Jesoshi, itsipatapiintari. Rootaki riroripaeni iyoteemiri iroñaaka iñaaperotantakariri. Omaanta riraga jewawentziriri aapatziyariripaeni Jesoshi tee inimotziri okaatzi riyotaantziri riraga joriiyopaeni, inta inimotakiri niyotaantziri naaka. Rooma nokenkithawaetakaantakitariri, tekatsi paashini ikantawakinari. Tee ikantana: “Ipeyeeyani paashinijatzitatsiri atziri joriiyo rawijakotanteeyari”.

7 Tekatsi romperatena, omaanta ikantaki: “Kyaaryo, rotyaantakiri Tajorentsi Paaworo ikenkithatakaeri paashinijatzitatsiri atziri, ikamanteeyirini tsika ikantyaaka rawijakotanteeyaari. Ikimitaaka rotyaantakiri Peetero ikamanteeyirini ajoriiyotzinkaritepero aari”. 8 Kyaaryo, riraga Tajorentsi imatakaakiri Peetero ikenkithatakagaeyirini ijoriiyotzinkaritepaeni. Omaanta naakakya, imatakaakina nokenkithatakagaeyirini paashinijatzitatsiri atziri. 9 Ñaakiro, reewatakaantzi Jantyaako, Peetero eejatzi Jowa. Ari riyoteeyakini rirori itajonkakowentaana Tajorentsi. Iñaaperoeyawakinani, eejatzi iñaaperoeyawakirini Werenawee; ikanteeyakinani: “Kyaaryo, akimitawakagaeyakani. Okimitaka nokenkithatakagaeyirini naari ajoriiyotzinkarite, piyaateeyeni eeroka pikenkithatakagaeyerini paashinijatzitatsiri atziri”. 10 Apatziro eejatzi ikantakina: “Pikaminthagaeyerini owashironkaenkari”. Tema aritaki nametakawo nokaminthaapiintziri.

Rantziri Peetero janta Antyokiiyaki

11 Ikanta ipokantakari Peetero Antyokiiyaki, eeniro ikompitakawo, rootaki nokanantakariri. Iroñaaka nokamantemiro tsika okantari. 12 Rareetantapaakari rirori, rowakotapiintawitakari kaari joriiyotatsi, rootaki rowantakariri riraga kaari rowayitani joriiyo. Okameethataki iroka, omaanta roojatzi rareeteeyantapaakani rotyaantanewo Jantyaako. Riraga Peetero ithaawantakari riraga kantatsiri okameethatzi amonkaateeyeroni rojankinarini Moeseeshi owawijaakotanteeri, rootaki itsiparyaantanakariri riraga rowakoeyawitakarinira. Omaanta iroka rantakiri, tee okameethatzi. 13 Roojatzi iñaakoeyakirini riraga paashinipaeni joriiyo rantakiri Peetero eejatzi ikimiteeyanakani: itsiparyaanteeyanakaririni iyemijantzinkarite, ipashiwentakagaeyakarini itsipateeyaneeyarini. Riyotakagaeyawitakarini paashinipaeni ayemijantzinkarite tee okameethatzi riraga joriiyopaeni rakiyoteri paashinijatzitatsiri atziri, eejatzi ikimiteeyakarini Werenawee.

14 Noñaantapaakariri naaka Peetero eejatzi paashini joriiyopaeni tee itsipateeyarini paashinijatzitatsiri atziri, niyotaki tee imonkaatziro iroka kyaaryootatsiri akamanteeyiririni atziri: “Rowawijaakotashiteeyeeni apatziro Jesokirishito, tee ikanteeyeeni amonkaatero rametayitarini ajoriiyotzinkarite awijakotantyaari”. Roojatzi ipiyoteeyantakarini maawaeni ameenteeyaririni Jesoshi, nokantzimotakiri irira riraga

Peetero: “Tema eeroka joriiyo, omaanta chapinki tee pikimitaperotari ajoriiyotzinkaritepero, inta pikimitakari paashinijatzitatsiri atziri. Piyotaki apatziro Jesoshi rowawijaakotakimi; omaanta iroñaaka tee powanaawo maawaeni owanawontsi ikimitaga kaari joriiyotatsi rowayitawoni maawaeni; inta powakawo rametayitarini achariniiteni. Kimitaka pikenkithashiryaakagaeyakarini tee riro Jesoshi apatziro rowawijaakotantzi. Pikenkithashiryaakagaeyakarini okameethatzi eejatzi imonkaatero maawaeni rametayitarini joriiyopaeni. Tee okameethatzi iroka. 15 Pamine, aakataki joriiyo, ashi oyiro ajoriiyoeyini. Tee akimitari paashinijatzitatsiri atziri: tee riyoteeyirini paerani riraga Tajorentsi. 16 Riraga joriiyotatsiri ikantawita: ‘Aririka amonkaateeyeroni maawaeni rametayitarini ajoriiy-otzinkaritepaeni, ari iñaaperotee Tajorentsi akameethatzi’. Omaanta ayotakiro kaari iroka, inta iñaaperotanteeri akameethatzi aririka ameenteeyari Jesokirishito, eero ikenkithashiryaawo eejatzi kaari kameethatatsi anteeyakirini. Tema aaka ameenteeyakarini Jesoshi, aapatziyakari, rootaki iñaaperoeyantakaerini Tajorentsi akameethatzi, ikimitakaantakae tee anteeyironi kaari kameethatatsi. Tee ikenkithashiriiro amonkaatakirorika rametayitarini ajoriiyotzinkarite. Tee iñaaperotashitari ikameethatzi riraga monkaateeyerorinimi maawaeni rametayitarini achariniiteni”. Rootaki nokantakiriri Peetero eejatzi maawaeni nojoriiyotzinkarite. Kyaaryo, aririka amonkaatawityaawomi rametayitarini ajoriiyotzinkarite, eero omatee owawijaakotee. Apatziro rowawijaakotantzi Jesoshi.

Eero owawijaakotee rojankinarini Moeseeshi

17 Pamine, ¿iitaka ameenanteeyakaririni Jesokirishito? Tema akowaki rowameethashireteeyeeni, rootaki apakaantawori akowawitari amonkaateromi rametayitarini achariniiteni rootaki awijakotanteeyaari. Rootakima ¿rantakagaeyakaerini Jesokirishito kaari kameethatatsi? Kaari, tee rantakagaero. 18 Kyaaryo apakaantawori amonkaatawityaarimi rametayitarini achariniiteni, tee antziro kaari kameethatatsi. Omaanta nokantemirikami iroñaaka: “Thame amonkaatero rametayitarini achariniiteni owawijaakotanteeri”, tema nantakiro kaari kameethatatsi nopakaantawitawori nomonkaatawityaarimi rametayitarini achariniiteni. 19 Ñaakiro, nomonkaatakirorikami rowaga ametayitarini aaka joriiyopaeni achariniiteni niyotanaki tee okameethatzi nameenteeyawo roori iñaaperotanteenari naari Tajorentsi nokameethatzi. Rootaki nopakaantaawori, inta iroñaaka nameentaari apatziro Jesokirishito. 20 Ikentakotaka Jesokirishito koroshiki, ikamaki. Iroñaaka kimiwitaka notsipatakari naari koroshiki, nokamaki. Kyaaryo, eenirona nañi, omaanta tee naaka añaashitachani apaniroeni, omaanta kijokiro rowana Jesokirishito. Iroñaaka tee nantziro nokowakaari naari, inta nantziro ikowakaakinari Jesoshi. Rirotaki Itomi Tajorentsi naapatziyakari. Inintashireperotakina, eejatzi ikamawentakina. 21 Tee ratsipetashitawo Tajorentsi ineshironkaeyakaeni. Omaanta, pikenkithashiryaakari aririka pimonkaateeyakironimi rametayitarini nojoriiyotzinkarite ari pawijakoeyakini. Pameentakyaaworikami rowaga rametayitarini tekatsi pikantyaami paapatziyari Jesokirishito. Eerorikami paapatziyari, tema ratsipetashitakawo ikamawenteeyakimini.

3

Aririka aapatziyaari Jesoshi, tema akithaatakotakawo Ishire

1 Iroñaaka, karaashiyajatzi, tee añiiro piyotantari. ¿Ninkama amataw-
iteeyimirini? Paerani nokamanteeyakimini ikentakotawenteeyakaeni
Jesokirishito rowawijaakotantakaeri. Piyotaperoeyawitakawoni,
iroñaaka pikompitanaawo. 2 Apaani nojampiteeyemini: rowaga
Ishire Tajorentsi, ¿iitaka ikithatakaantakimirori? ¿Rootakima
pimonkaateeyantakaworini rametayitarini nojoriiyotzinkarite
ikithaatakaantakimirori? Kaari. Tema ro ikithaatakaantakimirori
paapatziyakawo nokamantzitakimiri. Tema pameentakari
Jesokirishito. 3 Paapatziyantakariri paerani, ¿tsika pikantakari
pawijakoeyanteeyarini? Tema ro Ishire Tajorentsi. ¿Iitateetaka jaga
pikowantakari iroñaaka pimonkaateeyeroni rametayitarini nojori-
iyotzinkarite? ¿Arima omatakagaeyakimini ikowakagaeyakimirini
Tajorentsi? Eero. 4 Osheki pikemaatsitawentakari Jesokirishito.
¿Patsipetashitawoma? 5 Pamine: tema rotyaantakimiro Tajorentsi Ishire.
Tema itajonkakowentapiintakimi. ¿Iitaka itajonkakowenantakimiri?
¿Rooma pimonkaatapiintakiro rametayitarini nojoriiyotzinkarite?
Kaari. Tema pameentakari, rootaki itajonkakowenantakimiri.

Rameentakari Awaraama Tajorentsi, rootaki iñaaperotantakariri ikameethatzi

6 Tema eejatzi pikimitakari Awaraamani. Rameentakawoni
paeraniperoroña maawaeni ikantakiriri Tajorentsi, rootaki
iñaaperotantakariri ikameethatzi, kimiwitaka tee rantziro kaari
kameethatatsi. 7 Iroñaaka ¿ninka sheninkaperotaariri Awaraamani?
Tema riraga kimitaperotaariri: riraga ameentaperotariri Tajorentsi.
8 Paeraniperoroña ikenkithashiryaakotzitakarini aririka paashinijatz-
itatsiri atziri rameenteeyaari, aritaki iñaaperotakiri Tajorentsi rirori
ikameethatzi. Rootaki ikamantzitakaririni iroka kameethatatsiri:
“Eeroka pamitakotena iinja notajonkakowenanteeyaaririni
jeekaeyatsirini maawaeni kipatsikipaeni. Iinja rirotaki pisheninkani
owawijaakotantatsiri”. 9 Aritaki ikanta, itajonkakowenteeyakirini
maawaeni ameenteeyakaririni Jesokirishito, ikimitakaanteeyakarini
Awaraama rameentakari Tajorentsi. 10 Rootaki ayotantawori iroka:
maawaeni kowatsiri imonkaateeyeronimi maawaeni rojankinatakirini
Moeseeshi rawijakotanteeyarimi, aritaki ikantakotzitakarini
Tajorentsi paerani. Rooma rootaki ikantakotzitantakaririni:
tekatsi materoni imonkaatero, rootaki rowashironkaanteeyaririni,
rotyaanteeyerini paamariki kaari tsiwakanitatsini. Ñaakiro, okantzi
Iwaperite Tajorentsi: “Rowashironkaeyerini Tajorentsi riraga
kaari monkaataperotapiinteeyirorini maawaeni rojankinayitzirini
Moeseeshi”. 11 Ñaakiro, tekatsi akantero amonkaateeyeroni maawaeni
rowaga jankinarentsi. Rootaki kaari iñaaperotanteeyeerini Tajorentsi
akameethatzi, omaanta ikantakae irira: “Aririka pameenteena,
ari noñaaperoeyakimini pikameethatzi, roojatzi pikanteetatyeeyaani
pañagaeyaneeni”. 12 Eejatzi rowaga rojankinarini Moeseeshi tee
iyotagaeyeeni ameenteeyari Tajorentsi awijakotanteeyari, apatziro
rowaga iyotagaeyakaeni akantatyeeyaani amonkaataperoteromi
maawaeni okantayiteerini, awijakotanteeyaari.

Rantakaeniri Jesokirishito

13 Kyaaryo rowawijaakotakae Jesokirishito rootaki kaari
rowashironkaantee Tajorentsi omawitya tee amonkaatawitawo
rojankinarini Moeseeshi. Omaanta Tajorentsi rowashironkaantakari
antani Jesoshi janta koroshiki ikamawentakae aaka rowawi-
jaakotantakaeri. Tema okantzitani Iwaperite Tajorentsi: “Riraga
kentakotachani inchatoki, rowashironkaanteetakari rantani. Ari
ikantakaantziro pinkathari”. 14 Ari ikamawenteeyakaeni Jesokirishito
riraga icharineeteni Awaraamani. Ikamawenteeyakaeni maawaeni
joriiyotatsiri eejatzi kaari joriiyotatsi, rowawijaakoeyantaaririni
maawaeni ameenteeyaririni. Eejatzi Ishire Tajorentsi, tema
akithaatzitakari maawaeni ameenteeyaririni Jesokirishito. Rootaki
ikashiyakaetakaririni Awaraamani paerani.

Ikashiyakaetakarini Tajorentsi Awaraamani

15 Pikenkithashireero, noyemijantzinkarite, iroka ameteeyakarini.
Aririka akowaki akashiyakaeri ajoriiyotzinkarite aperi oetarikapaeni,
ojankinateniri akashiyakaakiriri, riyoperotantyaawori. Eejatzi ojanki-
natero awaero. Tekatsikya paashini ikantya atziri rowashiñeero iwaero,
eero imatziro ramatawiteri riraga akashiyakaakariri oetarikapaeni.
16 Eejatzi riraga Tajorentsi, ikantziri Awaraama: “Aririka paapatziyena
ari nowawijaakoteemi”. Eejatzi ikantakiri: “Notyaanteri picharine-
teeyaari iinja, rowawijaakoeyeerini maawaeni ameenteeyaaririni”.
Pamine, tee ikantzirini: “Notyaanteeyerini osheki owawijaakoeyem-
ini”. ¡Eero! Irira ikenkithatakotakiri apaniroeni icharineteeyari paata
owawijaakotantatsini: riraga Jesokirishito. 17 Ñaakiro, ikantakirini
Tajorentsi Awaraama paeraniperoroña. Ikanantakaririni, tekirani
ojeekeni rojankinarini Moeseeshi. Ari okaataki ojarentsi 430, roojatzi
rojankinatakaantakari Tajorentsi Moeseeshi. Tee ipaashinitziro iroka
ikamantzitakaririni riraga Awaraama, tee ramatawitziri. 18 Aririkami
imonkaateromi Awaraama rojankinarini Moeseeshi, rootaki rowaw-
ijaakotantakyaaririmi Tajorentsi, eeromi ikashiyakayirimi rowawi-
jaakoterimi. Omaanta rirotaki kowashitacha rowawijaakotashitari.
Tee ro rowawijaakotantakariri Tajorentsi Awaraama imonkaatakiro
rojankinarini Moeseeshi. Rooma tekatsi.

19 ¿Oetaka ojeekantakari rojankinarini Moeseeshi? Iyotakagaeyakaeni
eeniro antani, rootaki akowaeyantakarini owawijaakoeyeeni. Ipokaki
Rotyaantanewo Tajorentsi, iroñaaka tee akowaero rojankinarini
Moeseeshi. Tema rirotaki Jesokirishito icharineni Awaraama:
riraga ikamantzitarini paerani Tajorentsi: “Notyaantemiri iinja
owawijaakotemini”. Eejatzi nokamantemiro iroka: riraga Tajorentsi
ikantziri ronampiri: “Pikamanteri Moeseeshi noñaani”. Ari ikantakiri.
Roojatzi riraga Moeseeshi ikamanteeyakirini atziripaeni iñaani
Tajorentsi. 20 Omaantakya ikenkithatakaaperotakiri Tajorentsi
Awaraama, tekatsi kamanterini. Apatziro ikamantakiri apaniroeni.
21 Paerani ikantziri Tajorentsi Awaraama: “Aririka paapatziyena,
aritaki nowawijaakotakimi”. Roojatzi rojankinatakaeri Moeseeshi,
otzimantakari rojankinari. ¿Inashitama iroka rojankinatakaakiriri
Moeseeshi? Teewee. Iroñaaka ayoteeyini tee owawijaakoeyeeni
rojankinarini Moeseeshi, tekatsi okantee owameethashireperoeyeeni
rootaki kaari imatantawori Tajorentsi iñaaperotee akameethatzi.

22 Omaanta iyotakagaeyakaeni rowaga rojankinarini Moeseeshi eeniro antanipaeni maawaeni. Tee amateeyironi ikowakaakaeri Tajorentsi. Omaanta eeniro ikanteeyakaerini maawaeni aaka aapatziyariri: rootaki akowantari ameenteeyaari Jesokirishito, aritaki rowawijaakoeyakaeni.

23 Paerani, osheki omperateeyawitakaeni rojankinarini Moeseeshi, okimitakari waarirya, aririka romonkyaagakae omonkyaagamentotsiki. Okimitakaantakae okempoyeeyakaeni roojatzi ipokanteeyaari riraga aapatziyeeyarini. 24 Eejatzi rojankinarini Moeseeshi oshiyaakari iyotaantatsiri: iyotagaeyakaeni eeniro antani, akowanteeyakarini ameenteeyaarini Jesokirishito, rowameethashiryaanteeri, iñaakae akameethatzi, ikimitaakaantee tee antziro kaari kameethatatsi. 25 Iroñaaka ayoteeyakirini Jesokirishito, ameentakari. Aritapaaki. Tee okempoyee iroñaaka rojankinarini Moeseeshi: tema monkaataka.

Aakapaeni aapatziyariri, akimiteeyakarini Awaraamani

26 Ameenteeyakarini Jesokirishito, rootaki itominanteeyakaerini Tajorentsi. 27 Pamine, eejatzi akaawoshitakotawentari Tajorentsi riyoteeyantakaerini atziri ameentakari Jesokirishito, eejatzi asheninkateeyakarini Tajorentsi. 28 Iroñaaka akaateeyakirini joriiyotatsiri, kaari joriiyotatsi, eejatzi akaateeyakirini pimantaari, kaari pimantacha, shirampari, tsinani, maawaeni: amonkaatawakagaeyakani ameenteeyakarini Jesokirishito. 29 Eejatzi okimitaka, aririka asheninkateeyakyaarini Jesokirishito, eejatzi asheninkateeyakyaarini Awaraamani. Tema Jesokirishito rirotaki icharineni. Paerani riraga Tajorentsi ikashiyakaayitakarini itajonkakowenteeyakaeni aaka, ikimitaakirira itajonkakowentakiri Awaraamani.

4

Tsika akantawitani paerani, tekirani ipokini Jesokirishito

1 Piyotakotziri rametayitakarini ashaagantachari. Eeniro itomi, ikowaki iperi maawaeni rashitayitarini. Eejatzi ikantziri isheninka: “Aririka nokamaki paata, pikempoyaawakiniri notyomyaaniki maawaeni nashitayitarini. Aririka rantarite, ari pipaeri maawaeni”. Ikamantakari iriri, iroñaaka rirotaki ashitanaawori itomi maawaeni, omaanta eeniro reentsitzi, ari ikimitakotawitakari omperanarentsi. 2 Eenitatsi kempoyiriri, eejatzi kempoyiiniriri rashitayitarini. Aririka omonkaatapaeya ikantakiriri iririni, aritaki ishinetagaeri ragaero rashaagawo. 3 Aritaki akimitawitani paerani aari, tekirani ipokini Jesokirishito. Okempoyaawiteeni rojankinarini Moeseeshi, iyotagaeyawiteeni antapiinteeyironi pomeentsitayitacharini. Akemijantashitayitawitawoni ikantayitzirini atziri, rootaki omperateeyantakaerini oshiyakari omperanarentsi ikemijantaperotapiintziri omperatariri. 4 Roojatzi areetantapaaka kitejiri riyoyaantakawori Tajorentsi omonkaaperotantakari ikantzitakarini rirori, rootaki rotyaanantakaririni itomi, ikoñaatantapaakawo tsinani, joriiyo rinawitapaaka. Otzimatye ikemijantaperotapaakiro rirori rojankinarini Moeseeshi. 5 Rootaki rotyaanantakariri Pawa Itomi ikamawentakae rapaatawentakaero riraa eero omperatanee rojankinarini Moeseeshi. Akimiwitarini pimantaari, omaanta

rowawijaakoeyakaeni, rootaki iroñaaka itomintaperoeyantakaerini Tajorentsi.

6 Rootaki ayotantariri aakateeyakini itomipaeni, aritaki ikanta Tajorentsi eejatzi Itomi rotyaanteeyakaeroni Ishire okithaatakaakae. Rootaki iroñaaka akanteeyantaaririni: “Eeroka Pawa”. 7 Tee aakapaeni iroñaaka pimantaari, inta iroñaaka aakateeyakini itomipaeni Tajorentsi. Ineshironkaeyakaeni, eeniro ikashiyakagaeyakaerini maawaeni.

Aririka apomeentsiwentyaawo rojankinatziniriri Moeseeshi, akimitakari pimantaari

8 Paerani, eerokapaeni tee piyoteeyawitarini Tajorentsipero, piitajorentsiteeyawitarini riwetsikanipaeni atziri, rootaki omperatanteeyawitakimirini. Omaanta tekatsi okanteeya otajorentsite. 9 Omaanta iroñaaka piyoteeyakirini Tajorentsipero, eejatzi riyotaperotakimi eerori, reentsiteteeyakimini. Eejatzi iñaaperotakimi pikameethatzi. ¿Iitaka pikowaeyantakarini pikimiteeya paerani? ¿Eeniro pikenkithashiryaakawo okameethatzi pimonkaateromi rametayitarini joriiyopaeni aritaki owameethashiretakimi? ¿Iitaka paapatziyashitantyaariri kaari tajorentsitatsi? Eero imatziro rowawijaakotemi. ¿Pikowakima pikimiteeya eejatzi pimantaari? 10 Eerokapaeni rirotaki paashinijatzitatsiri atziri omaanta pikimitaari joriiyopaeni: pinashitaakaapiintayitawoni kitejiripaeni, kashiripaeni, ojarentsipaeni, oetarikapaeni. Ro pinashitakaapiintayitantaworini piitashitawitaka ari rowameethatakimimi. 11 Osheki nokantashiryaaka iroñaaka. ¿Natsipetashitakawoma nopomeentsitawentakimi niyotagaeyawitakimini?

12 Iroñaaka, noyemijantzinkarite, osheki nokowaperotakaakimikya pikimiteeyenani: eero pipomeentsitawentaawo rojankinarini Moeseeshi. Tema nookaero naari, iroñaaka nokimiteeyeemini eerori, tee pipomeentsitawentawoni paerani, tee piyotawitawoni. Niyaatashitantakitzimiri paerani, tee pitheenkaeyawakinani inta paakameethateeyawakinani.

13 Eejatzi piyoteeyakini nokamanantapaakimirini tsika pikantyaaka pawijakotantyaari, omawitya noshipetawathawitya naaka. 14 Pipinkimatawakinarikami noshipetawathawaetantarini. Rooma tee pipinkimatawakina, kameethapero paakameethaperotawakina kimitaka riro paakameethaperotawaki ronampiri Tajorentsi, eejatzi kimitaka riro paakameethaperotawaki Jesokirishito. 15 Omaanta iroñaaka pitheenkimatakina. Pipeyakotakiro paerani pikimoshirewentawakina. Nokamantakoeyakimini paerani pikaminthaaperoeyakinani. Nokantemirikami: “Pipenawo poki”, ari pipakinawomi, aririka pimateromi. Niyotaki osheki pinintaperoeyakinani. 16 Ari piyotaki kyaaryooperotaki iroka nokenkithatakagaeyakimirini. Inta eekiro nokenkithatakagaeyanakitziimironi iroka kyaaryooperotatsiri, ¿iroñaakama pikijantenawo?

17 Kyaaryo: ikowaki riweshiryaakayemi riraga amatawitzimiri, omaanta eero ramitakoperotzimi. Ikowaki pitheenkaeyenani naari, paapatziyantyaariri rirori. 18 Pamine, nokowaki naaka namitakoperotemi maawaeni kitejiri: aririka notsipatemi, eejatzi aririka notsiparyaaneemi, nokowaki niyotaakotemiri Jesoshi, eejatzi nokowaki namitakotemi. 19 Nokimiteeyakimini eeroka

neentsite. Okimitaganki tsinani aririka okoñaawanite otomi, osheki okemaatsiperotanakawo katsiri. Ari okimitzimowitakina naari, oshekipero nokemaatsitawenteeyakimini najankanekira, roojatzi pameentaperotantakyaariri apatziro Jesokirishito, maawaeni pajankaneki. 20 Nokowaperotawitakaroña nojeekimotanakimimi, kameetha nokenkithatakaaneemimi. Tee niyotakotzimi oetarika nokantemiri ojeekantanakyaari piyoperotantyaari.

Iroñaaka nokenkithatakotero Akaara eejatzi Jaara

21 Aririka piitawitaka pimonkaatakiro rojankinarini Moeseeshi pawijakotanteeyari, pikamantena: ¿piyotaperotziroma okantziri rojankinarini? 22 Okantzi eenitatsi Awaraama itomi apite. Apaani ashi omperanawo iina ramanantziro. Riraga paashini ashi iinapero, tee ramanantziro irowa. 23 Riraga otomi omperanawo ikimitaperoeyakarini paashinipaeni eentsipaeni. Omaanta inashita rirotaki otomi iinapero. Ikantzitakawoni Tajorentsi: “Aritaki itzimaki pitomi paata”. Ari monkaataka ikantakirori, tzimaki iroñaaka. 24-25 Eeniro oshiyakaawentakiri iroka tsinani apite. Owaero omperanawo Akaara. Oshiyakaawentakiri roori pomeentsiwentawori rojankinarini Moeseeshi. Rojankinatakiro irira ikantakiriri Tajorentsi janta tonkaariki jeekatsiri janta Araawyaki, oetachari Shinayii. Otomi rowaga omperanawo, ikimitakawo riniro: rirotaki omperanari rirori, eeniro omperatariri. Eejatzi oshiyakaawentakiri omperanawo joriiyopaeni jeekayitatsirini iroñaaka Jerojareeki: ratsipetashitakawo ipomeentsiwenteeyakawoni rojankinarini Moeseeshi, maawaeni. 26 Omaanta eeniro paashini tsinani, rowaga Jaara iinapero Awaraama. Okimitakawo aniro. Oshiyakaawentakiri roori jeekayitatsini iinja paashiniki Jerojaree, jeekatsiri iroñaaka janta jenokinta. Aakateeyakini jeekatsini iinja janta, anampiteeyawoni. Tee aakapaeni omperanawo; tee apomeentsiwentawo rojankinarini Moeseeshi; eero apomeentsiperowentawo. 27 Rootaki rojankinatakotakirini Iseeyashi: “Pijeekashitawitaka omaanta piweshiryaanakya. Tekira itzimi pitomi, omaanta pikimoshireperotanaki, roshekiperotanaki pijaripaeni, eero roshekiperotzi ojaripaeni omperatzimiri”.

28 Iroñaaka, noyemijantzinkarite, aaka asheninkateeyakarini Jesokirishito riraga icharineni iinja Ijaaka, riraga itomi ikashiyakaakariri Tajorentsi Awaraama. Rootaki acharineteeyantakaririni eejatzi ikashiyakagaeyakaerini rirori. 29 Paerani, otomi omperanawo ikijapiintakiri rirentzi: riraga Ijaaka otomi Jaara iinapero Awaraama. Riraga Ijaaka rirotaki ikashiyakaakiri Tajorentsi. Iroñaaka eejatzi okimitaaka, riraga kowatsiri amonkaateeyeroni rojankinarini Moeseeshi ikijapiinteeyakaeni aari: tema aakateeyakini ameentakariri Jesoshi riraga icharineeteni Awaraama. 30 Eeniro iroka okantziri rojankinatziniri Moeseeshi: “Ikantziri Tajorentsi Awaraama: ‘Potyaanteero rowaga pomperanawo eejatzi otomi. Riraga otomi, eero ikimitaperotari otomi piinapero. Riraga Ijaaka rashitaperoteeyawo maawaeni jeekimoteeyimirini’ ”. 31 Ñaakiro, noyemijantzinkarite, iñaaperotakae Tajorentsi rootaki tee ajawoteeyawoni rowaga omperanawo. Roori oshiyakaawentakiro rojankinarini Moeseeshi; rootaki kaari apomeentsiwenantawo rojankinarini Moeseeshi. Omaantakya ojaripaeni rowaga Jaara rirotaki ikashiyakagaeyakiririni Tajorentsi Awaraama. Iroñaaka akimiteeyakarini riroripaeni

rootaki asheninkateeyantaririni icharineteeyarini Awaraama: riraga Jesokirishito.

5

Piyoyagaantya: teerika inimotzimi pipeyeeya joriiyo, ari paapatziyari Jesokirishito

1 Tema paerani rowawijaakotakae Jesokirishito, rootaki iroñaaka okameethatantari oyaataperoeyerini. Tee ikoyi akimiteeyari pimantaari. Eero pikoyi romperateetemi pantayiteroni oetarikapaeni pawijakotanteeyari. 2 Pikemijantaperotena. Naakatakikya naaka kamantzimirori iroka. Aririka pitotonatakaantya pishiramparitantari, ¿piitzima ari owawijaakotakimi? Eero, patsipetashitakawo pitotonatakaanta. Apatziro pameentaperotyaari Jesokirishito, pawijakotantyaari. 3 Nokamanteemi eejatzi: aririka pitotonatakaantya pawijakotanteeyari, okameethatzi pimonkaateeyeronimi maawaeni rojankinarini Moeseeshi, pithotyeero maawaeni. Eerorika pimonkaateeyironi maawaeni, eero pawijakotzi. 4 Aririka pikoyi pimonkaateeyeroni rojankinarini Moeseeshi iñaaperotantemiri Tajorentsi, tee pikoyi ineshironkatemi. Pitheenkakiri Jesokirishito. 5 Omaanta naaka naapatziyari irira noyaataperoeyakirinikya. Niyotaki eerokapaeni tee kijokiro powaeyirini rirori. Omaanta aririka ashinetero Ishire Tajorentsi iyotagaeyeeni aapatziyari Jesoshi, ayoteeyakini imonkaatero riraga Tajorentsi maawaeni ikantakaeri. Aritakikya ayoteeyakini rowameethataperoeyeeni. 6 Aririka akempiyaaminthatakyaari Jesokirishito, ayoperotaki eero rojampitee Iriri: “¿Pitotonatama?” Eero ikenkithashiryaakotee. Omaanta ikenkithashiryaakotakae aririka ameentaperotakyaarikya Itomi aritaki anintaperoeyakirini paashinipaeni atziri. Rootaki ikowakaakaeri Tajorentsi.

7 Paerani kameetha paapatziyeeyawitarini. Paapatziyaperoteeyawitakawoni kyaaryootayitatsirini. ¿Ninkama ookakaakimirori paapatziyawitakari? 8 Tee rookakaemiro Tajorentsi. Rirotaki kowakaakimirori poyaatero kyaaryooperotatsiri. 9 Aririka owetsikya paa ari owaetakya tapiyakaawori apatziro owaetakya eechonkiini, othotyaanakiro maawaeni otsichaagantakawo. Eejatzi okimita roori, paapatziyakowitakarira eechonkiini ikantziri amatawitantatsiri, ari ikenkithashiryaanakyaami atziri eekiro piyaatanakityeemi pameñaaperotanakyaawomi. Roojatzi pimataperotanteeyaami pipaashiniperoteero oetarika pikenkithashiryaayityaarini. 10 Omaanta naaka nameentakari Tajorentsi, niyotaki ikenkithashiryaakaaperoeyemini, eekiro piyaatatye pikimiteeyantenarini. Omaanta iinja rowashironkaeri Tajorentsi, riraga kowatsiri ikompitakaayitemironi, omawitya rirorika atziri jewatatsiri. 11 Noyemijantzinkaritepaeni, eenitatsi theeyakotakinari ikantakotakina nokamantziri atziri imonkaatero rojankinarini Moeseeshi. Nokantemirikami: “Pitotonatya pawijakotanteeyaarini”, eero nokamantzimimi: “Ikamawentakae Rotyaantanewo Tajorentsi koroshiki rowawijaakoeyakaeni”. Roojatzi eeromi ikijanami joriiyopaeni. Ikijaneenantakinawo osheki nokenkithatakotakirira Jesoshi ikamawentakae koroshiki omaanta rametayitarini nochariniiteni eero apomeentsitawentawo.

12 Eenitatsi riraga kantawitzimiri pitotonatya, osheki roñaashirenkakina.
Nokenkithashiryaawita naari rirotaki oeyoyeroni iyatharekitho, aririka
iyoteemi tee okameethatzi ikantzimiri.

Aririka pinintaperotawakagaeyani, ari monkaataka

13 Iroñaaka, noyemijantzinkarite, nokamantemi. Ikowayitakimini
Tajorentsi rowawijaakoeyemini, tee ikowaperotakayimi pipomeentsi-
wentyaawo rojankinarini Moeseeshi. Rowawijaakoeyakimini,
omaanta tee ishinetzimi pantero oetarika kaari kameethatayitatsini
pikoyiri eeroka. Ikowaki pinintaperotawakagaeyaani maawaeni,
eejatzi pikaminthaawakagaeyaani. 14 Eeniro iroka rojankinatzirini
Moeseeshi: “Kimitaka eeroka pikaminthagaatya apaniroeni,
eejatzi pikimiteeyerini paashinipaeni, pikaminthaaperoeyerini,
pinintaperoeyerini”. Aririka amateeyakironi iroka; kameetha.
Monkaataka. 15 Noshiyakaawentemiro iroka: aririka pikijawaka-
gaeyaani, pikantzimatakiririka paashini atziri pitheeyakotyaaririka
kimitaka patsikawakagaeyatyaani, eejatzi pitzimpithaawakagaeyaani.
Kyaaryoowa, pithonkawakagaeyanikarira: pookakaawakagaeyaawoni
paapatziyarira Jesoshi.

Akowaeyawitarini aari, eejatzi okowakagaeyakaerini Ishire Tajorentsi

16 Nokamantaperotemi: pikantero Ishire Tajorentsi iyoteeyemini
oetarikapaeni panteri eejatzi pimonkaaperotero maawaeni. Eerokya
pantero kaari kameethatatsi pikowaeyawitarini eerori. 17 Eenitatsi
kaari kameethatatsi pikowaeyirini panteeyerini eerori, eejatzi eenitatsi
okowakaawitakimi Ishire Tajorentsi antakayemi. Tee omonkaatawak-
agaeyani. Inashitayitakani, rootaki kaari pimateeyantawoni pan-
tero kameethatayitatsirini okowakaawitakimi Ishire. 18 Aririka aap-
atziyawo Ishire Tajorentsi oetarika antakagaeri, eero akenkithashiriiro
amonkaatero rojankinarini Moeseeshi.

19 Ayoteeyakironi kaari kameethatatsi rantapiinteeyirini kaari
aapatziyaperotawori Ishire Tajorentsi, shirampari iñaaminthatziro kaari
rayi, oñaaminthatziri tsinani kaari ayi, rantaminthatawakagaeyani:
ranteeyakironiwee, tee ipashiwentakaaneetawo. 20 Eejatzi
iitajorentsitashitayitakawoni oetarikapaeni, imatsitantzi, roon-
awakaeyakani, ikijathatawakagaeyakani, raamaakotawakaeyani,
intsipaete ikijeeyani, ininatawakaeyani, riyoshiiteeyani tee ikoyi
itsipateeyarini paashinipaeni, apatziro itsipateeyarini oshiyariri.
21 Eejatzi iñaawenatzitayitakarini rowaagawo paashinipaeni atziri,
ishinkiteeyani, osheki rowaperoteeyani, eejatzi maawaeni
paashinipaeni kimitayitaworini. Paerani nokamanantzimiri:
“Kyaaryoowa. Aririka pantapiintero maawaeni irokapaeni, eero
pimatziro piyaatee janta reewaperowenantzinta Tajorentsi”.
Iroñaaka napiiteemiro: “Kyaaryoowa. Piyaateekari paamariki kaari
tsiwakanitatsini”.

22 Omaanta aapatziyaantakawori Ishire Tajorentsi rootaki
anteeyantakaworini inashitacharipaeni: tema iyoteeyakaeni
anintashireperotawakagaeyakani; akimoshireeyakini; eero ak-
enkithashiryaapiintaneero oetarikapaeni tema aritaki itsipaperotakae
Tajorentsi; eero ajamashiryaashitari; kaari akijathatantawakaantya;
akaminthaawakaeyakani; akameethataki, eero amatawitantzi, 23 kaari

akantakaaperotantya, aamaakowentyaawo awatha aaka apaniroeni eero antayitzironi kaari kameethatatsi akowawitari anterimi. Tema inimotakiri rojankinarini Moeseeshi maawaeni iroka. 24 Riraga kentakoeyacharini koroshiki ikamaeyakini, tekatsi rantee eejatzi. Aapatziyantakariri Jesokirishito, kimitaka ari akaatakiri akentakotaka, kamakae; tekatsi akanteeya akowaeyeeni anteero kaari kameethatatsi.

Eenitatsi iroka paashini riyotaayitziririni Paaworo

25 Omaanta okimitzimotakae owañaagae eejatzi Ishire Tajorentsi, iyotakagaeyakaeni. Thame anteeyeroni oetarikapaeni iyotagaeyeerini. 26 Eero akantakaaperota, eero akijaneentziri paashinipaeni, eero akowashiriitziri rashitayitarini rashi rirori.

6

1 Noyemijantzinkaritepaeni, aririka piñeeri piyemijantzinkarite rantziro kaari kameethatatsi, pikantero Ishire Tajorentsi iyoteemi pikaminthaantyaariri. Kyaaryoowa, pikijirikari, eentsikiroeni pikanteri pikijakaarikari. Kyaaryoowa pantzirokari eerori kaari kameethatatsi. 2 Pikaminthaawakagaeyani eejatzi pamitakotawakagaeyani. Aririka pantero iroka, aritaki pimonkaatakiro okaatzi riyotaakiri Jesokirishito. 3 Eenitatsirika asheninka kantakaaperotachari, ramatawitashitaka apaniroeni. Tee ikameethatzi rirori. 4 Pikenkithashiryaakotya: piyotantyaari okameethatzirika pantayitzirini. Aririka okameethatzi pantayitzirini, pikimoshiryaanaki. Eero pikantakaaperota, eero pitheenkiri paashinipaeni, 5 tema eenitatsi anteeyirini maawaeni.

6 Okameethatzi apagaanteeyerini okaatzi tzimimoteeri riraga yotagaeyeerorini iñaani Tajorentsi eero okoetyeemotantariri rirori. Tee akoyi ikoetyaayiteroni oetarikapaeni. 7 Kyaaryoowa, eero pamatawiteeyaani eeroka, tee ikowakagae Tajorentsi atheenkaeyerini. Noshiyakaawentemiro: oetarikapaeni apankitayitzirini, aayiteeroni okithokipaeni roori. Rooma atheenkakiririka Tajorentsi, eero raanee jenokinta. 8 Oshiyakawo iroka aririka antapiintero kaari kameethatatsi akowaeyawitarini, ari aate paamariki kaari tsiwakanitatsini. Aririka antapiintero okowakaakaeri Ishire Tajorentsi, ari akanteetatyeeyaani ajeeke jenokinta. 9 Eero apakayiro antapiintero oetarika okowakaakaeri Ishire Tajorentsi, rooma ari ipineeyakaeni iinja Tajorentsi. 10 Ari thame akaminthagaeyerini paashinipaeni atziri, eekiro aatatye akaminthaaperoeyerini ayemijantzinkaritepaeni.

Ari riweyaakiro rojankinari

11 Piñaakiro, antawo nojankinatakiro naaka iroka. 12 Riraga kowawitachari itotonatero ishiramparitantari, ikowaki riraga ijoriiyotzinkarite iñaaperoeyerini. Tee ikowaperotzi ikijeeyerini. Ikantemimi: “Ikamawentakimi Jesokirishito koroshiki rowawijaakoeyeemini”, ari ikijeeyerinimi ijoriiyotzinkarite. 13 Maawaeni riraga totonatachari tee imonkaatzironi rojankinarini Moeseeshi, omaanta ikowawitaka pitotonatya eerori ikantakaaperotantyaariri. Ikantakaaperowentemimi, ikanterimi ijoriiyotzinkarite: “Ñaakiro, nototonatakaakari. Ikemijanteeyakinani”. 14 Omaanta tee okameethatzi nokantakaaperotya naaka, omaanta nokowaki

niweshiryaawentyaari riraga Awinkatharite Jesokirishito, riraga kentakowentakaerori kaari kameethatatsi antziri. 15 Eero rawijakotashita maawaeni totonatachari, eejatzi eero rawijakotashita kaari totonatacha. Omaanta aririka ipaashinitakaagae Tajorentsi aapatziyanteeyaririni Jesokirishito, ari owawijaakoteeya. 16 Aririka pikemijantaperotakiro iroka, ari isheninkatakimi Tajorentsi, eejatzi nokowaki kameetha ijeekakayemi, eejatzi nokowaki ineshironkatemi eerokapaeni eejatzi nojoriiyotzinkaritepaeni, riraga aapatziyariri Jesoshi.

17 Iroñaaka roojatzi paata tee nokoyi nokemakoteemi eejatzi pookaero kyaaryooperotatsiri. Naaka antawaetziniriri Jesoshi, rootaki ikijantakinari theenkantatsiri, rootaki nopirotantayitakarini nowathakipaeni.

18 Iroñaaka, noyemijantzinkarite, nokowaki ineshironkaeyeemi eejatzi Awinkatharite Jesokirishito. Tema aritaki ikantapiinteeyemini.

Ari okaatzi.

Naaka jankinatzimirori iroka:

Paaworo

RIRAGA PAAWORO ROJANKINATEEYINIRINI EJEESOJATZI

1 Nokoyi niwethatemi eerokapaeni, ejeesojatzi, tsikarika pikanta
pijeeki. Naaka Paaworo jankinatzimirori iroka. Rotyaantakina
Jesokirishito nokenkithatakoteri, tema rootaki ikowakaakinari
Tajorentsi. Iroñaaka nojankinateeyakimironi maawaeni aapatziyariri
Jesoshi jaga Ejeesoki: eerokapaeni reentsiteteeyakarini Pawa
Tajorentsi. 2 Nokowaperotaki iroñaaka ineshironkateeyemini Pawa
Tajorentsi, eejatzi kameetha ijeekakagaeyemini. Eejatzi ikimitakari
riraga Awinkatharite Jesokirishito.

Ikowakaakae Tajorentsi ayoteeyerini

3 Thame akanteeyerini atziri tema ikameethaperotaki Tajorentsi
riraga Ashitariri Awinkatharite Jesokirishito. Aapatziyakari irira,
iroñaaka ikantakae Tajorentsi: “Ari pijeekimotena paata janta jenoki”.
Tema eejatzi iroñaaka osheki ineshironkatakae, itajonkawentakae
aweshiryaawentaperoeyakarini, kimitaka ajeekimotakiri jenokinta.
4 Paerani tekirani riwetsikironi kipatsi, riyoyagaeyakaeni, riyotzitakani
rirori aritaki rowawijaakotakae Jesokirishito. Ikenkithashiryaaka:
“Nowameethaaperoeyerini maawaeni aapatziyaarini Notyomi”.
Iroñaaka iñaaperoeyakaeni akameethateeyeeni ikimitakaanteeyakaeni
tee antziro kaari kameethatatsi. 5 Inintaperotashiteeyakaeni
rootaki rotyaanantakariri Jesokirishito ikamawenantakaeri. Rooma
aritaki ikantzitakani paeraniperoroña: “Notomintayiteeyarini
riraga aapatziyeeyakaririni Jesoshi”. Rootaki ikowakagaeyakaerini
maawaeni. 6 Iroñaaka asheninkateeyakarini Itomi inintashireperotziri,
rootaki ineshironkateeyantakaerini. Ikaminthaaperoeyakaeni osheki.
Roojatzi akantani akanteeyerini atziri: “Ikameethaperotaki Tajorentsi”.
Eejatzi thame akanteeyerini Tajorentsi: “Eeroka pikameethaperotaki”.
7-8 Ineshironkaperoeyakaeni maawaeni, inintashireperoeyakaeni os-
heki. Rotyaantakiri Itomi ikamawenteeyakaeni rapaatawenteeyakaeni
riraa. Ikaminthaaperoeyakaeni iroñaaka tee ikenkithashiryaakoteero
eejatzi kaari kameethatatsi anteeyawitakarini. Tema aritaki rowaw-
ijaakotakae. Riyotakagaeyakaeni, otzimantakari ayoteeyantarini.
9 Eejatzi riyotakaakaero iitarika rotyaanantakariri Jesokirishito: tee
ayotawitawoni paerani. Aritaki, paerani riyoyayitakarini rotyaanteri
rowawijaakotanteeri. 10 Eenitatsi iroka ikowakagaeyakaerini
maawaeni: iinja reewawenantaperotanaki Jesokirishito. Aririka
omonkaatakya iroka kitejiri, ari ipiyoteeyakaeni maawaeni: jenokijatzi
eejatzi maawaeni kipatsijatzi. Roojatzi reewawenanteeyakaeni,
maawaeni.
11 Maawaeniroña okaatzika awijayiteentsirini iroñaaka, aritaki
ikenkithashiryaakarini Pawa Tajorentsi paerani, tekirani riwetsikironi
kipatsi. Imonkaatakiro iroñaaka ikantzitakarini paerani. Tema
ikashiyakayitakaerini rotyaanteeniri Itomi Jesokirishito jaawikika
ijeekashiretanteeyapaakaerini. Ari okantzimaetaka iroñaaka
imonkaatakiro. 12 Naakapaeni joriiyo jewateeyatsirini naapatziyap-
eroeyakarini Jesokirishito. Rootaki nokowantakari noñaaperoeyerini

Tajorentsi, eejatzi nokanteeyerini atziri: “Ikameethaperotaki Tajorentsi”. 13 Eejatzi eeroripaeni pikemakoeyakirini Jesokirishito pikemaki ipokashitakaeni rowawijaakoeyakaeni. Kyaaryooperotaki paapatziyakari. Paerani ikanteeyakaeni Tajorentsi: “Aririka paapatziyakyaari Notyomi, okithatakaanakimi noshire”. Kyaaryo iroñaaka kijokiro owakimi rootaki piyotantakari pisheninkatakari Jesokirishito. 14 Aririka kijokiro owanakae, ayotanaki kyaaryoopero ithotyaagaero Tajorentsi maawaeni ikantzitakaeri. Eero ramatawitee. Tema kyaaryooperotaki ragaeyaneeni jenokinta atsipateeyantapaeyaaririni rirori. Tema ikameethaperotaki. Thame akanteeyerini maawaeni atziri: “Ikameethaperotaki Tajorentsi”.

Ipaasonkitziri Paaworo Tajorentsi

15 Nokemakoeyakimini eeroka, paapatziyaperoeyakarini Awinkatharite Jesoshi, eejatzi pinintashireperoeyakirini piyemijantzinkaritepaeni. 16 Nokantatyaani nopaasonkitakowenteeyimini eerokapaeni, eejatzi namaniri Tajorentsi eekiro riyaatatzi ramitakoeyemini. 17 Namanapiintziri riraga Ashitariri Awinkatharite Jesokirishito. Tema ikameethaperotaki. Nokantziri: “Piyotakaaperoeyerini ejeesojatzi, piyotakagaeyerini tsikarika pikanta eerori. 18 Nokowaki eejatzi riyotakaaperoeyemini, piyotantyaari tsika ikanteeyani paata: tema okameethaperotakiroña janta jenokinta”. Tema rashiteeyakaeni, rootaki nokowantakari piyoteeyeni okameethaperotaki maawaeni ikashiyakagaeyakaerini. 19 Oshekipero itajorentsiperotaki, tee opeyaneenta itajorenka. Itajonkawenteeyakaeni aakapaeni maawaeni aapatziyariri. Paerani iyotakagaeyakaeni itajorentsitaperotaki, 20 tema ipiriinteeri Jesokirishito. Raaneeri janta jenokinta, eejatzi ijeekakagaeri janta rakoperoki ikaatapaeri reewawenantapae. 21 Ikantakiri: “Notyomi, nokowaki peewawentaperoeyerini maawaeni jewaperoeyawitacharini: jewawenantatsiri, aataperoteenchari, eewatakaantayiwitacharini, maawaeni jewatatsiri kamaaripaeni, jewataperotatsiri nonampiripaeni, maawaeni. Peewawentaperoeyerini maawaeni jeekaeyatsirini iroñaaka, eejatzi peewawentaperoeyerini maawaeni impaetayitatsini ikoñaatee paata”. Ari ranaakoeyakirini maawaeni, reewaperowenantziroña. 22 Eejatzi ikantakiri: “Notyomi, eeroka antakaantayiterorini tsikarika okantayityaarini oetarikapaeni, eejatzi peewaperowenteeyerini maawaeni aapatziyeeyemirini. 23 Iñaaperoeyemini rirori. Tema pikimitakina naari, pitajorentsitaperotaki kameetha, pikantatyaani pitajonkawenteeyakirini maawaeni aapatziyeeyakimirini”.

2

Itajonkawenteeyakirini Tajorentsi aapatziyeeyakaririni Jesoshi

1 Paerani, eerori, tee piyotawitarini Tajorentsi, pantapiintawitawoni kaari kameethatatsi, rootaki iroñaaka piyaatantyaarimi paamariki kaari tsiwakanitatsini: omaanta rowawijaakoeyakimini Tajorentsi rootaki piyaatanteeyari jenokinta pañaaperotapae janta eero pikamanitee. 2 Kyaaryo pikimiteeyawitarini paerani paashinipaeni theenkantatsiri, paapatziyawitarini Jatanaashi, riraga iwinkatharite maawaenipaeni kamaari. Rirotaki jewawenteeyiriri maawaeni piyathatayitaririni Tajorentsi, rantakaanteeyantaririni kaari kameethatatsi. 3 Tema

paerani akimitawitarini riraga theenkantatsiri antapiintawitawoni kaari kameethatatsi akowawitawoni. Ari akantatyaani antapiintawitawoni oetarikapaeni akowawitarini, oetarikapaeni akenkithashireeyawitarini. Rootaki ikijawenantawitakaerori Tajorentsi okaatzi antakiri, eejatzi kimitaka iroñaaka ikijantari riraga kaari aapatziyariri Jesoshi okaatzi rantziri. 4-5 Paerani antapiintawitawoni kaari kameethatatsi ashi owaeyironi: tee ayotawitarini Tajorentsi, eejatzi aateeyenimi paamariki kaari tsiwakanitatsini. Omaanta ashi royiro rirori ineshironkaperoeyakaeni osheki inintashireperoeyakaeni. Paerani rowañaagaeri itomi ikantatyaani iroñaaka rañi. Iroñaaka eejatzi rowawijaakoeyakaeni aari, akanteetatyeeyaani ajeekimoteeyerini jenokinta. Tema ineshironkaperotakae, rootaki rowawijaakoeyanteerini.

6 Ikamawitaka Jesokirishito, rowañaagaeri Tajorentsi eejatzi aari akimitawitakari, ipaashinitakaakae Tajorentsi, eejatzi ayotaki akaateeyerini paata janta jenokinta. 7 Ikanteetatyeeyaani riyotakagaeyeni, oshekipero ineshironkataperoeyakaeni, ikaminthaaperotakae: ashi royiro. Rootaki ikamintheeyantakaerini asheninkatakari Jesokirishito. 8 Aapatziyaperotakari rootaki rowawijaakotantakaeri Tajorentsi. Tema osheki ineshironkataperoeyakaeni. Tekatsi akanteeya owawijaakotashiteya aaka, inta riro apaniroeni owawijaakotashiteeyakaerini. 9 Aakarikami owawijaakotashitachanimi, tema ari akantakaaperotakyaami. 10 Omaanta iroñaaka rowashiñaashiretakae Tajorentsi rooma aapatziyakari Jesokirishito. Ikowakaakae antayitenirini okaatzi kameethayitatsirini. Paerani tekirani atzimini aari, eenitatsi ikowakagaeyakaerini antayiterini ikowakaakae akantatyeeyaani anteeyironi eero apakayiro.

Amonkaatawakagaeya

11 Tee eerokapaeni joriiyo. Ipinkaeyakimini rirori, ikantzi: “Tee riyoteeyirini paashinijatzitatsiri atziri Tajorentsi, tee itotonatziro rirori ishiramparitantari”. Iiteeyawitakani rirotaki totonatachani, tema riyotziri riraga Tajorentsi. 12 Pikenkithashireeyeroni tsika pikanteeyarini paerani: tee paapatziyeeyawitarini Jesokirishito, tee pisheninkateeyarini joriiyopaeni, tee piyoteeyawitawoni ikantayitzirini Tajorentsi, eejatzi tee piyotawitarini ikashiyakagaeyakaerini. Tee piyotawitarini rirori eejatzi tee piyotawitani ikowakini ineshironkateeyemini. 13 Kyaaryooperotaki, paerani tee piyoteeyawitarini Tajorentsi, okimitzimotawitakimi pijeekaki inteenapero. Omaanta ikamawenteeyakimini Jesokirishito, apaatawenteeyakimini riraa. Iroñaaka paapatziyeeyakarini, pisheninkateeyakarini. Rootaki piyotantaariri Tajorentsi, kijokiro powanteeyakaririni. 14 Paerani naaka eejatzi maawaeni nojoriiyotzinkarite nokijawitakimini: naari eejatzi rirori maawaeni pisheninkapaeni eejatzi pikijeeyawitanani naari. Omaanta rowawijaakoeyakaeni Jesokirishito ipeyakoteero akijawakaeyawitakani, kameetha iroñaaka ijeekakagaeyakaeni. Kijokiro owawakaeyakani: akimitawakagaeyakani maawaeni, tee apaashinitzi. 15 Ikamawentakae, eero apomeentsiwenantawo rojankinarini Moeseeshi, tekatsi okaminagaeyeni. Paerani inashitakaawitakaeni tee asheninkatawakaawitani omaanta iroñaaka asheninkateeyakarini Jesokirishito. Eejatzi asheninkatawakaeyakani maawaeni, kaari akijawakaanta, 16 aakameethatawakaeyanani

maawaeni. Rootaki aakameethatawakaanteeyanarini, asheninkataari riraga kentakotawentakaeri koroshiki. Iroñaaka añaaperoeyirini Tajorentsi maawaeni: nosheninkapaeni eejatzi pisheninkapaeni eerori.
17 Naakapaeni joriiyo: niyoteeyawitakani tsika ikantari Tajorentsi, niyotawitawo iñaani, omaanta tee naapatziyeeyarini. Omaanta eerokapaeni tee piyoteeyawitariniroña, kimitaka pijeekakini eeroka inteena. Omaanta ipokantakari Jesokirishito, ikamanteeyakaeni maawaeni tsika akanteeyari asheninkatawakaanteeyarini, akimitawakaanteeyaarini: tema ajeeki kameetha. 18 Osheki imatakaeniri rirori, rootaki amateeyantakaworini akenkithatakagaeyakirini Tajorentsi. Eejatzi Ishire iyoteeyakaeni akenkithatakaanteeyaririni. 19 Paerani tee piyotawitarini rirori, tee pisheninkatawitarini. Omaanta iroñaaka, osheki pipaashinishiretanaki; ari pikimitakoteeyakarini paashinipaeni aapatziyakariri Jesokirishito, piyoteeyakirini Tajorentsi, pisheninkateeyakarini. 20-22 Iroñaaka noshiyakaawentemiro. Aririka akoye awetsike pankotsi, tema ityaawo amine tsikarika okameethapathatzi kipatsi, roojatzi aminantakya otzinkamipanke kameetharipaeni, kijoperotatsiri eejatzi osheki inashitayitakyaani inchapankipaeni aayiterini owashiterori achempokyaatantyaawori apanko. Aririka athonkakiro pankotsi roojatzi ajeekantakya. Eejatzi akimiwitakawo aari, aririka aapatziyakyaari Jesokirishito. Ritakae riraga Rotyaantanewo Tajorentsi riyotaakaero iñaani Tajorentsi, eejatzi riraga kamanantayitzirorini iñaani Tajorentsi riyotagaeyakaeni tsika ikantari Jesokirishito: ikameethaperotaki, imatakiro rowawijaakoeyakaeni. Tema rirotaki iroñaaka Awinkatharite. Roojatzi roshekitantanaka maawaeni aapatziyariri, eejatzi otajonkawenteeyakaeni Ishire Tajorentsi akimitawakaanteeyantaarini: tema asheninkateeyakarini Jesokirishito, maawaeni. Iroñaaka rashitakae Tajorentsi, kijokiro rowaeyakaeni.

3

Rantayitzirini Paaworo

1 Tee eerokapaeni joriiyo, omaanta nonintashireperoeyakimini. Nokaminthagaeyakimini, nokantakimi: “Aririka paapatziyeeyarini Jesokirishito, ari rowawijaakoeyakimini”, rootaki romonkyaanteetakinari omonkyaagamentotsiki. 2 Tema ineshironkatakina Tajorentsi, rootaki nomatantawori nokenkithatakagaeyakimini. 3 Riyotaakina kaari riyoteeyini paashinipaeni, kameetha riyotaaperotakina. Aritaki nojankinateeyakimironi, nokamanantakimirori ikantakinari. 4 Aririka piñaanatakiro iroka nojankinatakimiri piyoperoeyawakironi iroka niyotaakotakiri Jesokirishito, kaari riyotawitani paerani. 5 Tee riyotawitawoni riraga itakaantaworini, omaanta Ishire Tajorentsi iyotakaakina naakapaeni rotyaantanewo Jesokirishito riraga kameethashiretzinkari eejatzi riraga kamanantayitzirorini iñaani Tajorentsi. 6 Tee eerokapaeni joriiyo, omaanta iyotakaakina aririka paapatziyeeyarini Jesokirishito, ari pawijakoeyeeni. Pimonkaateeyakarini nosheninkapaeni naari: aritaki ikashiyakayitakaerini Tajorentsi rotyaanteri owawijaakoteeni aakapaeni maawaeni. Rootaki iroñaaka asheninkatawakaanteeyantaarini. Rooma aritaki paapatziyeeyaarini Jesokirishito eerokapaeni rootaki amonkaatawakaantakariroña.

7 Rootaki iroka nokenkithatakotapiintakiri. Ineshironkatakina
Tajorentsi, eejatzi itajonkawentakina nomatantakawori nokenkithatzi.
8-9 Ñaakiro, naapatziyawitari Jesoshi; omaanta tee nokimitari
paashinipaeni aapatziyariri: tekatsi nomate naari. Omaanta
ineshironkatashitakina Tajorentsi, riraga wetsikaeyiririni maawaeni
jeekatsiripaeni, rotyaantakina nokamanteeyakirini paashinijatzitatsiri
atziri tsika ikantari Jesokirishito ikaminthaaperoeyakaeni. Tee
ayotakotawitari paerani, omaanta iroñaaka iyotagaeyakaeni Ishire.
Eejatzi rotyaantakina nokanteeyakimini ikowaki rowawijaakoeyemini
eeroka, eejatzi maawaeni paashinipaeni atziri. Aritaki paeraniperoroña
ikowakini rowawijaakoeyemini, omaanta tee riyotziteetani paerani
rowawijaakoeyemini, owakira riyotakagaeyakaeni. 10 Iroñaaka
ikowaki riyotakagaeyerini maawaeni riraga jenokiweri: riraga
kantakaantayitatsirini eejatzi riraga jewawenantayitatsirini
kamaaripaeni. Riyoteeyanakini jenokiweri osheki itajonkawen-
teeyakirini Tajorentsi aapatziyariripaeni Jesokirishito, roojatzi
riyoteeyanakirini eeniro riyotantariroña rirori, ashi royiro
riyoperotziroña. 11 Aritaki ikoyitakani paerani riyoteeyeni maawaeni
jenokijatzi roojatzi iroñaaka. Eeniro imatayitakaerini Awinkatharite
Jesokirishito, riyotantakari riraga jenokijatzi oshekiniperoroña
riyotzi Tajorentsi. Rootaki ikowakaakiriri. 12 Aapatziyakari
Jesokirishito, rootaki ayotantakari okameethataki akenkithatakayeri
Tajorentsi, ari ikemakae. Eero athaawantari. 13 Piyoteeyakini
niyotagaeyakimini, rootaki osheki rowashironkaanteetakinari,
omaanta eero powashiretakoeyashitanani, inta pikimoshireeyanakini.

Paaworo ramanakoventeri Tajorentsi ejeesojatzi

14 Osheki riyotzi Tajorentsi, osheki imatakaeniri, rootaki notzi-
werowantanaka noñaaperotantanakariri, eejatzi nokenkithatakaapiinan-
tanakariri. 15 Rirotaki ashitakaeri aakapaeni, maawaeni aapatziyay-
itaririni Jesoshi. Ajeekaeyini aaka jaka kipatsikika, eenitatsi ijeeki
paashini jenokinta, omaanta asheninkateeyakarini.

16 Ikameethaperotaki Pawa, itajorentsitaperotaki kameetha, rootaki
nokanantakariri ikantero Ishire otajonkawentemi, oshintsitakaan-
temiri eejatzi iyotaaperotemi kameetha pajankaneki. 17 Nokantakiri
raapatziyakaantaperoeyemirini pikenkithashiryaapiinantyaariri
Jesokirishito riraga kijokiro owakimiri. Eejatzi nokowaki
pikenkithashireero tsika ikanta Tajorentsi inintaperoeyakimini,
paapatziyaperotanteeyaririni. 18 Aririka paapatziyaperotakyaari,
pikimityaari paashinipaeni aapatziyariri, piyoperotatye osheki
inintaperoeyakaeni Jesokirishito, tee eechonkiini inintee. Ashi
royiro inintaperoeyakaeni ikantatyaani. 19 Nokowaki piyoteeyini
inintashireperoeyakaeni, omaanta tee ayoteeyini iitarika
inintashireeyantakaerini. Aririka piyoteeyakini inintashireper-
oeyakimini, nokowaki eejatzi pikenkithashiryaaperoteeyanakirini
Tajorentsi eejatzi nokowaki imatakaaperoteeyemini maawaeni
ikowakagaeyakimirini.

Thame añaaperoeyerini Tajorentsi

20 Ari itajonkawentaperoeyakaeni Tajorentsi, osheki retakoeyakaeni,
rowanakaeniro maawaeni koetyeemoyitakaerini. Tekatsi akantya atho-
tyeero akenkithashireeyironi maawaeni imatakaayitakaerini. 21 Thame
maawaeni aapatziyeeyaririni Jesokirishito añaaperoeyerini Tajorentsi;
akantapiinteeyerini atziripaeni ikameethaperotzi, akanteetatyeeyaani.
Aritaki okantyaari.

4

Thame akimitawakagaeyani

1 Naapatziyakari Awinkatharite, rootaki romonkyaanteetakinari
jaka omonkyaagamentotsikika. Iroñaaka nokanteeyemini
kameetha pijeekaeyeni; riyoyagaeyakimini rirori iroñaaka panteniri
maawaeni ikowakagaeyakimirini. 2 Eero pikantakaaperoteeyani,
pikaminthaanteeyeni, eero pijamashiryaashitari pisheninkapaeni,
inta eekiro peshiwentatyeeri, pamawetawakagaeyaani, pinin-
tashireperotawakagaeyaani, eero pikijiri. 3 Pikanteeyeroni Ishire
Tajorentsi iyotagaeyemini pikimitawakaanteeyarini kameetha
paakameethatawakaanteeyarini. 4 Maawaeni aapatziyariri
Jesokirishito asheninkateeyakarini, eejatzi eenitatsi Ishire Tajorentsi
apaani, rowaga kijokiro owaeyakaerini. Amonkaatawakagaeyakani:
riyoyagaeyakaeni Tajorentsi, ayotaki imatakaeniro ikantakaeri, rootaki
aweshiryaawenantaperotakariri. 5 Apaani ikanta Awinkatharite
añaaperoeyakirini, amonkaatawakagaeyakani aapatziyeeyakarini
aakapaeni, eejatzi amonkaatawakagaeyakani akaawoshitawen-
teeyakarini Tajorentsi. 6 Apaani ikanta Pawa Tajorentsi: riraga
ashitaperoteeri maawaeni. Ipinkathariwenteeyakaeni aaka,
itajonkawentaperoeyakaeni eejatzi ojeekashiretantakae ajankaneki
Ishire.

Inashitayitakani imatakaayitakaerini Jesokirishito

7 Ineshironkateeyakaeni Jesokirishito, eejatzi imatakagaeyakaerini
maawaeni amitakoeyantyaaririni aapatziyariripaeni. 8 Kyaaryo
Iwaperite Tajorentsi okenkithatakotzitarini, okantzitakani:
“Roenokaeyaarika Jesokirishito iinja jenokinta, ranaakoeyerini
maawaeni kamaari kijeeyawitakaririni; omaanta atziripaeni
imatakagaeyerini oetarikapaeni”. 9 ¿Iitaka okanantari: “Ari roenokaeya
Jesokirishito”? Aritaki ipoñaaka paerani jenokinta roojatzi ipokantaka
jaka kipatsiki eejatzi ipiyanee. 10 Riraga ayiitapaentatsiri jaka kipatsiki
jatee eejatzi janta jenokinta. Janta ipinkathariwenteeyapaeni eejatzi
itajonkawenteeyakaeni maawaeniroña.

11 Jee, kyaaryooperotaki imatakaaperoeyakirini aapatziyeeyakaririni
ranteeyakironi oetarikapaeni ikowakagaeyakiririni: apaani-
paeni rirotaki rotyaantanewo Jesoshi, paashinipaeni rirotaki
kamanantayitzirorini iñaani Tajorentsi, paashinipaeni rirotaki
kenkithatakaantzirori Iwaperite Tajorentsi, paashinipaeni rirotaki
jewawentziriri aapatziyariri Jesokirishito, paashinipaeni rirotaki
iyotaantatsiripaeni, maawaeni. 12 Ari imatakagaeyakaeni aari eejatzi
rirori maawaeni aapatziyeeyaririni rootaki amateeyantakaworini
antziniri. Eejatzi imatakagaeyakaeni aapatziyakaaperoeyakarini
maawaeni aapatziyeeyawitaririni Jesokirishito. 13 Ari ikantatyeeyaani

imatakagaeyeeroni roojatzi amonkaatawakaantyaari aapatziyaperotyaari, eejatzi ayotaperotanteeyaririni rirori.

14 Paerani akimiwitarini eentsi, intsipaete aapatziyashiiyawitakarini amatawiteeyawitakaerini, tee ayoperotawitani. Omaanta tee ikowakagaero Tajorentsi akimityaari eentsi, ikowakaaperotakae otzimaperote ayotantari. 15 Ikowaperotaki iroñaaka akaminthaaperoeyerini paashinipaeni kameetha. Akamanteeyerini iñaani: tema kyaaryooperotaki. Ikowakaaperotakae maawaeni aaka eekiro aatatyee akimitaperoeyanakyaarini Jesokirishito: riraga Awinkatharite. 16 Aapatziyeeyakarini, rootaki asheninkatawakaanteeyaarini. Eejatzi riyotagaeyakaeni amitakotawakaanteeyakarini, eejatzi riyotagaeyakaeni amateeyantakanaririni maawaeni ikowakagaeyakaerini. Eejatzi riyotagaeyakaeni anintaperotawakaanteeyakarini.

Eero pikimitagaa pikimitaaga paerani

17 Iroñaaka nokamanteemiro ikantakiri Awinkatharite, nokantaperotemiro ikowakaaperotakimiri. Tee ikowakagaeyimini pikimityaari kaari aapatziyariri Jesoshi: ratsipetashiteeyakawoni rirori rantayitakironi oetarikapaeni, tee ikenkithashireeya. 18 Tee riyoperotziri Tajorentsi. Tee inintashireperoeyini ikenkithashireeri, tee ikowaeyini riyoteri, rootaki kaari imatantawori irira rowañaaperoeyerini ijeekimotanteeyaririni janta jenokinta. 19 Rantapiintashitakawo kaari kameethatatsi, tee ipashiwenteeyani ishirontawo tsinanipaeni, shirampari rantatenkatziri ikaateeyini ishiramparinkaeyini, tsinanipaeni antatenkatawakagaeyani, rotsinampaawakaeyani, maawaeni. 20 Riraga Jesokirishito, tee riro yotayemironi pikimityaari riraga kaari aapatziyariri. 21 Tema pikemakotakiri Jesoshi: kyaaryo niyotagaeyakimini tsika ikantari. 22 Ari iroñaaka eero pikimitagaa paerani. Ashi poyironi tee pikameethaperotzini. Pinintaperotzironi pantayiteroni kaari kameethatatsi, rootaki pamatawitantakarini apaniroeni. 23 Eero papiiteero pikenkithashiryaagaero pantawitarini paerani, omaanta pikenkithashiryaagaero kameethatatsiri. 24 Pipaashinitaperoeyanakini: eero pantashitawo kaari kameethatatsi, omaanta pikimitaperotyaari Tajorentsi, tema ikameethaperotaki kameetha.

Ikanteeyirini Paaworo oetarika rantayiterini

25 Iroñaaka eero pitheeya eejatzi, omaanta kameetha piñaawaetantyaawo oetarika pikanteriri paashinipaeni atziri. Tema asheninkatakari Jesokirishito, eejatzi asheninkatawakagaeyakani, maawaeni. 26 Aririka pikijashiryaakya eero pantaperotziro kaari kameethatatsi. Eejatzi aririka pikijashiryaakya intsipaete pipitsimaryaanee eejatzi, eero pojamaninkiro, 27 okantyaatakya eerokya rantakaantzimiro kamaari kaari kameethatatsi. 28 Pikoshiwitarika paerani, iroñaaka eero papiiteero pikoshitee; inta pantawaete paantyaari eerori oetarika koetyeemotakimiri, eejatzi pikaminthayiteerini ashironkaayitacharini.

29 Eero piñaawaetantawo kaari kameethatatsi inta piñaawaetero ñaagantsi rooperotatsiri. Kameetha piyotaawakaya, piweshiryaakagaeyarini piyemijantzinkarite. 30 Teerika pijeeki kameetha, owashiretaka Ishire Tajorentsi. Eero powashiretakawo: tema rootaki

kempoyagaeyakimirini. Okantatyaani okempoyagaeyakimini roojatzi pareetanteeyaari janta jenokinta. Pawijakotantaperotapaeyaari kameetha. 31 Aritapaaki iroñaaka pikija, eero pitsimaenkata, eero pikatsimatantzi, eero pimashireyantzitzi, eero pikijeeri paashinipaeni. Eero pikijathapiinantzi, eero pikantzimatantashita. Eero pashiminthatawo pitheeyakotashityaari paashini atziri pikowantyaari powashiretakayaari. 32 Inta pikaminthagaeyerini, pineshironkaeyerini. Tema paapatziyakari Jesokirishito, iroñaaka tee ikijantzimiro eerori Tajorentsi pantayiwitakarini omaanta ikaminthaaperoeyakimini eejatzi pikimiteeyirini rirori pisheninkapaeni, eero pikijantari rantayitakirini, omaanta pikamintheeyerini.

5

1 Tema eeroka reentsitepaeni Tajorentsi inintashireperotzimi. Ari iroñaaka pikimitakoeyaarini. 2 Inintashireperoeyakimini Jesokirishito, rirotaki shinetashiteencha apaniroeni ikentakotanteetakariri, ikamawenteeyakimini. Inimoperotakiri Tajorentsi iroka rantakiri Itomi. Kimitaka inintashireperoeyakimini Jesokirishito, eejatzi pikimiteri eerori pisheninka, pinintashireperoeyerini.

3 Eero pishirontawo tsinani kaari payi, eero pishirontari shirampari kaari payi, eero powashiyathatakotawo, eero powashiyathatakotay-itawoni oetarikapaeni kaari kameethatatsi, eero piñaawenatakotari rashitayitarini paashinipaeni atziri oetarika tzimimotayitziririni: tee okameethatzi aapatziyariri Jesoshi rowashiyakotantya. 4 Eero powashiyathatakotawo tsinani, eero powashiyathatakotari shirampari. Okameethatzi pipashiwentakayaawo maawaeni kaari kameethatatsi. Omaanta okameethaperotzi apaasonkiteri Tajorentsi: tema ikaminthaaperoeyakaeni. 5 Iroka nokantemiri, piyotaperotawakiro: eero riyaatzi jenokinta riraga shirontapiintawori tsinani kaari rayi, eejatzi eero iyaatzi jenokinta tsinani shirontapiintari kaari ayi, eejatzi eero riyaatzi owashiyathatakopiintaworini kaari kameethatatsi, eejatzi ñaawenatakotzitapiintariri rowaagawo paashinipaeni atziri. Riraga kowaperotzirori rashaagantya ikimitakaantakiro rootaki itajorentsite inintaperotantawori. Ñaakiro, irikapaeni tee raapatziyari Jesoshi, rootaki kaari riyaatanteeyani riroripaeni janta ijeekaperotzinta Jesokirishito eejatzi Tajorentsi. 6 Eenitatsi kowawitachari ramatawitemi: osheki iñaanatashitemimi wero, wero, wero; ikantashitawiteeyemini okameethatzi pantero iroka kaari kameethatatsi, omaanta eero pikemijantaperotziri. Ari rowashironkagaeyakirini Tajorentsi maawaeni kaari kemijantaperotziri. 7 Eerokapaeni eero poshiyakotari ikimitaaga rirori.

Pijeekaeyeni kitejiriki

8 Paerani kimitaka pijeekini tsiteniriki: tema pantapiintzironi kaari kameethatatsi. Omaanta rowameethateemi Jesokirishito, kimitaka ijeekakagaemi kitejiriki. Iroñaaka kameetha pijeekae, kimitaka jeekaemi kitejiriki. 9 Aririka ajeekaki kitejiriki, akaminthaante, ajeeki kameetha, kameetha añaawaete oetarika kyaaryooperotatsiri. 10 Piyoperoeyeroni ikowakaakimiri Awinkatharite, ari panteeyeroni. 11 Eero pantziro rantayitzirini maawaeni jeekatsiripaeni tsiteniriki, piyotakagaeyerini tee okameethatzi iroka ranteeyakirini rirori.

12 Nopashiwentakaakawo nokenkithatakotziro ranteeyirini, rowaga
imanakowitakari. 13 Aririka piyotakaakiri tee okameethatzi
ranteeyakirini, okoñaatzimotanakiri maawaeni ranteeyakirini. Roojatzi
riyotakotantanakya tee okameethaperotzi rantziri. Roojatzi aririka
ikowanee ikameethate, kimitanakya ijeekanee rirori kitejiriki.
14 Rootaki ikananteetari:
"Aririka pimaaki, pipiriintanee. Aririka pikamaki, pipiriintee eejatzi.
Riyotakaaperotemi Jesokirishito, ijeekakagaemi kitejiriki".
15 Pikenkithashiryaaperotero oetarikapaeni pantayiterini:
eero pikimitari kaari yotatsi, omaantakya okameethaperotzi
ojeekaperote piyotantari. 16 Oshekiperoroña rantayitakironi atziri
kaari kameethaperotatsi. Omawitya opomeentsitzimotemirika,
pikyaaryoowentero pantero kameethatayitatsirini. 17 Eero pantashitay-
itawoni oetarikapaeni, inta pityaawo pikenkithashiryaaperotya.
Piyoteeyeroni oetarikapaeni ikowakaakimiri Awinkatharite: roojatzi
ari pimateeyeroni ikowakaemiri. 18 Eero pishinkita, rooma eero
piyotaneero oeta panteri: inta pikemijantaperotero Ishire Tajorentsi
maawaeni oetariki iyotaanteeyantemirini. 19 Osheki pikantapiinteri
pisheninka: "Tema ikameethataki Awinkatharite", eejatzi
pomampaawentapiinteeyarini Tajorentsi, piweshiryaawentyaari
maawaeni pajankaneki. 20 Paapatziyakari Awinkatharite Jesokirishito,
rootaki itajonkakowenantakimiri Pawa Tajorentsi. Iroñaaka
pipaasonkitapiinteri.

Okameethatzi ikaminthaaperotero shirampari iina, eejatzi okameethatzi oñaaperoteri tsinani oemi

21 Aririka pipinkathaperoteri Jesokirishito, pipinkathatawakagaeyani
eerokapaeni maawaeni shirampari eejatzi tsinani, eejatzi
paapatziyawakagaeyani.
22 Tsinani, ¿paapatziyaperotarima Awinkatharite? Ari, eejatzi pikimi-
teri piimi, paapatziyaperotyaari rirori. 23 Ikimitaka Jesokirishito
reewawenanteeyirini aapatziyariripaeni, eejatzi ikimitya shirampari,
reewawentero iina. Tema osheki ikamintheeyakaeni Jesokirishito,
rootaki rowawijaakoeyantakaerini. 24 Maawaeni aapatziyeeyaririni Je-
sokirishito ipinkathateeyanakirini, ari okimiteeyani eejatzi maawaeni
tsinanipaeni tzimayitatsirini oemi, otzimatye aapatziyaperotyaari.
25 Ikimitaaka Jesokirishito inintashireperoeyakaeni, eeroka
shiramparipaeni, kameetha pinintashireperotero piina. Ñaakiro,
inintaperoeyakaeni Jesokirishito, ikamawenteeyakaeni, 26 rootaki
rowameethatanteeyakaerini. Aririka aapatziyeeyawoni
iñaani Tajorentsi eejatzi akaawoshitawenteeyarini irira, ari
rowameethaperoeyakaeni Jesokirishito akyaaryoowenanteeyaworini
maawaeni ikowakagaeyakaerini. 27 Ikowaki iñaaperoeyeeni aaka
akameethatzi, eejatzi riraga maawaeni paashinipaeni aapatziyariri
Jesoshi; eero ojeekimoneentee kaari kameethatatsi. Ikowaki
akameethataperotanaki, eero ojeekantaneenta eechonkiini
kaari kameethatatsi. Ñaakiro, osheki inintashireperoeyakaeni.
28 Eejatzi, eeroka shirampari, pinintashireperoeyeroni piina.
Pikimitaaga pineshironkata eeroka, pineshironkatero piina. Riraga
neshironkatzirori iina rirojatzi neshironkatacha apaniroeni. 29 Tee
iñaagaetzi apaani atziri kijashitachani iwatha, inta ikaminthaa rirori.

Eejatzi, ikimitakae Jesokirishito aaka, aririka aapatziyeeyarini,
30 tema ikaminthaakae, isheninkateeyakaeni, kijokiro rowaeyakaeni.
31 Ayoteeyakini shirampari eejatzi iina apaani ikantana: rooma
okantzi Iwaperite Tajorentsi: “Aririka raaki shirampari iina,
rookanakiri iriri, eejatzi riniro, kijokiro rowanakiro iina. Riraga
shirampari eejatzi iina tema kimitanaka apaani iwatha rirori:
kijokiro rowawakaanaka, tee okameethaperotzi rookawakagaeya”.
32 Opomeentsiwitaka akemiro iroka, omaanta oshiyakari Jesokirishito
eejatzi maawaeni aapatziyeeyakaririni, apaani akanteeyakani:
asheninkatawakagaeyakani, atsipatawakagaeyakani. 33 Ari
napiiteemiro: kimitaka ineshironkataaga rirori shirampari,
kameethaperotatsiri ineshironkataperotero iina, ikanteetatyeeyaani.
Eejatzi okameethaperotzi oñaaperoteri tsinani oemi ikameethatzi.

6

Tsika akanteri eentsitepaeni ayotayeri

1 Eentsipaeni, paapatziyakaririka Awinkatharite, eejatzi
ikowakaakimi pikemijantaperoteeyerini piri eejatzi piniro. Rootaki
inimoperotziriri Tajorentsi. 2-3 Eenitatsi ikaminaakiriri Tajorentsi
paeraniperoroña itakaantakaworini, ikantakiri: “Piñaapinkataperoteri
piri eejatzi piniro, rootaki kameetha nojeekakaantemiri: ojamani
pijeeki eeroka jaka kipatsiki”. 4 Shirampari, eero pijamaneentari
peentsitepaeni, pikijakarikari eejatzi pikantashiryaakaaneentarikari
inta piyotagaeyerini kameetha ikantayitzirini Awinkatharite, eejatzi
piyotagaeyerini ipinkathateri rirori.

Ronampiripaeni eejatzi omperatatsiri

5 Ninkarika antawaetakayimiri, pikemijantaperoteri eejatzi
pipinkathateri. Kimitaka pantakiniri Jesokirishito maawaeni
ikowakaakimiri, panteniri antawaetakayimiri maawaeni
ikowakaakimiri rirori. 6 Eero pamatawitziri. Kameetha pantawaete
aririka rotyaantemi apaniroeni. Eerorika raminimi pikantatyeeyaani
pantawaeteniri kameetha: tema eejatzi kimitaka pantawaetatziiniri
Jesokirishito. Pikowaperotanakikya pantawaeteniri Tajorentsi
maawaeni ikowakaakimiri. 7 Tee riro pantawaetaperotziniri apatziro
atziri, inta eejatzi pantawaetatziiniri riraga Awinkatharite. 8 Tema
ayoteeyakini irira Awinkatharite pinateni okaatzira antayitakirini
kameethatayitatsirini, omawitakya aakarika omperataarewo
teerika romperaete. 9 Eejatzi eerori antawaetakayiriri atziri:
pikaminthagaeyerini maawaeni pantawaetakaanewopaeni eejatzi
poejeekanewopaeni, tema nokantakiri ikemijantemi. Eero
pikijapiintziri. Eero pipeyakoeyironi: eerokateeyakini ipinkathari-
wenteeyakirini Jesokirishito, eejatzi ipinkathariwenteeyakirini rirori
pantawaetakaanewopaeni: pimonkaatawakaeyakani.

Aapatziyariri Jesokirishito roshiyakari joraaro

10 Noweyaantemi nokantemi: noyemijantzinkarite, pikanteri
Awinkatharite reewawenteeyemini eejatzi ramitakoeyemini
pishintsishiretantyaari. 11 Ikimitaaganki joraaro rawentaawo
iithaari kijotatsiri eero raawyaantari ikentziri rowayirite, ari
pikimiteeyaani iroñaaka eerori pameenteeyarini Tajorentsi, eero

rotsinampaantzimi iwinkatharite kamaari riraga amatawitantaneri.
12 Tee riro owayirita atziri koñaatziro, omaanta owayiritakari
kaari iñagaetzi: riraga iwinkatharite kamaaripaeni, jewawentziriri
kamaaripaeni, jewawenteeyeririni maawaeni theenkantatsiri,
oshekiperoroña kamaari. Ikijeeyakaeni riroripaeni maawaeni.
13 Ikimitaaga joraaro rameentawo iithaari kijotatsiri, eejatzi eerori
ari pikimitya pameentyaari Tajorentsi potsinampaantyaariri kamaari.
Rowashironkaemikari inta eero imatantaperotzimi, panaakoteeyirini
pithotyayeniri Tajorentsi maawaeni ikowakagaeyakimirini; eero
pipakaero paapatziyaperotakarira. 14 Paapatziyaperotyaari
kameetha Jesoshi, pikenkithashireeyironi kyaaryooperotatsiri
eero rowashironkaantzimi kamaari: poshiyakowitakari ikimita
joraaro rameentawo ishirikathakiro eero ikenantari riraga
rowayirite. Pikameethaperote eerokya imatantzimi kamaari:
pikimitakotyaari joraaro, rameentawo rotzikaayitawoni kijori.
15 Ikimitaaga joraaro ijapatotaka kameetha raatzikantayitarini,
tsikarika riyaatayitzini, ari pikimiteeyaani eerori piwetsikashiretya
kameetha, pikinakinayitantyaarini piyotayeri atziri tsika ikanteeyaari
rawijakotanteeyaarini. 16 Eejatzi eenitatsi joraaro rotzikaari,
roepiyantawori chekopi jathowatatsiri kaari ikenanteetari. Eejatzi
eerori, pameentaperotyaari Tajorentsi, eerokya raawyaantzimi
iwinkatharite kamaari rantakayemiro kaari kameethatatsi. 17 Eejatzi,
joraaro ramatheetakawo iitoki kijotatsiri rootaki aakowentziriri; eejatzi
pikimitya eerori, paapatziyeeyaarini Tajorentsi pawijakotanteeyaarini,
eerokya imatantzimi kamaari rantakayitemironi kaari kameethatatsi.
Eejatzi eenitatsi ithatzinkamento kimiwityaawoni jawiri. Rootaki
ithatzinkantariri rowayiritepaeni kaari imatantari ipiyatyaari: eejatzi
okimita Iwaperite Tajorentsi oshiyakawo iroka thatzinkamentotsi,
tema rootaki apiyakowenantyaari eero imatantee kamaari. Rooma
Ishire Tajorentsi rootaki amitakoteeri iyotayitakaeni amatantyaawori
apiyathatantyaari kamaari oetarika ikowakaawiteeri rantakagaerimi.

18 Eero pipakayiro pikenkithatakaapiinteri Tajorentsi.
Pikanteri oetarikapaeni okowakayimiri Ishire. Pikamanteri
koetyeemotayitakimirini. Eero piperawentawo pamanakoeyaarini
piyemijantzinkaritepaeni. 19 Eejatzi pikanteri ramitakotena naari, eero
nopashiwenanta nokenkithatakagaeyerini atziri. Nokamanteeyerini
kaari riyoteeyawitani paerani: rowawijaakoeyerini Tajorentsi
maawaeni aapatziyayiteeyaaririni. 20 Niyotaapiintakiri atziri, rootaki
romonkyaaganteetakinari jaka omonkyaagamentotsiki. Pikanteri
ramitakotenaata kameetha nokantapiinteri atziri, eero nomanantawo.
Tema rootaki ikowakaakinari Tajorentsi.

21 Aririka rareetakya Teekiko, ikantapaakimi tsikarika
nokantakari, eejatzi ikamantemi oetarika rantayitakirini. Rirotaki
ayemijantzinkarite, nonintaperotziri, ikyaaryoowentaperotziniri
Awinkatharite maawaeni ikowakaakiriri. 22 Rootaki notyaanantakariri,
nokowaperotaki piyoteeyini tsikarika nokantaka. Eejatzi nokowaki
riweshiryaakagaeyemini. 23 Iroñaaka, noyemijantzinkarite, nokowaki
kameetha ijeekakaeyemini Pawa Tajorentsi, nokowaki riyotagaeyemini
paapatziyaperotanteeyaririni eejatzi pinintaperoeyerini pisheninka.
Eejatzi nokowaki ikimitakayemi riraga Awinkatharite Jesokirishito.

24 Aririka pikantyaani pinintaperoteri Awinkatharite Jesokirishito, nokowaki ineshironkateeyemini Tajorentsi, maawaeni.

Naaka jankinateeyimirorini:

Paaworo

RIRAGA PAAWORO ROJANKINATZINIRI JIRIPOSHIJATZI

1 Nokoyi nowethateeyemini eerokapaeni jiriposhijatzi tsikarika
pikanta pijeeki. Naaka Paaworo jankinateeyakimirorini, notsipatakari
jaka Temoteeyo. Naaka antawaetziniriri Jesokirishito ikowakaak-
inari. Nojankinateeyimironi maawaeni noyemijantzinkarite:
jewawentziriripaeni, amitakoeyiririni aapatziyariripaeni eejatzi
maawaeni aapatziyariripaeni Jesoshi. 2 Nokowaki eekiro riyaatatyee
ineshironkateeyemini Pawa Tajorentsi, eejatzi kameetha ijeekak-
agaeyemini. Eejatzi nokowaki ikimitakagaeyemini Awinkatharite
Jesokirishito.

Ipaasonkitziri Paaworo Tajorentsi

3 Aririka nokenkithashireeyemini, nopaasonkitapiintziri Tajorentsi.
Nopaasonkitakowentzimi eerokapaeni. 4 Aritaki nokantatyaani
namanapiintziri Tajorentsi, nokantapiintziri: “Pikaminthagaeyerini
jiriposhijatzi, pamitakoeyerini”, eejatzi niweshiryaawenteeyakimini.
5 Pikantatyaani pamitakotapiinteeyakinani akamanantakiro iñaani
Tajorentsi, akamanteeyirini atziri tsika ikanteeyarini rawijakotan-
teeyari. Rootaki nopaasonkitawenantzimiri. 6 Okameethataki
iroka pantapiinteeyakirini, tema riro Tajorentsi matakaakimirori.
Niyotaki ikantatyeeyaani, imatakaapiintemiro, roojatzi ipokanteeyari
riraga Jesokirishito. Aririka ipokapae rirori, ari monkaatapaaka
maawaeni panteeyakirini. 7 Tema okameethataki noñaaperoeyakimini,
aritaki osheki nonintashireeyakimini. Eenirona nojeekaki jaka
omonkyaagamentotsiki, nokenkithatakotziri Jesokirishito, eejatzi
aririka roeyowaena, eejatzi nokenkithatakoteri. Nokamantapiintziri
riraga pinkathariwenantatsiripaeni oetaka nokenkithatakotantariri
Jesokirishito; eejatzi nokamantziri okyaaryooperotaki iñaani Tajorentsi.
Omaanta pikantani eerori pikaminthaaperoeyakinani, pamanakotapi-
inteeyakinani ineshironkatantenari Tajorentsi. 8 Riyotaki irira osheki
nonintaperoeyakimini. Osheki inintaperoeyakaeni Jesokirishito,
eejatzi naari nokimitakari irira osheki nonintaperoeyakimini.

9 Eejatzi namaniri Tajorentsi ramitakoeyemini, tema nokowaki
eekiro piyaatatye pinintaperoeyerini paashinipaeni. Eejatzi
nokantziri riyotagaeyemini rirori piyotaperoeyantyaaririni, eejatzi
otzimimoeyantemirini piyotantyaari: eekiro piyaateeyanakityeeni.
10 Nokowaki piyoteeyeni pantero kameethatatsiri, eerokya pan-
tashitawo kaari kameethatatsi. Nokowaki pikameethaperoeyanakini,
eero ojeeki pantani; pikanteetatyeeyaani, roojatzi ipokanteeyari
Jesokirishito. 11 Tema rowameethataperoeyakimini, iroñaaka nokowaki
kameetha pijeekaeyeni, ramitakoeyemini rirori. Roojatzi maawaeni
atziri iñaaperoeyerini Tajorentsi, ikanteeyeni: “Tema ikameethaperotaki
Tajorentsi”.

Ijeeki Paaworo omonkyaagamentotsiki, omaanta oshekyaanaka iñaani Tajorentsi

12-13 Nokamantemi, noyemijantzinkarite: romonkyaagaetakina, omaanta tee natsipetashitawo nojeeki jaka omonkyaagamentotsiki. Nokantani nokamanteeyirini atziripaeni tsika ikantyaari rawijakoeyanteeyaarini. Ikemaeyakina maawaeni joraaropaeni: riraga shenteeyirorini ipanko jewawenantatsiri oroomajatzi. Eejatzi paashinijatzitatsiri atziri, ikemaeyakinani. Riyoteeyakini tekatsi nante, omaanta romonkyaagashiteetakina; apatziro nokenkithatakowitari Jesokirishito. Eeromi nojeekimi jaka, eeromi riyoteeyeenimi tsika ikantyaari rawijakotanteeyaari. 14 Iñaapaakina ayemijantzinkarite tsika nokantari jaka, rootaki riweshiryaawenteeyantakaririni Awinkatharite. Iroñaaka tee ithaawaeyini, omaanta ikowaperoeyanakini ikamanteeyerini maawaeni atziri iñaani Tajorentsi.

15 Eeniro osheki kenkithatakotziriri Jesokirishito. Iñaakina apaanipaeni osheki naapatziyakagaeyakarini atziripaeni, rootaki ikowantanakari ranaakoeyenani raapatziyakagaeyaarini atziripaeni. Omaanta eeniro paashinipaeni kaminthaaperotakinari, kameetha ikenkithatakaantakiro iñaani Tajorentsi. 16 Osheki inintashireeyakinani riroripaeni, rootaki riyotakotantakariri Jesokirishito. Riyoteeyakini nojeeki jaka omonkyaagamentotsiki nokamanteeyantyaaririni jewatatsiripaeni iitarika nokenkithatakotantariri Jesokirishito, nokamanteeyerini tsika ikantyaari rawijakotanteeyari. 17 Riraga kijakinari, tee ikowakayiri atziri raapatziyeeyenani, omaanta rirotaki kowaentsiri ranaakotena raapatziyakagaeyarini atziripaeni. Tee rantawaetaperotziniri Jesokirishito, omaanta ikowashita rowashironkayenami jaka omonkyaagamentotsiki. 18 Ari, omawitya ikijawitena. Apaanipaeni ikijaneentakina, riraga paashinipaeni ikaminthaakina, omaanta ikenkithatakoeyakirini Jesokirishito, rootaki niweshiryaantakari naari.

Nokantyaani niweshiryaaperotanakya. 19 Tema pamanako-teeyakinani rootaki ramitakotantakinari, eejatzi amitakotakina Ishire Tajorentsi, rootaki niyotantakari ijeekakaakina kameetha, nokimitakotantyaariri rirori. Rootaki noemoshiryaantariri. 20 Tee nokoyi nopashiwentya, omaanta nokowaperotaki naari kameetha naapatziyaperotyaari Jesokirishito; nokowaki nokimiteeya paerani, tee nothaayi. Omawitya rowamagaetenarika rooma eerorika rowamagaetana, omaanta oetarikapaeni nanteniriri, nokowaperotaki ikanteeyeni atziri: “Tema ikameethaperotaki Jesokirishito”.

21 Eerorika rowamagaetana iroñaaka, roojatzi nokantyaani naapatziyaperotyaari Jesokirishito. Aririka nokame, okameethaperotaki eejatzi: tema ari noñaaperotapaeri janta jenokinta; rootaki nokowaperotakiri. 22 Eerorika nokami, roojatzi nokantyaani nanteniri Awinkatharite oetarikapaeni ikowakaakinari. Tema okameethataki. Eejatzi, aririka nokame okameethataki. Tee niyotzi oetarika nokowaperoteri. 23 Nokowaperotawitakawo apite. Nokowaki nokame, niyaatashitanteeyaariri Jesokirishito, kijokiro nowantapaeyaariri. Tema okameethaperotaki. 24 Omaanta eejatzi okameethaperotaki roojatzirika nañe, nokantyaani namitakoeyantemirini eerori. 25 Niyotaki iroñaaka eero rowamagaetana, eero niyaatzita jenokinta. Nojeekimoteeyanakiminiita kipatsikika namitakoeyemini

paapatziyaperoeyaarini Jesoshi, eejatzi piweshiryaawenteeyaarini riraga paapatziyakari. 26 Aririka niyaatashiiyeemini eejatzi, piweshiryaawentawaena, eejatzi piyoteeyanakini ikameethaperotaki Jesokirishito.

Ikantziri: "Kameetha pijeekaeyeni"

27 Eenitatsi iroka nokowakaakimiri pikenkithashiryaaperoteri: paapatziyakari Jesokirishito pawijakotantaari, iroñaaka ikowaki kameetha pijeekaeyeni, pantapiinteeyeroni maawaeni ikowakaakimiri. Aririka niyaatashiteeyemini nokowaki noñeeyapaemini eekiro piyaatatzi pikyaaryoowenteeyironi paapatziyeeyakawoni maawaeni. Eerorika niyaatashiiyimini, omaanta nokowaki nokemakoeyemini eekiro piyaatatzi pikempiyaaminthatawakagaeyani, pipomeentsiwentawo pikamanteeyerini atziri: "Aririka paapatziyaari Jesokirishito, ari rowawijaakotemi". 28 Eero pithaawanteeyarini riraga kijeeyawitakimirini: ari ikenkithashireeyanakyaani: "¿Iitaka kaari ithaawanantana?" Ari riyoteeyanakini rirori riyaateeyeni paamariki kaari tsiwakanitatsini, riyoteeyeni eejatzi rowawijaakotakimini Tajorentsi. 29 Ikaminthagaeyakimini Tajorentsi, ikowakagaeyakimini paapatziyeeyarini pikantyaani kijokiro poyeri Jesokirishito. Omaanta ikowakagaeyakimini iroka omawitya pikemaatsitawenteeyaarini. 30 Aritaki amonkaatawakagaeyakani apomeentsiwenteeyarini Jesokirishito. Paerani piñeeyakinani nopomeentsitawentakarini niyotaakoeyakimirini. Iroñaaka eejatzi pikemakoeyakinani, osheki nopomeentsitawentakarini niyotagaeyakirini paashinipaeni atziri.

2

Eero pikaminthaashita eeroka apaniroeni, omaanta pikaminthagaeyerini paashinipaeni

1 Tema riweshiryaawenteeyimini Jesokirishito. Inintaperoeyakimini, retakoeyakimini, roemoshirenkaeyakaeni. Tema pikithaatakotakawo Ishire Tajorentsi. Tema piyoteeyini ineshironkatakae Jesoshi eejatzi ikaminthaakae. 2 Rootaki iroñaaka nokanantzimiri: "Kameetha pijeekaeyeni, paakameethatawakagaeyani, pinintaperotawakagaeyani. Kameetha omonkaatawakagaeyani oetarikapaeni pikowaeyerini eejatzi oetarikapaeni pikenkithashireeyerini. Aririka panteeyeroni iroka, ari nokimoshirewenteeyanakimini". 3 Oetarikapaeni panteeyerini, eero pikijawakaanteeyawoni, eero pikantakaaperoeyani. Eero pikenkithashireeyani pikameethaperotzi, eero pikenkithashireeyani panaakoeyakirini paashinipaeni, inta pikenkithashiryaakoeyaarini: "Ikameethaperoeyini paashinipaeni, ranaakoeyakinani ikameethatzi". 4 Okameethatawita pikaminthaya eeroka apaniroeni, omaanta okameethaperotzi eejatzi pikaminthagaeyerini paashinipaeni.

5 Pikimitakoeyaarini Jesokirishito: tee ikenkithashiryaakota ikaminthaya rirori, omaanta ikenkithashiryaakoeyakaeni ikaminthagae aaka. 6-7 Paeraniperoroña rirotaki Tajorentsipero, omaanta ikantakiri Iriri: "Pawa, niyotzi akimitawakagaeyakani, atajorentsitaperoeyakini aaka, omaanta nokowaki nopeyapaeya atziri, nantemiro maawaeni pikowakaakinari". Roojatzi rookantanakawo reewawenantzi, itajorentsitantari. Roojatzi ijeekantapaakari paerani kipatsikika, ratziritaperotapaaki: 8 ikimiteeyapaakaeni

aaka. Tee reewawenantawitapaaka, omaanta iñaaperotakiri Iriri. Rirotaki kowashiteencha ikentakoteetantakariri koroshiki, ikamawenteeyakaeni. Rootaki ikowakaakiriri Iriri. 9 Omaanta paata ragaeri jenoki, kameetha ijeekakagaerikya Ashitariri. Rapiitawaeri iitawaeri Tajoretsipero: ranaakoeyapaerini maawaeni jeekaeyatsirini. 10 Ikowaki Tajorentsi apinkatheeyerini Jesoshi maawaeni: riraga jenokijatzi, aakapaeni kipatsijatzi, riraga jeekatsiri inthomaenta kipatsi, maawaeni. Eekiro aatatye apinkathataperoeyeriniroña rirori. 11 Eejatzi akantaperoeyeni: “Rirotaki Jesokirishito Awinkatharite”, rootaki añaaperotaperoeyantyaaririni kameetha riraga Pawa Tajorentsi.

12 Ari, nonintaperotanewopaeni, pikantani paapatziyaperotapi-inteeyakawoni okaatzi niyotaakimiri. Notsipatantawitakimirini paapatziyaperoeyakawoni. Iroñaaka tee notsipateeyemini, omaanta nokowaki paapatziyaperoeyaawoni eejatzi. Tema rowawijaakoeyakimini Tajorentsi: iroñaaka pipinkathataperoeyerini, pantaperoteniri kameetha maawaeni ikowakagaeyakimirini. 13 Tema rirotaki kowakaashiryaapiintakimirori pikowantapiintakari panteniri ikowakaakimiri. Rootaki imatakaantakimirori.

14 Pantaperoeyeroni maawaeni ikowakaakimiri: eero piñaawaepookitzi oetarika pantayiterini, eero pipiyawaantetari oetarika ikantemiri. 15 Aririka panteniri Tajorentsi maawaeni ikowakaakimiri, eero ojeeki pantani, omaanta pikameethashiryaanaki. Tema itominteeyakimini, rishintoeyakimini. Rowameethataperoeyakimini. Jaga pinampiki pikaateeyakirini osheki theenkantatsiri: tee ikameethatzi irirapaeni, tee riyotziri Tajorentsi. Kimitaka ootamentotsi ootaka aminantari, ari pikimitya eerori, kameetha pijeekaeyeni piyotakagaeyantyaaririni riraga theenkantatsiri kyaaryo paapatziyeeyakarini Tajorentsi. 16 Napiitemiro nokantemi: kimitaka pootakawo ootamentotsi paminantari tsiteniriki, eejatzi piyotagaeyerini maawaeni jeekimoeyimirinira jaga Iñaani Tajorentsi iñaantapaeyaaworini rirori jenoki, ikanteetatyeeyaani rañaapae janta. Ari pimateeyeroni iroka; roojatzi ipokanteeyari Jesokirishito, nokimoshirewenteeyakimini. Niyotanaki tee natsipetashitawo niyotagaeyakimini. 17 Iroñaaka paapatziyeeyakarini Jesoshi. Tema naaka aapatziyakaakimiri, rootaki ikowanteetakari rowamagaetena. Aririka rowamagaetena iroñaaka, niyotaki eekiro piyaatatye pipinkathataperotanakiri Tajorentsi. Rootaki nokimoshiretantakari, eejatzi nokowaki pikimoshirewentena eerori. 18 Kyaaryo, okameethatzi pikimoshireeyanakini, akimitawakagaeyantyaarini, akimoshireperoeyantyaarini, maawaeni.

Rotyaantziri Paaworo Temoteeyo

19 Aririka ikowakayena Awinkatharite Jesoshi, nokowaki intsipaete notyaantemiri Temoteeyo. Aririka ipiyee eejatzi jaka, ikamantapaena tsika pikanteeyarini, nokimoshiretantyaari. 20 Tekatsi paashini kim-ityaarini rirori: osheki ikowaperotaki ikaminthagaeyemini kameetha pijeekaeyantyaarini. 21 Eeniro paashinipaeni: ikenkithashireeyakironi oetarikapaeni ikowayitzirini rirori, tee ikenkithashiryaaperotero ikoyiri Jesokirishito. 22 Omaanta piyoteeyakini ikameethataki Temoteeyo, ikyaaryoowentziro ramitakotakina nokenkithatakaakiri atziri: nokamanteeyirini tsika ikantyaari rawijakotantyaari. Osheki

ramitakotakina, ikimitakaantakina naaka ashitariri. 23 Rootaki nokowantakari notyaantemiri. Aririka niyotaperotaki rowamagaetena, rooma eerorika, ari intsipaete notyaanteri Temoteeyo ikamantapaemi. 24 Eejatzi nameentakari Awinkatharite ishinetana niyaatashiiyemini. Eero ojamanitzi, ari nareeteeyapaemini.

Ikenkithatakotziri Epajororiito

25 Chapinki potyaantakinari ayemijantzinkarite Epajororiito, osheki petakotakina. Ikaatakina, nantawaeteeyinirini Awinkatharite. Ikimitaaganki joraaropaeni ikyaaryoowentziniri iyapitaanote oetarikapaeni rantziniriri, ari nokimitaaka naaka eejatzi Epajororiito nokyaaryoowentziniri Awinkatharite maawaeni nantziniriri; tee noperatawentawo ikowakaakinari. 26 Osheki ikoetyeeyakimini. Pikemakoeyawitakarini mantsiyataki, osheki powashiretakotawitakari. Iroñaaka ikenkithashiryaakimi, tee ikoyi powashiretakotyaari. 27 Kyaaryo, imantsiyaperowitaka, roowiteencha ikamemi, omaanta ineshironkateeri Tajorentsi, retsiyatakoteeri. Eejatzi naari, ineshironkataana, tee ikowakaana ikamimotena. Riyotzi nashironkaawitaka, tee ikowakaana nowashiretakotyaari. 28 Iroñaaka nokowaperotaki notyaanteemiri. Aririka piñeeyawaerini, pikimoshirewenteeyawaerini, roojatzi eero nowashiretakotantaneemi. 29 Rootaki paakameethatantawaeyaariri, pikimoshirewentawaeri; tema rirotaki aapatziyariri Awinkatharite. Piñaaperotawaeri eejatzi piñaaperoeyerini maawaeni kimitariri rirori. 30 Tema rantawaetziniri Jesokirishito, rootaki imantsiyatantakari, roowiteencha ikamemi. Osheki retakotapiintakina: ikimitakimi petakotapiinteeyenanimi eeroka, pijeekirikami jaka. Tee ikenkithashiryaakota rirori, rootaki ikamantyaarimi.

3

Paamayarira riraga kowatsiri ipeyakagaeyemini joriiyo

1 Eejatzi, noyemijantzinkarite, nokanteeyemini: pikimoshirewenteeyerini Awinkatharite. Eero nojamaneentawo napiitemiro rowaga nojankinatakimiri, tema okameethatzi pikemapiintero.

2 Paamayarira riraga kowatsiri ipeyakagaeyemini oyaatzirori rametayitarini joriiyopaeni: tee ikameethatzi. Paamayarira, rowashironkaemikari, ikowawita itotonatakaemimi pishiramparitantari pawijakotanteeyari.

3 Atsipetashita atotonatziro, eero owameethatee, eero owawijaakotee. Omaanta Ishire Tajorentsi iyotagaeyakaeni apinkathaperoeyirini Tajorentsi, rootaki rowameethateeyanteerini, rowawijaakoeyanteerini. Aweshiryaawenteeyakarini Jesokirishito, ayoteeyakini tekatsi akantya owawijaakotashitya aaka. 4 Aririkami amateromi owawijaakotyaami aaka, tema naaka owawijaakotashitachanimi.

Osheki nomatayitawitakani, nanaakoteeyawitakarini paashinipaeni. 5 Owakira nokoñaatapaakini, 7 nomaakotapaaki, ari itotonateetakiro noshiramparitantari. Naaka icharineeteni Ishirayeerini. Eejatzi nocharinetakari Irijamiini. Tema naakapero joriiyo. Nomonkaataperotakiro rojankinarini Moeseeshi, tema naakawitaka warijeeyo. 6 Nokowaperotawitanikya osheki naapatziyarimi Tajorentsi, rootaki nokijeeyantakaririni riraga aapatziyeeyaririni

Jesoshi nowamaayitakini apaanipaeni. Kameetha nomonkaatakiro rojankinarini Moeseeshi, tekatsi kantenani: “Eenitatsi pantani”.

7-8 Niweshiryaawentawitawoni maawaeni nantziniriri paerani, nokantakaaperotawitani, nokantashiretaki, “Okameethatzi iroka nantakiniriri Tajorentsi”. Omaanta iroñaaka noyaateeri Jesokirishito, rootaki niyotantari natsipetashitawitakawoni paerani. Iroñaaka tee nokenkithashiryagaero maawaeni nantawitarini paerani. Omaantakya iroñaaka naapatziyaari Jesokirishito rootaki nookantaawori nantawitarini, nokimitakaantaawo ookirowanki kaagashi. Omaanta iroñaaka naapatziyaari Jesokirishito, nopinkathateeri. Nokoyi niyotaperoteri irira eejatzi nokoyi nanteniri oetarika ikowakaakinari. 9 Nokowaki nosheninkataperotakyaari. Tee nokameethatashitya naari: nomonkaatayitawitawoni rojankinarini Moeseeshi, omaanta tee owameethatena. Omaantakya naapatziyakari Jesokirishito, rootaki rowameethatantakinari rirori. Aritaki rowameethateeyirini Tajorentsi maawaeni aapatziyeeyaririni. 10 Nokowaki niyotaperoterikyaroña Jesokirishito. Ikimitagaerira Tajorentsi ipiriinteeri, nokowaki itajonkakowentapiintena naari. Eejatzi, okimitaka osheki ikemaatsitawenteeyakaeni, nokowaki nokemaatsitawentyaari naari; okimitaka ikamawenteeyakaeni, nokowaki nantawaeteniri naari omawitakya rowamaawenteetenawo. 11 Roojatzi aririka ipiriinteeyaneeni kamakotakirorira raapatziyakarira Jesoshi, nokowaperotaki nopiriintanee naari, notsipataperotantapaeyaariri Tajorentsi.

Ikamantakotaa rirojatzi Paaworo

12 Tekiraata nomonkaatayitzironi iroka nokenkithatakotakiri, tekiraata nokameethaperotzi okimitaka ikowakaakinari Jesokirishito. Omaanta nokowaperotaki nomonkaataperotayitenirini, tema rowawijaakotaana irira nomonkaatantyaawori. 13 Ñaakiro, noyemi-jantzinkarite: tee nokantzimi nomonkaataperotayitakironi maawaeni nokowakiri nomonkaateri. Iroñaaka tee nokenkithashiryagaero maawaeni nantayitawitarini paerani, omaantakya apatziro nokenkithashiryaaperotziro maawaeni nanteniriri Jesokirishito, eejatzi nokowaperotaki osheki kijokiro nowanakiri rirori. 14 Naapatziyakari, rootaki ikowantakinari Tajorentsi niyaate jenokinta, nojeekimotapaeri rirori. Iroñaaka nokyaaryoowentziniri nantawaetaperotziniri, ipinatantenari iinja janta jenokinta. 15 Nokowaki pikimiteeyenani, maawaeni aapatziyaperoeyaririni Jesoshi. Teerika pikimiteeyanani, riyotakagaeyemini Tajorentsi tekiraata omonkaatya paapatziyaperoeyarini. 16 Omaanta pikyaaryoowentero pimonkaataperotero maawaeni piyotakiri. Tema aritaki riyotakaakimiro.

Ikowaki Paaworo akimiteeyaarini rirori

17 Noyemijantzinkarite, pikimiteeyenani. Eejatzi pamineeyerini paashinipaeni, ikimiteeyakinarinika. Roojatzi pikimiteeyenani maawaeni: paapatziyaperoeyarini Rotyaantanewo Tajorentsi. 18-19 Paerani nokamantakimi eeniro osheki kijakiriri Jesokirishito: riraga kentakotawentakaeri koroshiki. Iroñaaka napiiteemiro: kyaaryo ikaatzi osheki kijakiriri. Tee iñaaperoeyerini Tajorentsi,

omaanta riweshiryaawentashitawoni kaari kameethatatsi eejatzi rowayitarini: ikimitakaantakawo itajorentsitashitakawo iwatha okaatzira okowashitari. Okameethatemi ipashiwenteeyanimi, omaanta ikantakaaperotashiteeyakani. Apatziro ikenkithashireeyironi tsika ikanteeyani jaka kipatsiki. Iinja riyaateeyanakini paamariki kaari tsiwakanitatsini. Niraakoeyakarini naari. Eero poshiyari rirori.
20 Omaanta aaka akowaki anampitaperotyaawo jenokinta. Iroñaaka oyaatziiri owawijaakoeyeerini riraga Awinkatharite Jesokirishito. Ikinantapaakyaawo menkori ragaeyantaneerini aakapaeni jenokinta.
21 Ashi royiro itajonkantzi, imatayitzironi iitarikapaeni ikowakiri. Itajonkakowentapaakae aari, ipaashinitapaakaeniro awatha, akimitanteeyaariri rirori. Iroñaaka ashi oyiro apathagaeyini, akamaeyini; omaanta iinja akimiteeyaarini rirori, okameethaperotanakikya awatha: eero apathagaeyeeni, eero akamae eejatzi.

4

1 Rootaki noyemijantzinkarite, nonintaperoeyantakimirini, osheki nokoetyaakimi, osheki niweshiryaawenteeyakimini. Kijokiro powaeyerini Awinkatharite, poyaataperoeyerini. Kyaaryo, osheki nonintaperoeyakimini. 2 Iroñaaka nokamantero Ewoorya eejatzi Shiinteki eero okijawakaa. Kameetha okanteri Awinkatharite ramitakotero aakameethatawakagaeya. 3 Iroñaaka nokamantemi, nojoriiyotzinkarite, tema paerani atsipatawakaaka antawaetziniri Awinkatharite: iroñaaka nokowaki pamitakotero rowaga tsinani aakameethatawakagaeya eejatzi. Paerani opomeentsiwentawitawoni okamanteeyawitarini atziri tsika ikantyaari rowawijaakotanteeyaari: okaateeyawitakinani, eejatzi rirori Kirimiintzi, eejatzi paashini amitakoeyanarini. Ojankinateeyakani iwaeropaeni riraga amitakoeyanarini janta jenokinta, rojankinatakotaka maawaeni iwaero jeekatsini jenokinta iñaanamentoki Tajorentsi.

Pikimoshirewenteri Tajorentsi

4 Pikanteetatyeeyaani pikimoshirewenteeyerini Awinkatharite. Napiiteemiro: pikimoshirewentaperoeyerini, maawaeni. 5 Nokowaki riyoteeyeni atziri pikaminthaantaperoeyeni. Eero pipeyakotziro: rooteentsi ipokae Awinkatharite. 6 Eero pikenkithashiryaakopiintziro oetarika awijimotemini. Pikanteetatyeeyaani pamaneri Tajorentsi, pikanteri oetarika pikoyiri. Oetarikapaeni koetyeemotzimiri, ari pikamanteri. Eejatzi pipaasonkitapiinteeyerini.

7 Roojatzi Tajorentsi ijeekakagaeyemini kameetha ikimoshiretakaaperoeyemini osheki. Ranaakotaperoeyakaeni aari, tee amatziro ajeekakagaeyerini kameetha paashinipaeni, tee ayotziro. Aririka paapatziyaari Jesokirishito, ikantyaani Tajorentsi ijeekakagaeyemini kameetha, riweshiryaakagaeyemini. 8 Noyemijantzinkarite, eeniro paashini nokamantemiri. Okameethatzi pikenkithashiryaakoeyeroni okaatzi kyaaryooperotayitatsirini, okaatzi añaaperotayiterini kameethayitatsirini; maawaeni okaatzi kameethatatsiri. Kyaaryo, pikantatyeeyaani eero pikenkithashiryaakopiintawo pantero kaari kameethatatsi, inta pikenkithashiryaaperoeyaarini maawaeni okaatzi inimotziriri Tajorentsi; eejatzi okaatzi kameethatatsiri inimoeyiririni maawaeni atziri. Kyaaryo okameethatzi ashi poyiro

pikenkithashiryaakotero oetarika kameethatatsiri eejatzi oetarika añaaperoteeyerini okameethatzi. 9 Pantapiinteeyeroni maawaeni niyotagaeyakimirini, maawaeni nokamanteeyakimirini, maawaeni pikemaeyawakinarini. Oetarikapaeni piñaakirini nantakiri naari, ari panteeyeroni eerori. Rootaki kijokiro rowantemiri Tajorentsi: ijeekakagaeyemini kameetha.

Riraga jiriposhijatzi osheki ineshironkaeyakirini Paaworo

10 Paerani pikenkithashiryaawiteeyakinani, roojatzi pipeyakotawitaanani; omaanta niyotaki iroñaaka pikenkithashireeyaanani eejatzi, pikaminthagaeyakinani, rootaki nokimoshireperotantakari. Tema ikameethataki Awinkatharite. Tee pipeyakotaperotana, omaanta tee pimatawitawoni pikaminthagaeyenani. 11 Tee nokamantawitzimi eeniro koetyeemotakinari oetarikapaeni: tee. Tee otzimaperotawita tzimimotanari, omaanta iroñaaka nametakawo nokimoshiretashita, omawitya tekatsirika tzimimotenani. 12 Nametakawo nojeekashita tee nashaagantya osheki, eejatzi nametakawo aririka nashitayityaawoni oetarikapaeni. Niyotayitakironi maawaeni: niyotaki nokemakawo nowanawo, eejatzi niyotakiro tsika okanta notasheyi. Niyotakiro nashaagantaka, eejatzi niyotakiro nashironkaaka. 13 Tema kijokiro rowana Rotyaantanewo Tajorentsi, imatakaakina, rootaki nomatantawori oetarikapaeni ikowakaakinari. 14 Omaanta pineshironkaeyakinani. Piyoteeyakini nowashironkaawitaka, rootaki pikaminthagaeyantakinarini. Tema kameethataki okaatzi pantakiri.

15 Eejatzi piyoteeyini tsika okantani paerani, owakiraani nokenkithatakaantakimirini jaga pinampiki, netakoperoeyakimini. Niyaatantaari eejatzi, nopoñaanaa Masherooniyaki, niyaatayitakini paashinipaeniki nampitsi. Apatziro eerokapaeni petakoeyawakinani, pipashiteeyawakinawoni koetyeemotakinari. Tee ikimiteeyemini riraga aapatziyeeyaririni janta paashinikipaeni nampitsi. 16 Eejatzi, nojeekantakarini janta Tejawoonikaki, potyaanteeyakinarini okaatzi koetyeemotakinarini. Eejatzi paashini pipakaantaana. 17 Tee nokowakaawitzimi pipapiintena oetarikapaeni, omaanta nokowaperotaki pimatayiteroni kameethatatsiri, kameetha ipinataperoeyantemirini Tajorentsi.

18 Ipapaakinawo Epajororiito maawaeni pipakaantakinari. Okameethaperotzi iroka pantakiri, okimitaka riro pipakiri Tajorentsi maawaeni. Iñaaperotakiro, riweshiryaawentakimi. Iroñaaka ojeekimotaperotakina oetarikapaeni, tekatsi paashini koetyeemotenani; monkaataka. 19 Pameentaperotakari Jesokirishito, rootaki retakoeyantemirini Tajorentsi, ipaeyemini maawaeni koetyeemoeyakimirini. Ashaagantzinkari rirori, tee imashithatzi. Tema reewawenantaperotzi, ikameethaperotzi.

20 Thame añaaperoeyerini Pawa Tajorentsi, akanteetatyeeyaani. Aritaki akantaperoeyaani.

Riweyantakawo Paaworo rojankinari

21 Nowethateeyemini, eejatzi nowethateeyarini maawaeni riraga aapatziyariri Jesokirishito. Riwethateeyakimini eejatzi maawaeni ayemijantzinkarite jaka. 22 Eejatzi riwethateeyakimini maawaeni aapatziyariri: riraga ratziritepaeni Seesari, maawaeni.

23 Nokowaki ineshironkaperoeyemini Awinkatharite Jesokirishito. Piweshiryaawenteeyaarini, maawaeni.

Naaka jankinatzimirori iroka:

Paaworo

ROJANKINATZINIRI PAAWORO KOROJAASHIJATZI

1-2 ¿Eeniromi, noyemijantzinkarite, maawaeni aapatziyariri Jesokirishito janta Korojaashikinta? Naaka Paaworo nojankinatzimiro. Naaka Rotyaantanewo Jesokirishito, rootaki nokenkithatakaantzimiri, rootaki ikowakaakinari Tajorentsi. Notsipatakari jaka ayemijantzinkarite Temoteeyo. Nojankinatzimiro maawaeni aapatziyaperotariri Tajorentsi jaga pinampiki. Nokowaki ineshironkatapiintemi eejatzi riweshiryaakayemi Pawa Tajorentsi, eejatzi rirori Awinkatharite Jesokirishito.

Ipaasonkitakowentziri Paaworo korojaashijatzi

3-5 Paerani pikemakironi iñaani Jesoshi paapatziyakawo, rootaki pawijakotantari. Kyaaryo iroka pikemakiri. Eejatzi piyoteeyawakironi kameetha ijeekakayemi riraga Tajorentsi janta jenokinta. Rootaki paapatziyantaperotakariri Awinkatharite, eejatzi osheki pineshironkaperotziri maawaeni ayemijantzinkarite. Nokemakotakimi, rootaki maawaeni kitejiri namanantapiintariri Tajorentsi, nokantapiintziri imatakaapiintemiro kameethatatsiri, eejatzi noñaaperotziri Tajorentsi, riraga ashitariri Awinkatharite Jesokirishito. Eerokateeyakini nopaasonkitakowentziri. 6 Pikemakiro iyaatakotayitanakini iñaani Tajorentsi maawaeni nampitsikipaeni. Raapatziyeeyakarini Jesokirishito oshekini riroripaeni. Pikemantakawori eerori, piyotaperotawakiro kyaaryo ineshironkatakae riraga Tajorentsi. Paapatziyawakawo rootaki kaari pikimitanta paerani, omaanta eekiro, eekiro piyotakiro pantero ikowakiri rirori. Eejatzi ikimitakimi paashinipaeni kemaperotakirori ipaashiniperoteeyeeni. 7 Riroma Epaajagashi rirotaki kenkithatakaakimirini paerani. Ikimitana, ikantani ikyaaryoowentziniri Jesokirishito. Kameetha ikyaaryoowentziniri, rootaki notyaanantariri ikenkithatakaantayitakimirini. 8 Ikamantapaakina omatakaakimiro Ishire Tajorentsi, rootaki pineshironkaperotantakariri paashinipaeni atziri.

9 Rootaki namanapiintariri Tajorentsi: “Pimatakayeri pikowakaakiriri maawaeni noyemijantzinkarite janta Korojaashiki”.

Roojatzi nokantani nokantapiintziri Tajorentsi: “Piyotakayeri korojaashijatzi maawaeni pikowakaakiriri kameetha raapatziyantaperotemiri”. Eejatzi nokantziri: “Nokowaki Pishire iyotaaperoteri maawaeni, iyotakaaperoteri, kameetha ikemantaperotyaawori pikantziri”. 10 Eejatzi nokantziri imatakayemiro apatziro pikenkithashiryaapiintero pantero kameethatatsiri, piweshiryaakaaperotantyaariri, eejatzi panantyaawori maawaeni kameethatatsiri. Riroma rirotaki Awinkatharite, rootaki okameethatantari anteniri iroka, iñaaperotanteeri. Nokantziri imatakayemiro apatziro pantero kameethatatsiri, rootaki imatakayemiro piyotantyaariri, eekiro, eekiro piyoperoteri. 11 Riroma rirotaki Tajorentsipero, ikameethaperotaki, imataperotero oetarika ikoyiri, rootaki nokanantariri imatakaantemirori pimatantapiintyaawori maawaeni kameethatatsiri, eero pijamashiryaawo inta pikimoshirewentanakiri

Tajorentsi. Rooma aririka rowashironkaawitemi atziri, rirotaki matakayemironi Tajorentsi eero pipiyatantari pikijiri. 12 Rooma rirotaki owameethatakaeri, riwetsikashiryaakae aatantyaari janta ikashiyaakaakaenta. Rooma ari akaateeyapaakirini maawaeni ayemijantzinkarite janta okitejiperotzinta, kameetha ajeekapae. Rootaki akanantakariri Tajorentsi: “Ariwee, Pawa”.

Ikenkithatakotakiri Jesokirishito

13 Paerani reewawenantawitakaerini iwinkatharite kamaaripaeni rootaki akimitantawitakaririni ajeekawitani janta otsiteniperotzinta. Omaanta rowawijaakotakae Tajorentsi, rootaki iroñaaka reewawenantakaeri Itomi, riraga inintaperotanewo rirori. 14 Ikamawentakae riraga Itomi, rapaatawentakae riraa rowawijaakotantakaeri. Ineshironkaperotakae Iriri, iroñaaka eero ikenkithashiryaakoteero kaari kameethatatsi antawitakari paerani.

15 Kaari ikoñaanitzi Pawa Tajorentsi, omaanta ipokapaaki jaawikika Itomi, ikoñaatapaaki kipatsikika, rantaritapaaki jaka. Omaanta ikimitaperotari Ashitariri. Tekirani ojeekini kipatsi eejatzi maawaeni oetarikapaeni añaayitzirini, ari ijeekitani janta jenokinta rirori. 16 Rirotaki wetsikakiriri maawaeni: jenokijatzi, kipatsijatzi, koñaatatsiri, kaari koñaatatsi, maawaeni. Aritaki riwetsikakiri maawaeni rinashitayitakani ronampiri Tajorentsi. Rirotaki Jesokirishito wetsikakiriri maawaeni. Tee riwetsikashitari, inta riwetsikantayitakaririni maawaeni iñaaperoteri. 17 Rirotaki Jesokirishito itaperotakaworikya ijeekitani paerani. Ikantakiri maawaeni riwetsikani: “Aritaki pikanteeyaani”. 18 Rirotaki Jesokirishito iyoperotatsiri reewatawentakae aaka, eejatzi maawaeni paashinipaeni aapatziyariri. Tekatsimi rirori, eeromi ayotzirimi Tajorentsi, eeromi aapatziyarimi, eeromi awijakoteemi. Ipiriinteeri Itomi riraga Tajorentsi paerani, eero ikamae eejatzi. Rirotaki Jesoshi itakawori ipiriinta. Riro impaetatsini kaminkari ipiriintee aririka omonkaatapaakya ipokantaatyaari Jesoshi jaka kipatsiki. Kyaaryo ipinkathariperowenantziroña maawaeni, 19 itajorentsiperotakiroña. Rootaki ikowakaakiriri Ashitariri. 20 Paerani eenitatsini kaari kameethatatsi rantawitarini maawaeni atziri, rootaki kaari riweshiryaantawita riraga Tajorentsi, omaanta rotyaantakiri Itomi ikamawentakae koroshiki, rapaatawentakae riraa. Ikamawenantakaeri kameetha atsipatanteeyaariri rirori, rootaki roemoshirenkantakaeri. Rowameethatakae eejatzi ikoyi rowameethateri maawaeni kipatsijatzi eejatzi jenokijatzi. Iroñaaka iñaaperotakae akameethatzi, eejatzi añaaperoteeri rirori.

Ikenkithatakoteri korojaashijatzi

21 Ari, paerani tee pikenkithashiryaapiintzirini Tajorentsi, pikijawitarini. Pikenkithashiryaawitawoni kaari kameethatatsi, eejatzi pantapiintawitawoni. 22 Omaanta ipokapaaki Jesokirishito kipatsikika, ikoñaatapaaki ikimitakotawitapaakae aaka. Roojatzi ikamawentakae koroshiki rowameethatantakaeri, rootaki iroñaaka piñaaperotantariri Tajorentsi ikameethatzi, eejatzi iñaakimi eerori pikameethaperotaki, ikimitakaantakimi tee pantziro kaari kameethatatsi. 23 Omaanta ikowaki akantatyeeyaani aapatziyawo iñaani. Eekiro aatatye aapatziyaperotanakyaawo. Piyotaperote kyaaryoopero atsipataperotyaari

Tajorentsi paata jenokinta. Eero pipakayiro paapatziyawo iñaani. Ñaakiro, othotyaaka okamantakotaka iñaani Tajorentsi maawaeni nampitsiki. Eejatzi naari nokenkithatakotakiro, notsipatakari paashinipaeni kenkithatakaanantatsiri.

Riyoteeri Paaworo kaari riyotawitani paerani

24 Osheki ikemaatsitakawo Jesokirishito rowawijaakotantakariri maawaeni aapatziyariri, iroñaaka ikimitakaantakae aaka inampijatzipero, rooma aapatziyakari. Iroñaaka okimitaka maawaeni aapatziyariri ikemaatsitawentyaari paashinipaeni rawijakotantyaari, eejatzi naaka nokemaatsitawentzimi, niyotaantzimiri paapatziyaari rirori, rootaki nokimoshiryaantari. Monkaataka iroñaaka. 25 Ikantana Tajorentsi: “Pineshironkateri maawaeni piyemijantzinkarite, eejatzi piyotaaperoteri nokoyiri”. Ari iroñaaka niyotaakimiro. 26 Niyotaakimiro maawaeni kaari riyotawitani paerani ronampiripaeni Tajorentsi, eejatzi kaari riyoteeyawitani atziripaeni. Iroñaaka riyotakaakaero aaka eejatzi maawaeni paashinipaeni aapatziyariri. 27 Iroñaaka ikowaperotaki piyotero imatakaakimiri; okameethaperotziroña. Eeroka kaari joriiyotatsi, omaanta ikamawenteeyakimini eeroka eejatzi rootaki kijokiro rowaperotantzimiri Jesokirishito pishireki, rootaki piyotantari kameetha pijeekimotaperoteri Tajorentsi iinja. 28 Rirotaki Jesokirishito nokenkithatakotziri. Nokantziri maawaeni atziri: “Kyaaryoowa, pantzirokari kaari kameethatatsi”. Eejatzi niyotaaperotziri irinta riyotaperotantyaariri riraga Jesokirishito, raapatziyaperotantyaariri kameetha. Eejatzi eeroka, aririka piyoperoteri, paapatziyaperotyaariri, ari pikimitaperotyaari Tajorentsi pikameethaperotanaki. 29 Rootaki nopomeentsiwenantzimirori, kaari noperawenantzimi. Eejatzi rootaki niyotaantakariri maawaeni. Imatakaakina riraga Jesokirishito, rirotaki shintsitakaakinari, itajonkawentakina nomatantakawori.

2

1 Nokowaki piyote nokantani nopomeentsitawentzimi no-kenkithatakayiri Tajorentsi. Nokantapiintziri imatakayemiro kameethatatsiri, eejatzi nokimitakowentziri ayemijantzinkarite janta Raworisheeyaki. Eejatzi nopomeentsitawentziniri maawaeni kaari ñaana, nokantapiintziri Tajorentsi imatakayeri rirori kameethatatsiri. 2 Nokantapiintziri eejatzi imatakayemiro piweshiryaantyaari, pineshironkatawakaantyaari. Eejatzi nokowaki imatakayemiro pikemaperotero maawaeni rantawentzimiri Jesokirishito. Rootaki nokowakiri piyoperoteri Jesokirishito. 3 Paerani tee riyotawitarini atziri irira, omaanta iroñaaka riyoteeri rirori. Jee, nokowaki piyoperoteri kameetha. Rootaki nokanantakimiri.

4 Omaanta eenitatsi paashini atziripaeni rinashita riyotaantzi. Kyaaryoowa, ramatawiteetzimikari, rootaki niyotaantzimirori maawaeni iroka. 5 Kyaaryo, tee notsipatawitzimi, omaanta osheki nokenkithashiryaakimi. Niweshiryaawentakimi kameetha pijeeki. Kyaaryo, pineshironkatawakaaka, eejatzi eekiro piyaatatzi paapatziyaperotari Jesokirishito, rootaki niweshiryaantari.

Kijokiro poyeri Jesokirishito

6 Rooma paerani paapatziyakari Awinkatharite Jesokirishito,
rootaki rowawijaakotantakimiri. Rootaki iroñaaka, eekiro
piyaatatzi paapatziyaantariri apatziro irira: maawaeni kitejiriki
panteniri oetarikapaeni ikowakaakimiri. 7 Noshiyakaawentemiro:
rowaga pankirentsi, aririka oparithaperotaki inthomaeki kipatsi,
rootaki oshookantari kameetha, eejatzi oshintsitantakari. Eejatzi
pikimitanakya eerori, kijokiro poyeri Jesokirishito. Apatziro
pikenkithashireeri, ari imatakayemiro kameethatatsiri, eejatzi
ishintsishiretakayemi. Pikantatyeeyaani pikemijantaperoteri, rooma
rootaki riyotagaetakimiri. Aritaki pikantya, eekiro piyaatatye
pipaasonkiteeyerini Jesokirishito, tema ineshironkaperotakae.

8 Omaanta eenitatsi paashini atziripaeni inashita riyotaantzi. Kyaary-
oowa, riyotaantziro theeyaantsi, rowaga maawaeni ikenkithashiryaari
rirori eejatzi maawaeni riyotashitawitari: rootaki riyotaanteeyaw-
itarini ichariniiteni, itaperotakaworini ijeekini. Ramatawitzimikari.
Eero paapatziyari. Tee riyotagaero ikantaperotziri Jesokirishito: tema
tee ikowakayimiro paapatziyaari.

9 Inta okameethatzi paapatziyari irira. Paerani ikimitakae
awatha aaka, omaanta itajorentsiperotakiroña, ashi royiro.
10 Eejatzi eerori, aririka kijokiro poyeri, paapatziyari, ikantyaani
itajonkawentapiintemi, eero powashironkaantaroña, inta ipashitzimiro
maawaeni koetyeemotzimiri. Ipinkathariperowenantziroña,
ranaakoperotziri maawaeni paashinipaeni jewatawitachari. 11 Paerani
ikantzini Tajorentsi itotonateeyani ishiramparitantari joriiyopaeni,
rootaki riyotantakari atziri raapatziyakari Tajorentsi. Omaanta
iroñaaka aririka paapatziyari Jesokirishito, inashita ikowakayimiri.
Kaari pitotonatantyaawo. Iroñaaka kimiwitaka pitotonatakiro, omaanta
rowameethatakimi pishireki pipakaantaawori kaari kameethatatsi
pantzirini, iroñaaka eero pikoyiro pantapiintero. 12 Eeroka
ikaawoshitanteetakimiri, kimiwitaka itsipatakimi Jesoshi, pikamaki
eejatzi kimiwitaka romonkeetakimi omookinta. Tema Tajorentsi
ipiriinteeri Jesoshi, eejatzi eeroka kimiwitaka ipiriinteemi. Tema
paapatziyakari riraga Tajorentsipero, riraga piriinteeriri Jesokirishito,
rootaki ipaashinitakaanteemiri. Iroñaaka tekatsi pikanteeyaa pantero
kaari kameethatatsi, rooma kimiwitaka pikamakitzi. 13 Paerani
okimitzimotakimi tee pañi, tee pikenkithashireerini Tajorentsi; inta
pantapiintawitawoni kaari kameethatatsi. Tee piyotawitarini riraga
Tajorentsi. Iroñaakakya ineshironkatakimi, tee ikenkithashiryagaero
kaari kameethatatsi pantawitarini. Rowameethatantakimiri
panteero kameethatatsiri, pikimitakari Jesokirishito. 14 Paerani
osheki apomeentsiwentawitakawoni rojankinarini Moeseeshi
awijakotantyaarimi, omaanta tee amonkaatzironi. Ayotaki eenitatsini
kaari kameethatatsi antzirini, rootaki aatantyaarimi paamarikinta
akemaatsityaawomi. Omaanta ikamawentakae Jesokirishito koroshiki,
rowawijaakotakae. Iroñaaka eero apomeentsitawentawo ironta
jankinarentsi awijakotantyaari. 15 Paerani, ikamantari Jesokirishito
koroshiki, riyotakaakae tekatsi ikantee rowashironkae riraga
iwinkatharite maawaeni kamaari eejatzi maawaeni pinkathatziriri
riraga paashinipaeni kaari iñagaetzi. Ithañaakowentakae Jesokirishito,
eero ishinetziri irintapaeninta ranaakotee.

Eero pikenkithashiryaawo riyotaawitzimiri atziripaeni

16 Tee okameethatzi ikijantemiro atziripaeni oetarika powayitarini
eejatzi pimiritayitzirini. Eenitatsi osheki kitejitatsiri rinashitakayi-
takarini joriiyopaeni imakoryaanteeyarini. Rantzironi: maawaeni
ojarentsi, maawaeni kashiri eejatzi maawaeni saawaro. Teerika
pimonkaatziro eerori, eero pishinetziri ikijawentemiro. 17 Paerani
ikantani rametapiinteeyawoni joriiyopaeni, ikenkithashiryaantariri
Tajorentsi, omaanta iroñaaka rareetaka Jesokirishito. Riroperotaki
apinkatheeyerini. Monkaataka, ari okaatzi: eero iroñaaka
apiitapiinteero rameteeyarini joriiyopaeni. 18 Kyaaryoowa, eero
pishinetziri riroripaeni ramatawitemi. Inashita oetarika riyotaantziri.
Ikowakaemikari pikimityaari rirori, ikantzimikari: “Pipinkathateri
ronampiri Tajorentsi pawijakotantyaari. Noñaakiro kaari iñaapiintziri
paashinipaeni, ¿piñaakiroma eerori?” Ikantakaaperotashita.
Eero pikenkithashiryaawo ikantawitzimiri, itheeyashita. 19 Tee
raapatziyaperotari riraga Jesokirishito, omaanta irira rirotaki
Jewateeni. Aakakya, aririka akenkithashireeri irira apaniroeni,
kameetha aapatziyaari. Riyotakaakae, imatakaakae kijokiro owakiri
ayemijantzinkarite antaperotantyaawori ikowakaakaeri Tajorentsi.

20 Ikamaki Jesokirishito, eejatzi okimiwitaka itsipatakimi pikamaki
eerori. Iroñaaka eero pikenkithashiryaawo riyotaawitzimiri atziripaeni,
eero owawijaakotzimi. ¿Iitaka patsipetashitantawori pantashiwitakawo
ikantzimiri irintapaeni? 21 Tee okameethatzi ikantawitzimiri: “Aririka
pikowaki pawijakote, eero pipampitziro okaatzi ithaawakari Tajorentsi,
eero powari kaari ishinetzi Tajorentsi, eero poteeyiro ithaawakagae-
tari”. 22 Tee rootaki ikantziri Tajorentsi. Rooma riyotashitakawo
atziripaeni iroka, riyotaashitzimiro. Pamine, riwetsikakaero Tajorentsi
maawaeni owanawontsi owaeyarini. Aririka owaeyawo, ari okaatzi,
thonkapaaka. Tekatsi okantziro ashire. 23 Aririka atzityaawo owana-
wontsi aetakaashitakari ayotzi, aetakaashitakari aapatziyaperotakari
Tajorentsi, aetakaashitakari tee akantakaaperota, aetakaashitakari
ashironkaawentakari Tajorentsi. Omaanta atsipetashitakawo atzita.
Aririka atzitayityaawoni owanawontsi, akantatyaani akoyiro kaari
kameethatatsi, tee akoyi amaejantero, eejatzi akantakaaperotaka.

3

Ikanteri: “Kameetha pijeeki”

1 Paerani tee piyoteeyawityaarini Tajorentsi, piyaateeyenimi
paamariki kaari tsiwakanitatsini; omaanta ikamawenteeyakimini
Jesokirishito, rowawijaakoeyakimini. Roojatzi ipiriinanta; rootaki
iroñaaka piyotantariri Tajorentsi, eero piyaateeyeeni paamariki, inta
piyaateeyeeni jenokinta: janta ijeekinta Jesokirishito rakoperoki
Ashitariri, itsipatapaari ipinkathariperotzi. Iroñaaka eekiro piyaatatye
pikowaperotanaki pijeekaeyeni janta, pitsipateeyantapaeyaaririni.
2 Rootaki kaari apatziro pikenkithashiryaantapiintawo tsika
pikantyaari jaka jaawikika, inta pikenkithashiryaakotaperotyaawo
jenokinta, rowaga tsika ikanta Tajorentsi, eejatzi oetarika ikowakayi-
imiri. 3 Okimitaka pikamaki, eero iroñaaka pikenkithashiryaayiteroni
jeekatsiri kipatsikipaeni, eero pikimitaa paerani. Omaanta rañaakagaemi
Tajorentsi, pijeekantapaeyaari jenokinta. Ikempoyaaperotakimi,

ikimitakaantakimi riraga Jesokirishito. 4 Iinja ipiyee kipatsikika Jesokirishito, riraga añaakaeyakagaerini. Kameetha ipinkathariperotapaaki, akaateeyapaerini apinkatharitapae aakapaeni.

Eero papiitziro kaari kameethatatsi pantawitarini paerani

5 Iroñaaka kimiwitaka kamakimi omaanta rowañaagaemi Tajorentsi, rootaki kaariroña papiitanteeyaawo kaari kameethatatsi pantawitarini paerani. Eeroka shirampari, eero pishirontawo tsinani kaari payi. Eeroka tsinani, eero pishirontari kaari piimi. Shirampari, eero pantatenkatawakaa pishiramparinkaki, pikimitakaantyaari riro tsinani. Tsinani, eero pantatenkatawakaa pitsinaninkaki. Eero pikowaperotziro pantero iroka, eejatzi oetarikapaeni kaari kameethatatsi. Eero piñaawenatapiintawo pipiyotaperotero pashaagawo maawaeni kitejiri. Aririka pikenkithashiryaapiintero pipiyotero, pikimitakaantakawo rootaki pitajorentsite. 6 Osheki rantayitzironi atziri irokapaeni, rootaki rowashironkaantyaariri Tajorentsi iinja. 7 Paerani pantapiintawitawoni, ashi poyironi. 8 Iroñaaka pipakaeroroña iroka: eero pikijawakaa, eero pimanintawakaa, eero powariperotawakaa, eero pikantzimatawakaa, eero powashiyakothatanta, 9 eero pamatawitawakagaeyani, kameetha pijeeki; rooma iroñaaka tee pikimitagaeya paerani, eero papiiteero pantawitakari, kameetha pijeeki. 10 Paashinishiretayiteemini, tema rowameethateemi Tajorentsi. Iroñaaka pikameethashireperotanaki, pikimiteeyaarini riraga Wetsikanakimiri paerani. Eejatzi maawaeni kitejiri tema rirotaki amitakotzimiri pantero kameethatatsiri, eekiro piyaatatye piyotaperoteri kameetha. 11 Tee ikenkithashiryaakotero Tajorentsi tsika akantari: omawitya rirorika joriiyotatsiri, kaari joriiyotatsiri, totonatachari ishiramparitantari, kaari totonatziro, poñaachari paashiniki kipatsi, yotzinkari, kaari yotzinkari, pimantaarewo, kaari pimantaarewo, omaanta ikenkithashiryaakoteeri aapatziyakaririka Jesokirishito riraga Awinkatharite.

Tsika akantyaaka ajeekae aakapaeni aapatziyariri Jesoshi

12 Pamine, ineshironkaperotakimi Tajorentsi. Rowameethatakimi pishireki, rooma riyoyaakimi reentsitetzimi. Rootaki ikowakaakimiri ashi poyero petakotantya, pikaminthaante, eero pikantakaaperota, pitsinampashirete, eero peshiwentziro. 13 Poyaakotawakagaeyani: eero pipiyatakotari kijawitemiri, inta pipeyakoteniri eejatzi pineshironkateri. Rooma ipeyakotzimiro Awinkatharite kaari kameethatatsi pantziri. Eejatzi pikimiteri atziripaeni eerori pipeyakoteniri oetarika rantzimotawitemiri. 14 Iroka kameethaperotatsiri pantaperoteri: eekiro pinintashireperotawakagaeyanakyaani maawaeni. Ñaakiro, aririka anintashireperotawakaaya, aritaki aakameethatawakagaeyanakyaani maawaeni.

15 Piweshiryaawenteeyarini riraga Jesokirishito. Rootaki riyoyaantakimiri Tajorentsi piweshiryaawentyaari rirori. Roojatzi pikantyaani pipaasonkitapiinteri. 16 Pikantyaani pikenkithashiryaaperotantyaawori iñaani Jesokirishito. Pikanteri riyotakayemi kameetha piyotaawakagaeyantyaarini ikowakaakimiri Tajorentsi. Eejatzi pikantawakagaani: “Thame aweshiryaawentyaari Tajorentsi”. Ikamintheeyakimini Tajorentsi, iroñaaka pipaasonkiteeyirini.

Pomampaawenteeyarini irira maawaeni pajankaneki, pomampaawaetya okantziri Iwaperite. Pomampaawentyaari Tajorentsi, eejatzi pomampaakotyaawo Ishire Tajorentsi iyotashiretakaakimiri. 17 Tee akowaeyeni ipashiwentakagaeyeeni Awinkatharite Jesoshi, rootaki nokowakaantakimiri powameethatayiteroni maawaeni oetarika panteri. Okameethatzi akenkithashiryaapiinteri, apaasonkiteeyantyaaririni Tajorentsi.

Ikantziri tsika akanterika atziripaeni

18 Eeroka tsinani, pikemijantaperoteri piimi, rootaki ikowakaakimiri Awinkatharite. 19 Eeroka shirampari, pineshironkaperotero piina, eerokya pikijathatziro. 20 Eejatzi eeroka eentsi, pikemijantaperoteri piri oetarikapaeni ikantemiri. Eejatzi pikimitero piniro, pikemijantaperotero oetarikapaeni okantemiri. Tema rootaki inimotziriri Awinkatharite. 21 Eenitatsirika pashi peentsitepaeni, kameetha pikemijantakayeri. Omaanta eero pikijathatapiintziri, pikantakaashiryaakaneentarikari. 22 Pimantaari, pikemijantaperoteri riraga amanantzimiri, oetarikapaeni ikantzimiri. Eero pamatawitziri: omawitya eerorika raminimi, omaanta kameetha pantawaeteniri. Pipinkathatziririka Awinkatharite, ari pikyaaryoowenteniri rirori kameetha piwaatorote. 23 Oetarikapaeni panteniriri, pikyaaryoowenteniri. Pikimitakaantyaari riro Awinkatharite pikyaaryoowentziniri, tee riro atziri. 24 Piyoperotaki pikyaaryoowenteniri Awinkatharite Jesokirishito, rirotaki pinatemini iinja, rañaaperotakagaemi janta Tajorentsikinta. 25 Omaanta riraga antapiintzirori kaari kameethatatsi, ari rowashironkaakiri Tajorentsi. Oetarikapaeni anteeyakirini, eenitatsi ikanteeri aaka iinja, tekatsi akantya amatawiteri.

4

1 Eeroka antawaetakaantatsiri, pineshironkateri patzirite, kameetha pipinateri. Eero powashironkaashitari, kameetha pijeeki. Rooma piyotzi ijeeki janta jenokinta Piwinkatharite, riyotaki maawaeni pantziri.

Pikenkithatakaapiinteri Tajorentsi

2 Pikantyaani pamanapiinteri Tajorentsi, maawaeni kitejiri. Pikenkithashiryaakoperotyaari oetarika ikantziri, eejatzi ikoyiri, eejatzi pikantapiinteri: “Ariwee Pawa, paasonki”, rooma ikameethaperotaki. 3 Rooma nokamantapiintziri atziripaeni tsika ikantyaari rawijakotanteeyaari, rootaki romonkyaanteetakinari jaka omonkyaagamentotsiki. Pamaneri Tajorentsi ramitakoeyenani nokamanteeyerini paashinipaeni atziri tsika ikantakaeri Jesokirishito rowawijaakotantakaeri. 4 Pikanteri imatakayenawo kameetha nothotyeeniri atziripaeni, ikemaperotantyaawori. 5 Eejatzi aririka pitsipatyaari kaari aapatziyariri Jesoshi, nokowaki kameetha pijeeki, eero pipashiwenta. Eejatzi kameetha piyotagaeyerini, eero piperashiryaawo. 6 Aririka pikenkithatakayeri, pineshironkateri, kameetha ikemaperotantemiri. Eero poñaashirenkiri piñaañaatziri. Aririka rojampitemi oetarika, piyote kameetha tsika pikanteri pakeri ikowantaperotyaari rirori raapatziyari Jesoshi.

Ikenkithatakotziri Teekiko

7-8 Iroñaaka notyaantemiri Teekiko, ayemijantzinkarite nonintashireperotziri. Ikimitakina, ikyaaryoowentziniri Awinkatharite oetarikapaeni rantziri. Ikamantapaakimi tsikarika nokanta nojeekaki. Rootaki notyaanantyaariri, piyotantyaari tsikarika nokanteeyarini jaka, eejatzi nokowaki riweshiryaakayemi. 9 Itsipatanakyaari irira Oneeshimo, poñaachari piipatsiteki. Rirotaki ayemijantzinkarite: ikyaaryoowentziniri Awinkatharite oetarikapaeni rantziniriri. Nonintaperotziri. Ari ikaate apite kamantapaakimini maawaeni oetarika awijeentsiri jaka.

Riweyaantari riwethatyaari korojaashijatzi

10 Eeniro jaka eejatzi Arishitaariko, riwethatzimi. Ikaatakina nokyaaryoowentziniri Awinkatharite, rootaki romonkyaanteetakariri eejatzi naaka. Eejatzi riwethatzimi Marikoshi, riraga rirentzithori Werenawee. (Tema irika Marikoshi rirotaki nokamantakotakiri paerani. Nokantakimi: “Aririka rareetakya pinampiki, paakameethatawakiri”.) 11 Eenitatsi jaka eejatzi Jesoshi, iitachari eejatzi Jooshito, riwethatzimi. Rirotaki joriiyopaeni omaanta ikaateeyakinani nokenkithatakotziri Tajorentsi tsika ikantari reewawenantee. Eejatzi osheki riweshiryaakaakina. Paashinipaeni joriiyotatsiri tee ramitakotana. 12 Eeniro Epaajagashi riwethatzimi eejatzi. Poñaachari pinampiki. Rirotaki kyaaryoowentziniriri Jesokirishito eejatzi. Ikantani ramanapiintziri Tajorentsi imatakayemi pikimityaari, pikameethatantyaari, eejatzi pimatantyaawori maawaeni ikowakaakimiri. 13 Nokantemi: kyaaryo, ikyaaryoowentziniri rirori. Eejatzi ikyaaryoowentziniri riraga raworisheeyajatzi, eejatzi riraga iyeraaporeshijatzi. 14 Eejatzi riwethatzimi Rookashi, riraga aawinantatsiri noneshironkaperotziri. Eejatzi riwethatzimi irira Teemashi.

15 Niwethatari maawaeni ayemijantzinkarite janta Raworisheeyaki, eejatzi niwethatawo Niijowa, eejatzi niwethatari maawaeni kemijantapiintzirori iñaani Tajorentsi janta opankoki. 16 Piñaanatawakiniri nojankinari maawaeni ayemijantzinkarite eerokakinta. Roojatzi pikanteri riraga raworisheeyajatzi iñaanatawakiniri maawaeni iyemijantzinkarite rirori. Eejatzi piñaanatawakiro nojankinatziniriri irinta. 17 Iroka pikanteriri Arikiipo: “Pimonkaateniri maawaeni ikowakaakimiri Awinkatharite, eero piperawentawo”.

18 Naaka Paaworo nojankinatakimiro nakoki: “Nowethatzimi”. Eenirona nojeeki jaka omonkyaagamentotsikika, eero pipeyakotziro. Nokowaki ineshironkatemi Tajorentsi.

Ari okaatzi.

Naaka jankinateeyimironi:

Paaworo

RITAKANARI PAAWORO ROJANKINATZINIRI TEJAWOONIKAJATZI

1 Nokoyi niwethatemi eerokapaeni, noyemijantzinkarite, maawaeni
aapatziyariri Jesokirishito janta Tejawoonikakinta. Naaka jaka
Paaworo, notsipatari Shiirashi eejatzi Temoteeyo nojankinatzimiro
iroka. Tema eeroka sheninkateeyakaririni Pawa Tajorentsi eejatzi
Awinkatharite Jesokirishito. Nokowaki ineshironkatapiinteeyemini
eejatzi kameetha ijeekakagaeyemini.

Riraga tejawoonikajatzi osheki rameentari Jesoshi

2 Nokantatyeeyaani nopaasonkitziri Tajorentsi: nopaa-
sonkitawenteeyimini eejatzi nokantani namaniri ramitakoeyemini.
3 Nokenkithashiryaapiintzimi osheki paapatziyeeyakarini
Pawa, rootaki panantanakanariri maawaeni ikowakaakimiri.
Eejatzi nokenkithashiryaakimi pineshironkateeyirini, rootaki
pamitakotantariri paashinipaeni atziri, pikyaaryoowentziro,
eejatzi pinintashiryaawakaaka. Eejatzi nokenkithashiryaakimi
pikyaaryoowentziro pameentakari Awinkatharite Jesokirishito,
paamaantaperotariri ipiyee. 4 Noyemijantzinkarite, ikantani
ineshironkatakimi Tajorentsi. Niyotaki riyoyeeyakimini, rootaki
reentsitetanteeyakimirini. 5 Piyoteeyakini paerani nokamanteeyaki-
mini tsika pikantyaari pawijakotanteeyarini, tee nokantashitzimi.
Iyotaakimi Ishire Tajorentsi kyaaryooperotakikya nokantakimiri.
Eejatzi piyotzi okameethataki maawaeni nanteeyakirini, rootaki
piyotantakari kyaaryooperotakikya okaatzi nokantakiri.

6 Oetarika piñaakotakinari nantakiri naari, aritaki pikimitan-
teeyakinarini eerori, paapatziyawo ikantziri Awinkatharite
Jesoshi. Pikemaperotantari ikantziri irira, pameentakari roojatzi
pikimitakari. Osheki rowashironkaakimi kaari aapatziyari,
omaanta eekiro piweshiryaanakitya; kaari pikantashiretzi,
iweshiryaakaakimi Ishire Tajorentsi. 7 Kameetha pijeekaki,
rootaki ikowantakari ikimitemi maawaeni ayemijantzinkarite
janta kipatsikipaeni owaero Masherooniya eejatzi Akaaya.
8 Aritaki powaaganakiro ikantziri Awinkatharite. Tee apaniroeni
ikemakotakimi riraga masherooniyajatzi eejatzi Akaayajatzi, inta
ikemakotakimi maawaeni paashinipaeni atziri paapatziyaperotakari
Tajorentsi. Iroñaaka tee nokamantziri naari, rooma riyotakotakimi
paapatziyari Jesoshi, 9 eejatzi ikenkithatakotashiteeyakimini.
Riyoteeyakini maawaeni atziri paerani niyaatantashiteeyakimirini,
niyotaakotakimiri rirori kameetha. Riyotaki pookaeyakironi maawaeni
piwetsikashitawitari piitajorentsiwitari, roojatzi pameentakari
Tajorentsipero, riraga Añaaperotatsiri. Iroñaaka paapatziyeeyaarini
apatziro irinta: pikyaaryoowentziniri ikowakaakimiri. 10 Eejatzi
ikenkithatakotashitakimi pikantyaani paamayari riraga Itomi
Tajorentsi. Arimachee ipokae, ipoñaakya jenokinta. Ikamaki
paerani, ijeekaki 3 kitejiri omookinta. Roojatzi ipiriinteeri Tajorentsi,
rañaakagaeri, roojatzi roenokantanaa jenokinta, eejatzi ipiyee iinja. Ari
rowashironkagaeyerini iinja maawaeni kaari aapatziyari, omaanta

eero athaawantari, tema rowawijaakotakae riraga Jesoshi maawaeni aari, riraga aapatziyaperotariri.

2

Oetaka rantziri riraga Paaworo Tejawoonikaki

1 Piyotaki, noyemijantzinkaritepaeni, aririka nareetanteeyakimirini niyoteemi, tee natsipetashitawo. 2 Piyotaki paerani tekirani niyaatzini pinampiki, ikijayitakinani janta Jiriposhiki, osheki nokemaatsitashitakawo eejatzi ishironteetawentakinani inji, inji, inji. Omaanta ramitakotakina Tajorentsi imatakaakinawo rootaki kaari nothaawanta inta niyotagaeyakimini maawaeni ikantziri Jesokirishito. Eejatzi osheki ipiyathatakina janta pinampikinta, omaanta omatakaakina Ishire niyotaakotakimiri riraga Jesokirishito. 3 Eejatzi piyotaki kameetha nokenkithatakaakimiro ikantziri Tajorentsi, tee nokompitawo. Tee namatawitzimi, inta niyotaakimi kameetha: tee notheeya. 4 Omaanta iñaantakina rirori nokemijanta-perotziririka. Tema iñaakina nantakiro, rootaki rotyaanantakinari nokamanantzimiri. Tee nokowashitawitari iñaaperotena atziri, inta apatziro nokoyiri Tajorentsi iñaaperotena nokameethashiretzi. Rooma riyotzi irintapaeni maawaeni oetarika akenkithashiryaari. 5 Eejatzi piyotzi tee nokoyi kameetha niweshiryaashiteeyemini namatawitantemiri, tee nokantashitzimi: “Pikameethaperoeyakini”. Tee nokowashita piyorikite. Riyotzi Tajorentsi nokantzimiri kyaaryooperotatsiri. 6 Tee nokowashita piñaaperotena eeroka, eejatzi tee nokowaki iñaaperotena paashinipaeni atziri. Omawitya naaka rotyaantanewo Jesoshi, 7 rootaki okameethatantawitari nokantemimi: “Piñaaperotena”. Omaanta tee nokowaki. Tee nokimitari peewatzinkarite. Okimitaka aririka othoteeri tsinani eentsite oteni, oneshironkatantariri, eejatzi nokimitakaapaakimi, noneshironkatakimi eerokapaeni. 8 Osheki nonintaperoeyapaakimini, rootaki niweshiryaantapaakari nokamanantapaakimirori okaatzi ikantziri Tajorentsi. Eejatzi nokyaaryoowentzimi namitakotakimi paapatziyaperotari Jesoshi. Iroñaaka oetarikapaeni nantayitakirini, nokantani nokenkithashiryaapiintzimi.

9 Pikenkithashireeya, noyemijantzinkarite, nojeekantzimotakimiri osheki nantawaetakiroña kitejiriki eejatzi tsiteniriki, oshekini nomaakotaperotakiwee. Tee nokoyi nonetheemi koetyeemotanari, rootaki nantawaetantari nopinatantyaawori koetyeemotanari. Tee nokoyi pipomeentsiwentenawo eerori pipashitayitenani oetarika. Nantawaetaki eenironi nokamanteeyakimironi ikantziri Tajorentsi. 10 Piñeeyakinani naapatziyaperotakari Jesoshi, nomonkaatakiro ikowakaakinari rirori. Rootaki kameetha nojeekantakari, tekatsi kaari kameethatatsi nantziri, tekatsi nantani. Eejatzi iñaakina irira, kameetha nojeekimotakimi eeroka noyemijantzinkarite. 11-12 Iroka noshiyakaawentemiri: tema kameetha riyoteeri shirampari reentsitepaeni. Piyoteeyakini nokimitakaanteeyaki-mini neentsitepaeni, nokanteeyakimini paapatziyari Jesoshi, niweshiryaakagaeyakimini, eejatzi niyotaakimi kameetha pijeekaeyeni ikimoshiryaawenantemiri Tajorentsi. Tema ikowakaakimi pathaa-gakotyaari rirori reewawenantemiri. Eejatzi iinja pijeekimotantyaariri

janta ipankokinta, janta ishipakiryaakoeyininta maawaeni. 13 Paerani, nokenkithatakaantapaakimirini, paapatziyaperotawakawo ikantziri Tajorentsi. Tee piitashitawakawo ro nashi nokantziri, inta piyotakiro rooperotatsiri ikantziri irira. Tema kyaaryoopero ikantziri eejatzi paapatziyeeyakawoni, rootaki opaashinitakaantakimiri, owameethashiryaantakimiri pishireki. Rootaki nokanantakariri Tajorentsi: “Ariwee, raapatziyawo tejawoonikajatzi pikantziri”. Aritaki nokantani nokantapiintziri.

14 Ari, noyemijantzinkarite, pikimiteeyakarini riraga aapatziyariri Jesokirishito janta Joreeyaki. Ikijeeyakirini ijoriiyotzinkarite ayemijantzinkarite janta, eejatzi ikimiteeyakimini kaari aapatziyariri rirori jaga pinampiki, ikijeeyakimini. 15 Rowamaakaanteeyakirini joriiyo Awinkatharite Jesoshi, eejatzi itakaworini ichariniiteni paerani rowamagaeyakirini kamanantayitzirorini iñaani Tajorentsi. Eejatzi rirotaki riraga joriiyopaeni janta ikimitakina naari, ikijakina. Jee, rookakina romishiyakina, tee ikowakaana nonampijatzityaari. Tee okameethatzi rantziri, tee inimotziri Tajorentsi: tema ikijeeyakirini rirori maawaeni kaari joriiyotatsi. 16 Jee, osheki ithañaakotapiintawitakina nokenkithatakayemi eeroripaeni, rooma eeroka kaari joriiyotatsi. Tee ikowakagaeyawitzimini paapatziyawo ikantziri Jesokirishito rowawijaakotantemiri Tajorentsi. Eekiro riyaatatzi rantziro kaari kameethatatsi, omaanta iroñaaka ikijiri irira, kyaaryo rowashironkagaeyerini.

Ikowaki riraga Paaworo rapiiteri iñaakiteri tejawoonikajatzi

17 Noyemijantzinkaritepaeni, osheki nokowaki añaawakaya. Tee akaatawakaawita, tee añaawakaaga, omaanta osheki nokoetyagaemi, nokenkithashiryaapiintzimi. Pijeeki inteenanta omaanta iroñaaka osheki nokowakiroña napiitemi nareetaatemi. 18 Nokowaeyawitakani nareeteeyeeminimi, eejatzi nokowapiintawitaka naari niyaatashitemimi apaniroeni, omaanta rotzikaakina iwinkatharite kamaaripaeni. 19 Iinja ipokae Awinkatharite Jesokirishito. Riyotaki irira niyotagaeyakimini paapatziyaari. Aririka ipokae, nokimoshirewenteeyemini eerori, tsipateeyakinariniroña akaateri aririka ikantena: “Kameetha pikenkithatakotakina eeroka piyotakaakiri raapatziyana riraga maawaeni irika tejawoonikajatzi”. 20 Kyaaryo, niweshiryaawentaperoeyakimini eeroka iroñaaka, nokimoshireperowenteeyakimini.

3

1 Osheki nokenkithashiryaawitakimi, omaanta tekatsi nokanta nareetakimi naari. Naamaaka okameethatzi nojeeki apaniroeni jaka nampitsiki oetachari Ateenashi, 2 notyaanantakimiriri riraga Temoteeyo. Tema rirotaki ayemijantzinkarite; ikimitakae akenkithatakotziri ikantziri Jesokirishito riraga Owawijaakotantatsiri. Ari rareetapaakimi rirori, ramitakotapaakimi paapatziyaperotyaari Jesoshi, eejatzi riweshiryaakagaeyapaakimini. 3 Nokowakaakimiri eeroka eero pikantashiretanaka aririka ikijakimi atziri. Piyotzi aapatziyari Awinkatharite, rootaki akemaatsiwenantariri iroñaaka. 4 Paerani nareetantakimirini janta, nokamantakimini: “Aririka paapatziyari Jesoshi, rowashironkayemi

theenkantatsiri". Aritaki piyotaki iroñaaka monkaataka nokamantakimirini paerani. 5 Rootaki kaari nojamanitantaka nokemakotakimi, ari notyaantakiri Temoteeyo iñaantakitemiri janta Tejawoonikakinta niyotantyaari eekirorika piyaatatzi paapatziyari Jesoshi. Naamaakowitakimi iñaantawitapaakari iwinkatharite kamaaripaeni rantakaakimiro kaari kameethatatsi. Aririka pikemijanterimi irinta, natsipetashitakawomi nokantawitakimi niyotakaakimini paerani aapatziyari Jesoshi.

6 Ari iroñaaka ipiyapaa jaka riraga Temoteeyo. Iñaapaakimi, ikamantakotapaakimi kameetha paapatziyaperotari Jesoshi, eejatzi kameetha pineshironkaperotawakaapaa. Eejatzi ikantapaakina pikowakina piñaaperotana. Eejatzi naari, osheki nokowaki noñeemi eerori. 7 Eeniro nowashironkaaka jaka, ikijeetakina. Omaanta niyotaki, noyemijantzinkarite, pikantatyeeyaani paapatziyari Jesoshi, rootaki piweshiryaakaantakinari. 8 Iroñaaka nokimoshirewentakimi, kameetha nojeeki tema niyoteeyakini kyaaryo paapatziyari Awinkatharite Jesoshi. 9 Oshekipero nokimoshirewentakimiroña, rootaki nopaasonkitantakariri Pawa Tajorentsi eejatzi Awinkatharite Jesokirishito. Tema raminakoeyakaeni maawaeni. 10 Namanapiintziri riraga Tajorentsi kitejiriki eejatzi niyankipaeteni tsiteniriki. Nokantani nokantziri: "Nokowaki potyaantena napiiteeri noñeeri tejawoonikajatzi". Rootaki nokanantari rotyaantakina eekiro niyotanteemiri paapatziyaperotantyaariri, eerokya pitheenkashiryaanta. 11 Nokowaki riraga Pawa Tajorentsi eejatzi Awinkatharite Jesokirishito rareetakayena janta pinampiki. 12 Nokowaki imatakayemi kameetha pineshironkaperotawakaya, eejatzi pineshironkaperoteri paashinipaeni. Nokowaki pimonkaatena, noneshironkaperotakimi eerori. 13 Nokantawentakimiri nokowaki rowameethashiryaaperotemi, pikimitantyaariri riraga Pawa Tajorentsi. Iinja ipokae Awinkatharite Jesoshi, itsipatyaari maawaeni aapatziyariri, riraga rowameethashireeyakirini. Aririka ipokae, nokowaki iñaaperotemi riraga Tajorentsi pikameethatzi: tema irira rirotaki Pawa Atajorentsite.

4

Okaatzi inimotziriri Tajorentsi

1 Iroñaaka, noyemijantzinkaritepaeni, nokowaki panteeyeroni iroka nokantemiri: rootaki ikowakaemiri Awinkatharite Jesoshi. Niyotaakimi paerani tsika pikantya pijeeki kameetha, piweshiryaakaantakyaariri Tajorentsi. Tema pantapiintakiro paerani; iroñaaka eekiro piyaataperotatyee pantero kameetha. 2 Piyotakiro nokaminaakimiri, rootaki riyotaakinari naari Awinkatharite Jesoshi niyotaantakimiri eeroka. 3 Ikowaperotaki Tajorentsi pikameethaperoeyeni. Eejatzi ikowaperotaki eeroka shiramparipaeni eero pishirontawo tsinani kaari piina. Eejatzi tsinanipaeni, eerokya pishirontari shirampari kaari piimi. 4 Inta ikowaki kameetha piyote eerori paaperotero pashi piinapero, kijokiro powaperotero, pineshironkaperotero. 5 Eero pikimitari kaari aapatziyari Tajorentsi. Tema osheki iñaaminthatziro tsinanipaeni. 6 Omaanta paapatziyaperotyaawo ikoyiri Tajorentsi, eero pishirontakotari iina paashini atziri. Aririka pantero, aritaki rowashironkaaperotakimi Awinkatharite. Tema nokamantaperotzitakimiro paerani.

7 Ñaakiro, ikowakaakae riraga Tajorentsi antero kameethatatsiri, tee
ikowakaagae antero oetarika kaari kameethatatsi.
8 ¿Iitaka kaari raapatziyaperotantawo iroka nokantakimiri?
Tee naaka ipiyathata inta ipiyathatakari riraga Tajorentsi,
riroma rirotaki otyaantzimirori Ishire kameethatatsiri.
9 Pinintashiryaawakagaeyakani: tema rirotaki Tajorentsi
iyotakimirori pinintashiryaawakaantari maawaeni. Tekatsi okantya
nojankinateemimi eejatzi: “Pinintashireeyerini piyemijantzinkarite”,
tema natsipetyaawomi. Tema pikantani pinintashiryaawakagaeyakani.
10 Jee, niyotaki pineshironkatziri maawaeni masherooniyajatzi,
riraga ayemijantzinkarite, omaanta iroñaaka nokantemi eekiro
piyaatatyee pineshironkaperotawakayaroña. 11 Pikowakowataki
pijeeki kameetha: eero pashiiriiri paashinipaeni. Eero pakita eerori
inta pikenkithashiryaakotya pashi eerori. Pantawaetapiinte eerori
paantyaari koetyeemotzimiri. Tema nokaminaakimironi paerani.
12 Aririka pantero iroka, ari iñaaperotemi maawaeni kaari aapatziyariri
Jesoshi, eejatzi eero okoetyeemotzimi oetarikapaeni.

Ipiriintaneerini kamaentsiri rañaagae, aririka ipokae Jesokirishito

13 Iroñaaka, noyemijantzinkarite, nokowaki nokantemiro tsikarika
ikanteeya riraga ayemijantzinkarite iinja, riraga kamaentsiripaeni.
Nokowaki piyoperotero eero piraakoperotantari osheki. Ari
papiiteri piñaagaeri. Eero pikimitari kaari iyotatsini ari ipiriinteeri
Tajorentsi aapatziyariri rañagae. 14 Ayotaki ikamaki Jesoshi,
eejatzi rañagae. Eejatzi ari ikimitakyaari maawaeni aapatziyariri,
riraga kamaeyawiteencharini: aritaki ipiriintaneeri Tajorentsi,
aririka ipokae Jesoshi itsipateeyapaeyaarini. 15-17 Rootaki
nokamantzimiri iroka riyotaakina Awinkatharite. Iinja aririka
ipiyee, rotyaanteri Tajorentsi apaani jewatakaakiriri ronampirepaeni
ikaemeri paashinipaeni: “Iroñaakakya piyaate pipiyoteri maawaeni
aapatziyariri Awinkatharite”. Roojatzi itziwootantakyaawo itziwoore
riraga jewatakaakiriri ronampirepaeni, eejatzi ikaemapaaki.
Roojatzi ishaawinkantapaakyaari rirori Awinkatharite, ipoñaakya
jenokinta. Tekirarika akami aaka, eero eewatziri kamayiteentsirini
aate jeñokiini. Ipiriintawakyaata rañagae riraga aapatziyariri
Jesokirishito. Roojatzikya aate, atsipatanakyaari kamawiteenchari.
Ragaetanee janta menkoriki, atonkiyotawakyaari Awinkatharite
janta. Impaete akanteetatyeeyaani kijokiro owanakiri. 18 Pikanteri
maawaeni ayemijantzinkarite okaatzika nokamantzimiri rootaki
piweshiryaantanakyaari maawaeni.

5

1 Ari, noyemijantzinkarite, tee nokoyi nojankinatemiro tsikarika
okaate ipokantyaari Jesoshi, tema tee ayotzi. 2 Riraga koshitan-
tatsiri: aririka ipokapaaki ikoshite, ramawenatawo tsiteniriki eero
añaantari. Eejatzi ikimitapaakya Awinkatharite, romapokashitapaakae
tsikarika ikaate ipiyanteeyari: tema piyoteeyakironi iroka, rootaki
nokamantakimiri paerani. 3 Aririka ikante atziri: “Iroñaaka kameetha
ajeeki, tekatsi antenani”, roojatzi romapokapaakiri rowashironkaa-
paakiri Tajorentsi, eero imatziro ishiyaapithatari. Ikimityaawo tsinani

motzitatsiri, omapokapaakiro atsikamoonthatapaakiro, tekatsi okantya oshiyaapithatyaawo atsikamoonthatakirowa.

4 Omaanta eeroka noyemijantzinkarite, piyotaki tee okimitzimotzimi pijeeki tsiteniriki romapokantapaakimiri Awinkatharite. Aririka ipokae, omawitya romapokapaakimi, eero roshiyakaantapaakimi koshitantatsiri romapokapaakimi. 5 Aritaki piyotaki, okimitzimotzimi eeniro pijeeki kitejiriki pantziro kameethatatsiri, rooma eeroka reentsite Tajorentsi. Tee akimitari kaari yotziriri Tajorentsi. Okimitzimotari irirapaeni ijeeki tsiteniriki rantziro kaari kameethatatsi. 6 Okimitaka imaakotapiintziri Awinkatharite riraga kaari aapatziyariri, tee ikenkithashiryaakotapiintari, okimitzimotakari imaakitzi tsiteniriki. 7 Tema imaapiinteetzi tsiteniriki, ishinkitapiinteeta tsiteniriki. 8 Omaanta aapatziyari Jesoshi rootaki akinakinapiinte kitejiriki, eero antziro kaari kameethatatsi, eero ashinkita. Aririka romanatapiintya joraaro paerani, ikithaatanakyaawo kijokiperotatsiri, eejatzi iitoki. Rameentakawo, eero rojanaryaakotantari rojataamentoki owamaerinimi. Thame akimiwityaari irintapaeni omaanta thame ameentyaari Tajorentsi, rowakowenteeta: aapatziyari, anintashireperoteri, tema ayotaki aritaki rowawijaakotakae, rootaki kaari raawyaantee aaka riraga kamaari. 9 Tee ikoyi Tajorentsi rowashironkae aari, inta ikowaki rowawijaakotee aririka aapatziyaari Awinkatharite Jesokirishito. 10 Ikamawenteeyakaeni maawaeni, añaatsiri eejatzi kamaentsiri, atsipateeyantyaaririni rirori maawaeni. 11 Rootaki nokananteemiri: piyotaawakagaeyani maawaeni piweshiryaantyaari, piyoperotantyaari. Rooma aritaki panteeyakironi iroñaaka.

Oetaka ikowakaakiriri Paaworo ranteri aapatziyariri Jesoshi

12 Noyemijantzinkarite, pipinkathateeyerini maawaeni iyotakaakimiri paapatziyari Jesoshi, rooma ikyaaryoowentzimiro maawaeni. Riroma rirotaki Awinkatharite otyaantakiriri, rootaki reewawenantakimiri eejatzi riyotaagaantakimi. 13 Kameetha rantawaetapiintzi, rootaki okameethatantari piñaaperoteri, pineshironkaperoteri. Eejatzi nokowaki kameetha paakameethateri paashinipaeni, eero pikijawakaa. 14 Eejatzi nokantaperotemi, noyemijantzinkarite, nokowaki pikanteri perantzi rantawaete, eero iperata. Riraga owashiretzinkari piweshiryaakayaari. Pikenkithatakayeri kaari aapatziyariri Jesokirishito. Eentsikiroeni piyoteeri maawaeni, eero pikijathatziri. 15 Aririka rowashironkaemi ikijemi eero pipiyatari, inta maawaeni pikantyaani pineshironkatawakaapiintya eejatzi pineshironkatapiinteri maawaeni paashini atziri. 16 Pikantyaani pikimoshirewenteri Tajorentsi. 17 Eekiro piyatatyee pamanapiinteri irira. 18 Oetarika ikanteetemiri, pikanteri: “Ariwee, Pawa, rowashironkaetenaata inta eeroka nokimoshirewentzimi”. Rootaki ikowakaakimiri riraga Tajorentsi, tema eeroka aapatziyariri Jesokirishito.

19 Eero pithañaawo Ishire Tajorentsi yoteemi, eero pipiyathatawo. 20 Eero pitheenkiro iñaani Tajorentsi ikamanteetemirika. 21 Omaanta piñaantaperotawakyaawo maawaeni riyoteemimi paashinipaeni. Aririka okameethaperote, ari paapatziyawakyaawo. 22 Pithañaapithatyaawo maawaeni kaari kameethatatsi.

Riwethateeyanaarini Paaworo

23 Ashi royiro riweshiryaakaakae Tajorentsi. Nokowaki
rowameethashiryaaperoeyemini. Nokowaki ramitakotemi
powameethatero maawaeni oetarika pikenkithashiryaapiinteri,
eejatzi imatakayemiro powameethatero maawaeni oetarika
pantapiintziri. Kameetha ikempoyeemi roojatzi ipokantyaari
Awinkatharite Jesokirishito. 24 Paerani riyoyaakimi riraga Tajorentsi.
Iroñaaka eero ramatawiteeyemini, aritaki rantakiro maawaeni
ikanteeyakimirini, rowameethatemi. 25 Noyemijantzinkarite,
nokowaki pamanapiinteeyerini Tajorentsi imatakayena naari okaatzi
ikowakaakinari. 26 Kameetha pikanteri maawaeni ayemijantzinkarite
janta niwethatari. 27 Eejatzi nokowakaakimi piñaanateniri maawaeni
ayemijantzinkarite iroka nojankinatakimirika; rootaki ikowakaakimiri
Jesokirishito. 28 Nokowaki ikanteetatyeeyaani ineshironkateeyemini
irira Awinkatharite Jesokirishito.

Ari okaatzi iroka nojankinatakimirika:

Paaworo

RAPIITAKIRO ROJANKINATZINIRI PAAWORO TEJAWOONIKAJATZI

1 Nokoyi niwethatemi, noyemijantzinkarite, maawaeni aapatziyariri
Jesokirishito janta Tejawoonikakinta, tsikarika pikanta pijeeki. Naaka
jaka Paaworo, nokaatakiri Shiirashi eejatzi Temoteeyo nojankinatz-
imiro. Rooma eeroka aapatziyariri Pawa Tajorentsi eejatzi paapatziyari
Awinkatharite Jesokirishito. 2 Nokowaki ineshironkapiinteeyemini ee-
jatzi ijeekakagaeyemini kameetha irirapaeni.

Ipaasonkitakotakiri Tajorentsi tejawoonikajatzi

3 Okameethatzi nopaasonkitakowentapiintzimi, noyemi-
jantzinkarite. Nokantapiintziri Tajorentsi: “Ariwee, Pawa, eekiro
riyaatatyee raapatziyaperoeyanakimini riraga tejawoonikajatzi eejatzi
eekiro riyaatatzi roshekyaanaka ineshironkaperotawakaanaka”.
4 Kyaaryo, aririka nopiyoteeyirini paashinipaeni aapatziyariri
Jesoshi nokantziri: “Pikantyaani paapatziyari Jesoshi. Osheki
ikijeetzimi eejatzi osheki rowashironkaetakimi, omaanta tee pipakayiro
paapatziyari irira”. 5 Ñaakiro, kameetha reewatawentzimini Tajorentsi.
Omaanta ishinetanteeyakimirini pikemaatsitakawo maawaeni
iroka, pikameethashiryaantyaarikya pitsipateeyantyaaririni janta
ipankokinta.

6 Ikameethataperotaki Tajorentsi: aritaki ipiyakowentakimi
Tajorentsi riraga owashironkagaeyakimirini, aritakikya
iñaashityaawoota iroñaaka. 7-8 Iroñaaka rowashironkaanteetawitakimiri,
omaanta iinja aririka ipokae Awinkatharite Jesoshi, pikaatena
naari ijeekakaakae kameetha, roojatzi eerokya akemaatsitakawo.
Iinja romapokapae rirori, ipoñaanakya jenokinta, itsipatapaakyaari
ronampiripaeni shintsitaperotatsiri. Ishipakiryaapaaki, ikimita-
paakyaawo paamari. Kameetha itsipatee ijeekakaakae omaanta
rowashironkaapaakiri riraga maawaeni kaari kowatsiri riyoteri
Tajorentsi, eejatzi maawaeni kaari aapatziyawori ikantawitariri.
9 Ikanteetatyeeyaani ikemaatsitakayaari irirapaeni riraga Tajorentsi
janta paamarikinta kaari tsiwakanitatsinikinta. Eeroroña iñiiri
riraga Awinkatharite. Kyaaryo, eero iñiiri reewaperote, eero iñiiri
itajonkaperotantayiteni. 10 Aririka ipokae Awinkatharite, maawaeni
aapatziyariri ikimoshirewentawakiri iñaaperotawakiri rirotaki riroper-
ori. Eejatzi pikaateeyerini eerori, rooma paapatziyeeyawakawoni
paerani maawaeni nokantakimiri. 11 Ari riyoyaakimi Tajorentsi, rootaki
nokantani namanakotapiinteeyemirini. Nokantziri imatakayemiro
pikameethatantyaari rootaki iñaaperotantemiri pikameethatzi.
Eejatzi nokantapiintziri imatakayemiro maawaeni kameethatatsiri
ikowakaakimiri pikyaaryoowenteniri. Eejatzi nokantapiintziri
itajonkawentemi pimataperotantyaawori ikantakimiri, tema paap-
atziyaperotakari. 12 Roojatzi aririka iñaawaemi atziri pikameethatanaki,
iñaaperotantyaariri riraga Awinkatharite Jesokirishito. Riyotzi atziri
eeroka aapatziyariri, rootaki iñaaperotantemiri. Rooma osheki
ineshironkatakae Tajorentsi eejatzi Itomi.

2

Ipokapae Jesoshi

1 Ari piyotaki, noyemijantzinkarite, ipiyapae Awinkatharite
Jesokirishito. Ipokaerika arimache ipiyotakaapaakae aakapaeni
akaatantyaariri. Iroñaaka nokoyi nokantemi: 2 eero powashiretakota,
eejatzi eero pithaayi. Aririka ikanteetemi: “Iyotaakina Ishire Tajorentsi,
pokaki Awinkatharite”, eero paapatziyawo. Aririka ikanteetemi:
“Noñaakiri naari”. Aririka ikanteetemi: “Noñaakiro rojankinari
Paaworo okantzi areetapaaka Jesokirishito”, eero paapatziyawo.
Tema ikantashita. 3 Ramatawiteetzimikari. Eero paapatziyaneentawo
ikantemirika. Tekira omonkaata ipokantyaari riraga Jesoshi. Tekirani
ipoki, rityaawo oshekini atziri ikijeri riraga Tajorentsi, ipiyathatyaari.
Roojatzi ipokantapaakya irinta shirampari riraga jataperotatsini
paamariki kaari tsiwakanitatsini, riraga jewatziriri maawaeni
piyathatariri Tajorentsi. 4 Ari ikoyi rirori ipakaakayeri maawaeni
aapatziyariri Jesoshi, eejatzi ipiyathatakari Tajorentsi, ikantzi:

—Naaka jewawentziriri maawaeni aapatziyariri Jesoshi. Naaka os-
heki notajorentsitaki, kameetha pipinkathatena naaka. Tema naaka
Tajorentsipero.

5 Tema pikenkithashiriiro paerani nareetantakimirini nokan-
takimironi maawaeni iroka. 6 Iroñaaka piyotaki ipokemi riraga
piyathaperotariri Tajorentsi, omaanta iroñaaka eenitatsi thañaakariri
rirori, rootaki kaari omonkaatanta kitejiri riyowantyaari. 7 Eeniro
rantawitakari iroñaaka riraga piyathatapiintariri Tajorentsi, omaanta
imanakiro rantziri. Tema tee okameethatzi okaatzi rantziri.
Omaanta eenitatsi thañaakariri iroñaaka rowaga Ishire Tajorentsi,
rootaki kaari riyowanta rirori. Aririka omonkaatya kitejiri
ipokantyaari, ari ishinetakiri iroñaaka riraga thañaakariri, 8-11 roojatzi
ipokaperotantapaakya rirori. Ramitakotakiri riraga Jatanaashi
rareetantari rirori, roshiyaakotapaakyaari irira. Eenitatsi ishintsinka,
osheki ramatawitante aririka itajorentsijeempiyaawitapaakya.
Ikowaki atziri rotsikaneeyawakyaariniroña. Rantapiintero kaari
kameethatatsi ramatawiperotantyaariri maawaeni jatatsini
paamariki kaari tsiwakanitatsini. Kyaaryo, tee ikowaki riyotero
rooperotatsiri owawijaakoterinimi. Aritaki ishinetakiri Tajorentsi
ramatawiteri raapatziyawo theeyaantsi. Aririka ipiyee riraga
Jesokirishito ishipakiryaakotapaakiri, roojatzi rowamaantapaakyaari
itajonkapaakiri itajorenkaki. 12 Roojatzi rowashironkaeri Tajorentsi
maawaeni kaari aapatziyawori kyaaryooperotatsiri riraga
weshiryaawentawori kaari kameethatatsiri.

Eekiro piyaatatye pameentyaari Jesokirishito

13 Omaanta ineshironkatzimi riraga Pawa Tajorentsi. Kyaaryo
noyemijantzinkarite, paeraniperoroña riyoyaakimi rowawijaakotan-
takimiri. Owameethataperoeyakimi Ishire, eejatzi paapatziyakawo
kyaaryooperotatsiri, rootaki rowawijaakotantakimiri, rootaki
nokanantapiintariri: “Ariwee, powawijaakotakiri tejawoonikajatzi
rootaki ikameethatantakari”. 14 Nokamanantakimirori ikantziri
Tajorentsi, pikemaperotakiro ikowantakimiri rowawijaakotantemiri.
Ikowakimi pikimityaari Awinkatharite Jesokirishito, pikaateri
peewawenante. 15 Ari, noyemijantzinkarite, pikantyaani

paapatziyaperotyaari Jesoshi. Eero pipeyakotziro maawaeni niyotaakimiri paerani nareetantakimiri. Eejatzi eero pipeyakotziro maawaeni nojankinatakimiri. 16 Osheki ineshironkatakae Awinkatharite Jesokirishito eejatzi Pawa Tajorentsi. Ikantyaani riweshiryaakaakae. Aririka owashironkaya omaanta ineshironkatakae rootaki ayotantakari imatakaakaero maawaeni ikantakaeri. 17 Nokowaki riweshiryaakagaeyemini pajankaneki. Eejatzi nokowaki imatakagaeyemironi eekiro piyaatatzi pantapiinteeyeroni oetarika kameethatatsiri eejatzi pikanteeyeroni oetarika kameethatatsiri.

3

Paashini ikowakaakiriri Paaworo aapatziyariri Jesoshi Tejawoonikaki

1 Noweyaantemiro, noyemijantzinkarite, nokoyi pamanakoeyenani Awinkathariteki imatakayenawo nokyaaryoowenantyaawori nokamanteri paashinipaeni ikantziri, eejatzi ipinkathatantyaariri maawaeni kemawakirori, ikimitemi eerori. 2 Eejatzi pikanteri rirori rowawijaakowentenari irintapaeni kijapiintanari riraga kowatsiri rowashironkaena. Jee, kaari maawaeni atziri kowatsiri rameentyaari Tajorentsi. 3 Omaanta eero ramatawitzimi Awinkatharite, kameetha pameentyaari. Ishintsitakayemi pajankaneki pijeekantyaari kameetha, eejatzi raakowentemi, eero ishinetziri iwinkatharite kamaaripaeni rantakayemiro oetarikapaeni. 4 Pameenteeyarini Awinkatharite ramitakoteeyemironi pantapiintero maawaeni nokaminaakimiri paerani. Aritaki pikantyaani pikemijantaperotena. 5 Nokowaki Awinkatharite Jesokirishito imatakayemiro piyoperotero inintashireperotzimi Tajorentsi eejatzi piyote ikantyaani ikyaaryoowentziniri irira maawaeni ikowakaakiriri. Nokowaki imatakayemiro pikimityaari.

6 Iroñaaka, noyemijantzinkarite, ikowakaakina riraga Awinkatharite Jesokirishito nokaminaaperotemi iroka ikowakaakimiri: aririka iperatakya piyemijantzinkarite, eero pikimitari. Tee nokimitari naari, piñaakina tee noperata naaka. 7 Piyotaki okameethatzimotzimi pikimitena naari. Paerani nareetantakimiri, tee noperata. 8 Aririka pipakinawo nowari, nopinatakimiri. Arimache noshintsitzi nantawaetapiintaki kitejirikipaeni eejatzi tsitenirikipaeni. Nokyaaryoowentakiro nantawaetaki eenitatsi koetyeemotakinari: tema tee nokoyi opomeentsitzimotemi eerori. 9 Okameethatawitaka nokowakotemimi oetarikapaeni, omaanta nokoyi niyotayemiro okameethatzi pantawaetapiinte, eero piperata. 10 Nareetantakimiri nokaminaaperotakimi aririka eenitatsi kaari antawaetatsiri, eero pipiri royaari. 11 Nokemakotakiri ari pikaatakiri perantzi. Tee rantawaetzi, inta ikinashita iñaawaetashita, wero, wero, wero. Tee okameethatzi iroka. 12 Tema iñaakae Awinkatharite Jesokirishito, rootaki nokaminatzimirori iroka. Pikantaperoteri rirori imaerite, kameetha rantawaete rowantyaari.

13 Noyemijantzinkarite, eero piperatawo pantapiintero kameethatatsiri. 14 Piyoteri piyemijantzinkarite riraga kaari kemijantaperoteroni iroka nojankinatzimiri. Eero pitsipatari, rootaki ipashiwenantanakyaari. 15 Omaanta eero pikijiri, inta kameetha piyotaaperoteri, tema rirotaki piyemijantzinkarite. 16 Tema kameetha

ijeeki Awinkatharite, iroñaaka nokowaki ijeekakagaeyeni kameetha maawaeni kitejiriki, tsikarika pijeekaeyini. Nokowaki kijokiro rowapiinteeyemini.

17 Naaka Paaworo wethatzimiri. Nojankinatzimiro iroka nakoki: “Niwethatemi”; kaari paashini atziri. Aritaki nametakawo, aririka nojankinatapiintziniri ayemijantzinkarite, nojankinatziniri naaka nowaero: kaari paashini atziri. 18 Nokowaki ineshironkatapiintemi Awinkatharite Jesokirishito.

Ari okaatzi iroka nojankinatakimiri:

Paaworo

RITAKANARI PAAWORO ROJANKINATZINIRI TEMOTEEYO

1-2 Nokoyi niwethatemi, Temoteeyo, tsikarika pikanta pijeeki.
Naaka Paaworo jankinatzimirori iroka; rotyaantakina Awinkatharite
Jesokirishito nokenkithatzi, eejatzi rotyaantakina Pawa Tajorentsi.
Rirotaki rirori matzirori rowawijaakoeyeeni, tema ayoperoeyini tekatsi
paashini owawijaakotantatsini. Naapatziyakaakimini paerani, rootaki
noshiyakaanantakimiri notyomipero. Nokowaki ineshironkatemi
Pawa, ikaminthayemi, eejatzi kameetha ijeekakayemi. Eejatzi
nokowaki ikimitakayemi Jesokirishito.

Kyaaryoowa, ramatawitzimikari yotaawitantachari rojankinarini Moeseeshi

3 Niyaatantakari Masherooniyaki, nokaminaaperotanakimi:
"Pijeekawakiita jaka Ejeesoki". Nokowakaakimi pikanteeyerini
amatawitantatsiri: "Eero piyotaantziro theeyaantsi". 4 Pikanteeyerini
ayemijantzinkarite: "Eero pikemijantashitawo ikenkithatashitay-
itarini". Pikanteri eejatzi: "Eero paapatziyari ikenkithatako-
tashitayitarini maawaeni paejatotatsiri. Patsipetashitawokari
paamaashitayityaawoni oetarikapaeni. Tekatsi okantemi irokapaeni
iyotagaeyemini. Eeniro ikowakaakaeri Tajorentsi: aririka aapatziyaari,
ari riyotagaeyakaeroni". 5 ¿Oetaka nokaminaantzimirori iroka? Rootaki
nokamanantzimirori nokowaki pikameethashiretanee, nokowaki
pijeeki kameetha, eerokya poshiyakaawaetashita pantero, inta
kameetha paapatziyaperotanakarini Jesoshi. Aririka panteeyakironi
iroka, aritaki pimatakiro eejatzi pinintaperoeyaperoterini kameetha
paashinipaeni. 6 Eenitatsi apaanipaeni kompitayitakaworini,
ikenkithatakotashitayitawoni riraga kaari riyotayitzini, rat-
sipetashitakawo ikantawitakariri. 7 Ikowayitawitani riyotaanteromi
ikantakaantziniri Moeseeshi, omaanta tee riyoperotziro ikantawitari.
Tee riyoperotziro oetarika iñaawaetashita, wero, wero: roshiyakari
tsirotzi.

Ikenkithatakotziro kaminagaantsi rashi Tajorentsi

8 Ayoteeyini okameethatzi kaminagaantsi rashi Tajorentsi,
omaanta akompitawokari. 9 Piyoperotawakiro iroka nokamantemiri:
aakateeyakini rowameethatani Tajorentsi, tee aaka rojankinateeteni,
inta rojankinateetziniri kaari kemijantaperotzirori kaminagaantsi,
riraga piyathatariri, kaari aapatziyariri Tajorentsi, antapiintzirori kaari
kameethatatsi, kaari kameethatatsiri, kaari pinkathaterini Tajorentsi,
owamayitziririni ashitariri, owamaantashitachari, 10 mayempiriite
eejatzi mayempiroete, antatenkatawakaenkari ishiramparinkaeteki,
antatenkatawakaenkawo otsinaninkaeteki, noshikantatsiri, theeri,
theeyawaetashitachari, maawaeni. Eejatzi rojankinatziniri maawaeni
kijayitziririni riraga iyotaantayitzirorini kameethatatsiri. Tema riro
Tajorentsi jankinatakaakiririni Moeseeshini. 11 Kameetha iroka
niyotaantziri. Rotyaantakina Tajorentsi nokamantakoteri irira, riyotzi
nomatakiniri ikantakinari. Kameetha iroka nokamantakotziriri: tema
ikameethataperotzi irira.

Ikaminthaakiri Tajorentsi riraga Paaworo

12 Riyoyaakina Awinkatharite Jesokirishito nanteniri oetarikapaeni
ikowakaakinari. Riyotaki nomonkaateniri maawaeni: riyotaki
eero namatawitziri. Eejatzi imatakaakinawo nantayitziniririni,
rootaki nokanantariri: “Ariwee, pimatakaakinawo”. 13 Paerani
nokantzimatawitarini, nokantakaaperotzimowitarini, eejatzi
nokijeeyawitarini maawaeni aapatziyariri. Omaanta tekirani
niyotawitarini Jesokirishito, tekirani naapatziyawitarini. Tee
niyotawitani oetarika nantayitzirini, rootaki ikaminthaantakinari.
14 Ineshironkaperotakina osheki Awinkatharite: riyotaakina
naapatziyari Jesokirishito, eejatzi riyotaakina nonintaperotziri.
15 Kyaaryootaki iroka nokamantemiri, kameetha paapatziyawakyaawo.
Ipokapaaki jaka kipatsikika Jesokirishito rowawijaakoeyakirini
kaari kameethateeyatsirini. Nanaakoeyakimini maawaeni, tee
nokameethatawitani. 16 Rootaki ikaminthaantakinari, ritakina naari
reshiwentanakina, tee ikijana, omawitya naaka antzirori osheki kaari
kameethatatsi. Rootaki ayotantakari eejatzi ikimiteeyerini rirori
maawaeni aapatziyaariri iinja: ineshironkaeyerini, ikanteetatyeeyani
ijeekaperoeyantyaarini janta jenokinta. 17 Ikanteetatyeeyaani
Atajorentsite reewawenteeyakaeni aari. Tekatsi ikantya ikame. Ashi
royiro imana. Apaniroeni itajorentsiperotzi. Thame akanteetaty-
eeyaani añaaperotaperoeyanakirini, akamantapiinteeyanakirini atziri
ikameethataperotzi. Aritaki okantyaari.

Eenitatsi iroka ikantayitziririni Paaworo Temoteeyo

18 Piyotaki, Temoteeyo, noshiyakaantakimi notyomi. Paa-
patziyaperotyaawo iroka nonintakayemiri. Tema paerani
Tajorentsi ikaminaakirini ayemijantzinkarite: “Osheki rantenawo
Temoteeyo nokowakaakiriri. Roojatzi rowaagaeyantakaerorini aari”.
Iroñaaka pantero ikamantakotakimiri. Piyotzi riraga joraaropaeni
ishintsiwentziniri iyapitaanote oetarika ikantziriri. Iroñaaka,
pikimityaari eerori, pishintsiwenteniri Awinkatharite oetarikapaeni
panteniriri, 19 pameentaperotanakyaari. Aririka piyotzi okameethatzi
pantero oetarikapaeni, ari pantero. Eenitatsi riraga yotawitachari
rantziro kameethatatsiri oetarikapaeni, omaanta rantashitakawo kaari
kameethatatsi, rootaki rookantawori raapatziyari Jesoshi. 20 Aritaki
rantakiro Imeneeyo eejatzi Arejaantero: rookaero raapatziyari
rirori. Tee okameethatzi iroka, rootaki nokanantakariri rirori:
“Rowashironkayemiita Jatanaashi; roojatzi piyotantyaari paashini
ajoriiyotzinkarite eero pikantzimatziri riraga Tajorentsi”.

2

Riyotaakotziri tsika akantya apinkathatantyaariri Tajorentsi

1 Nityaawo nokamantemiro iroka: pamaneri Tajorentsi, pikanteri
ramitakoeyerini maawaeni atziri, eejatzi pipaasonkitakowenteri.
2 Eejatzi pikanteri ramitakoeyerini jewaperowenantatsiripaeni
eejatzi maawaeni paashini iwinkatharitzinkarite, kameetha
ajeekaeyantyaarini, eero añaantawo ashiiryaagaeni. Eejatzi kameetha
antaperotero aapatziyeeyarini Tajorentsi, añaaperoeyerini eejatzi
akimityaari irira. 3 Okameethatzi amanapiinteri Tajorentsi, tema
rirotaki owawijaakoeyakaerini, tema rootaki ikowakaakaeri.

4 Ikowaperotaki rirori awijakoeyeni maawaeni, eejatzi ikowaki
ayoteeyeroni kyaaryootatsiri, maawaeni. 5 Maawaeni ajeekaeyini
aari jaka kipatsikika. Omaanta apintzi Pawa Tajorentsi, ijeeki janta
jenokinta. Tee añiiri. Eejatzi eenitatsi apatziro apaani shirampari
owaagapiinteerori iñaani: riraga Jesokirishito. Eejatzi apatziro
irira rowaagakiniri Tajorentsi añaani aari, asheninkatantakariri.
6 Riraga Jesokirishito rirotaki kowashiteenchari, ikantzi: “Nokowaki
nokamawenteeyerini maawaeni atziri nopinawenteniri kaari
kameethatatsiri rantziri nowawijaakoeyantyaaririni”. Ari
imatakaeniro ayoteeyantakaririni. 7 Iitakina kenkithateroni iñaani,
eejatzi rotyaantakina niyotagaeyerini maawaeni paashinijatzitatsiri
atziri raapatziyawo iroka kyaaryootatsiri. Tee notheeya, kyaaryootaki
iroka nokantzimiri.

Tsika akantyaari akenkithatakayeri Tajorentsi

8 Ari nokowaki amaneeyerini Tajorentsi, maawaeni. Aririka amaneri,
kameetha ajeekaeyeni: tee okameethatzi akijeri paashinipaeni,
tee okameethatzi atheenkeri Tajorentsi. 9 Eejatzi nokowaki
okithaatya tsinani kameetha, omaanta tee riro okithaatashityaari
shiramparipaeni iñaawenatantyaawori eejatzi tee okameethatzi
okenkithashiryaakaarikari shirampari kaari kameethatatsi. Tee
okameethatzi otzipiyakaantero oeshi iñaawenatanteetyaawori, eejatzi
tee okameethatzi owaneenkashityaawo ooro, eejatzi peraata. Eejatzi
tee okameethatzi okantakaaperotakayaawo oethaari pinaperotachari:
iñaawenatawokari. 10 Omaanta okameethatzi oneshironkatante
paashinipaeni: ari okameethatawitari anteeyeronimi maawaeni
aapatziyaariri Tajorentsi. 11-13 Ritakari Tajorentsi riwetsikakiri
Araani paerani, roojatzi roori riwetsikakiro Eewa. Okameethatzi
okemijantaperoteri tsinani shirampari eejatzi omaerite, eejatzi
tee okameethatzi omperatyaari oemi, omaanta okameethatzi
omaerite. 14 Tee ramatawitziri Jatanaashi Araani, omaanta
ramatawitakiro tsinani, rootaki anantakawori kaari kameethatatsi:
tee okemijantaperotziri Tajorentsi. 15 Omaanta aririka okaminthayeri
tsinani otomipaeni, okantatyeeyaani aapatziyari Tajorentsi,
onintaperoeyerini osheninkapaeni, kameetha ojeeke, kameetha
okenkithashiryaa, ari owawijaakotakya.

3

Tsika ikantyaari riraga jewawentziriri iyemijantzinkarite

1 Kyaaryo iroka ikanteetziri: “Aririka ikowaki shirampari
reewatakagaeyerini iyemijantzinkarite, tema okameethatzi iroka
ikowakiri”. 2 Aririka iiteetziri amitakoeyeririni iyemijantzinkarite,
tee okameethatzi ojeeke rantani. Kameetha raye iina apaani,
tee okameethatzi ishinkitya, kameetha ikenkithashiryaanakya,
ikameethashirete, kameetha ineshironkatawakiri areetyaarini,
kameetha riyotaperote riyotaante. 3 Tee okameethatzi rirapiintero
kepishaaperotatsiri, tee okameethatzi ikijya; omaanta kameetha
ikaminthaante, kameetha ijeeki, tee okameethatzi ikowaperoteri
koriki. 4 Kameetha riyotaapiintero iina, kameetha riyotaapiinteeyerini
reentsitepaeni raapatziyanteeyaririni irirapaeni, eerokya
ipiyathateeyantaririni, kameetha ijeekanteeyarini. 5 Eerorika imatziro

raapatziyakayaari reentsitepaeni, eejatzi iina: ¿tsika ikantyaaka riyotaantyaari maawaeni riraga aapatziyeeyaririni Tajorentsi? 6 Tee okameethatzi reewatakaante owakira aapatziyariri Jesoshi: aririka ikantakaaperotakya. Ikimitarikari iwinkatharite kamaari, ikantakaaperotaka paerani, rootaki roepiyantaariri jaawiki Tajorentsi. 7 Kameetha riyoteeyerini riraga kaari aapatziyeeyaririni, ikanteeyeni: “Ikameethatzi riraga jewatakagaeyiririni aapatziyariri Jesoshi”. Rootaki eero imatantari ikantzimateeyerini, eejatzi eero imatantari kamaari rantakayeri kaari kameethatatsi.

Ikenkithatakotziri amitakotziriri iyemijantzinkarite

8 Riraga amitakotapiintziriri iyemijantzinkarite: kameetha roshiyari riraga jewawentziriri iyemijantzinkarite, ikameethashiryaanaki. Tee okameethatzi ramatawitante. Eejatzi tee okameethatzi rirero osheki pyaarentsi. Eejatzi tee okameethatzi ikenkithashireeri koriki raapithatashitakari paashini atziri. 9 Kameetha ikyaaryoowentero ikemijantaperotero maawaeni riyotaayitziririni Tajorentsi, eejatzi okameethatzi riyote tekatsi rantani. 10 Pityaawo paminaperoteri, piyotaperoteri ikameethataperotzirika. Aririka piyoteeyakini ikameethataperotzi, ari pikanteri ramitakoeyerini maawaeni aapatziyariri Jesoshi. 11 Eejatzi okimityaari iina, okameethashiretanaki: okenkithashiryaa kameetha, tee okameethatzi okantzimatante, tee okameethatzi oshinkitya, tee okameethatzi amatawitante. 12 Riraga amitakotantatsiri iyemijantzinkarite, kameetha raye iina apaani. Kameetha riyote raapatziyakaaperotyaari itomipaeni: iñaaperoteri ririrapaeni iriri. Eejatzi kameetha riyote raapatziyakagaeyaarini maawaeni jeekimoteeyiririni. 13 Aririka kameetha ramitakoeyerini iyemijantzinkarite, ari iñaaperoeteri, eejatzi imatero ikenkithatakoperoteri Jesokirishito, eero ithaayi. Tema riyotzi kameetha raapatziyari irira.

Ikenkithatakotziri aapatziyeeyaririni Jesoshi

14-15 Nokowawitaka intsipaete nareetzitapaemimi, omaanta eerorika nomatziro. Rootaki nojankinatantzimirori iroka: nokowaki piyote tsika akanteeyakani. Riyoyagaeyakaeni Tajorentsi: tema aakateeyakini aapatziyeeyaririni. Añaatsiri. Ayoteeyironi iroka kyaaryootaperotatsiri: kameetha akyaaryoowentero owaagayiteroni. 16 Kyaaryo, tee ayotashita tsika ikantari Tajorentsi, omaanta riyotakagaeyakaeni Jesokirishito. Irira rirotaki Tajorentsi, omaanta ratziritapaaki. Rowaga Ishire, rootaki iyotakagaeyeerini itajorentsitaki. Riraga ronampiripaeni Tajorentsi raminakowenteeyakirini Jesokirishito. Akamantakoeyakirini aari mawaeni kipatsikipaeni, raapatziyanteeyakaririni jeekatsiripaeni. Roenokaeri Iriri eejatzi jenokinta, kameetha ijeekapaekya.

4

Kyaaryoowa, riyotagaetzimirokari theeyaantsi

1 Eenitatsi iroka okamantaperoeyeeni Ishire Tajorentsi. Iinja, rootzimateentsi ipokanteeyari Jesokirishito, ijeeki ookaeyerorini iroka kyaaryooperotatsiri aapatziyeeyaririni. Raapatziyari amatawiteeyeririni, riraga owaagayitzirorini riyotaayitziririni kamaaripaeni. 2 Ramatawitante riraga atziri, omaanta ikimitakaantyaami

aapatziyariri Jesoshi. Tekatsi ikantya riyote tee okameethatzi iroka ikantayitzirini. 3 Ithañaapiintyaari shirampari raye iina, eejatzi ithañaakyaawo tsinani aye oemi. Eejatzi ithañaapithatakaero owaeyarini owanawontsi riwetsikakaero Tajorentsi. Aapatziyeeyarini irira, ayoteeyini kyaaryootaki riyotagaeyakaerini rirori. Aritaki ikowaki apaasonkitakoteri oyaari, roojatzi owantyaari. 4 Okameethateeyakini maawaeni riwetsikakiri Tajorentsi. Aririka apaasonkiteri, kameetha owaeyarini, eero apinkiri. 5 Rowameethatantakaeniriri Tajorentsi owaeyarini. Aririka apaasonkiteri, eejatzi akenkithashireero iñaani, okameethatzi owapiinteeyaarini maawaeni.

Pikyaaryoowenteniri Tajorentsi maawaeni ikantayitzimirini

6 Aririka powaagaeyenirini ayemijantzinkarite iroka nokantzimiri, okameethatzi. Tema paapatziyapiintakawo, iyotaaperotakimi. Aririka piyotagaeyerini paashinipaeni nokamantzimiri, ari ikantemi Jesokirishito: “Kameetha iroka pantakinari”. 7 Eero paapatziyawo iroka ikenkithatashitari theeyachari: tee okameethatzi pikenkithashiryaapiintero. Omaantakya pikyaaryoowentero paapatziyaperotyaari Tajorentsi. 8 Okameethatawita pikinawaete eejatzi pithamaete, oshintsitaperotanteeyarini piwatha; omaanta okameethataperotziroña pikyaaryoowenteniri Tajorentsi oetarika-paeni panteniriri. Eero patsipetawo roori: kameetha pijeeki iroñaaka, eejatzi kameetha pijeeke iinja janta jenokinta. 9 Kyaaryooperotaki iroka nokamantakimiri. Okameethataki raapatziyeeyawoni maawaeni atziri. 10 Apomeentsitawentakari atziri, akemaatsitawentakari raapatziyeeyantyaaririni. Añaatsiri Tajorentsi, ayoteeyini eero ramatawitee: rirotaki owawijaakoeyiririni maawaeni atziri. Kyaaryo, rowawijaakotaperoeyirini maawaeni aapatziyeeyaririni Jesokirishito.

11 Pikaminaagaeyerini atziri ranteeyeroni iroka nokantzimiri, piyotaaperoeyerini. 12 Eeroka ewankaritatsiri, omaanta eero pishinetayitzirini itheenkawentemiro pewankaritzi. Inta oetarikapaeni pantayitakiniririni Tajorentsi, kameetha panteeyeroni, ikimitantemiri piyemijantzinkarite: piñaawaete kameetha, pijeeke kameetha, pinintaperoeyerini paashinipaeni, paapatziyari Tajorentsi kameetha, powameethatero maawaeni pikenkithashiryaayitarini. 13 Iinja noñagaatemi. Iroñaaka piñaanatapiinteniri ayemijantzinkarite Iwaperite Tajorentsi, pikenkithatapiintero iñaani Tajorentsi, piyotaapiinteri. Pikanteetatyeeyaani, roojatzi nareetantapaemi. 14 Paerani ikamantakotantakimiri, eejatzi ikanantariri jewatakaantatsiri Tajorentsi ramitakotemi, eejatzi roerikayinatakimini, rootaki omatakaantakimiri Ishire Tajorentsi. Iroñaaka eero piperawentawo iroka omatakaakimiri. 15 Pantapiintero iroka imatakaakimiri, riyotaperoeyanteeyarini maawaeni atziri pantaperotakiro. 16 Pikenkithashiryaaperotero oetarika pantayiterini, eejatzi oetarika piyotaayiterini: pikyaaryoowenteeyeroni. Aririka panteeyeroni iroka, ari powawijaakotakaanteeyerini maawaeni kemaeyemirini, eejatzi pawijakotee eerori.

5

Tsika pikanteriri paashinipaeni pisheninka

1 Eero pikijathatziri antyashipari; inta kameetha pikenkithawaetakayeri, pikimitakaantyaari rirotaki piri eerori, kameetha pikaminthayeri. Eejatzi ewankaripaeni, pikimitakaantyaari pirentzi. 2 Rowaga antyashipawo, pikimitakaantero piniro. Eejatzi ewankawopaeni, pikimitakaantero pitsiro: eero pikenkithashiryaakotawo piñaawenashiryaawo ewankawopaeni. 3 Aririka ojeekashiteeya kamatsiri oemi, teerika ijeeki paashini neshironkateeroni, pineshironkaterokya eeroka. 4 Omaanta ijeekirika otomi, ishinto, rirorika ojari, kameetha ineshironkatero rirori. Rootaki ikoyiri Tajorentsi kameetha ayoteeyeni akaminthayeri asheninkapero aari. Kameetha apaeyerini ashiteeyeerini koetyeemoeyakaririni. Tema paerani ipaeyakaeni maawaeni koetyeemoeyakaerini aari. 5 Aririka ojeekashitaperotaa kamatsiri oemi, tee ijeeki paashini neshironkateroni, ari okameethatzi apaniroeni okenkithashiryaaperotziri Tajorentsi rirori. Okantani: tsiteniriki, kitejiriki, amanapiintziri Tajorentsi, okantapiintziri oetarika okowayitzirini. 6 Omaanta eeniro paashini, inashita roori: okowaki okimoshiryaashitya. Añaawitaka, omaanta eero oñaagaeri Tajorentsi, rootaki iyaatantyaari paamariki kaari tsiwakanitatsini. 7 Pikaminagaeyerini maawaeni aapatziyariri Jesoshi ranteeyeroniita iroka nokantzimiri, okantyaata eero ojeekanta rantani.

8 Okameethatzi aneshironkaeyerini paashinipaeni asheninka, eejatzi asheninkapero aari aneshironkataperoteri. Eerorika aneshironkatziri, eero akantzi: “Naapatziyakari Tajorentsi naari”. Teewee. Tee ikameethatzi theenkantatsiri, omaanta riyowita ineshironkatziri isheninkapero. Eejatzi aaka teerika aneshironkatziri asheninkapero aari, osheki tee akameethaperotzi, anaakoperoeyakirini aaka riraga theenkawitachari. 9 Aririka omonkaatakiro kamatsiri oemi 60 ojarentsite, ari pikantero etakoeyarini maawaeni ayemijantzinkarite. Okameethataki eejatzi aawitani apaani oemini, tee aminapithatziri paashini shirampari. 10 Okameethatzi piñaakoteeyakironi antayitakironi kameethatayitatsirini: etakoeyakarini otomipaeni, oneshironkaeyakirini areeteeyacharini, amitakoeyakirini maawaeni aapatziyeeyaririni Tajorentsi, okaminthagaeyakirini ashironkaenkari, okyaaryoowentakiro antayitakironi kameethatayitatsirini. Aririka piñaakoeyakironi antayitakironi iroka kameethatayitatsirini, ari okameethatzi pikantero etakoeyarini aapatziyeeyaririni Jesoshi ashironkagaeyacharini. 11 Omaanta eero pikantziro rowaga kamatsiri oemi kaari antyashipawotatsi. Okoyirikari shirampari antashityaari. Okoyikari agae eejatzi, ookaerokari aapatziyari Jesokirishito. 12 Eewawitaka okantawitakari: “Nokemijantaperotemi”, omaanta roojatzi amatawitakiri. Rootaki rowashironkaantyaawori. 13 Eejatzi operatakari, okinakinayitzinikari pankotsikipaeni, okenkithawaetashitakari, wero, wero, otheeyantyaari. Okimitari tsirotzi. Okantakotashitarikari paashinipaeni, oñaawaetantawokari kaari kameethatatsi.

14 Rootaki nokowantakari agae eejatzi kamatsiri oemi tekiraatarika antyashipawote. Kameetha ijeeki eentsitepaeni. Kameetha onkotsiteniri oemi royaari, eejatzi eentsite. Kameetha ontyeero iithaari rashi rirori, okiweniri iithaaripaeni, maawaeni. Aririka kameetha ojeeke, tekatsikya ikantya atziri ikantzimaeyeroni. 15 Eejatzi rantayitakironi Jatanaashi apaanipaeni: rookakagaero aapatziyawitakarira

Jesokirishito. 16 Ojeekirika osheninkapero kamatsiri oemi, kameetha iyotashitya okaminthayero roori. Tee okameethatzi okanteri aapatziyariri Jesoshi: “Pikaminthagaeyeronikya eeroka”. Eenitatsi paashini kamatsiri oemi, jeekatsiri apaniroeni: tekatsi osheninkapero kaminthayeroni. Irowakya roori, kameetha ikaminthagaeyeroni riraga aapatziyeeyaririni Jesoshi.

Tsika akanteeyerini riraga jewatakagaeyeerini

17 Kameetharika reewatakaantzi riraga jewatakagaeyiririni aapatziyariri Jesoshi, okameethatzi iñaaperoteri ikameethatzi, eejatzi ipinataperoteri. Kameetha ikemijantaperoteri eejatzi. Aririka ipomeentsiwentakawo riroripaeni ikenkithatzi eejatzi riyotaantzi, okameethatzi riraga aapatziyariri Jesoshi iñaaperoeyerini, eejatzi ipinataperoteri. 18 Aritaki okantzi Iwaperite Tajorentsi: “Eero oojopatziri riraga waaka aatzikakitzirori teriiko, pishineteri roya. Tema raatzikakitzimiro paantyaawori okithoki”. Eejatzi okantzi: “Okameethatzi ipinateeteri riraga antawaetatsiri”.

19 Eero pikemijantashitari apaani kantakotashityaarini jewatakagaeyimirini, paapatziyawokari theeyaantsi. Omaanta ikaatakirika ñaaperoterini 2, eerorika 3, ari paapatziyaawo iroka ikamantemiri. 20 Kyaaryoorika ojeeki rantaperotakiri, ari pikantzimoteri janta ipiyotapiinteeyaninta aapatziyeeyaririni Jesoshi: “Eero papiiteero eejatzi iroka pantakiri”. Kameetha riyoteeyeroni maawaeni aapatziyariri Jesoshi iroka pikanteriri, ikenkithashireeyantyaarini, riyoteeyantyaarini eero ranantawo rirori kaari kameethatatsi. 21 Ayoteeyakini ikaateeyakaeni Atajorentsite, eejatzi Jesokirishito. Eejatzi ikaateeyakaeni ronampirepaeni rirori. Rootaki nokantzimotantzimiriri eekiro piyaatatyee pikanteri maawaeni antzirori kaari kameethatatsi: “Tee okameethatzi”. Eero pipinkathatashitari jewawentzimiri eerori. Omaanta okameethatzi piyoteeri ikoyiri Tajorentsi kimitaka piyoteeri maawaeni atziri.

22 Eero pishintsiwentziri intsipaete apaani shirampari reewawenteri aapatziyariri Jesoshi, eero patsipetashitawo poyiniri pako iitoki. Peewate piyotaperoteri. Eerorika piyotaperotziri aririka paata rantakiro kaari kameethatatsi: eejatzi eerori eeniro pantani. Kyaaryoowa pantzirokarira kaari kameethatatsi.

23 Eero apatziro piriro iñaa, omaanta pirero eejatzi awishoowaantsi oowa eechonkiini. (Iroka awishoowaantsi rootaki inashitachari pyaarentsi.) Eechonkiini okaate apaani tajo, kaari osheki. Owameethateemiroota pisheetomawoki pikatsitzira. Aapiintakimi pimakoni, omaanta oshintsiwathatakaaneemi aririka pirapiintero eechonkiini awishoowaantsi oowa, ari etsiyatakoteemi. 24 Okoñaataki kaari kameethatatsi rantayitzirini apaanipaeni atziri; riyoteeyakini ikantakoteri Tajorentsi: “Eeniro rantani”. Eenitatsi paashini manawitakawori rantayitzirini, omaanta iinja okoñaate eejatzi maawaeni rantayitzirini rirori. 25 Eejatzi, aririka antayitakironi kameethatayitatsirini, okoñaataki apaanipaeni, iñaakoteeyakaeroni atziri. Omaanta tekira okoñaate maawaeni kameethatatsiri anteeyakirini: iinja okoñaaperotaki maawaeni. Aritaki okantyaapa.

6

Eenitatsi iroka ikanteeyiririni pimantaari

1 Maawaeni riraga omperateetari pikemijantaperoteri kameetha
riraga omperatzimiri, eejatzi piñaaperotaperoteri rirori kameetha.
Okantyaatakya tekatsi ikanteeteri ikantzimateri Tajorentsi, eejatzi
tekatsi ikantawenteetero: "Tee okameethatzi iroka riyoteeriri
aapatziyariri Jesoshi". 2 Aririka raapatziyari Jesoshi riraga
omperatzimiri, tee okameethatzi pikante eeroka: "Iroñaaka
eerokataki noyemijantzinkarite, amonkaatawakaaka. Eero iroñaaka
noñaaperotzimi". Omaanta okameethaperotzi pantawaetaperoteniri:
tema rirotaki piyemijantzinkarite pantawaetziniri, rirotaki
inintaperotanewo riraga Tajorentsi. Rootaki, Temoteeyo,
piyotagaeyeririni maawaeni aapatziyariri pikanteeyerini maawaeni
ranteeyeroni.

Ikenkithatakotziri iyotaantzirori theeyaantsi

3 Eenitatsi paashini atziri kinakaashitakawori riyotaantzi,
tee omonkaatawo iroka niyoteeriri. Tee raapatziyawo rowaga
kyaaryooperotatsiri riyotaawitariri Awinkatharite Jesokirishito.
Eejatzi tee raapatziyawo iroka iyotagaeyakaerini ajeekantyaari
kameetha, eero anantaneentaawo kaari kameethatatsi. 4 Osheki
ikantakaaperota, omaanta tee añiiro riyotantari. Tee riyoperotziro.
Rojampitakowentashitakawo oetarikapaeni. Iñaawaetashiwaetaka,
wero, wero. Rootaki ikijashiryaantakariri paashinipaeni,
ikijathatawakaaka, ikantzimatawakaaka, raamaakotawakaaka
rantakiro kaari kameethatatsi. 5 Ikijawakagaeyakani riraga
kenkithashiriirori kaari kameethatatsi, tee ikenkithashiriiro
kyaaryootatsiri. Ikemijantashijeempiyaaka, ikenkithashiryaawitaka
ari rayemi oetarikapaeni.

6 Omaanta aririka akemijantaperoteri Tajorentsi, eejatzi
aweshiryaawentyaari, ari ajeekaperoeyanakini kameetha.
7 Akoñaatantapaakari paerani, tekatsi akoñaatakaapaaki. Eejatzi
okimiteeya, aririka akamae, tekatsi aanee eejatzi. 8 Omaanta
aweshiryaawentyaaririka Tajorentsi eejatzi eenitatsirika owaeyarini
eejatzi akithaateeyarini aritapaaki, eero eekiro akowanakitye paashini.
9 Omaantakya riraga kowatsiri rashaagantya rantashitayitakawoni
oetarikapaeni roshekyaantyaawori rowaagawo. Omapokashitapaakari
rantakiro oetarikapaeni. Tee ikenkithashireeya kameetha,
ikowashitakawo kaari kameethatayitatsirini, roojatzi ikamakirika,
riyaate paamariki kaari tsiwakanitatsini. 10 Aririka akowaperotaki
ashitayityaawoni oetarikapaeni, aritaki antakiro kaari kameethatatsi.
Osheki aapatziyawitacharini rookaero raapatziyari. ¿Oetaka
rookantawori? Tema ikowaki rashitayityaawoni oetarikapaeni,
omaanta roojatzi osheki rowashireperotanakyaaroña.

Pikyaaryoowenteniri Tajorentsi pantawaeteniri

11 Omaanta eeroka, pikyaaryowentziniri Tajorentsi oetarika
ikantzimiri. Kyaaryoowa, piñaawenatawokari eerori oetarikapaeni.
Pikowaperote pikameethataperotanaki eeroka. Pikowaperote
pameentaperotyaari Tajorentsi, omawitakya pomeentsitzimo-
tayitemirini eekiro piyaatatye pikyaaryowenteniri maawaeni

ikowakaakimiri panteniriri; pinintaperoeyeriniroña paashinipaeni, eekiro piyaatatyee panteniri oetarikapaeni, eejatzi eentsikiroeni pantero oetarikapaeni, eero pithaakyaawentziro. 12 Aririka opomeentsitzimotawitemi paapatziyaperotyaari Tajorentsi iroñaaka, omaanta okameethataperotzi pantakiro. Pikyaaryoowenteniri ikowakagaeyimirini. Eero pipeyakotziro iroka: pikanteetatyeeyaani pañee jenokinta. Riyoyaakimi Tajorentsi rowañaanteemiri janta. Tema rootaki pikantakiri eerori, ikaateeyakini osheki kemaeyawakimirini. Kyaaryootaki pikantakiriri. 13 Tema riro Tajorentsi owañagaeyeerini jenokinta, maawaeni. Eejatzi paerani Jesokirishito, tee ithaawakari Poonshiyo Peraato, rirotaki owamaakaantakiriri. Ikantziri: “Kyaaryo, naaka jewawenantatsiri”. Iroñaaka ikaateeyakaeni Tajorentsi eejatzi Jesokirishito, raminakowenteeyakaeni. 14 Rootaki nokanantemirori iroka: pithotyaakiro maawaeni nokaminaakimiri, eero pikompitawo. Pikantatyeeyaani, pantaperotero roojatzi ipokanteeyari Awinkatharite Jesokirishito. 15 Riyotzi Pawa Tajorentsi tsika okaate ipokanteeyari, rirotaki kantatsini. Irira apintzi ikanta, tajorentsiperotatsiri, reewatawenteeyirini maawaeni jewatawentawitariri atziri, reewatakagaeyirini maawaeni jewatakagaeyawitaririni atziripaeni. Thame añaaperoteri. 16 Apaniroeni irira eero ithonka, eero ikami. Janta ijeekinta ojeeki kitejiriroña, tekatsi akantya aatashiteri ontsirokyaari. Tekatsi ñeerini Tajorentsi. Tekatsi akantya añaagaeyerini. Okameethatzi apinkathataperoeyanakirini maawaeni. Ikantatyaani reewatawenantzi irira, ashi royiro. Aritaki ikanta.

Eejatzi iroka ikantziriri ashaagantzinkari

17 Pikanteri ashaagantzinkari eero ikantakaaperota. Eejatzi pikanteri eero riweshiryaawentawo rashitayitarini, tema ari opeyeeya iinja. Inta riweshiryaawentyaari Tajorentsi. Ipapiinteeyakaeni maawaeni koetyeemoteeyakaerini akimoshireeyantarini. 18 Riraga ashaagantzinkari eenitatsi osheki rowaagawo. Pikamanteri iroñaaka ineshironkaeyerini ikaateeyini ijeekaeyini, osheki ineshironkateri. Tee okameethatzi ishampitsite. Omaanta kameetha ikaminthaante. 19 Aririka imatayitakironi iroka, kameetha. Ipinateri Tajorentsi iinja janta jenokinta, janta ikanteetatyeeyaani rañaaperotapae kameetha.

Riweyaantakawo rojankinari

20 Iroñaaka, Temoteeyo, eeniro ikantakimiri Tajorentsi panteniriri. Ari pimonkaateniri, eero pamatawitziri. Eero paapatziyashitawo oetarikapaeni ikantashitari, wero, wero, wero. Ikenkithashiryaashitawo iyotaantsi; omaanta kaari iroka. 21 Eenitatsi iyotaantayitawitaworini oetarikapaeni, iitakaawita riyotzi, omaanta tee riyotzi. Rootaki kaari raapatziyantaperotari Jesoshi iroñaaka.

Ari, nokowaki ineshironkateeyemini Tajorentsi.

Naaka jankinatzimirori iroka:

Paaworo

RAPIITEENIRI PAAWORO ROJANKINATEENIRI TEMOTEEYO

1-2 Nokoyi niwethatemi, Temoteeyo, tsikarika pikanta pijeeki. Naaka Paaworo jankinateemirori iroka. Rotyaantakina Jesokirishito nokamanteeyerini maawaeni atziri aririka raapatziyeeyarini rirori, ari rowañaagaeyeerini jaka kipatsikika eejatzi janta jenokinta. Rootaki ikowakaakinari Tajorentsi. Notyomi, nonintaperotzimi. Nokowaki ineshironkatemi Pawa Tajorentsi, eejatzi Awinkatharite Jesokirishito. Eejatzi nokowaki ikaminthaaperotemi, ijeekakayemi kameetha.

Ipaasonkitakowentziri Paaworo Temoteeyo

3 Tema paerani rantawaetzinirini riraga nochariniitenipaeni. Iroñaaka eejatzi naari nantawaetziniri. Tema namanakotapiintzimiri Tajorentsi maawaeni kitejiriki, eejatzi tsiteniriki. Oetarikapaeni nanteniriri irinta, nokowaperotaki niweshiryaakayaari. 4 Paerani, nookantanakimiriranki, powashiretanaka, piraaka. Osheki iroñaaka nokoetyaakimi. Nokowawita noñeemimi eejatzi, niweshiryaawentaperoteemimi. 5 Nokenkithashireteemi, kameetharini paapatziyaperotakari Jesoshi, pikantatyaani. Pikimitakawo pijawo Roera, eejatzi piniro Eyonishe: aapatziyaperoeyarini roori. Niyotzi eeniro paapatziyari Jesoshi, rootaki nopaasonkitakowenantzimiri.

Eero pipashiwentakaawo paapatziyakayaari atziri

6 Paapatziyakari Tajorentsi, rootaki nokanantemiri: paerani, nowantakimirori nako, eejatzi nokanantakariri rirori ramitakotemi, eenitatsi imatakaakimiri. Iroñaaka pantaperotero maawaeni imatakaakimiri. 7 Irinta Pawa Tajorentsi ipakaero Ishire. Roori tee okowakagae athaaye. Tee ari opoñeeya thaawaantsi Ishireki Tajorentsi, inta omatakaakaero oetarikapaeni ikowakaakaeri. Eejatzi omatakaakae anintaperoeyerini Tajorentsi eejatzi maawaeni atziri; eejatzi omatakaakae aamakowentya apaniroeni. 8 Rootaki kaari pipashiwentakaantyaawo pikenkithatakoteri Awinkatharite. Eejatzi, eero pipashiwentakaana; nojeekakika omonkyaagamentotsiki: nokenkithatakotakirira rirori, rootaki romonkyaaganteetakinari iroñaaka. Osheki nokemaatsitawentakari Jesokirishito, kameetha pikimitena eerori. Aritaki imatakayemiro Tajorentsi maawaeni ikowakaakimiri. 9 Paerani, tekirani riwetsikironi iroka kipatsika, riyotzitakaeni aapatziyari Jesokirishito. Riyoyagaeyitakaeni kameetha ajeekaeyantyaarini. Tee akameethatawitani paerani, omaanta eenitatsi ikowakaakaeri. Ineshironkatashiteeyakaeni, rowawijaakoeyakaeni. 10 Ipokapaaki kipatsikika rirori, riraga owawijaakoeyakaerini. Iroñaaka ayotaperoeyakironi maawaeni rantakaeniri Tajorentsi. Eero iroñaaka athaayi akame. Iñaani iyotakaakaero aririka akame, eero aatzi paamariki kaari tsiwakanitatsini. Kameetha iroka ikamanteeyeerini: rowañaaperoeyakaeni, akanteetatyeeyaani ajeekimoeyerini inampiki.

11 Rotyaantakina rirori nokamanteeyerini atziri iroka kameethatatsiri, eejatzi niyotagaeyerini. 12 Rootaki nokemaatsitantakawori maawaeni jaka omonkyaagamentotsikika. Omaanta tee nopashiwenta. Niyotaperotziri riraga naapatziyari: niyotaki eero ramatawitana,

rootaki nokanantakariri: “Pikempoyeena”. Niyotaperotzi ikempoyeena roojatzi ipokanteeyari. 13 Kyaaryooperotaki maawaeni niyotaakimirini, tee namatawitzimi. Pimonkaatero maawaeni nokantakimiri. Paapatziyari Jesokirishito, pinintashireperoteri. Pikyaaryoowentero pikenkithatakotero iñaani. 14 Okithaatakaakimi Ishire Tajorentsi. Omatakaakimiri pikempoyero iñaani kameetha eejatzi pikenkithatero.

Tsika ikanteeyiririnika Paaworo

15 Piyotzi rookaeyakinani aashiyajatzi: Jijeero, Eromoojeneshi, maawaeni. 16 Nokowaki ineshironkateri Awinkatharite Oneshiijoro, eejatzi isheninka rirori. Retakotapiintakina rirori, tee ipashiwenta rareetaatana jaka omonkyaagamentotsikika. 17 Inta rareetantakari jaka Oroomaki, ikowakowayitakinani, roojatzi iñaantapaakinari jaka. 18 Piyoperotzi eejatzi osheki ramitakotakina janta Ejeesoki. Iinja, ipokaerika Awinkatharite, aritaki ineshironkatapaeri.

2

Ikantziri: “Pikanteetatyeeyaani pantawaeteniri Tajorentsi”

1 Iroñaaka, notyomi, tema ineshironkatakimi Jesokirishito, rootaki nokamantzimiri pitontashirete maawaeni pantayitenirini. 2 Eenitatsi pikemakinari, tema pikaateeyakirini osheki paashini kemaeyakinarini. Ari piyoyeeri apaanipaeni atziri ikyaaryoowenteniri riyoteeri paashinipaeni atziri, rowaagaeniri eejatzi paashinipaeni iroka niyotaakimiri. Rowaagaeniri eejatzi paashinipaeni iroka niyotaakimiri. 3 Riraga joraaropaeni kameethari ikemaatsitawentapiintari iwinkatharite. Pikimityaari eerori, eero pithaayi pikemaatsitawentyaari Awinkatharite Jesokirishito. 4 Eejatzi tee riyomparitapiinta joraaro, tee ipankiwaetzi, inta apatziro ikyaaryoowentziniri iyapitaanote ikowantakariri. 5 Eejatzi riraga perootatatsiri peroota ikemijantaperotziri riraga showirinkakotantatsiri. Eerorika ikemijantaperotziri, eero ipashiteetari irika ipapiintziriri anaakotantatsiri. 6 Eejatzi riraga pankiwaetatsiri, aririka ithamaetakotaperotero iwankiri, ari rowiitero osheki okithoki iinja. Tee ratsipetashitawo ithamaetakotziro. 7 Pikenkithashiryaaperotero iroka noshiyakaawentzimiri, ari riyotakaaperotemiro Awinkatharite.

Pikenkithashireeri Jesokirishito

8 Pikenkithashireeri eejatzi Jesokirishito, riraga icharineeteni iinja Iraviiri; rowamaetawitakari, omaanta ipiriintanaa eejatzi. Rootaki iroka nokamantapiinteeyiririni atziri, rowawijaakoeyanteeyaaririni. 9 Nokantani nokenkithatakagaeyirini atziripaeni iroka, rootaki noñaashitantakawori iroñaaka. Roojotanteetakinawo kareenatha, ikimitakaanteetakina naaka owamaantaniri. Omaanta tekatsi ikanteetero roojotero iñaani Tajorentsi: tema owaaganaka roori. 10 ¿Iitaka nokemaatsiwentakari maawaeni iroka? Riro nokemaatsiwentari maawaeni atziri riyoyaakiri Tajorentsi, ikanteetatyeeyaani ijeekantyaari kameetha janta jenokinta. Rirotaki Jesokirishito owawijaakoterini. 11 Kyaaryootaki iroka ikantziteetarini:

“Eerorika akimitaga paerani aritaki akimitakotawitakari atsipatakari
Rotyaantanewo Tajorentsi, janta koroshiki akamaeyakini.
Rootaki atsipatantapaeyaariri janta jenokinta, ajeekimotapaeri.

12 Aritaki iroñaaka apomeentsiwentakanari antayitakinirini
oetarikapaeni, rootaki eejatzi akaateeyerini eewawenanteeyini.
Aririka akanteri atziri: ‘Tee niyotziri Jesokirishito’, eejatzi
ikantakotee paata rirori: ‘Pawa, tee niyotziri tsikarika
itzimi irira’. 13 Aririka akenkithashireeya amatawiteri,
akantashityaarika: ‘Naapatziyari’, omaanta roojatzirika akimita
paerani, eero amatawitziri Jesokirishito eejatzi eero ramatawitee
rirori. Imonkaataperotero maawaeni ikantziri”.
Rootaki iinja rotyaanantyaariri kaari aapatziyarini janta paamariki
kaari tsiwakanitatsini.

14 Tema ikaateeyakaeni Awinkatharite. Pikantapiinteri riraga aa-
patziyariri Jesoshi janta eero ipiyapiyawaantetari oetarikapaeni riy-
otaayitawitaririni. Ratsipetashitakawo ipiyawaantetakari iroka, ikom-
pitakaarikari riraga kemaeyeririni. 15 Pantaperotayitenirini Tajorentsi,
ikanantemiri: “Kameetha maawaeni pantakinari”, roojatzi eero añiiro
pipashiwenantyaari. Piyotaperotziro iñaani Tajorentsi, iroñaaka piy-
otaantero kameetha; tema kameethari iyotaantzi roori. 16 Eero paa-
patziyawo okaatzi ikantashityaari kaari aapatziyaariri Tajorentsi ik-
inakaashitanakawo, tema kaari rooperotatsini eejatzi kaari amitako-
teeni, eero piñaawaetziro: pookakaaperotzirikari atziri aapatziyarir-
imi Tajorentsi. 17 Iroka kantashitaantsi oshiyakawo pathaawontsi.
Aririka aakae, othonkanakae maawaeni awathakipaeni, apathaay-
itanakini. Ratsipetakawo ikantawakaantawo riraga Imeneeyo ee-
jatzi Jireeto. 18 Ikompiteeyakawoni kyaaryootayitatsirini. Ikantatzi:
“Monkaataka. Ipiriinteeyawitaani paashinipaeni, omaanta eero apiri-
inteeyaani aaka”. Rootaki ipakaagaanantanakawori raapatziyari Je-
soshi kemaeyakiririni. Omaanta ipiriinteero awatha Jesoshi aririka
ipiyee. 19 Piyotero iroka okantziri iñaani Tajorentsi: “Riyotaperotziri
Tajorentsi maawaeni aapatziyeeyaririni”. Eejatzi okantzi “Eenitatsirika
aapatziyaariri Jesoshi tema rookero kaari kameethatatsi rantayitzirini”.
Aritaki okantakiri. Iñaani Tajorentsi oshiyakawo antawo mapi: tee
opaashinitapiintee.

20 Janta ipankoki ashaagantzinkari eenitatsi osheki iwiratote. Een-
itatsi pinaperotachari, riwetsikaetziro ooro eejatzi piraata. Eenitatsi
kaari pinatacha, riwetsikaetziro inchato eejatzi tsirepathari. Rowaga
pinatachari, riweshiryaawentakawo: ikowaki raminiteri maawaeni
atziri. Rowaga kaari pinatacha aririka owantakyaawo ookanteeyawo
roojatzi kaagashiki. 21 Aririka powameethateeya eeroka, pookakirorika
kaari kameethatatsi pantapiinteeyirini, ari pikimityaawo pirato pinap-
erotachari; riweshiryaawentemi Awinkatharite, ikowaki iñaagaemi
maawaeni. Tema iroñaaka pimatakiniri oetarika ikowakaakimiri.

22 Eerowa pikenkithashiriiro kaari kameethatayitatsirini rantay-
itzirini ewankaripaeni. Intakya pikowaperotanaki pikameethatanee,
pameentaperotaneeyaari, pinintaperoteri paashinipaeni, pijeeke
kameetha, pitsipateeyaarini paashinipaeni kameethatayitatsirini:
maawaeni riraga aapatziyaperotakariri Awinkatharite ijeekaperotzi
kameetha. 23 Omaanta eero pikantawakaawentashitawo kaari
ayotaperoeyini: pikijawakaantawokari. 24 Aaka aapatziyari
Awinkatharite rootaki kaari okameethatantya akijeeyerini
paashini atziri; inta kameetha akaminthayeri paashinipaeni,

kameetha ayoteeri, eero ajamaneentari, 25 kameetha ayoteeri riraga kaari aapatziyeeyawoni kyaaryooperotatsiri. Kameetharika ayoteeri, roojatzi apaanipaeni ikenkithashiryaanakya, rookaero kaari kameethatayitatsirini ikemijanantyaawori kyaaryootatsiri. Ramitakoteri Tajorentsi. 26 Ramatawitawitakari kamaari: ojeekawita ikowakaawitakariri, rootaki ranantawitakanariri rirori: omaanta ayotagaeri eentsikiroeni aritaki rowawijaakoteri Tajorentsi, aririka raapatziyeeyarini.

3

Tsika ikantyaaka amatawitantatsiri, iinja

1 Piyotero iroka: iinja, rootentsirika omonkaatakya kitejitatsiri ipokanteeyari Jesoshi, osheki opomeentsitzimotyaari aapatziyariri Jesoshi. 2 Rirojatzi riraga atziri rirotaki nintaperotaachani apaniroeni, ikowaperoteri koriki, ikantakaaperotya, ishirontawentyaari paashinipaeni, ikantzimateri Tajorentsi, ipiyathatyaari ashitariri, eero ipaasonkitziri neshironkaterini, eero ikenkithashiriiri Tajorentsi. 3 Eero riyotziro ikaminthayeri paashinipaeni, eero riyotzi ipeyakotziniri atziri rantziri, ikantzimatante, eero ipashi-wentakaawo rantayiteroni tsinanipaeni, ikijanakya, itheenkayiterini kameethatayitatsirini, 4 ramatawitayiterini isheninkaperopaeni, rantashitayityaawoni oetarikapaeni, eero ikenkithashirya, ikantakaaperotanakya, ikowanaki ikimoshirewaetantyaari, eero ikoyi riyoteri Tajorentsi. 5 Raapatziyajeempiyaashityaari Tajorentsi, omaanta tee ipinkathatziri. Eero pikimitakotari eerori eejatzi eero pitsipateeyarini. 6 Ikyaapankoteri paashinipaeni atziri, ramatawitapaero tsinanipaeni. Tee okenkithashireperota, rootaki imatantyaawori ramatawitapaero. Osheki antayitanakironi kaari kameethatatsi, okowaperotanaki antayiteroni. 7 Osheki okemijantashitayitakarini paashini iyotaawitawori omaanta tee riyotaaperotziro kyaaryootatsiri ikantziri Tajorentsi. 8 Paerani riraga Jaaneshi eejatzi Jaampireshi ipiyathatakarini Moeseeshi, tee ikowakayiri joriiyopaeni raapatziyakagaeyaarini. Eejatzi ikimitakari iroñaaka riraga amatawitantatsiri: tee ikowakagaerini atziri raapatziyaperotawo kyaaryootaperotatsiri. Tee okameethatzi iroka ikenkithashiryaayitakirini, ikemijantajeempiyaashitaka. 9 Eero ikantatyaani imatero iroka. Tema paerani riyotakoeyirini riraga piyathatakaririni Moeseeshi. Eejatzi iinja riyoteeyanakini atziri kyaaryo ramatawitantaki riraga amatawitantatsiri.

Pikemijantaperotero kyaaryooperotatsiri

10 Omaanta piyotakotaperotakina. Piyotakiro niyotaayitzimirini. Piyotakiro nantayitzirini. Piyotakiro nokowakiri nomatayiterini naari nantayiterini. Piyotaki eejatzi nameentaperotakari Tajorentsi, nokyaaryoowentziniri maawaeni, nonintaperotakiri, tee nojamaneentawo nopomeentsitawentakari. 11 Eejatzi piyotzi ikijantapiinteetakinawo naapatziyari Jesoshi. Piyotaki eejatzi nokemaatsitapiintakawo janta Antyokiiyaki, Ikooñoki, eejatzi Riishitaraki. Osheki ikijeeyakinani jeekaeyatsirini janta. Omaanta rowawijaakotapiintakina Awinkatharite. 12 Kyaaryo, ikijeetziri maawaeni aaka aapatziyariri Jesokirishito, aririka akowaperotaki

raapatziyaperotyaari. 13 Eekiro riyaatatyee ramatawitaperotante
riraga kaari kameethatatsi, eejatzi iyotaantzirori theeyaantsi.
Eejatzi riraga kamaari ramatawiteri rirori. 14 Omaanta eerokakya,
paapatziyanakyaawo iñaani Tajorentsi eeniro pikaatzini. Roojatzi
paapatziyantariri Jesokirishito ari rowawijaakotakimi. Tema piyotaki
tee namatawitzimi. 15 Paerani, eeniro pikaatzini, riyotagaetakimiro
iñaani Tajorentsi. Tema okameethaperotaki. Rootaki iyotaakimirori
paapatziyakari Jesokirishito, pawijakotantaari. 16 Rirotaki Tajorentsi
jankinatakaantakirori Iwaperite, maawaeni. Iyotagaeyakaeroni
kyaaryootaperotatsiri, teerika okameethatzi antakiri, okamantakae.
Iyotagaeyakaeni tsika akantyaari akameethatanteeyari, eejatzi
iyotagaeyakaeni akameethaperoeyakaeni kameetha. 17 Rootaki
ojeekantakari Iwaperite Tajorentsi, akameethataperotanteeyari.
Tekatsi akantya akompitantyaawori, omaanta ayotaperotero
antaperoeyeroni maawaeni ikowakaakaeri Tajorentsi.

4

Riweshiryaakaakari Paaworo Temoteeyo

1 Iinja ipokae Jesokirishito ipinkatharitapaaki. Aririka ipokae,
ari roñaagayitapaakaeroni rantayitzirini maawaeni añeeyatsirini
eejatzi maawaeni kamaeyeentsirini. Ikamanteeyeeni tsika
ikanteeyeeni. Ayoteeyini ikaateeyakaeni iroñaaka, eejatzi
ikaateeyakaeni Pawa Tajorentsi, rootaki iroñaaka, nokamanantzimirori
pantero iroka. 2 Pikenkithatapiintero iñaani Tajorentsi maawaeni
kitejiriki. Tsikarika ikaateri oorya, tsikarika pijeeki, eerokya
pimaeritzi, omaanta pikenkithatakayeri maawaeni atziri. Teerika
okameethatzi iroka rantakiri, ari pikanteri, eejatzi pikanteri eero
rantziro. Pikanteeyerini kameetha ijeekaeyeni. Eentsikiroeni
piyotaaperoeyerini paashinipaeni, eerokya pikijathatziri. 3 Iinja,
aririka kameetha ayotagaeyawityaarini atziri iñaani Tajorentsi,
omaanta eerorika ikemijanteeyironi. 4 Eero ikoyiro iñaani
Tajorentsi rowaga kyaaryooperotatsiri, omaanta ikowaperote
ikemashityaawo riyotagaeteri theeyaantsi ikenkithatashitayitarini
atziri. 5 Omaanta eerokakya, paamawentya: pikimitarikari. Aririka
pipomeentsitawentyaari Awinkatharite, eero petakoshiryaashita.
Paapatziyakayaari paashinipaeni. Pimataperotakiniri Tajorentsi
maawaeni ikowakaakimiri.

Ikenkithashireeri Paaworo

6 Ro nokamanantzimirori iroka, rooteentsi rowamagaetena,
rooteentsi niyaate naari jenokinta. 7 Nopomeentsiwentaperotakanari
Awinkatharite, nomatakiniri maawaeni ikowakaakinari, tee
namatawitziri. 8 Iinja, ipokaerika Awinkatharite, ipashitayitenawoni
kameethatayitatsirini. Eero ipanawo apaniroeni naari, omaanta
eejatzi ipaeyerini maawaeni aamagaeyakaririni. Tema kameetha
ikantakowenteeyakaeni maawaeni. Riraga antapiintzirori kaari
kameethatatsi riraga kaari aapatziyari Jesoshi ari rowashironkaeri.
Omaanta naaka eejatzi maawaeni paashini aapatziyaperotariri eejatzi
maawaeni paashini nintashireperotziriri riraga kantziriri: “Nokoyi
ipiyee intsipaete”, kyaaryo ipinateeyenani kameetha.

Paashini ikamanteeriri eejatzi

9 Pishintsite pipoke piñeena. 10 Riraga Teemashi, ikowaki
riweshiryaawentyaawo jeekayitatsirini kipatsikika. Rookanakina,
riyaatanaki Tejawoonikaki. Riraga Keresheente, riyaatanaki
Karaashiyaki, riraga Teeto riyaatanaki Taramaashiyaki. 11 Apaniroeni
Rookashi itsipatakina. Aririka pipoke, pamakinari Marikoshi, osheki
nokowaki ramitakotena. 12 Eejatzi riyaatanaki riraga Teekiko.
Notyaantakiri rirori Ejeesoki. 13 Eejatzi pamakinawo noethaari
nowanakirowa Toroowareki, ojeeki janta ipankoki Kaaripo. Eejatzi
pamakinawo maawaeni Iwaperite Tajorentsi, eejatzi nowaperitepaeni.
14 Rowashironkaaperotakina Arejaantero, riraga wetsikapiintzirori
asheero. Tema itheeyakotana eejatzi okaatzi niyotaakiri atziri.
Iinja rowashironkaeri Awinkatharite. 15 Paamayarira eerori,
rowashironkaemikari. Osheki ikijawentakinawo nokanteeyakiririni.
16 Ritantakari reewawenantzi rojampitakowentana, tee ijeeki
kantakowentenani, ishiyapithateeyanakinani. Tee nokoyi
rowashironkaeri Awinkatharite. 17 Omaantakya irira, kijokiro
rowana. Itajonkawentakina, nomatantawori nokenkithatakagaeyirini
paashinijatzitatsiri atziri, maawaeni. Tema Jatanaashi rantakaakiri
rowashironkaetenamira, omaanta rowawijaakotakina Awinkatharite.
18 Aririka rowashironkaetakina eejatzi, niyotaki ari rowawijaakoteena
eejatzi; ijeekakayena jenokinta, janta reewawenantaperotzinta rirori.
Thame añaaperotaperoeyerini, aritaki akanteetatyeeyaani.
19 Niwethatawo Pirishiira, eejatzi rirori Akiirishi. Eejatzi niwethatari
maawaeni isheninka Oneshiijoro. 20 Eeniro Eraashito, ijeeki janta Ko-
riintoki. Nawijantakawori Mireetoki, noñaaneeri Toroojimo: imantsiy-
ataki. 21 Pishintsite pipoke, tekiraata okyaawontsitanaki. Riwetha-
teeyemini Eyowooro, Poreente, Riino, Kiraaworya, eejatzi maawaeni
ayemijantzinkarite.
22 Nokowaki ikaminthayemi Awinkatharite, ineshironkataperotemi.
Naaka jankinatzimirori iroka:

Paaworo

RIRAGA PAAWORO ROJANKINATZINIRI TEETO

1 Nokoyi niwethatemi eeroka Teeto tsikarika pikanta pijeeki.
Naaka Paaworo nojankinatzimiro iroka. Riyoyakina Tajorentsi
nanteniri oetarika ikowakaakinari. Rootaki rotyaanantakinari
Jesokirishito niyotakaaperoteri maawaeni atziri kyaaryooperotatsiri,
ikyaaryoowenantyaawori rameentaperotyaari Jesoshi eejatzi
rantero oetarika ikowakaakiriri Tajorentsi. 2 Paerani, tekirani
riwetsikironi kipatsi, ikantzitakani Tajorentsi: "Nañaakaaperoteri
maawaeni nokoyiri, nojeekakayeri jaka jenokinta". Tee riyotziro
ramatawitantzi, rootaki ayotantari akanteetatyeeyaani añaagae janta
Tajorentsikinta. 3 Iroñaaka monkaataka kitejiri riyoteeyantyaaworini
maawaeni atziri ikantziri Tajorentsi, riraga Owawijaakotakaeri.
Rootaki rotyaanantakinari nokamanteeyerini atziripaeni. 4 Paerani
niyotakaapiintzimi paapatziyari Jesoshi, rootaki, Teeto, iroñaaka
nokimitakaantakimiri notyomipero eejatzi nojankinatzimiro iroka.
Nokowaki ineshironkatapiintemi riraga Tajorentsi, riweshiryaakayemi,
eejatzi ikimitakayemi Jesokirishito, riraga Owawijaakotakaeri.

Tsika ikantyaari jewatatsiri reewawenantyaariri aapatziyariri Jesoshi

5 Paerani nookanakimi janta Kereetaki pithonkantyaawori
oetarikapaeni okaatzira tekiraga antakagaeyerini. Eejatzi nokantakimi:
"Aririka pikinakinayitakini janta maawaeni nampitsikipaeni,
piyoyayiteeni aataperoteenchari aapatziyeeyaririni Jesoshi raap-
atziyakaantaperotyaariri iyemijantzinkarite". 6 Iroñaaka nokamantemi.
Okameethatzi riraga aataperoteenchari iyemijantzinkarite eero
reewatakaantashita, rooma teerika ijeeki kameetha. Inta okameethatzi
ijeeki kameetha, eejatzi apatziro rayi apaani iina, eejatzi okameethatzi
maawaeni reentsite raapatziyari Jesoshi: ijeeki kameetha,
eero ipiyathatari iriri, rootaki tekatsikya ikantakotashiteetyaari
oetarikapaeni. 7 Ñaakiro, aririka ikowaki rantawaeteniri
Tajorentsi amitakoeyerini iyemijantzinkarite, tema okameethatzi
rameentaperotari rirori. Tee okameethatzi ipiyawaantetantya,
ikijya intsipaete, ishinkitya, rantawakaapiintya paashinipaeni. Tee
okameethatzi ramatawiteri paashinipaeni raapithatantyaariri iyorikite
eejatzi rowaagawo. 8 Omaantakya okameethatzi raakameethatante
roemaante ipankoki areeteetyaaririka; inintaperoteri maawaeni
okaatzi kameethatatsiri; ikenkithashiryaanakya kameetha oetarika
ranteri eejatzi iñaawaete; kameetha ikantya; ikameethashiryaaperote;
eejatzi riyote raamawentya apaniroeni eero ranantawo kaari
kameethatatsi. 9 Kameetha ikyaaryoowentero raapatziyaperotyaawo
ikantziri Tajorentsi, tema kyaaryooperotaki rootaki amatantyaawori
ameentyaawo. Rootaki rowaga ayotaakiriri aaka, imatantyaawori
riyotaantaperotero paashinipaeni kyaaryootatsiri. Eejatzi
imatantyaawori riyotayeri riraga theenkantatsiripaeni.

Pomaereeri kereetajatzi riraga kowawitachari owameethaterinimi aa-patziyariri Jesoshi

10 Eenitatsi janta oshekini theenkakirori iñaani Jesoshi. Ipiyathatakari
kenkithatakaantatsiri, rirotaki ñaawaetashiwaetachari, eejatzi
rirotaki amatawitantatsiri maawaeni. Tema ikanteeyani riraga
kantashiteeyawitaririni aapatziyariri Jesoshi: “Pikimitakoperoeyaarini
kameetha joriiyo”. 11 Nokowaki pomaereeri maawaeni irinta. Rooma
tee okameethatzi iroka riyotaantzirika, eejatzi tee okameethatzi
rantakirika; osheki rookakaajeempiyaakari aapatziyawitakariri
Jesoshi. Tee ikowanee raapatziyaneeyari. Ramatawitakiri.
Apatziro ikowashitakawo rayitashityaari riraga aapatziyariri
Jesoshi iyorikite. 12 Paerani eenironi apaani kamanantatsiri
riraga kereetajatzi kenkithatakaakiriri isheninka, ikantakiri
paashinipaeni atziri: “Riraga kereetajatzi ashi rowaeyironi
ramatawitantzi, kijaperotzinkari perantzi eejatzi owaagatzinkari”.
13 Kyaaryootaki ikantakiri. Rootaki pikaminaantaperotyaariri riraganki
theenkantatsiripaeni eero ranantawo inta raapatziyaperotantyaawori
kyaaryooperotatsiri. 14 Tee okameethatzi raapatziyawo kenkitharentsi
ikenkithashiryaashitayitarini joriiyotatsiri, eejatzi tee okameethatzi
raapatziyawo ikantashitari riraga theenkirori kyaaryooperotatsiri.
15 Aririka akameethashirete, tema ari antakiro kameethatatsiri.
Omaanta irintapaeni teerika ikameethashiretzi, riraga theenkantatsiri
aritaki rantakiro kaari kameethatatsiri. Kyaaryo eero imatziro
ikenkithashiryaawo kameethatatsiri. 16 Ikantawita iriranki: “Niyotziri
Tajorentsi”, omaanta tee ijeeki kameetha. Rootaki ayotantakari
itheeyashita, tee riyotziri. Tee ikameethatziwee rirori, ipiyathatanta,
tee riyotzi rantero kameethatatsiri.

2

Ikaminagaeyakirini riraga Teeto tsika ikanteeyarini aapatziyariri Jesoshi

1 Eerokakya, kameetha piyotaantaperote kyaaryooperotat-
siri. 2 Piyoteeri maawaeni shirampari aatzimateencharira
ikenkithashiryaakotero okaatzi kameethatatsiri ranteri roojatzi rantero
imatantyaawori paashinipaeni iñaapinkathatantyaariri, raamawentya
apaniroeni, eero ishinkita, kameetha ijeeki, ikenkithashireeya
kameetha, rameentaperotyaari Jesoshi, ineshironkaperoteri maawaeni
atziri eejatzi eekiro riyaatatyee ikyaaryoowenteniri Tajorentsi
maawaeni ikowakagaeyakirini, omawitya opomeentsitzimotyaari.
3 Eejatzi pikimitzityaawo maawaeni tsinani aatzimateencharira
piyotayero kameetha ojeeki, kameetha aapatziyari Jesoshi. Tee
okameethatzi okantzimatante, eejatzi tee okameethatzi omiritapiintero
shinchaari, oetarikapaeni. Kameetha ojeeki iyotaantawakyaariri
paashinipaeni aapatziyariri Jesoshi okaatzi kameethaperotatsiri.
4 Anterorika iroka omatero iyotero maawaeni ewankawo
oneshironkaperoteri oemi eejatzi eentsitepaeni. 5 Eejatzi iyotero
maawaeni ewankawo tsinani aamawentya apaniroeni eejatzi
okameethashireperote. Eejatzi iyotero kameetha onkotsiwaete,
oshirikawaete, okiwawaete, maawaeni; oneshironkatante,
okemijantaperoteri oemi. Roojatzi tekatsikya ikanteetero itheenkaetero
iñaani Tajorentsi.

6 Eejatzi piyoteeri maawaeni ewankari raamawentya apaniroeni,
ijeekantyaari kameetha. 7 Eejatzi eeroka kameetha pantaperotzityaari
maawaeni iroka imatantyaawori maawaeni paashini atziri riyotero
tsika ikantya ijeekantyaari kameetha. Kameetha piyotaantaperote
eerori, tema piyoperotzi raminakotzimi Tajorentsi. 8 Kameetha
pikenkithawaetakayeri atziri eero itheenkanteetzimi. Roojatzi
ipashiwenantanakya kowawitachari ithawetakotemimi, tekatsi
okantya ithawetakotemimi. 9 Piyotaaperoteri pimantaarewo
ikemijantaperoteri amanantziriri, rantaperoteniri maawaeni
ikanteriri. Tee okameethatzi ipiyawaantetyaari, 10 tee okameethatzi
ikoshite. Inta kameetha ijeekae riyotantanakyaari riraga
amanantziririra eero ramatawitaneeri. Iñaakiririka kameetha ijeekae
roojatzi ikanantanakya atziri: “Tema osheki okameethaperotaki iñaani
Tajorentsi ikenkithatakoteetakiri”.

Tsika ayotantakari ineshironkatakae Tajorentsi

11 Okameethatzi piyoteeri maawaeni ayemijantzinkarite ijeeki
kameetha kimitawori iroka nokamantzimiri. Tema ayoteeyakini
ineshironkatakae Tajorentsi, rooma rotyaantakiri Itomi jaka
kipatsikika rowawijaakotee aakapaeni maawaeni atziri. 12 Kyaaryo
ineshironkatakae. Iroka iyotakae ookaero kaari kameethatatsi
akowashitaka aaka antero, eejatzi ookaero maawaeni rametayitarini
theenkantatsiri. Ayotaki okameethataki maawaeni kitejiri aamawentya
apaniroeni, akameethate, ameentaperotyaari Tajorentsi. 13 Eejatzi
iyotakae maawaeni aamagaeyarini iroñaaka Tajorentsi: riraga
Awinkatharite Jesokirishito. Tema rirotaki Owawijaakotakaeri
aaka maawaeni. Ayoteeyakini eero ramatawitee, aritaki ipokae,
rootaki akimoshiryaantari. Ari añeeyawaerini ipinkatharitapaaki.
14 Antapiinteeyawitakawoni kaari kameethatatsi, omaanta
ikamawentakae, rowawijaakoeyantakaerini rowameethatantakaeri,
asheninkataperoeyantaaririni. Rootaki akowaperotantakari
antapiinteero kameethatatsiripaeni. 15 Pikamantaperoteeyerini
maawaeni atziri iroka nokantakimirika. Rooma ikowakaakimirokya
Tajorentsi. Ikowakaantakimirori pithaamentakaashireeyari maawaeni
atziri raapatziyaperotantyaariri Tajorentsi. Teerika okameethatzi
rantziri, kameetha pikamineeri. Eero pishinetayiri itheenkemi.

3

Eejatzi paashini ikanteri kameetha ikemijanantyaari aapatziyariri Jesoshi

1 Pikenkithashiryaakayaari maawaeni aapatziyariri Jesoshi
ipinkathateeyerini maawaeni ikaatzi jewatakaanantatsiripaeni,
pinkatharipaeni, ikemijantaperoteeyerini. Ikowaperoeyironi rirori-
paeni rantero maawaeni okaatzi kameethatatsiri. 2 Pikanteeyerini eero
ikantzimatziri paashinipaeni atziri, inta kameetha raakameethateri
maawaeni. Eero ikijantzi inta kameetha ikaminthaante, iñaaperoteri
maawaeni atziri ikameethatzi. 3 Paerani aari tee akenkithashiryaawita-
woni eejatzi apiyathatawitakarini Tajorentsi, aateeyenimi paamariki
kaari tsiwakanitatsini. Amatawitantawitani, antapiintashitawitawoni
maawaeni akowashitawitawoni. Akantani akowawita akemaatsi-
takaawityaari paashini atziri, antapiintawitawoni kaari kameethatatsi,

akowapiinteeyawitakani akimitakoeyaarini paashinipaeni; tema oonawakaapiinteeyawitani. 4 Omaanta riyotakaakae Tajorentsi, riraga Owawijaakotakaeri. Riyotakaakae, ineshironkatakae, eejatzi inintaperotakae. 5 Rowawijaakotashitakae. Tee anteeyawitawoni kameethatatsiripaeni, omaanta ineshironkatashitakae. Rowawijaakotantakaeri, rowameethatakae, ipaashinitakaakae owameethashiretakae Ishire, rootaki kaari akimitanta paerani, ajeekantari kameetha iroñaaka. 6 Aapatziyakari Jesokirishito, riraga Owawijaakotakaeri, rootaki rotyaantaperotantakaerori Tajorentsi Ishire, tee ithañeeyaawo. 7 Tema ashi royiro ineshironkatantzi rootaki rowameethatantakaeri. Tema paerani kashiyakaakari atziripaeni aapatziyariri aritaki ijeekae janta jenokinta. Ayotaki eero ramatawitee. Tema aapatziyari, rootaki iñaatantakaeri Tajorentsi akameethatzi, rootaki ayotantakari akanteetatyeeyaani ajeeki kameetha janta jenokinta. 8 Kyaaryooperotaki iroka nokantakimiri. Nokowaki pikanteri maawaeni ameentariri Tajorentsi rantero maawaeni iroka pikamantaperoteri. Rootaki ikenkithashiryaakotantyaawori rantapiintero kameethatatsiri. Okameethaperotaki maawaeni iroka, eero ratsipetashitawo rantero.

9 Omaanta eero pojampitakowentziro kaari riyotaperoetzi, eejatzi eero paapatziyashitawo ikenkithatakotashitari riraga itakaantaworini. Eero piñaanatawakaanteeyawoni rojankinarini Moeseeshi, eero pikijathatawakaantawo. Patsipetashitawokari, eero amitakotzimi. 10 Eenitatsirika amatawiterini aapatziyariri Jesoshi ikijawakaanteeyaarini, pikamineeri eero ramatawitantzi. Eerorika raapatziyimi, apawo papiitaperoteri. Rooma eerorika raapatziyimi, pookeri, eero pishinetziri riyoteeri riraga aapatziyariri Jesoshi. 11 Raapatziyawo theeyaantsi irinta. Tee okameethatzi rantziri. Rirojatzi yotakotaacha eeniro rantani.

Riweyaantakawo ikantakiriri Paaworo Teeto

12 Notyaantemiri Areteemashi, rooma eerorika irira, notyaantemiri Teekiko. Aririka piñaawakiri, pishintsitanaki piyaatanaki Nikooporishiki, aritaki piñaawakina janta. Aritaki noshiretakawo nokyaawontsitakote paata janta. 13 Pamitakoteri irira Sheenashi, eejatzi Apooro. Riraga Sheenashi riyotziro ikantziri pinkatharipaeni. Pipawakiri maawaeni koetyeemotziriri aririka itharyaanakya. Tee okameethatzi ikoetyaawaete. 14 Kameetha riyoteeyeni maawaeni ayemijantzinkarite ineshironkatante. Okameethatzi ramitakoteri riraga ashironkaenkari. Okameethatzi rantero maawaeni kameethatatsiri. 15 Riwethateeyimini maawaeni aapatziyariri Jesoshi jaka. Niwethatari maawaeni aapatziyariri Jesoshi jaga, riraga nintaperoeyanarini. Nokowaki Tajorentsi ineshironkatemi maawaeni.

Ari okaatzi
Naaka jankinatzimirori:

Paaworo

ROJANKINATZINIRIRI PAAWORO JIRIMOONI

1 Nokoyi niwethatemi eeroka Jirimooni, tsikarika pikanta
pijeeki. Naaka Paaworo nojankinatzimiro. Nojeeki iroñaaka
jaka omonkyaagamentotsikika, omaanta nanteniri Jesokirishito
oetarika ikowakaanari. Notsipatakari ayemijantzinkarite Temoteeyo
nojankinatzimiro iroka. Nonintaperotakimi. Pikimitakina, antziniriri
Tajorentsi oetarikapaeni. 2 Iroñaaka niwethatyaawo Aapiya,
ayemijantzinkawote. Eejatzi niwethatari Arikiipo, nokimitakaantakiri
nojoraarotzinkarite. Riroma joraaropaeni ikyaaryoowentapiintziniri
iyapitaanote maawaeni ikowakaakiriri. Okimitaka, eejatzi riraga
Arikiipo, imonkaatakina, nokyaaryoowentziniri Tajorentsi maawaeni
ikowakaakinari. Eejatzi niwethatyaari maawaeni ayemijantzinkarite
piyotapiintachari pipankoki. 3 Nokowaki ineshironkatapiinteeyemini
Pawa Tajorentsi, kameetha ijeekakagaeyemini. Eejatzi ikimitaka-
gaeyemini Awinkatharite Jesokirishito.

Riweshiryaawentari riraga Paaworo Jirimooni

4-5 Ikamanteetapiintakina pikantani paapatziyari Awinkatharite
Jesoshi, eejatzi pinintashireeyirini maawaeni aapatziyariri
rowameethatanewo Tajorentsi. Rootaki namanapiinantariri
Atajorentsite: “Ariwee Pawa, pimatakaakiri Jirimooni, eekiro
piyaatatye pamitakoperoteriroña”. 6 Eejatzi namaniri ramitakotemi
eekiro piyaatatye paapatziyari Jesoshi eejatzi ramitakotemi piyotero
maawaeni kameethaperotatsiri ipakaeri riraga aapatziyantariri.
Rootaki pimatantari pamitakoteri maawaeni aapatziyariri
iñaaperotantariri Tajorentsi. 7 Iroñaaka niyotaki, nonintaperotanewo,
pineshironkatziri paashinipaeni aapatziyariri Jesoshi rowameethatziri
Tajorentsi, eejatzi piweshiryaakaakari, rootaki nokimoshiryaawenan-
takimiri, eejatzi niweshiryaawenantakimiri.

Ikantakowentziri Oneeshimo

8 Niyotzi naaka rotyaantanewo Jesokirishito; ishinetakina
nomperatemiro oetarika okameethatzi panteri, 9 omaanta anintap-
erotawakaaka eejatzi niyotzi pinintaperotakiri ayemijantzinkarite,
rootaki kaari nokowanta nokantemi: “Ajaa, iroka pantayiterini”.
Rooma nantyashiparitaki iroñaaka, eejatzi apatziro nantziro ikowakaak-
inari Jesokirishito. Ñaakiro, nokenkithatakotziri Jesokirishito,
rootaki romonkyaagaetantakinari omonkyaagamentotsikika.
Rootaki nokowantari eeroka pikemijantena. 10 Eenitatsi jaka atziri
niyotakaakiriri Jesoshi, nokimitakaantakiri notyomi iroñaaka. Iwaero
Oneeshimo: rirotaki irika nokantakowenteri. 11 Paerani pitawitanakari
omaanta tee ikemijantaperotzimi inta ishiyaapithatakimi. Omaanta
iroñaaka kameetha ikemijantaperotemi eerori ramitakotemi, eejatzi
ineshironkatena naari.

12 Notyaanteri iroñaaka ipiyashitaneemi, irika nonintaperotakiriroña.
13 Nokowaperowitaka kijokiro rowanakinami jaka, ramitakoperote-
nami omonkyaagamentotsikika, okimityaami arimi pijeekemi jaka,

pineshironkatenami eerori, rooma nokenkithatziro ikantziri Tajorentsi, rootaki nojeekantakari jaka iroñaaka. 14 Omaanta tee niyotzi oetarika pikoyiri eerori. Tee nokoyi nokantaperotemi potyaanteri patzirite ramitakotena; eeroka kantatsini. 15 Aririka riraga Tajorentsi ishinetakiri Oneeshimo ishiyapithatawitakimi eeroka eechonkiini aritaki raapatziyari rirori roojatzi ipiyashitantemiri ikantani ijeekakaakimi. 16 Paerani pamanantanewo rinawitani. Omaanta iroñaaka kaari apatziro pamanantanewo inta irira rirotaki eejatzi piyemijantzinkarite, riraga anintashiretanewo. Osheki nonintaperotakiri naari, iroñaaka pinintaperotawaeri eerori. Okameethatzi pineshironkateri, tema atziri, omaanta okameethaperotaki pineshironkaperoteriroña, rirotaki piyemijantzinkarite. 17 Pamine, pikenkithashiryaaka aaka atsipataminthatawakaaka antawaetziniri Awinkatharite. Ari, iroñaaka nokowaki pineshironkatawaeri riraga Oneeshimo, pikimitakaantenami pineshironkatawaenami naakami areetapaenchanimi.

18 Aririka ikoshitakimi, eejatzi aririka rireewitakimi, ari pikowakotenawo naari maawaeni. 19 Naakakya nojankinatzimiro iroka nashi nako, kaari paashini atziri. Nopinatemiri oetarikapaeni rireewitakimiri. Omaanta pikenkithashireero osheki noneshironkatakimi paerani; piyotzi eeromi nojeekimi, eero pawijakotzimi. 20 Rooma, noneshironkatanewo, paapatziyari Jesoshi Awinkatharite, iroñaaka nokowaki pineshironkatena naari. Rooma pikimitakina naaka paapatziyari Jesokirishito, iroñaaka nokowaki piweshiryaakayena. Pimonkaaterorika iroka nokantzimiri, ari niweshiryaanakya.

21 Niyotaki aritaki pikemijantaperotakina rootaki nojankinatantakimirori. Niyotaki ari pantakinawo maawaeni nokantakimiri, aritaki pantawaetakiro eejatzi paashini osheki kaari nokantzimiri. 22 Eejatzi nokowaki piwetsikenawo tsikarika nojeekantapaakyaari. Niyotaki pikantani pamaniri Tajorentsi roemishitowanteenari, rootaki niyotantakari ari noñaapaemi.

23 Eeniro ikaatakina Epaajagashi jaka omonkyaagamentotsikika. Ikimitakina ikenkithatakotziri Jesokirishito, rootaki romonkyagaetantakinari eejatzi; riwethatzimi rirori. 24 Eejatzi riwethatzimi Marikoshi, Arishitaariko, Teemashi, Rookashi, maawaeni. Ikaatakina nokyaaryoowentziniri Tajorentsi oetarikapaeni. 25 Nokowaki eekiro riyaatatye ineshironkatemi Awinkatharite Jesokirishito.

Ari okaatzi.

Naaka jankinatzimirori:

Paaworo

ROJANKINEETZINIRI IJORIIYOTZINKARITE

Tajorentsi rotyaantakiri Itomi ikenkithatkoteri

1 Paeraniperoroña riraga Tajorentsi riyotagaeyapiintakirini riraga
kamanantayitzirorini iñaani rirori. Apaanipaeni iñaaperotziri Tajorentsi,
irira paashinipaeni ikemashitakari iñaanatziri, irira paashinipaeni iñiiri
ronampiri, irira paashinipaeni eejatzi imishitakaakiri. Eekiro, eekiro
riyotagaeyakirini oetarika ikowakaakaeri aakapaeni. Roojatzi riror-
ipaeni, eekiro, eekiro ikamantanakitziiri riraga achariniitenipaeni
paerani.
2 Omaanta iroñaakakya, riyotaaperoeyakaeni itomipero riraga
Tajorentsi. Tema iitziri irira jewawentziriri maawaeni atziri eejatzi
maawaeni oetarika añaayitzirinika. Ari ikantakiri paeraniperoroña:
“Notyomi, eeroka wetsikeroni kipatsi, jenokinta, maawaeni
okaatzi akowakaakari; pikanteeyeririni maawaeni”. Roojatzi
imonkaatantakawo ikantakiriri. 3 Roshiyaperotakari Iriri,
ishipakiryaaperotaki, rootaki roñaagakinari Tajorentsi riroperori.
Tema ranaakoeyirini atziri ipinkatharitzi. Aririka ikowanaki
imatayitakironi oetarikapaeni, tema ari itajonkayitanakironi. Ari
imateeyakironi maawaeni ikanteeyirini: apatziro ikantaki, matanaka
oetarikapaeni. Paerani aaka atziri antayitakironi kaari kameethatatsi,
rootaki kaari akameethatantawitani. Omaanta ipokapaaki rirori
ikamawenteeyakaeni rowameethatanteeyakaerini. Ipiyantanaa eejatzi
janta jenokinta, ijeekapae rakoperoki Tajorentsi, itsipatapaari Iriri
ipinkathariteeyini.

Ranaakotakiri Itomi ronampiripaeni Tajorentsi, ipinkatharitaperotzi

4 Rirojatzi Itomi Tajorentsi anaakoeyiririni ronampiripaeni
irira, ipinkatharitaperotzi; tema ikantziri Tajorentsi: “Notyomi”.
Isheninkataperotakari. 5 ¡Pikenkithashiryaakya! ¿Ikantzirima
Tajorentsi ronampiri: “Eeroka notyomi, iroñaaka notomintakimi”?
Tee itomintari ronampiri, intakya riraga Jesoshi. ¿Ikantzirima
ronampiripaeni: “Naaka piritaperotyaari, Naaka notomintakimi”?
Tee ikantziri. 6 Eejatzi ayotzi ranaakotakiri Itomi riragapaeni
ronampiri, tema eejatzi paerani, ipokantakari Itomi rapintsite
kipatsikika, ikantzi: “Nokowakagaeyakirini maawaeni nonampiripaeni
ipinkatheeyerini Notyomi”. 7 Eejatzi ayotzi ranaakotakiri Itomi
ririrapaeni, tema ikantakotziri Iwaperiteki: “Notyaantapiintziri
nonampiripaeni ikamanantyaariri atziri noñaani omaanta eero
ijeekimoeyirini tema roshiyakawo tampyaa eejatzi paamari”.
8 Omaanta ikantakotakiri Itomi: “Osheki pipinkatharitzi, osheki
pitajorentsitzi: pikanteetatyeeyaani. Okameethaperotaki piñaani,
okyaaryooperotaki. 9 Osheki pikowakagaeyakirini atziri ijeeki
kameetha; tee pikowakaaneentziri rantero kaari kameethatatsi.
Rootaki niweshiryaakaaperotantakimiri naaka, panaakoeyakirini
maawaeni paashinipaeni piweshiryaaperotanaka eeroka”. 10 Eejatzi
ikantzi: “Eeroka Nowinkatharite, aririka owakira piwetsikimatziro
oetarika, tema pitakawo piwetsikakiro kipatsi roojatzi piwetsikitakawo
roori jenoki eejatzi oetarikapaeni. 11-12 Iinja ari roori othonkaeyeeyani

omaanta eeroka pikanteetatyeeyaani pijeeki. Oshiyakaawentero maathaantsi antyashipawote eejatzi okaatzi añayitakirinika ari antyashipawoperotanaki, roojatzi opeyimotantanakimi. Okimitaaganki maathaantsi aririka antyashipawote rookaetziro raanteeyarini owakirari. Omaanta eeroka, eero pipaashinitzi, eero pipeya". 13 ¿Ikantzirima Tajorentsi apaani ronampiri: "Pijeeke nakoperoki roojatzi ipinkathariteeyantemirini kijeeyawitzimirini"? Tee ikantziri, omaanta ikantziri itomi. 14 Tema riraga ronampiripaeni antayitziniririni ikowakagaeyakiririni: tema raminakowenteeyakaeni maawaeni aakapaeni owawijaakotaachanipa.

2

Okameethatzi akemijantaperoeyerini Itomi Tajorentsi

1 Ikowakaaperoeyakaeni Tajorentsi akenkithashiryaaperotero maawaeni ikanteeyakaerini Itomi: tema okyaaryooperotaki, tee okameethatzi apeyakotyaawo ikantakaeri, rootakikya anantyaawori kaarira ikowakagaeri. 2 Paeraniperoroña ronampiripaeni Tajorentsi ramitakotakiri irira ikamantagaantakiniri Moeseeshi ikaminaakiriri riraga Tajorentsi ewereeyopaeni: rowaga ojankinatakaakirori riraga Moeseeshi. Tema okyaaryooperotaki maawaeni ikamanteeyakiririni ronampiripaeni. Ayotziro tema rowashironkagaeyakirini Tajorentsi maawaeni ronampiripaeni kaari kemijantaperoeyawakirorini: ari iñaashitakawowee. 3 Omaanta iroñaaka osheki ipomeentsiwenteeyakaeni Itomi rirori rowawijaakoeyantakaerini. Aririka atheenkaeyerini, ¿piitzima eero rowashironkagaeyeeni Iriri? Ritakawo Awinkatharite riyotagaeyakirini riyotaanewopaeni tsika ikanteeyaani rawijakotanteeyaarini; roojatzikya rowaagaeyakaeroni aaka riraga kemaeyakiririni. 4 Eejatzi riraga Tajorentsi riyotakaakiri atziripaeni kyaaryooperotatsiri okaatzi riyotaakiriri Jesoshi: tema imatakaakiri itajonkantayitakini; eejatzi roori Ishire omatakagaeyirini aapatziyariri oetarikapaeni, kaari amatziri aari. Ari añeeyakirini rirori okaatzi rantayitakirini, rootaki ayoteeyantakarini kyaaryootaki ikantziri Itomi Tajorentsi.

Iinja ipinkathateeyerini maawaeni atziri Jesoshi

5 Ari iroñaaka nokenkithatakotero paashini kipatsi ironta jenokijato: rowaga ojeekaeyantapaeyaari iinja. Eero janta ipinkathariwenteeyeeni ronampiripaeni Tajorentsi, inta Itomi. 6 Ayotzi kyaaryootaki iroka, tema paerani ikantzimini irira Iraviiri: "Tee nokimitzimi eeroka, tee notajorentsitzi naari. ¿Iitaka pikenkithashiryaantanari? Tekatsi okantya pikenkithashiryaakotaantenari. Tekatsi okantya paminakowiritaanantenari. 7 Tema piwetsikakiri ponampiripaeni eejatzi atziripaeni. Omawitya ponampiripaeni ranaakotakae aaka atziripaeni eechonkiini, piitakina naakapaeni atziri jewawentziriri maawaeni piratsipaeni eejatzi tema piwetsikakina oshiyakimiri eeroka. 8 Tema pikantziri: 'Eerokapaeni atziri pinkathariwenteeyeririni maawaeni jeekayitatsirini: maawaeni añaayitakirini' ".

Aritaki ikantaki Iraviiri paeraniperoroña. Omaanta tekira omonkaata maawaeni. 9 Omaanta ayoteeyakini paerani ipoñaanaka Jesoshi jenokinta, ratziritapaaki kipatsikika. Tee ipinkatharitaperotapae, tee imonkaatapaeyaari ronampiri Tajorentsi ipinkatharitzi. Osheki

rowashironkaetawitakari, ikamawenteeyakaeni, rootaki kaari aateeyantyaani paamariki kaari tsiwakanitatsini. Irira rirotaki otyaantakiriri Tajorentsi ayoteeyantakarini osheki ineshironkaeyakaeni. Iroñaaka kameetha ijeekapae jenokinta, ipinkatharitaperotapae eejatzi. Tema rirotaki pinkathariwenteeyeririni maawaeni: iitarikapaeni.

Ikamantakae iitaka ikamantakari Jesoshi

10 Ari riraga Tajorentsi riwetsikaeyakaeni maawaeni, eejatzi riwetsikakironi maawaeni okaatzi añeeyakirini. Tema ikowaki itajonkawenteeyeeni rootaki ajeekaeyantakarini iroñaaka. Eejatzi okameethatzi rowameethatakiri Itomi kameetha, tema osheki ikemaatsitawentakae ikamawenantakaeri. Rootaki okameethatantari apinkathateeyerini, tema rirotaki awijakoeyanteeyaarini; tema aritaki ikowaki itominteeyakaeni Tajorentsi, ikowaki ragaeyeeni jenokinta. 11 Ari rowameethateeyakaeni Jesoshi, iroñaaka atsipateeyarini akanteeyirini Iriri: “Pawa”. Rootaki kaari ipashiwentakaantee Jesoshi ikanteeyeeni: “Yeeyi”, eejatzi: “Choeni”. 12 Tema okantzi Iwaperite Tajorentsi:

“Ikantziri Jesokirishito Iriri: ‘Nokamanteeyerini yeeyipaeni eejatzi choenipaeni tsika pikanta; notsipateeyaarini nomampaawenteeyemini’ ”.

13 Okantzi paashini Iwaperite Tajorentsi:

“Kameetha eekiro niyaatatyee nameentyaari Pawa”.

Iroka paashini okantzi:

“Pawa, piñaakina jaka, nokaateeyirini pitomipaeni, eejatzi pishintopaeni. Rootaki potyaanantakinari nosheninkatanteeyakaririni”.

14 Aakateeyakini atziri itomipaeni Tajorentsi, rishintopaeni; kamaniri aneeyakini. Ari ikimiteeyapaakaeni Jesoshi ratziritapaaki, ikamawenanteeyapaakaerini. Kyaaryo ikamawenteeyakaeni ithonkanteeyaririni iwinkatharite kamaari, riraga kowawitachari rowamagaeyeenimi eejatzi ragaeyanakaenimi paamariki kaari tsiwakanitatsini. 15 Paerani athaawaanteeyawitawoni akamaeyenimi, akantatyaani; omaanta iroñaaka ameentaperoeyakarini riraga Jesoshi rootaki kaari athaawanteeyanaani, omaanta eekiro aatatyee aweshiryaawenteeyanaarini. Tema ari aate jenoki atsipatantapaeyaariri Tajorentsi. 16 Tee irira ipokashiteri Jesoshi ronampiripaeni Tajorentsi, intakya aaka maawaeni icharineeteni Awaraama ipokashiteeyakaeni. 17 Rootaki ratziritantapaakari, rirentziteeyantapaakaerini; ikimiteeyantapaakaerini aari, rootaki riyotantakari ineshironkaeyakaeni eejatzi ikantakiri Tajorentsi ineshironkaeyeeni rirori. Tema roshiyakari iwinkatharite ñaanakowenantatsiripaeni. Eejatzi imateeyakironi maawaeni ikowakagaeyakiririni rirori, ikamaki rowameethateeyantakaerini maawaeni aaka antzirori kaari kameethatatsi. Rootaki iroñaaka kimiwitaka iwinkatharite ñaanakowenantatsiri imateri ikanteri Pawa ineshironkaeyeeni. Roojatzi iroñaaka iñaaperotanteeyakaerini rirori akameethatzi. Eejatzi raakameethatee aaka janta jenokinta. 18 Osheki ikemaatsitakawo rirori; eejatzi iñaantawitakari riraga iwinkatharite kamaaripaeni, rantakayerimi kaari kameethatatsi. Iroñaaka aaripaeni, aririka akemaatsitayityaawoni oetarikapaeni, eejatzi aririka

iñaantawitakae kamaari, riyotzi riraga Jesoshi tsika okantari. Rootaki riyotantakari ramitakotanteeri aakapaeni. Ari imatero ishintsitakagae ajankaneki amatantyaawori eero akantawo kaari kameethatatsi.

3

Jesokirishito ranaakotakiri Moeseeshini ipinkatharitzi

1 Rootaki iroñaaka, noyemijantzinkarite, nokamanantemiri tee pikimiteeyaarini riraga kaari aapatziyaariri Jesoshi: riyoyagaeyakimini eeroka Tajorentsi pitsipatantaneeyaarini janta jenokinta. Pikenkithashireeyanakirini Jesoshi, tsika ikanta: rirotaki rotyaantanewo Tajorentsi, ikamanteeyeeroni maawaeni ikowakaakaeri irira. Eejatzi rirotaki kimitariri riraga iwinkatharite ñaanakowenantatsiripaeni paerani: rowagaeniri rirori akowakotziriri aari. 2 Paerani riraga Tajorentsi ikantakiri Moeseeshi: “Kameetha piyotagaeyerini pisheninkapaeni, piyotakagaeyerini maawaeni nokowakagaeyakiririni”. Ari ikyaaryoowentakirini Moeseeshi riyotagaeyakirini isheninkapaeni. Eejatzi riraga Jesoshi ikyaaryoowentaperotakiniriroña Tajorentsi maawaeni ikantakiriri. 3 Tema añaaperotaperotziri riraga wetsikirori ipanko: tee añaaperotaperotziro pankotsi. Tema irira riyotatziiro riwetsikiro: tee iyota pankotsi apaniroeni owetsikya. Eejatzi okameethatzi añaaperotaperoteri Jesoshi, osheki ipinkatharitzi; eero añaaperotaperotziri Moeseeshi, tee ipinkatharitaperotzi. 4 Eenitatsi wetsikirori pankotsipaeni maawaeni, omaanta omaperotatya riwetsikaeyakirini Tajorentsi maawaeni añeeyakirini. 5 Ñaakiro, riraga Moeseeshi kameetha ikyaaryoowentziniri rirori maawaeni ikowakaayitakiriri, omaanta ikimitakari ronampiri janta ipankoki. Ritawitakawo riyotagaeyakaeroni eechonkiini, rimpaetzi Jesoshi riyotaaperotapaakaero maawaeni.

Ikijakiri Tajorentsi theenkiriri eejatzi piyaathatariri

6 Omaanta Jesokirishito ikyaaryoowentaperotziniri Tajorentsi maawaeni ikowakaakiriri. Tema raminakowiritantakae aaka maawaeni aapatziyariri ikimitaaganki apaani atziri raminakowiritaanteri isheninkaperopaeni. Aririka akantyaani aapatziyeeyarini rirori, tema ayoteeyakini asheninkateeyakarini; rootaki ayotakoeyantakaririni raanteeyaneerini janta jenokinta iinja. 7 Eekiro piyaatatye pikenkithashiryaakotero iroka ojankinatakaakiriririni Ishire Tajorentsi riraga Iraviiri:

“Iroñaaka pikemaeyawakironi ikantziri Tajorentsi. 8 Eero pipiyathatapiintari pikimitaarikari riraga icharineetenipaeni Ishirayeerini janta okaankiitziinta rapiitapiintakiri ipiyathatakari riraga Tajorentsi. Aritaki iñaantapiintakari osheki rantapiintakiro kaari kameethatatsi riyotantakariri irira rowashironkaeririka. 9 Ikantzini riraga Tajorentsi: ‘Kyaaryo ipiyathateeyawitakinani naari pichariniitenipaeni paerani. Okaataki 40 ojarentsi natsipetashitakawo notajonkakowentapiintziri’. 10 Tema ipiyathateeyakinani, iñaanteeyakinani, rootaki nokijeeyantakaririni naari, nokantakotakirini: ‘Osheki itheenkakina, tee ikenkithashiryaana rajankaneki. Tee ikowaeyini riyoteeyeni oetarika nokowakagaeyakiririni’. 11 Tema nokijeeyakirini,

rootaki nokantaperotakotantakariri: ‘Eero rareeteeyani janta Kanaanaki, eejatzi eero rareeteeyani jaka okameetheetziika’ ”.
Rootaki rojankinatziniriri paerani Iraviiri.
12 Kyaaryoowa, noyemijantzinkarite, eero pikimitari riroripaeni
pitheenkirikari Tajorentsi: tee okameethatzi. Rañaatzi rirori,
ashi royironi. Omaanta aririka pitheenkeri, ari pipeyakoteeri:
eero pikenkithashiryaaneeri eejatzi. 13 Okameethatzi iroñaaka
eerokya pitheenkiri rirori inta pamitakotawakagaeyani eejatzi
poemoshirenkawakaanteeyawoni eejatzi maawaeni kitejiri
paapatziyakaaperotyaari Jesokirishito: iinja eerorika pimatziro.
Eerorika paapatziyeeyarini iroñaaka, roojatzi pikantyaani
papiitapiintero kaari kameethatatsi, pametyaawo: osheki
pamatawitakya apaniroeni, eerokya pikoyi paapatziyari. 14 Aririka
eekiro aatatyee ameentyaari Jesokirishito roojatzi akamantakya,
aritaki ayoteeyanakini akaateeyerini aateeyanakini jenokinta: eero
ramatawitee. 15 Omaanta pikenkithashireteero rojankinatziniri
Iraviiri: “Iroñaaka pikemaeyawakironi ikantziri Tajorentsi. Eero
pimajontzishiretzi pajankaneki, eero poshiyari achariniitenipaeni
paerani ipiyathateeyakarini rirori”.
16 ¡Pikenkithashireero! Paerani riraga ejiipitojatzi osheki rowashironk-
agaeyakirini maawaeni achariniitenipaeni paerani. Ari ikanteeyirini
Moeseeshi: “Thame, nagaeyaneemini paashiniki kipatsi, kameethakya
ajeekaeyanteeyarini”. Ikanteeyini: “Kameetha, thame aateeyeni
maawaeni”. Omaanta tema riroteeyakini piyathateeyakaririni
Moeseeshi eejatzi Tajorentsi. 17 Rootaki ijamakotantakariri Tajorentsi.
Okaataki 40 ojarentsi ijamakotakari. Osheki ranteeyakironi rirori
kaari kameethatatsi, rootaki ishinetantakariri ikamaeyakini janta
okaankiteronkiitziinta. 18 Okameethatzi pikenkithashiryaakoteri
ninkarika ikantakotziri Tajorentsi: “Eero pareeteeyani janta
okameetheetyeenta”. Tema rirotaki achariniitenipaeni paerani
riraga piyathatakariri Tajorentsi. 19 Ñaakiro, itheenkaeyakirini,
tee raapatziyari rootaki kaari rareeteeyantani rirori janta
okameetheetyeenta.

4

Ikowaki Tajorentsi areeteeyaani janta okameetheetyeenta

1 Pamine, ikanteeyakaeni Tajorentsi: “Aririka paapatziyeeyenani pi-
jeekimoeyenani jaka nonampiki, jaka okameetheetziika”. Omaanta
kyaaryoowa, pikimitarikari riraga paejatziiteni kaari areetachani.
2 Okameethaperotzini rowaga ikashiyakaawitakaririni Tajorentsi, ee-
jatzi okameethatzi iroka ikashiyakagaeyakaerini aari. Omaanta tee
raapatziyeeyarini riroripaeni, rootaki ratsipetashitantakawori okaatzi
ikamantawitakariri.
3 Aririka aapatziyaperotakyaari Tajorentsi, ari areetaperotakya janta
okameetheetziinta, omaanta eero rareeta riraga kaari aapatziyari.
Tema ikantakirini Tajorentsi: “Nokijakiri, rootaki nokantaperotanta-
riri: ‘Tee paapatziyana, rootaki kaari pareetanta janta okameethee-
tziinta’ ”. Paerani, tekirani riwetsikironi kipatsi, riwetsikitawitanari
ijeekantyaarimi, omaanta tee rareeteeyani. 4 Ayoteeyakini riwet-
sikaeyawitakawoni maawaeni, monkaataka. Tema okantzi Iwaperite

Tajorentsi: “Okaataki 6 kitejiri riwetsikaeyantakaworini Tajorentsi maawaeni; monkaataka. Roojatzi, kitejiri 7 ipakaakiro riwetsikantakawori, ari okaatzi: makoryaapaaki”. 5 Ari riwetsikawitanari, omaanta tee raapatziyeeyarini riroripaeni, rootaki ikanantari eejatzi Tajorentsi: “Eerokya rareeteeyani jaka okameetheetyaaperotzika”.

6 Ari okameethataki iroka ikantakiririni Tajorentsi, omaanta eero rareeteeyani riraga paejatziiteni ikantakirini: ñaakiro, tee raapatziyeeyarini. Omaanta ijeekagaantee areetagaantaachani. 7 Rootaki riyoyaantakawori Tajorentsi paashini kitejiri, ikantzi: “Iroñaakakya nokowakagaeyakirini atziri raapatziyeeyenani rareeteeyanteeyarini jenokinta”. Rootaki rojankinatakaantakaririni Iraviiri: “Iroñaaka, aririka pikemawakiri Tajorentsi ikenkithatakayemi, eero pimajontzishiretzi, eero pitheenkiri”. 8 Arimi rareetakaayaarimi Joshoe isheninkapaeni janta okameetheetziinta, ¿Arima roojatzi rojankinatakaakirimi Tajorentsi Iraviiri: “Iinja rareeteeyanaani aapatziyeeyanarini janta okameetheetziinta”? 9 Rootaki ayoteeyantakarini iinja aateeyeeni maawaeni aapatziyariri Jesoshi janta okameetheetziinta amakoryaapae, eero janta apomeentsitapaa antawaetapae. 10 Paerani ithonkantakawori Tajorentsi riwetsikayitakironi, ipakaakiro, tekatsi rantee eejatzi. Eejatzi aaripaeni, aririka aateeyeeni rirorikinta, akimiteeyapaeyaarini, amakoreeyapaeni, tekatsi anteeyapaeni.

11 Thame akowaperoeyeeroni areeteeyaani janta: eero apiyathatari, eero atheenkiri akimitarikari paejatziiteni. Eerorika aapatziyaperotari, eero areetaari. 12 Kyaaryoowa, eero pikantashita paapatziyari Tajorentsi. Añaatsiri irira, osheki itajorentsitzi; imataperotakiro maawaeni ikanteeyirini. Tekatsi pomeentsitzimotyaarini irira, eejatzi Iwaperite oshiyakawo añi: tema okyaantakae ajankaneki inashitantyaawori okaatzi akenkithashiryaari kimitaka jawiri apitetachari othoyempitzi aririka okyaantakae inthomaenta awatha. Tema okyaantakae Iñaani ajankaneki eejatzi ashireki kimitaka jawiri okyaantakae aepatha eejatzi atonkiki. Tema rirotaki oshiyakaawentacha Tajorentsi: riyotzi tsika okantari akenkithashiryaantari, riyotziro eejatzi ashire; riyotziroña tsika akantari. 13 Tekatsi materini omanapithaterini: iñaaperoeyakaeni maawaeni; tsikarika ajeekaeyini, iñeeyakaeni. Ithotyaayitzironi kipatsi; rirotaki aminakowenteeyeerorini antakirorika kameethatatsiri, rooma teerika.

Jesokirishito ikimitawitakari iwinkatharite ñaanakowenantatsiri

14 Ari riyaatee Jesoshi janta jenokinta, itsipatapaari Iriri, riraga Tajorentsi. Iroñaaka ikantziri irira: “Pikaminthagaeyerini aapatziyeeyanarini”, ikimitawitakari riraga iwinkatharite ñaanakowenantatsiripaeni, rootaki okameethatantari akanteetatyeeyaani aapatziyeeyarini. 15 Ratziritapaakini paerani, ikemaatsitayitakawoni oetarikapaeni, eejatzi riraga iwinkathariteni kamaaripaeni ikoyi rantakayerimi kaari kameethatatsi, omaanta tekatsi rantzi. Riyotzitantakaerori omaanta rirori maawaeni akemaatsitayitarini eejatzi tsika ikantakaeri kamaari. Riyotzi opomeentsitzimoeyakaeni, omaanta imatziro ramitakoperoeyakaeni. 16 Eero iroñaaka athaawantari amaneri Tajorentsi: ayoteeyakini ineshironkaeyakaeni, ikaminthaaperoeyakaeni. Eero ishinetee owashironkagaeyaani.

5

Ikowakaakiriri Tajorentsi riraga iwinkatharite ñaanakowenantatsiri

1 Ari riyoyaakiri atziri Tajorentsi iitakiri iwinkatharite
ñaanakowenantatsiri, ikowakaapiintziri ramanakoeyaarini atziri.
Irira taakiniriri Tajorentsi oetarika ipaeyeririni. Ranteeyironi
kaari kameethatatsi, rootaki maawaeni ojarentsi rowantanariri
ñaanakowenantatsiri Tajorentsi apaani piratsi kameethari, itaakiniri.
Roojatzi raakameethatanteeyaariri maawaeni aapatziyariri rirori,
ikimitakaanteeyakarini tee ranteeyironi kaari kameethatatsi.
2 Ari ikimiteeyakaeni aari, rirotaki atziri; tee imatziro ijeeki
kameetha, omaanta rantziro rirori kaari kameethatatsi. Rootaki
riyotantakari ikaminthagaeyakirini paashinipaeni aririka rantero
kaari kameethatatsi. 3 Omaanta otzimatye rirori rowamayeniri
Tajorentsi rowishate, ipeyakoteniri okaatzi rantziri, ari ikimitari
paashinipaeni atziri antzirori kaari kameethatatsi riraga amakiriri
rowishate rowamayeniri Tajorentsi ipeyakoteniri rantani. 4 Tee
rirojatzi iitashitachani iwinkatharite ñaanakowenantatsiri, omaanta iitziri
Tajorentsi; okimitaka paerani iitakiri Aawooni ñaanakowenantayitatsirini.
5 Eejatzi ikimitaka Jesokirishito: tee rirojatzi peyashitachani
kimityaarini iwinkatharite ñaanakowenantatsiri, omaanta iitakiri Pawa
Tajorentsi. Tema ikantziri paerani: "Eeroka notyomi, iroñaaka
kitejiri notomintakimi". 6 Paashini eejatzi ikantziri Iwaperiteki:
"Pikanteetatyeeyaani piñaanakowenantanaki, pikimityaari rirori
Merekishereeki".
7 Paerani, ratziritantapaentarini Jesoshi, osheki ramanapiintziri
Iriri, iraaperotaka, eejatzi itacheronkawaantetanaki ikantziri:
"Pawa, aririka nokame niyotaki pimateena pipiriinteena". Ari
osheki ipinkathatakiri Tajorentsi, rootaki imatakaantakariri irira
ikowakaeriri. 8 Kyaaryo, itomi Tajorentsi rini, omaanta paerani
ikemijantaperotakiri ashitariri, rootaki ikemaatsitantakawori oetarika-
paeni. Iroñaaka aririka aapatziyaari aaka eejatzi akemaatsiwentyaari
oetarika, riyotziro rirori tsika okantari. 9 Ari imataperotakiro maawaeni
ikowakaeriri Iriri, ikemijantaperotakiri: rootaki imatantawori
eejatzi rowawijaakoeyirini maawaeni aapatziyaperoeyaririni rirori.
Iroñaaka eero aateeyini paamariki kaari tsiwakanitatsini, inta
aateeyeni jenokinta, akanteetatyeeyaani ajeekaeyapaeni. 10 Rirotaki
roshiyakaawentakiri Tajorentsi iwinkatharite ñaanakowenantatsiri,
ikantzi: "Irira notyomi kimitaka Merekishereeki rirori".

Tekira pikemijantaperotziro rowaga rojankinatziri

11 Nokowawitaka nothotyeemiromi tsika ikantaka Jesoshi
roshiyantakariri Merekishereeki, niyotaaperoeyemironimi. Eenitatsi
piyotantawitari, omaanta tee pikemijantawakina kameetha,
tema eentsikiroeni pinoshikawentyaawo. 12 Okameethatemi
piyotagaeyerinimi iroñaaka paashinipaeni, omaanta eenitatsi
pikowaeyini iyotagaeyemirini. Pikowaeyini napiiteemiro kaari
pomeentsitatsi. Pikimitakari eentsi: kowatsimi pithote, tee paawiiro
patsikero poyaari. 13 Kyaaryo, pikimiteeyakarini eentsi, kowatsimi
pithote: tekira piyotaperoeyironi Iñaani Tajorentsi iyotagaeyeerini
tsika akantyaari akameethateeyanteeyarini. 14 Piyotaperoterimi
Tajorentsi, pikowaeyenimi poyaari patsikaperoterimi. Piyotakimi

iitaka kameethatatsiri anteeyakirini, eejatzi piyotakiromi kaari kameethatatsi eero pantziromi.

6

Ikamantziri jankinatzirori iitaka rojankinatantanariri

1 Eero napiitapiinteemiro iroka niyotaakotapiintziriri Jesokirishito: tee opomeentsita. Eero iroñaaka pikantaana: “Papiitapiinteenawo”. Okameethatzi eekiro piyaateeyatyeeni piyotaperotanakiro maawaeni ikowakagaeyakimirini Tajorentsi. Nokantzimini paerani: “Eero pantashiyitawoni oetarikapaeni, eero owawijaakotzimi: tekatsi pikantya powawijaakoteeya apaniroeni eeroka. Okameethatzi paapatziyari Jesokirishito pawijakotanteeyarini. 2 Pikaawoshitawenteeyarini riyoteeyantyaarini atziri paapatziyaari Jesoshi. Aririka pikanteri Tajorentsi ramitakoteri piyemijantzinkarite, pipampiteeyerini. Aririka akamaeyeni apiriinteeyaneeni eejatzi, roojatzi ikantakowenteeyeeni rirori”. Ari eero napiiteemiro iroka piyotzitarini, 3 omaanta roori aririka ikowakayena Tajorentsi, niyoteemiro owakirari, kaari pikemapiintzi.

4-6 Pamine. Eeniro asheninka kemawitaworini iñaani Tajorentsi, riweshiyaawentawitakari Tajorentsi, amitakotawitakari Ishire roori. Riyotawitaka okameethatzi iñaani Tajorentsi; riyotawitaka iinja ipinkathariwenteeyeeni Jesokirishito. Omaanta rookaero raapatziyawitarira. Aririka rookaero raapatziyarira Itomi Tajorentsi, okimitaka ikowaki rapiiteerimi eejatzi ikentakotakaanteeri koroshiki. Itheenkakiri, ikowaki itheenkakagaeyerini paashinipaeni atziri, ishirontawenteeyantyaaririni Jesokirishito. Ari tekatsi ikanteeya raapatziyaperotanteeyaariri riraga kemijantawitacharini. Kyaaryoowa, poshiyarikarira eerori. 7 Aririka kameetha opariyi inkani kipatsikira kaankipatharentsiki ari onintziro pankirentsi oshooki kameetha, rootaki rowaeyarini riraga pankitzirori. Tema rirotaki Tajorentsi owameethatzirori kipatsi. Kimitawori iroka pankirentsi rirotaki oshiyakaawentachari aapatziyariri Jesoshi. 8 Omaanta aririka añaakiro owantsiki tsirompimashi eejatzi paashinipaeni kitochee, tema pikantzi: “Tee okameethatzi, thame akiyakoeyeroni, atagaeyeroni maawaeni”. Kyaaryoowa, pikimitawokari eerori, omaanta okameethatzi pikimityaawo kameethari kipatsi.

Iweshiryaakaakari riraga rojankinatziniri

9 Ari nokantawitakimi: “Pitheenkikari”, eejatzi nokantzimi: “Pikimitawokari kipatsi oshookantari tsirompimashi”. Omaanta, nosheninka, noninteeyakimini. Niyotakimi kameetha pijeekaeyakini, eejatzi rowawijaakoeyemini Tajorentsi. 10 Tema ikameethataki, eero ipeyakotawo maawaeni pantziniriri: riyotzi pikyaaryoowentakiro ikowakaemiri, riyotzi pikaminthagaeyirini piyemijantzinkarite, pikantani. 11 Nokowakaaperoeyakimini pikyaaryoowenteeyeroni pinintashireeyerini paashinipaeni, pikantyaani, roojatzi omonkaatantyaari ipinatantemiri Tajorentsi. 12 Eero piperashiryaawo ikowakaemiri Tajorentsi, inta pikimiteeyarimi riraga paashinipaeni aapatziyaperotariri Jesoshi, kyaaryoowentziniriri maawaeni ikowakagaeyiririni rirori. Kyaaryo iñeeyeroni maawaeni ikashiyakagaeyakiririni.

13 Pamine, aririka akowaki ayotakaaperoteri paashinipaeni
asheninka kyaaryo ani akantakiriri, akantziri: “Riyotzi Tajorentsi
kyaaryo ini iroka nokantzimiri. Ranaakoeyakaeni rirori,
ipinkatharitaperotzi. Aririka namatawitemi, rowashironkaenaata”.
Eenitatsi iroñaaka ikantakaeri Tajorentsi, omaanta tekatsi anaakoterini
rirori, tekatsi owashironkaerini rirori. Apatziro ikantziri Awaraama:
“Kyaaryo iroka nokamantemiri, tema naaka Tajorentsi: eero
nopaashinitayitzironi noñaani”. 14 Roojatzi ikantziri: “Kyaaryo,
notajonkakowentemi, osheki netakotzimi; eejatzi noshekyaakiri
picharineeteni”. 15 Riraga Awaraama eekiro riyaatatzi royaakotziri
Tajorentsi imonkaatero okaatzi ikashiyakaakariri roojatzi iñaantakawo
maawaeni. 16 Tema aririka akowaki ayotakaaperoteri paashinipaeni
asheninka kyaaryo rini akantakiriri, akantziri: “Riyotzi Tajorentsi
kyaaryootaki iroka nokantzimiri. Ranaakoeyakaeni rirori ipinkatharitaperotzi. Aririka namatawitemi, rowashironkaenaata rirori”. Aririka
ayotaki ipinkathataperotaki Tajorentsi, ari ameentaperoteeyawo
ikantakaeri. 17 Eenitatsi ikashiyakagaeyitakaririni Tajorentsi
riraga paejatziiteni. Ikowakini riyoteeyeni eero ramatawiteeyirini,
rootaki ikantaperotantariri: “Kyaaryo iroka nokamantemiri,
tema naaka Tajorentsi: eero nopaashinitayitzironi noñaani”.
18 Ari okyaaryooperotaki iñaani Tajorentsi: tee riyotzi itheeya.
Omaanta eejatzi ikantzini: “Kyaaryo iroka nokamantemiri”,
ayotaperoeyantakarini eerokya ramatawitantzi. Iroñaaka, aririka
ameentyaari rowawijaakoeyakaeni, ayotaperotaki imatakaero iroka
ikantakaeri: rowawijaakoperoeyeeni. 19 Aririka ayoteeyakini
awijakotakae, tema aweshiryaaperotaka. Noshiyakaawentemiro:
okimitaganki antawo pitotsi eenitatsi otenakirori jatatsiri inthomaenta
iñaa areetakawo jaawikinta kipatsi, tema rameenteetawo eero
omatantawo tampyaa onoshikero pitotsi mapimashiki ochereeteki.
Eejatzi aaka oshiyakawo, tema ameentapiintari Jesoshi riraga
areetakariri ijeekinta Tajorentsi. Ikimitaga iwinkatharite
ñaanakowenantatsiri ikyaapaaki jantakironta Tajorentsinakiki, tema
ayotaki aaka aritaki aate jenokinta atsipatapaeyaari Tajorentsi.
20 Reewateeyanakaeni Jesoshi, ikamantakowentakae: ikimitakari
riraga Merekishereeki, riraga iwinkathariteni ñaanakowenantatsiri
paerani. Tema ikantani iñaanakowenantzi.

7

Merekishereeki rirotaki ñaanakowenantatsiri ranaakoeyakirini maawaeni isheninkani Rewii

1 Ari iroñaaka nokenkithatakoteri riraga Merekishereeki: paerani
ipinkathariwenteeyakirini riraga jareemijatzi. Eejatzi Tajorentsi,
riraga jeekatsiri jenokinta, iitakiri ñaanakowenantatsiri. Ari ijeeki
paashiniki nampitsi Awaraama. Ragaeyanakirini isheninkapaeni,
riyaateeyanakini romanateeyirini riraga rowayirite riraga noshikiriri
itominthori: osheki rineeyawitani, omaanta ithonkaeyakirini
maawaeni iijanipaeni, iwinkatharitepaeni, maawaeni. Ari ipiyanaa
rirori, roepiyeeri itominthori, eejatzi ramayiteeroni rowaagawoni
riraga rowayirite. Ipiyantaari, itonkiyotawakari Merekishereeki,
ikantziri Tajorentsi: “Pitajonkakowenteri Awaraamaka kameetha

ijeekantyaari”. 2 Roojatzi raagaantee Awaraama owaagawontsi, ipagaantakiri rirori, ikantziri: “Iroka rashi Tajorentsi”. Otzimirika 10, ari ipakiri apaani. Akantziri Merekishereeki añaaneki: “Kameethatatsiri”. Ipinkathariwenteeyirini jareemijatzi. Akantziri Jareemi añaaneki: “Kameetha ajeekaeyini”. 3 Rowaga Iwaperite Tajorentsi tee okenkithatakotziri iriri Merekishereeki. Tee okenkithatakotziro riniro, icharini, eejatzi icharineetenipaeni. Tee okenkithatakotziro itzimantakari eejatzi ikamantakari. Okimiwitaka ikantani ijeekini, rootaki roshiyantakariri Itomi Tajorentsi; ikantani rirori iñaanakowenantaperotanaki, ikantapiintziri Tajorentsi: “Pitajonkawenteri maawaeni aapatziyanari”.

4 Ñaakiro, osheki ipinkatharitzini Merekishereeki. Itakaanteeyakaririni paerani Awaraama, omaanta ipinkathatziri, eejatzi ipagaantakiri rowaagawoni rowayiritepaeni. 5 Pamine, roojatzikya ijeeki isheninkani Awaraamani: riraga Rewii. Rojankinatakaakiri Tajorentsi Moeseeshi, rowaga kaminagaantsi: “Ikowaki Tajorentsi iiterikya isheninkani Rewii ñaanakowenantatsini. Nokowaki maawaeni ijoriiyotzinkarite ipagaanteri rirori rowaagawo, ipira, maawaeni: ikaaterika 10, ari iperi apaani”. Ñaakiro, isheninkani Awaraama rineeyini: isheninkani Rewii eejatzi maawaeni ijoriiyotzinkarite. Isheninkatawakagaeyakani. 6 Omaanta paerani riraga Merekishereeki tee isheninkatyaarini Rewii, rinashita rirori; omaanta raawakiro Awaraamani rowaagawo ipagaantakiriri rirori, roojatzi ikantawaeri riraga ikashiyakaakiri Tajorentsi: “Nokoyi itajonkawentemi Tajorentsi”. 7 Ñaakiro, riraga Merekishereeki anaakotantatsiri ipinkatharitzi, rootaki ikanantariri Tajorentsi: “Pawa, pitajonkakowenteri Awaraamaka kameetha ijeekantyaari”. 8 Jaka asheninka iñeeyini riraga isheninkani Rewii, imonkaateeyakaeni aaripaeni, akamaeyini, omaanta raapiintakiri maawaeni apaeyakiririni. Omaanta paerani riraga Merekishereeki, rinashita: okimiwitaka tee ikami omaanta rirori, tee okantzi Iwaperite Tajorentsi: “Kamaki”. 9-10 Paerani, ipagaanantakariri Awaraama owaagawontsi, tekirani ijeekeni Rewii: rimpaete ijeeki rirori. Omaanta arimi ijeekityaami, ipagaanterimi eejatzi rirori: tema ikimityaarimi riraga jewatatsiri ijeeki. Eejatzi ikimiteeyerinimi maawaeni isheninkapaenini Rewii: maawaeni ñaanakowenantatsiri. Aritakimi ipinkathateeyerinimi Merekishereeki maawaeni. Ñaakiro, ajoriiyotzinkarite ipinkathateeyakirini ñaanakowenantatsiripaeni, rootaki ipagaanteeyantakaririni oetarikapaeni, omaanta riraga ñaanakowenantatsiripaeni ipinkathataperoeyakirini Merekishereeki: tema ranaakotantaki rirori iñaanakowenantaperotaki, ipinkatharitaperotaki.

Jesoshi rirotaki ñaanakowentantatsiri kimitaariri Merekishereeki

11 Ari ijeekaeyawitani riraga isheninkani Rewii: riraga Aawooni eejatzi maawaeni isheninkani rirori, iñaanakowenanteeyakini; eejatzi eeniwitacha rojankinateeyinirini Moeseeshi, iyotagaeyirini oetarikapaeni anteeyirini. Omaanta tekatsi ikantee riroripaeni rowameethateeyeeni, rowawijaakoeyeeni; rootaki rotyaanantakariri Tajorentsi paashini ñaanakowenantatsiri, kimitaariri riraga Merekishereeki. 12 Ari rinashita riraga ñaanakowenantatsiri, eejatzi iroñaaka rinashita ikowakagaeyakaerini Tajorentsi.

13-14 Eeniwitacha ñaanakowenantatsiripaeni sheninkaeyakaririni Rewii, eejatzi rojankinateeyakinirini Moeseeshi, riyotagaeyirini oetarika ranteeyakirini. Omaanta riraga owakirari ñaanakowenantatsiri tee isheninkatari Rewii, omaanta rirori isheninkatakari Joraa. Tee iñaanakowenantayitzini paashinipaeni isheninkani Joraa: tee rojankinateeyinirini Moeseeshi, tee ikantziri omaanta rirori iitakya ñaanakowenantatsiri. 15 Iroñaaka ijeeki riraga kimitariri Merekishereeki, rinashita rirori, ayotantakari rinashita ikowakaeriri Tajorentsi. 16 Tee isheninkatari Aawooni iitantakariri ñaanakowenantatsiri; omaanta itajorentsitaki eejatzi ikanteetatyaani rañi, rootaki iitantakari ñaanakowenantatsiri. 17 Tema ikantzirini Tajorentsi paerani: "Pikanteetatyeeyaani piñaanakowenantanaki, pikimityaari riraga Merekishereeki". 18 Eeniwitachani iroka rojankinatziniriri isheninkani Aawooni kaminagaantsi, omaanta tee ikoyi Tajorentsi apomeentsiwentyaawo iroñaaka. Atsipetyaawomi, tekatsi okanteeyeeni owawijaakoeyeeni. 19 Amonkaateeyeronimi maawaeni, eero owameethateeyeenimi. Omaanta riraga Jesokirishito aritaki imatakae ragaeyanakaeni janta Tajorentsiki. Tee atsipetashitawo aapatziyeeyakirini rirori.

Ikantzi Tajorentsi: "Kyaaryo, ikanteetatyeeyaani Jesokirishito iñaanakowenantaperotanaki"

20 Tee ikantashita Tajorentsi, ikantaperotzi: "Kyaaryo iroka nokamantemiri, tema naaka Tajorentsi. Ikanteetatyeeyaani Jesokirishito iñaanakowenantaperotanaki". 21 Tee ikimitari riraga isheninkapaeni Aawooni. Omaanta ikantziri Jesokirishito: "Kyaaryo iroka nokamantemiri, tema naaka Tajorentsi. Tee nokantashita, eero namatawitzimi. Eerokataki ñaanakowenantatsiri, pikanteetatyeeyaani". 22 Rootaki ayoteeyantakarini ranaakotantaki Jesoshi iñaanakowenantaperotaki, imateeyakaeni rowawijaakoeyakaeni. 23 Ari ikaateeyawitani osheki ñaanakowenantawitachari, omaanta kamapiinteeyakini, rookapiinteeyakironi iñaanakowenantawitani. 24 Omaanta riraga Jesokirishito, ikantani ijeeki: rootaki imatantawori iñaanakowenantzi, ikantani. 25 Imateeyakirini aapatziyeeyaririni: rowawijaakoperoeyakirini maawaeni kowaperotatsiri raaneeri Tajorentsiki. Ikantani rañi, rootaki imatantawori ikamantakowenteeyakaeni.

26 Kyaaryo, okameethaperotzi iñaanakowentaperowente; tema Tajorentsi rini, tee añiiro rantani, tee rantziro kaari kameethatatsi; tee ikimiteeyarini riraga kaari kameethateeyatsini ijeekimoeyawitapaentarini. Iroñaaka ijeeki kameetha janta jenokinta. 27 Riraga iwinkatharitepaeni ñaanakowenantatsiri, maawaeni kitejiri rowamaapiintziniri Tajorentsi ipirapaeni, itaapiintziniri. Ro rowamaapiinantanariri, osheki ikenkithashiryaakiro kaari kameethatatsi ranteeyirini eejatzi ranteeyirini rirori ijoriiyotzinkarite. Tekatsi rowamaapiinte riraga Jesokirishito, omaanta apatziro ikamawenteeyakaeni: monkaataka, eero rapiiteero eejatzi. 28 Ari paerani rojankinatzini Moeseeshi, ikantzi: "Iiteeyanakyaani isheninkani Aawooni ñaanakowenantatsiri". Atziri rineeyini rirori, ranteeyironi kaari kameethatatsi. Omaanta roojatzi ikantzi Tajorentsi: "Kyaaryo iroka nokamantemiri, tema naaka Tajorentsi:

ikanteetatyeeyaani Jesokirishito iñaanakowenantanaki". Rirotaki Jesokirishito Itomi rirori, tee rantziro kaari kameethatatsi, omaanta ikantatyaani ikameethaperotaki.

8

Iñaanakowenantaperotanaki Jesokirishito janta jenokinta

1 Piyotawakiro iroka nokamantemiri: rirotaki Jesokirishito ñaanakowenteeyakaerini. Ijeekimotziri Tajorentsi janta jenokinta, janta rakoperoki; ikaatziri ipinkathariteeyini. 2 Riraga isheninkani Aawooni ikenkithatakaapiintziri Tajorentsi janta pankotsiki riwetsikiri atziri, iitakiro Tajorentsipanko. Omaanta riraga Jesokirishito ijeekaperotzi janta Tajorentsiki: tee riro wetsikeroni atziri, omaanta Awinkatharite wetsikakirori ipanko janta. 3 Riraga iwinkatharite ñaanakowenantatsiri ipapiintziri Tajorentsi oetarikapaeni; rowamaakirini piratsi, shemi; itaakiniri. Omaanta Jesokirishito, tee rowamaeniri piratsi; rirojatzi kowaentsi rowamagaetantakariri. Roojatzi riyaatashitakiri Tajorentsi, ikantapaakiri: "Naaka kamawenteeyakiririni asheninka, owawijaakoeyakiririni". 4 Ijeekemi iroñaaka jaka kipatsikika, eeromi iñaanakowenantzimi; ñaakiro, tee isheninkatari Aawooni: riroteeyakini isheninkani Aawooni thotyaakirori rojankinatziniri Moeseeshi. 5 Rantawaetapiintzi janta ikanteetzirinta: "Ipankomawo Tajorentsi", omaanta tee janta ijeekaperote Tajorentsi. Apatziro oshiyakawentziro inampipero janta jenokinta. Paerani, riwetsikantawori Moeseeshi, ikantziri Tajorentsi: "Janta tonkaariki iitachari Shinayii niyotaaperotakimiro tsika pikanterori pankotsi: pimonkaataperotero nokantakimiri". 6 Okameethatawitaka rowaga rojankinatziniri paerani Moeseeshi, iñaanatakowenantaperoeyakaririni Aawooni eejatzi isheninkani, eejatzi ramitakoeyawitakarini ajoriiyotzinkarite. Omaanta iroka owakirari inimotaakiri iroñaaka Tajorentsi okameethaperotaki, osheki anaakotakiro rojankinatziniri Moeseeshi. Eejatzi ikimitaka, osheki imataperotakaeniro Jesokirishito, osheki ranaakotakiri Aawooni.

7 Okameethaperotakimi rojankinatziniri paerani Moeseeshi, eeromi ikantzirimi paashini Tajorentsi. 8 Omaanta ikantzini Tajorentsi paerani: "Tekira omonkaata, tee okameethaperotzi iroka rojankinatziniriri Moeseeshi Aawooni". Rootaki rojankinatakaantakariri paashinipaeni aapatziyaririni paerani: "Ikantzi Awinkatharite: 'Iinja ojeeki paashini nokamanteeyeririni maawaeni joriiyopaeni, inashitanakya. 9 Eero okimitaawo rowaga nokantakiriri riraga itakaantakaworini. Paerani ijeekawitani maawaeni joriiyopaeni Ejiipitoki, omaanta nagaeyanakirini paashiniki kipatsi. Rojankinatawitakawo Moeseeshi nokowakagaeyawitakaririni, omaanta tee raapatziyeeyanani. Rootaki kaari namitakoeyantaarini. 10 Iroñaaka eenitatsi nokamanteeyeririni maawaeni joriiyopaeni. Iinja niyotakaaperoeyakirini maawaeni nokanteeyeririni, ikenkithashireperoeyeroni, eero ipeyakoeyawoni. Ipinkathataperoeyakinani, eejatzi notajonkakowenteeyerini naari. 11 Eero ratsipetashiteeyawoni riyotaawakagaeyeeyaani, eero ikantawakagaeyani: "Nosheninka, piyoteri Nowinkatharite". Aritaki riyotashiteeyenani maawaeni: pinkatharitatsiri, kaari pinkatharitatsi, maawaeni riyoteeyenani. 12 Noneshironkaaperoeyerini

maawaeni antzirori kaari kameethatatsi ari nopeyakoteeniri, eero nokenkithashiryaakoteero eejatzi rantayitzirini' ". Rootaki ikantzitakari paerani Tajorentsi. 13 Ñaakiro, ikantzini: "Eenitatsi paashini nokamanteeyeririni atziri, eero okimitaawo nokantzirini paerani". Ari iroka ikantziri iroñaaka, rootaki poyaataawori ikantzirini paerani.

9

Ikenkithatakotziro ipankomawo Tajorentsi rantawaetantari ñaanakowenantatsiripaeni

1 Paerani ikanteeyirini Tajorentsi itakaantaworini tsika ikanteeyani ipinkathatanteeyaaririni, eejatzi ikantziri tsika okantyaari ipankomawo Tajorentsi rantawaetantyaari ñaanakowenantatsiripaeni. 2 Ari riwetsikaeyakironi ipankomawo, imonkaatakironi ikantziririni Tajorentsi. Janta rityaawo Tajorentsinaki rantawaetapiintzinta ñaanakowenantatsiripaeni. Iiteetziro Tajorentsinaki Kameethari. Eenitatsi janta rowantariri ootamentotsi, eejatzi eenitatsi meeja. Janta meejaki rowapiintziro paa, okaataki 12, akenkithashireeyantaworini ipapiinteeyakaeni Tajorentsi owaeyarini. 3 Jantakironta otzikaawo ari ojeeki Tajorentsinaki inampiperotari. Tekatsi kyaapiintatsini. Iiteetziro Tajorentsinaki Kameethaperotatsiri. 4 Ontsiryaatakawo otzikaawo rowaga itaapiinantawori kajankapaneri, riwetsikaetziri ooro. Eenitatsi jaga Tajorentsinakiki rowaga kimitawori tsiwoonaki, ro ipashikantawori ooro. Jaga inthomaenta, eenitatsi kowitzi riwetsikaetziri ooro, inthomaenta iroka roteteetziro manaa. Eejatzi eenitatsi inthomaenta ikotzi Aawooni, rowaga shookashitachari paerani oshi. Eejatzi eenitatsi inthomaenta rowaga mapi rojanki-natakaeririni Tajorentsi Moeseeshi. 5 Janta otatawoki kimitawori tsiwoonaki roshiyakaawentakiri apite jewatatsiri ronampiripaeni Tajorentsi iiteetziri keroowe. Roshiyakaantaka eeniro ijeekaki Tajorentsi. Ramineeyakironi otatawo kimitawori tsiwoonaki janta rowapiintziro maawaeni ojarentsi iwinkatharite ñaanakowenantatsiri riraa piratsi. Okimitaka ikenkithashireeyirini kamawenteeyeerini, neshironkaeyeerini. Eero iroñaaka nothotyaaperotziro nokamantemiro tsika okantayitarini.

6 Ari riwetsikaeyakironi paerani, imonkaatakiro ikantziriri Tajorentsi Moeseeshi. Roojatzi ikyaapiinteeyini ñaanakowenantatsiripaeni, rantawaetapiinteeyinirini Tajorentsi. 7 Omaanta tee riyaatapiinteeyini otzikaawoki jantakironta. Apaani riyaatzi maawaeni ojarentsi riraga iwinkatharite ñaanakowenantatsiri. Reewataki rowamaeniri Tajorentsi piratsi, roojatzikya ikyaanaki apaniroeni, raaneero riraa, ipitenkakiro janta otatawoki kimitawori tsiwoonaki; ikantziri Tajorentsi: "Pawa, pikaminthagaeyenani, eero pikijawenteeyanawoni nanteeyakirini eejatzi ranteeyakirini nosheninkapaeni; eero pikenkithashiryaakoeyaanawoni eejatzi". 8 Ñaakiro, eenitatsi otzikaawo, otzikagaeyakiririni paashinipaeni ñaanakowenantatsiri eejatzi maawaeni joriiyopaeni. Tekatsi ikanteeyaani riyaateeyeni janta ijeekantaperotariki Tajorentsi. Rootaki oshiyakaawenanteeyakaerini Ishire irira, ayoteeyantakarini riraga isheninkani Rewii eejatzi paashinipaeni tekatsi ikanteeyeeni rareetakagaeyeeni janta

Tajorentsikinta. 9 Okameethatzi akenkithashireeyeroni iroñaaka
ayoteeyantyaarini: maawaeni ipapiinteeyakirini Tajorentsi,
eejatzi maawaeni rowapiintziniri eejatzi itaapiintziniri, tee
owameethateeyirini riraga papiintawitariri eejatzi taapiintawitanariri.
Apatziro roshiyakaawentziro. 10 Paerani riyotaashiteeyakarini
oetarika rantashiteeyarini; oetarika rowagaeyarini, eejatzi oetarika
imiriteeyirini; riyotaashiteeyakarini tsika ikantyaari ikiwapiintya,
ikitetantyaari. Rootaki ikowakagaeyawitakaririni Tajorentsi atziri
paerani. Omaanta ari okaatzini, monkaataka. Ipokapaaki iroñaaka
Jesokirishito aamagaeyarini. Iroñaaka inashita ikowakagaeyakaerini
Tajorentsi aari, owakirari, kameethaperotatsiri.

Riraa Jesokirishito

11 Ipokapaaki Jesokirishito roshiyawitapaari iwinkatharite
ñaanakowenantatsiri, omaanta okameethaperotaki iroka rantapaakiri
rirori. Rantawaetzini paashinipaeni ñaanakowenantatsiri janta
pankotsiki riwetsikiri atziri; omaanta rirori, riyaataperotaki
janta ipankoperoki Tajorentsi: kameethaperotaki roori janta
jenokinta. 12 Jaka kipatsiki riraga iwinkatharite ñaanakowenantatsiri
riyaatapiintzi maawaeni ojarentsi, raapiintziro riraa chiiwo eejatzi
waakaaniki janta ipankomawoki Tajorentsi inthomaenta, rowaga
ikanteetawitari inampitaperotari Tajorentsi. Omaanta Jesokirishito
ikamawenteeyakaeni, roojatzi riyaatee janta jenokinta ijeekaperotzinta
Tajorentsi. Roshiyakaawentakiro raaneero riraa: kaari riraa
piratsi, omaanta riraapero rirori. Ikantziri Tajorentsi: “Ñaakiro,
nokamawenteeyakirini maawaeni atziri nowawijaakotantaariri,
ikanteetatyeeyaani ijeekanteeyarini jaka anampikika”. Eero
ratsipetashitawo rirori ipiyapiinte, apaani ikanta, ari okaatzi.
13 Ari paerani aririka rantzironi asheninka kaari kameethatatsi,
rowamaakiri ñaanakowenantatsiri waaka, rirorika chiiwo, rirorika
waakaaniki janta ipankomawoki Tajorentsi. Roojatzi riraga
ñaanakowenantatsiri raakiro riraa, itsikirijantawakari riraga antzirori
kaari kameethatatsi. Eejatzi itaakiri iwatha, roojatzi itsikirijantawakari
shirampari itsimenkitote piratsi. Roojatzi ikanteeyirini isheninka:
“Ikameethatee eejatzi irika. Okameethatzi ikaateeyeerini eejatzi
aapatziyariri Tajorentsi”. 14 Omaantakya riraga Jesokirishito
ikameethaperotaki rirori, okantani ojeeki Ishire amitakotziriri. Rootaki
ikanantariri Tajorentsi: “Pawa, nokowaperotaki nokamawenteeyerini
atziripaeni, nowawijaakoeyantyaaririni”. Ari apaatawenteeyakaeni
riraapero rirori, tee ro riraa piratsi: ikamawenteeyakaeni,
iroñaaka eero atsipetaawo akenkithashiriiro kaari kameethatatsi,
rowaga jatakagaenimi paamariki kaari tsiwakanitatsini, omaanta
anteniri Tajorentsi maawaeni ikowakagaeyakaerini. Roojatzi
akanteetatyeeyaani ajeekimoeyerini janta jenokinta.

15 Ari paerani apatziro ayoteeyakironi rojankinarini Moeseeshi,
eejatzi antapiinteeyakironi kaari kameethatatsi, aateeyantyaarinimi
paamariki kaari tsiwakanitatsini; omaanta ikamawenteeyakaeni
Jesokirishito, rowawijaakoeyantakaerini. Tema irira rirotaki
ñaanatakowentakaeri owakirari inimotawakaantsi Tajorentsi. Iroñaaka
inashita ikanteeyakaerini rirori: “Okameethatzi maawaeni

nokashiyakagaeyakiririni aapatziyeeyanarini niyoyagaeyakirini. Ikanteetatyeeyaani riweshiryaawenteeyaawoni".

Riyotagaeyakaeni iitaka ikamawenteeyantakaerini Jesoshi

16-17 Ari pikenkithashireero rameteeyakarini asheninkapaeni. Eenitatsirika rowaagawopaeni, rojankinatzi paperiki: "Aririka nokame nokowaki rashitayiteeyawoni nosheninkapaeni". Ari rojankinatakiro iwaeropaeni ashitayiteeyawoni rowaagawopaeni. Roojatzi, aririka ikamaki, riyoteeyanakini irira ninkarika ashiteeyawoni. Eerotzitarika ikami riraga jankinatzirori, eerotzita ragaeyironi owaagawontsi. Omaanta ikamakirika, monkaataka: roojatzikya ragaeyeroni. 18 Eejatzi okimitakani paerani: eenitatsi ikantziririni Tajorentsi asheninkani paerani. Tekatsi ikantya Tajorentsi ikame, omaanta ikamapiinteeyakini tsimeri omonkaatantakari ikantziririni. 19 Paerani ikamantziri Moeseeshi irira maawaeni ikaminagaeyakiririni ajoriiyotzinkariteni, roojatzi rojankinatantawori. Roojatzi ikamanteeyirini isheninka ikantziriri Tajorentsi; eejatzi rowamagaeyakirini waakaaniki eejatzi chiiwo, raawakiro riraa, itsipataawakiro iñaa. Roojatzi raakiro iwitzi owisha kityonkawitziri eejatzi piyonkashinkanari, rowiinkakiro iñaaki, ijeetantariri isheninkapaeni. Eejatzi itsikirijakiro roori iroka rojankinatakaakiriri Tajorentsi. 20 Aririka itsikirijeeyakirini, ikanteeyirini isheninka: "Ari nokamanteeyakimironi maawaeni owakirari ikamantakinari Tajorentsi. Ikantzi: 'Aririka pikemijantaperoteeyenani, notajonkakowenteeyemini'. Eejatzi eerori pikanteeyini: 'Kameetha'. Rootaki notsikirijanantakimirori iroñaaka riraa". 21 Roojatzi itsikirijakiro eejatzi ipankomawo ipinkathateeyantaririni, eejatzi itsikirijeeyakironi maawaeni jeekayitatsirini inthomaenta. 22 Ari rojankinatzini Moeseeshi: "Rootaki riraa piratsi owameethateeyirorini oetarikapaeni; eejatzi eerorika ijeeki kamawenteririni atziri, apaatawentziriri riraa, eero rawijakotee".

Ikenkithatakotziro iitaka ikamawenantakaeri Jesokirishito

23 Ari eenitatsi oshiyakaawentziri iroka pankotsi eejatzi maawaeni jeekaeyatsirini inthomaenta. Okameethatzi itsikirijeeyakironi rowameethatantakawori. Omaanta ojeeki jenokinta iroka roshiyakaawenteeyakirini, ijeeki eejatzi anaakotzirori riraa piratsi, owameethaperotzirori maawaeni jeekaeyatsirini jenokinta: 24 rirotaki Jesokirishito. Riraga ñaanakowenantatsiripaeni riyaatapiintzi janta ipankomawoki riwetsikaeyirini atziri, roshiyakaawenteetziro: "Inampitari Tajorentsi". Omaanta riraga Jesokirishito jataperotee jenokinta ijeekimotapaeri Tajorentsi, ikantakowenteeyakaeni. 25 Riraga iwinkatharite ñaanakowenantatsiri riyaatapiintzi janta ipankomawoki Tajorentsi, raapiintziro maawaeni ojarentsi riraa piratsi: tee rayiro riraa rashi rirori. Omaanta riraga Jesokirishito eero rapiiteero ikamawentee. 26 Aririkami raapiinteromi riraa Tajorentsiki, okameethatemi ikamapiintemi, paerani: riwetsikantawori kipatsi, rityaawomi ikamapiintemi, roojatzi iroñaakami. Omaanta monkaataka paerani ikamantakari: apaani ikamaki, rowawijaakoeyakaeni. 27 Ayoteeyakini apaani akamaeyakini, ari okaatzi; tee apiitapiintziro akame. Aririka akamae, roojatzi ikantakowenanteeyakaeni Tajorentsi, akameethatakirika. 28 Ari osheki aneeyawitani, omaanta apaani ikamawenteeyakaeni Jesokirishito; imonkaatakiro, eero ikamae eejatzi.

Ari ipokae eejatzi iinja ipiyoteeyapaakaeni, raantaneeri jenokinta maawaeni aamagaeyaririni.

10

Tekatsi okanteeyeeni rojankinarini Moeseeshi owameethateeyeeni

1 Pamine, maawaeni rojankinatakotakirini paerani Moeseeshi oshiyakaawentakiri riraga pokapaentatsirini, kameethaperotatsiri. Rareetapaenta, osheki itajonkawenteeyakaeni. Ikantziri Moeseeshi Aawooni: "Powamaapiinteniri Tajorentsi piratsi maawaeni ojarentsi". Ari ikantani isheninkani rowamaapiinteeyawitarini, omaanta tekatsi okanteri owawijaakoeyerini riraga aapatziyaworini rojankinatzirini Moeseeshi. 2 Arimi owawijaakoeyerinimi irika rowapiintziri, tema ari ipakaakiromi rowamaapiintziniri. Eejatzi arimi rowawijaakoteeyaami rirojatzi, eero ikenkithashireeyeeronimi eejatzi rantayitzirini. 3 Omaanta rowamaapiinteeyawitarini ipira maawaeni ojarentsi, roojatzi ikanta okenkithashiryaakaapiintari rantayitzirini. 4 Tekatsi okanteri riraa waaka eejatzi chiiwo owameethateeyerini antzirori kaari kameethatatsi. 5 Ipokantakari kipatsiki paerani Jesokirishito, tema ikantziri Tajorentsi:

"Pawa, tee piñaaperotziro riraa piratsi, tee owameethateeyirini anteeyirorini kaari kameethatatsi. Rootaki piwetsikantanawori nowatha nokamawenteeyantyaaririni maawaeni atziri, nowameethateeyantyaaririni. 6 Tee piñaaperotziri ikameethatzi maawaeni itaapiinteeyawitzimirini atziri, eejatzi maawaeni rowamaapiinteeyawitzimirini powameethateeyantyaaririnimi. 7 Rootaki nokanantzimiri: 'Pamine, Pawa, nopokaki jaka nanantemirori maawaeni pikowakaakinari. Nomonkaatero maawaeni rojankinatakotziteetakinarini paerani' ".

8 Pikenkithashiryaaperotero iroka ikantzirini Jesoshi: "Tee pikoyi, Pawa, rowamaemiri atziri piratsi, itaapiinteeyemirini. Tee piñaaperotawentari riraga pawitzimiriri maawaeni rojankinatakotzirini Moeseeshi". 9 Roojatzi ikantziri: "Pamine, Pawa, pokakina nanantemirori maawaeni pikowakaakinari". Ikanantawori iroka, ikantzi: "Eeniwitacha maawaeni rantayitawitarini isheninkani Rewii. Eenitatsi owakirataatsini". 10 Apaani ikamawenteeyakaeni Jesokirishito, eero rapiitaa ikamae eejatzi, imonkaatakiro. Rowameethaperoeyakaeni, eejatzi maawaeni riraga aapatziyeeyaririni, ikimitakagaeyakaeni tee antziro kaari kameethatatsi.

Tee rowawijaakotantzi piratsi inta Jesoshi owawijaakotantatsiri

11 Maawaeni kitejiri rantawaetapiintaki maawaeni ñaanakowenantatsiripaeni, rowamaapiintziniri Tajorentsi piratsi, itaapiintziniri, omaanta tee owameethateeyirini maawaeni antzirori kaari kameethatatsi. 12 Omaanta apaani ikamawenteeyakaeni Jesokirishito, rowameethateeyantakaerini, monkaataka. Roojatzi ijeekapae janta rakoperoki Iriri, 13 royaakiri imatantyaawori ikantakiririni: "Iinja nothonkaeyerini maawaeni kijeeyakimirini". 14 Apaani ikamawenteeyakaeni maawaeni: tema riyoyagaeyakaeni Tajorentsi, rowameethaperoeyakaeni. 15 Eejatzi iyotaaperoeyakaeni

Ishire Tajorentsi imonkaatakiro Jesokirishito maawaeni ikowakagaeyakiririni Iriri rowawijaakotantakaeri. Tema rowaga Ishire ojankinatakayiriri paejatziiteni okaatzi ikantakiriri Pawa Tajorentsi.

16 “Tema ritakari ikantzi: ‘Tema Naaka Iwinkatharite joriiyopaeni,
rootaki inimotaakina pimonkaateninami nojankinatakaakiririni
Moeseeshi pawijakotantanakya. Omaanta tee pimateeyironi
nokantakiriri Moeseeshi. Roojatzi inimotaantanari owakirari.
Tema iinja nokenkithashiryaakagaeyeemironi maawaeni
nokowakagaeyakimirini pajankaneki, nothotyaakagaeyemironi,
piyoperoeyantyaaworini maawaeni’ ”. 17 Roojatzi
eejatzi ojankinatakaakiri: “Ikantzi Tajorentsi: ‘Eero
nokenkithashiryaakotziteeri eejatzi kaari kameethatayitatsini
ranteeyakirini’ ”.

18 Pamine, aririka ikaminthagaeyirini Tajorentsi antzirori kaari kameethatatsi, eejatzi teerika ikenkithashiryaakoteeri eejatzi rantakiri, eero ikowae eejatzi kamawenterini rowameethatantyaariri. Ñaakiro, iñaaperoeyakaeni iroñaaka akameethatzi.

Ikamanteeyakaeni iitaka ikowakagaeyakaerini aari

19 Noyemijantzinkarite, ikamawenteeyakaeni Jesokirishito, rapaatawenteeyakaeroni riraa rowawijaakotantakaeri. Iroñaaka ayoteeyakini iñaaperoeyakaeni Tajorentsi akameethatzi rootaki kaari athaawanantari, inta akenkithatakaapiinteeyerini Pawa. 20 Paerani eenironi ojeekini ipankomawoki otzikaawo, rowaga kaari riyaatapiinteeyantani atziri janta Tajorentsinakiki: tema otzikagaeyakirini. Omaanta ikamawenteeyakaeni Jesokirishito, kaari otzimantaa iroñaaka otzikagaeni. Añaanee eejatzi, rootaki okameethatantari iroñaaka akenkithatakaapiinteri Tajorentsi. 21 Iñaanakowenantaperotakae riraga Jesoshi, ipinkathariwentaperoeyakaeni aari, eejatzi maawaeni paashinipaeni aapatziyeeyaririni rirori. 22 Rapaatawenteeyakaeroni riraa, eejatzi akaawoshitawenteeyakarini. Rootaki iroñaaka kaari athaawanantari Tajorentsi, ayoteeyakini eero roepiyee, omaanta raakameethaperoeyeeni. 23 Thame eekiro aatatyee aapatziyawo rowaga kyaaryooperotatsiri. Tema ayoteeyakini imatakaeniro maawaeni ikanteeyakaerini, eero ramatawiteeyeeni: rootaki okameethatantari akamanteeyerini paashinipaeni atziri iroka aapatziyakarika.

24 Thame iroñaaka oemoshirenkaeyerini paashinipaeni: anintawakagaeyani eejatzi akaminthayerini. 25 Eenitatsi ayemijantzinkarite kaari pokapiintatsi ikemijante: eero pikimiteeyarini eerori, omaanta pipiyotapiinteeyaani poemoshirenkawakagaeyantyaarini maawaeni. Tema ayoteeyini eero ojamanitzi ipokanteeyari Jesokirishito, rootaki okameethatantari aweshiryaawenteeyaarini eejatzi aweshiryaakagaeyaarini paashinipaeni.

26 Pamine, aririka ayoteeyakini ikamawenteeyakaeni Jesokirishito, rootaki rowawijaakotantakaeri, okameethataki ameentyaawo, akemijantaperoeyerini: tema rootaki ikantziriri Tajorentsi, okyaaryooperotaki. Tee okameethatziroña atheenkiri, tee añiiri paashini owawijaakoteeni. 27 Aritaki iinja ikijeeyanakirini Tajorentsi maawaeni theenkiriri, rowashironkaaperoeyerini. Tema rotyaanteeyeerini maawaeni paamariki kaari tsiwakanitatsini.

28 Riraga ajoriiyotzinkariteni rowamaapiinteeyakirini kaari
pinkathatzirori rojankinarini Moeseeshi. Eenitatsirika apite
kantatsiri, aririka ikaatzi 3: “Eeniro rantani, noñeeyakirini”, ari
rowamagaeyakirini isheninka. Tee ineshironkatzimaetari. 29 Aririka
itheenkeri atziri Itomi Tajorentsi, eejatzi ikanterika: “Ratsipetashita
ikamaki Jesokirishito, ratsipetashita rapaatakiro riraa, eero
rowawijaakotee”; eejatzi ikantzimaterorika Ishire Tajorentsi, rowaga
kaminthagaeyeerini: ¿Piitzima eero rowashironkaeri Tajorentsi?
Aritaki rowashironkaaperotakiri kameetha: ikemawakiroota,
kaari raapatziyantari. 30 Tema ayoteeyini ikantzi: “Naaka aritaki
nopiyakowenteeyaari, nowashironkagaeyerini naaka”. Eejatzi ikantzi:
“Kyaaryo nokantakowenteeyerini maawaeni atziri ikameethatakirika,
tema naaka pinkathariwenteeyiririni”. 31 Aririka itheenkante
atziripaeni, ikijakiri Tajorentsi, riraga añaaperotatsiri: okameethatzi
ithaawantaperoeyaarini kameetha, rowashironkaerikari.

Pikyaaryoowentero paapatziyari Jesokirishito, eero pithaayi poy-
aatantyaariri

32 Pikenkithashireeyaani tsika okantari paerani, owakira pikemako-
takirini Jesokirishito. Ikijawenteeyakimironi pisheninka pikemijantzi,
omaanta eekiro piyaatatzi paapatziyari rirori. 33 Apaanipaeni ishi-
rontawenteeyakimini, rowashironkagaeyakimini. Tema iñeeyakimini
osheki atziri. Omaanta paashinipaeni pitsipateeyapaakarini piyemi-
jantzinkaritepaeni riraga owashironkaenkari. 34 Petakotapiintakiri ri-
raga omonkyaagaarewopaeni. Eejatzi aririka ikoshitakimini powaa-
gawo, pikimoshireeyakini, pikantzini: “Rayeroota. Iinja ojeekapero-
tayiteeni kameethatayitatsirini janta jenokinta, eero añaapae koshiteeni
janta. Akanteetatyeeyaani ajeekaeyeni janta okameetheetyaaperotz-
inta”. 35 Eero pipeyakotziro pikimoshirewentziri, eekiro piyaatatyee
pikimoshireeyanakini. Kyaaryo, ipinatemi Tajorentsi. 36 Okameethatzi
pikantyaani pikyaaryoowentero maawaeni ikowakaemiri Tajorentsi,
roojatzi imatantakimirori ikantakimiri. 37 Tema okantzini Iwaperite
Tajorentsi: “Rooteentsi ipokae Awinkatharite, eero ojamanitzi, tema
ikantzi: ‘Ari nopokae. 38 Okameethatzi ikemijantaperoeyenani ri-
raga nowameethatziri. Omaanta rookaerorika ikemijantzi, eero ni-
weshiryaawentaari’ ”. 39 Tee atsipateeyarini aari riraga ookaeyiror-
ini ikemijantzi: riyaateeyeni rirori paamariki kaari tsiwakanitatsini.
Akemijanteeyini aaka, aateeyeni jenokinta.

11

Ranteeyinirini aapatziyariri Tajorentsi paerani

1 Paapatziyari Jesoshi piyotaperotantakari imataperotemiro
maawaeni ikantakimiri. Eenitatsi osheki kaarira añeeyini, omaanta
aapatziyari Jesoshi, rootaki ayotantakariri añeeyeerini iinja maawaeni
ikashiyakagaeyakaerini. 2 Raapatziyari Tajorentsi riraga paejatziiteni
rootaki iñaaperotantariri Tajorentsi ikameethatzi. 3 Aapatziyari
aaka, rootaki ayoteeyantakarini iñaawaetakira Tajorentsi rootaki
ojeekantakari kipatsi, jenokinta, eejatzi maawaeni jeekantawori.
Iñaawaetaki, jeekanaki: tekatsi raashitero riwetsikantawori.
4 Raapatziyarini Tajorentsi Aweerini, rootaki iñaaperotzitantakariri
Tajorentsi okameethatzi ipashitakariri; omaantakya riraga Kayeeni,

tee raapatziyari, rootaki kaari iñaaperotantawo okameethatzi ipashiwitakaririni rirori. Iñaaperotakiri Tajorentsi Aweerini ikameethatzi, rootaki iñaaperotzitantakariri ipakiriri. Ikamakini rirori paerani, omaanta okameethatzi akimiteeyaarini: aapatziyeeyaarini iñaaperoeyanteerini Tajorentsi akameethatzi. 5 Raapatziyari Tajorentsi Enoko, kaari ikamanta. Añaatsi rini, raaneeri Tajorentsi jenokinta. Tekatsi ñeerini eejatzi: kyaaryo, raaperotaneeri jenokinta. Tekirani raayirini, ikantzini: "Kyaaryo, noñaaperotakiri Enoko ikameethatzi". 6 Eerorika aapatziyari, eero iñaaperoeyeeni akameethatzi. Eenitatsirika kowatsiri rareetyaari Tajorentsi, okameethatzi raapatziyaperotyaari, eejatzi riyotaperotanaki ipinateri kowaperotatsiri riyoteri.

7 Eejatzi raapatziyari Tajorentsi Noeni. Ikantzirini rirori: "Iinja opoke osheki inkani, inkaaretanaki maawaeni. Piwetsikero antawo pitotsi pawijakotanteeyarini". Ari ikemijantaperotakiri. Ojarentsitaperotawitani, omaanta rantaki pitotsi, rawijakotantaari, eejatzi rawijakoeyantaarini maawaeni jeekimoeyiririni ipankoki. Tee raapatziyeeyarini paashinipaeni isheninka, rootaki ikantakotantakari, rowashironkaeyantakaririni Tajorentsi. Omaantakya riraga Noeni rowameethatziri: tema raapatziyari rirori. 8 Eejatzi rirori Awaraamani, raapatziyarini Tajorentsi. Ikantzirini rirori: "Nokowaki piyaate paashiniki kipatsi, janta inteena: aritaki pijeekapae. Nopemiro pashitaperotyaari eerori; eejatzi noperi pitomi, picharini, maawaeni. Thame piyaate, nokoyi noñaayemiro". Ari riyaatanaki, omaanta tee riyotzi tsikarika riyaate. 9 Rareetantakari, iñaapaakiri paashini atziri jeekatsiripaeni. Okimiwitaka kaari iipatsite, tee ijeekaperotzi, omaanta ikinayitakini; omaanta ikantani raapatziyari Tajorentsi. Eejatzi ikimiteeyakani itomi Ijaaka eejatzi icharini Jakoowo: tee ijeekaperotzi, tee riwetsikaeyini kameethari ipanko, 10 omaanta ikenkithashireeyironi paashini inampi, kaari riwetsiki atziri. Riyoteeyakini iinja ragaeyaneerini Tajorentsi janta inampiki, riwetsikakiri rirori. 11 Aapatziyari Tajorentsi Jaarani: antyashipawo ini, tee itzimi otomi. Roojatzi antyaashipawoperotantanaka. Ikantakiro Tajorentsi: "Iinja itzime pitomi", roojatzi aapatziyantanakari. Okantzi: "Eero ramatawitana Tajorentsi". Roojatzi itzimantaka. 12 Eejatzi antyaashipariperowitakani Awaraama, oshekitaperotaki rojarentsite. Tee itzimawita apaani itomi, omaanta roojatzi iroñaaka itzimakaantakawo iina otomi. Iroñaaka ikaateeyini isheninkapaeni oshekipero, eero amatziri ayoteeyerini tsikarika ikaateeyini: ikimiteeyakarini ompokiropaeni, eero amatziri ayoteeyerini tsikarika ikaateeyini. Eejatzi ikimiteeyakawoni opane impaneki janta othapyaaki inkaare, oshekipero.

13 Ari ikamaeyakini riroripaeni aapatziyariri Tajorentsi: ijeekaeyawitani Kanaanaki, omaanta tee iñaaperoeyironi maawaeni ikantakiririni Tajorentsi. Inta riyoteeyakini iñaagaero iinja. Ikanteeyini: "Tee nonampitaperotawo kipatsika, tee nojeekaperotzi jaka". 14 Rootaki ayoteeyantakarini ikowaeyakini rareeteeyaani paashiniki nampitsi inampiperotantapaeyaawori. 15 Ikowaeyeenimi ipiyeeyaneenimi janta Ejiipitoki ipoñaakanta, ari riyaateeyeenimi. 16 Omaanta ikowaeyakini riyaateeyeni okameetheetyeenta nampitsi: rowaga jeekatsiri jenokinta. Rootaki riweshiryaawenantakariri Tajorentsi rirori: tee ipashi-

wentakaematari, itomintaperoeyakarini. Eejatzi riwetsikaeyenirini ijeekaeyantyaarini.

17 Ari ewankaritapaaki Ijaaka, roojatzi iñaantakari Tajorentsi
Awaraama, riyotantyaari kyaaryorika ikemijantaperotziri. Ikantziri:
“Powamayenari pitomi papintzite, pitayenari”. Ikemantakariri,
ikantziri: “Ari, niyaate nowamaeri”. 18 Paerani ikantzirini Tajorentsi
Awaraamani: “Iroñaaka eenitatsi pitomi papintzite, piitakiri Ijaaka.
Rirotaki ashitayiteeyaaririni picharineetayiteeyaarini, maawaeni.
Tekatsi paashini ashityaarini”. 19 Ikenkithashiryaaka: “Ikantana
Tajorentsi: ‘Rirotaki ashiteeyaaririni picharineetayiteeyaarini,
maawaeni’, tekira itzime rirori. Omaanta iroñaaka ikantakina:
‘Powamaeri’. Niyotaki aririka nowamaeri, ari ipiriinteeri”.
Riyaatanaki, rooteentsi rowamaerimi, omaanta ikantziri Tajorentsi:
“Eero powamaeri, omaanta noñaantatziimi. Iroñaaka niyotaki
pipinkathataperotakina”. Ari okimitzimotawitakari Awaraama
ipiriinteeniri itomi, añaanee eejatzi.

20 Eejatzi rameentakari Tajorentsi Ijaakani, rootaki ikan-
takowenantariri Jakoowoni eejatzi Isawoorini. Ikantziri Tajorentsi:
“Pitajonkakowenteri notyomi apite”. Rootaki itajonkakowenantanariri
osheki. 21 Eejatzi ikimitani Jakoowo, rameentakari Tajorentsi.
Rooteentsi ikame, omaanta ipiriinantanakawo ikotzi amitakoterini;
roeyotashitakari Tajorentsi, ikantziri: “Pitajonkakowenteeyerini
itomipaeni Josee”. 22 Eejatzi rirorini Josee, rameentakari Tajorentsi.
Paerani ijeekini Ejiipitoki, eejatzi maawaeni isheninka, omaanta
riyotaki ragaeyaneerini riraga Tajorentsi joriiyopaeni janta iipatsiteki.
Rootaki ikanantariri isheninka: “Rooteentsi nokame. Iinja, aririka
piyaateeyaneeni aepatsiteki aari, pagaeyaneeronikya notonki,
pikitatero janta”.

23 Paerani ikanteeyawitarini riraga iwinkatharite ejiipitojatzi:
“Nosheninka, piñaakiri roshekiiyanakini joriiyopaeni: tee okameethatzi.
Piyaateeyini powiinkaeyerini maawaeni itomipaeni, owakira
tzimayitatsirini”. Ari riraga iriri Moeseeshi rameentakari Tajorentsi,
eejatzi riniro: ipinkathateeyirini Tajorentsi, rootaki ikanantari:
“Eero apinkathatziri riraga iwinkatharite ejiipitojatzi. Ikameethataki
atomi, eero ashinetziri rowiinkiteeri”. Ari imanapithatakiri, kaari
rowamaantyaari. 24 Ari roojatzi oñaakiri Moeseeshi rishinto pinkathari.
Okenkithashiryaaka: “Eero nowamaeri, inta nokimitakaantyaari
notyomi, ijeeki nopankoki”. Roojatzi rantaritanaki. Rameentakari
Tajorentsi, rootaki ikanantari: “Tee nokoyi nosheninkatyaari
ejiipitojatzi, naaka joriiyo”. 25 Riyotaki raapatziyeeyarini Tajorentsi
joriiyopaeni, rootaki rowashironkagaeyantakaririni rirori ejiipitojatzi.
Ikimoshireeyawitakani ririrapaeni, omaanta tee okameethatzi rantakiri,
rootaki kaari ikowanta Moeseeshi isheninkateeyaarini. 26 Tee ikoyiri
iyorikite ejiipitojatzi ijeekimowitakari, omaanta ikowaperotaki
raapatziyari Jesokirishito, ikemaatsitawentakari rirori. Riyotakini
iinja ipinateri Tajorentsi. 27 Rameentakari Tajorentsi, riyotaki
tee ikoñaatzi irira, omaanta riyotaki kijokiro royiri; rootaki kaari
ithaawanantari pinkathari, eejatzi ishiyapitheeyakarini ejiipitojatzi,
ragaeyanakirini maawaeni ijoriiyotzinkarite. 28 Eejatzi rameentakari
Tajorentsi, riraga kantziriri: “Iroñaaka tsiteniriki notyaanteri nonampiri

rowamaeri itomipaeni theenkaeyanarini, riraga jewatatsiri ikoñaatzi. Omaanta aririka powamaeri owisha, pitziritero pipanko riraa pikyaapiintzira, rawijantyaari riraga owamaantatsiri, eerokya rowamaeri pitomipaeni". Ari raapatziyakari Moeseeshi, eejatzi raapatziyakagaeyakarini ijoriiyotzinkarite, kaari ikamaeyantyaani itomipaeni. Ro aetantawori kitejiri: "Rawijantaririni ronampiri Tajorentsi".

29 Eejatzi raapatziyeeyini maawaeni joriiyopaeni. Ishiyap-itheeyakarini riraga ijoraarotepaeni ejiipitojatzi. Royaateeyaw-itanakarini irirapaeni, raawaerimi. Eenitatsi otzikaeyakiririni joriiyopaeni antaworoña inkaare, tekatsi ikineeyaneeni. Riyotaki Tajorentsi raapatziyeeyarini, rootaki iteenkaryaatantakawori inkaare, okipatsitanaki niyanki. Intsipaete rawijeeyanakini intatsikeronta maawaeni joriiyopaeni. Royaateeyawitapaakarini ejiipitojatzi, omaanta roepiyaagaero Tajorentsi inkaare, agaeyakirini joraaropaeni.

30 Eejatzi rameentakari Tajorentsi joriiyopaeni janta Jerikooki. Rotantonakitanteeyakawoni mapipaeni inkinagaakitakirori pankotsipaeni, rotzikagaeyakirini joriiyopaeni. Omaanta ikantziri Tajorentsi: "Pishonkaeyanakyaawoni nampitsi. Apaani kitejiri, apaani pitapoteeyaawo; paashini eejatzi, paashini eejatzi, roojatzi 7 kitejiri". Ari monkaatapaaka kitejiri 7, roojatzi opariyantanaka otantonagaakitachari. Rowamagaeyakitzirini theenkiriri Tajorentsi. 31 Ojeeki janta tsinani, oetachari Raawa. Paerani osheki oshinetaayitarini shiramparipaeni kaari ayi. Aapatziyari Tajorentsi roori, rootaki amitakotantariri rotyaantanewopaeni Joshoe raminero nampitsi. Tee okami roori janta Jerikooki, tee okimitari paashinipaeni theenkaeyantatsirini.

32 ¿Iitaka paashini nokenkithatakoteri? Oshekitanaki iroñaaka nojankinari, omaanta ijeeki oshekipero paashinipaeni ameentariri Tajorentsi: Jeryoo, Waraaka, Shaansho, Jete, Iraviiri, Samoeri, eejatzi paashinipaeni kamanantayitzirorini iñaani Tajorentsi. Eero iroñaaka nothonkimiro nokamantzimiro maawaeni rantay-itzirini. 33 Rameenteeyarini Tajorentsi paashinipaeni, rootaki ranaakoeyantawakaririni rowayiritepaeni. Rameenteeyarini paashinipaeni rootaki imatantawori kameetha ipinkathariwenteeyirini isheninka, eejatzi imatantakanariri Tajorentsi ikantakiriri. Rookawitakari manitzimashiki, omaanta rameentakari Tajorentsi, rootaki kaari rowantari. 34 Paashini rookawiitari paamariki, omaanta tee itaga. Ithatyagaeterimi paashinipaeni, omaanta rowawijaakotagaantakiri Tajorentsi. Imantsiyatagaantaki, omaanta retsiyatakotagaantakiri, ishintsitakaagaantakiri. Imatakaagaantakiri omanatachari. Romishiyagaantakiri omanaterinimi aapatziyariri Tajorentsi. 35 Ameentariri tsinanipaeni, rootaki ipiriinantaari oemini, eejatzi otomipaenini.

Omaanta omawitya ameentariri rowashironkaagaanteetakiri paashinipaeni aapatziyariri Tajorentsi, rowatsinagaanteetakiri; ikantziri: "Aririka pookaero paapatziyari rirori, ari kameetha nopakagaemi". Omaanta ikantziri: "Eero nookiro naapatziyari. Iinja kameetha ijeekakayena Tajorentsi". 36 Ari ishirontawentagaantakari, ipajapajaatagaantakiri, tak, tak, tak; roojotagaantakiri kareenathaki,

romonkyaagaantakiri, 37 itsitokagaantaki mapiki, pog, pog, pog. Itotakiri ithakiryaakiri, thatzik. Ithatyaagaantakiri ithatyaamentoki, petzik. Paashinipaeni tee ikithaata kameetha, omaanta roori ikithaatashitakari imashi owisha eejatzi imashi chiiwo; okoetyeemotakari oetarikapaeni, ikijeetakiri, rowashironkaetakiri. 38 Ikinayitanakini teenta ijeeki atziri eejatzi tonkaariki. Imanapithayitakarini kijakiriri janta omooki impeeta. Ikameethaperoeyakini, omaanta tee raakameethatziri riraga theenkantatsiri. 39 Ari rameenteeyarini Tajorentsi rootaki iñaaperotantakariri Tajorentsi ikameethatzi; omaanta tee iñaaperoeyeroni maawaeni ikashiyakaakaririni. 40 Okameethaperotaki ikowakagaeyakaerini Tajorentsi: tee ikowakagaeyirini riraga paejatziiteni reewateeyeeni iñeeyeroni, omaanta ikowaki amonkaatawakagaeyeeyaani añeeyeroni maawaeni.

12

Ikantziri: "Pikyaaryoowenteniri Tajorentsi ikowakaemiri, eero piperashiryaawo"

1 Ari osheki raapatziyeeyakarini maawaeni irikapaeni nokenkithatakoeyakirini. Iroñaaka okimitaka ipiyotashiiyakaeni, raminakoeyakaeni riyoteeyantyaarini oetarika anteeyerini aari. Noshiyakaawentemiro: tema rameteeyawoni ewankaripaeni ishiyeeyani riyotantyaari ninkarika anaakotantatsini. Aririka ishiyeeyanakini, rookagaantanakiro iithaaripaeni ishiyaperotantyaari. Aaka oshiyakaawentacha kaari anantyaawo kaari kameethatatsi amatantyaawori anteeyeroni maawaeni ikowakagaeyeerini Tajorentsi, akyaaryoowentero. 2 Akantyaani akenkithashireeyerini Jesoshi, riraga owawijaakoeyakaerini paerani, eejatzi rirotaki agaeyaneerini iinja jenokinta. Osheki ikemaatsitawenteeyakaeni koroshiki paerani, osheki rowashironkagaeyakirini rirori. Omaanta riyotaki ijeekakagaeyeeni kameetha janta jenokinta, rootaki ikemaatsitawenantakaeri. Iroñaaka ijeeki rirori janta rakoperoki Tajorentsi, ikaateeyakirini ipinkathariwenteeyakaeni. 3 Osheki paerani ikijeeyakirini theenkantatsiri, osheki rowashironkagaeyakirini. Iroñaaka okameethatzi pikenkithashiryaaperoeyerini, eejatzi eero powashireta, eero pijamashiryaawo.

Rowashironkaakiri Tajorentsi aapatziyariri Jesoshi antzirori kaari kameethatatsi

4 Aririka ikanteeyawiteeni antzirori kaari kameethateeyatsirini: "Thame ashinkitya. Thame antero oetarika akowakiri". Kyaaryo niyotakimi pikanterika: "Eero nantziro. Eejatzi eeroka, pookaero pantayitzirini". Omaanta tekira ikijantaperoetzimiro. Tekira rowamaanteetzimiro, tekira rowashironkaawentzimiro roojatzi pikamantakya. 5 ¿Pipeyakotakiroma itomintakimi Tajorentsi? Pikenkithashiryagaero eejatzi iroka kaminaakiriri paejatziiteni: "Notyomi, aririka nowashironkagaemi, eero pikijana, tema naaka Piwinkatharite. Eejatzi aririka nowashironkayemi, eero pikantashiryaashita. 6 Aririka rantero nonintanewo kaari kameethatatsi, ari nowashironkaakiriri. Nokowaki niyotakaantyaariri

tee okameethatzi rapiitapiintero. Aririka nowashironkayemi piyotantyaari notomintaperotakimi".

7 Aririka rowashironkaeyemini Tajorentsi, eero pikantashiryaashita. Inintashireteeyakimini, itominteeyakimini, rootaki rowashironkaantakimiri. Tema ameteeyawoni aari owashironkaapiinteeyirini atomipaeni. 8 Maawaeni shirampari rowashironkagaeyakirini itomipaeni. Eerorika rowashironkaemi Tajorentsi, tee eeroka itomi, rishinto: tee pisheninkatari. 9 Rowashironkagaeyakaeni ashiteeyeerini, omaanta tema apinkathateeyakirini. Tema eejatzi okameethatzi apinkathateeyerini Tajorentsi ashiteeyeerini, akanteetatyeeyaani ajeekantyaari janta jenokinta. 10 Riraga ashiteeyeerini rowashironkagaeyakaeni eejatzi riyotagaeyakaeni ayoteeyantakarini ajeekaeyini kameetha jaka kipatsiki: eero ojamanitzi, ari akamaki. Omaanta tee riyoteeyini maawaeni, raamaashitawitani rirori; ikijashitee. Omaantakya riraga Tajorentsi, tee raamaashitayitani rirori, riyoperoeyakaeni kameetha: kameetha rowashironkagaeyakaeni, kameetha riyotaaperoeyakaeni. Rootaki atsipatanteeyaririni rirori akanteetatyeeyaani akameethaperoeyapaeni. 11 Aririka rowashironkagae, tema owashirewitanaka, tee akimoshiryaawitanaa. Omaanta roojatzi akenkithashiryaa, ayotaki riyotagaeyakaeni akimoshireeyanakini eejatzi akameethatanaki.

Piweshiryaawenteeyaarini Tajorentsi

12 Pikimiteeyawitakani pimakoteeyatziini. Pipiriintanee, pishintsitanee: piweshireeyanakyaani. 13 Pikyaaryoowentero ikowakaemiri Tajorentsi. Piweshiryaakagaeyaarini piyemijantzinkarite owashireeyawitacharini ikemijantaperoeyantyaarini rirori. 14 Pikowaperoeyeni paakameethateeyerini maawaeni paashinipaeni atziri, eero pikijiri. Eejatzi pikowaperotaki pijeeki kameetha: eerorika pijeeki kameetha, eero pimatziro pikemijantakagaeyerini paashinipaeni, eero riyoteeyirini Awinkatharite. 15 Pamitakotawakagaeyaani, piyotaawakagaeyaani, riyoteeyantyaarini maawaeni asheninkapaeni ineshironkaeyakirini Tajorentsi. Kyaaryoowa pikijashireeyirinikari pisheninka, tee okameethatzi. Aririka pikijawakagaeyaani, eero pijeekaeyini kameetha, eejatzi pookaeyeeronikari paapatziyari. 16-17 Piyoteeyakini iitaka rantakirini Isawoori. Rirotaki itomi Ijaaka; Isawoori rirotaki jewatatsiri ikoñaatzi; riraga Jakoowo, impaetatsiri. Ari rameteeyawoni ashiteeyaririni ikantakowentaperotziri jewatatsiri ikoñaatzi itomi, itajonkakowenantyaariri Tajorentsi. Eejatzi ikantziri: "Eeroka poyaateenani, ashitayiteeyawoni tzimimotayitanarini". Eejatzi ikimiterimi rirori Ijaaka, ikaminthaaperoterimi Isawoori. Omaanta paashini kitejiri osheki ikemakiro riraga Isawoori itashe, roojatzi iñaakiri rirentzi eenitatsi osheki rowari. Ikantziri: "Yeeyi, pipena noyaari: aaperotakina notashe". Ikantziri: "Aririka ikantakowentakina naaka Pawa, eejatzi ikantena nopoyaateeyari, ari nopakimiro poyaari". Ikantziri: "Ari, eerokaritya. ¿Iitaka nokowantyaari naaka ikantakowentena iinja? Rooteentsi nokame". Ari ipakiri rowari.

Tema piyotzi eerokapaeni, roojatzi ikenkithashiryaawitanaa Isawoori, raawitanakanari rowanawo iriri, ikantawitapaakari: "Pawa, nokowaperotaki pikanteri Tajorentsi nopoyaateemi eejatzi itajonkawentena". Rakawakiri: "Eero. Nokantakowentakiri iroñaaka pirentzi. Eero iroñaaka napiitziro nokantakowentzimi". Tee ikoyi

Isawoori itajonkakowenteri Tajorentsi paerani, tema itheenkakiri. Eero pikimitaari iroñaaka eerori.

Kameetha ikaminthagaeyakaeni Tajorentsi iroñaaka: eero akimitari paejatziiteni, riraga thaawanteeyakaririni

18 Tee piñeeyironi iñeeyakirini paejatziiteni janta tonkaariki Shinayiiki, ithaawaeyantakarini. Ikamanantakariri Tajorentsi Moeseeshi maawaeni ikowakagaeyakiririni, iñaakiro omapokanaka ootashitaka paamari, otsiteniityaanaki eejatzi, iñaakiro antawo tampyaa. 19 Ikemaeyakironi isheninka eejatzi ishintsitzi itziwootzi eejatzi ikemaeyantakaririni Tajorentsi, ithaawanteeyakarini osheki, ikanteeyini: "Eero piñaaneeyanani eejatzi, osheki nothaawanteeyakimini. Nokamikari". 20 Ikantzi Tajorentsi: "Tee nokoyi ipoke jaka tonkaariki atziri eejatzi ipira. Ipokerika jaka ipira, pompojeri, powamaeri". Ari ithaawaeyanakini osheki maawaeni atziri. 21 Eejatzi riraga Moeseeshi, ithaawaeyanakini maawaeni iñeeyakirini; ikantzi: "Osheki nothaawanaki, rootaki nompetatantanakari". 22 Omaanta eerokapaeni, tee piyaateeyini Shinayiiki, rootaki kaari pithaawaeyantani. Omaanta okimitakawo piyaateeyakini janta paashiniki tonkaari, iitachari Shiyoo, rowaga jeekatsiri janta Jerojareeki: oshiyakawori inampi Tajorentsi. Ñaakiro, kimitaka piyaataperotaki paashiniki Jerojaree, rowaga jenokijato: pareeteeyakarini Tajorentsi, ikaminthaaperoeyakimini, rootaki kaari pithaawaeyantani. Eenitatsi janta oshekipero ronampiripaeni, ipiyotawenteeyakarini, romampaawenteeyakarini, maawaeni. 23 Janta ijeeki maawaeni aapatziyariri Jesoshi itominteeyakarini Tajorentsi, maawaeni jeekaperotatsini janta: eeniro ojankinataka iroñaaka iwaero, maawaeni. Rirotaki rirori, riraga kantakowenteeyakaerini aakapaeni maawaeni, antakirorika kameetha rooma teerika antziro. Eenitatsi eejatzi maawaeni riraga aapatziyeeyaririni paerani; rowameethateeyakirini Tajorentsi, kameetha ijeekaeyini iroñaaka jenokinta. 24 Eejatzi okimitaka pareetaka Jesoshiki, riraga iyotagaeyeerini maawaeni ikanteeyakirini Tajorentsi. Paerani rowamaakiri Kayeeni rirentzi Aweeri, rootaki rowashironkaantakariri rirori. Rowamagaetakiri eejatzi Jesoshi, rapaatawenteeyakaeni riraa. Anaakoperotantanaki rashi Jesoshi tema rootaki ayotantakari ari imatero rowawijaakotee ikaminthagaeyantakaerini Tajorentsi.

25 Paapatziyeeyaarinira riraga kenkithatakagaeyimirini, kyaaryoowa pipiyathatarikarira. Paerani ipiyatheeyakarini asheninkani Moeseeshi. Isheninka rinawita, omaanta tee raapatziyari, rootaki rowashironkaanteeyakaririni Tajorentsi. Kaari atziri kowatsini ikenkithatakayemi iroñaaka, omaanta riraga Tajorentsi. Osheki ranaakotantaki ipinkatharitzi. Eerorika paapatziyari Jesoshi tema ari rowashironkaaperoeyemini osheki. 26 Paerani janta Shinayiiki ikenkithatakaantakariri Tajorentsi Moeseeshi, omoyeka kipatsi. Omaanta ikantzirini rirori: "Iinja noweyaantawakyaawo nomoyekero eejatzi kipatsi, omaanta eejatzi nomoyekakoteri jenokijatzi maawaeni". 27 Ikantzini: "Ari noweyaantawakyaawo nomoyekero eejatzi". Aritaki ithonkiro maawaeni onikaeyacharini, maawaeni kaari kijotaperotatsi. Otzimagaantanaki kaari onikachani. 28 Ari iinja ajeekaeyanteeyawoni janta paashiniki kipatsi, rowaga kaari

thonkanitachani: janta ipinkathariwentaperoeyeeni. Rootaki okameethatantari apaasonkitaperoeyerini, akyaaryoowenteniri maawaeni ikowakaakaeri; thame apinkathataperoeyerini maawaeni. 29 Tema roshiyakawo Tajorentsi paamari taantanero. Okameethatzi ithaawantaperoeyaarini maawaeni kaari pinkathatziriri rirori: tema ari ithonkaperoeyakirini maawaeni theenkaeyiririni.

13

Riweyaantakari ikaminaakiri

1 Ari, pinintashiryaawakaaperoeyaani: pikimitakaanteri paashinipaeni irira piyemijantzinkarite, eekiro piyaatatyee pinintashireperoteri. 2 Aririka rareetemi kaari piñaapiintzi, paakameethatawakiri. Eeniro aakameethatawakiriri kaari iñaapiintzi, iitawitari isheninka riraga raakameethatziri: jaa, ronampiripaen-imache Tajorentsi rineeyini. 3 Pikaminthagaeyerini maawaeni ayemijantzinkarite, riraga romonkyaagaetziripaeni: kimitakimi pijeekakitzi janta omonkyaagamentotsiki, tema ari pikowakimi ikaminthagaeyeminimi eerori. Pikaminthagaeyerini maawaeni rowashironkagaetzirini: tema pisheninkaeyakarini. 4 Okameethatzi aye aena; okameethatzi rowaga tsinani aye oemi. Okameethatzi imatero shirampari iina; okameethatzi oshinetayaari tsinani oemi. Omaanta rowashironkagaeyerini Tajorentsi maawaeni kaari kinatawori iina eejatzi roori tsinani kaari kinatariri oemi. Eejatzi rirori ewankari aritaki rowashironkaeyakirini Tajorentsi ñaathatayitaworini tsinani kaari rayi. Eejatzi okimitya roori tsinani eero oñaathatari shirampari kaari ayi. 5 Eero pikoyi poshekeeri piyorikite, omaanta piweshiryaawentyaawo tzimimoeyimirini. Tema ikantzi Tajorentsi: “Eero noshinetzimi pashironkaya, kijokiro nowaeyemini”. 6 Rootaki okameethatantari akantapiinteeyeni: “Niyotaki ramitakotapiintakina Awinkatharite, eero nokenkithashiryaapiinta. Tekatsi ikantena atziri rowashironkayena”.

7 Pikenkithashiryaaperoteri tsika ikantari riraga aapatziyak-agaeyimirini: riraga iyotagaeyimirorini iñaani Tajorentsi. Pikenkithashiryaaperotero maawaeni imatakagaeyakimirini, roojatzi pikimiteeyaarini rirori, paapatziyaperoeyaarini Tajorentsi. 8 Tee ipaashinitapiintzi Jesokirishito, roojatzi ikanta: paerani, iroñaaka, roojatzi iinja. 9 Eero paapatziyawo riyotaantashitayitarini atziripaeni. Tema okameethatzi akemijantero riyotagaeyeerini Tajorentsi, riraga neshironkaeyeerini. Eenitatsi kantawenteeyeerorini oetarika owaeyaarinimi, omaanta ratsipetashitakawo: tee owameethateeyirini riroripaeni, eejatzi eero owameethateeyeeni aari. 10 Ikamawenteeyakaeni Jesokirishito, awijakoeyantaarini; omaantakya rirori riraga kantziriri ñaanakowenantatsiripaeni: “Pitayeniri nopira nawijakotanteeyarini”, ratsipetashiteeyakawoni, eero rawijakotee. 11 Riraga iwinkatharitepaeni ñaanakowenantatsiri rowamaapiintziniri piratsi eejatzi raapiintziro riraa janta ipankoki Tajorentsi. Ikantziri: “Eeniro rantani nosheninka, rootaki nowamaantariri piratsi piyotantyaari ikowaki pikaminthayeri. Eenitatsi iroka riraa”. Roojatzi ragaeyanakironi iwatha piratsi janta inteena, itaakiri. 12 Eejatzi ikimitakaantakiri Jesoshi, ragaeyanakirini inteena

rowamaantakariri: tee ari rowamaeri nampitsiki. Omaanta ikamaki rowameethateeyantakaerini.

13 Aririka ishirontawentee theenkantatsiri, aririka rowashironkagaeyeeni, omaanta okameethatzi akantyaani aapatziyari Jesoshi. Tema ishirontawenteeyakarini rirori, rowashironkagaeyakirini. 14 Kaari anampipero iroka kipatsi, omaantakya akowaeyakini anampitaperoteeyawo janta jenokinta. 15 Aririka aapatziyari Jesokirishito, okameethatzi akamantapiinteeyerini paashinipaeni: "Osheki ikameethataki Tajorentsi, osheki nopinkathatziri". 16 Pikantyaani pantayiteroni kameethatayitatsirini eejatzi pikaminthagaeyerini paashinipaeni: rootaki ikowakagaeyakimirini Tajorentsi.

17 Pikemijantaperoeyerini riraga kenkithatakagaeyimirorini iñaani Tajorentsi, pipinkathateeyerini. Okameethatzi riyotagaeyemini rirori kameetha, pikameethashireeyanteeyarini. Iinja rojampitawakiri Tajorentsi: "¿Iitaka piyotaakiriri riraga kemijanteeyakimirini? ¿Kameethama raapatziyakimi?" Ari ikamanteri. Tema kameetha rakeri: "Jee. Kameetha raapatziyakina". Omaanta eerorika paapatziyari ikanteri: "Tee raapatziyana", roojatzi rowashironkaantakimi Tajorentsi. 18 Tee niyotzi eenirorika nantani, nokenkithashiryaa tee añiiro; omaanta nokowaki pamanakotena eero otzimanta nantani. 19 Eejatzi pamanakotena intsipaete nareetzitanteemiri eejatzi, añaawakaanteeyaarini. 20 Eejatzi nokanteri ramitakoeyemini eerori. Niyotaki ikemijantena Tajorentsi, tema itajonkakowenteeyakaeni: ikowaki ijeekakagaeyeeni kameetha. Paerani eejatzi ipiriintaneeri Awinkatharite Jesokirishito: riraga kantakowenteeyakaerini, aminakowenteeyakaerini. Raminakowenteeyakaeni, ikimitakari ashitariri rowishate, raminakowiritaantziri riroripaeni. Ikamawenteeyakaeni, apaatawenteeyakaeni riraa, ayoteeyantakarini kyaaryo ikantakaeri Tajorentsi: "Nowawijaakoeyemini, nojeekakayemi jaka nonampikika, pikanteetatyeeyaani". 21 Iroñaaka nokantakiri: "Powameethataperoeyerini nosheninka, pimatakayeri kameethatayitatsirini ranteeyantemirorini maawaeni pikowakagaeyakiririni: tema raapatziyeeyakarini Jesokirishito". Eejatzi nokanteeyimini eerokapaeni: "Pipinkathataperoeyerini Jesokirishito, pikanteetatyeeyaani. Aritaki okantyaari".

Ithonkapaakiniri rojankinatziniriri

22 Noyemijantzinkarite, tee oshekitzi iroka nojankinateeyimirini: pikenkithashiryaaperoeyeroni. 23 Piyoteeyakini romonkyaagaetakiri ayemijantzinkarite Temoteeyo omonkyaagamentotsiki, omaanta shitowanee iroñaaka. Aririka intsipaete rareetya jaka, notsipataneeyaari jaga pinampiki, noñeeyapaemini. 24 Niwethateeyakarini maawaeni kenkithatakaantatsiri eejatzi maawaeni ayemijantzinkarite. Riwethateeyimini maawaeni itaaryajatzi, riraga aapatziyariri Jesoshi. 25 Nokowaki ineshironkaeyemini Tajorentsi, maawaeni. Aritaki okantyaari.

Ari okaatzi.

JANTYAAKO ROJANKINATZINIRI IJORIIYOTZINKARITEPAENI JATAYITANEENTSIRINI

1 Nokoyi niwethatemi eerokapaeni nojoriiyotzinkarite tsikarika pikanta pijeeki. Naaka Jantyaako, roojatzi nokanta nokemijantaperotakiro ikowakaakinari Tajorentsi eejatzi nokemijantaperotakiro ikowakaakinari Jewaperowentakaeri, riraga Jesokirishito. Nojankinateeyemini eerokapaeni noyemijantzinkarite jatayitaneentsirini inteenaperoki paashinikipaeni kipatsi.

Opomeentsitzimotakimirika oetarika, pameentaperotyaari Tajorentsi

2 Iroñaaka noyemijantzinkarite, nokamantemi: omawitya opomeentsitzimotakimi oetarikapaeni, eero pikijashitari Tajorentsi, inta okameethatzi pikimoshireperotanaki. 3 Tema piyotaki aririka eero pathaagakotawo kaari kameethatatsi oñaantawitakimirika, ari piyotaperotanaki eekiro piyaatatye pameentanakyaari rirori roojatzi ari pikyaaryoowentaperotanakiro maawaeni ikowakaakimiri, omawitya pikemaatsitawentyaawo. Roojatzi pishintsishireperotantanakya. 4 Eekiro piyaatatye kameetha pishintsishireperoeyanakinikya pikyaaryoowenantyaanariri irira ikowakaakimiri, rootaki pikameethashireperotantanakyaari piwetsikashireperoteeyaani, pimateeyantyaaworini pantero maawaeni ikowakagaeyakimirini.

5 Tekirarika piyotaperotziro ikowakaemiri Tajorentsi, pamaneri riyoteemi. Aritaki ikemaperotakimi, tema ipapiinteeyakimini okaatzi pamanakotziriri, aritaki ipakimi kameetha yotanitaantsi, eero ithañaapithatzimiro. Rootaki pimatantyaawori okaatzi ikowakaakimiri. 6 Omaanta aririka pamaneri, kameetha pikenkithashiryaaperotya, pikante: “Kyaaryooperotaki niyotaki ikemakina Tajorentsi, aritaki imatakinawo okaatzi nokowakotziriri”. Eero pitheenkashiretzikya pajankanekira. Eerorika pikenkithashiryaaperota pajankaneki kyaaryoopero ipakimi Tajorentsi, pikimiwitakawo rowaga otamakaari janta antawokinta inkaare. Aririka otampyaate tampyaa ookaagakiro otamakaari janta eejatzi opiyaaganaa. Eejatzi okimita, aririka pikoyi ikemijantemi Tajorentsi pikantakiriri, omaanta pikenkithashiryaarika: “Teerika ikemana aamashitya eerorika ipana”. Kyaaryo eero ipimi, tema pitheenkatziiri. 7-8 Riraga kantashitachari: “Naaka nokemijantaperotakiri Tajorentsi”, omaanta tee imonkaatziro ikowakaakiriri, ¿piitashitama ari ikemaperotakimi Tajorentsi pikantashiwaetyaaririka, teerika pikantaperotziri irira kyaaryoopero pajankaneki? Eero ikemaperotzimaetzimi, tema tee paapatziyaperotari. Rootaki kaari iñaantzimi rirori pikameethatzi, rootaki kaari ramitakotantzimi, eero ipashitzimi oetarikapaeni pikowakowitariri. Pikenkithashiryaawaetashitakawo oetarikapaeni. Tee kameetha pikenkithashiryaaperota paapatziyari rirori.

9 Okameethatzi pikimoshireperotanaki, noyemijantzinkaritepaeni, kaari ashaagantacharipaeni, rooma reentsitetakimi Tajorentsi

iñaaperotakimi pikameethatzi. 10 Eejatzi eeroka, noyemijantzinkarite ashaagantzinkaripaeni, okameethatzi piweshiryaawentaperotanakyaawo riyotakimiri Jesokirishito; eero piweshiryaawentashitawo pashaagawopaeni, tema pikimiwitakawo oteyaki inchashi, tee okijotzi; eechonkiini owaneenkata, intsipaete okami. 11 Paminero inchashinta. Oteyakitanaki owaneenkaperowitaka. Aririka ijenokitapaaki oorya ijaawaperotanakirika, intsipaete ojampiteyatanaki roojatzi opariteyatantanakya oteyaki, eero añaawaero othatanaa. Ari ikanta rirori ashaagantzinkari, eero ojamani ijeeki, intsipaete ikamae, rookawentanakyaawo maawaeni tzimimowitariri.

12 Aririka ipokimotemirika kowatsiri rantakayemiro kaari kameethatatsi omaanta tee pathaagakotawakari okaatzi rantakayemirimi, inta eekiro piyaatatyee pijeeki kameetha, pikyaaryoowentaperotakiniririka Tajorentsi ikowakaakimiri, ari kameetha ikimoshiryaakaakimi rirori eejatzi ijeekakaantemiri iinja janta jenokinta. Ashi poyiro pikanteetapaatyeeyaani pijeekaperotapae janta. Omawitya opomeentsitzimotakae oetarikapaeni, aririka eshiwentanakiro tema iñaaperotakae Tajorentsi akameethatzi.

Eero athaagakotawo ñaantaantsi

13 Aririka pikenkithashireeyaawo pantero kaari kameethatatsi, eero pikantashita: “Ikowakaakinawo Tajorentsi”. Tee ikowakaeri Tajorentsi atziri rantero kaari kameethatatsi. 14 Aririka akenkithashireero antero kaari kameethatatsi, rootaki akowantyaari antero. 15 Eekirorika aatatye akowashireero antero aritaki antakiro. Eekirorika aatatye antero kaari kameethatatsi rootaki apeyakotanteeyaariri Tajorentsi rootaki akamantari janta paamariki kaari tsiwakanitatsini. 16 Ramatawiteemikari kamaari, noyemijantzinkaritepaeni nonintashiretanewopaeni, omaanta eero pishinetaari ramatawitemi. 17 Riraga jeekatsiri jenokinta riroperori, ikaminthaaperotakae. Opoña maawaeni kameethatatsiri janta Tajorentsiki. Tema irira Pawapero rirotaki wetsikiriri kashiri eejatzi ompokiropaeni eejatzi oorya kitejitakotantatsiri. Tee ipaashinitzi rirori, tee roepithokiro oetarika ikantziri, ashi royiro iñaawaetzi ikenkithashiryaa kameetha. 18 Ipakae iñaani rowaga kyaaryooperotatsiri. Aapatziyawori rootaki ikowantakari Tajorentsi asheninkatyaari tema rootaki reentsitetantakaeri. Tema rowawijaakotakae, iroñaaka ashi oyiro akameethatantakari. Eejatzi eekiro riyatatye reentsitetyaari oshekiniroña paashinipaeni atziri, ashi royiro ikameethatantanakyaari.

Paapatziyaperotyaawo okantziri Iwaperite Tajorentsi

19 Noyemijantzinkaritepaeni, tema eeroka nonintashiretanewopaeni, rootaki nokanantakimiri iroka eero pipeyakotziro: eero intsipaete piñaawaetashita oetarikapaeni pikenkithashiryaari eeroka; inta okameethatzi pikowanaki pikemaperotero Iñaani Tajorentsi. Eejatzi eero pikijita intsipaete. 20 Pikijyaarika, ¿piitashitama inimotakiri Tajorentsi? Tee inimotziri, eejatzi eero amitakotzimi pikameethashiryaantyaari. 21 Rootaki nokanantakimiri: eero pompetawo kaari kameethatatsi pantawitakari, eero papiiteero panteero. Eejatzi eero pikenkithashiryaanaawo kaari kameethatatsi. Pookaperotero maawaeni pikameethashiryaantaperotaneeyari. Paapatziyawo kameetha okantziri Iwaperite Tajorentsi, rootaki

omatanteemiri owawijaakoteemi. 22 Pikemijantaperotero Iwaperite Tajorentsi okantzimiri: eerokya apatziro pikemashitawo, panterorika iroka pamatawitashita apaniroeni eeroka. Tee okameethatzi pikemashityaawo, inta pantaperotero. 23-24 Ninkarika kemashitakawori Iwaperite Tajorentsi ikimiwitakari aminapoowitachari ñaarontsikira, raminapoowitakawo ipoo riyotantyaari tsikarika ikantaka, omaanta aririka riyaatanee tee ikenkithashiryaaneero, ipeyakotanakiro tsikarika okanta ipoo. Ari ikimita riraga kemashitawakawori Iwaperite Tajorentsi, ikemawitakawo tsikarika ikantari, omaanta aririka riyaatanee tee ikenkithashiryaaneero, ipeyakotanakiro, ratsipetashitakawo ikemawitakawo, rooma tee ikemijantaperotziro. 25 Rowaga Iwaperite Tajorentsi okameethaperotaki. Rootaki okameethatantari eekiro aatatye añaanatapiintero oetarika okantziri. Aririka añaanatapiintero maawaeni kitejiriki, eero apeyakotantawo okaatzi okantziri inta eekiro aatatyee antero rootaki ramitakotanteeri Tajorentsi maawaeni okaatzi antziri. Itajonkawentee, rootaki akimoshiretantari. 26 Eenitatsirika atziri iitakaawitachari raapatziyakari rirori ikante: “Naaka kemijantzinkaripero”, omaanta eeniro ikijathatapiintziri paashinipaeni atziri, tema ramatawitashitaka apaniroeni. Tee ikyaaryoowentaperotziro ikantziriri Tajorentsi, inta ratsipetashitakawo, raapatziyajeempiyaakawo. Tema ikowakaakae riraga Tajorentsi eero ashintsithatziri asheninkapaeni. 27 Aapatziyaaperotakyaaririka aritaki aneshironkatakiri ookaarewo, riraga ookawentayitanakaririni rinironi eejatzirika iririni, eejatzi okamapithatantakaririni riniro eejatzi ashitariri. Eejatzi aapatziyaperotakyaaririka aritaki aneshironkatakiro roori kamaentsirini oemi. Eejatzi eero apiyakotawo akenkithashiryagaero kaari kameethatatsi. Tema rootaki ikowakagaeyakaerini Tajorentsi.

2

Kameetha pinintaperotawakagaeyaani maawaeni

1 Rooma iroñaaka, noyemijantzinkaritepaeni, paapatziyakari Awinkatharite Jesokirishito, riraga anaakoperotakaeri maperori ikameethaperotaki. Rootaki nokanantakimiri kameetha pinintaperotawakaeya maawaeni. Tee apatziro ikowakaemiro pikaminthaapiintashityaari ashaagantachari, omaanta eejatzi ikowakaakimi pikaminthayityaari riraga kaari ashaagantachari. Eero pimanintashiriiri paashinipaeni atziri. 2 Noshiyakaawentemiro. Aririka pipiyoteeyani ipokapaakirika apite atziri, apaani kithaatawori iithaari rooperori pinaperotachari eejatzi ikyaantakari raniiyote rakoki pinaperotachari, omaanta paashini owashironkaenkari, antyashipawopookitaki imaatha; 3-4 aririka eeroka pipashiwentakaawakyaaririka owashironkaenkari eerorika poejeekawakiri kameetha, pimanintawakiririka pikantashitakyaaririka: “Ari pikatziyapae jaga”. Teerika paakameethatawakiri kameetha, omaanta pikantakotashitakari pipinkathatawakiri riraga ashaagantachari kameetha poejeekantyaari jeekamentotsi kameethari, ¿kyaaryooperotakima paapatziyaperotakari Tajorentsi? Tee. Tee okameethatzi iroka, rooma tee paakameethaperotawakiri owashironkaenkari

kameetha. Pantakiro kaari kameethatatsi, rooma pimanintawakiri owashironkaenkari pajankanekira.

5 Pikemaperotawakina, noyemijantzinkaritepaeni. Tema riyoyaaperotakiri Tajorentsi riraga kaari ashaagantachari raapatziyaperotantyaariri rirori, kameetha ijeekanteeyaari iinja janta okameethaperotzinta. Tema rootaki ikantzitakarini: “Nojeekakagaeyerini jaka nonampiki maawaeni nintaperotanari”. 6 Omaanta eeroripaeni pimaninteeyakirini riraga kaari ashaagantacharipaeni, apatziro pipinkathatashitakari ashaagantacharipaeni. Riroma rirowitaka irintapaeni amatawitapiinteeyakimirini kaari pinaperotzimiri pantawaeroki kameetha. Tema eejatzi rirotaki aapiinteeyimirini romonkyaakaantemi omonkyaagamentotsikinta. 7 ¿Kaarima irintapaeni kantzimatapiintziriri Jesokirishito? Jee, kyaaryo, omaanta tema irira ikameethaperotaki, rirotaki kaminthagaeyakimirini. Tema tee okameethatzi pimaninteeyerini paashinipaeni atziri.

8 Eenitatsi rojankinatakotziteetakaririni ikantakirini Jesoshi. Ikantakini: “Pikaminthaaperoteri maawaeni atziri. Pikimitaaga pikaminthaaperotaaga eerokakya, eejatzi pikimiteri riraga paashinipaeni atziri pikaminthaaperoteri”. Pimonkaaperotakirorika iroka, kameethaperotaki. 9 Omaanta teerika pikaminthaaperotziri maawaeni atziri inta apaanipaeni pimanintakiri, ari pantakiro kaari kameethatatsi, tee pimonkaatziro ikantakiri Tajorentsi. 10 Pimonkaatakirorikami maawaeni okantziri rojankinarini Moeseeshi omaanta eenitatsirika apaani kaari pimonkaatzi, tema eejatzi pantakiro kaari kameethatatsi, kimitaka iroñaaka tee pimonkaataneentziro eechonkiini apaani.

11 Rirojatziita Tajorentsi kantatsiri: “Eero piñaaminthatziro tsinani kaari payi, eero piñaaminthatziri shirampari kaari payi”. Eejatzi ikantzi: “Eero powamaantzi”. Teerika piñaathatawo tsinani, teerika piñaathatari shirampari, omaanta powamaakiririka atziri, teekya pimonkaatziro ikantakiri Tajorentsi, eeniro pantakiro kaari kameethatatsi, tema pipiyathatakari rirori. 12 Kyaaryo ikantakowentemini iinja Jesokirishito, pimonkaaterorika okaatzi ikowakaakimiri. Rootaki kameetha pipinkathatantyaariri Tajorentsi, apatziro pikenkithashireeyawo kameethatatsiri, eejatzi powameethapiintero maawaeni pantziri. 13 Teerika pineshironkapiintziri paashinipaeni atziri eero ineshironkatzimi eeroka Tajorentsi. Omaanta pineshironkaperotakiririka paashinipaeni, tekatsi pikantya pithaawantyaari Tajorentsi aririka iinja areetapaakya kitejitatsiri ikantakowenanteeyaaririni maawaeni atziri ninkarika kameethateentsiri.

Kyaaryooperotakirika aapatziyaperotakyaari Tajorentsi aritaki amatakiro ikowakaakaeri

14 Pamine, noyemijantzinkaritepaeni, eenitatsirika kantashiwaetachari: “Naaka aapatziyaperotariri Tajorentsi”, omaanta teerika rantziro ikantziri Tajorentsi, ¿kyaaryooperotakima raapatziyaperotakari? Tee raapatziyaperotari. ¿Aritakima rowawijaakotakiri Tajorentsi kantashiwaetachari: “Naaka aapatziyariri Jesoshi?” Eero. 15 Oshiyakaawentero aririka piyotawitakya iroñaaka okoetyeemotakari piyemijantzinkarite, tee otzimimotziri iithaari eejatzi rowanawo.

16 Eerorika pineshironkatziri, piñaawitakarira pikantashitawakyaaririka: “Piyaatera kameetha, ari itajonkawentakimi Tajorentsi paata paanteeyari piithaari pikithaatyaari eejatzi aritaki ipakimi powanawo paata poyaari”. ¿Piitakaawitakama kameetha paapatziyaperotakari Tajorentsi? Tee paapatziyaperotari. Omaanta pantakiro kaari kameethatatsi: rooma tee pineshironkatawakiri thonkatakotachari. 17 Ñaakiro, riraga maawaeni kantawaetashitachari: “Nameentakari Jesokirishito”, teerika rantziro ikantziri Tajorentsi, tee kyaaryo rameentaperotari, ratsipetashitakawo ikantzi: “Nameentakari Jesokirishito”, tema tee ineshironkaperotziri owashironkaenkari.

18 Eejatzi eenitatsirika kantemini: “Paapatziyashiwaetakari Tajorentsi eerori, omaanta naari nantakiro ikowakaakinari”. Kyaaryootaki ikantzi. Eerorika pimonkaatziro ikowakaakimiri riraga Tajorentsi, ¿tsika okantyaaka poñaagayitantenarini tsikarika pikantaka paapatziyaperotantakariri Tajorentsi? Omaanta naari nomonkaatakiro ikantziri rootaki piyotantakari kyaaryo naapatziyaperotakari. 19 Pikenkithashireeyari eenitatsi apintzi Tajorentsi. Ari okameethataki, omaanta eejatzi riraga kamaaripaeni riyotzi eenitatsi apintzi Tajorentsi, rootaki ithaawantaperotakari rompetataka kamaari, tonki, tonki, tonki. 20 Omaanta eerori kemijantashiwitachari, ¿tekirama piyoperotziro iroka? Riraga kaari monkaatzirori ikowakaawitariri Tajorentsi raapatziyajeempiyaashitakari ratsipetashitakawo, tema tee rantziro okaatzi ikantawitari. Teerika imonkaaperotziro ratsipetashiperotakawo raapatziyawitari. 21 Pikenkithashireeri Awaraamani, achariniiteperoni paeraniperoroña. Ikantzi Tajorentsi: “Kameethaperotaki rirori tema raapatziyaperotakina, imonkaataperotakiro nokowakaakiriri”. Rootaki ikowantawitakyaarimi rowamayerimi itomi iitachari Ijaaka. Tema ikantawitakari: “Piwetsikero aritaari janta eejatzi powamayenari pitomi Ijaaka”. Ikemijantaperotakiri rirori: rooteentsimi rowamayerimi itomipero roejawenantyaaririmi, omaanta roojatzi ikanantanaari riraga Tajorentsi: “Eero powamaeri. Iroñaaka niyoperotakini pikemijantaperotakina, rooma pimonkaatakiro maawaeni nokantakimiri”. Rootaki iñaaperotantakariri ikameethatzi, okimitaaka tee rantziro kaari kameethatatsi, tema ikemijantaperotakiri rirori. 22 Ñaakiro, Awaraamani tee apatziro ikemashitari Tajorentsi ikantakiriri, inta ikenkithashireperotantakawori, maperori imonkaaperotakiniri ikowakaakiriri. Rootaki ayotantakariri kyaaryo raapatziyaperotakari, tema imonkaaperotakiniri kameetha Tajorentsi. 23 Rootaki omonkaatantakari jankinarentsi paerani Iwaperiteki Tajorentsi okantzi: “Awaraama raapatziyaperotakari Tajorentsi rootaki ikanantakari: ‘Iroñaaka rirotaki Awaraama notsipaminthatanewopero. Noñaaperotakiri ikameethatzi, rooma okimitaaka tee rantziro kaari kameethatatsi’ ”. 24 Ñaakiro, apatzirorika akemashitaworika ikantziri Tajorentsi akemijantashitaririka eero iñaaperotee akameethatzi. Ari ikantakowentee eenitatsi kaari kameethatatsi antakiri. Omaanta eejatzi amonkaaperoterorika ikowakaakaeri, ari kameetha aapatziyantaperotariri, aritaki kameetha iñaaperotee akameethatzi, eejatzi ikantakowentee kimitaaka tekatsi antakiri kaari kameethatatsi. 25 Eejatzi okimitaaka paeraniperoroña roorini Raawa. Ametakawo oñaaminthatapiintawitakarini shiramparipaeni, ipinatanteeyakaworini

janta Jerikooki. Omaanta okemakotakirini Tajorentsi, iroñaaka okowanaki aapatziyaperotyaari, rootaki okaminthaanteeyawakaririni rotyaantanewopaeni Joshoe tee aakaantziri inta omanawakiri. Roojatzi oñaagantawakari paashini awotsi ikinantanakyaari riroripaeni ishiyapithatantanakariri kijakiriri. Tema amitakoeyawakirini rootaki oñaagantakariri Tajorentsi okemijantaperotakiri kameetha iroñaaka. Rootaki iñaaperotantakawori Tajorentsi okameethatzi, kimitaka tee antziro kaari kameethatatsi. 26 Piyoperotaki eerorika añi tema kamaperotakae, eejatzi okimiwitaaka iroka, eerorika amonkaatziro ikowakaawitakaeri Tajorentsi, tee aapatziyaperotari.

3

Eerorika pimonkaatziro oetarika piyotaantakiri paashinipaeni, ari ikijawentawakimiro Tajorentsi

1 Pamine, noyemijantzinkaritepaeni, tee okameethatzi osheki eerokapaeni pikowaki piyoteeri paashini atziri poshiyantenari naaka. Tema ayotaki eerorika amonkaatziro ayotaapiintakiriri paashinipaeni, eejatzi eerorika ayotagaeyirini kameetha, roojatzi omonkaatantapaakya kitejiri ikantakowenanteeri Tajorentsi antakirorika kameetha rooma teerika antziro. Tema aritaki ikantakae: “Pamine, osheki piyotaapiintawitakari paashinipaeni. ¿Iitaka kaari pimonkaatantawo eerori piyotaawitakariri? Okameethatemi pityaawomi eerori pimonkaatero pikantakiriri”. Okameethatawita pimonkaatero piyotaawitakariri. 2 Maawaeni aaka antapiintziro kaari kameethatatsi. Omaanta eenitatsirika kaari ñaawaeteroni kaari kameethatatsi, tema rirotaki kameethaperotzinkari, riyoperotakiro rantapiintakiro kameethatatsiri, oetarika rantayitakirini. 3 Pamine, pikenkithashiryaakotyaari antari kawayo: osheki ishintsini, omaanta amatakiri atzimpatakotziri jookathaki ipaanteki, kameetha ikemijanantyaawori inoshikakomento omawitya okantaka owaanini ijookathate. 4 Eejatzi okimitaka rowaga antawo pitotsi. Antawo inawita, omaanta aawyaakiro oshintsinka tampyaa otyaantakiro. Omaanta ontsiritzirorira raawyaantakawo owaanini komarontsi rontsiritantakawo raanakiro tsikarika ikowakawo riyaate.

5 Eejatzi okimita roori aneni: owaanini okantawita; omaanta osheki antakagaeri oetarikapaeni: rootaki ayotaantyaariri atziri. Tema rootaki apaante akijantariri paashini atziri. Okimitakawo paamari aririka atayiro owantsi. Othonkaperotakiro maawaeni otaanakiro okaatzira owantsi. Omaanta okaatzini paamari itantakawori. 6 Iroka apaanteka okimitakawo paamari. Otzinkamitakawo kaari kameethatatsi. Tema rirotaki riraga Jatanaashi iyotaakaerori añaawaetantawori kaari kameethatatsi. Eechonkiini akantawakaaneentakya oetarikapaeni amatakiro owaariperotawakaeyakani.

7 Amatakiro aakapaeni ametakaari piratsipaeni: riraga tsimeripaeni, maankipaeni, shimapaeni, maawaeni. Eejatzi amatakiro apiratakari rametantakaeri kameetha. 8 Omaanta tekatsi materoni ojantzikaeroni ipaante. Rooma kaari imateetziro rojantzikagaetziro. Rootaki kaari amatantawitawo apaniroeni añaawaetapiintero kameethatatsiri. Eejatzi okimitakawo koñaapi, aririka irakiro aritaki owamaakae. Ari okimitaka

roori apaante antakaerorika kaari kameethatatsi owashironkaakae, eejatzi owashironkaantakari paashinipaeni atziri. 9 Añaaperotantapiintakari Pawa Tajorentsi iroka apaanteka akimoshirewentakiri, omaanta eejatzi rootaki akantzimatantapiintariri atziripaeni omawitya riwetsikakae Tajorentsi maawaeni aaka akimiwitakari rirori. 10 Apinto apaante añaawaetantawori kameethatatsiri eejatzi añaawaetantzitawori roori kaari kameethatatsi. Eejatzi rootaki akimoshirewenantariri Tajorentsi, eejatzi akijathatantariri atziripaeni. Noyemijantzinkaritepaeni, tee ari okantakotyaari; okaanteekaata. 11-12 Noshiyakaawentemiro. ¿Arima omatakiro iyowaatee iñaa apaani omookira otsipatyaawo kameethatatsiri eejatzi kachotatsiri? Eero omatziro. Eejatzi ¿arima ochochokitanaki ashetoona iyeerakira eejatzi ochochokitanaki iyeera oowakira? Eero. Eejatzi akimitya aaka akyaaryootanakirika akameethashiretanaki, apatziro añaawaetapiintanakiro apaanteki kameethatatsiri; eero atsipatayiro añaawaetzitawo kaari kameethatatsi.

Ikenkithatakotakiro iyotaantsi

13 Eenitatsirika apaanipaeni eerokapaeni yotzinkari, pikemaperotakirorika tsikarika pikantya pikameethate, ari kameetha pijeeki; eero pikantakaaperota eerokakya inta pinintashireperoteri kameetha paashinipaeni. Rootaki riyotantyaari paashinipaeni kyaaryo eeroka yoperotzinkari. 14 Omaanta pikijashireperotakiririka paashinipaeni, pikowashitakarika panaakoteri piyotzi, eero pikantakaaperotakya tema piyotaki tee okameethatzi pitheeya pikanantyaari: “Naaka yotzinkari”. 15 Kaari Tajorentsi iyotaayimirori panantyaawori kaari kameethatatsi, rooma opoñaaka oetarikapaeni pikenkithashiryaari pajankanekira: aririka pikenkithashirepiintakiro oetarikapaeni kaari kameethatatsi, rootaki panantyaawori. Rirotaki iwinkatharite kamaaripaeni kenkithashiryaakaakimirori pikenkithashiryaantawori pantero kaari kameethatatsi. 16 Ñaakiro, aririka piñaawenatakotakari eejatzi aririka pikijashiryaawakaya pikantzimashiryaawakaaka, rootaki pikijantapiintawakaakari eejatzi panantapiintakawori kaari kameethatatsi rootaki eero pijeekanta kameetha. 17 Omaanta rirotaki Tajorentsi ipantakimirori iyothanitaantsi, ikowakaakimi pikameethashireperotanaki, eejatzi ikowakaakimi aritapaaki pikija, eejatzi petakoperotyaari paashinipaeni, pathaagakotyaari. Oetarika ikantemiri, eejatzi ikowakaakimi ashi poyiro pineshironkapiinteri maawaeni, eejatzi kameetha pamitakoperoeyerini paashinipaeni, eero pimaninteeyirini apaanipaeni inta pinintaperoteeyerini maawaeni, eejatzi eero pamatawitantzi. 18 Noshiyakaawentemiro: apankiterika oetarikapaeni aritaki owiiteero apankitakiri. Eejatzi okimita iroka aririka kameetha aneshironkateri paashinipaeni atziri aritaki ajeekanaki kameetha maawaeni.

4

¿Iitaka kaari pikowanta pikaminthaapiinante?

1 ¿Tsika opoñaaka pikijawakaapiinteeyantarini? Tema opoñaaka inthomaeki pajankaneki pikowashiryaantaworini oetarikapaeni, rootaki pikijawakagaeyantakarini roojatzi pikowantyaarikya powamaawakaeyantyaarini. 2 Pikowaeyawitakawoni rashaagawopaeni paashinipaeni teera pimatziro payi pikowaeyawitakarini, rootaki

pikijawakaanteeyakarini eejatzi powamaawakaanteeyakarini. Pikowaeyawitakawoni pikimitakotyaarimi paashinipaeni tzimimotayitziririni. Omaanta tee pagaeyironi rootaki pikijawakaantapiintakari. Rootaki kaari paantaatawo pikowawitakari, tema tee pikantaperotziri Pawa Tajorentsi ramitakotemi piñeero tzimimowitemiri pikowawitari.

3 Pikantaperowitakari, omaanta rootaki kaari piñaantawo pashitari paaperotantawo, tee okameethatzi pikantaperowitariri. Apatziro pikowashiwitaka pikamintheeya eerokakya. 4 Pikimiwitakawo tsinani kaari kinatari oemi, inta osheki oñaathatzimotari oemi paashinipaeni shirampari. ¿Tema piyotzi pikimoshirewentakirorika rantziri kaari kemijantatsi kimitaka poonakari Tajorentsi? Rootaki nokanantakimiri iitarika kowatsiri ikimoshirewentero okaatzi rantziri kaari kemijantatsi, rirotaki oonakariri Tajorentsi tee raapatziyaperotari. 5 Tee okantashita rojankinatakoetakiriri Tajorentsi okantaki: “Riraga Tajorentsi rotyaantakaeniro Ishire jeekantakaerika iroñaaka ajankaneki, osheki oneshironkaperotakae kameetha. Okowakaaperotakae apatziro akimitakotyaari rirori”. 6 Omaanta Tajorentsi ikaminthaaperotakae, ramitakotakae ashintsishiretantanakari. Rootaki okanantakari Iwaperite Tajorentsi: “Roonari Tajorentsi riraga kantakaaperotachari, omaanta ineshironkaperotziri riraga athaagakotariri oetarika ikowakaakari”. 7 Rootaki pathaagakotantyaariri Tajorentsi maawaeni ikowakaemiri panteri, omaanta iwinkatharite kamaaripaeni pipiyathatyaari oetarika ikowakaawitemiri rantakayemiri. Aririka pipiyathatyaari aritaki rookaneemi. 8 Pikenkithashiryaapiinterikya Tajorentsi pameentyaari. Irira kijokiro rowantemiri. Pantawitakawoni kaari kameethatatsi; iroñaaka pookaero maawaeni iroka eejatzi pijeekanteeyari kameetha. Osheki pitheenkakirini Tajorentsi; pikanteri iroñaaka: “Pawa, nantakiro kaari kameethatatsi, niyotzi tee okameethatzi, tee nokoyi napiitero, pipeyakotenawo. Powameethashiretena, pikenkithashiryaakagaenawo kameethatatsiri”. 9 Pikenkithashiryaakoperoteeya oetarika pantakiri, powashiretakotya, rooma tee okameethaperotzi maawaeni pantapiintakiri. Pishirontawenteeyakawoni kaari kameethatatsi, omaanta okameethatzi powashiretakotya; pikimoshirewentashitawo kaari kameethatatsi, omaanta okameethatzi powashiretakoperotanakya. 10 Eero pikantakaaperota inta pikanteri Awinkatharite: “Pineshironkatena, tee nomatziro naari nowameethatya, inta eeroka materoni pamitakotena”. Pikantaperoteririka iroka ari ineshironkatemi iñaaperotemi pikameethatzi.

Eero pikantakowentziniri paashini atziri

11 Eero pikantzimatawakagaeyani, noyemijantzinkaritepaeni. Pikantzimateririka atziri pikanterika: “Eeniro pantani”, tee paapatziyawo ikantakiri Jesoshi: “Pinintaperotawakagaeyani”, omaanta pikimitashitakari pinkathariwenantatsiri pikantakowentashiteeyakarini piyemijantzinkaritepaeni. Omaanta tee ikowakayimiro Tajorentsi pantero iroka. Tema pitheenkakiro okaatzi ikantakiri Jesoshi; tee pimonkaatziro. 12 Omaanta apaniroeni riraga Tajorentsipero rirotaki kantatsini oetarika kameethatatsiri anteri; eejatzi apaniroeni irira rirotaki kantakowenterini paashinipaeni rantzirorika kaari kameethatatsi rowashironkaantyaariri. Tekatsi

paashini kantatsini. Irira apaniroeni matakirori rowawijaakotakayeri aapatziyakariri Jesoshi, eejatzi apatziro rirori kantakotanteentsiri kaari aapatziyariri Jesoshi rotyaanteri paamariki kaari tsiwakanitatsini. Rootaki ¿iitaka pikantakotantakariri eerori paashinipaeni powashironkaantakariri? Tema tee ikowakayimi eeroka pantero.

Kyaaryoowa, tee piyotzi oeta awijimotemini inkaamani

13 Pikemaeyawakinani, eerokapaeni kantashiteeyawitacharini: “Iroñaaka eerorika inkaamani aate janta nampitsikinta, ajeekakite janta apaani ojarentsi ayompariwaetakityaata, ayeeta oshekini koriki”. 14 Omaanta tee okameethatzi pikantashitya iroka: tema tee piyotzimaetawo oetarika awijaneentsini inkaamani. Tema pikimiwitakawo menkoreenkaki, eechonkiini omenkoritzi omaanta tee ojamanitzi othatyeetyaanaki. Eejatzi aaka maawaeni ari akimitaka, eechonkiini añaawitakya, omaanta eero ojamanitzi tsikarika okaate akamantyaari. 15 Ñaakiro, tee okameethatzi pikimitakaantashitya eeroka añaashitacha apaniroeni, tee pikenkithashiryaakotari Tajorentsi, omaantakya kameethatatsiri pikante: “Ikowakaakaerika Tajorentsi eeniro ajeeki jaka kipatsikika, aritaki antayitakironi oetarikapaeni akowayitzirini”.

16 Omaanta eekiro pikantakaaperothatashitanaka eejatzi piñaaperotashitaka eeroka apaniroeni. Iroka pantakirika tee okameethatzi. 17 Ninkarika yotawitakyaawoni kameethatatsiri ikowakaakiriri Tajorentsi omaanta tee imatzimaetawo, eeniro rantzimaetawo kaari kameethatatsi.

5

Ikantakiri ashaagantachari

1 Iroñaaka pikemero okaatzi nokantakotakiri riraga ashaagantacharipaeni, riraga kaari aapatziyariri Jesoshi. Tema okameethatzi ikenkithashiryaagaeya, eejatzi riraakotya, tema rantakiro kaari kamethatatsi. Aririka omonkaatapaakya kitejiri ikantakowenantyaariri Tajorentsi. Eerorika ipakaero rantziri, aritaki ikemaatsitakyaawo paamari. 2 Maawaeni okaatzi tzimimotziriri opathaawaetashitya, eejatzi ari ithonkiteeyeerini jankori iithaaripaeni. 3 Osheki ipinaperowitaka tzimimotayitakiririni, ikimita roorote eejatzi ipiraatate ipitsimentakitakaawaetashitakari. Aririka ipitsimentakiyitanakini roojatzi riyotantanakya ratsipetashitakari ikempoyaawitakari. Rootaki okantakotziri iroka: tee ramitakotanteeyarini ashironkaenkaripaeni tzimimoeyawitaririni; rootaki riyaatanteeyaari paamariki kaari tsiwakanitatsini. 4 Pamine, ramatawiteeyakirini ratziritepaeni, tee ipinatziri rootaki ikiñaanikowenanteeyakaworini rantawaero, raantzitashiteeyakarini. Rootaki ipiyotantakawori osheki rowaagawo eejatzi iyorikite. Riraga Tajorentsi riyotakiro maawaeni iroka okaatzika rantakagaeyakiririni: tee ineshironkateeyirini; rootaki paata rowashironkaantyaariri. Rirotaki Iwinkatharite maawaeni ronampiripaeni jenokinta. 5 Ikenkithashiryaakotashitaka irira apaniroeni, tee ikenkithashiryaakotari paashinipaeni atziri, iweshiryaawentashitawitakawo rashaagawopaeni ikowakiri jaka kipatsiki. Noshiyakaawentawakimiro: eenitatsirika atziri iwaakate ikoyiri rowamaeri intsipaete, tekirarika rowamaeri,

eekiro rowakaatyaari osheki paashito kameetha. Ikantaka iwathatapaaki. Riraga waaka kameetha rowa, tee ikenkithashiryaakota tsika okaatzi ikamantyaari. Roojatzi romapokashitakari rowamaakiri. Ari ikimitaka riraga Tajorentsi rantziri rirori: tee ikenkithashiryaakotari irira ashaagantzinkari eejatzi paashini atziri. Roojatzi romapokantapaakyaari rirori rowashironkayeri, rotyaanteri paamariki kaari tsiwakanitatsini. 6 Rowashironkaaperotantakariri kameethatzinkari: tee ipashitzimaetari koetyeemoeyakaririni, rootaki ikamantakari; omaanta tee ikijawitari. Rootaki imaperotantyaariri rowashironkaantyaariri rirori Tajorentsi.

Peshiwentero paamayaari Jesoshi pikenkithatakaapiinteri

7 Omaanta eeroka noyemijantzinkarite maawaeni, omawitya rowashironkaetemi eekiro piyaatatyee paamawentyaari Awinkatharite roojatzi ipokanteeya. Pikimitakotyaari irira pankiwaetatsiri. Piñaakiri, ojamani royaakotziro aririka opariyaantsitapaaki inkaani ipankiwaetantyaari pankirentsi. Eejatzi rapiitero royaakotawaeroota inkani okithokitantanakyaari kameetha. Roojatzi okithokitantanakya osheki, tema ari riweshiryaawentanakyaawo ashitawori iwankiri. 8 Eejatzi pikimitya eeroripaeni, eero pipakaero poyaakotziri Awinkatharite inta pishintsishiretanaki paapatziyaperotyaari eero rojamanitzi ipokanteeyaari. 9 Kaakite Tajorentsi riraga Kantakowenteeni, rooteentsi iñaapaakae. Rootaki nokanantakimiri kyaaryoowa rowashironkaetzimikarira. Eero pikiñaanikowentawakaawo ikantakowentzimirokari eerori. Ikantzimikari: "Eenitatsi kaari kameethatatsi pantziri, tee okameethatzi". 10 Pikenkithashireeri riraga kamanantayitzirorini iñaani Tajorentsi paeraniperoroña. Ikijeetakirini rowashironkaetakirini opomeentsitzimotakarini ikenkithatakotzirini Tajorentsi omaanta ikyaaryoowentakiniri tee rookiro raapatziyaperotari. Eejatzi pikimitya eeroripaeni pikimitakotyaari, aririka rowashironkagaetemi omaanta pikyaaryoowentaperoteniri rirori, eero pookiro paapatziyari. 11 Ayotaki iroñaaka maawaeni kyaaryoowentaperotakiniriri Tajorentsi kameethatatsiri omawitakya ikijeetakimirika, aritaki ikimoshirewentakiri irira. Tema iñaakiri ikameethaperotaki. Tema pikemakotakiri Jooponi paejatziiteni ikyaaryoowentaperotakiniri Tajorentsi oetarika, tee ipakaero raapatziyari omawitya rowashironkaetakiri. Eekiro raapatziyaperotanakityaari. Roojatzi riraga Tajorentsi, iñaaperotakiri ikameethatzi: imaperotanakiri ikaminthaaperotanakiriroña. Rootaki roshekyaantariri iroñaaka rashitayitaarini, anaakotakiro ritawitakari rashitawitakarini paerani. Piyotanaki ashi royiro Tajorentsi ikowaperotakikya retakoperotanta eejatzi ineshironkaperotantzi. Rootaki okameethatantari pikyaaryoowentero oetarika pomeentsitzimotemini: pikimityaari Joopo.

12 Pamine, noyemijantzinkaritepaeni, pikemaperotena. Oetarika pikenkithatakoteri eero pitheeya, piñaawaetero kyaaryooperotatsiri. Aririka pitheeya, eerowa pikantashita: "Riyotzi Tajorentsi tee namatawitzimi". Eejatzi eero piñaawaetakotashitawo jenokinta, pikantashitantakari: "Namatawitakimirika okameethatzi rowashironkaena Jeekatsiri jenokinta". Eejatzi okimitaaka kipatsi, eero piñaawaetakotashitawo pikantashitantakari: "Namatawitakimirika kameetha rowashironkayenaata

ashitawori kipatsi". Piñaawaete kameetha, eero piñaawaetashita. Pikanterika: "Jee, aritaki", pantaperotero pikantakiri. Eejatzi pikanterika: "Eero", eero pantziro. Eerowa pamatawitantzi: aririka pamatawitantaki, rootaki rowashironkaantemiri Tajorentsi.

Oetarika pomeentsitzimoteeyimirini, pikenkithatakaapiinteri Tajorentsi

13 Eenirorika opomeentsitzimotakimi kameetha pamanapiinteri Tajorentsi ramitakotantemiri. Riraga kimoshiretatsiri okameethatzi romampaakowentyaari Tajorentsi pipaasonkitantyaariri. 14 Eenitatsirika mantsiyatzinkari, kameetha ikaemakaanteri aataperoteencharipaeni aapatziyariri Jesoshi ramanakotyaari Tajorentsi retsiyatakotantyaariri eejatzi itziritapaakiri eechonkiini iyeenka ikante: "Ari nokowaki retsiyatakotakagaemi Awinkatharite". 15 Ramaneririka rirori Tajorentsi riyoperotakirika kyaaryoopero irira ikemaperotakiri, aritaki retsiyatakotakiri mantsiyari, eejatzi aritaki ineshironkatakiri ipeyakoteeniri kaari kameethatatsi rantawitakari. 16 Rootaki nokananteeyimirini: aririka antakiro kaari kameethatatsi, akamantawakagaeya oetarika antzimotawakagaeyakarini, eejatzi pamaneeyerini Tajorentsi: "Petakoeyenani, netsiyatakotanteeyaari. Riraga atziri rowameethatanewo Tajorentsi, oetarika ikanteriri, aritaki kameetha raapatziyakyaari ramitakoteri tema ari imonkaateero maawaeni ikantakiriri". 17 Paeraniperoroña Iriiyashi ikimitakae aaka. Ramanaperotakari Tajorentsi: "Eero powariyeero iroñaaka inkaani. Pikenkithashiryaakaantyaariri atziripaeni". Okaatzi 3 ojarentsi eejatzi 6 kashiri tee opariyanee inkaani jaka kipatsikika. 18 Ñaakiro, roojatzi eejatzi ramaneeri: "Iroñaaka papiiteero powariyeero inkaani", roojatzi opariyantanaa inkani, shookaeyaneeni eejatzi iwankiripaeni maawaeni atziri jaka kipatsikika. Tema apiitanaa okithokitanee. Rootaki thame amanaperoteri Tajorentsi.

19-20 Piyoperotero, noyemijantzinkarite maawaeni, eenitatsirika aapatziyawori kyaaryooperotatsiri rookawitaworika, raapatziyawitakari Tajorentsi, aririka ramitakoteeri paashini atziri ikameethataneerika raapatziyeeyawonirika, aritaki rawijakotee. Eero riyaatzi paamariki kaari tsiwakanitatsini, eejatzi Tajorentsi ineshironkateeri ipeyakoteeniri rantawitakari kaari kameethatatsi.

Ari okaatzi.

Naaka jankinatzimirori:

Jantyaako

RITAKAWO PEETERO ROJANKINATZINIRIRI IYEMIJANTZINKARITE

1 Naaka Peetero jankinateeyimironi iroka. Naaka rotyaantanewo Jesokirishito nokenkithatakotziri. Nojankinateeyimironi maawaeni nojoriiyotzinkarite, riraga aapatziyeeyaririni Jesoshi, tsiparyaayitaneentsirini janta paashinikipaeni kipatsi owaero Poonto, Karaashiya, Kaparooshiya, Aashiya, Witziiniya, maawaeni. 2 Paerani riyoyagaeyakimini Pawa Tajorentsi, tema riyotzitakotakimini paapatziyeeyarini Itomi. Rootaki ikowantakari itominteeyemini. Eejatzi owameethashireperotakimi Ishire paapatziyaperoeyantakaririni rirori: ikamawenteeyakimini, rapaatawenteeyakimini riraa rowawijaakotantakimiri. Nokowaki ineshironkaperoeyemini, eejatzi kameetha ijeekakaaperoeyemini.

Thame apaasonkiteeyerini Tajorentsi, tema ineshironkaperoeyakaeni

3 Thame akamanteeyerini atziripaeni: “Ikameethaperotaki Tajorentsi: riraga Iriri Awinkatharite Jesokirishito”. Ineshironkaperoeyakaeni, rashiteeyakaeni: okimiwitaka owakira añagae eejatzi, rootaki asheninkatantakariri. Ipiriinteeri Itomi, rootaki ayoteeyantakarini apiriinteeyaneeni aaka, akanteetatyeeyaani añagaeyapaeni janta jenokinta. 4 Eeniro riwetsikaeyakimironi pijeekaeyantapaeyaarini janta jenokinta. Okanteetatyeeyaani ashi oyiro ojeeki, okameethaperotaki, eero othonkanita, eero opathagae, eero opaashinitzi, eeniro ikempoyaakimiro janta. 5 Paapatziyeeyakarini Tajorentsi, rootaki itajonkakowenantakimiri; ikempoyeeyakimini itajorenkaki roojatzi ipokanteeya Jesoshi. Roojatzi piñeeyeroni maawaeni riwetsikaeyakimirini.

6 Kyaaryo, aririka opomeentsitzimoeyemini oetarikapaeni iroñaaka, omaanta eero ojamanitzi roojatzi piñeeyeroni pinampi janta jenokinta. Aririka pikenkithashiryaakotyaawo iroka, tema pikimoshirewentaperotziro osheki. 7 Pamine, riraga wetsikirori ooro iwyaaganaka paamariki, roojatzi rookantakyaawori iipachaarite. Roojatzi ijeekanaki apaniroeni ooro kameethaperotaki. Eejatzi ikimitaka irika, riraga Tajorentsi iñaantapiinteeyakaeni riyotantyaari aapatziyaperotakaririka. Rootaki opomeentsitzimotanteeri oetarikapaeni eejatzi eekiro aatatye ameentaperotakari Jesokirishito eejatzi eekiro aatatye ajeeki kameetha aritaki iñaaperotakae akameethatzi, tema aapatziyaperotakari. Roojatzi, aririka ipokae, ikanteeyapaakaeni: “Noñaaperoeyakimini pikameethatzi: pikaateeyenani janta jenokinta, pitsipateeyenani apinkathariperoeyini”. Ñaakiro, riraga ooro, osheki ipinawitaka, omaanta ari ipeyeeya; rooma aaka aapatziyakari, eero apeya. 8 Iroñaaka tekira piñeeyirini, omaanta pinintaperoeyakirini, paapatziyeeyakarini, pikimoshirewentaperoeyakirini osheki. Tee pimateeyeroni pikanteri paashini atziri tsika okaatzika pikimoshirewentaperotziri rirori. 9 Pameenteeyakarini, rootaki rowawijaakotantakimiri, pisheninkatanteeyakaririni.

10 Paerani riraga kamanantayitzirorini iñaani Tajorentsi
ikowaeyawitakani riyotemi tsika akantyaari awijakotanteeyaarini.
Rojankinatakotawitakarini Tajorentsi rowawijaakotantzi, riy-
oteeyawitakani ineshironkatantzi, omaanta tekira riyoperotzini
kameetha. 11 Eenitatsi iyotagaeyakiririni Ishire Jesokirishito,
omaanta tee riyotakoperoeyawakironi. Iyotaakirini, okantzi:
“Osheki ikemaatsityaawo Rotyaantanewo Tajorentsi, eejatzi ikame;
roojatzi ipinkatharitanteeyaari”. Ikenkithashireeyakani: “¿Ninkama
okantakotziri? ¿Tsika okaateka ipinkatharitanteeyaari?” 12 Omaanta
ikamantakirini Tajorentsi: “Eero piñiiri eerori, omaantakya riraga
ñiiriri rirotaki impaetatsini ijeeki iinja”. Tema aaka iroñaaka
ikenkithatakotzitakae. Iroñaaka otyaantakina Ishire nokenkithatak-
agaeyakimini, nokamanteeyakimini rowawijaakotantzi Jesoshi, riraga
Rotyaantanewo. Tema ikowaperoeyawitakani ronampiripaeni rirori
riyotaperotero tsika akantyaari awijakotantyaari.

Pikameethataperoeyanakini

13 Rootaki iroñaaka pikenkithashiryaanteeyarini, kameetha
pijeekaeyeni. Piyoteeyeni aririka ipokae Jesokirishito añeeyawaerini,
eejatzi osheki ineshironkateeyapaakaeni; ari pikimoshirewen-
teeyawakirini. 14 Tema irira Tajorentsi ashiteeyimirini. Iroñaaka
paapatziyaperoeyarini. Paerani tee piyoteeyawitarini, rootaki
panantawitaworini kaari kameethatatsi. Iroñaakakya piyoteeri:
eero papiiteero pikimitaa paerani. 15 Ikameethaperotaki riraga
iyoyagaeyakimirini rowawijaakoteemi: iroñaaka pikimitakoeyaarini
rirori pikameethate, powameethatayitaperoteroni maawaeni
pantayiterini. 16 Tema paerani rojankinateetakironi iroka
ikantzitakarini Tajorentsi: “Nokameethaperotaki naari, rootaki
nokowakaantakimiri eerori, pikameethaperotanaki”.

17 Ari iroñaaka piriteeyakarini: okameethatzi piyoteeyeni
riyoteeyakimini maawaeni pantziri, ithotyeeyakimini. Rirotaki
kantakowentemini, ikenkithashireeyeroni tsikarika okantari
maawaeni panteeyakirini. Okameethatzirika, ari imatero iñaaperotemi
pikameethatzi. Rooma teerika okameethatzi pantayitzirini,
rowashironkaemi. Rootaki okameethatantari iroñaaka pipinkathateey-
erini, kameetha pijeekaeyeni roojatzi pareetanteeyaarini jenokinta.

18 Tema paerani patsipetashitawitakawoni pantashitayitawitakawoni
rameteeyarini ajoriiyotzinkariteni, omaanta rowawijaakoeyakimini
Tajorentsi. Tee ipinakowenantzimiro thonkanitachari ikimita koriki
eejatzi ooro rowawijaakotantakimiri. 19 Intakya rotyaantakiri Itomi,
riraga inintaperotanewokya. Ikamawentakimi rirori, apaatawentakimi
riraa pawijakoteeyantaarini. Rameteeyawoni ajoriiyotzinkarite
rantakirorika kaari kameethatatsi, rowamayiniri Tajorentsi owisha
kameethaperotatsiri, itaakiniri eero ikenkithashiryaantanawo
rantakiri. Apatziro rowamaakiniri kameethaperotatsiri owisha.
Eejatzi ikimitaka riraga Jesokirishito, osheki ikameethaperotaki:
tekatsi rantani. 20 Paeraniperoroña, tekirani ojeekini kipatsi,
ikantzitakarini Tajorentsi: “Notyomi, iinja notyaantemi eeroka
kipatsiki, powawijaakoeyerini atziripaeni”. Ari iroñaaka
ipokantapaakari rowawijaakotapaakae. 21 Kyaaryo ipokaki,
ikamawenteeyakaeni, roojatzi ipiriinteeri Tajorentsi, raaneeri

eejatzi janta okameetheetyeenta. Omaanta eeniro ijeeki jaka osheki riyotaakotakaeri Iriri. Rootaki iroñaaka piyoteeyantakarini kyaaryo ineshironkaperoeyakimini, eejatzi pameenteeyakarini, piyoteeyakini rirotaki jeekakagaemini janta jenokinta.

22 Ari pikemijantaperotakiro maawaeni kyaaryootatsiri riyotagaeyakimirini Tajorentsi, tema okameethaperotaki maawaeni ikantaki. Iroñaaka rowameethashireeyakimini, eejatzi ikowakagaeyakimini pinintaperoeyerini maawaeni piyemijantzinkarite. Pikyaaryoowentero, pinintawakaaperoeyaani kameetha. 23 Rooma paerani otzimimi piniro, ari iroñaaka pikimiteeyakarini ashitzimiri, pikamaeyeni eerori. Omaanta paapatziyaperotakawo iñaani Tajorentsi, kaari thonkanitachani. Rootaki rashiteeyantakimirini, rootaki pikimiteeyantaaririni rirori: pikanteetatyeeyaani pijeeki jenokinta. 24 Tema okantzi Iwaperite:

“Eero akanteetatyaani añi jaka kipatsiki, akimitawo inchashi intsipaete ojampiye. Eejatzi maawaeni okaatzi akenkithashiryaawitari rooperotayitatsirini, eejatzi okaatzi antayitzirini, ari othonkaeya. Okimitakawo oteyaki inchashi, intsipaete ojampiyashitzi, opariyanaki, opathaanaki. 25 Omaanta okantyaani ojeeke iñaani Awinkatharite: eero opeya roori”.

Rootaki iñaani niyotagaeyakimirini: ineshironkateeyakaeni Tajorentsi, rowawijaakoeyakaeni. Tema okameethataki.

2

1 Rootaki iroñaaka pookanteeyawori maawaeni kaari kameethatatsi: eero pikijantzi, eero pamatawitantzi, eero pikenkithashireeya pikameethatzi teerika pimonkaatziro okaatzi pikantziri, eero pikijakoneentari paashini atziri teerika pimonkaatari, eero pitheeyawentashitari paashini powakaanantyaariri ñagaantsipaeni. 2 Riraga owakira koñaatapaentsi eentsi apatziro ithotapiintziro oteni riniro, rootaki ikimotatantari intsipaete. Eejatzi iroñaaka eerori, pikowaperotero Iwaperite Awinkatharite: piñaanatapiintero, pikenkithashiryaapiintyaawo, piyoperotantyaariri kameetha rirori, oshintsiperotantyaari pishire, eekiro piyaatatyee pameentyaari Pawa Tajorentsi roojatzi raanteemi jenokinta. 3 Tema piyoteeyakini ineshironkaperoeyakimini Awinkatharite.

4 Aririka awetsike pankotsi mapipanko, eenitatsi apaani mapi rooperori anaakotakiro maawaeni paashinipaeni, tema okijotakayero mapipaeni pankotsiki. Eerorika otzimi iroka mapi rooperori, eero okijotzi pankotsi. Riraga Rotyaantanewo Tajorentsi rirotaki oshiyakawori mapi rooperori, rooma ashi royiro rirori rañaaperotzi. Imanintaperowitakari atziripaeni, omaanta Tajorentsi iñaaperotaperotakiri ikameethatzi. Eeromi itzimimi, eero awijakoteemi. 5 Eejatzi eerokapaeni pikimitawo mapipaeni riwetsikantawori mapipanko omaanta rowañaakimi Jesokirishito pipiyotawenantyaawori, tema pikimitakawo pankotsi tsikarika ojeeki Ishire, tema ojeekashiretzimi pajankaneki. Eejatzi pikimitakotakari kantakaanantatsiripaeni paeraniperoroña ranantawori okaatzi ikowakaakiri janta ipankomawoki Tajorentsi, tsikarika ipinkathateetakiri irira. Eerokapaeni pikimityaari riroripaeni, pantapiinteniri Tajorentsi maawaeni okaatzi ikowakaakimiri. Roojatzi kameetha riweshiryaawentemi okaatzi pantziniriri. Tema paapatziyari

riraga Jesokirishito. 6 Rootaki ikantzitakarini Tajorentsi Iwaperiteki, ikantzi:

“Pamine, notyaanteniri joriiyopaeni Notyaantanewo, riraga osheki noñaaperotakiri ikameethatzi. Niyoyaakiri rowawijaakoeyerini maawaeni aapatziyeeyaririni, eero ratsipetashiteeyawoni irirapaeni”.

7 Eerokapaeni aapatziyeeyakaririni Rotyaantanewo Tajorentsi, tema piñaaperoeyakirini ikameethatzi. Omaantakya maawaeni kaari aapatziyari, tee iñaaperotziri ikameethatzi. Okenkithatakotzitakarini Iwaperite Tajorentsi, okantzi:

“Riraga wetsikawitawori pankotsi imanintakiro mapi, ikantzi: ‘Tee okameethatzi’. Omaanta riraga Tajorentsi iñaaperotakiro. Ñaakiro, imaninteeyawakirini joriiyo Rotyaantanewo rirori, omaanta riraga Tajorentsi iñaaperotakiri ikameethaperotzi”.

8 Eejatzi okantzi Iwaperite:

“Riraga Rotyaantanewo Tajorentsi roshiyakawo mapi rantziwatakaakari atziri ipariyantakari. Kyaaryo, tee riyoteeyawakirini, ikompiteeyawakarini”.

Ñaakiro, iroka oshiyakaawentakiri: ro kaari riyoteeyantarini, tee ikemijantaperotziro ikantawitakariri rirori, rootaki ranantyaawori ikantakiri paerani: rowashironkaeyantyaaririni. 9 Omaanta riyoyaaperoeyakimini rowawijaakoeyantakimirini. Pantawaeteeyinirini riraga pinkatharipero. Rowameethateeyakimini, pisheninkateeyaperotakarini Tajorentsi. Paerani tee piyoteeyawitani, okimitaka pijeekawitani tsiteniriki; omaanta riyoyagaeyakimini, riyotakaaperoeyakimini, kimitaka pijeekae kitejiriki iroñaaka. Ikowakaakimiro pikamanteeyerini atziri: “Okameethaperotaki ranteeyakaenirini Tajorentsi”. 10 Paerani tee pikameethawityaani, omaanta iroñaaka pisheninkateeyakarini. Paerani tee piyoteeyawityaani ineshironkatawitakimi, iroñaaka piyoteeyeni, piweshiryaawenteeyakarini.

Kameetha pijeekimoteri paashinipaeni atziri

11 Nonintaperotanewopaeni, tee pisheninkaperoeyawitarini riraga pijeekimoeyakirini jaga, tema pinampitaperotyaawo jenokinta. Eero pantashitayitawoni kaari kameethatatsi rantayitzirini paashinipaeni atziri. Aririka pantayiteroni, eero pikameethashiretzi. 12 Ikantashiteeyawitziminirika paashinipaeni atziri: “Tee ikameethateeyeni joriiyopaeni”, omaanta kameethapero pijeekimoeyerini, riyoteeyantyaarini kyaaryo paapatziyeeyakarini Tajorentsi. Aririka iñaakimi pijeeki kameetha, roojatzi raapatziyeeyantyaaririni rirori, eejatzi aririka ipokapae Jesokirishito, ikanteeyeni: “Tema ikameethaperotaki Tajorentsi”.

Pikemijantaperoeyerini pinkathariwenteeyiririni atziripaeni

13 Aririka pikemijantaperotakiri Awinkatharite, okameethatzi pikemijantaperoteeyerini eejatzi riraga pinkathariwenteeyimirini jaka kipatsiki. Pikemijantaperoteeyerini riragapaeni pinkathariwenteeyiririni maawaeni jeekatsiripaeni, 14 eejatzi pikemijantaperoeyerini maawaeni rotyaantanewopaeni rirori. Rotyaantakiri rowashironkaeyerini kaari kameethatatsi ijeekaeyeni. Omaantakya

riraga kameethatatsiri ijeeki, eero ikoshekari inta kameetha iñaaperoteri.
15 Eenitatsi kaari yotziri Tajorentsi, ikantzimatziri aapatziyariri
Jesoshi. Rootaki ikowantakari Tajorentsi kameetha pijeekimoteeyerini
ikenkithashireeyantyaarini rirori, imaeriiyantyaarini. 16 Iroñaaka
tekatsi omperatemini, rootaki nokanantzimiri: “Pantero oetarikapaeni
kameethatatsiri. Eero pikantzi: ‘Nantero oetarika nokowakiri
naari iroñaaka; tekatsi omperatenani’. Tee okameethatzi pikante
iroka. Okameethatzi pikemijantaperoteri ashitaperotzimiri, riraga
Tajorentsi”. 17 Paakameethateeyerini maawaeni paashinipaeni atziri,
pinintaperoeyerini ayemijantzinkarite, pipinkathateeyerini Tajorentsi,
eejatzi pipinkathateeyerini riraga pinkathariwenteeyiririni atziripaeni.

Riyotagaeyirini onampirentsipaeni

18 Onampirentsi, pikemijantaperoteeyerini riraga omperatzimiri,
pipinkathateeyerini. Eero apaniroeni pipinkathatashitari
kaminthaakimiri, eejatzi neshironkatzimiri; omaanta pipinkathatz-
ityaari eejatzi omperatzimiri, eejatzi kijimiri. 19 Pamine, aririka
ikijashitakimi omperatzimiri, tema riyotakiro Tajorentsi; eejatzi
rowashironkaashitakimirika, riyotakiro eejatzi. Eero pipiyawaantetari
rirori. Rowashironkaashiteetakimirika eejatzi tee pipiyawaantetari
tema pikenkithashiryaatyaawo ikowakayemiri rirori pantero, aritaki
iinja ikantemi: “Pantakiro kameetha”. 20 Pamine, aririka pamatawiteri
omperatzimiri, aririka ipajatawentemiro, eerorika pipiyawaantetari
¿kameethatakima pamatawitakirira? Tee. Tema eero iñaaperotzimi
Tajorentsi pikameethatzi. Omaanta aririka ipajatashitemi riraga
omperatzimiri, eejatzi teerika pipiyawaantetari, ari iñaaperotakimi rirori
pikameethatzi. 21 Rootaki ikowakaakimiri: eero pipiyawaantetari
riraga kijashitzimiri. Pikenkithashireeri riraga Jesokirishito: osheki
ikemaatsiwentakimi, ikowaki pikimitakotyaari. 22 Tema okantakotziri
Iwaperite Tajorentsi:
“Tekatsi rante rirori kaari kameethatatsi, eejatzi tee ramatawitantzi”.
23 Tee ipiyawaantetari riraga kijathatziriri, eejatzi tee ikijathatziri riraga
owashironkagaeyiririni. Intakya ikenkithashiryaakiri Iriri Tajorentsi,
riraga kantakowentziriri kameetha. Rootaki rameenantariri. 24 Rirotaki
irira janta koroshiki ikamawenteeyakaeroni okaatzi kaari kameethatat-
siri anteeyirini, eerokya ikenkithashiryaantaawo eejatzi Tajorentsi.
Iroñaakakya, eero antapiinteero eejatzi kaari kameethatatsi, inta an-
tapiinte kameethatatsiri. Osheki ikemaatsitawenteeyakaeni, eero
ashironkanta aaka. 25 Piyoteeyakini riraga owisha tee añiiro riyotantari:
osheki ikinashitayityaani tsikarikapaeni. Eerorika ijeeki shenterini ari
ipeyaagaantakya. Aritaki pikimiteeyawitarini owisha, tee piyoteeyawi-
tani. Omaanta iroñaaka eenitatsi Shenteeyimirini, ikempoyaaperoeyaki-
mini.

3

Riraga shirampari eejatzi iina, okameethatzi raakameethatawakaya

1-2 Tsinani, paapatziyari piimi. Tekirarika raapatziyari riraga Jesoshi,
omaanta okameethatzi iñaakimi paapatziyaperotakari irira eejatzi
kameetha pijeeki. Roojatzikya iñaaperotemi, eejatzi aririka pimateri paa-
patziyakayaari. 3 Eero apatziro pikowashitaperotya powameethatero
piishi, powaneenkatya, pikithaata kameethaperotatsiri, oetarikapaeni.

4 Omaantakya pikowaperote pikameethashiryaanaki pajankaneki,
pineshironkathateri piimi. Rootaki ikowakaaperotakimiri Tajorentsi.
5 Aritaki okimiteeyani paejatoeteni aapatziyariri Tajorentsi: kameetha
ojeekini, aapatziyari oemi. 6 Rowaga Jaarani okemijantaperotzirini
Awaraamani,* oetziri nowinkatharite. Aririka pijeeke kameetha,
pikimitakotakawo roori, tekatsikya pikantya pithaawantyaari piimi:
tema tekatsi ikijawentemi.
7 Eejatzi eerori, shiramparipaeni: tee omonkaatzimi piina,
tee oshintsitaperotzi, rootaki nokanantzimiri pineshironkatero,
piñaapinkathaperotero. Tema pimonkaatawakagaeyakani, ineshironka-
teeyakimini Tajorentsi pijeekaeyantyaarini iinja janta jenokinta.
Eerorika pikamintheero piina, eero rakimiro Tajorentsi aririka
pamanawityaari.

Iinja rowashironkagaeteri antzirori kameethatatsiri

8 Eejatzi nokanteeyemini maawaeni: pikimitawakagaeyaani,
petakotawakagaeyaani, pinintaperoeyerini piyemijantzinkarite,
pineshironkatawakagaeyaani, eero pikantakaaperoeyaani. 9 Teerika
okameethatzi rantzimotakimiri paashini atziri, eero pipiyatari; aririka
ikijathatemi, eero pipiyatari, inta pikanteri Tajorentsi ikaminthayeeri.
Tema riyoyagaeyakimini irira: ikowaki ikamintheeyemini.
10 Pikenkithashireeya, okantzirini Iwaperite Tajorentsi:
"Pikowakirika pikimoshiryaanaki eejatzi pijeeki kameetha, eero piki-
jathatziri paashini atziri, eero pamatawitantzi.
11 Eero pantayitzironi kaari kameethatayitatsirini, inta pantayiterini
kameethatayitatsirini. Pikowaperotanaki pijeeki kameetha.
12 Tema raminapiinteeyirini Awinkatharite maawaeni aapatziy-
eeyaririni ishenteeyirini. Ikemapiintziri aririka ramaneri.
Omaanta eero ineshironkateeri antapiintzirori kaari
kameethatatsi, inta ipinkimateri".

Pantapiintero kameethatatsiri omawitya pikemaatsitawentyaawo

13 Pikowaperoterika pantapiintero kameethatatsiri, ¿eenitatsima
kowatsiri rowashironkayemi? ¡Tekatsi! 14 Omawitya eenitatsirika
kijashitemini, omaanta itajonkakowentemi Tajorentsi. Eero pithaawan-
tari, eero pikantashiryaa, inta pikimoshirete, 15 tema pipinkathata-
peroteri Jesokirishito pajankaneki. Aririka rojampiteetemi: "¿Iitaka
paapatziyantakariri Jesokirishito?" Kameetha pakanakiri, eero
pikijathatziri. Pikamanteri iitaka piyoperotantakari raaneemi
jenokinta. 16 Eerokya pantziro kaari kameethatatsi inta pantero
maawaeni ikowakaakimiri rirori. Roojatzi riraga kijakimiri riyotanaki
rirotaki irira owameethatzimiri. Roojatzi ipashiwenantanakya, tema
riyotanaki tee okameethatzi ikantzimatakimiri. 17 Aririka ishinetziri
Tajorentsi rowashironkagaetemi, iñaaperotzimi pikameethatzi aririka
pikemaatsitawentyaawo kameethatayitatsirini pantayitzirini.
Omaantakya tekatsi ikantya iñaaperotemi pikameethatzi aririka
pashironkaawentyaawo kaari kameethatayitatsini pantayitzirini.

Rantayitakirini Jesokirishito

* **3:6** Paminero OWAKIRANI ITAJAANTANEENCHA OETARIKAPAENI kapiitoropaeni 12 roojatzi 22.

18 Ñaakiro, paerani tee akameethateeyini aari, osheki antayitakironi
kaari kameethatatsi, omaantakya ikameethaperotaki riraga
Jesokirishito, tekatsi rantani. Ikamawenteeyakaeni rowawi-
jaakoeyakaeni; ikowaki añeeyanteeyaririni Tajorentsi. Ikamaperowitaka;
omaanta ipiriinteeri Ashitariri. 19 Ikamantakari, riyaatashiretapaentzi
janta paamariki kaari tsiwakanitatsini janta rowakirinta Tajorentsi
kamaaripaeni eejatzi ishirepaeni theenkantatsirini. Ari ikenkithatakaa-
paentziri. 20 Paerani, tee raapatziyeeyarini Tajorentsi riraga atziripaeni
eenironi ijeekini Noeni. Riwetsikantakaworini irira ipito, ikantapi-
inteeyawitakarini atziri paerani: “Paapatziyeeyarini Tajorentsi”,
omaanta tee ikowaeyini raapatziyeeyarini. Riraga Tajorentsi
reshiwentawitakari royaakoeyawitakarini ikenkithashiryaawakyaata
ipakaawakiroota okaatzi kaari kameethatatsi rantakiro. Omaanta
tee ikowaeyini ikenkithashireeya. Roojatzi rotyaanantakanari
rirori antawo inkani, oonkanaka maawaeni, othonkaeyakirini,
kamanaki. Omaanta ikaatzi 8 awijakotaatsiri pitotsiki. 21 Ari
roshiyeeyakarini riraga kaawoshitawenteeyaririni Tajorentsi.
Aririka akaawoshitawentyaari, teera akaawoshiwaetashita, omaanta
oshiyakaawentziro ikamawenteeyakaeni Jesokirishito, eejatzi
ipiriintanaa, rowawijaakoeyakaeni. Eejatzi oshiyakaawentziro
ameentakari Tajorentsi rowameethashireeyantakaerini. 22 Ari
iroñaaka jatee Jesokirishito janta jenokinta, ijeekimotapaeri
Tajorentsi rakoperoki: ikaatapaeri ipinkathariwenteeyapaeni.
Eejatzi osheki ipinkathateeyirini ronampiripaeni, paashinipaeni
pinkatharitawitachari, maawaeni. Eejatzi imatziro romperatari
kamaaripaeni riraga owashironkaachani iinja.

4

1 Ari piyoteeyakini osheki ikemaatsitakawo Jesokirishito, tee
ikantzi: “Tee nokoyi nokemaatsityaawo”. Eejatzi eerokapaeni,
pikimitakotyaari irira. Eero pikantzi: “Tee nokoyi nokemaatsityaawo”.
Pamine, aririka pikemaatsityaawo oetarikapaeni, eero pikowanee
pantapiinteero kaari kameethatatsi 2 okaatzi ikowaeyirini atziripaeni.
Omaantakya pikowaperotanaki panteniri Tajorentsi okaatzi
ikowakayemiri roojatzi pikamantakya. 3 Paerani pantawitawoni
rantapiintayitzirini riraga theenkantatsiri: monkaataka, eero
papiiteero eejatzi. Rantapiintayitzirini riroripaeni osheki inashitapaeni
kaari kameethatatsi, ikenkithashiryaakotapiintawo ishirontayitawoni
kaari rayi, ishinkitapiinta, imayempitawakaapiinteeyani, ikijawak-
agaeyakani, ipinkathatashitakawo iitajorentsitashitawo, rantakiro
osheki kaari kameethatatsi. 4 Tee riyoteeyini rirori, ikantzi: “¿Iitaka
kaari ikimitantana aapatziyariri Jesoshi?” Rotsikanateeyakimini,
tee riyotakoeyironi iñaakimira pipaashiniteeyakini, rootaki
ikantzimateeyantakimirini teera pikimitakotari. 5 Omaanta iinja ipokae
Jesokirishito ikantakowenteeyerini maawaeni atziri: añagaeyatsirini
eejatzi kamatsiripaeni. Rojampiteeyerini theenkantatsiri: “¿Iitaka
pikijantakariri aapatziyanari? Tee okameethatzi”. Eero rakiri:
osheki ipashiwentanakya. 6 Paerani ikenkithatakayiteetakarini
jeekawitacharini, ikamanteeyakirini: “Aririka paapatziyari
Jesoshi pikanteetatyeeyaani pijeeki janta jenokinta”. Roojatzi
ikamaeyantakani: tema ranteeyakironi kaari kameethatatsi, rootaki

ikamaeyantakarini, ikimiteeyakarini maawaeni atziri. Omaanta iinja ipiriinteeri Tajorentsi maawaeni aapatziyariri, ijeekakagaeyerini janta inampiki. Ikantya ikimiteeyaarini Tajorentsi: eero ikamaeyeeni eejatzi.

Thame aneshironkateri ayemijantzinkarite

7 Pamine, rooteentsi omonkaatakya ikantakowenanteeyeerini Tajorentsi. Kameethapero pijeekaeyeni, pikyaaryoowentero pamanapiinteeyerini riraga Tajorentsi. 8 Pikantani pikowaperoeyeni pinintaperotawakagaeyaani. Aririka pinintawakagaeyaani, tema eero pikenkithashiriiro kaari kameethatatsi rantayitzirini paashinipaeni, inta pineshironkatawakagaeyaani, pipeyakoteniri rantziri. 9 Pikantyaani pineshironkaeyawakirini kameetha maawaeni areetemini. Eero pikantaakitziri riroripaeni. 10 Tema eenitatsi omatakaakimiri Ishire Tajorentsi, rootaki iroñaaka pimatantyaawori petakotantyaariri atziripaeni. ¡Pantaperotero! Piyotakagaeyerini rirori ikamintheeyerini Tajorentsi. 11 Aririka piyoteeri atziri, pikyaaryoowentero pikamanteeniri iñaani Tajorentsi. Aririka petakotyaari atziri, pikanteri Tajorentsi ramitakotemi, aritaki imatakaakimiro. Rootaki riraga paashinipaeni atziri riyotakotantzimiri paapatziyaperotari Jesokirishito, roojatzi ikanteeyeni: "Tema ikameethaperotaki Tajorentsi". Okameethatzi iroñaaka añaaperoeyerini maawaeni, apinkathateeyerini: akanteetatyeeyaani. Aritaki okantyaari.

Aririka pikemaatsitawentyaari Jesokirishito, pikimoshiryaanaki

12 Nonintaperotanewopaeni, niyotaki osheki rowashironkaetakimi. Eero potsikanatawentawo, pikenkithashiryaashita: "¿Iitarika awijantanakari iroka?" Aritaki okantyaari. Rooma rowashironkaetakiri eejatzi paashinipaeni aapatziyeeyaririni Jesoshi. 13 Tema eejatzi rowashironkaetakiri riraga Jesokirishito, iroñaaka pikimiteeyakarini: pikimoshireeyanakini. Iinja ipinkatharitapaaki rirori, roojatzi pikimoshirewentaperotantyaariri. 14 Aririka itheenkanteetemiro paapatziyarira rirori, pikimoshiryaanaki: tema aritaki itajonkakowentakimi Tajorentsi. Okithaatakayemi Ishire, rowaga kameethaperotatsiri. 15 Omaanta eero powamaantzi, eero pikoshitzi, eero pantayitzironi paashini kaari kameethatatsi, eero pimatzitawo eerori piñaawaetzi iñaanatawakaeyaarika paashinipaeni atziri rashityaawo rirori. Aririka ikijawenteetemi irokapaeni, ari pikemaatsitaperotakyaawo osheki. 16 Omaanta aririka paapatziyaperotyaari Jesokirishito, rootakirika ikijanteetemiri, eero pipashiwenta; inta pikante: "Tema ikameethataki Tajorentsi, ishinetakina nokemaatsitawentyaari Jesokirishito".

17 Pamine, rooteentsi ikantakowenteeyeeni Tajorentsi: riteeyeeni maawaeni aari itominteeyarini, roojatzikya rirori theenkaeyiririni. Aririka iroñaaka rowashironkaakae anantawori kaari kameethatatsi, tema ikowanaki ajeeke kameetha. Aririka ikenkithashiryaajankanetakaakaero antakiri eejatzi owashiyaanteero, tema iinja aate jenokinta. Omaanta riraga kaari aapatziyeeyaririni Jesoshi, tema osheki rowashironkaaperoeyerini iinja. 18 Tema okantzi Iwaperite Tajorentsi:

"Ari rowawijaakoeyakirini Tajorentsi riraga aapatziyeeyaririni, omaantakya irira jateeyawitakani paamariki kaari tsiwakanitatsini. Omaantakya riraga theenkiriri Tajorentsi, rantapiintziro kaari

kameethatatsi, ¿oetaka awijimoterini ririrapaeni? Tema ari rashironkaaperoeyakyaani rirori paamariki kaari tsiwakanitatsini”.
19 Aririka panteniri Tajorentsi ikowakaakimiri, rootaki pikemaatsitawenantakariri, okameethataki. Pikyaaryoowentero pantayiteroni kameethatayitatsirini. Pikanteri Tajorentsi: “Pikempoyeena”. Tema rirotaki wetsikakimiri, ikempoyaaperotemi, eero ramatawitzimi.

5

Peetero riyotaatziiri aataperoteenchari iyemijantzinkarite eejatzi ewankaripaeni

1 Rootaki iroñaaka nojankinatantanariri aataperoteenchari aapatziyariri Jesoshi. Tema eejatzi naaka aataperoteenchari. Paerani noñaaperotakiri Jesokirishito ikemaatsitaka osheki. Eejatzi iinja, aririka ipokae Awinkatharite ipinkathariwenantapae, notsipatyaari nopinkathariwenante. Ari iroñaaka eenitatsi nokoyiri nokamanteeyemirini: 2 riraga shentziriri rowishate raminakowentziri riroripaeni. Eejatzi eerori, pikimityaari rirori, paminakowiritaantapiinteri piyemijantzinkarite, ririrapaeni ikimitakari rowishatepaeni Tajorentsi. Paapatziyakaaperoeyaarini Jesoshi. Omaanta pantero pikowashitari, tekatsi omperatemini. Tema ari okanta ikowakaakimiri Tajorentsi. Tee ro pikenkithatakaantapiinteeyaaririni payitantyaariri iyorikite, omaanta pikowaperotantyaari kameetha paminakowiritaanteri. 3 Eero pishintsitheeyirini kimitakami pinkatharipero, omaanta kameetha pijeeki, ikimiteeyantemirini rirori. 4 Iinja ipokaerika Jesoshi, riraga iwinkatharite shentziriri rowishate, ragaeyaneeni, ijeekakagaeyapaeni janta jenokinta. Akanteetatyeeyaani ajeekaeyeni janta okameethaperotzinta.

5 Eejatzi ewankaripaeni, nokamantemi: pipinkathateeyerini maawaeni aataperoteencharipaeni. Eero pikantakaaperoeyani, omaanta kameetha pineshironkatawakagaeyaani. Tema okantzi Iwaperite Tajorentsi: “Riraga Tajorentsi ikijiri riraga kantakaaperotzinkari, omaanta ineshironkateeyakirini kaari kantakaaperoeyachani”. 6 Pipinkatheeyerini rirori: tema itajorentsitaperotaki, ipinkathariperotaki; roojatzi ipokaerika Jesokirishito ipinkathariwentakae. 7 Pikanteri Tajorentsi oetarikapaeni pikenkithashiryaakopiintari, eejatzi eero pikenkithashiryaakotawo paashini oetarikapaeni, inta pameentyaari Tajorentsi. Tema raminakowentakimi. 8 Paamawentya apaniroeni, paamayarira iwinkatharite kamaaripaeni. Osheki ikinakinayitanakini, ikowaki ithonkaeyerinimi aapatziyeeyaririni Jesoshi, maawaeni. Tema ithawetakotantariri aakapaeni: ikowanaki rookakagaero aapatziyari, apeyakoteri. Ikimitakari antari manitzi aririka itasheyaperotaki: raminiri iwathatsite royaari. 9 Pameentaperotyaari Awinkatharite potsinampaantyaariri iwinkatharite kamaaripaeni eero rantakaantzimiro kaari kameethatatsi. Kyaaryo eeniro pikemaatsitayityaarini, omaanta tee apatziro pikemaatsitya eeroka apaniroeni, eejatzi ikimiteeyakimini rirori ayemijantzinkarite janta paashinikipaeni kipatsi. 10 Eero ojamanitaperotzi pikemaatsitya: riyotzi Tajorentsi pipinkathatakiri riraga Jesokirishito, roojatzi

ragaeyanakimini janta jenokinta. Pikanteetatyeeyaani pijeekapae janta okameetheetyaaperotzinta ashi royiro ineshironkatantzi: eekiro riyaatatye rowameethataperoeyemini, riweshiryaakagaeyemini, ishintsishireeyemini pajankaneki, eero pikantashiryaapaa eejatzi. 11 Thame maawaeni apinkathataperoeyerini, akanteetatyeeyaani. Tema osheki ikameethaperotaki. Aritaki okantyaari.

12 Ari nojankinatakimi eechonkiini nokamanantakimiri osheki ineshironkaperoeyakimini Tajorentsi, kyaaryo nokantakimiri. Iroñaaka paapatziyaperotyaari irira, piweshiryaawentyaari. Eeniro irika Shiriwaano,* rirotaki aaneemironi iroka nojankinari. Osheki noñaaperotziri: rirotaki ayemijantzinkarite, ikyaaryoowentziro raapatziyaperotakari Jesoshi. 13 Riwethateeyakimini maawaeni ayemijantzinkarite jaka Wawirooniyaki,† tema rirojatzi riyoyaanewopaeni Awinkatharite raapatziyeeyarini. Eejatzi riwethateeyimini niyotaanewo Marikoshi. Tema kimitaka rirotaki notyomi. 14 Paakameethatawakagaeyaani maawaeni, pineshironkatawakagaeyaani. Nokantziri Tajorentsi: “Pineshironkateeyerini maawaeni aapatziyariri Pitomi, kameetha pijeekakagaeyerini”.

Naaka jankinatzimirori:

Peetero

* **5:12** Shiriwaano apite okanta iwaero, paashini okantzi Shiirashi. † **5:13** Riraga aapatziyariri Jesoshi iitziro nampitsi owaero Orooma paashini owaero Wawirooniya.

RAPIITEENIRI PEETERO ROJANKINATZINIRIRI IYEMIJANTZINKARITE

1 Naaka Shimo Peetero jankinatzimirori eerokapaeni noyemijantzinkaritepaeni. Naaka rotyaantanewo Jesokirishito, nantziniri rirori oetarika ikowakaakinari. Tema amonkaatawakagaeyakani ameenteeyakarini Jesokirishito, riraga Owawijaakoeyakaerini. Tema rirotaki Tajorentsi. Rirotaki kameethaperotatsiri. 2 Ari piyoteeyakirini, rootaki nokanantariri osheki ineshironkateeyemini eejatzi kameetha ijeekakagaeyemini.

Pikañaaperotya ashi poyiro pikameethatzi

3 Ari roñaagakaero Tajorentsi rirotaki kameethaperotatsiri eejatzi eenitatsi itajorenka, ikaemashiryaanteeyakaerini aapatziyaari. Aririka aapatziyaari aritaki itajonkawenteeyakaeni akanteetatyeeyaani ajeeki eejatzi oshiyaakotyaari rirori akameethashiryaantyaari. 4 Osheki itajonkawenteeyakaeni akimoshirewenteeyantyaaririni, rantakaeniro maawaeni ikantakaeri. Ikashiyakae ramitakoeyeeni eero akowantawo antero kaari kameethatatsi jaka kipatsiki. Eejatzi ramitakoeyeeni akimiteeyantyaaririni rirori. Tee akimitari iroñaaka riraga theenkantatsiri.

5 Tema rantakaeniro Tajorentsi maawaeni iroka, rootaki okameethatantari akañaaperotya kameetha ameentyaari Jesoshi. Aririka ameentyaari, roojatzi ari okameethatzi akameethatanaki. Aririka akameethataki, okameethatzi eejatzi ayoperotanaki oetarika ikowakaakaeri. 6 Aririka ayotaki oetarika ikowakaakaeri, okameethatzi eejatzi aamakowentya apaniroeni anantyaawori. Aririka aamakowentanakya, okameethatzi akyaaryoowentero ikowakaakaeri. Aririka akyaaryoowentero ikowakaakaeri, okameethatzi eejatzi oshiyakotyaari Tajorentsi, antapiintziro okaatzi kameethatatsiri. 7 Aririka oshiyakotyaari Tajorentsi, antapiintziro okaatzi kameethatatsiri, okameethatzi eejatzi anintaperoeyanakirini maawaeni ayemijantzinkarite, eejatzi okameethatzi aneshironkateeyanakirini maawaeni atziri. 8 Aririka pantaperoeyanakironi maawaeni iroka, ari osheki pantakiniri Awinkatharite Jesokirishito, eejatzi piyotaperotanakiri. 9 Riraga kaari anteroni irokapaeni ikimiwita kamampowaakitatsiri. Tema ipeyakotari osheki ranteeyawitakawoni kaari kameethatatsi paerani, omaanta Awinkatharite ineshironkaperotakiri, rowameethashiryaakiri, ari tee ikenkithashiriiro eejatzi kaari kameethatatsi rantzimotawitakariri.

10 Iroñaaka, noyemijantzinkarite, eero pikimitari riroripaeni inta pikyaaryoowentaperotero panteniri Tajorentsi maawaeni ikowakagaeyakimirini. Tema pikowaki piyote ikaemakimi Tajorentsi eejatzi riyoyaakimi. Aririka pantapiintakiro maawaeni iroka, eero pipakagaero paapatziyari Jesoshi. 11 Okantyaatakya raantaneemiri janta jenokinta, janta ikantani ipinkathariwenantzi Awinkatharite Jesokirishito: riraga owawijaakoeyakaerini.

Eero pipeyakotziro iroka nokantakimiri

12 Tee owakira pikemaeyakironi iroka nokantakimiri: piyotziteeya-
woni, eejatzi pimatayitakironi kameetha. Omaanta okameethatzi
eekiro niyaatatye napiiteemiro eejatzi nokenkithashiryaakagaemiro.
13-14 Riyotakaakina Awinkatharite Jesokirishito eero ojamanitzi
nokamantyaari. Omaanta okameethatzi nokenkithashiryaaka-
gaeyemironi roojatzi nokamantakya. 15 Roojatzi nokamantaka, eero
pipeyakotantawo, inta pikantyaani pikenkithashiryaapiintyaawo.

Kameetha iyotagaeyakaeni iñaani Tajorentsi

16 Tema nokamanteeyakimini iinja ipokae eejatzi Awinkatharite
Jesokirishito, osheki ipinkatharentsitapaaki. Kyaaryo iroka nokan-
takimiri, tee nokamantashiteeyemironi naamaashiteeyakarini. Tema
naakapaeni ñaaperoeyakiririni Jesoshi paerani ishipakiryaaki eejatzi ita-
jonkantayitakini. 17-18 Paerani riyaatantakari Jesoshi tonkaariki, noy-
aatanakiri naaka eejatzi paashini apite riyotaanewo; noñaaperoeyakirini
ishipakiryaanaki, eejatzi nokemaeyawakirini Pawa Tajorentsi, riraga
kameethaperotatsiri. Ikantzi: “Rirotaki irika notyomi nonintaperotziri,
osheki noñaaperotakiri ikameethatzi”.

19 Eejatzi eenitatsi iroñaaka rojankinatziteeyanarini riraga
kamanantayitzirorini iñaani Tajorentsi paerani: okyaaryooperotatzi.
Okameethatzi pikenkithashiryaaperoeyeroni okaatzi rojankinatzi;
tema iyotaatziimi piyote okyaaryooperotzirika okaatzi riyotaantziri
paashinipaeni atziri. Okimitakawo oorentya tsiteniriki: eerorika
oorenta, eero aminashita. Ari okameethatzi pikantyaani
pikenkithashireeyeroni Jankinarentsipero, roojatzi kitejiriki
ipokantyaari Jesoshi; roojatzi riyotakaaperoeyemini Tajorentsi,
okimitzimoeyemini okitejitaperotzi. 20-21 Nokowaki piyoperoeyeroni
iroka: rowaga rojankinarini riraga kamanantayitzirorini iñaani
Tajorentsi okameethaperotaki. Tee riyotawitani irirapaeni,
riraga paejatziiteni, kaari ashitawori rojankinari rirori; omaanta
iyotagaeyakirini Ishire Tajorentsi, rootaki rojankinatantakawori iroka.

2

Ikenkithatakotziri amatawitantatsiri

1 Eeniwitacha paerani kamanantawitachari ikaateeyinira
ijoriiyotzinkaritepaeni, omaanta ramatawitagaanteeyirini; roojatzi
ijeeki iroñaaka amatawiteeyemirini eerori. Riyotagaeyemironi
theeyaantsi, itheeyakotyaari Tajorentsi. Tema ayoteeyakini
ikamawenteeyakaeni Jesoshi aateeyantyaarini jenokinta,
omaanta ikante riraga amatawitantatsiri: “Eero apinkathatziri
Jesoshi”. Rootaki kaari ojamanitanta rowashironkaaperoteri
Tajorentsi. 2 Eenitatsi osheki eerokapaeni rirotaki oyaaterini:
pikimityaari, tema pantayitzironi kaari kameethatatsi; rootaki
itheenkanteetyaawori Ñaagantsipero kenkithatakotziriri Jesokirishito.
3 Osheki ramatawiteeyemini riroripaeni, riyotaashitayitemironi
oetarikapaeni rayitantemiriri piyorikite. Paerani ikantzi Tajorentsi:
“Aritaki nowashironkaaperoeyakirini riraga amatawiteeyeririni
aapatziyanari”. Kyaaryo, eero ojamanitzi riyaateeyeni paamariki kaari
tsiwakanitatsini.

4 Paerani riraga ronampiripaeni Tajorentsi ipiyathateeyakarini,
rantayitakironi kaari kameethatatsi. Rootaki rowashironkagaeyan-
takaririni, rookaeyakirini janta jaawiki janta otsitenitaperotzinta.
Aritaki ijeekanaki riroripaeni janta, roojatzi ikantakowenantyaariri
Jesokirishito iinja. 5 Pamine, rowamagaeyakirini Tajorentsi riraga
atziripaeni paeraniperoroña. Tee ipinkathateeyirini rirori, rootaki
rotyaanantakanariri oonkawo agaeyakirini. Tekatsi paashini
rowawijaakote, apatziro Noe, itomi 3 eejatzi iinapaeni, ikaateeyini
8. Tema rirotaki kenkithatakagaeyawitakaririni atziripaeni,
ikanteeyawitakarini okameethatzi pookero kaari kameethatatsi,
pantero kameethatatsini. 6 Eejatzi paeraniperoroña itagaeyakirini
Tajorentsi maawaeni joroomajatzi, eejatzi maawaeni komoorajatzi;
itagaeyakironi ipankopaeni, rowaagawo, maawaeni. Ootaka
maawaeni. Okameethatzi iroñaaka akenkithashiryaakoperotyaawo
rantakiri Tajorentsi, ayoteeyantyaarini ari rowashironkagaeyakirini
iinja maawaeni kaari pinkathatziriri. 7-8 Ari ikameethashiryaakini
Rooteni; ijeekawitani janta Joroomaki, omaanta osheki rowashire-
takotakari ijeekimoteeyakirini, iñaakiri, ikemiri ranteeyakironi
oshekipero kaari kameethatatsi. Osheki ikenkithashiryaakotakari
maawaeni kitejiri ikantzi: “¿Iitaka kaari raapatziyeeyantarini
Tajorentsi? Raapatziyaarimi ari ijeekimi kameetha”. Omaanta
iñaakiri Tajorentsi ikameethaperotaki riraga Roote rootaki
kaari itaantari inta rowawijaakotakiri. 9 Ñaakiro, riyotaperotzi
Tajorentsi rowawijaakoeyirini pinkathateeyiririni, omaanta kaari
ikimitantari theenkantatsiri. Kyaaryo, rowashironkaeyeerini
ririrapaeni iroñaaka eejatzi ipokaerika ikantakowenanteeyaaririni,
aritaki rotyaantakiri paamariki kaari tsiwakanitatsini. 10 Aritaki
rowashironkagaeyakirini maawaeni kowatsiri rantero kaari
kameethatatsi antashitayitaworini ikowayitzirini rirori, omaanta
rowashironkaaperoeyakirini riraga ñaaminthatashitawori kaari rayi
eejatzi riraga atziri rantatenkatawakaeyaani ishiramparinkaki eejatzi
rowashironkaaperoeyakironi rowaga ñaaminthatashitariri kaari ayi
eejatzi rowaga tsinani antatenkatawakagaeyaani otsinaninkaki. Eejatzi
rowashironkaaperoeyakirini riraga theenkiriri Awinkatharite eejatzi
theenkiriri maawaeni jewatatsiri.

Tema osheki ikantakaaperotatya riraga amatawitantatsiri,
ikantzimatatziiri jewatatsiripaeni eejatzi ronampiripaeni Tajorentsi.
11 Omaanta ijeekaeyini ronampiripaeni janta Awinkathariteki, omaw-
itya oshekipero ishintsitzi, tee ipiyatakotari riraga kantzimateeyiririni.
12 Riraga amatawitantatsiripaeni ikimiteeyakarini tsimeripaeni,
tekatsi riyote. Riraga tsimeri ijeekashiteeyaani inimoteeyakirini,
roojatzi ikenteri atziri, chek, rowamayeri. Ikimiwitakari riraga
theenkantatsiri ikantzimatashitayitawoni kaari riyotzi, rootaki
ithonkantyaariri Tajorentsi. 13 Kyaaryo iinja rashironkagaeyakyaani
rirori, tema ikantzimatakiri paashinipaeni eejatzi ramatawitakiri.
Riweshiryaawentashitayitawoni rantero kaari kameethatatsi kitejiriki,
omawitya iñaakiri paashinipaeni atziri. Kyaaryo rantzimoteemiro
kaari kameethatatsi itsipatantakimiri rootaki itheenkantakimiri
atziripaeni. Tee okameethatzi ranteeyirini rirori, omaanta
rantakagaeyakimironi kaari kameethatatsi pikimiteeyantyaaririni

eerori. 14 Tema iñaawenaperoteeyawoni ishirontawo tsinanipaeni, ikantani rantapiintziro kaari kameethatatsi: tekatsi ikantero rookaero, ashi royiro. Rantakagaeyakirini kaari kenkithashireeroni kameetha kaari kameethatatsi. Ashi royiro iñaawenaperoteeyawoni ashaagawontsi. Kyaaryo riraga Tajorentsi rotyaanantyaariri rirori paamariki kaari tsiwakanitatsini. 15 Paerani ikemijantaperotaki kyaaryooperotatsiri omaanta iroñaaka rookakiro, rantashitayitawoni oetarikapaeni ikowakiri. Ikimiteeyakawoni rantakiri Waraamini, itomini Weyori. Ikenkithatawitawoni paerani iñaani Tajorentsi, omaanta iñaawenaperotakawo ashaagawontsi. Ikowawitakani ipeyiri ashaagantzinkari. Rootaki ikimoshiretantakari ipinatanteetariri ranantyaawori kaari kameethatatsi. 16 Tee raapatziyaperotari Tajorentsi omaanta royaatakiri kowaentsiri ipinateri ashaagawontsi. Ari romapokashitakari iwoorote iñaanatakiri, kimitaka rirotakimi atziri. Tee riyotzi Waraami riro ñaawaetakaakiriri Tajorentsi. Ikijaperotakiri rompojantakariri, ipiyawaantetantakariri, roojatzi iñaakiri ronampiri Tajorentsi rootaki osheki rotsikanatantanakariri, eejatzi osheki ikenkithashiryaanaka: tee ikenkithashiryaawitanaawo eejatzi ashaagawontsi.

17 Aririka pikeekakotero iñaa iyowaatantyaari tema pikowaperotaki ojeeki iñaa. Omaanta aririka opiryaataki, tema tee okameethatzi, tekatsi paye iñaa. Ari riraga amatawitantatsiri roshiyakawo piiyanarite piryaateentsiri iñaa: tee ikameethatzi. Osheki iñaawaetashita, wero, wero, wero, omaanta tekatsi ramitakotemi. Eejatzi ikimitawitakawo menkori, aririka piñaakiro amakiro tampyaa, pikenkithashireeya: “Opariyatyee inkani”. Omaanta kimitawitaka amatawiwitakimi, teemaeta opariye. Eeniro ijeekaperotantyaari rirori janta otsitenitaperotzinta riwetsikakiniriri Tajorentsi. Tema rootaki paamariki kaari tsiwakanitatsini. 18 Osheki ikantakaaperota eejatzi ikantapiintzi: “Ñaakiro, nantashitayitakawoni oetarikapaeni nokowayitzirini”. Ari ramatawitayitzirini osheki owakira aapatziyawitakariri Jesoshi: owakira rookawitakawo kaari kameethatatsi rantayitzirini, omaanta rantakagaeri eejatzi. 19 Ikanteeyirini: “Tema irira Tajorentsi owawi-jaakotzimiri, tee pimatziro powawijaakotya apaniroeni. ¿Iitaka kaari panantawo oetarika pikowayitzirini? Tema ineshironkatakimikya, eero ikijawentzimiro. Thame pikimitena naari”. Rootaki ikantayitawitarini, omaanta osheki ramatawitantzi. Tee imatziro rirori rantero oetarika ikowaki inta rantapiintziro kaari kameethatatsi. Tema piyotzi aririka ranaakoteetakae oetarika eero amatziro apaniroeni ookaero iroka. 20 Pamine, paerani riraga amatawitantatsiripaeni rantapiinteeyawitawoni kaari kameethatatsi ranteeyironi maawaeni theenkantatsiri. Roojatzi riyotaakoteetakiri Awinkatharite Jesokirishito riraga Owawijaakotakaeri, ari ipakaawitakawo rantziro kaari kameethatatsiri. Roojatzi ipiyashitantaawo rantziri paerani. Iroñaaka tekatsi ikantya ipakantyaawori eejatzi rantayitzironi, rootaki osheki rowashironkaaperotantyaari. 21 Ñaakiro, okameethawita eero riyotzimi riroripaeni ijeeki kameetha. Tema iroñaaka tee ikoyi rantero okaatzi ikaminaakiriri Tajorentsi, omawitya okameethaperotaki; rootaki tekatsi okantya rawijakotantyaari. 22 Ikanteetzini: “Riraga otsitzi roepiyeero iyamaankani, rowaawo”. Eejatzi ikanteetzini:

“Atsipetashitakari akiweri chaancho, tema eejatzi ipiyanee rantaatapaero jampowatha”. Kyaaryootaki ikanteetziri. Aritaki ikimiteeyarini rirori riraga iyotakowitariri Jesoshi omaanta kaari aapatziyariri, ipiyakoteeyaawo kaari kameethatatsi.

3

Ikenkithatakotziri Jesoshi ipokanteeyaari ikantawenteri atziri

1-2 Ari, noyemijantzinkarite, piyoteeyini nonintaperoeyakimini. Paeraninente nitantakimirori nojankinatakimiro, nokenkithashiryaakaakimiro rojankinatziniriri riraga kamanantayitzirorini iñaani Tajorentsi kameethashiretatsiri paerani. Eejatzi nokenkithashiryaakaakimiro maawaeni ikaminaakaeri Awinkatharite, riraga owawijaakotakaeri. Roojatzi rotyaanteeyakinarini aapatziyakagaeyemirini. Iroñaaka napiiteemiro nojankinateemiro pikenkithashiryaakoperotantyaawori maawaeni okaatzi kameethatatsiri.

3 Okameethatzi piyoteeyeni eerotzitarika ipokira Awinkatharite, ijeekera osheki theenkantatsiri, rantashitayijeempiyaawoni oetarikapaeni ikowayitzirini rirori. Ishirontawenteeyarini Awinkatharite, 4 ikanteeyeni: “¿Ikantzima Jesokirishito ari ipokae? Injii, injii, injii. ¿Iitarika iroñaaka? Tema kamaki paerani. Eero ipokae. Paerani raamaawitakarini riraga itakaantaworini aapatziyariri roojatzi ikamaki, omaanta tee iñiiri, roojatzi iroñaaka. Paejatotaki paerani. ¿Piitzima eeroka ari piñaagaeri? Injii, injii, injii. Roojatzi okantani kipatsi, tee opaashinitzi”. Rootaki ikanteeyirini theenkantatsiri.

5 Riyotaki itheeyashita, omaanta tee ikoyi ikenkithashireero rantayitakirini Tajorentsi. Paerani ikantaki rirori: “Otzimeeta jenoki, eejatzi otzimeeta kipatsi”, roojatzi otzimantakari. Ari riwetsikakiro kipatsi, shitowanaki niyanki inkaareki, iroñaaka otapotakawo inkaare. 6 Aritaki okantakari paerani, omaanta roojatzi rowashironkagaeyakirini riraga atziri eejatzi piratsipaeni ikaateeyinira ijeekantakarira Noe paerani. Rootaki rowashironkaanteeyakaririni, tee ijeekaeyini kameetha. Ari opariyaki antawo inkani, oonkanaka maawaeni kipatsi, eejatzi ithonkaeyanakani theenkantatsiri. 7 Eejatzi ikantzi Tajorentsi: “Iinja notayero jenoki eejatzi kipatsi, eejatzi notaakoeyerini maawaeni jeekantawori”. Tema paerani ikantzini: “Niwetsikero kipatsi”, roojatzi otzimantakari. Iroñaaka ikantzi: “Iinja notagaero kipatsi”, tema eejatzi rantero. Kyaaryo tekiraata omonkaatya itaanteeyaawori, omaanta iinja itagaero, eejatzi itaakoeyerini maawaeni theenkantatsiri, rowashironkagaeyerini.

8 Iroñaaka, nonintanewopaeni, pikenkithashiryaakoeyeroni iroka: aetakaawitawo 1000 ojarentsi paeraniperoroña. Omaanta tee iitziro riraga Tajorentsi. Iñaakiro tee ojamanitzi, okimitzimotakari apaani kitejiri. Aeteeyironi tee ojamanitzi apaani kitejiri, omaantakya irira iñaakiro ojamani, okimitzimotakari 1000 ojarentsi. 9 Ñaakiro, aetakaawiteeyakawoni opaeranitaki, tekira imonkaatziro ikantakaeri: tekira ipokae Awinkatharite. Omaanta tee iitziro rirori opaeranitzi. Eero ramatawitee, omaanta ojamani royeeyirini theenkantatsiri, ikowaki ikenkithashiryaaperoteeya, retakotantanakya okaatzi kaari kameethatatsi rantakiro eejatzi rookero. Ikowakiri maawaeni

atziri eero riyaatanta paamariki kaari tsiwakanitatsini. 10 Omaanta kyaaryo iinja romapokaperotapae Awinkatharite, ipokaerika. Okimitaaganki tee ayotzi tsika ikaatzika ipoki koshintzi eejatzi tee ayotzi tsika ikaatzika ipokae Jesoshi. Antawo otonkanaki jenoki, toon: othonkaperotanakya, thopereee. Itaaperotanakya ompokiro, oorya, kashiri, maawaeni. Eejatzi kipatsi, otaanakya; eejatzi otaakotaperoeyanakyaani maawaeni riwetsikakiri Tajorentsi jaka kipatsiki eejatzi itaakoeyanakyaani maawaeni atziri: jeeeii.

11 Ari iroñaaka ayoteeyanakini othonkaeya maawaeni añeeyirini, rootaki okameethatantari akenkithashiryaanakya, aapatziyaperotyaari Tajorentsi, kameetha ajeekaperote. 12 Kameetha aamagaeyaarini Jesokirishito ipokae, kameetha eejatzi anteeyenirini maawaeni ikowakaakaeri ishintsitanteeyaari ipokae. Aririka omonkaatakya, otaanakya jenoki eejatzi jenokijatopaeni othonkaeyanakyaani, maawaeni, thopereee. 13 Omaanta eenitatsi paashini ikantakaeri, ayotaki eero ramatawitee. Tema ikantzi: “Niwetsikae paashini jenoki owakirari, eejatzi kipatsi owakirari. Okameethaperotee roori, eero ijeekae antayiteeroni kaari kameethatatsi”.

Riweyaantapaakari rojankinari

14 Rootaki nonintaperotanewopaeni, paamagaeyantaworini ikantakaeri. Pikañaaperotya pijeeki kameetha pikimitya Tajorentsi, eejatzi paakameethatawakagaeyaani; roojatzi aririka ipokae, iñaaperotapaakimi pikameethaperotaki, tekatsi pantani. 15-16 Eejatzi pikenkithatakotero iroka: kyaaryo, tekira ipokae Awinkatharite, omaanta royagaeyakirini paashinipaeni atziri raapatziyeeyarini rirori rawijakoeyanteeyaarini. Rootaki rojankinateeyakimirini Paaworo rirori, riraga anintaperoeyirini. Osheki riyotaakiri Tajorentsi irira. Roojatzi rirori ikamantakotakaero iroka maawaeni rojankinari. Eenitatsi pomeentsitagaanteenchari rojankinayitzirini. Iroñaaka riraga kaari iyotatsi, riraga kaari aapatziyaperotariri Jesoshi, ikinakaashitakawo iñaani Paaworo, tee rothatayiro ikamantakotero. Eejatzi ikinakaashitayitakawoni paashini iñaani Tajorentsi, rootaki rowashironkaeyantyaaririni iinja.

17 Ari, nonintaperotanewopaeni, nokamantakimi tsika okantyaari iinja. Nokamanteeyakimini ijeeki riraga kaari kameethatayitatsini, piyathateeyaaririni Tajorentsi, riyotaantero theeyaantsi. Kyaaryoowa, paapatziyarikari, ikompitakaemikari. 18 Eekiro piyaatatye paapatziyaperotyaari Awinkatharite Jesokirishito, riraga owawijaakoeyakaerini, piyoperotantakariri. Thame iroñaaka eejatzi apinkathataperoeyerini, akanteetatyeeyaani. Aritaki okantyaari.

Naaka jankinatzimirori:

Peetero

RITAKANARI ROJANKINATZINIRI JOWA RIYOTAANEWOPAENI

Riraga iyotakoperotakagaeyakaeririni Tajorentsi riyoteeyakaeni tsika akantyaari ajeekantyaari jenokinta

1-2 Nokoyi niwethatemi eerokapaeni tsikarika pikanta pijeeki. Naaka Jowa jankinatzimirori iroka. Iroñaaka nojankinatakotakiri itaperotakawori ijeeki. Paeraniperoroña, tekirani otzimini kipatsi, roojatzi ijeekitani riraga Jesoshi. Itsipatakarini ashitariri, riraga Pawa Tajorentsi, roojatzi ipokantapaaka jaka kipatsikika. Rirotaki iyotakoperotakagaeyakaeririni Ashitariri. Ikanta riyotagaeyakinani tsika akanteeyarini ajeekashiryaanteeyari jenokinta. Naaka maawaeni riyotaanewo nokemapiinteeyakirini, noñaapiinteeyirini, naminapiinteeyakirini, nopampitapiinteeyakirini: iroñaaka nokamanteeyemini tsika ikantari, eejatzi nokamanteeyemini tsika akantya añaaperotanteeyaririni janta jenokinta. 3 Irira noñaaperotakiri, nokemaperotakiri, rirotaki nokenkithatakotziri. Iroñaaka nokamantaperotemi tsika pikantya pikempiyaaminthatantenari kijokiro powanakina naaripaeni. Eejatzi akempiyaaminthatantyaariri Ashiteeri, eejatzi Itomi, riraga Jesokirishito. 4 Nojankinatzimiro iroka akimoshireperotanteeyarini kameetha.

Roshiyaperotakawo Tajorentsi kitejiri

5 Iroñaaka nokamantemiro ikamantakinari rirori. Maawaeni okaatzi rantziri Tajorentsi okameethatatzi, rootaki roshiyaperotantakawori kitejiri koñeetyaaki kameetha: tee ikemakaaneentawo rantziro kaari kameethatatsi, rootaki kaari itsitenitaneenantari rirori. 6 Akanterika: “Nokimitakari: tema kijokiro nowakiri”, omaanta eenirorika antapiintziro kaari kameethatatsi, okimitaka eeniro akinaki tsiteniriki: atheeyashitaka amatawitashitakari paashinipaeni. 7 Omaanta Tajorentsi ikameethaperotaki, ikimitakawo ikinanaki rirori kitejiriki. Eejatzi aari, aririka kameetha ajeeki, okimitaka ajeekaki kitejiriki, akimitakotakari ikimitaaga rirori: akameethatawakagaeyakani. Ikamawentakae Jesoshi, riraga itomi Tajorentsi rowawijaakotantakaeri: okimitaka rapaatawentakae riraa okitetanteeri kaari kameethatatsi antziri. Rootaki iñaaperotanteeri Tajorentsi aaka kimitaka tekatsi antani. 8 Akanterika: “Tee nantziro kaari kameethatatsi”, aaka amatawitaacha apaniroeni, tekiraata ayotaperotziroota kyaaryooperotatsiri. 9 Tee ramatawitee Tajorentsi, ikameethaperotaki eejatzi ikyaaryoowentziro okaatzi ikantakaeri. Aririka athawetakotya akanteri: “Nantakiro iroka kaari kameethatatsi, eero napiiteero, eero pikijawentanawo inta pipeyakotenawo”, aritaki imatakiro: kyaaryo ikaminthaakae, rowameethatakae, tema apaatawentakae riraa Jesoshi paerani okitetakaakae. 10 Akanteririkami Tajorentsi: “Tee nantziro kaari kameethatatsiri”, kimitaka akimitakaantakari rirotaki theeri Tajorentsi. Tema ikantzi Iwaperiteki: “Maawaeni atziri rantziro kaari kameethatatsi”. Akanteririkami Tajorentsi: “Tee añiiro nantani”, rooma tekiraata ayoperotziro kameetha kyaaryooperotatsiri okantziri iñaani. Tema athañaakawo okaatzi ikantakaeri.

2

1 Iroñaaka, niyotaanewopaeni, nojankinateeyemironi eero panantawo
kaari kameethatatsi. Eenitatsi Pawakinta ñaanatakowenteeyakaerini,
riraga Jesokirishito, ikameethaperotaki. Aririka antero kaari
kameethatatsi, ari iñaanatakowentakae. Ikanteri Ashitariri:
“Pikaminthayeri riraga aapatziyanari; tema nokamawentakiri”.
2 Eenitatsi anteeyakirini maawaeni, rootaki ikamawenantakaeri
rirori koroshiki ikowashitaka. Tee apatziro ikamawenteeyirini
anampijatzipaeni aaka, inta eejatzi ikamawenteeyakirini rirori
maawaeni atziri, rowameethatanteeyakaerini Tajorentsi, eejatzi
riroripaeni maawaeni aapatziyariri Jesoshi. Roojatzi aapatziyaririka
irira, eero ikijawenteero Tajorentsi kaari kameethatatsi anteeyakirini,
eero rowashironkagae.

Aapatziyaperotariri Tajorentsi, rirotaki iyotziriri

3 Aririka akemijantaperotapiintero ikaminaakaeri Tajorentsi, ay-
operoeyakini asheninkatakari. 4 Eenitatsi kantashitachari ikantzi:
“Nosheninkatakari Tajorentsi”, omaanta tee imonkaatziro rantziniri
ikaminaawitariri, rirotaki theeyinkari, riro amatawitaacha apaniroeni.
5 Omaanta aririka antaperotakiniri ikaminaakaeri Tajorentsi, aakap-
erotaki nintaperotakiriri. Rootaki ayotawakaantakari akimitakari.
6 Akanterika: “Kijokiro nowakiri Tajorentsi”, kameetha akanteetaty-
eeyaani akimitakotyaari, ajeeki kameetha ikimitaaga Jesokirishito
ijeekawitani paerani.

7 Nonintaperotanewopaeni, kaari owakirari iroka nokaminaakimi,
inta paerani pikemakiro. Paerani pitakawoni paapatziyakarini Jesoshi
riraga Tajorentsi ikaminagaeyakaeroni. 8 Tee ayotawitani, okimitzi-
motawitakaeni ajeekaki tsiteniriki, omaanta ipokashiteeyakaeni riraga
Jesokirishito riyotakaakae, iroñaaka okimitzimotanakae ajeekae kite-
jiriki. Rootaki napiitantzimirori. Ikyaaryoowentakiro Jesokirishito
inintaperoeyakaeni. Eejatzi eerori ari pikimitya pikyaaryoowentero
pinintaperoeyerini paashinipaeni. 9 Aririka akantashitya: “Noki-
naki kitejiriki, niyoperotziri Tajorentsi”, omaanta eenirorika oonari
ayemijantzinkarite, tekiraata ajeeki kitejiriki, inta eeniro akimita
paerani akinaki tsiteniriki. 10 Omaanta aririka anintaperoteri ayemi-
jantzinkaritepaeni, tema eekiro aatatyee ajeeki kitejiriki, akimitakari
Tajorentsi, eejatzi eero antapiintziro kaari kameethatatsi. 11 Omaanta
ooñaririka rirori, kimitaka akinaki tsiteniriki, eeniro antapiintziro kaari
kameethatatsi. Tee ayotzi tsikarika akinanaki, kimitaka otsitenitzimo-
takae, rootaki kaari añaantawo oetarika.

Eero pikowaperotziro rantapiintziri theenkantatsiri

12 Nonintanewopaeni, eeniro panteeyawitakarini, omaanta
rowawijaakoeyakimini Jesoshi. Tema ipeyakotakimiro Tajorentsi
okaatzi pantawitakari. Rootaki iroñaaka nojankinatantzimirori
iroka. 13 Eeroripaeni yotziriri kameetha Tajorentsi oshiyariri
shirampari pishintsishiretaki tema piyoteeyakirini Jesokirishito riraga
itaperotawori ijeeki, rootaki nojankinatantzimirori iroka. Eeroripaeni
antziniriri Tajorentsi oetarikapaeni, poshiyakari ewankaripaeni, tema
panaakotakiri Jatanaashi tee pantziniri ikowakaawitakimiri, rootaki
nojankinatantzimirori iroka. 14 Kyaaryo nojankinatzimiro eeroripaeni
kimitakimi neentsitepaeni, niyotaakimiro paapatziyari Jesoshi rootaki

piyoteeyakirini ashitakaeri. Eeroripaeni antaripaeni, piyotakiri riraga itaperotawori ijeekaperotzi, rootaki nojankinatantzimirori iroka. Eeroripaeni ewankari, pishintsiteeyanakini, pikyaaryoowentaperotakiro ikantziri Tajorentsi, eejatzi tee paapatziyanaari Jatanaashi, rootaki nojankinatantzimirori iroka.

15 Eero pikowaperotziro pantero rantapiintziri theenkantatsiri. Eero pikowaperotziro oetarikapaeni tee okameethatzi ikowaperotziri jeekayitatsirini kipatsiki. Aririka pikowaperotero, eero pimatziro pinintaperoteri Tajorentsi. 16 Riraga kowaperotachari ijeeki kimitariri theenkantatsiri eejatzi kowashitachari rashitari oetarikapaeni tema ari ikanteeyani jaka: ikenkithashiryagaeyakironi oetarika ikowaperotakiri ranteri. Ikowaperotakiro oetarika iñaakiri, ikantakaaperotawo rashitawitaripaeni. Tee riro yoteeroni Pawa Tajorentsi, inta yotagaerori theenkantatsiri tsika ikanta ikenkithashiryaantari. 17 Opeyaneeya jeekayitatsirini kipatsiki, eejatzi opeyaneeya maawaeni ikowaeyawitarini theenkantatsirini. Omaanta aririka anteniri Tajorentsi ikowakaakaeri, akanteetatyeeyaani ajeekae janta jenokinta Pawaki.

Kijaneentakiriri Rotyaantanewo Tajorentsi

18 Niyotaanewo, rooteentsi ipokae Jesokirishito riraga Rotyaantanewo Tajorentsi, eero ojamanitzi. Pikemakotakiri riraga paashini pokatsini, riraga amatawitantashitachari, kantatsini: “Tee ratziritapaaki Rotyaantanewo Tajorentsi. Tee ipoñeeya jenokinta Jesoshi. Kaari irira Rotyaantanewo Tajorentsi”. Irika iiteetziri Kijaneentakiriri Rotyaantanewo Tajorentsi:* omaanta nokantemi, areeteeyakani osheki riroripaeni. Eenitatsi iroñaaka osheki amatawitantatsiri itheenkiri Jesoshi, rootaki ayoteeyantakarini eero ojamanitzi ipiyaperotanteeyarini Rotyaantanewo Tajorentsi jaka kipatsikika. 19 Paerani ikaateeyawiteeni riraga amatawitantatsiri, ikemijantawitani rirori, omaanta iroñaaka rotsiparyaanee. Tee ikimitaperotee. Ikimitaperotakaerikami, kijokiro rowanakaemi, omaanta rotsiparyagaeyakaeni. Iroñaaka riyotaperotanakiri maawaeni atziri tee ikimitee aaka, tee raapatziyaperotari Jesoshi. 20 Omaantakya eeroka, rotyaanteeyakimironi Tajorentsi Ishire, okithaatakaapaakimi. Iyotaaperotakimiro, rootaki pinashitanteeyakaworini eeroka kyaaryooperotatsiri eejatzi kaari kyaaryooperotatsi. Tee pikimitari riraga kaari yoteroni kyaaryootatsiri: tee riyotzi irinta. 21 Piyoteeyakironi kyaaryootatsiri, rootaki nojankinatantzimirori iroka. Piyotaki amatawitantatsiri: eero ipoña Tajorentsiki, tema rowaga iñaani Tajorentsi rootaki kyaaryooperotatsiri. 22 Theeyaperotachari riraga Kijaneentakiriri Rotyaantanewo Tajorentsi riraga kantashitachari: “Riraga Jesoshi, kaari Rotyaantanewo Tajorentsi”. Tema itheenkakiri Ashitakaeri eejatzi itheenkakiri Itomi. 23 Riraga theenkakiriri Itomi Tajorentsi, tee riyotziri Ashitariri eejatzi. Omaanta riraga kantaperotatsiri: “Jesoshi rirotaki Itomi Tajorentsi”, tema rirotaki yoperotziriri ashitariri. 24 Pikanteetatyeeyaani pikenkithashireero pajankaneki iroka kyaaryooperotatsiri pikemakiri paerani. Aririka pikenkithashiryaaperotakiro, aritaki kijokiro powanakiri Itomi

* **2:18** Ipaante paashini Peru-jatzi okantzi “Kijaneentakiriri Rotyaantanewo Tajorentsi”: “Anticristo” eejatzi “enemigo de Cristo”.

Tajorentsi, eejatzi Ashitariri. 25 Ajaa, iroka ikashiyakaakaeri: “Okanteetatyeeyaani ojeeki pishire”.

26 Ari nojankinatakotakiri riraga amatawiteminimi, nokantemi: “Kyaaryoowa, ramatawitzimikarira”. 27 Omaanta rotyaantakimiro Tajorentsi Ishire, okithaatakaapaakimi. Rootaki kaari pikowanta paashini yoteemini. Okithaatantakaakimiri, omatakayemiro othotyeemiro maawaeni iyotaaperotemiro. Kameetha iyotayemi, tee otheeyaniita. Rooma iyotaakae kijokiro oyeri Jesokirishito: ari kijokiro poyeri, pikantyaani.

Reentsitetakae Tajorentsi

28 Iroñaaka, niyotaanewo, pikempiyaminthatakari Jesokirishito. Iinja ipokapae. Aririka pikantyaani pikempiyaminthatakari, ari piweshiryaawentawakyaari, eero pipashiwentakaawakari aririka ipokae. 29 Aritaki ayotaki ikameethataki Tajorentsi. Aririka eekiro riyaatatyee rantero kameethaperotatsiri riraga atziri, aritaki ayotanakiri rirori reentsitetakari Tajorentsi.

3

1 Tee amatziro athotyeero tsika okaatzika inintaperotakae Pawa Tajorentsi. Tema ikantakae rirori: “Eerokateeyakini notyomipaeni, nishintyopaeni”. Kyaaryo ikantzi. Ñaakiro, osheki inintaperotakae. Omaanta tee riyotziri theenkantatsiri tsikarika ikanta, rootaki kaari riyotantee aaka rashi reentsite. 2 Iroñaaka, nonintaperotanewopaeni, eeroka itomipaeni Tajorentsi, rishintopaeni. Tekira ayotzi tsikarika akantaperotyaari iinja. Aririka ipiyapae jaka kipatsikika Jesoshi, añaawaeri tsikarika ikantaperota. Roojatzikya akimitaperotanakyaari aaka. 3 Ayoteeyirini rirorika piyaacha, rootaki akowantakari iroñaaka akameethatanaki: akimityaari rirori, ikameethataki. 4 Omaanta aririka eekiro aatatyee antero kaari kameethatatsi, tee aapatziyaperotawo ikaminaawitakaeri Tajorentsi. Tee okameethatzi apiyathatyaawo ikaminaawitakaeri. 5 Rooma piyotaki ipokapaaki riraga Jesoshi paerani jaka kipatsikika imatakaakae eero anantawo kaari kameethatatsi. Piyotaki eejatzi tee ikemakaaneentawo rantziro rirori kaari kameethatatsi. 6 Rootaki aririka kijokiro owanakiri, eero antapiintziro aari kaari kameethatatsi. Omaanta riraga antapiintzirori kaari kameethatatsi tekira raapatziyari rirori eejatzi tee riyotziri tsikarika ikanta.

7 Rootaki nokantemiri niyotaanewopaeni, eero pishinetziri paashini rantakayemiro kaari kameethatatsi. Aririka eekiro aatatyee antapiintero kameethatatsiri, tema akameethataki: amonkaatakari Jesokirishito, ikameethataki. 8 Omaanta riraga antapiintzirori kaari kameethatatsi, reentsitetakari iwinkatharite kamaaripaeni: rooma rirotaki itaperotakawori antzirori kaari kameethatatsi. Rootaki ipokantapaakari Itomi Tajorentsi. Ro ipokashitaperotziri rookakayeri maawaeni rantayitzirini iwinkatharite kamaari. 9 Aririka reentsitetakae Tajorentsi, eero antapiintziro kaari kameethatatsi. Reentsitetakae, rootaki okithaatakaantakaeri Ishire, akimitakari riraga Tajorentsi. Rootaki kaari antapiinantawo kaari kameethatatsi. 10 Rootaki ayotantakari asheninkatakari Tajorentsi. Riraga kaari antzirori kameethatatsiri, tee isheninkatari Tajorentsi. Eejatzi ikimita riraga kaari nintaperotziri iyemijantzinkarite eejatzi paashinipaeni

atziri, tee isheninkatari Tajorentsi, rootaki ayotantariri reentsitetakari iwinkatharite kamaari. 11 Ajaa, iroka ritakimiri Tajorentsi ikantakimiri paerani owakira paapatziyantakariri: “Okameethatzi anintashireperotawakagaeyaani”. 12 Eero oshiyakotari Kayeeni, riraga jeekatsiri paeraniperoroña: reentsitetakari iwinkatharite kamaari. Tema roonakari rirentzi rootaki rowamaantakariri irira. ¿Iitaka rowamaantakariri? Ashi royiro tee ikameethatzi, omaanta iñaakotakirira rirentzi kameethataki okaatzi rantakiri, rootaki rowamaantakariri.

Pinintaperoteri piyemijantzinkaritepaeni

13 Noyemijantzinkarite, ikijemirika theenkantatsiri, eero pikenkithashiryaashita, “¿Iitaka ikijantakinari?” Rooma ashi royiro theenkantatsiri ikijantzi. 14 Anintaperotakiri ayemijantzinkarite, rootaki omawitya paerani tee ayotawitarini Tajorentsi aka-mashirewitaka, iroñaaka aapatziyari rootaki owañaashiretantakaeri Ishire. Ayoperotziro iroka tema rootaki anintaperotantakariri ayemijantzinkarite. Riraga kaari nintashireperotziri aapatziyariri Jesoshi, eekiro riyaatatye ikamashireperotzi. 15 Riraga oonakariri atziri, aritaki ikenkithashiryaakotziri Tajorentsi, rirotaki owamaantatsiri. Piyotaki eero ishinetziri Tajorentsi owamaantatsiri ikanteetatyeeyaani itsipatyaari inta rotyaanteri paamaariki. 16 Riraga Jesokirishito riro kowashiteencha ikamawentakae, rootaki ayotantakariri inintaperotakae. Eejatzi akimitya aari. Okameethatzi apashityaari ayemijantzinkarite oetarika koetyeemotariri omawitya roojatzi aka-mantakya. 17 Añaawitaririka rashironkaaka osheki ayemijantzinkarite, teerika akoyi akaminthayeri, ¿anintaperotzirima Tajorentsi akimita akantzi? Teewee. 18 Nonintanewopaeni, tee okameethatzi akantashitya: “Nonintaperotziri maawaeni”. Inta okameethatzi aneshironkaperoteri, eejatzi anintaperoteri amitakoperoteri maawaeni.

19 Rootaki ayoperotantakari oyaataperotakiri Tajorentsi, tee añiiro antani. Rootaki iñaaperotanteeri rirori akameethaperotee. 20 Omawitya ajankaneki okantakotakae: “Eenitatsi pantani”, tema Tajorentsi ranaakotakiro ajankane: riyotzitakaero maawaeni, oetarikapaeni. 21 Eejatzi, nonintaperotanewo, aririka athawetakotya eejatzi ipeyakotenawo Tajorentsi kaari kameethatatsi antakiri, ayotziro eejatzi okameethatzi akenkithatakaapiinteri Tajorentsi. 22 Aririka akemijantaperoteri ikaminaakaeri, eejatzi amateniri ikowakaakaeri, ayotaki aririka akowakoteririka, aritaki ikemakae; tema ari ipashitakaero. 23 Ajaa, iroka ikaminaakaeri: “Paapatziyaari notyomi Jesokirishito. Pimonkaateniri ikantakimiri rirori: ‘Pinintaperotawakaeyani’ ”. 24 Aririka aapatziyaperotyaawo ikantakaeri, akempiyaminthataari. Rotyaantakaeniro Ishire okithaatakaakae, rootaki ayotantakari akempiyaminthatakari.

4

Piyotaperoteri maawaeni iyotaantzirori kameethatatsiri eejatzi kaari kameethatatsi

1 Nonintaperotanewopaeni, eero paapatziyayitarini intsipaete maawaeni iyotaawitemini: ramatawitzimikari. Aririka ikantemi: “Rotyaantakina Tajorentsi”, omaanta pityaawo pojampiteri oetarika riyotagaemiri, piyotantyaariri kyaaryorika rotyaantakiri Tajorentsi.

Jaka kipatsikika eenitatsi osheki kowatsiri ramatawitante. 2 Ajaa, iroka
piyotantyaariri otyaantanewopaeni Ishire Tajorentsi: ikanteeyemini
rirori: “Ipoñaaka Jesoshi riraga Itomi Tajorentsi jenokinta ipokapaaki
jaka kipatsikika ratziritaperotapaaki”. 3 Omaanta tee otyaantziri
Ishire Tajorentsi kowatsiri ramatawitemi riraga kaari kantatsini:
“Jesoshi rirotaki Itomi Tajorentsi, ratziriperotapaaki”. Omaanta
rirotaki theenkiriri irira, tema ikimitakari riraga Kijaneentakiriri
Rotyaantanewo Tajorentsi. Tema pikemakiri irira ikanteetzi:
“Ipoke iinja”. Omaanta nokantemi: “Pokaki kijakiriripaeni
iroñaaka”. 4 Niyotaanewopaeni, reentsitetakimi Tajorentsi, kijokiro
rowakimi. Tema ipinkathariwenantzi irira ranaakotakiri maawaeni
kowawitachari ramatawitemimi. Imatakaakimi, rootaki kaari
paapatziyantaperotaari Jatanaashi, riraga theeyachari jeekatsirika
jaka. 5 Rooma reentsitetakari irira riraga amatawitantatsiri,
rootaki ikenkithashiryaantakawori ikoyiri atziri. Ikemijantawakiri
atziri rirori. 6 Omaantakya naakapaeni nosheninkatakari
Tajorentsi, rotyaanteeyakinani niyotaantyaariri atziripaeni
kyaaryooperotatsiri. Raapatziyakae maawaeni iyotziriri rirori, rootaki
ayotantariri okithaatakaakari Ishire Tajorentsi: rowaga yoteeriri
kyaaryooperotatsiri. Riraga kaari iyoterini Tajorentsi, tee ikemijantana,
rootaki ayotantakariri rirotaki amatawitantaniri.

Thame anintaperotawakaya

7 Nonintaperotanewopaeni, thame anintaperotawakaya. Rirotaki
Tajorentsi itaperotakawori riyotaakae anintaperotawakaantyaari.
Aririka anintaperoteri paashinipaeni, aakaperotaki reentsitepero
Tajorentsi, 8 riraga kaari nintashireperotziri aapatziyariri Jesoshi, tee
reentsitetari Tajorentsi: reentsitetyaaririkami, aritaki ikimitakyaarimi
rirori, tema ashi royiro inintaperotantzi. 9 Rootaki ayotantakari
inintaperotakae, rotyaantakiri Itomi rapintzite kipatsikika
ikamawentakae rowawijaakotantakaeri, akanteetatyeeyaani ajeeki-
motantyaariri. 10 ¿Ninka nintaperotantatsiri? Tee aaka anintaperotziri
Tajorentsi, inta inintaperoeyakaeni rirori. Rotyaantakaeri Itomi,
ikamawentakae, rowawijaakotantakaeri ikowashitaka. Iroñaaka tee
ikenkithashiryagaero Tajorentsi antawitari, inta ipeyakoteero eero
rowashironkagae: tema riraga Itomi ipinawentakaero okaatzi antani
janta koroshiki.

11 Ñaakiro, nonintaperotanewo, inintaperotakaeroña Tajorentsi.
Rootaki okameethatantari anintaperotawakaya aakapaeni.

12 Tekatsi ñeerini Tajorentsi, omaanta aririka anintaperotawakaeya,
kijokiro rowanakae irira, imatakaakae akimitakari, rootaki
eekiro aatatye anintaperotantanakariri. 13 Rotyaantakaero
Ishire, ikithaatakaero, omatakaakae akimityaari rirori. Rootaki
ayotantakari akempiyaminthatari. 14 Rotyaantakiri ashitakaeri
Itomi jaka kipatsikika rowawijaakotantakaerori maawaeni atziri
kaari kameethatatsi antakiri. Noñeeyakirini, rootaki iroñaaka
nokamantakotantakariri. 15 Akanterika: “Rirotaki Jesoshi Itomi
Tajorentsi”, kijokiro rowanakae Tajorentsi. Eejatzi akimitya aari,
kijokiro owanakiri: rootaki akimitawakagaeyantyaarini maawaeni.
16 Ari ayoperotaki inintaperotakae, tema aapatziyakawo. Ashi
royiro inintaperotantzi. Aririka ashi oyiro anintaperotawakaya

aari, akempiyaminthatari Tajorentsi, eejatzi ijeekakaakae kameetha akimitakari rirori. 17 Paata aririka akamae, eero athaawantawaari Tajorentsi. Aririka aweshiryaawentyaari, ayotanaki anintaperotakiri aari, aritaki amonkaatakari riraga Jesokirishito. 18 Aririka ayoperotaki anintaperotakiriroña kameetha eejatzi akemijantaperoteri rirori, ¿iitakakya athaawanantyaariri? Ayoteririkami ari rowashironkakae, tema aritaki athaawantakyaarimi. Riraga thaawantariri Tajorentsi, tekiraata inintaperotziri eejatzi tekiraata ikemijantaperotziri: rootaki ithaawanantakariri. 19 Ritakae Tajorentsi inintaperotakae, thame anintaperoteri aari iroñaaka. 20 Ikanterika atziri: “Nonintashireperotziri Tajorentsi”, omaanta ikijiririka atziri roonaririka, rirotaki theeri. Teerika inintaperotziri atziri, tekatsi ikanteri inintaperoteri Tajorentsi. Ñaakiro, eerorika imatziro inintaperoteri atziri iñaapiintziri, ¿tsika ikantyaaka inintaperotantyaariri Tajorentsi? Kaari iñeetzi rirori. 21 Ajaa, iroka ikaminaakaeri irira: “Aririka anintaperoteri Tajorentsi, eejatzi akimiteri atziripaeni, anintaperoteri rirori”.

5

Okaataki 3 riyotakaakaeri Jesoshi rirotaki Rotyaantanewo Tajorentsi

1 Aririka ayotakiri Jesoshi rirotaki Rotyaantanewo Tajorentsi aaka reentsite Tajorentsi. Tema owañaakaero ashire rowaga Ishire rirori. Aririka anintaperoteri ashitariri, anintaperotzityaari eejatzi maawaeni reentsitepaeni, riraga owañaakiri ishirepaeni. 2 Aririka, akemijantaperotero ikantakaeri Tajorentsi, amonkaatakari anintaperoteri, rootaki ayotantyaari anintaperotziri maawaeni reentsitetayitarini. 3 Anintaperotziririka riraga Tajorentsi, akemijantaperotero ikaminaakaeri. Tee opomeentsitaperota anteniri ikantakaeri. 4 Aririka rashitakae riraga Tajorentsi, eero oyaatziri theenkantatsiri. Ameentaperotakari Jesoshi, rootaki anaakotantakariri riraga theenkantatsiri: kaari oyaatantari. 5 ¿Ninka kaari oyaatziriri theenkantatsiri? Tema rirotaki iyoperotakiriri Jesoshi, kantatsiri: “Jesoshi rirotaki Itomipero Tajorentsi”.

6 Paerani, ipokantapaakari Jesokirishito kipatsikika, ikaawoshitawentakari Tajorentsi iñaaki, eejatzi ikamawentakae, ayotantakari irira rirotaki Rotyaantanewo Tajorentsi. Tee apatziro ikaawoshitawentakari Tajorentsi eejatzi ikamawentakae: rapaatawentakae riraa. Eejatzi iyotaakae Ishire Tajorentsi tsika ikantari. Kyaaryoopero iyotaakae. 7 Janta jenokinta okaatzi 3 kantakotziriri irira Jesoshi rirotaki Rotyaantanewo Tajorentsi: riraga Iriri, rowaga Iwaperite Tajorentsi, eejatzi rowaga Ishire. 8 Eejatzi jaka kipatsiki eenitatsi 3 kantakotziriri: rowaga Ishire, ikaawoshitawentakari Tajorentsi, eejatzi riraa rapaatawentakae ikamawenantakaeri. Omonkaatawakaaka, iyotakaakae tsika ikantari riraga Jesoshi. 9 Rooma aapatziyakawo ikantakaeri atziri, omaanta ranaakotakiri Tajorentsi atziri, kyaaryo ikanantaki rirori. Ikantakoperotakiri Itomi. 10 Aririka aapatziyaperotakyaari Itomi, akenkithashireperotakiri, eejatzi anteniri ikowakaakaeri. Riraga kaari aapatziyari Tajorentsi, tee ikenkithashiriiro ikantakotziriri Tajorentsi Itomi: itheenkakiri rirori, tee rantziniri ikowakaakiriri, inta iitziri rirori theeyinkari. 11 Aapatziyakari aaka Itomi, rootaki ijeekakaanteeri

Tajorentsi aaka jaka iroñaaka eejatzi iinja janta jenokinta, akanteetatyeeyaani. 12 Aritaki akanteetatyeeyaani añaagae maawaeni ayoperotziri Itomi eejatzi akempiyaminthatari. Riraga kaari iyoperotziri, kaari owañi ishire rootaki tekatsi ikantya rareetya janta jenokinta.

Pamanapiinteri Tajorentsi

13 Paapatziyakari Itomi Tajorentsi, iroñaaka nojankinatzimiro piyotantyaari pikanteetatyeeyaani añaagae pishire iroñaaka eejatzi iinja janta jenokinta. 14 Eero apashiwenta akenkithatakayeri: eenitatsi ikowakaakaeri antapiinteniriri. Aririka anethayeri oetarika ikowakaakaeri tema ayotaki aritaki ikemijantakae. 15 Ayotaki oetarika akanteriri, ikemijantakae. Eejatzi ayotaki aritaki imatakaakaero iroka akantakiriri. 16 Aririka piñeeri piyemijantzinkarite rantziro kaari kameethatatsi, omaanta teerika itheenkiri Tajorentsi, pamanakowentyaari ramitakotanteeri rookantyaawori kaari kameethatatsi rantziri ijeekantyaari kameetha. Eenitatsi rantakiri paashini theenkantaperotatsiri: aririka piñaakotakiri, piyotanaki riyaate rirori paamariki kaari tsiwakanitatsini. Tee nokantzimi pamanakowentyaari irinta. 17 Tee okameethaperotzi antero kaari kameethatatsi, omaanta eero aetakaashita maawaeni antzirori kaari kameethatatsi riyaate paamariki kaari tsiwakanitatsini.

18 Ayotaki aririka rashitakae Tajorentsi, tee antapiintziro kaari kameethatatsi. Rookakowentakae Itomi, tekatsi ikantee Jatanaashi rowashironkaeri. 19 Ayotaki asheninkatakari Tajorentsi. Omaanta maawaeni theenkantatsiri, ipinkathariwentakiri iwinkatharite kamaaripaeni. 20 Ayotaki ipokaki paerani Itomi Tajorentsi, rirotaki iyotakaakaeri, ayoperotantariri riraga Tajorentsipero. Tema eejatzi Jesoshi rirotaki Tajorentsipero. Rowañagaeyakaeni, akanteetapaatyeeyaani añagaeyapaeni janta jenokinta. Tema akempiyaminthari Tajorentsi eejatzi Itomi. 21 Kyaaryo Jesoshi rirotaki Tajorentsipero. Rootaki niyotaanewo, kyaaryoowa pikemijantaperotzirokari iitajorentsitashitayitarini.

Ari okaatzi.

Naaka jankinatzimirori:

Jowa

RAPIITAKIRO JOWA ROJANKINATZINIRI RIYOTAANEWO

1-2 Nokoyi niwethatemi, choeni, tsikarika pikanta pijeeki. Eejatzi niwethatyaari peentsitepaeni. Naaka jewawentziriri ayemijantzinkarite jaka. Niyotaki, choeni, riyoyaakimi Tajorentsi eeroka eejatzi peentsitepaeni piyotantakariri. Kyaaryo, nonintaperoeyakimini. Tee apatziro naari nonintaperoeyakimini, eejatzi ikimiteeyakani maawaeni ayemijantzinkarite: inintaperotakimi. Osheki aapatziyakawo ikantziri Tajorentsi, aritaki akanteetatyeeyaani, tema kyaaryooperotaki okamanteeyakaerini. 3 Osheki inintaperoeyakaeni Pawa Tajorentsi, eejatzi Itomi, riraga Awinkatharite Jesokirishito, kyaaryo rootaki iroka riyotagaeyakaerini. Eejatzi ikanteetatyeeyaani ineshironkatee, rowawijaakotakae, ijeekakagae kameetha.

Eenitatsi iinja oshekini theeyakowentyaarini Jesokirishito

4 Noñaayitakirini apaanipaeni peentsite osheki niweshiryaawentakari. Tema kameetha ijeekayitzini, ikemijantaperotakiro kyaaryootatsiri riyotagaeyakaerini Ashiteeri Tajorentsi, eejatzi rantziniri rirori maawaeni ikowakagaeyakaerini. 5 Iroñaaka, choeni, nokowaki nokenkithashiryaakagaemiro ritakaeri Tajorentsi riyotaakaeri paerani: okameethatzi anintaperotawakaeya, maawaeni. Tee naaka ityaawoni niyoteemiro iroka. 6 Aririka anintaperoteri Tajorentsi, amonkaateniri maawaeni ikowakaakaeri. Rootaki ikowakagaeyakaerini ashi oyiro anintaperotawakagaeyaani, maawaeni, akyaaryoowentero. Tema rootaki ikanteeyakaerini paerani.

7 Eenitatsi iroñaaka oshekini amatawitantatsiri, riyotaantziro theeyaantsi, ikanteeyini tee ipoñeeya Jesokirishito jenokinta, tee ratziritaperotapaaki jaka kipatsiki. Kaari irira Rotyaantanewo Tajorentsi inta irira atziripero. Riraga kanteentsiri iroka rirotaki theeyakowentariri Jesokirishito, ikijaneentakiri; tee ikoyi raapatziyaari. 8 Paamayaarira: ramatawitzimikari. Kameetha pikyaaryoowentero pantapiinteniri Tajorentsi ikowakaakimiri; aririka pikantyaani, eero patsipetashitawo, ari ijeekakagaeyemini janta jenokinta. Omaanta paamayaarira riraga kowatsiri ramatawitemi: aririka poyaatawitaneeyaari, patsipetashityaawo maawaeni pantawitakanariri Tajorentsi, eero ijeekakayimi janta jenokinta. 9 Kyaaryoowa, pookirikarira Jesokirishito: eerorika eekiro piyaatatye paapatziyeeyawoni riyotaakaeri rirori, tekira piyoperotziri Tajorentsi. Rooma aririka pikantyaani pikenkithashireero riyotaakaeri, piyotziri irira eejatzi Ashitariri: kijokiro rowakimi Ashitakaeri eejatzi Itomi. 10 Riyaatashitemirika atziri riyoteemi, okameethatzi piyotawakiri kameetharika riyotaakopiintziri riraga Jesokirishito. Teerika okameethatzi iroka ikowawitari riyoteemirimi, eero paakameethatawakiri: eero pijeekakayiri pipankoki, eerokya pikemijantziri. 11 Aririka paakameethatawakiri, aritaki pikaatakiri eerori piyotaantziro theeyaantsi. Tee okameethatziroña.

Riweyaantakawo rojankinari

12 Eenitatsi paashini osheki nokowaki nokantemirimi, omaanta tee nokoyi nothotyaayemiro nojankinatemiro. Nokowaki nopoki nareetemi. Aririka añaawakagaeyaani, nothotyeemiro nokamantemi maawaeni. Eejatzi akimoshireeyantanakyaarini maawaeni. 13 Eeniro jaka eentsitepaeni pirento. Tema riyoyaakiri Tajorentsi. Riwethateeyakimini rirori. Ari okaatzi.

Naaka jankinatzimirori:

Jowa

RAPIITZINIRI EEJATZI ROJANKINATZINIRIRI JOWA RIYOTAANEWO

1 Nokoyi niwethatemi, Kaayo, tsikarika pikanta pijeeki. Naaka Jowa,
jewawentziriri ayemijantzinkarite jaka. Kyaaryo, osheki nonintaperotakimi.

Kameetha pineshironkateri ayemijantzinkarite

2 Nokamantemi, nonintaperotanewo, namanapiintakiri Tajorentsi,
nokantakowentapiintakimi: nokantziri itajonkakowentemi kameetha
pijeekantyaari, eero agaemi mantsiyarentsi. Niyotaki paapatziyaperotakari, eejatzi nokantakowentzimi pishintsiwathataperotantyaari
eejatzi pishintsishireperotantyaari. 3 Eenitatsi areetapaenchari ayemijantzinkarite, ikamantapaakina pikyaaryoowentziro pijeeki kameetha
pantapiintziro kyaaryooperotatsiri, eejatzi paapatziyaperotakari
Tajorentsi, rootaki nokimoshirewenantakimiri. 4 Nokimoshireperotaki
nokemakotantakariri niyotaanewo ikempoyaaperotakiro kameetha
okaatzi niyotaakiriri paerani. Tema rootaki kyaaryooperotatsiri.
Kijokiro rowakiro okantziri iñaani Tajorentsi.

5 Nonintaperotanewo, pikyaaryoowentaperotakiro pikaminthagaeyakirini ayemijantzinkarite, pithotyaakiri: riraga poñaacharipaeni
paashinikipaeni nampitsi, omawitya kaari piyotzi. Okameethataki.
6 Ikamantakina naaka eejatzi maawaeni ayemijantzinkarite
jaka, osheki pinintaperoeyawakirini. Aririka rareetemi eejatzi
pipankoki, okameethataki pamitakoteri; aririka riyaatanee,
pipaeyawakirini koetyeemotariri: rootaki ikowakaakimiri Tajorentsi.
7 Ikinakinayitanakini ikenkithatakopiintziri Jesokirishito, tekatsi
raawakinirini riraga kaari aapatziyariri, 8 rootaki okameethatantari
etakoeyaarini aaka, amitakoeyerini imatantyaawori ikenkithatero
rowaga kyaaryooperotatsiri ikantziri Tajorentsi: rootaki
akimitantawakaantyaari antakiniri Tajorentsi.

9 Eenitatsi nojankinatawitakanariri maawaeni ayemijantzinkarite
janta, omaanta riraga Riyooteriijeshi tee ikoyi raapatziyawakyaawo
eejatzi tee ikoyi ipinkathatena. Ikowaperotaki rirotakiita
jewawenterini kemijantzinkaripaeni janta. 10 Nareetanteeyemirini
nokenkithatakagaeyapaakimini tsikarika ikantari: itheeyakotakina,
ikantzimatakina. Eejatzi, rareetantawitakariri ayemijantzinkarite
janta, tee raakameethatawakiri. Eejatzi ikijakiri riraga
aakameethatawakiriri areetachari, eejatzi tee ikowakagaeyirini
itsipatyaari janta ipiyotapiintaga aapatziyariri Jesoshi.

11 Nonintaperotanewo, tee okameethatziroña iroka rantayitakirini riraganki: eero poshiyakotari. Inta poshiyakotyaari
antzirori kameethaperotayitatsirini. Riraga antapiintayitzirorini
kameethatatsiri, riyotziri Tajorentsi; riraga antapiintayitzirorini
kaari kameethatatsi, tee riyotziri. 12 Kyaaryo, ikameethaperotaki
Rimiiteyo. Rooma iñaaperoeyakirini maawaeni aapatziyariri Jesoshi jaka
ikameethatzi, eejatzi naari noñaaperotakiri ikameethatzi. Piyoperotzi
okaatzi noñaawaetapiintziri rootaki kyaaryooperotatsiri.

Riveyaantakawo rojankinari

13 Eenitatsi osheki nokowawitakari nokamantemirimi, omaanta tee nokoyi nojankinatemiro maawaeni. 14 Niyotaki rooteentsi noñeemi: añaawakagaeyaarika paata janta, ari nothotyeemiro, nokamantemiro maawaeni. 15 Nokowaki Tajorentsi ijeekakayemi kameetha. Riwethateeyakimini maawaeni ayemijantzinkaritepaeni jaka. Eejatzi ayemijantzinkaritepaeni janta, niwethateeyarini, maawaeni.

Naaka jankinatzimirori:

Jowa

RIRAGA JOORASHI ROJANKINATZINIRIRI IYEMIJANTZINKARITE

1 Nokoyi niwethatemi, noyemijantzinkarite, tsikarika pikanta pijeeki. Naaka Joorashi jankinatzimirori iroka, naaka pankinatanariri Jesokirishito; naaka rirentzi Jantyaako. Kyaaryo niyotakimi riyoyeeyakimini Pawa Tajorentsi, rootaki paapatziyeeyantaririni, eejatzi osheki inintaperoeyakimini rirori. Ikempoyaawenteeyakimini, piñaanteeyaaririni iinja Jesokirishito. 2 Nokowaki osheki ineshironkateeyemini, kameetha ijeekakagaeyemini. Eejatzi nokowaki paakameethatawakagaeyaani maawaeni, osheki pinintawakagaeyani.

Paamayaarira kowatsiri ramatawitemi

3 Piyoteeyakini osheki nonintaperoeyakimini. Tema rowawijaakoeyakaeni Tajorentsi. Inkaaganki nokenkithashiryaawitakawo nokamantemiromi tsika ikantakaeka rirori rowawijaakotantakaeri: itajonkawenteeyakaeni, ikaminthaakae, maawaeni; omaanta iroñaaka eero nokamantzimiro iroka. Tema eenitatsi paashini nokoyi nokamantemiri. Iroñaaka nokantzimi: nokowakaakimi pikyaaryoowentero paapatziyaperotyaawo riyotagaeyakaerini Tajorentsi paerani, rooma tee opaashinitzi. Iroñaaka eero paapatziyari riraga paashinipaeni kowaeyawitacharini ramatawiteeyeminimi. 4 Eenitatsi riraga kantatsiri: “Naapatziyari Jesoshi”, omaanta ramatawitantzi. Riyotzi ineshironkaeyakaeni Tajorentsi, rowawijaakoeyakaeni. Omaanta eejatzi ikantashiteeyakimini riraganki: “Okameethatzi anteeyeroni oetarika akowaeyirini, eero ikijee rirori”, omaanta ramatawitashitzimi. Tee ipinkathatziri Awinkatharite Jesokirishito, rootaki riyaatantyaari iinja paamariki kaari tsiwakanitatsini. Tema aritaki okantzi Iwaperite Tajorentsi.

5 Eeniro piyoperoeyakirini, omaanta nokoyi nokenkithashiryaakagaemiro eejatzi. Paerani osheki rashironkaeyakani maawaeni joriiyopaeni janta Ejiipitoki, omaanta rowawijaakoeyakirini Tajorentsi, ragaeyaneerini paashiniki kipatsi. Omaanta joriiyopaeni rirotaki theenkiriri Tajorentsi, rootaki rowamaantakaririni maawaeni rirori-paeni. 6 Eejatzi paeraniperoroña ijeekawitani jenokinta ronampiripaeni Tajorentsi, ikameethaperowitani, omaanta ipiyathatantakariri irira. Iroñaaka tee ijeekanee janta okameetheetyaaperotzinta, inta rookaeri janta jaawiki, otsiteniperotakinta. Rotsiparyaaperotanakari rirori. Aritaki ijeekaki janta roojotakitya kareenathaki, roojatzi iinja aririka omonkaatapaakya kitejitatsiri ikantakowenantyaariri, rotyaanantyaariri paamariki kaari tsiwakanitatsini. 7 Eejatzi ikimiwiteeyakani riraga joroomajatzini eejatzi komoorajatzini, eejatzi maawaeni isheninkapaeni, osheki ranteeyakironi kaari kameethatatsi. Ithawinateeyakawoni iyashiyanipaeni, ipiyaankashitawakagaeyakani; shirampari rantatenkatawakagaeyani ishiramparinkaeteki eejatzi omatzitanakawo tsinani roori. Rootaki rowashironkaanteeyakaririni Tajorentsi, maawaeni; rootaki ayotantakari ari ikemaatsitakyaawo paamari kaari tsiwakanitatsini, tema ro rowashironkagaeyantyaaririni

maawaeni antapiintzirori kaari kameethatatsi: ikanteetatyeeyaani ikemaatsityaawo paamari.

8 Omaanta tee ikenkithashireeyani riraga amatawitantatsiri. Ikantatyaani ithawinatawo iyashiyani, rantatenkatawakaaka ishiramparinkaeteki eejatzi; itheenkakiri Iwinkatharite riraga Tajorentsi, ishirontawenteeyakarini; ikantzimateeyakirini riraga kameethari ronampiripaeni Tajorentsi. Tema maawaeni iroka owaariperotakiri ishireki. 9 Paeraniperoroña ikanteetzini: ikamantakarini Moeseeshi, ikowawita Jatanaashi raanakirimi janta iwatha paamarikinta kaari tsiwakanitatsini. Eejatzi ikimitaka Miyiiri, apaani jewatatsiri ronampiripaeni Tajorentsi: ikowakirimi raanakirimi rirori jenokinta. Iñaanatawakaanteeyakarini. Riraga Miyiiri riyotaki tee okameethatzi ikantakowenantaariri Jatanaashi, eejatzi tee okameethatzi itheeyakowentyaari, rootaki kaari rakakotantariri. Apatziro ikantziri: “Irira Tajorentsi piyatemini”. Rootaki ikantakiriri. 10 Noyemijantzinkarite, riraga kowatsiripaeni ramatawiteeyemini tee riyotziro ijeeki kameetha, rootaki ikantzimatanteeri aaka aririka ajeeki kameetha. Tee añiiro riyotantari, ikimiteeyakarini tsimeri: rantashiteeyawoni oetarika ikoyiri. Rootaki rowashironkaeyantyaariri Tajorentsi, rashironkaeyakyaani. 11 ¡Ashironkaamatsiterini! Ikimiteeyakarini riraga Kayeeni, riraga owamaakiriri rirentzini. Ikimiteeyakarini riraga Waraamini: ipinateetakiri koriki, rootaki ranantakawori kaari kameethatatsi. Ikimiteeyakarini eejatzi riraga Koree eejatzi isheninkapaeni: ipiyathatakari paerani Moeseeshi. Tema rootaki rowashironkaantzitakaririni Tajorentsi. Maawaeni amatawitantatsiri eejatzi ikimiteeri iinja rowashironkaeteri. 12 Pamine, aririka pipiyotapiinteeyaani powaeyaani, pikowaeyawitani pinintashireperoeyawakagaeyaanimi, pikaminthaawakagaeyaanimi. Omaanta ikaateeyapaakimini riragankipaeni, rootaki kaari pantaperotantawo kameethari. Tee riyotzi rirori ipashiwentya, osheki rowaagatashita, tee ikenkithashiriiro paashinipaeni. Irirapaeni roshiyari shentziriri rowishate kaari owakaari kameetha rowishatepaeni inta apaniroeni rowaagata rirori. Osheki iñaawaetashiwaeta wero, wero, wero, omaanta tee ramitakoeyemini. Ikimitashitakawo menkori amatawiteeyemini: amirorika antawo tampyaa, piitakaashitawitakawo opariyatyeemi inkani, omaanta eero opariyi. Ikimitakawo inchato kaari tzimatsi okithoki, tee okameethatzi akapatero; inta okameethatzi atoyero, apiyoteero, atayero. 13 Tema piñaapiinteeyironi othapyaakiini opitsishimoretzi, tee kameetha okantya: ari ikimiteeyani riroripaeni, tee okameethatzi rantayitzirini, okameethatemi ipashiwentakagaeyawonimi. Roshiyakaantawitakariri ompokiro iyotakaemirimi tsika pikine, omaanta ramatawiteeyakimini. Tema itzimpinatashitaka, riyaatzi otsitenitzinta. Kimitaka irika ompokiro, riraga amatawitantatsiripaeni riyaateeyanakini rirori janta otsitenitaperotzinta rowaga paamariki kaari tsiwakanitatsini, ikanteetatyeeyaani ashi royironi ijeeki janta. 14 Paeraniperoroña ikenkithatakotakirini Enoko, riraga icharineeteni Araani, ikantzini: “Ñaakiro, iinja ipokae Awinkatharite, ikaateeyerini oshekiperoroña ronampiri, riraga kameethaperotatsiripaeni. 15 Ikantakotakaanteeyapaakirini maawaeni

kaari kameethatatsini. Riyoteeyerini maawaeni theenkaeyiririni: ipiyatheeyawitakarini, kantzimaeyawitakaririni maawaeni, rootaki rowashironkagaeyantyaaririni”. 16 Ari ikijashireeyanakani, iñaawaepookiteeyanakini, ikantzimaeyanakirini atziri, ikowaperotakiro rantapiintero kaari kameethatatsi, osheki rajagaatya, tema ikowaki iñaaperotantyaariri ikameethatzi atziripaeni imatantyaariri ramatawitantyaariri.

Ikaminaakiri Joorashi aapatziyariri Jesoshi

17 Omaanta, noyemijantzinkarite, osheki nonintaperoeyakimini, rootaki nokowakaantzimirori pikenkithashiryaaperotero ikantayitzimirini rotyaantanewopaeni Awinkatharite Jesokirishito. 18 Tema ikamanteeyakimini: “Iinja piñaaperoeyawakirini theenkantaperotatsiri rantashiteeyawoni oetarikapaeni ikoyiri rirori”. 19 Riroteeyakini amatawiteeyiririni paashinipaeni, rootaki ikijawakaanteeyarini; eejatzi rinashiteeyantaririni osheki itheenkanteeyini, tee okithaatakaari Ishire Tajorentsi.

20 Omaanta eeroka, nonintaperotanewopaeni, paapatziyaperoeyaarini Tajorentsi tema kameethaperotaki, rootaki pimataperoeyantyaaworini pijeeki kameetha. Pikowaperotero Ishire iyotaaperoeyemini pamaneri rirori. 21 Pikowaperoeyeni pikenkithashiryaakopiinteri Tajorentsi. Piyoteeyakini ineshironkateeyimini Awinkatharite Jesokirishito, ragaeyemini janta jenokinta, pikanteetatyeeyaani pijeekimoteeyapaerini. 22 Pikaminthaaperoeyerini riraga kaari yoteeyiririni Tajorentsi: piyotaaperoeyerini. 23 Pawijakotakayeri paashini atziri, taachanimi janta paamariki kaari tsiwakanitatsini. Kyaaryoowa, pikimitarikari riraga paapatziyakagaeyakariririnira. Eero pantzimaetawo okaatzira rantziri rirori.

Thaamentaantsi

24 Athaamentawentyaari irika matzirori ikempoyaawentee eero otzimaneenanta kaari kameethatatsi. Athaamentawentyaari irika ikimoshiretakaanee atsipatyaari. 25 Athaamentawentyaari apintzi Tajorentsi, owawijaakoteeri. Irira eenitatsi rowaneenkawo, pinkathari iiteetziri, omaperotatya eenitatsi itajorenka, pinkatharipero rini, rirotaki itawori ijeeki, tekirani otzimini kipatsi, roojatzi ikanta iroñaaka ijeeki, ashi rowatyeeroni ikanteetatyeeyani ijeekanakya. Aritaki okantyaari.

Naaka jankinatzimirori:

Joorashi

ROÑAAGAYITAKIRINI JESOSHI JOWA OETARIKAPAENI AWIJATSINI IINJA OTHONKANTAPAAKYAARI KIPATSI

Itanakawo Jowa rojankinari

1 Ritaperotakawo Tajorentsi ikamantakiri Jesokirishito oetaka awijatsini iinja, roojatzi rowaagantakanariri irira ronampiri, roojatzi roñaagantakinawo naari. Naaka Jowa riraga antziniriri Jesoshi okaatzi ikowakaakinari. Tema koñaatziro noñaakiri oetaka rootzimateentsi awijanaki. Iroñaaka nowaagaeyemironi eerori. 2 Naaka Jowa, jankinatzimirori maawaeni noñaakiri eejatzi maawaeni nokemakiri. Tema ikantana ronampiri okaatzi ikantakiri riraga Jesokirishito eejatzi okaatzi ikantakiri Pawa Tajorentsi. 3 Okameethatzi iñaanateeyeroni maawaeni atziri iroka ñaanamentotsi eejatzi okameethatzi ikemero maawaeni atziri okaatzi okantziri. Omaanta eero ikemashitawo, inta ikenkithashiryaakotyaawo ikimoshirewentero. Pamine, eero ojamanitzi awijanaki maawaeni iroka nokenkithatakotzimiri.

Rojankinateeyakinirini aapatziyariri Jesoshi janta 7 nampitsiki

4 Naaka Jowa jankinatzirori iroka. Nojankinateeyakinirini jeekatsiripaeni jaka piipatsitekika owaero Aashiya,* riraga aapatziyeeyaririni Jesoshi jaga 7 nampitsiki. Nokoyi niwethatemi eerokapaeni tsikarika pikanta pijeeki. Eenitatsi rirori, roojatzi ikanta: paerani ijeekita, roojatzi iroñaaka, roojatzi ikantyaani ijeekini iinja. Nokamantakiri: “Pineshironkateeyerini noyemijantzinkarite janta Aashiyaki, kameetha pijeekakagaeyerini”. Eejatzi ikaatakira 7 ronampiri Tajorentsi rowaga amitakotapiinteeyeerini, inewootakiri iwinkatharimentoki tema ikowaki eejatzi ineshironkatzimi Tajorentsi eejatzi ijeekakaakimi kameetha. 5 Eejatzi nokamantakiri Jesokirishito: tema kameetha ikamanteeyakaeroni aari ikantakiriri Tajorentsi. Rirotaki itawori ipiriintanaa, eero ikamae eejatzi, tema eejatzi ipinkathariwenteeyakirini pinkatharitawitachari jaka kipatsikika.

¡O! ¡Thame añaaperoteri Jesoshi!
¡Osheki inintashireperotanteeri; tema ikamawentakae raapithatantakaerori kaari kameethatatsi antakiro!
6 ¡Tema iiteeyakaeni amitakotantaniri aririka reewawenteeyeeni!
Eejatzi iiteeyakaeni amanakotariri paashinipaeni atziri riyotanteriri Tajorentsi.
¡O! ¡Thame añaaperoteri! ¡Tema akowaki intsipaete reewawenteri irira maawaeni atziri! ¡Tema akowaki ikanteetatyeeyaani reewawenante! Eejatzi akowaki rantero intsipaete. Aritaki okantyaari.

7 ¡Pamine! Kyaaryo ikinapae menkoriki riraga Jesoshi. Aritaki añeeyawaerini aaka maawaeni jaka kipatsiki. Eejatzi iñeeyawaerini kentakoeyawitakaririni paerani. Rootaki ithaawanteeyawakyaarini maawaeni theenkaeyiririni, riragaeyanakyaani, jmm, jmm. Kyaaryo, aritaki okantyaari intsipaete.

* **1:4** Paerani ijeekanaki Jowa Aashiya ari iroñaaka iiteetziro Toorokiya.

8 Tee ipaashinitapiintzi Awinkatharite, ikanteetatyaani itajorentsitaki, roojatzi ikantani: paerani, eejatzi iroñaaka, eejatzi ikantyaani iinja. Ikantzi: “Naaka itzitaworini nojeekini, roojatzi nokantani nojeekini, notajorentsiperotzi”.

Ritakari iñaakiri Jowa

9 Ari, noyemijantzinkarite, akimitawakagaeyakani: aapatziyeeyakarini Jesoshi, rootaki rowashironkaapiinteeyantakaeri theenkantatsiri. Ipinkathariwenteeyakaeni Jesoshi, rootaki amateeyantakaworini eshiwentakiro akemaatsitawentyaari irira. Nokenkithatziro iñaani Tajorentsi, tema nokenkithatakotakiri Jesoshi, rootaki rookanteetakinari jaka othampishiki iiteetziri Paatzimoshi.

10 Apaani tominkoki omatakaakina Ishire Tajorentsi nokenkithashiryaaperotanakiri Tajorentsi, roojatzi nokemantakariri ikenkithatakaakina. Iñaanatakina, ikimitakari iwaemanka tziwoorentsi: koñeenkataki iñaani, 11 ikantakina:

—Pojankinatero maawaeni noñaagayitemirini, roojatzi pipakaanteri aapatziyeeyanarini janta Ejeesoki, Eshimiirinaki, Peerikamoki, Tziyateeraki, Jaarireshiki, Jirareerejyaki, eejatzi Raworisheeyaki. Okaatzinta nampitsi 7.

12-13 Nopithokashitanakari riraga kenkithatakaakinari; ari noñaakotakiri ijeekantari itamorekatheeta, ikaataki 7, riwetsikaetziro ooro. Niyanki noñaakiri rojatekaka kimitariri atziri. Rirotaki Jesoshi, riraga poñagaenchari jenokinta paerani, ikoñaatapaaki jaka kipatsikika. Ikithaatakawo eepirothatzi iithaari rooperori, kimitawori ikithayitarini pinkathari; ojeekaki ichopineeki kimiwitawori ishirikathakiro, riwetsikaetziro ooro. 14 Okitamaeshitaperotaki iishi, okimitakawo ampeeranki eejatzi kitamaari menkori: kitamaariroña. Okimitaka roki amoreki kiraamenkyaanikitaki. Tema riyotziro maawaeni, oetarikapaeni akenkithashiryaayitzirini. 15 Oshipakiryaaki iitzi kareenatha. Ishincheenkatzi iñaawaetzi, ikimitakawo antawo opareenkaayi osheki ojootzi, jooo. 16 Kimitaka roerikakiri rakoperoki 7 ompokiro; okontetapaaki ipaantekira ithatyaamento, othoyempitzi apite omitzikaaki; oshipakiryaaperotaki ipoo, ikimitakari oorya, ishipakiryaaperotaki, shipakiririri. 17 Noñaantakariri, okimiwitaka nokamanaki notyeemotanakiri iitziki, tereei. Tema nothaawantanakityaari. Roojatzi ipampitantakina rakoperoki, ikantakina:

—Eero pithaawantana. Naaka Jesoshi riraga itaperotanakawori maawaeni, tema najaryaakawo maawaeni paerani tekirani niwetsikiro kipatsi. Eejatzi naaka oweyaantawori maawaeni, tema aritaki nomonkaatakiro okaatzi najaryaakari. 18 Ashi noyiro nañaaperotzi. Nokamaperowitapaenta, omaanta añagaana eejatzi; iroñaaka nokanteetatyeeyaani nañe. Eero nokamae eejatzi. Naaka kantatsini tsika okaate ikame atziri; naaka kantatsini ninkarika jatatsini jenokinta eejatzi ninkarika jatatsini paamariki kaari tsiwakanitatsini. 19 Iroñaaka pojankinatero iroka piñaakiri, rowaga awijatsini iinja. 20 Iroñaaka nokamantemiro kantakotachari kaari piyotzi inkaaganki. Piñaakiri 7 ompokiro noerikakiri nakoperoki: roshiyakari riraga jewawentziriri

aapatziyeeyanarini janta 7 nampitsiki. Iroñaaka piyotaki nopinkathariwenteeyakirini. Eejatzi rowaga ojeekantari itamorekatheeta: oshiyakaawentakiri maawaeni aapatziyeeyanarini janta nampitsikinta. Iroñaaka piyotaki kijokiro nowaeyakirini.

2

Rojankinateeyakinirini aapatziyariri Jesoshi janta Ejeesoki

1 Eenitatsi eejatzi ikantakinari Jesoshi:

—Noyempyaaminthari, nokowakimi pojankinateniriri riraga jewawentziriri aapatziyeeyanarini janta Ejeesoki iroka noñaani pikantziri: "Iroñaaka nokamantemiro naaka riraga oerikakiriri 7 ompokiro rakoperokira: riraga anashitachari janta ojeekantari itamorekatheeta, kaatatsiri 7. 2 Nokantzimi: 'Niyotakiro pantayitakirini, niyotakiro pipomeentsiwentakinawo nokowakaakimiri, tee pijamaneentawo. Niyotakimi tee pishinetziri piyemijantzinkarite rantapiintero kaari kameethatatsi. Eeniro jatashitawitzimiri kantashitawitachari: "Naaka Rotyaantanewo Jesokirishito", omaanta piyotawakiri ikowawita ramatawiterimi aapatziyanari: niyotaki tee pishinetziri ikenkithatakayemi. 3 Niyotaki osheki pikemaatsitawentakina, omaanta tee pijamaneentawo, pantayitakinarini. 4 Omaanta eeniro pookakiri apaani: paerani pinintaperotawitakina; omaanta iroñaakaroña tee pinintaperotanaana. 5 Pikenkithashiryaagaeyaani tsika pikantari paerani owakirani paapatziyantakinari; tee pikimiteeyaani iroñaaka. Pikenkithashireeyeeyaani, petakotya, eejatzi pikimitanteeyaari pikimitaaga paerani, owakira paapatziyeeyakinani. Pikenkithashiryaaperoteeya, pinintaperotanteenari eejatzi. Eerorika pinintaperotaana, eero añaawaeri aapatziyeeyanarini jaga pinampiki.

6 Omaanta eenitatsi noñaaperotantakimiri: poonawo rantayitakirini oyaateeyiririni Nikoraashi, rantashitayitakawoni kaari rayi. Eejatzi naari, noonaperotawo ranteeyirini.

7 Aririka pikoyi piyoperotero aritaki pikemaperotawakiro iroka nokamantzimiri. Paerani ojeekaki Ereeki inchato owañaantatsiri: aririkami royaawomi paeranijatzi, ikanteetatyeeyaanimi rañeemi. Iroñaaka eeniro kimitawitawori janta okameetheetyaaperotzinta, janta Tajorentsiki. Aririka kameetha pijeekaeyeni eejatzi eekiro piyaatatyee pantapiintakinawo nokowakaemiri, okimitakya powakyaawo iroka chochoki jenokinta owañaaperoeyemirini: kyaaryo pikanteetatyeeyaani pijeekaeyeni janta jenokinta' ".

Rootaki rojankinatakaakinari Jesoshi.

Rojankinateeyinirini aapatziyariri Jesoshi janta Eshimiirinaki

8 Eejatzi ikantakina Jesoshi:

—Eenitatsi iroka pojankinateeyeniririni riraga jewawentziriri aapatziyeeyanarini janta Eshimiirinaki: "Iroñaaka nokamantemiro naaka riraga Itaperotakawori maawaeni, tema najaryaakawo maawaeni paerani tekirani niwetsikironi kipatsi. Eejatzi naaka riraga Oweyaantawori maawaeni, tema ari nomonkaatero okaatzi najaryaakari. Nokamaki paerani, roojatzi nopiriintanaa. 9 Nokantzimi: 'Niyotakiro pantayitakirini, niyotakiro osheki pikemaatsitawentakina, niyotakiro pashironkaawentakina tekatsi tzimimotemini; omaanta eero pipeyakotawo nopinataperotemi janta jenokinta. Niyotaki osheki

ikantzimateeyakimini riraga kimityaarinimi aapatziyeeyanarini. Ikanteeyawitani: “Naapatziyari Jesoshi”. Omaantakya, tee raapatziyeeyanani, inta raapatziyari rirori Jatanaashi. 10 Kyaaryo, rooteentsi osheki pikemaatsityaawo, omaanta eero pithaayi. Riraga iwinkatharite kamaari romonkyaagakaantemi apaanipaeni eeroka omonkyaagamentotsiki, ikowaki rookakayemiro paapatziyaw-itakinaga. Ojamanineentapaente osheki pikemaatsitayityaawoni oetarikapaeni. Ojamanineentapaente pikyaaryoowentenawo maawaeni nokamantakimiri, roojatzi pikamantyaari; roojatzi nopinataperotemi, eejatzi pikanteetatyeeyaani pañe janta nonampiki. 11 Aririka pikoyi piyoperotero, iroñaaka powakempitaperotawakyaawo okaatzi nokamantemiri roojatzi panantakyaawo. Aririka kameetha pijeeke eejatzi pantapiintenawo nokowakaemiri, eero piyaatzi eerori paamariki kaari tsiwakanitatsini. Tema iroka oshiyawori pikame apite’ ”.

Rootaki rojankinatakaakinari Jesoshi.

Rojankinateeyakinirini aapatziyariri Jesoshi janta Peerikamoki

12 Eejatzi ikantakina Jesoshi:

—Pojankinateniri iroka riraga jewawentziriri aapatziyeeyanarini janta Peerikamoki eekiro iñaanateniri aapatziyeeyanarini janta ikantzi: “Iroñaaka nokamantemiro naaka riraga ashitawori nothatyaamento, thoyempitatsiri omeniki eejatzi omitzikaaki. 13 Nokantzimi: ‘Niyotakiro maawaeni pantayitakirini, niyotaki jaga pijeekira ijeeki eejatzi osheki pinkathatziriri Jatanaashi: kyaaryo ijeekimoeyimini rirori. Niyotaki paapatziyaperotakina, tee pookana. Paerani ijeekakini pinampiki Antzipashi: riraga kenkithatakotanari, tema ikyaaryoowenantakinawo maawaeni nokowakaakiriri. Piñaakoeyakirini rowamagaetakiri, omaanta tee pookaeyironi paapatziyeeyanani. 14 Omaanta eenitatsi pantayitakirini kaari inimotana. Noshiyakaawentemiro: paeraniperoroña riraga Waraami eeniro riyotaakiririni Waraaka riraga iwinkathariteni mowawajatzi riraga kijaniri icharineetenipaeni Ishirayeeri tsika ikantyaaka rantakaantyaariri irirapaeni kaari kameethatatsi. Roojatzi irirapaeni rantakagaeyakirini rowakari iwatha ashi riwetsikayitzirini atziri itajorentsitashitari; eejatzi ishirontapiinteeyakawoni kaari iina. Eeniro iroñaaka pikaateeyakirini jaga oshiyakaririni riraga Waraami: irirapaeni rantakaagaantakimi rowakari iwatha ashi riwetsikani atziri itajorentsitashitari; eejatzi pishirontashitayitakawoni kaari payi. 15 Eejatzi eeniro itsipateeyimini oyaateeyiririni Nikoraashi. Tee okameethatzi ranteeyakirini irirapaeni: rantakagaeyimironikari rantayitzirini rirori. 16 Rootaki pikenkithashiryaanteeyaneeyaarini, eero pikimitaa chapinki. Eerorika pookaeyironi pantayitzirini, niyaatashiteeyiminikari nompojeeya-paakiminikari. Nothatzinkaeyakitziiminikari nothatyaamentoki rowaga thoyempitatsiri apite: nothonkaeyeminikari thatzik, thatzik. 17 Powakempitaperotawakya kameetha iroka nokamantzimiri. Aririka kameetha pijeeki eejatzi pantapiintakinawo nokowakaemiri, ari nopakimi poyaari kaari iñagaetzi, kimitawori nopashiteeyakarini paejatziiteni manaa. Eejatzi nopemi kitamaari mapi, jankinateenchari mapiki piwaero owakirari: piyotero eerori piwaero, omaanta eero riyotziro paashinipaeni’ ”.

Rootaki rojankinatakaakinari riraga Jesoshi.

Rojankinateeyinirini aapatziyariri janta Tziyateeraki

18 Eejatzi ikantakina Jesoshi:

—Pojankinateniri iroka jewawentziriri maawaeni aapatziyanari janta Tziyateeraki: “Iroñaaka nokamantemiro naaka Itomi Tajorentsi: okimitakawo noki paamari amorekaanikitzi, eejatzi oshipakiryaaki noetzi, okimitakawo kijokitatsiri poreryaanikitatsiri. 19 Nokantzimi: ‘Niyotakiro pantayitakirini. Niyotaki pinintaperotawakagaeyakani, paapatziyeeyakinani, petakoeyakarini atziripaeni, pikyaary-oowentakinawo maawaeni nokowakagaeyakimirini. Eekiro piyaateeyatziini pantaperoeyanakironi. 20 Omaanta eeniro apaani pantziro kaari inimotana: peshiwentakiro rowaga Jesaweera iyotagaeyakimironi aapatziyanari ishironteeyawoni kaari iina eejatzi iyotagaeyakimirini aapatziyanari oshironteeyarini kaari oemi, eejatzi raapatziyeeyakawoni riwetsikashitayitarini atziri. Okantawita: “Nokenkithatakotapiintziri Tajorentsi”, omaanta amatawitapiinteeyakirini aapatziyeeyanarini. 21 Noyaakotawitakawo okenkithashiryaagaeyaami; omaanta tee okoyi okenkithashireeya, tee okoyi opakayiteeroni oshirontayitarini kaari oemi. 22 Iroñaaka nokamantemi: aritaki nomantsiyatakaakiro; eejatzi eerorika ikenkithashiryaa riraga aapatziyeeyaworini, nowashironkaaper-oeyerini rirori kameetha eejatzi. 23 Kyaaryo nowamagaeyerini maawaeni oyaateeyirorini Jesaweera, nothonkaeyerini maawaeni. Roojatzi riyoteeyantanakyaani maawaeni aapatziyeeyanarini niyotzitakiri ikenkithashireeyirini atziri eejatzi niyotakiro maawaeni ikowaeyakirini rajankaneki. Okameethatzirika panteeyakirini, aritaki nokaminthaaperoeyemini; omaanta teerika okameethatzi, aritaki nowashironkagaeyakimini. 24 Omaantakya paashinipaeni eeroka kaari aapatziyaawoni Jesaweera, eejatzi kaari antziniri Jatanaashi ikantawitariri, tekatsi nokanteeyemini; 25 omaanta pikantyaani paapatziyena roojatzi nopokanteeya. 26 Aririka pikyaaryoowentakinawo maawaeni nokowakaakimiri roojatzi nareetanteeya, ari noetakimini pinkathariwenteeyiririni osheki atziri. 27 Nokimitaka naari, ikowakaakina Pawa nopinkatharitantakari, eejatzi nokantemi eerori pipinkatharitaperotantanakyaari. Aririka opariye chomo, thonkapaaka otzimpookapaaki maawaeni, eejatzi pikimitya eerori: pithonkaeyeerini maawaeni kaari aapatziyeeyanarini, thoperee. 28 Pipinkatharitaperotanaki, osheki nowaneenkatemi, pikimityaari kamori. 29 Powakempitaperotawakyaawo iroka nokamantzimiri’ ”.

Rootaki rojankinatakaakinari Jesoshi.

3

Rojankinateeyinirini aapatziyariri Jesoshi janta Jaarireshiki

1 Roojatzi eejatzi ikantakina Jesoshi:

—Pojankinateniriri jewawentziriri aapatziyeeyanarini janta Jaarireshiki: paerani ikantakiri atziripaeni: “Riraga jaarireshijatzi ikemijantaperotziri kameetha Jesoshi”. Omaanta iroñaaka noñeemi naari, rooteentsi pipakayimateromi paapatziyana. ¡Pikemena, naaka piwinkatharite! Eenitatsi irika 7 jewawenterini ronampiri Tajorentsi

ikemijantaperotana. Eejatzi eenitatsi nakokira noerikakiri ompokiro ikaatzi 7. Tema irira oshiyawori 7 kenkithatakaantaniri noñaani janta 7 nampitsiki. Nokantzimi: ikenkithashiryaa atziri poyaataperotana, omaanta niyotakimi pajankaneki, tee paapatziyaperotana. 2 Kyaaryoowa, pitheenkaperotanakarira, piyaateekari paamariki kaari tsiwakanitatsini. Tee inimotziri Tajorentsi pantayitakirini. ¡Pikakishirete! Paapatziyena kameetha, pantenawo nokowakaakimiri. 3 Pikenkithashiryaaperotaneero noñaani pikemakiri paerani: pikemijantaperotero, pikenkithashiryaaneeya, pookaero pantziri. Eerorika paapatziyaperotaana, niyaatashitemi, nowashironkaemi. Tee piyoteeyini tsika okaate niyaatashitantemiri: nokimityaari koshintziranki, eero piyotzi tsika okaate ipokashitantemiri ikoshitantemiri. 4 Osheki pitheenkanteeyini, omaanta eeniro apaanipaeni aapatziyanari janta kameetha ijeekaeyini rirori. Panteeyakironi kaari kameethatatsi noshiyakaantakimiro poepatsitzirowanki piithaari; omaantakya riraga aapatziyanari kameetha, tee roepatsitziro iithaari; noñaakiro okitetaki, okitamaamawoperotaki. Kyaaryo ikameethataki noñaaperotantakariri ikameethatzi. Ijeekimotena rirori, ikithaatawo kitamaamawoperotatsiri. 5 Maawaeni eekiro riyaatatyee ranteeyakironi nokowakagaeyakiririni ikithaatawo rowaga kitamaaperotatsiriroña. Eeniro ojankinataka iwaeropaeni maawaeni riroripaeni noñaanamentoki tsikarika rojankinatakotapiintzirira nonampiri iwaeropaeni atziri ikanteetatyeeyaani ijeeki jenokinta. Eero noshepowakotziri iwaeropaeni. Eejatzi nokamanteri Pawa: “Rirotaki irika aapatziyanari”. Roojatzi nokamanteeyeririni maawaeni ronampiripaeni. 6 Powakempitaperotawakyaawo iroñaaka nokanteeyimirini, iroñaakakya pantero.

Rootaki rojankinatakaakinari Jesoshi.

Rojankinateeyakinirini aapatziyariri Jesoshi janta Jirareerejyaki

7 Eejatzi ikantakina Jesoshi:

—Pojankinateniriri jewawentziriri aapatziyeeyanarini janta Jirareerejyaki: “Iroñaaka nokamantemiro naaka Jesoshi nokyaaryoowentziniri okaatzi nokantziri, eejatzi riraga kyaaryooperotatsiri. Naaka icharineeteni Iraviiri, naaka riraga Rotyaantanewo Tajorentsi, nopinkathariwentaperotee. Naaka rirotaki yoyaanakirini ninkarika jatatsini jenokinta eejatzi ninkarika jatatsini paamariki kaari tsiwakanitatsini. Nokanterika: ‘Itsipatena irika’, tekatsi ookakayerini. Nokanterika: ‘Eero itsipatana rirori’, tekatsi amimotenarini janta nonampikinta. 8 Nokantzimi: ‘Niyotakiro pantayitakirini. Paerani nokowakaayitakimini: “Pikenkithatero noñaani, namitakotemi”. Ari pantzitakinawo, roojatzi iroñaaka pantakinawo: tekatsi ikanteetemi romaeryagaetemi. Tee poshekiteeyini, eejatzi tee pipinkathariteeyawityaani, omaanta pikyaaryoowenteeyakinawoni nokanteeyakimirini. Pikanteeyakirini atziri: “Naapatziyari Jesokirishito”, tee pipashiwentakayina. 9 Eenitatsi atziri aapatziyariri Jatanaashi, rootaki ikijantakimiri, omaanta ikantawaetashita: “Naaka joriiyo, tema naapatziyari Tajorentsi”. Omaanta tee raapatziyana, itheeyashita. Iinja nareetakagaeyaarini eeroriki rotziwerowashitantapaemiri, ipinkathatantapaemiri: riyoteeyanakini osheki nonintaperoeyakimini. 10 Rowashironkagaeyawitakimini,

omaanta pikyaaryoowentakiro nokantakimiri, tee pijamashiryaawo. Rootaki notzikakowenantakimiri iinja pipomeentsitakotanakya maawaeni kipatsiki. Opomeentsitzimoeyakyaarini maawaeni atziri; omaanta, kyaaryo naakowenteeyemini. 11 ¡Pamine, sha! Eero ojamanitzi nareetanteemiri. Pikantyaani paapatziyeeyenani, roojatzi tekatsi thañaawakimini piyaatanaki jenokinta; pijeekapae janta, pikanteetatyeeyaani. 12 Aririka eekiro piyaatatyee pantakinawo maawaeni nokowakagaeyakimirini, ari nojeekakaaperotemi janta ijeekinta Tajorentsi: eero pipiyaa eejatzi. Nojataakotemi pipankaki iwaero Tajorentsi riyotanteetyaari pisheninkatakari. Eejatzi nojataakotemi owaero inampi Tajorentsi: rowaga Jerojaree owakirari poñaachani jenokinta. Okantyaani riyotanteetyaari pinampitawo eerori. Eejatzi nojataakotemi nowaero naari, owakirari, riyotanteetyaari asheninkatawakagaeyakani. 13 Powakempitaperotawakya iroñaaka nokamantzimiri eejatzi pantero' ".

Rootaki rojankinatakaakinari Jesoshi.

Rojankinateeyinirini aapatziyariri Jesoshi janta Raworisheeyaki

14 Eejatzi ikantakina Jesoshi:

—Pojankinateeyeniririni jewawentziriri aapatziyeeyanarini janta Raworisheeyaki: "Iroñaaka nokamantemiro naaka riraga Kyaaryooperotatsiri, owaagakimirori okaatzi ikantakinari Tajorentsi. ¡Pikemina! Nokantapiintzimi kyaaryooperotatsiri. Naaka itaperotakawori niwetsikantakawori maawaeni oetarikapaeni: nantakiro maawaeni ikantakinari Tajorentsi. 15 Nokantzimi: 'Niyotakiro maawaeni pantayitakirini. Pikyaaryoowentenawomi nokowakaemiri, noshiyakaantemimi iñaa jaawari; pitheenkaperotenami, noshiyakaantemimi iñaa katsinkaari. Noshiya tee pitheenkaperotana omaanta eero poyaataperotana kameetha aanantakimirori jaawaneentatsiri. Tema niyotaki tee pikyaaryoowentanawo nokowakaemiri, omaanta tee pitheenkaperotana; rootaki noshiyakaanantakimirori jaawaneentatsiri. Naaka nokoyi eeroka eerorika pikoyi pijaawaperote, ari pikatsinkaate; eejatzi okimitaka, eerorika pikoyi paapatziyaperotena, ari pitheenkaperoteeta: eero pitsipateero. Noepiyaatzirokari jaawaneentatsiri. 16 Tee nokoyi nirero jaawaneentatsiri: neewatakiro, ojeekiita okaanteekaata. Eejatzi eerori, tee noñaaperotzimi. Otzimatyee pantapiintero kameethatatsiri eejatzi poñaayenawo kameetha poyaataperotena. ¡Noepiyimikari! 17 Pikanteeyawitani: "Naakapaeni ashaagantzinkaripaeni osheki nantayitakini, tekatsi koetyeemoteenani naaka". Pikompitakawo: tee piyotzi ashironkaakimi; pashironkaaperotaka, tekatsi tzimimotemini, pikimitaka pikaankimerikitaki. Tee piyoperotziri Tajorentsi: okimiwitaka tee piñi. 18 Iroñaaka nokantemi: pamanantenari ooro kameethaperotatsiri, otzimimotantemiri pashaagananteeyaari kyaaryoopero. Eejatzi pamanantenawo kithaarentsi kitamaari pikithaatanteeyaari riyotanteetemiri kyaaryo nowameethateemi. Pamanantenawo eejatzi aawintawontsi pikaakiteeyaari pokiki, paminanteeyaari. Ñaakiro, kimitaririka irika, pamanantenari naaka aritaki nowameethatemi pajankaneki pikimitanteeyaariri ooropero ari niyotakaaperoeyakimirini Tajorentsi.

19 Maawaeni ikaatzi nonintaperotziri atziri, nokaminayeri eejatzi nowashironkaeri, riyotantyaari tee okameethatzi ranteero

kaari kameethatatsi. Iroñaaka eero pitheenkante, omaanta pikenkithashiryaagaeya, eero pikimita paerani: pikowaperotee piyoperotena naaka. 20 Pamine, okimitaka nokatziyapaaka omookira ashitakontsi nokaemimi, nokoyi notsipatemi. Aririka pikemawakina roojatzi piwethatantawakina, roojatzi nokyaantapaakyaari, nojeekimotantapaakimi eejatzi nakiyotapaakimi. Nokowaperotaki atsipatawakagaeyaani. 21 Tema nantakiniri Pawa maawaeni ikowakaakinari, rootaki nojeekimotantakariri, notsipatari nopinkathariwenantzi. Iroñaaka ari pikimitakya eerori: aririka pikyaaryoowentakinawo maawaeni nokowakagaeyakimirini, ari atsipatawakagaeyakyaani apinkathariwenanteeyeni. 22 Powakempitaperotawakyaawo okaatzi nokamanteeyimirini roojatzi pantero' ".

Rootaki rojankinatakaakinari Jesoshi.

4

Jeekimoeyiririni jenokinta iñaaperoeyakirini Tajorentsi

1 Roojatzi koñaatziro noñaakiri eejatzi, noñaaperotakiro jenokinta, inthomaenta; okimitaka ashitaryaaka ashitakontsi. Roojatzi nokemantaari eejatzi riraga nokemakiri inkaaganki, aririka iñaawaete roshiyawitakari tziwoorentsi. Ikantakina:

Pipokanaki jaka jenokika. Noñaayemiro oetarika awijatsini iinja.

2-3 Rootaki omatakaakinawo Ishire niyaatantakari jenokinta. Janta noñaapaakiri ishipakiryaaki ikimitakawo mapi iporeryaataki kityonkari eejatzi natsiryaathari. Niyotantakariri riro Tajorentsi. Iyotaakina Ishire. Eejatzi noñaakiri ijeekaki iwinkatharimentoki. Ari rinkinagaakitakiro kimitaka oye inta apaani ikanta natsiryathari. Ari ikanta ishipakiri. Omaanta Tajorentsi osheki ishipakiri, morek, morek, tharek, tharek, morek, tharek. 4 Eejatzi inkitakiro ijeekantari osheki paashini jeekamentotsi, okaatzi 24. Janta ijeekaeyakini 24 aataperoteenchari, pinkathariteeyatsirini. Ikithaateeyawoni iithaari kitamaamawori, ramantheeteeyakani. Ro riwetsikaetziri ramantheeri ooro. 5 Opoñaaka iwinkatharimentoki Tajorentsi kimitawori oñaawaepookitziranki, eejatzi tariito. Eejatzi inewootakawo ootamentotsi amorekaki, okaataki 7: oshiyakaawentaka 7 ronampiri kameethari. 6 Eejatzi inewootakawo iwinkatharimentoki owinteniityeera omaanta shipakiryaaki okimitakawo jiriniki koñaarini.

Eejatzi rinkitheetakiro iwinkatharimentoki Tajorentsi 4 ronampiri kameethari omampaawaetapiintzinkari. Janta ichopineetakiri apaani ronampiri kameethari, eeniro paashini itapiitaki, eeniro paashini rakoperoki, eeniro paashini rampateki. Eenitatsi rokipaeni rirori maawaeni iwathakipaeni. 7 Roshiyakari apaani manitzi; irira paashini roshiyakari waaka; irira paashini roshiyakari ipoo shirampari; irira paashini roshiyakari pakitha raanaki. 8 Eenitatsi irira ishiwankipaeni okaatzi 6; osheki rokipaeni ojeekayitakini maawaeni iwathaki. Ikantatyaani romampaawenteeyarini Tajorentsi: kitejiriki, tsiteniriki; tee roshitayiro. Iroka ikantziroka romampagaeyani:

"Osheki pikameethataki, osheki pikameethataki, osheki pikameethataki
eeroka Nowinkatharite Tajorentsi:
osheki pitajorentsitaki, tekatsi pomeentsitzimotemini.
Pikantani pijeeki: paeraniperoroña, roojatzi iroñaaka, eejatzi iinja".

9 Roojatzi rapiitapiintziri iñaaperotantariri riraga Tajorentsi riraga ikantani ijeeki:

“Ikameethaperotzi Tajorentsi, osheki nopinkathatziri.

Osheki nopaasonkitziri riraga pinkathariwentakinari.

Ikantani rañi, eero ikamanitzi”.

10 Aririka ikemapiinteeyawakirini riraga 24 aataperoteenchari, rotziwerowashitapiinteeyakarini Tajorentsi riraga añaaperotatsiri ikanteetatyeeyaani, ipinkathateeyakirini. Ragaeyakironi ramatheerepaeni royiiteeyakinirini iitziki, romampaawenteeyakarini:

11 “Pikameethaperotaki, Nowinkatharite, osheki pitajorentsitaki.

Okameethatzi noñaaperoeyemini, nopinkathateeyemini.

Niyotaki tekatsi pomeentsitzimotemini: tema piwetsikakiro maawaeni jeekaeyatsirini.

Pikowakini paerani ojeekini oetarikapaeni, rootaki ojeekantakari iroñaaka”.

5

Jesoshi oshiyariri rowishate Tajorentsi

1 Ari koñaatziro noñaakiro eejatzi, noñaakiro rakoperoki Tajorentsi rapineeteetakiro Iwaperite, ojankinataka inthomaenta eejatzi jakakiroka. Ari apineekaka eejatzi ontsirekaka kameetha, okaataki 7. 2 Eejatzi noñaakiri ronampiri Tajorentsi, shintsitaperotatsiri, itacheronkawaantetapaaki ikantawita:

—¿Ninka kameethaperotatsiri imatantyaawori riyontareero iroka jankinarentsika, rapineereero?

3 Ari namineeyawitanakani, tekatsi akirini. Tekatsi materoni rapineereero. Tee imatziro jenokijatzi, kipatsijatzi, jeekatsiri tsikarikapaeni. Tekatsikya. 4 Tekatsi apaani kameethaperotatsini, mataperoterorini rapineereero, rootaki netakoperotantanakari: kyaaryo niraakoperotanakari, tekatsi kamantenawoni oeta okantakotayitzirini jankinarentsi. 5 Roojatzi ikantakina apaani aataperoteenchari:

—Eero piraaga. Eenitatsi apineeryagaeroni: riraga icharineeteni Joraani; ikimiwitakari chaanari, osheki ishintsitzi. Eejatzi rirotaki icharinetakarini Iraviiri, tema osheki ipinkatharitzi. Imatakiniri Tajorentsi maawaeni ikowakagaeyakiririni, rootaki imatanteeyaworini riyontaryagaero eejatzi rapineereero Iwaperite.

6 Roojatzi naminakotziri Tajorentsi janta iwinkatharimentoki, eejatzi ikaatzi ronampiri kameethari 4, eejatzi riraga 24 aataperoteenchari. Eejatzi noñaakiri rojatekaka niyanki inewootziri Tajorentsi riraga Jesoshi iiteetziri Rowishate. Noñaakiri rakoki imoontawaetaka eejatzi iitziki rowamaanteetakariri paerani. Eenitatsi ichee 7, eejatzi roki 7: oshiyakaawentziro riraga 7 ronampiri Tajorentsi jewawenantatsiri rotyaantakiri ithotyaakiro raminiri maawaeni atziri jaka kipatsikika. 7 Ari riyaatashitakiri Tajorentsi roerikakiro rakoperoki Iwaperite, apineekachari. 8 Roojatzi roerikantapaakawo, riraga 4 ronampiri omampaawaetapiintachari eejatzi riraga aataperoteencharipaeni rotziwerowashiteeyakarini riraga Rowishate Tajorentsi.

Roerikaeyakironi kimitawitawori aaripa; roerikaeyakironi eejatzi kimitawitawori pajo, riwetsikaetziri ooro: ojeekaki inthomaenta kajankapaneri. Iroka kajankapanerika oshiyakawo amanaantsipaeni aapatziyeeyaririni Tajorentsi. 9 Roojatzi romampaawenteeyantakarini Rowishate Tajorentsi mampaantsi owakirari. Romampaawentakari iroka:
"Pikameethaperotaki poerikero Iwaperite apineekachari piyontareero;
Tema paerani rowamagaetakimi, papaatawenteeyakinawoni piraa naakapaeni maawaeni atziripaeni, pipinawentakinawo okaatzi nanteeyirini.
Powawijaakoeyantakinarini nojeekimoeyantyaaririni Tajorentsi, maawaeni.
Powawijaakoeyakirini jeekayitatsirini maawaeni inashitzinkaripaeni atziri, inashitayitaworini maawaeni ipaantepaeni.
Kyaaryo, powawijaakoeyakinani poñaayitacharini maawaeni nampitsikipaeni, tsikarika nojeekayitzini.
10 Pipeyeeyakinani pinkathariteeyatsirini,
eejatzi pipeyeeyakinani ñaanakowenantapiinteeyiririni atziripaeni iroñaaka:
rootaki iinja nopinkathariwenanteeyaarini maawaeni paashinipaeni jeekatsiripaeni kipatsiki, tema namanakowenanteeyaaririni ramitakoeyerini Piri.
Rootaki pimatantawori pagaero eeroka Iwaperite Tajorentsi,
eejatzi pimatantawori piyontaryaakiro rowaga ontsirekakaga".
11 Roojatzi naminantanaa eejatzi; noñeeyakirini riraga osheki ronampiripaeni Tajorentsi: tee apaanipaeni ikanta, oshekiperoroña kameetha. Eejatzi noñeeyakirini eejatzi riraga 4 ronampiri kameethari eejatzi riraga 24 aataperoteenchari. 12 Ishincheenkataki romampaawenteeyakarini:
"Osheki ikameethaperotaki Jesoshi iiteetziri Rowishate Tajorentsi rowamagaetawitakari, riyoteeyakini maawaeni jeekaeyatsirini
osheki itajorentsitaki rirori, rashiteeyakawoni maawaeni oetarikapaeni,
osheki riyotziro oetarikapaeni, maawaeni imatayitakironi oetarikapaeni.
Thame maawaeni apinkathateeyerini, añaaperoeyerini, aweshiryaawenteeyaarini".
13 Eejatzi nokemaeyakirini maawaeni jeekatsiripaeni jenokinta, eejatzi kipatsiki, eejatzi maawaeni kamaeyawiteencharini: riraga kitatawiteenchari kipatsiki, eejatzi piinkawitachari; romampaawenteeyakarini maawaeni kameetha:
"Thame maawaeni aweshiryaawenteeyaarini Tajorentsi jeekatsiri iwinkatharimentoki eejatzi Rowishate,
apinkathateeyerini, añaaperoeyerini, akanteetatyeeyaani.
Tema itajorentsitaperotaki, ikanteetatyeeyaani".
14 Roojatzi ikanantaka riraga 4 ronampiri omampaawaetapiintachari:
"Aritaki okantyaari".
Eejatzi rotziwerowashiteeyakarini riraga aataperoteencharipaeni ipinkathateeyakirini maawaeni.

6

Riyontaryagaero Iwaperite Tajorentsi

1 Ari okaataki 7 ontsirekaenchari Iwaperite Tajorentsi. Noñaakotakiri
Jesoshi iiteetziri eejatzi Rowishate Tajorentsi riyontaryaakiro
itanakawori apineetachari, roojatzi nokemantakari apaani
ronampiri omampaawaetapiintachari, tacheronkawaanteri iñaawaetzi,
ikimiwitawo oñaawaepookitziranki, toog, toog. Ikantzi:
—¡Pipoke jaka!
2 Roojatzi noñaantawakariri jewatapaentsiri: ikyaakotapaakari kawayo
kitamaari, roerikapaakiro iwyaani. Ramantheeteetakiri; jataki raminiri
rowayirite romanateri, ikowaki ranaakoeyerini, romanateri ithonkeri
rowamayeri.
3 Roojatzi riyontaryaantakawo rowaga apitetapaentsiri, roojatzi
ikanantaka paashini ronampiri:
—¡Pipoke jaka!
4 Eejatzi ikinapaaki paashini kawayo, kityonkaperotatsiri. Ikanteetakiri:
—Iroñaaka ishineteetakimi piyoteeri atziri romanatawakagaeyaani,
rowamaawakagaeyaani.
Ari ipaetakiri antawo ithatyaamento.
5 Roojatzi riraga Rowishate Tajorentsi riyontaryagaero rowaga *tres*-
tapaentsiri roojatzi nokemantakari paashini tacheronkawaanteri
ikantzi:
—¡Pipoke jaka!
Roojatzi noñaantawakari ikinapaaki chenkari kawayo, roerikapaakiro
kiyaakotariri rotenakamento, rotenakantyaawori oetarikapaeni.
6 Roojatzi nokemantakari ronampiri omampaawaetapiintachari
ojatekaenchari niyanki, ikantzi:
—Tee añaaperotziro osheki teriiko eejatzi shinki, rootaki pinaperotachari. Omaanta oyeenka oriiwo eejatzi awishoowaantsi oowa, eero
peewanatawo inta pikempoyeero kameetha.
7 Roojatzi riyontaryagaero paashini, okaatapaaki iroñaaka 4, roojatzi nokemantakari paashini ronampiri omampaawaetapiintachari
ikantziri:
—Pipokanaki jaka.
8 Eejatzi noñaawakiri paashini kawayo, kiteriwitziri; iita iwaero
riraga kyaakotapaariri: Owamaantatsiri. Royaatapaeri itapiiki
oshiyakaawentziriri kamaentsiripaeni. Tema ishineteetakiri
rowamaeyakirini oshekiperotaki atziri jaka kipatsiki: apaanipaeni
kamaentsiri itonkakiri rowayirite; paashinipaeni kamaentsiri aakiri
itashe; paashinipaeni aakiri mantsiyarentsi; paashinipaeni rowamaeri
koweenkatatsiri piratsi.
9 Roojatzi riraga Rowishate Tajorentsi riyontaryaantakawo paashini,
okaatapaaki iroñaaka apawakooni; roojatzi noñaantakawo aritaari
itaapiinantawori kajankapaneri. Okimitaka noñaakiri janta eenitatsi
osheki aapatziyeeyaririni rirori, kamaeyawiteencharini. Paerani
ikenkitheeyawitani iñaani Tajorentsi, riyotaapiinteeyawitarini
atziri tsika ikantari rirori, rootaki rowamaanteetakariri.
10 Itacheronkawaantetakiri ipaante ikanteeyini:
—Nowinkatharite, eeroka pinkathariwenteeyiririni maawaeni
jeekatsiripaeni. Osheki pikameethaperotaki, pitajorentsitaperotaki.
Niyotaki otampatsikataperotzi piñaani, kaari pamatawitantzi. ¿Tsika

okaate pikijakowenanteenari? ¿Tsika okaate powashironkaanteeyantyaaririni riraga jeekatsiripaeni kipatsikinta, owamagaeyakinarini? Tee nokoyi nojamanite.

11 Raapatziyeeyakarini riroripaeni Jesoshi rootaki ipaeyantakaririni kithaarentsi kitamaaperotatsiri. Ikantziri:

—Pimakoryaawakiita. Tekira omonkaata nowashironkaaperoeyantyaaririni owamagaeyakimirini. Eenitatsi ijeeki paashinipaeni piyemijantzinkarite rowamagaeteri. Paapatziyeeyakinani, rootaki rowamaanteetakimiri; raapatziyeeyakinani paashinipaeni, rootaki rowamaanteetyaariri rirori. Aririka omonkaatapaakya nokoyiri, aritaki nowashironkagaeyakirini maawaeni owamaantatsiri.

12 Roojatzi riyontaryaantakawo paashini, okaataki iroñaaka 6. Noñaanakiro omoyekaperotanaka kipatsi, antawo omoyekaka, moye, moye, moye. Itsiteniperotanaki oorya, ikimitanakawo tsimenkito; omaanta riraga kashiri, ikityonkataperotanaki, ikimitanakawo iraantsi, kityonkatanaki kameetha. 13 Eejatzi ipariyeeyanakini osheki ompokiropaeni kipatsiki: ikimitakawo okithoki atsimiriki rowaga irakatsiri, aririka opoki antawo tampyaa, roojatzi omoyekakotantapaakyaawori. 14 Opeyanaka jenoki, okimitakawo apineetzirowanki paperi. Opeyaka maawaeni kipatsi: tonkaaripaeni, othampishipaeni, owinteniityaanakirapaeni maawaeni; ari okaatapaaki. 15 Eejatzi noñaakiri iwinkatharitepaeni atziri, eejatzi iwinkatharitepaeni joraaropaeni, ashaagantzinkaripaeni, shintsitayitatsirinipaeni, iwaatorotepaeni atziri, eejatzi ratziritepaeni, maawaeni atziri: ishiyeeyanakani omooki impeeta. Romaneeyapaakani mapinaki janta tonkaariki. 16 Ikantziri:

—Thame amaña omooki mapinaki, eero iñaantee Tajorentsi rootaki ashiyaapithatantyaawori rowashironkaaperotakae riraga rowishate Tajorentsi. Tema ikijaperotakae osheki iroñaaka. ¡Oeeii! ¡Kijaka Tajorentsi! ¡Rooteentsi rowamagae! 17 Iroñaaka ikijaperoeyakinani maawaeni; iroñaaka ithonkayenani naakapaeni.

7

Rojataakoeyakirini osheki icharineeteni Ishirayeerini

1 Roojatzi noñaantakari ronampiripaeni Tajorentsi ikaataki 4, ikatziyeeyakani rinkitakiro kipatsi, janta othapikitapaakinta. Raatzinkakaaperotakiro shintsitatsiri tampyaa eero otampyaaperotanta osheki kipatsiki, inkaareki, inchatomashiki, tsikarikapaeni. 2 Roojatzi noñaantakari paashini ronampiri Tajorentsi, ipoñaaka janta ikinapaenta oorya, ramakiro riwithaamento riwithaakotantyaariri atziripaeni. Ikaemakoeyapaakirini paashini 4 ronampiri, ishineteetziri thonkaeyerorini kipatsi eejatzi inkaare iinja. 3 Ikantakiri:

—Eeroota pithonkitawo kipatsi, inkaare, inchato, maawaeni iroñaaka. Itawakyaariita ojataakotawakiriita ipankakira joriiyopaeni antziniriri Tajorentsi ikowakaakiriri.

4 Ari nokemakowentakiri tsika ikaateeyini ojataakoeyeencharini: ikaateeyini 144.000 joriiyopaeni antziniriri Tajorentsi ikowakaakiriri. Maawaeni ikaateeyakirini icharineetenipaeni inashitayitacharini itomipaeni Ishirayeeri. 5 Ari rojataakoeyakirini ipankaki:
ikaateeyakini icharineeteni Joraa 12.000,

ikaateeyakini icharineeteni Roweeni 12.000,
ikaateeyakini icharineeteni Kaara 12.000,
6 ikaateeyakini icharineeteni Asheeri 12.000,
ikaateeyakini icharineeteni Nejatarii 12.000,
ikaateeyakini icharineeteni Manaseeshi 12.000,
7 ikaateeyakini icharineeteni Shimiyo 12.000,
ikaateeyakini icharineeteni Rewii 12.000,
ikaateeyakini icharineeteni Ijakaari 12.000,
8 ikaateeyakini icharineeteni Shaporooni 12.000,
ikaateeyakini icharineeteni Josee 12.000,
ikaateeyakini icharineeteni Irijamiini 12.000.
Ari rojataakoeyakirini ipankaki, maawaeni.

Osheki kithaatakawori kitamaari

9 Roojatzi naminantanaka eejatzi, noñeeyakirini osheki kameethari atziri, ipiyoteeyakani: tekatsi akantya ayoteeyerini tsikarika ikaateeyini. Rinashiteeyakani atziripaeni, inashiteeyakani iñaanipaeni, maawaeni. Ikatziyashiteeyapaakarini inewooteeyakirini Tajorentsi, eejatzi inewooteeyakirini janta ijeekinta Rowishate Tajorentsi. Ikamawentakiri irira, rootaki ikithaateeyantakaworini kitamaari iithaari. Roerikaeyakironi kompiroshi rakoki, 10 Itacheronkawaantetaki maawaeni ikanteeyakini:

—Rirotaki owawijaakoeyakaerini riraga Pawa Tajorentsi jeekatsiri iwinkatharimentoki, eejatzi riraga Rowishate rirori.

11 Ari ijeeki okaakini Tajorentsi riraga 24 aataperoteenchari eejatzi riraga 4 ronampiri omampaawaetapiintachari. Rinkiteeyakirini iriraapaeni oshekinipaeni kameetha ronampiripaeni Tajorentsi, ari iroñaaka rotziwerowashiteeyakarini ipinkathateeyakirini, 12 ikanteeyini:

“Aritaki okantyaari.
Jee, eejatzi naakapaeni noñaaperotzimi. Tema osheki piyotzi, notajorentsite, osheki pitajorentsitzi.
Thame maawaeni aweshiryaawentapiinteeyaarini, noñaaperotapiinteeyerini, nopaasonkitapiinteeyerini, nopinkathatapiinteeyerini;
aritaki nokanteetatyeeyaani naakapaeni.
Aritaki okantyaari”.

13 Roojatzi rojampitantakina apaani aataperoteenchari:

—¿Tee piyotziri ninka riraga kithaateeyakaworini kitamaari? ¿Tee piyotziri tsika ipoñeeyakani?

14 Nokantakiri:

—Taanitya, tee niyotzi. Pikamantena: naamashita piyotzirika eeroka.

Ikantawakina:

—Riroteeyakini aapatziyeeyakaririni Jesoshi ashirokaawenteeyakaririni osheki ikemaatsitawenteeyakarini rirori, omaanta tee ipakaero raapatziyari Jesoshi riraga apaatawentakari riraa rowawijaakotantakariri. Ñaakiro, raapatziyaperotakari irira rootaki rowameethatantakariri rajankaneki. 15 Rootaki, ipiyotawenantakariri Tajorentsi, iñaaperoeyantakaririni jaka inampitari.

Ikantani iñaaperoeyaakirini: kitejiriki eejatzi tsiteniriki.
Ari kijokiro rowaeyakirini Tajorentsi rirori, rookakowenteeyerini, maawaeni.

16 Rootaki kaari agaeyantyaaririni eejatzi itashe,
eejatzi kaari agaeyantyaaririni imiri.
Kaari itagaeyantyaaririni eejatzi oorya,
eejatzi kaari oñaashirenkantyaari eejatzi majawiri.
17 Riraga Rowishate ikatziya inewootziri okaakini itsipatari Tajorentsi:
rirotaki shenteeyeririni maawaeni kithateeyakaworini kitamaari,
papiinteeyiririni maawaeni koetyeemoeyakaririni.
Roemoshirenkaeyakirini, eero riraaga eejatzi.

8

1 Roojatzi riyontaryaantakawo weyantapaakawori ontsirekaenchari, rowaga *siete*-tapaentsiri. Ari imaeriteeyanakini maawaeni jeekatsiripaeni janta jenokinta. Ojamani imaeritaperotapaentzi kameetha.

Itziwooteeyini itayitakawori ronampiri Tajorentsi, kaatatsiri paashinijatzi

2 Roojatzi koñaatziro noñaakiri eejatzi: tema noñaakiri 7 ronampiri Tajorentsi, ikatziyeeyanakani Tajorentsikira newootziriri. Ipaetakiri 7 tziwoorentsi. 3 Eejatzi paashini ronampiri, ikatziyimotapaakawo aritaari riwetsikaetziri ooro, itaapiintzironta kajankapaneri. Roerikakotakiro iyajankarimentoteki riwetsikaetziri eejatzi ooro. Ari itaakiniri Tajorentsi kajankapaneri. Iroka oshiyakaawentakiro amanaantsipaeni aapatziyeeyaririni Tajorentsi. 4 Ari areetakari owachaarite Tajorentsiki, okajankaenkatapaaki, otsipatakawo amanaantsipaeni aapatziyariripaeni. Tema osheki iñaaperotakiro okameethatzi. 5 Okaankinakitantanakari riraga onampirentsi raakiro iyajankarimentonaki royaankamenkitakiro ojeekantari kajankapaneri, roojatzi rookantakawori kipatsikira. Roojatzi omapokantanaka oñaanaki tziririririri; aamorenkanaki, morek, morek; eejatzi rookathatanaka tariito, toog, toog; eejatzi antawo omoyekanaka kipatsi, moye, moye, moye.

Rowaga tziwoorentsipaeni

6 Roojatzi riwetsikanteeyanakani ronampiri Tajorentsi ikaatzi 7 itziwootantyaari.

7 Itziwootaki jewateentsiri, tziii, tziii, tziii; roojatzi opariyantanaka kipatsiki jiriniki, eejatzi otsipatanakawo paamari. Eejatzi noñaakiro osheki iraantsi. Otaagaantaka jeekayitatsirini kipatsiki, otaagaantaka inchatopaeni; taaperotaka roori inchashi, thonkanaka maawaeni.

8 Roojatzi itziwootaki apitetapaentsiri onampirentsi, tziii, tziii, tziii; roojatzi noñaantakawori oshiyawori antawo tonkaari, tagaenchari: rookaetakiro inkaareki, thapok. Opeyagaantaka inkaare iraantsi. 9 Ikamagaantanaki jeekatsiri inkaareki, eejatzi othonkagaantanaka antawo pitotsipaeni.

10 Roojatzi itziwootantanaka *tres*-tapaentsiri, tziii, tziii, tziii; roojatzi noñaantawakari oshiyariri antari ompokiro ipariyanaki, amorekanaki, morerirririri. Ipariyapaaki iñaaki eejatzi iñaa. 11 Opeyagaantaka okepishaatanaki rootaki iitanteetariri kimitawitariri ompokiro: owaero Kepishiri. Ikamaeyanakini osheki atziri ireeyawitakaworini iñaa.

12 Roojatzi itziwootantanaka *cuatro*-tapaentsiri, tziii, tziii, tziii; roojatzi itsiwakagaantayitanakini itsimankantanaka oorya eejatzi kashiri. Eejatzi itsiwakaagaantayitanakini riraga ompokiropaeni. Tema tee

ikoñeetyaaperotanee kitejiriki eejatzi tsiteniriki. 13 Ari naminanee eejatzi, noñaakiri antari pakitha rewotaka jenoki. Eejatzi nokemakiri, itacheronkawaantetaki iñaawaetzi, ikantzi:

—¡Ashironkaamatsitemiini! Osheki rashironkaaperoeyanakyaani kameetha jeekatsiripaeni kipatsiki. Rooteentsi itziwooteeyeni riraga paashinipaeni ronampiri Tajorentsi, kaatatsiri 3, roojatzi rashironkaantaperoeyanakyaani maawaeni atziripaeni.

9

Itziwootzi impaetapaentsiri 3

1 Ari itziwootaki paashini ronampiri Tajorentsi, riraga apawakoonitapaentsiri, tziii, tziii, tziii. Roojatzi noñaantakariri ronampiri Tajorentsi ipoñaanaka jenoki, ipokapaaki kipatsiki. Ipaetakiri iyaawiryaantyaawori omoo jatatsiri inthomaenta kameetha, tee añiiro tsika okaatapaaki, 2 roojatzi jantoo. Roojatzi riyaawiryaantapaakawo, itaaparyaapaakiro, iyowoenkatapaaki osheki owachaarite. Iyaataki jenoki roojatzi otzikaantapaakari oorya janta jenoki roojatzi otsitenitantanaka. 3 Eejatzi noñaakiri kimitariri tsitsiri, ikinantapaakawo kachaari, ithotyaapaakiro kipatsi, imatakaakiri Tajorentsi ikentantzi, kimitaka kitoniro. 4 Ikantziri ronampiri Tajorentsi:

—Eero powaaneentawo inchashipaeni, eejatzi inchatopaeni. Omaanta riraga kaari ojataakoeyacharini ipankakira ari pimateri pikenteri. 5 Nokowaki pikemaatsitakagaeyaarini maawaeni kaari aapatziyeeyaririni Tajorentsi, ikaate 5 kashiri, omaanta eero powamagaeyirini.

Ikenanteeyakaririni, osheki ikatsitaki, ikimitakari kitoniro ikentakiri. 6 Ikaatakika irika 5 kashiri ikemaatsitakari atziri ikentakiri oshiyawitariri kitoniro ari ikowaeyawitanakyaani atziripaeni ikamaeyenimi; omaanta eero imatziro ikami. Ikowaeyawitanakyaani rowamaashiteeyaanimi apaniroeni, omaanta eero añaawaero ikamanitanee.

7 Ari naminaperotakiri oshiyariri tsitsiri: roshiyakari kawayo, ikyaakotarira joraaro raantawakaantari paashinipaeni ipashikayitakawoni kijokitatsiri, eero aawyaantari okyaantyaari ojataamentotsi eejatzi chekopi. Ramantheetakawo iitoki oshiyawori ooro. Rowaga ipoopaeni oshiyakawo apoo aari. 8 Iwitzi okimitakawo oeshi tsinani, eepeteesha. Raeki okimitakawo raeki manitzi, antawoparaeki. 9 Ichopineeki oshiyakawo kijokitatsiri, aririka raanaki, shintsi raanaki, roshiyakari tariito ipoemaenkatziranki, tog tziriririri. 10 Ishitha oshiyakawo ishitha kitoniro, eenitatsi ichee. Aririka ikentakiri atziri, osheki ikemaatsitaperotyaari, tema iroñaaka ikaate apawakooni kashiri ishineteetziri ikentakiri atziripaeni. 11 Eenitatsi iwinkatharite tsitsiripaeni: rirotaki ronampiri Tajorentsi aminakaantzirori antawo omoona. Iita iñaaniki joriiyo Awaatoni; omaanta iñaaniki kireeshiyajatzi iita Aporyooni. Akantziri añaaneki aari: Thonkantaneri.

12 Aritaki ikantakari riraga jewateentsiri owashironkagaeyakiririni kipatsijatzipaeni. Omaanta tekiraata eenitatsi apite yotapaenchari.

13 Roojatzi itziwootantaka riraga kaatapaentsiri *seis*-tapaentsiri tziii, tziii, tziii; roojatzi nokemantakari paashini ñaawaetatsiri. Ari opoñaaka iñaani jaga itaapiinantaworiki kajankapaneri, riwetsikaetziri ooro. Ojeekimotakiri ichopineekira Tajorentsi. 14 Ikantziri tziwooteentsiri:

—Piyaate janta antawokiroña eni: rowaga iitachari Eyojaraate roeyowateri riraga 4 ronampiri Tajorentsi oyaakiriri janta. Aritaki monkaatapaaka kitejiri rowamaantyaariri atziripaeni.

15 Ari riyaataki, roeyowatziri ronampiripaeni, ikantziri: “Tema ikantzi Tajorentsi paerani: ‘Niyotakiro tsika okaate pithonkatagaanantyaariri atziripaeni. Niyotakiro tsika okaate omonkaatantyaari ojarentsi, kashiri, kitejiri, eejatzi tsika ikaate oorya’ ”. Iroñaakaroña omonkaataka; rootaki powamaantyaariri. 16 Riraga ronampiri reewateeyakirini oshekiperoroña joraaropaeni, ikaateeyini 200.000.000. Niyotakiro, ikantakinari.

17 Eejatzi noñeeyakirini iyawayote. Ipashikachopineetawo kijotatsiri kiraatatsiri, oshiyakawo paamari, rowaga amorekaperotatsiri. Iito kawayopaeni oshiyakawo iitopaeni manitzi. Opoñaaka ipaanteki osheki paamari, eenitatsi kachaareenkatatsiri osheki, eenitatsi amorekaperotatsiri. 18 Rooteeyakini rowamagaananteeyakaririni oshekipero atziripaeni: rowaga paamari, kachaareenkatatsiri, eejatzi jankaenkatatsiri poñaachari ipaantekipaeni kawayo. 19 Rootaki rowamaantariri kawayo atziri: ipaante eejatzi ishitha. Ro ishitha oshiyakariri maanki, eenitatsi iito, ratsikantakariri atziri.

20 Ari ijeekagaantaki atziri, omaanta tee ikenkithashireeyani: tee ikoyi raapatziyari Tajorentsi. Ikantani rantapiintziro kaari kameethatatsi, ipinkathatapiinteeyirini kamaari, eejatzi ipinkathatashiteeyawoni riwetsikayitzirini: oorotayitatsirini, peraatatayitatsirini, paashini ashirotayitatsirini, mapitatsiri, inchatotayitatsirini, maawaeni. Iitajorentsitashitayitawoni, omaanta tekatsi okantya amini, okemi, eejatzi tee anashita. 21 Ikantani rowamaantzi, imatsitantzi, ishirontawo kaari rayi, ikoshitzi. Tee ikenkithashiriimaeta.

10

Ronampiri Tajorentsi eejatzi Iwaperite Tajorentsi owaanini

1 Roojatzi eekiro niyaatatzi koñaatziro noñaakiri, tema noñaakiri paashini ronampiri Tajorentsi, shintsitaperotatsiri. Ipoñaaka jenokinta, oshonkakiri menkori, eenitatsi oye iitoki jeñokiini. Ipooni oshiyakari oorya, ipori oshiyakawo paamari. 2 Roerikiro Iwaperite Tajorentsi, apineeryaachari. Iitzipero raatzikaatero inkaare, omaanta roori rampate raatzikero kipatsi. 3 Ishintsitzi ikaemapaaki, ikimitakari manitzi rajootziranki, joon, joon. Roojatzi itacheronkawaantetawaki ikaataki 7, kimitaka tariito. 4 Nokemantakariri ikimitaka itariitotanaki; rooteentsi nojankinatemi okaatzi ikantziri, omaanta nokemakiri ikantakina jenokijatzi:

—Eero pikantziri paashinipaeni okaatzi ikantzirira tariitoteentsirira, pimanakotawakiro iroñaaka.

5 Ari noñagaeri eejatzi ronampiri Tajorentsi, riraga aatzikirori inkaare eejatzi kipatsi: rowaankiro rakopero jenokinta, 6 ikantzi:

—Eenitatsi Tajorentsi añaaperotatsiri, ikantani rañi, eero ikami. Riwetsikakiro jenoki eejatzi maawaeni jeekanteeyaworini; riwetsikakiro kipatsi eejatzi maawaeni jeekanteeyaworini; riwetsikakiro inkaare eejatzi maawaeni jeekanteeyaworini. Riyotzi rirori tee notheeya. Rooteentsi imonkaatero maawaeni okaatzi rantayitzirini. 7 Roojatzi itziwootee riraga ronampiri Tajorentsi, riraga *siete*-tapaentsiri. Ari

okoñaatapaaki manawitachari paerani: iroka riyoteeriri Tajorentsi aapatziyaririni paerani, kimitaka ikantzitakari riraga kamanantayitzirorini iñaani Tajorentsi paeraniperoroña.
8 Roojatzi nokemakiri eejatzi jenokijatzi kenkithatakaakinari inkaaganki. Ikantana:
—Piyaate, paawakiro Iwaperite Tajorentsi roerikiri nonampiri aatzikirori inkaare eejatzi kipatsi.
9 Roojatzi niyaatashitantakariri, nokantapaakiri:
—Pipenawo Iwaperite Tajorentsi.
Ikantawakina:
—Ajaatya, payero, poyaawo; aririka powakyaawo, ari pikemakiro opochaatzi, kimitaka iyaa pitsi. Omaanta ari opiyashiryaamoonthatakimi.
10 Ari naawakiro nakoki, nowakawo. Nokemawakiro opochatawitapaaka. Opochaawitaka nopaanteki kimitaka iyaa pitsi, omaanta roojatzi opiyamoonthatantapaakina. 11 Roojatzi ikantakina:
—Iroñaaka eekiro piyaatatyee pikenkithatakoyiterini rowashironkaeri Tajorentsi maawaeni antapiintzirori kaari kameethatatsi. Pikamanteri maawaeni paashinipaeni atziri: inashiyitacharini ipaantepaeni, inashitachari pinkatharipaeni, kipatsipaeni, maawaeni.

11

Ikenkithatakotziri apite kenkithatakaantatsiri

1 Roojatzi ipantakinawo Tajorentsi inchaki, oshiyawori kotzikiirontsi, roojatzi ikanantakina:
—Ajaa, iroka monkaatamentotsika. Piyaate iroñaaka pimonkaatakitero Tajorentsipanko; eejatzi pimonkaatakitero itaapiinanteetawori kajankapaneri, eejatzi piyotakiteri tsikarika ikaateeyini maawaeni pinkathateeyanarini janta. 2 Omaanta eerowa pimonkaatziro janta inkokironta: ikinapiintzinta kaari yotatsiri Tajorentsi. Ikaataki 42 kashiri* ikinayitanakini paashinijatzitatsiri atziri janta nonampiki: rowaga Jerojaree. Osheki rowashironkagaeyerini jeekatsiripaeni janta tema ari ikemaatsitakaakyaari. 3 Notyaanteri apite kenkithatakotenani, nomatakaakiri ikenkithatapiinte ikaate 42 kashiri. Ikithaatakawo ontyaachari iwitzi kaawira, tema retakoshiryaakari anteeyirorini kaari kameethatatsiri. Ikantapiinteeyerini atziri: “Pikenkithashireeyanakyaani. Pookaero kaari kameethatatsi pantziri, roojatzi paapatziyeeyarini Jesoshi, pijeekaeyeni kameetha”.
4 Ikenkithatakotzitakarini paerani Jakariiyashini riraga apitetatsiri oshiyakaworika oriiwo. Eejatzi oshiyakaworika ijeekantari itamorekatheeta jeekatsiri janta Awinkathariteki. Tema rirotaki pinkathariwenteeyiririni maawaeni atziri. 5 Eenitatsirika kowawitachari rowashironkaerimi riraga apitetatsirira, apatziro ipoñaanakya roeyowanakiro paamari ipaanteki othonkaperoeyerini, otagaeyanakirini maawaeni, pokirireei. 6 Osheki imatakagaeyerini Tajorentsi. Ikenkithatapiinte, omaanta ikowakirika eero opariyi inkani, eero ipariyakayiro, roojatzi ikaatantyaawori

* **11:2** Iroka 42 kashiri omonkaataka 1.260 kitejiri.

ikenkithate. Eejatzi, ikowakirika, ipeyeero iñaa iraantsi. Eejatzi ikowakirika, rowashironkaapiinteeyerini maawaeni jeekaeyatsirini, inashitayitacharini mantsiyarentsipaeni.

7 Aririka imonkaatakiro ikenkithate, eejatzi ipoñaakya omooki
inthomaenta piratsitatsiri koweenkatatsiri rirori. Ikijapaeri
kenkithatatsirini, ranaakotapaeri, rowamaapaeri, shemi.
8 Romaryagaeyashitarini kamaeyatsirini janta Jerojareeki niyanki.
Roshiyakaantakiro Tajorentsi Jerojareera, Jorooma eejatzi Ejiipito;
ro roshiyakanantawori, osheki rantapiinteeyironi jerojareejatzi
kaari kameethatatsi. Tema aritaki ikentakoetakiriri Jesoshi jaga.
9 Okaate 3 kitejiri romaryagaeyaani nampitsiki niyanki, roojatzi
itampatsikatanteeyarini oorya eejatzi. Maawaeni atziripaeni
kipatsiki ramineeyerini kamayiteentsirini, inashitayitakyaani
amineeyiririni: ipoñaayitakyaani paashinikipaeni nampitsi,
inashitayitakyaani iñaanipaeni. Eero ishinetakaantziri ikitateeteri.
10 Ikimoshirewenteeyanakirini maawaeni jeekaeyatsirini kipatsiki
ikamakira riraga apite kamanantayitawitaworini iñaani Tajorentsi:
ipashitawakagaeyakawoni oetarikapaeni. Ikanteeyeni:

—Thame akimoshireeyeni. Kamaki riraga kenkithatakowitaririni Tajorentsi: eero imateero roñaashirenkae eejatzi.

11 Omaanta ikaatapaaki tampatsika oorya itajonkaeri Tajorentsi,
rowañaagaeyeerini apite, ikatziyeeyanaani. Roojatzi ithaawanteeyan-
tanakarini maawaeni ñeeyawakiririni. 12 Roojatzi ikemantakari
Tajorentsi, ishintsitakiro ipaante ikantzi:

—Pipokae jaka jenokika.

Ari riyaateeyaneeni jenokinta, rojatekantaneeyawo menkori shipakiryaaperotatsiri; iñeeyawaerini maawaeni kijeeyawitakaririni.
13 Roojatzi omoyekantanaka kipatsika, otyaagaantanaki pankotsipaeni.
Ikamaeyakini atziri 7.000. Osheki ithaawaeyanakini paashinipaeni
jeekagaantaneentsiri roojatzi iñaaperoeyantanakarini Tajorentsi,
ikanteeyanakini:

—Tema osheki ipinkatharitzi Tajorentsi, itajorentsitaperotzi.

14 Omonkaatapaaka apitetapaentsiri rowashironkagaeyakirini
Tajorentsi atziripaeni. Omaanta iyotapaaka apaani, rowaga *tres*-
tapaentsiri.

Itziwootaki weyantapaakawori

15 Roojatzi itziwootantaka riraga paashini ronampiri Tajorentsi, ri-
raga *siete*-tapaentsiri: tziii, tziii, tziii. Nokemaeyakirini jeekatsiripaeni
jenokinta, ishintsiwaantetakiro ipaante, ikanteeyini:

—Pikemaperote iroñaaka.

Tema iroñaakaroña ipinkathariwenteeyerini Awinkatharite maawaeni
kipatsijatzi,

ikaateri Rotyaantanewo ipinkathariwenanteeyeni, ikanteetatyeeyaani.

16 Roojatzi riraga 24 aataperoteenchari apatziro ipoñaaka iwinkathari-
mentoki, roojatzi rotziwerowashiteeyantakaririni Tajorentsi: osheki
ipinkathateeyakirini. 17 Romampaawenteeyakarini, ikantzi:

—Nopaasonkitemi Nowinkatharite, eerokapero Tajorentsiperotatsiri:
osheki pishintsitaki, osheki pipinkatharitaki.

Tee pipaashinitzi, pikantani pitajorentsitaki.

Eejatzi pipinkatharitaperotaki, iroñaaka pipinkathariwenteeyerini maawaeni atziri;
eero pookaero, roojatzi pikantyaani.
Rootaki nopaasonkitanteeyimirini.
18 Ikijeeyawitakimini atziripaeni maawaeni kipatsi, omaanta iroñaakaroña monkaataka pipiyateeyantyaarini.
Pipiriinteeyeerini kamaeyawiteencharini, maawaeni pikantakotantyaarini:
pipineeyerini maawaeni antzimirori pikowakagaeyakiririni, maawaeni kamanantayitzirorini piñaani, aapatziyeeyimirini, maawaeni.
Pipinkathateeyerini, pinkatharitawitacharini kipatsiki, kaari pinkatharitawitachani, maawaeni.
Kameetha pijeekakagaeyerini pinampiki.
Omaantakya riraga kijeeyawitakimirini, kaari kameethateeyatsini, powashironkagaeyerini, pookaeyerini rirori paamariki kaari tsiwakanitatsini.
19 Roojatzi ashitaryaantanaka ipanko ijeekantari Tajorentsi janta jenokinta, noñaakiro inthomaenta oshiyawitawori tsiwoo, rowaga ojeekantari rojankinari Tajorentsi inthomaenta paerani. Tema ikashiyakaakariri irira ikenkithatakagaeyerini joriiyopaeni jaga. Eejatzi noñaakiro aamorenki, morek, morek; eejatzi ishintsitzi tariito, tyaaag, tyaaag, eejatzi omoyekanaka kipatsi, moye, moye; eejatzi opariyaperotaki osheki jiriniki, chekiriririri.

12

Tsinani eejatzi maankitatsiri

1 Roojatzi koñaatziro noñaaperotakiro paashini. Noñaakiro apaani tsinani, kimitaka okithaatakawo oethaari oshipakiryaaki kimitaka oorya, aatzikakiri kashiri oetziki eejatzi amantheetakotakari 12 ompokiro oetoki. Tema notsikanatakawo noñiiro. 2 Omotzitaki, rooteentsi otzimakote, atsikamoonthatakiro, okaemawaetaki:
—¡Akayawee! ¡Akayawee, nokamaatyeewee!
3 Romapokashitapaaka jenoki, ipokapaaki iwinkatharite kamaaripaeni roshiyapaakari antari maanki, kityonkamanthari. Okaatzi iito 7, eejatzi ichee 10. Ramantheetayitakani iitokipaeni. 4 Inoshikagaanantakarini ishitha osheki ompokiropaeni; ari rookapirothatziitakotakiri kipatsiki. Ikatziyapaaka janta ojeekakira tsinani, royaawentapaakawo otzimeri otomi, rowantawakyaariri. 5 Roojatzi okoñaatantakari otomi, riraga pinkathariwentaperoeyeririni maawaeni atziri; tekatsi piyathatyaarini iinja. Omaanta eentsitera raapithatanakiro Tajorentsi raanakiri jenokinta, ijeekakaapaakiri iwinkatharimentoki. 6 Oshiyanaka tsinani janta okaankiityeenta tekatsinta atziri ipanko riwetsikakinironta Tajorentsi ojeekantyaari. Ari roejeekawakiro kameetha janta, okaatzi 42 kashiri.

Ikoshekawakaeyakani jenokijatzi janta jenokinta

7 Eekiro niyaatzi koñaatziro noñaaperotakiro. Noñaakiri ikoshekawakagaeyani janta jenokinta. Riraga Miyiiri, ikaateeyakirini paashinipaeni ronampiri Tajorentsi, ikoshekaeyakarini riraga Jatanaashi oshiyawentariri maanki eejatzi iyamaaritepaeni rirori; ikoshekawakagaeyakani.

8 Omaanta riraga maanki tee rotsinampaeri ronampiripaeni Tajorentsi.
Rootaki iroñaaka roemishitowantaariri jenokinta maanki eejatzi ikaateeyinira, iroñaaka Tajorentsi tee ikowaeyirini ipiyimoteeyaarini jenokinta riraga Jatanaashi eejatzi iyamaaritepaeni ijeekantyaari. 9 Kyaaryo,
rookaperoeyakirini riraga maanki iiteetziri Jatanaashi jaka kipatsiki,
eejatzi maawaeni iyamaaritepaeni ikaatzi akakotayitawitaririni. Riraga
maanki rirotaki amatawitakirori Eewa paerani. Rirotaki iwinkatharite
kamaaripaeni. Osheki ramatawitapiinteeyakirini atziripaeni roojatzi
iroñaaka.
10 Roojatzi nokemantakari jenokijatzi, tacheronkawaanteri ipaante,
ikantzi:
"Iroñaaka rowawijaakotaperoeyakirini Tajorentsi neentsiteteeyakarini, itajonkakowenteeyakirini, ipinkathariwenteeyakirini;
eejatzi Itomi riraga Rotyaantanewo ipinkathariwenteeyakirini.
Kameethataki.
Ikantani paerani ithawetakoeyakirini Jatanaashi, riraga maawaeni
kemijantzinkaripaeni, ikowapiintawitaka rowashironkagaeyerinimi, rootaki ikantani ithawetakotantariri kitejiriki, tsiteniriki
janta Tajorentsiki. Iroñaakakya eero imateero Jatanaashi eejatzi.
11 Irirapaeni raapatziyeeyarini Jesoshi ikamawenteeyakironi
kaari kameethatatsi rantakiri, rootaki imatantakawori
raakowentawakiri tema ipinawentakiro Jesoshi riraa okaatzi
rantakiri rowawijaakotanteeri. Tema roñaagakiri royaaperotziri
Rowishate Tajorentsi. Tee ishiyapithatari atziri kowatsiri
rowamayerimi: tema royaaperotakiri rirori.
12 Iroñaaka akimoshireeyakini aakapaeni maawaeni jeekatsiripaeni
jaka jenokinta; akantyaani akimoshireperoeyanakini. Omaanta
ashironkaamatsitemiini kipatsi eejatzi inkaare. Tema
ijeekanaki Jatanaashi eejatzi iyamaarite jaga jaawikira iroñaaka.
Rashironkaaperoeyanakyaani maawaeni kipatsijatzi. Osheki
ikijaperota Jatanaashi, riyotzi eero ojamanitzi ijeeki kipatsiki,
osheki rowashironkagaeyanakyaani jeekatsiripaeni jaga".

Riraga maanki ikijakiro tsinani

13 Ari rowariyeetakiri riraga maanki Jatanaashitatsiri kipatsiki jaka,
osheki ikijapaakiro tsinani koñaatakiriri otomi. 14 Omaanta itajonkakiro
Tajorentsi otzimantakari oshiwanki apite, okimitakawo ishiwanki
antari pakitha. Roojatzi aapithatanakiri iwinkatharite kamaaripaeni,
iyaataki inteena tekatsinta atziri ipanko, riwetsikakaantakironta
Tajorentsi. Ari janta retakoetawakawo ipaetakiro owanawo,
ikaataki 42 kashiri ojeekaki janta. Tee imateero riraga Jatanaashi
riyaatashiteero janta. 15 Roojatzi riraga maanki Jatanaashitatsiri osheki
roemishitowaatakiro iñaa ipaantekira. Ikowawita roonkakayaawomi
kipatsi opiinkantyaarimi tsinani. Ikowawita ithonkaeyeronimi.
16 Omaanta ramitakotakiro ronampiri Tajorentsi, tema rirotaki
ashitaryaakinirori kipatsi okyaagantaneeyaari maawaeni iñaa
kipatsiki. 17 Eekiro riyaatatzi ikijanakiro tsinani. Tee imatziro roori,
rootaki riyaatashitantariri paashinipaeni eentsitepaeni: maawaeni
riraga antziniriri Tajorentsi ikaminaakiriri, rowaga riyotaakiriri
Jesoshi; tema ikowawita riraga Jatanaashi ithonkaeyerinimi

riroripaeni. 18 Roojatzi noñaakiri riraga Jatanaashi ikatziyapaaka ocheraaki inkaare antawo royeeri pokatsini.

13

Koweenkatatsiri riyoyi antawoki inkaare

1 Roojatzi nokatziyaka naaka Jowa impanekiki, janta othapyaaki antawo inkaare. Eekiro niyaatatzi koñaatziro noñaakiri. Tema noñaakiri piratsitatsiri koweenkatatsiri riyowapaakira inkaarekira. Eenitatsi ichee okaatzi 10, eejatzi eenitatsi iitopaeni okaatzi 7. Jaga icheekipaenira ramantheetakawo amantheerentsi, kimitawori rashi eewawenantatsiri. Eejatzi rojankinatakotaka iwaero iitokipaeni; omaanta tee okameethatzi, tema itheenkakiri Tajorentsi: iitawaetashitaka kimitaka rirotaki inashitzinkari tajorentsi. 2 Ari roshiyapaakari manitzi. Omaanta iitzi oshiyakawo iitzi maeni; eejatzi ipaante oshiyakariri ipaante chaanari. Ikantawakiri maanki:

—Iroñaaka nokowaki nomatakayemi, pikimitantenari: osheki pimatayitakironi, osheki pipinkatharitanaki, osheki pikantakaantayiterini paashinipaeni.

3 Amashitaperowitaka kameetha iitoki apaani, naamaashitaka roowiteencha owamayerimi amashitakiriri. Rotsikanateeyanakarini maawaeni kipatsijatzi, ikanteeyini:

—¿Iitakakya kaari ikamanta? Ooo, paminerotya iito, ¿iitakakya kaari owamaantari?

Kyaaryo, etsiyatakotee, rootaki rotsikanateeyantaperotanakaririni riroripaeni eejatzi ipinkathatanakiri, royaatanakiri.

4 Roojatzi ipinkathateeyakirini maanki, ikanteeyini:

—Piñaakiri, osheki imatakaakiri koweenkatatsiri.

Eejatzi ipinkathateeyakirini koweenkatatsiri, ikanteeyini:

—Piñaakiri, osheki ishintsinka, tekatsi materini ipiyatyaari.

5 Roojatzi riraga maanki ikantziri koweenkatatsiri:

—Iroñaaka pikijanakiri Tajorentsi pipinkatharitaperotanaki.

Ari osheki rajagaaperotaka, osheki ikantzimatakiri Tajorentsi. Omaanta eero iñaashintsitziri irira inta ishinetakiri ikantzimatakiri 42 kashiri. 6 Ari ikantzimatakiri rirori, ikantzimatakiro inampi, eejatzi ikantzimateeyakirini jeekatsiripaeni janta. 7 Eejatzi ikantakiri maanki:

—Pikijeeyerini maawaeni aapatziyeeyaririni Tajorentsi, powashironkagaeyerini. Eejatzi pipinkathariwenteeyerini jeekatsiripaeni kipatsikipaeni, paashinitayitzirorini ipaantepaeni.

8 Aritaki ipinkathateeyerini maawaeni atziripaeni. Apatzirokya riraga aapatziyariri Jesoshi, eero ipinkathatziri. Aritaki, tekirani riwetsikironi kipatsi, riyotzitakarini Tajorentsi maawaeni aapatziyeeyaririni. Aritaki rojankinatakironi iwaeropaeni iñaanamentoki rashi Jesoshi iiteetziri eejatzi Rowishate Tajorentsi tema riyotzitayitakarini irira kamawenteeyeririni atziripaeni. 9 Powakempitaperotawakyaawo iroñaaka iroka nokanteeyakimirini. 10 Ikantzi Jesoshi:

—Aapatziyanaripaeni, omawitya rooteentsi pikemaatsiperotatya osheki, pishintsishiretaki apaniroeni, eekiro piyaatantatyaari poyaataperotena naaka. Aririka ragaetemi eejatzi romonkyaagaetemi: omonkyaagamentotsiki, eekiro piyaatatyee pishintsishiretaki eeroka apaniroeni. Ikowakirika rowamaemi, eekiro piyaatatyee pishintsishiretaki. ¡Naminakowentemi!

Paashini koweenkatatsiri riyowapaaki kipatsiki

11 Roojatzi noñaakiri paashini piratsitatsiri koweenkatatsiri, ipoñaaka
rirori kipatsiki inthomaenta. Ikimitawitakari owisha, eenitatsi ichee
owaanini apite; ikoweenkatzi iñaawaetzi kimitaka riraga maanki
Jatanaashitatsiri. 12 Osheki ipinkatharitaki, ikimitakari paashini
koweenkatatsiri, riraga amashiwitachari iitoki. Iitziri irira riraga
apitetapaentsiri amitakotantaniri. Eejatzi ikanteeyirini maawaeni
jeekatsiripaeni:

—Pipinkatheeyerinira riraga amashiwitachari iitoki.

Ari ipinkathateeyawakirini. 13 Osheki itajonkantayitakini riraga
apitetapaentsiri. Imatayitakironi kaari iñaapiinteeyini asheninkapaeni.
Iñeeyakirini atziri rowariyakiro paamari: opoñaaka jenokinta, roo-
jatzi kipatsiki. 14 Osheki imatayitakironi, rootaki ramatawiteeyan-
takaririni osheki atziri, ikimitakaantakiri rirotaki itajorentsite. Aririka
itsipatakari riraga jewatziriri, osheki imatayitakironi. Eejatzi ikan-
teeyakirini atziri:

—Ajaatya, poshiyakaawenteeyenarini irika jewatakinari, irika
ithatyaagaetawitakari apaani iitoki. Thatzik. ¡Paminateeteri! Tee
ikamateetzi. Ichekawiitakarira pirotee.

15 Ari ikemijantaperoeyakirini, riwetsikaeyakironi oshiyakaantsi.
Okimitaka imatakaakiri Jatanaashi itajonkakiro, añaantakari, eejatzi
oñaawaetantakari. Roojatzi ikanteeyakirini atziripaeni:

—Pipinkatheeyeroni iroka awetsikaeyakirini: rootaki atajorentsite.

Ari ipinkatheeyawitakawoni. Omaantakya maawaeni kaari
pinkathatzirori, rowamaakaanteeyakirini. 16 Eejatzi rojataako-
takaantakiri atziripaeni, maawaeni. Rojataakoeyakani rakoperoki,
rooma aririka ipankaki, maawaeni: pinkathariteeyatsirini, kaari
pinkatharitatsiripaeni, ashaaganteeyacharini, kaari ashaaganteey-
achani; riraga ramananteetziri eejatzi riraga kaari ramananteetzi:
rojataakoeyakani maawaeni. 17 Ro rojataakoeyakiririni iwaero
koweenkatatsiri, aamaashitya paashinipaeni rojataakoeyakirini
inoomerote. Ikanteeyirini:

—Eerorika rojataakoeyani atziripaeni, eero noshinetziri ramanan-
tayiteni oetarikapaeni eejatzi eero noshinetziri ipimantayiteni oetarika-
paeni.

18 Noyemijantzinkaritepaeni, okameethatzi iroñaaka
pikenkithashiryaakotero inoomerote koweenkatatsiri. Rootaki
inoomerote atziri, tema okaataki 666. Eerokarika yotzinkari, ari
piyotakiro oetarika oshiyakaawentachari.

14

*Jowa iñaakiri Rowishate Tajorentsi eejatzi omampaawaetawentee-
yaririni*

1 Eekiro niyaatatzi koñaatziro noñaakiri, tema noñaakiri riraga
Jesoshi iiteetziri Rowishate Tajorentsi, ikatziyaka owinteniityeera
ichopineekira Tajorentsi iitachari Shiyoo: ojeekaki Shiyoo Jerojareeki.
Ikaateeyakirini maawaeni aapatziyeeyaririni, ojataakotacharipaeni
ipankaki iwaerokira Rowishate eejatzi Iriri. Ikaateeyakini
144.000. 2 Roojatzi nokemaeyirini eejatzi jenokijatzi, ishintsitzi
ipaante; ikimitakawo antaworoña opareenkaari, eejatzi antawo

ookathata. Riroteeyakini piyompiteeyirorini omampaakayaawori oshiyawori piyompirentsi. 3 Eenitatsi janta Tajorentsiki, janta ijeekinta aataperoteencharipaeni eejatzi riraga 4 ronampiri omampaawaetapiintachari. Roojatzi romampaawaeteeyantanakawoni mampaantsi owakirari; okameetheenkataki, omaanta tekatsi paashini materoni riyotero mampaantsi: apaniroeni riraga kaateentsiri 144.000 atziri owawijaakoeyeencharini. 4 Irikapaeni tee ranteeyironi kaari kameethatatsi. Tema ikempoyaaka ikiteshiretzi, tema tee ishirontawo tsinani kaari rayi; inta ikantani royaateeyakirini Rowishate, tsikarika riyaatayitakini. Apatziro ipinkathateeyakirini Tajorentsi eejatzi Rowishate. 5 Tee itheeyeeyani, eejatzi ikameethateeyakini, tee ranteeyeeroni kaari kameethatatsi.

Rooteentsi rowashironkaeyerini Tajorentsi kaari aapatziyari

6 Roojatzi noñaakiri paashini ronampiri Tajorentsi, raayitanakini jeñokiinira. Ikenkithatakagaeyakirini maawaeni jeekatsiripaeni kipatsiki, tsikarika ojeekayitzini inampipaeni, eejatzi tsikarika okantayitarini ipaantepaeni. Ikamanteeyakirini tsika ikantyaari Tajorentsi rowawijaakoeyanteeyaaririni. Rootaki ikantapiinteeyiririni Tajorentsi maawaeni atziri paerani, tee ipaashinitziro. 7 Itacheronkawaantetzi ikantzi:

—Pipinkatheeyerini Tajorentsi, pikanteeyerini pisheninka: “Ikameethataki Tajorentsi”. Pamine, rootzimateentsi omonkaatakya rowashironkaeyerini maawaeni kaari aapatziyeeyaririni Tajorentsi. Pipinkathataperoeyerini: tema rirotaki wetsikirori jenoki eejatzi kipatsi, inkaarepaeni eejatzi ñaatenipaeni, maawaeni.

8 Royaatanakiri paashini ronampiri Tajorentsi, ikantzi rirori:

—Paerani riraga jeekawitacharini Wawirooniyaki rantakaapiinteeyakirini paashinipaeni atziri kaari kameethatatsi, omaanta rootzimateentsi ithonkimaeyerini Tajorentsi wawirooniyajatzi. Eero imatakagaeyeerini eejatzi oetarikapaeni.

9 Roojatzi royaateeri paashini ronampiri Tajorentsi eejatzi: riraga *tres*-tapaentsiri. Itacheronkawaantetapaakiri, ikantapaakiri rirori:

—Kyaaryoowa, pipinkathatzirikari riraga koweenkatatsiri, eejatzi rowaga oshiyakaantsi. Eejatzi pishinetarikari rojataakotemi pipankaki, eerorika pakoki. 10 Aririka pipinkathateri koweenkatatsiri eejatzi pishinetyaaririka rojataakotemi, ari ikijakimi Tajorentsi; ikijaperotemi, eero ikamintheemaetzimi. Pikemaatsitaperotakyaawo paamari otsipatakyaawo opane shimashiretatsiri tema rootaki tacheronkaetyaaperotatsiri. Tema iñeeyemini maawaeni ronampiri Tajorentsi, riraga kameethaperotatsiri, eejatzi riraga Rowishate rirori. 11 Pikanteetatyeeyaani pikemaatsityaawo paamari; eero otsiwakanitzi, okantatyeeyaani eekiro okachaareenkatanakitye: kitejiriki, tsiteniriki, eero othonkanita. Aritaki ikemaatsiteeyawoni maawaeni pinkathatziriri koweenkatatsiri eejatzi oshiyakaantsi, eejatzi maawaeni ojataakoeyaworini iwaero. 12 Rootaki riraga reentsitepaeni Tajorentsi okameethatzi eentsikiroeni royaawentya imatantawori ikemijantaperotziri okaatzi ikaminaakiriri Tajorentsi eejatzi ikyaaryoowenantyaawori royaatantyaariri Jesoshi.

13 Roojatzi nokemakiro eejatzi Ishire Tajorentsi janta jenokinta, okantakina:

—Eenitatsi iroka pojankinateri: “Ikimoshiretakayeri Tajorentsi maawaeni kamatsiripaeni, raapatziyakaririka Iwinkatharite, roojatzi ikamantakya. Kyaaryo, ikimoshiryaakaaperotyaari Tajorentsi, tema riyotziro maawaeni ranteeyakinirini kipatsiki. Iroñaaka ijeekakagaeyakirini kameetha, imakoryaakaaperoeyeerini. Eejatzi ipinateri Tajorentsi tema ikyaaryoowentziniri rantziniri irira ikowakaakiriri roojatzi ikamantakya”.

Noñaakiri ronampiri Tajorentsi rowamaatziiri atziri

14 Roojatzi eekiro niyaatatzi koñaatziro noñaakiri, tema noñaakiro menkori, okitamaamawotaperotaki. Eejatzi noñaakiri kimitakariri atziri, ijeekaki menkoriki. Ramantheetakawo wetsikachari ooro. Eejatzi roerikakiro oshiyawitawori jawiri tzipiro, othoyempitaperotaki, ithatzinkakotantyaawori raroosote jampateentsirira. 15 Roojatzi noñaakiri paashini ronampiri Tajorentsi, ipoñaaka Tajorentsipankoki. Itacheronkawaantetzi ikaemakotakiri riraga jeekatsiri menkoriki:

—Ikantzi Tajorentsi: “Monkaataka iroñaaka: poshiyakaantakiro pithatzinkakotero pankirentsi, ari pikantakiri iroñaaka powamaeri maawaeni kaari kameethatatsi jeekatsirika kipatsiki”.

16 Riraga jeekawiteencharira menkoriki, ari ithatzinkakotakiro, thatzik, tema rowamagaeri maawaeni kaari kameethatatsiri.

17 Roojatzi ipoñaantanaka paashini ronampiri Tajorentsipankoki janta jenokinta. Eejatzi ramaki rirori oshiyawitawori jawiri tzipiro. 18 Eejatzi ipoñaaka paashini ronampiri Tajorentsipankoki, tema rirotaki aminawentzirori paamari janta itaapiintzironta kajankapaneri. Itacheronkawaantetzi ikaemakotakiri isheninka oerikirori ijawirite:

—Pimonkaatakayaawo jaawiki eejatzi eeroka, powamayeri atziripaeni kaari kameethatatsi kimitaka pipejirowanki otha oowa irakaanto.

19 Roojatzi kimitaka ipejantawori maawaeni oowapaeni janta kipatsiki, riraga ronampiri imonkaatakayaawo maawaeni kipatsi rowamaantyaariri atziripaeni kaari kameethatatsi. Intsipaete ipejeeyerini. Roojatzi ipiyoteeyantakyaarini raatzikatzikaatantyaariri. Kimitaka iroka ari okanta rowamaantyaariri Tajorentsi riraga kaari kameethatatsiri. Tema iroñaaka yomaatapaaka rowashironkaantyaariri Tajorentsi rironipaeni. 20 Ari raatzikatzikaateri janta owantsiki, tee ojeeki nampitsikira. Ari opoñaanakya osheki iraantsi raatzikatzikaatakirira, oonkanakya kipatsiki; jenokyaatanaki, areetakawo ipaanteki kawayo. Othotyaanakiro iraantsi 300 kiroometero ojanthatzi.

15

Tajorentsi rotyaantakiri 7 ronampiri rowashironkagaeyerini atziri

1 Roojatzi koñaatziro noñaaperotakiro paashini: tema noñaakiro janta jenokinta paashini awijatsini iinja, kaari añaapiintzi. Roñaagakinawo Tajorentsi maawaeni iroka ayotantyaari tsika okantyaari iinja. Osheki nokenkithashiryaakiro, osheki notsikanatawakawo. Noñaakiri 7 ronampiri Tajorentsi, owashironkagaeyaperoteririni atziri. Riroteeyakini weyeeroni maawaeni owashironkayeririni atziri; omonkaatapaakya ikijanakya Tajorentsi. 2 Noñaakiro eejatzi inkaare koñaaganto, oshipakiryaaki oshiyakawo otsipatawo paamari. Noñeeyakirini janta ikatziyeeyakani kaari pinkatheeyirini riraga koweenkatatsiri, eenitatsi eejatzi roshiyakaantawo rirori; riroteeyakini

maawaeni kaari ojataakotacha iwaero eejatzi inoomerote. Ari roerikaeyakironi kimitawitawori iwiyompiriki ipashitakariri Tajorentsi. 3 Romampaawaeteeyakawoni kimitawitawori romampaani Moeseeshi, riraga antawaetziniririni Tajorentsi paerani. Tema romampaawenteeyakarini riraga Rowishate Tajorentsi. Iroka okantzi mampaantsi:

“Nowinkatharite, tema eeroka Tajorentsi, osheki pimatayitakironi.
Osheki pitajonkantayitakini, notsikanatakawo pantayitakirini.
Okameethaperotayitakini pantayitakirini, tee pamatawitantzi.
Kyaaryo, pipinkathariwenteeyakirini jeekatsiripaeni maawaeni nampitsikipaeni, pikantani. Eejatzi maawaeni pantzi okameethatzi.
4 Tema, Nowinkatharite, okameethatzi nopinkathateeyemini naakapaeni maawaeni jeekatsiripaeni tsikarika.
Okameethatzi nokamanteeyerini atziri: ‘Kameethari Tajorentsi’; tema kyaaryo, pikameethataki.
Ipoñeeyanakyaani atziri maawaeni nampitsikipaeni ipinkathateeyantemirini.
Tema riyoteeyanakini okameethataki panteeyakirini”.

5 Roojatzi naminanee eejatzi, noñaakiro ashitaryaanaka ipankomawo Tajorentsi, ironta jeekatsirinta jenokinta. Noñaaperotakiro janta inthomaeperokinta ijeekinta rirori. 6 Riyowanee Tajorentsipankoki riraga 7 ronampiri, riraga owashironkagaeyaperoteririni atziri. Ikithaateeyakawoni kithaarentsi okitamaamawotaperotaki. Ichopineeki eenitatsi oshiyawori ishirikathakitari, riwetsikaetziro ooro. Tema riyoyaakiri riraga Tajorentsi riroripaeni rowashironkaeri atziripaeni. 7 Eejatzi eenitatsi apaani ronampiri omampaawaetapiintachari ipakoeyawakirini paashini ronampiripaeni apaanipaeni pajo. Iyeekitaki pajokipaeni owaa, owashironkaantyaariri atziri. Oshiyakaawentakiri ikijeri Tajorentsi iinja theenkaeyiririni. Tema ikantatyaani rañi rirori, eero ikamanitee. 8 Kachaarenkatanaki Tajorentsipanko inthomaenta, ikantakaakawo ipinkatharitzira eejatzi itajorenka. Tekatsi ikanteetero ikyagaeyeroni, roojatzi imonkaatantyaawori ronampiri ikantakiriri Tajorentsi.

16

Tsika okantari tzimatsiri pajoki

1 Roojatzi nokemakiro Ishire Tajorentsi iñaawaetaki janta ipankoki Tajorentsi. Itacheronkawaantetzi ikantziri riraga 7 ronampiri:

—Iroñaakaroña piyaateeyeni pijakotero kipatsiki rowaga 7 pajokitzirira, rootaki oshiyakawori ikijaka Tajorentsi.

2 Roojatzi riyaatantaka riraga jewatatsiri ronampiri. Ijakotakiro kipatsiki owaa, roojatzi ijoeteeyantanakani maawaeni ojataakoeyaworini iwaero koweenkatatsiri, eejatzi maawaeni pinkathatzirori oshiyakaantsi. O, osheki ijoetayitanakini; opathayitanakini, ishitziyitanakini.

3 Roojatzi riyaataki apitetapaentsiri ronampiri, ijakotziro owaa janta antawokiroña inkaarepaeni. Opeyanaka, okimitakawo riraani kamaentsirini. Ikamaeyakini jeekaeyawitacharini inkaareki: shimapaeni, omanipaeni, koshoshikopaeni, maawaeni.

4 Roojatzi riyaataki *tres*-tapaentsiri ronampiri Tajorentsi, ijakotziro
pajokira janta enikipaeni eejatzi ñaatenikipaeni. Opeyeeyanakani
iraantsi. 5 Roojatzi ikantziri ronampiri Tajorentsi riraga jewawentzirori
iñaa:
—Tajorentsi, osheki pikameethataki; pikantani pijeeki: paerani, roo-
jatzi iroñaaka. Okameethataki powashironkagaeyerini maawaeni ir-
intapaeni, iñaashiteetyaawoota; 6 tema riroteeyakini owamagaeyiririni
aapatziyeeyimirini eejatzi kamanantayitzirorini piñaani. Iroñaaka
pipiyatakowentaari, powamagaeyakirini. Iñaashitawo rirori, tema riy-
oteeyakini rirotaki owamaantatsiri.
7 Eejatzi ijeeki paashini janta itaapiintzironta kajankapaneri. Ikantzi
rirori:
—Kyaaryo, Nowinkatharite, eeroka Tajorentsi matayitzirorini
maawaeni. Tema okameethataki powashironkagaeyerini,
ikemawakiroota: piyotakiro powashironkaawentziriri.
8 Roojatzi riyaataki paashini ronampiri eejatzi, riraga *cuatro*-
tapaentsiri. Ijakotziro pajokitzirira janta ooryaaki, imatantakariri
itagaeyakirini atziripaeni. 9 Ari itagaeyakirini, roojatzi ikijatheeyan-
takaririni Tajorentsi: riraga otyaantziriri owashironkagaeyiririni. Tee
ikenkithashireeyani. Tee ikowaeyini rookaero kaari kameethatatsi
rantayitzirini, eejatzi tee ikowaeyini ipinkatheeyerini Tajorentsi.
10 Roojatzi riraga apawakoonitapaentsiri ronampiri, ijakotziro pajok-
itzirira janta iwinkatharimentoki koweenkatatsiri. Roojatzi otsitenitantanaka janta ipinkatharitzinta. Osheki oshinkotakiri atziri, tema
osheki ikenkithashiryaapiinteeyanakironi, roojatzi ratsikanenetantanaka. 11 Eekiro riyaatatye ikijathateeyakirini Tajorentsi, ikijawentawo
ijoepaeni eejatzi maawaeni ikemaatsitayitakarini. Osheki ikantzimatakiri. Omaanta tee ikenkithashiryaani, tee ikowaeyini rookaero
kaari kameethatatsi ranteeyakirini.
12 Roojatzi riraga paashini ronampiri riraga *seis*-tapaentsiri
ijakotziro iwajonekira janta antawokiroña eni oetachari Eyojaraate,
roojatzi opiryaataperotantanaka. Iroñaaka tekatsi otzikaawakirini
riraga pinkatharipaeni jewateeyiririni maawaeni ijoraarotepaeni.
Ipoñeeyanakyaani janta ikinapaenta oorya. Tema riyotzi Tajorentsi
ikowaki riraga jewawenantatsiripaeni nampitsikipaeni janta ikowaki
ipoke ranantawakaantyaari joraaro rirori rootaki rowiryaatantakawori
enini rawijantanakyaari kameetha. 13 Roojatzi noñaakiri eejatzi riraga
maanki, riraga koweenkatatsiri, eejatzi riraga amatawitantatsiri;
tema irira ipoñeeyakani ipaantekipaeni 3 kamaari, roshiyapaakari
pirinto. 14 Kyaaryo, ikamaaritaperotaki; itajonkantajeempiyaawitaka,
imatayitakironi kaari añaapiinteeyini. Riyaatashiteeyirini maawaeni
pinkatharipaeni maawaeni kipatsi, rajaryagaeyakarini:
—Thame atsipatawakagaeyani, amitakotawakagaeyeeyaani
omanateeyerini maawaeni oyaateeyiririni Tajorentsi, athonkaeyerini
maawaeni.
Aririka ipokapae irira, riraga matzirori maawaeni, romanatawak-
agaeyeeyaani riroripaeni. Ikemakoeyeroni maawaeni atziripaeni
rantayitapaakirini Tajorentsi. 15 Ikantapaaki:
—Pamine, nokimitaka koshitantatsiri romapokiri rirori, eejatzi naari,
nomapokaeyapaakimini. Tee piyoteeyini tsikarika okaate nopokan-
teeyaari. Nokimoshiretakagaeyeerini maawaeni aamagaeyanarini,

kimitaka ijaakitakitzi irirapaeni. Nokowaki ikameethateeyanakini, eero rantapiintziro kaari kameethatatsi. Ikimitakaantya ikithaata kameetha, tekatsi ñaamerikiterini eero ipashiwenanta.

16 Omaanta riraga kamaaripaeni ipiyoteeyakirini riraga maawaeni jewawenantatsiri eejatzi ijoraarotepaeni janta owinteniityeenta ikantziro ipaanteki joriiyo Arimakeroni.

17 Roojatzi riraga ronampiri *seis*-tapaentsiri: riraga kaatapaentsiri ijakotziro iwajonekira janta tampyaaki, roojatzi nokemantakari jeekatsiri janta Tajorentsipankoki, jeekatsiri iwinkatharimentoki. Itacheronkawaantetaki, ikantaki:

—Monkaatapaaka, aritapaaki.

18 Roojatzi osheki aamorenki, morek, morek; roojatzi itonkantanaka tariito, toog, toog, tereeii, tziirirriri. Eejatzi antawo omoyekaka kipatsi. Tee añiitapiintawo kimityaawoni iroka, paeraninki roojatzi iroñaaka. Antawo omoyekaka: moye, moye, moye. 19 Roojatzi okotaantanaka nampitsikipaeni eejatzi maawaeni pankotsipaeni oparyaantanaka janta Wawirooniyaki, eejatzi maawaeni paashinipaeniki nampitsi, othonkaeyakani maawaeni, kaatapaaki. Ikenkithashiryaakiro Tajorentsi maawaeni ranteeyakinirini wawirooniyajatzi, rootaki ikijaperoeyantakaririni, rowashironkaaperoeyakirini. 20 Opeyeeyanakani maawaeni othampishaapaeni; eejatzi otzishipaeni, opeyeeyanakani, peyaka. 21 Ajaatya eejatzi opariyaki jiriniki, omaanta antawopero ini. Okaatzi otenataki 45 kiiro: tenaperotaki. Opoñaaka jenokinta, opariyaki atziriki, osheki othonkaeyakirini. Osheki ithaawanteeyakawoni rirori, roojatzi ikijathateeyantakaririni Tajorentsi.

17

Jowa iñaakiro antawo nampitsi Wawirooniya

1 Roojatzi koñaatziro noñaaperotakiri ronampiri Tajorentsi oteyirori pajo inkaaganki, tema ipokashitakina ikantakina:

—Pipokanaki jaka: noñaayemiro tsika ikantakowenantyaariri Tajorentsi rowaga anteeyiririni shiramparipaeni, jeekatsiri enikipaeni, eejatzi ñaatenikipaeni. Rowashironkayero. Tema oshiyakawo rowaga antawo nampitsi owaero Wawirooniya. 2 Ranteeyakironi iwinkatharitepaeni paashinipaeni atziri. Iyotagaeyakirini maawaeni atziri rantapiintziro kaari rayi. Okimitakaakari oshinkitakaakari rootaki antakaantakariri oetarika okowakaari roori.

3 Roojatzi raanakina janta okaankiityeenta tekatsinta atziri ipanko, eeniro janta oñaagakinawo Ishire Tajorentsi. Koñaatziro noñaapaakiro tsinani, okyaakotakari koweenkatatsiri, kityonkatatsiri: eenitatsi 7 iito, eenitatsi ichee 10. Rojataakoetakirira maawaeni iwathaki: okantzimatziri Tajorentsi ojataakorentsira. 4 Okithaatakawo tsinani kamoshinetatsiri eejatzi kityonkari. Rowaneenkatakaakawo ooro, eenitatsi mapipaeni shipakiriinkawo eejatzi inashita mapipaeni kitamaakiri. Oerikanakitziro omirimento, riwetsikaetziri ooro; yeekitapaaki kaari kameethatayitatsini, oshiyakaawentziro antakagaeyirini atziri raapatziyashitawo riwetsikani atziri eejatzi iyotagaeyirini imayempitantzi. 5 Ojataakotaka opankaki: eenitatsi okantakotziri, omaanta tekira okoñaaperotzi. Okantzi ojankinatakaga: “Antawopero Wawirooniya, tema iyotagaeyironi tsinanipaeni

omatakayitarini kaari ayi. Eejatzi iyotagaeyiririni osheki atziri raapatziyashitawo riwetsikashitayitarini eejatzi rantero oetarika kaari kameethatayitatsirini”. 6 Roojatzi niyotakiro kimitaka oshinkitaka tsinani. Ro oshinkitakari riraani aapatziyawitaririni Jesoshi owamagaeyakiririni.

Osheki notsikanatanakawo, naminaperotakiro, joreririri. 7 Omaanta rojampitana riraga ronampiri Tajorentsi:

—¿Iitakakya potsikanatantanakawori? Nokamantemiro kaari piyotzitziro, eejatzi nokamantemi kaari piyotzitziri riraga koweenkatatsiri okyaakotakari. 8 Ijeekawitani riraganki, tee añiiri iroñaaka, tema ijeeki omooki inthomaenta, jatatsiri jantoo. Iinja ragaeri eejatzi Tajorentsi, rotyaanantyaariri paamariki kaari tsiwakanitatsini: janta ikanteetatyeeyaani rashironkaya. Ijeekawitani, ipeyaka, ijeekae eejatzi; aririka iñeeyawakirini theenkaeyatsirini, rotsikanatawakawoni. Paerani, owakira riwetsikakiro Tajorentsi kipatsi, rojankinatakiro iwaeropaeni maawaeni jatatsininta jenokinta, omaanta tee rojankinatziro iwaeropaeni riraga theenkantatsiri.

9 Pamine, pikenkithashiryaaperotero iroka noshiyakaantemiri piyotantyaawori: rowaga iitopaeni okaatzi 7 oshiyakaawentziro 7 tonkaaripaeni ojeekinta tsinani. 10 Eejatzi oshiyakaawentziri 7 jewawenantatsiripaeni. Ikamanaki apawakooni, ijeeki iroñaaka apaani, iinja ijeeki riraga kaatapaentsiri. Eero ojamanitzi ipinkathariwenante riraga kaatapaentsirira. 11 Riraga koweenkatatsiri kityonkari, rirotaki apaani pinkatharitawitachari nokantakimiri: “Ikamaki”. Omaanta ipiriintanee eejatzi, ipinkathariwenantee eejatzi riraga *ocho*tapaentsiri, roojatzi rotyaanantakyaari Tajorentsi paamariki kaari tsiwakanitatsini.

12 Eejatzi rowaga 10 ichee piñeeyakirini, oshiyakaantziri 10 paashinipaeni jewawenantatsiri iinja. Ikaateeyerini koweenkatatsiri, ipinkathariteeyawitanakyaani, eero ojamanitzi ipinkathariwenante. 13 Ikimitawakagaeyeeyaani jewawenantatsiripaeni, ikanteeyerini koweenkatatsiri: “Nokenkithatakaaperoeyemini eerori, nanteeyemironi oetarika pikowakaagaeyenarini”. 14 Roojatzi ikijeeyerini ririrapaeni Jesokirishito riraga Rowishate Tajorentsi, eejatzi oyaateeyiririni: romanateeyawityaarini, ikowaeyawityaani ithonkaeyerinimi. Omaanta ipiyeeyaarini Jesoshi, ithonkaeyerini rirori. Irira apintzi ikanta, tajorentsiperotatsiri, reewatawenteeyirini maawaeni jewatawentawitariri atziri, reewatakagaeyirini maawaeni jewatakagaeyawitaririni atziripaeni. Riyoyagaeyakirini maawaeni aapatziyeeyaririni, ipaashinitakagaeyeerini, ari kijokiro rowaeyaneerini rirori, maawaeni.

15 Eejatzi ikantakina ronampiri Tajorentsi:

—Eejatzi piñaakiro enipaeni eejatzi ñaatenipaeni ojeekantari tsinani. Oshiyakaantakiri irowapaeni maawaeni atziripaeni, riraga jeekatsiripaeni tsikarika, tsikarika okantayitarini ipaantepaeni, maawaeni. 16 Riraga koweenkatatsiri eejatzi riraga 10 jewawenantatsiripaeni ikijeeyakironi tsinani: rowaga matakaapiintariri kaari ayi. Rotziroreero maawaeni nampitsi, ikoshitero oetarika jeekatsirira, itayero maawaeni pankotsi. Eero ojeekaneentzi oetarika kameethatatsiri. 17 Riraga

Tajorentsi ikenkithashiryaakayaari ikijeeyeroni roori, imonkaatantyaawori okaatzi ikoyiri Tajorentsi. Rootaki ikananteeyarini riraga jewawenantatsiripaeni: “Thame apinkathateeyerini riraga koweenkatatsiri kityonkatatsiri, anteniri oetarikapaeni ikowakagaeyeerini”. Aritaki ikanteeyerorini iroka omonkaatantyaari ikoyiri Tajorentsi. 18 Iroka tsinani piñaakiri oshiyakaanteeyakirini maawaeni jeekatsiripaeni nampitsikinta: riraga anaakoeyiririni paashinipaeni atziri ipinkatharitzi.

Aritaki ikantayitanani ronampiri Tajorentsi okaatzi okantakotya iñaayitzirini.

18

Itagaetakiro Wawirooniya

1 Roojatzi koñaatziro noñaakiri. Tema noñaawakiri ipokapaaki paashini ronampiri Tajorentsi, ipoñaanaka jenokinta. Osheki ipinkatharitapaaki, ishipakiryaapaaki, ikitejitaperotapaakiro kipatsi, rochookyaapaakina eejatzi nothaawantanakari. 2 Itacheronkawaantetapaaki ikaemapaaki:

“Rooteentsi ithonkaeyani maawaeni jeekaeyawitacharini Wawirooniyaki; osheki inashiwitani, osheki ipinkatharitawitani, rooteentsi ithonkaeyani.

Irira jeekapaentsiri kamaaripaeni inampityaawo, eejatzi mamawoniro, thoowoniro, peyaripaeni, maawaeni. Roshiyeeyakawoni rowaga tsinani, matakaapiintariri kaari ayi.

3 Tee okameethatawitani ojeeke, eejatzi iyotagaeyakirini maawaeni paashinipaeni atziri ikimiteeyantakaworini rirori.

Ranteeyakironi pinkatharipaeni; osheki raagaantaki riraga pimantzirori owetsikani, kyaaryo maawaeni rantayitakironi osheki kaari kameethatayitatsini. Tema amanantaperotaka osheki”.

4 Roojatzi nokemakiro Ishire Tajorentsi janta jenokinta, okantzi:

“Aapatziyeeyaririni Jesoshi pishitowaeyaneeni, rowaga nampitsiki: pikimitawokari, pantzirokari eerori kaari kameethatayitatsini antziri roori. Pikaateeyironikari, nowashironkagaeyiminikari.

5 Riyotzi Tajorentsi osheki rantapiintziro kaari kameethatatsi. Eekiro riyaatatye ikenkithashiryaakotero okaatzi rantziri, eejatzi royaakotziro kitejiri rowashironkaeri. Rooteentsi monkaatapaaka. Intsipaete rowashironkagaeri”.

6 Roojatzi ikantziri apaani ronampiri Tajorentsi inashiyitacharinipaeni:

“Paerani osheki owashironkagaeyakirini paashinipaeni roori, iroñaaka pipiyeeyaawoni, eekiro piyaateeyatyeeni powashironkaaperoeyerini. Tee okameethatzi anteeyakirini.

7-8 Iroka tsinani okenkithashiryaaka osheki okameethaperotaki roori. Tekatsi kimityaawoni. Osheki amanantakiro oethaari rooperori eejatzi othatanepaeni owaneenkayitantyaarini”.

Ajagaakawo ajankaneki okantzi: “Tema naaka kimitawori jewawenantatsiri. Osheki nokimoshiretaka. Eero netakotzimaetawo. Eekiro niyaatatyee niweshiryaawentyaawo”.

“Rootaki iroñaaka powashironkaantyaawori kameetha. Ari aashitakyaawopa otashe; pimantsiyatakaakiro; pikemaatsitakaakyaawo katsiri; ari picheraajagaakitanaki eejatzi ari pomiraakiro.

¡Omapokapaakya pitaya! Tema ishintsiperotaki Tajorentsi riraga kantakotantatsiri. Rootaki ikantakotziri ronampiri Tajorentsi”.

9 Riraga pinkatharipaeni antayitzirorini kaari kameethatatsi eejatzi ithonkatashitakawo tsinani iyorikite, iñeeyeroni otaaya, eejatzi iñeeyerori owachaarite; roojatzi riraakoeyaantyaawoni, rowashiretakotyaawo. 10 Inteena ikatziyeeyanakani; ithaawaeyanakini, raamaashitya rowashironkagaeyironi Tajorentsi rirori. Ikanteeyeni:

“O, wawirooniyajatzi, pashironkagaeyakaniwee. O, antawo pinampi, osheki pikaateeyawitani jeekaeyawitacharini.

Romapokapaakimi Tajorentsi, intsipaete ithonkaeyakimini, maawaeni”.

11 Ari riraakoeyakimini pimanteeyatsirini maawaeni kipatsi, rowashiretakoeyakimini. Paerani osheki piñaawenashiryagaeyawitawoni oetarikapaeni ipayitawitzimirini, omaanta eero iroñaaka pamanantee eejatzi. 12 Tekatsi ikantya ipimantemiro ooro, piraata, shipakiryaatsiri mapi, kitamaakiri mapi, riino kitamaari, kityonkamawori, jentamawori, kiraamawori. Tekatsi ikantya ipimantemiro taawirakota inchato kajankakotari, ajawaka raeki kitamaacheekiri riwetsikaetziro oetarika kameetha, pinatachari inchato riwetsikaetziri oetarika, kijotayitatsirini, pinatachari mapi. 13 Eejatzi tekatsi ikantya ipimantemiro majankapaneri eejatzi pochapaneri, tsipataapanetachari rowari, kajankapaneri, kajankaayitatsirini, awishoowaantsi oowa, oyeenka oriiwo, opane teriiko, teriikopaeni, waakapaeni, owishapaeni, kawayopaeni, shiyakomentotsipaeni, eejatzi atziripaeni; kyaaryo, ipimantayitzirini atziri. 14 Ikanteete:

“Eero powawo eejatzi chochoki pinintawitari; tee okowanee pipaante owaneeya; paerani eeniro powaneenkatawitani. ¿Tsika pimaathaaganki kityonkamaworiranki iroñaaka? Tekatsi, taaka. ¿Arima pamanante paashini? Eero. Thonkakimi eeroka”.

15 Riraga pimantapiintawitaworini maawaeni iroka owaagawontsi raantapiintawitaririni osheki koriki; omaanta iroñaaka ikatziyeeyanakini inteena, ithaawaeyanakini, raamaashitya eejatzi rowashironkagaeyerini Tajorentsi rirori. Riraanakya eejatzi ishenkatanakya. 16 Ikante:

“¡Ashironkaamatsitemiini, wawirooniyajatzi!

Pashironkaakawee. Antawo naawita pinampi, osheki pikaatawitani jeekaeyawitacharini. Pikithaateeyawitakawoni riino jentamawori, kityonkaniromawori, eejatzi kiraamawori,

powaneenkaeyawitawoni ooro, mapi shipakiryaatsiri, eejatzi kitamaakiri mapi.

17 Romapokakimi Tajorentsi, ithonkitakimiro maawaeni, thonkapaaka”.

Eejatzi maawaeni marineero eejatzi ashiteeyaworini pitotsi aapiintzirori owaagawontsi ikatziyakoeyakyaani ipitoki inteena. 18 Inteena raminakoeyeroni owachaarite, teyariririri, roojatzi riragaeyantanakyaani. Ikanteeyeni:

“O, okameethatawitani nampitsinta, tekatsi kimityaawoni”.

19 Osheki rowashireteeyanakyaani, rootaki imaeritantanakyaari eejatzi roeyotantanakyaari iitoki. Osheki riraakoeyakyaawoni eejatzi rowashiretakotakyaawo, ikaemaeyanakini:

"¡Ashironkaamatsitemiini! Pashironkagaeyatyeeyaaniwee wawirooniyajatzi, antawo naawita pinampi, osheki pikaateeyawitani. Osheki iyaatapiintzini antawo pitotsi janta, ipimantziro ashitawori osheki owaagawontsi, raantari osheki koriki.
Omaanta omapokanakya othonkanakya pinampi, maawaeni".

Ikimoshireeyanakini aapatziyeeyaririni Jesoshi

20 Roojatzi nokemakiri ronampiri Tajorentsi, ikanteetzi:
"Pikimoshireeyanakini, maawaeni jenokijatzi: aapatziyeeyaririni Tajorentsi, rotyaantanewopaeni Jesokirishito, kamanantawitacharini, maawaeni.
Paerani osheki owashironkagaeyakimini, rootaki ipiyatakowenantakimiri Tajorentsi".

21 Roojatzi noñaakiri ronampiri Tajorentsi, shintsiperotatsiri. Raakiro antawo mapi, rookakiro antawokiroña inkaare, poog. Ikantzi:
"Nowiinkakiro mapi, peyaperotaka; tekatsi ñeeroni eejatzi. Eejatzi ikimiiteero Wawirooniya, ithonkaeteero roori, thonkapaaka; tekatsi ñeeroni eejatzi.
22 Eeniro akemapiintawitari chapinki piyompiwaetawitacharini, omampaawaeteeyawitacharini, showitawaetawitacharini, tziwootawaetawitacharini; omaanta iinja tekatsi kemaerini.
Eeniro naawita chapinki wetsikayitawitaworini oetarikapaeni, omaanta iroñaaka tekatsi.
Tee akemaeri iroñaaka toonkirori rowaetari, tok, tok, tok.
23 Eero otziwootaa eejatzi itziwoomento;
eero ijeekae eejatzi aatsini iina.
Paerani riyotakoeyakirini riraga pimantayitatsirini janta Wawirooniyaki, osheki ipiyotakiri iyorikite. Riraga jeekatsiripaeni ramatawiteeyakirini jeekatsiri paashinipaeniki kipatsi,
24 eejatzi rowamaakaanteeyakirini maawaeni kamanantayitzirorini iñaani Tajorentsi, eejatzi maawaeni aapatziyaririni Tajorentsi, eejatzi paashinipaeni owamagaetsiri jaka kipatsiki; rootaki ithonkanteeyemirini Tajorentsi maawaeni eerokapaeni wawirooniyajatzi".

19

1 Roojatzi eekiro niyaatatzi koñaatziro noñaaperotakiro. Tema nokemaeyakirini oshekiniroña jenokijatzi, ishintsitzi romampaawaeteeyani:
"Ariwee, ikameethaperotaki Tajorentsi:
rirotaki owawijaakoeyeerini.
Thame apinkathataperoeyerini, tema itajorentsiperotaki.
2 Okameethataki rowashironkaero matakaapiintariri kaari ayi, riyotakiro rantayitzirini, tekatsi ikompityaawo.
Osheki iyotagaeyakirini paashinipaeni atziri imatayitzironi kaari rayi, rootaki rowashironkaantakawori; tema oñaashitakawowee roori.
Eejatzi osheki owashironkagaeyakirini aapatziyeeyaririni Jesoshi, rootaki ipiyatakowenantakariri".

3 Roojatzi rapiiteeyeeroni riroripaeni:
"¡Ikameethataki Tajorentsi!
Tema taaperotaka, okanteetatyeeyaani okatziyeenkatanaki kachaari, eero opeya".

4 Ari ijeekaki Tajorentsi janta iwinkatharimentoki. Rotziwerowashiteeyakarini riraga 24 aataperoteenchari eejatzi riraga 4 ronampiri omampaawaetapiintachari osheki ipinkathateeyakirini. Ikanteeyini:
"¡Aritaki okantyaari! ¡Apinkathateeyirini Tajorentsi, tema ikameethaperotaki!"
5 Roojatzi nokemakiro Ishire Tajorentsi, opoñaaka okaakini Tajorentsiki, okantzi roori:
"Maawaeni antawaeteeyiniririni Tajorentsi piñaaperoeyerini iroñaaka, eejatzi pipinkathateeyerini.
Pinkatharipaeni, piñaaperoeyerini;
eejatzi eeroka, maawaeni kaari pinkatharitawitachari, piñaaperoeyerini eerori eejatzi".
6 Roojatzi nokemaeyakirini osheki jenokijatzi, itacheronkawaantetzi iñaawaeteeyini, ikimiteeyakawoni osheki opareenkaayi antawaatatsiri eejatzi ikimiteeyakarini antari tariito. Ikanteeyini:
"¡Maawaeni atziri, thame añaaperoteri Jeyowaa!
Tema ikameethaperotaki irira: tema ipinkathariwenteeyakaeni Awinkatharite, osheki itajorenka.
7 Thame aweshiryaawenteeyaarini, akimoshirewenteeyerini maawaeni.
Thame apinkathateeyirini maawaeni.
Iroñaaka omonkaataka kitejiri raantyaawori Rowishate Tajorentsi iina. ¡Pamine sha! Tema wetsikaka roori kameethaanikitaki tema iñaakiro rirori ayeroni okameethataki.
8 Okithaatakawo riinomawo kameethari, jentamawori, kitamaaperotatsiri; tee okipatsineentzi, kiteri. Tema ipashitakawo Tajorentsi.
Rowaga riinomawo kameethari roshiyakaawentakae Tajorentsi iñaakae akameethatzi tema aakapaeni reentsite rirori anteeyakironi kameethatayitatsirini ikowakaakaeri".
9 Roojatzi ikantakina ronampiri Tajorentsi:
—Pojankinatera iroka: "Rooteentsi raye Rowishate Tajorentsi iina. Tema ikaemaeyerini osheki atziri rakiyoteeyerini. Okameethatzirikami maawaeni atziri ikowakimi rakiyoteeyerinimi rootaki raapatziyeeyantyaariringimi riroripaeni. Omaanta apatziro ikaemeri riraga aapatziyariri riraga ayirorira. Ikimoshirewenteri riroripaeni".
Roojatzi ikantakina:
—Iroka nokamantakimiri, rootaki ikantaperotakinari Tajorentsi. Kyaaryooperotatsiri ini.
10 Ari notziwerowashitawitakari ronampiri, nopinkathaterimi, omaanta ikantakina:
—Eero pipinkathatana. Tema akimitawakagaeyakani: naari, eejatzi eerori, eejatzi maawaeni piyemijantzinkarite kenkithatakotapiintziriri Jesoshi. Aritaki akimitawakagaeyakani anteeyinirini ikowakagaeyakaerini. Eero pipinkathatana, omaantakya riraga Tajorentsi pipinkathate.
Riraga kenkithatakotziriri Tajorentsi, riroteeyakini kenkithatakotziriri eejatzi Jesoshi.

Riraga kyaakotariri kawayo kitamaari. Romanatawakagaeyakani janta Arimakirooni

11 Roojatzi koñaatziro noñaakiri eejatzi: tema noñaakiro jenokinta
inthomaenta, eejatzi noñaakiri kawayo kitamaaperotatsiri. Noñaakiri
Jesoshi ikyaakotakari, iiteetziri: Monkaatzirori Okaatzi Ikantziri;
eejatzi iiteetziri: Kyaaryooperotatsiri. Ikameethataki: tee
rowashironkashitari atziri, tee rowamaashitari. Riyotzi oetarika
rantziri, tee ikijashitari. 12 Roki okimitakawo paamari amoreki,
ramantheetakawo osheki amantheerentsi. Rojataakotaka ipankaki
iwaero, omaanta tekatsi yoteroni; apaniroeni riyotziro rirori.
13 Otsikirijakoteetakiri imaathakira iraantsiki; eejatzi iiteetziri:
Iyoperotakotakaaneeriri Tajorentsi. 14 Rimpaeteeyapaakirini
osheki joraaro jenokijatzi, ikyaakoeyakarini kawayo, rirotaki
kitamaari eejatzi; ikitheeyawoni riinomawo kameethari, okitamaa-
mawotaperotaki, tee opitsitzi. 15 Ojeeki ipaanteki jewateeyiririni
ithatyaamento, thoyempitaperotatsiri ipejeeyantyaaririni kaari
pinkatheeyiririni. Ipinkathariwentaperoeyerini, eerowa ikaminthayiri
eechonkiini. Riraga wetsikirori awishoowaantsi oowa raw-
ishoowantakawori owaa. Aritaki ikimitakiriri riraga kyaakotakariri
kitamaaperotatsiri raatzikaperoeyakirini atziri, riyoteeyantyaarini
rirori ikijaperoeyakirini Tajorentsi, riraga Shintsitaperotatsiri.
16 Ojankinataka iithaariki jewateeyiririni, eejatzi iporiki, okantzi:
“Irira pinkathariwenteeyiririni maawaeni jewawenantatsiripaeni,
anaakoeyiririni maawaeni jeekakaanteeyantatsirini”.

17 Roojatzi noñaakiri apaani ronampiri Tajorentsi katziyeenchari
ooryaaki. Itacheronkawaantetaki ikaemaeyakirini maawaeni tzi-
jopaeni:

—Pipoke, powaeyani. Powaeyaarini iwatha ipaeyemirini Tajorentsi;
eenitatsi osheki powaeyaarini. 18 Poyaari iwatha pinkathari, iwatha
kapitaanotatsiri, iwatha shirampariperotatsiri, iwatha kawayo eejatzi
riraga kyaakowitariri. Poyaari iwatha maawaeni atziri: pimantaarewo
eejatzi amanantawitariri, pinkatharitatsiri eejatzi kaari pinkatharitatsi.

19-20 Roojatzi noñeeyakirini riraga koweenkatatsiri eejatzi maawaeni
riraga pinkatharipaeni kipatsiki, ipiyoteeyakirini ijoraarotepaeni,
maawaeni. Eejatzi royaatakiri koweenkatatsiri riraga atziri,
kantawitachari: “Nokamantemi tsika ikantari Tajorentsi”. Osheki
itajorentsijeempiyawitakani, ramatawiteeyantakaririni kaari
aapatziyeeyaririni Tajorentsi ipinkathataneeri riraga koweenkatatsiri
eejatzi roshiyakaawero. Rojataakoeyakani ipankaki riraga kaari
aapatziyariri Jesoshi. Ari riyaatashiteeyawitakarini romanateey-
erinimi riraga kyaakotakariri iyawayote eejatzi joraaropaeni rirori.
Omaanta raawakiri apite: riraga koweenkatatsiri eejatzi riraga
amatawitantatsiri. Rookakiri janta antawoki inkaare, eeniro rañi. Tema
rootaki paamariki kaari tsiwakanitatsini. 21 Omaanta paashinipaeni,
ipejeeyakirini riraga kyaakotachari, ipejeeyakirini maawaeni,
thatzik, thatzik. Ro ipejantakariri ithatyaamento ipaantekira. Ari
rowaeyakawoni tzijopaeni iwatha, ikemaperotakawo.

20

Ikenkithatakotziro 1000 ojarentsi

1 Roojatzi eekiro niyaatatzi koñaatziro noñaaperotakiro. Tema
noñaawakiri rayiitapaaki paashini ronampiri Tajorentsi, ipoñaanaka

jenokinta. Roerikiro iyaawiryaantawori omoo kipatsi, jatatsiri jantoo. Eejatzi ramapaakiro antawo kareenatha. 2 Raapaakiri riraga maanki, jeekitachari paerani. Rirotaki kamaari riraga iwinkatharite maawaeni paashinipaeni kamaari. Tema iiteetziri Jatanaashi. Ari roojotaperotapaakiri kareenathaki, shirik, shirik; okaataki 1000 ojarentsi roojoryaakotanteeyaririni eejatzi iinja. Tema ojamaniperotaki ramatawitakiri irira atziripaeni. 3 Roojatzi rookakiri omooki, rashitakotakiri, riyaawitakotakiri. Tekatsi ikanteeya eejatzi ramatawiteeyeerini atziripaeni, okaataki 1000 ojarentsi. Omaanta roojatzi riyowanee, eero ojamaniperotzi ramatawitantee eejatzi.

4 Roojatzi noñeeyakirini osheki jeekatsiripaeni iwinkatharimentokipaeni: riyoteeyakini ikantziri Tajorentsi: “Pikantakowenteeyerini maawaeni atziri”. Paerani tee ipinkathateeyirini riraga koweenkatatsiri eejatzi roshiyakaawero. Eejatzi tee rojataakota ipankaki eejatzi rakoki iwaero koweenkatatsiri. Ikenkithatakoeyakirini Jesoshi eejatzi riyotaanteeyironi iñaani Tajorentsi, rootaki ipejanteetakariri ikentsiki. Iroñaaka ipiriinteeyaneerini Tajorentsi, ikaateeyerini Jesokirishito okaataki 1000 ojarentsi ipinkathariwenanteeyeni. 5 Irika itanaawori ipiriintanaa; omaanta tekira ipiriinteeyaneeni paashinipaeni. Aririka awijanaki 1000 ojarentsi, ari ipiriinteeyaneeni riroripaeni.

6 Osheki ikimoshireeyanakini riraga jewataperoeyatsirini ipiriinteeyaneeni: rowameethaperoteri Tajorentsi. Riyotanaki eero riyaatzi paamariki kaari tsiwakanitatsini, omaanta ipinkatheeyerini Tajorentsi eejatzi Jesokirishito eejatzi rantawaeteniri kimitaka ñaanakowenantatsiri. Tema okaataki 1000 ojarentsi ikaateeyerini ipinkathariteeyanakini.

Ikaatantyaawori romanatawakaya

7 Aririka omonkaatapaakya 1000 ojarentsi, ari rashitaryaakoteetakiri Jatanaashi, roemishitowaeteeri eejatzi. 8 Roojatzi riyaatanaki rirori maawaeni nampitsikipaeni, ithotyaanakiro kipatsi, ramatawiteeyerini maawaeni atziri ipiyoteeyantyaaririni jeekatsiripaeni romanatanteeyaaririni aapatziyeeyaririni Jesoshi. Ikanteetziri riraga oyaateeyiririni Jatanaashi: Kogo, eejatzi Makogo. Ikaateeyanakini osheki kameetha. Okimitaka tee amatziro ayotero tsika okaatzi opane impaneki, eejatzi eero amatziro ayotero tsikarika ikaateeyini riroripaeni. 9 Ikineeyanakini janta opankaeteetziinta, rinkiteeyanakirini maawaeni aapatziyeeyaririni Jesoshi, aritaki itapoteeyapaakawoni Jerojaree: rowaga nampitsi aninteeyakironi. Romanateeyapaakirinimi aapatziyeeyaririni, omaanta omapokanakya opoñaanakya jenokinta antawo paamari, othonkaeyapaerini; otagaeyapaakirini, pomeeii. 10 Roojatzi ragaeteri iwinkatharite kamaaripaeni, riraga amatawiteeyiririni atziri, rookanteetyaariri janta antawoki inkaare. Tema paamariki kaari tsiwakanitatsini. Janta ikaateeyerini riraga koweenkatatsiri eejatzi riraga amatawitantatsiri, kantawitachari: “Nokenkithatakotziri Tajorentsi”. Ari osheki ikemaatsiteeyawoni: kitejiriki, tsiteniriki; ikanteetatyeeyaani.

Iñaakiro janta kitamaawoki jeekamentotsiki

11 Roojatzi noñaakiro antawo iwinkatharimento, okitamaamawotaki; eejatzi noñaakiri riraga Tajorentsi riraga jeekantawori. Opeyaperotanaka kipatsi eejatzi jenoki, peyanaka. 12-15 Eejatzi noñaakiri

maawaeni piinkaeyawitacharini inkaareki. Ipiriinteeyanaani tsitsiyawiteenchari eejatzi maawaeni jateeyatsirini jaawiki. Kyaaryo, noñeeyakirini: pinkatharitawitacharini eejatzi kaari pinkatharitawitachani, ikatziyimoteeyakawoni iwinkatharimento Tajorentsi. Roojatzi roepithokakiro paajinapaeni osheki Iwaperite rirori. Ojankineeyakani jankinarentsipaeni maawaeni ranteeyinirini atziripaeni. Aririka rantaneentero eechonkiini kaari kameethatatsi ari omawitya rotyaanteri rirori irira janta paamariki kaari tsiwakanitatsiri eero ikemaatsitaperotawo katsiri. Omaanta riraga antzirori osheki kaari kameethatatsi osheki ikemaatsitaperotyaawo katsiri. Eenitatsi paashini iñaanamento rashi rirori eejatzi, roepithokakiro paajinapaeni ojankinataka iwaeropaeni maawaeni aapatziyariri Jesoshi. Riraga kaari jankinatakotacha rookaeteri janta antawoki paamari: janta rookaeri Tajorentsi maawaeni theenkantatsiri eejatzi maawaeni kamaari. Iiteetziro paamari Inampi Ashironkaaperotachari: riraga kaari ñaayiterini Tajorentsi. Oshekipero ikemaatsiperotakawo katsiri janta ikowaki ikamae omaanta tee imatziro, eekiro riyaatatzi ikemaatsitaperotyaawo.

21

Ikenkithatakotakiro Jerojaree owakirari

1 Roojatzi koñaatziro noñaakiri: tema noñaakiro paashini jenoki eejatzi paashini kipatsi, owakirari. Aritaki opeyaperotanaka rowaga itakawori, eejatzi opeyaka inkaare, tekatsikya iroñaaka. 2 Eejatzi noñaakiro rowaga Jerojaree owakirari, rowaga kameethaperotatsiri inampi Tajorentsi; opoñaanaka jenokinta, ayiitapaaki kipatsiki. Osheki owaneenkayitakani, okimitakawo tsinani, rootentsirika aye oemi, owaneenkataka. 3 Nokemakiri jenokijatzi, jeekatsiri okaakini iwinkatharimentoki Tajorentsi. Itacheronkawaantetzi, ikantzi:

—Pamineeyeni: riyaataki Tajorentsi jaawiki ijeekimoeyerini atziri. Kijokiro rowaeyerini, isheninkaeyantyaaririni. Eero rookaeyirini. Riroripaeni ipinkathateri apatziro rirori. 4 Riweshiryaakagaeyarini, eero ishinetziri atziri riragaeyeeyani eejatzi; eero ikamaeyeeni. Eero riraakotaari eejatzi kamaentsirini, eero ishenkataa, eero ikemaatsitaawo oetarikapaeni. Aritaki othonkyaari maawaeni irokapaeni. Tekatsi.

5 Roojatzi ikantzi Tajorentsi:

—Pamine, nowakiratakagaero maawaeni.

Eejatzi ikantakina:

—Pojankinatero iroka: kyaaryootaki okaatzi nokantakimiri, tee namatawitzimi. Pimatero pameentyaawo.

6 Eejatzi ikantakina:

—Monkaataka, nomatakiro. Naaka itakaantawori maawaeni, eejatzi naaka weyeeroni maawaeni. Iroñaaka eenitatsirika miritatsini, nopashityaari rireri iñaa owañaantatsiri; eero nokowakotziri: aritaki nopashiteeyaarini maawaeni koetyeemoeyakaririni. 7 Eekirorika riyaatatyee ranteeyenawoni maawaeni nokowakagaeyiririni, nopaperoeyerini maawaeni koetyeemoeyakaririni. Notajonkakowentapiinteeyerini, rootaki riyotantanari naaka rashi Pawa Tajorentsi eejatzi neentsitetaperoeyaarini. 8 Omaantakya riraga thaantzi, tema ari intsipaete ipakaanakiro raapatziyari Tajorentsi aririka opomeentsitzimotakyaari. Riroripaeni eejatzi riraga theenkantatsiri, antayitzirorini

kaari kameethatayitatsini, owamaantatsiri atziri, mayempitzirori kaari rayi, matsitantatsiri, pinkathatashitayitaworini riwetsikayitzirini atziri iitajorentsitashitari, eejatzi maawaeni amatawitantatsiri, nookaeyerini antawoki paamari kaari tsiwakanitatsini. Rootaki noshiyakaanantakariri rapiiteeya ikamaeyeeni.

9 Roojatzi ipokashitakina apaani ronampiri, riraga ikaateeyirini inkaaganki 7 oerikakirori iwajoni yeekitawitachari owaa owashironkagaeyakiririni atziri. Ikantakina:

—Pipoke, noñaayemiro owakira aatsiri oemi: rootaki iina Rowishate Tajorentsi.

10 Itentashiretanakina janta antawoperoki otzishi, roñaagapaakinawo Jerojaree: rowaga kameethaperotatsiri nampitsi. Opoñaanaka Tajorentsiki janta jenokinta, ayiitapaaki. 11 Ishipakiryaakaakiro nampitsi, okimitaka shipakiryaaperotatsiri mapi kimitaka ishiwanki shiyentzi chamaero. 12 Eenitatsi nampitsiki otantotsi inkitzirori, jatatsiri jenoki. Eenitatsi otantotsi 12 omoopaeni okaatzi, ikyaantapiintawo nampitsi; eenitatsi janta 12 ronampiri Tajorentsi shenteeyirorini. Ojankinataka omookipaeni apaani iwaero riraga 12 itomini Ishirayeeri. 13 Okaatzi 3 omoopaeni janta ikinapaenta oorya, okaatzi eejatzi 3 omoopaeni janta itziroryaaneenta oorya, eejatzi ojeeki omerikikipaeni omoopaeni: eenitatsi 3 jakakiroka, eenitatsi 3 jantakironta. 14 Ojeeki jaawiki antawo mapipaeni kaatatsiri 12, rowankitantawori osheninkapaeni mapi. Ojankinataka antawoki mapipaeni apaani iwaero riraga 12 rotyaantanewopaeni Rowishate Tajorentsi.

15 Ari roerikakiro ronampiri Tajorentsi imonkaatantawori nampitsi, riwetsikaetziro ooro. Ari imonkaatakiro nampitsi eejatzi otantotsi, eejatzi omoo roori, ikyaanteeyapiintarini. 16 Eenitatsi 4 otantotsi omonkaatawakagaeyakani maawaeni. Eejatzi okimitaka jenoki omonkaatawakaaka. Okaataki 2.200 kiroometero maawaeni. 17 Imonkaatakiro tsika okaatzi otontaperotaki. Tema okaataki 65 meetero. Ari nojankinatakimiro ikantakinari riraga ronampiri Tajorentsi.

18 Ro riwetsikantawori otantotsi mapi shipakiryaayiperotatsirini, kimitawori ishiwanki shiyentzi chamaero. Omaanta roori nampitsi, ro riwetsikayitzirini ooro, omaanta okitetakiperotanee maawaeni. 19 Jaga otantotsiki eeniro shipakiryaatsiri rootaki kamaapookitatsiri antawo mapi shawitziinirira nokamantakotakiri inkaaganki. Owaneenkayitakawoni shipakiryaayitatsirini mapi, pinataperotayitacharini: itanakawori eenitatsi kamaapookitatsiri kimitaka ishiwanki shiyentzi chamaero; apitetapaentsiri mapi shipakiryaatsiri rootaki kamaapookitatsiri kimitaka cheetzi; rowaga *tres*-tapaentsiri mapi shipakiryaatsiri kimitaka oteyaki tenteritoki; rowaga *cuatro*-tapaentsiri mapi shipakiryaatsiri kamaapookitatsiri kimitaka chokiyo; 20 rowaga *cinco*-tapaentsiri mapi shipakiryaatsiri rootaki thapatonkeerikitachari kitamaari eejatzi kimitaka maankicheetzi; rowaga *seis*-tapaentsiri mapi shipakiryaatsiri rootaki kimitaka maankicheetzi; rowaga *siete*-tapaentsiri mapi shipakiryaatsiri rootaki kamaapookitatsiri kimitaka shimashiri; rowaga *ocho*-tapaentsiri mapi shipakiryaatsiri kimitaka iithoki

kenthori; rowaga *nueve*-tapaentsiri kimitaka paryaantzi irakaanto; rowaga *diez*-tapaentsiri mapi shipakiryaatsiri kimitaka paryaantzi eeriki; rowaga *once*-tapaentsiri mapi shipakiryaatsiri rootaki kamaapookitatsiri kimitaka kenthoryaaniki; rowaga *doce*-tapaentsiri mapi shipakiryaatsiri rootaki kamaapookitatsiri kimitaka tsirapateya. Okaataki rinashitayitarini mapipaeni 12. 21 Rowaga ashitakontsi janta ikyaapiinantaworikinta otantotsi riwetsikaetayitzironi mapi kitamaakiri. Ro riwetsikaetziri ashitakontsi apaani mapi. Eejatzi maawaeni awotsi janta nampitsiki riwetsikaetziro ooro, riyoshiitashitaka ooro, tekatsi itsipateerori; eejatzi okitamaataperotaki.

22 Tee noñiiro nampitsiki ipanko Tajorentsi ipinkathateeyantyaaririni jeekatsiripaeni. Aritaki ithotyaakiro Tajorentsi eejatzi Rowishate nampitsi, aapatziyeeyakarini jeekatsiripaeni tsikarikapaeni. Tema rirotaki Awinkatharite matayitzirorini maawaeni. 23 Tee ijeeki oorya roorenantyaawori nampitsi, eejatzi tekatsi kashiri kitamashiteroni: tekatsi ikowaeyantyaaririni. Tema ijeeki Tajorentsi, osheki ishipakiri okitejitantari nampitsi. Eejatzi ikimita Rowishate, roorentakoeyakaeni. 24 Roojatzi maawaeni atziri ikemijantaperotero okaatzi rametari atziri jaga owakirari Jerojaree, rowaga ikoyiri Tajorentsi. Maawaeni jewawenantatsiri kipatsiki ipokapae jaga ipinkathateri Tajorentsi eejatzi ipashiyitakyaarini oetarikapaeni kameethatatsiri. 25 Aakapaeni joriiyopaeni ametapiinteeyakani ashitapiintziro anampi tsiteniriki, omaanta janta tee rashitapiintziro: tema okantani okitejitzi, tee otsitenitzimaeta. 26 Kyaaryo, ipokaeyakini maawaeni atziripaeni ipinkathateeyakirini Tajorentsi, ikanteeyini: “Tema ikameethataki Tajorentsi”. Eejatzi ramayitakironi ipashityaariri pinaperotachari, rovaga owaneenkataka. 27 Eero okyaapae janta kaari kiteshiretayitatsirini oetarikapaeni. Eejatzi eero rareetanta antayitzirorini kaari kameethatayitatsini, tsikarika okantayitarini; eejatzi eero rareetanta amatawitantatsiri. Omaantakya riraga areeteeyachani rirotaki jankinatakoeyacharini iwaeropaeni janta iñaanamentoki rashi Rowishate Tajorentsi. Riroteeyakini jeekatsini Tajorentsiki, ikanteetatyeeyaani.

22

1 Roojatzi roñaagakinawo ronampiri Tajorentsi antaworoña eni, jaankanaanikitatsiri, ikanteetziro: iñaa owañaantatsiri. Oshiyakaawentzirori tsika ijeekakaantee akanteetatyeeyaani. Opoñaaka iwinkatharimentoki Tajorentsi eejatzi Rowishate, yowaatapaaki, shaaag. 2 Okinaatanaki nampitsiki niyanki. Ojeeki othapikipaeni inchatopaeni, owañaantatsiri. Oshiyakaawentzirori tsika ijeekakaantee akanteetatyeeyaani. Tema okithokitapiintzi maawaeni kashiri. Rowaga chochoki owañaaperotakaeri. Eejatzi oshi oshiyakawo aawintawontsi etsiyatakoeyiririni maawaeni atziri katsitatsiri rajankaneki. 3 Eero añiiro janta nampitsiki kaari iñaaperotziri Tajorentsi kameethatayitatsini; tema janta ijeeki rirori eejatzi Rowishate. Ipinkatheeyerini maawaeni atziri janta, tema riroteeyakini aapatziyeeyaririni Jesoshi. 4 Iñaapooteeyerini maawaeni, eejatzi rojataakoeyakyaawoni ipankaki iwaero, maawaeni. 5 Eero otsitenitee eejatzi, eero akowaeyirini ootamentatsi eejatzi oorya. Rirotaki kitejitakayeroni riraga Awinkatharite Tajorentsi. Akaateeyerini rirori

maawaeni, kimiteeyakaeni pinkatharipaeni. Tema akanteetatyeeyaani ajeeki kameetha.

Ari ithonkapaakiro Jowa rojankinari

6 Roojatzi ikantakina riraga ronampiri Tajorentsi:

—Kyaaryootaki iroka noñaagaeyakimirinika, tema pimatziro pameenantyaaworini. Iroñaaka nothonkakiro noñaayemiri okaatzi awijanaki iinja, tema awijanaki intsipaete. Rirotaki riraga Tajorentsi ikanteetatyeeyaani riyotakaakiri riraga kamanantayitzirorini iñaani otyaantakinari niyotaantakimiri eerokapaeni okaatzi awijaneentsini paata. 7 Ikantzi Jesoshi:

—¡Paminetya sha! Kaakitakina. Okimoshiryaakayeri maawaeni atziri eekiro riyaatatyee raapatziyawo okaatzi nojankinatakaakiriri Jowa iroka ñaanamentotsikika.

8 Nowaero naari Jowa. Naaka kemakirori eejatzi ñaakirori maawaeni iroka nojankinatakotakirika. Irira oñaagakinawori ronampiri Tajorentsi. Roñaagantakinawori, notziwerowashitawitakari, nopinkathatantakariri, 9 omaanta ikantakina:

—Eero pipinkathatana, akimitawakagaeyakani: tema aakateeyakini antawaeteeyiniririni Tajorentsi. Naari, eerori, eejatzi piyemijantzinkaritepaeni, riraga kamanantayitzirorini iñaani Tajorentsi, eejatzi maawaeni aapatziyeeyaworini iroka pojankinatziri: akimitawakagaeyakani. Eero pipinkathatana naari, omaantakya riraga Tajorentsi pipinkathaperoteri.

10 Roojatzi eejatzi ikantakina:

—Eero pimaniro iroka pojankinatakiri, rooteentsi omonkaatakya. 11 Eerotzitarika omonkaata nokantakimirika, ikantyaani rapiitapiintero kaari kameethatatsi ranteeyirini, eekiro riyaatatyee. Eejatzi ikimityaari riraga kameethatatsiri: eekiro rowaagatyeero rantayitzirini rirori. Riraga aapatziyaperotariri Jesoshi ikanteetatyeeyaani imataperoteniri Tajorentsi maawaeni ikowakaeriri.

12 Ikantzi Jesoshi:

—Eero ojamanitaperotzi roojatzi nopokanteeyari. ¡Kaakitakina! Aririka nareeteeyapaakimini, tema nopinateeyapaerini maawaeni anteeyakinaworini nokowakaeriri. 13 Naaka itakaantawori maawaeni, eejatzi naaka weyeeroni maawaeni. Nitaperotakawoni nojeekini, eejatzi iroñaaka nokanteetatyeeyaani nojeeki. 14 Noemoshirenkaeyerini maawaeni aapatziyariri Jesoshi. Noshiyakaawentemiri eerokapaeni. Tema kimitawitaka pikiwaeyironi piithaaripaeni pikameethatantari. Tema iroñaaka noshinetemi powaeyaawoni okithoki inchato owañaantatsiri, eejatzi noshineteeyemini pijeekaeyeni nonampiki: pikyagaeyapaeroni omoo ikyaapiinteeyantarini. 15 Omaanta janta nampitsiki tee ishineteetziri ijeeki theenkantatsiri, matsitantatsiri, mayempitzirorini kaari rayi, owamaeriri atziri, pinkathatzirori riwetsikashitayitarini atziri, kowatsiri ramatawitya rirojatzi, amatawiteeyiririni paashinipaeni, maawaeni. Eero rareeteeyawoni riroripaeni nonampiki. ¡Eerowa! 16 Naaka Jesoshi. Notyaantakimiri nonampiri, ikamantakimiro noñaani powagaeyantyaanariri maawaeni aapatziyeeyanarini. Naaka wetsikiriri Iraviirini, eejatzi naaka icharineeteni. Noshiyakari kamori okitejitzimataneerika.

17 Ishire Tajorentsi eejatzi roori iinathori Rowishate Tajorentsi,
okanteeyirini: “Thame paapatziyari Nowinkatharite”. Thame
maawaeni kemaeyirorini, pikimiteeyaawoni, pikanteeyeni: “Thame
paapatziyari Nowinkatharite”. Eejatzi eerori, tsikarika pijeekaeyini:
noshiyakaawentemiro. Aririka pikemakiro pimiri, pameentyaari
Nowinkatharite. Ninkarika kowaentsini rire, pameenteeyarini: tema
ipakimi iñaa owañaantatsiri, tekatsi ikowakoeyemini. 18 Eeniroka
nokamanteeyeririni maawaeni ñaanateroni iroka jankinarentsika.
Monkaataka: ari okaatzi. Tekatsikya pojankinatee eejatzi iroka
ñaanamentotsika. Aririka pojankinawaetashitakyaawo oetarikapaeni,
piyotaashityaaririmi inashitachari, aritaki rowashironkaaperotemi
Tajorentsi: rowashironkaaperotemi okimita rowashironkaaper-
oeyakirini maawaeni atziri Iwaperitekika. 19 Eejatzi okimitaka,
kyaaryoowa pipeyeerokari jankinarentsika. Aririka pipeyeero
oetarikapaeni, eero ishineteemi Tajorentsi poyaawo okithoki
inchato owañaantatsiri; eejatzi eero piñiiro inampi Tajorentsi, iroka
okenkithatakotzirika. 20 Jesoshi riraga iyotaakinawori iroka, ikantzi:

—Kyaaryo, eero ojamanitzi nopiyanteeyaari.

Nokantzi naaka:

—Aritaki okantyaari. Pipokae Nowinkatharite Jesoshi. 21 Nokowaki
Awinkatharite Jesoshi ineshironkaperoeyemini maawaeni
aapatziyariri. Aritaki ikantapiintyaani.

Naaka jankinatzirori:

Jowa